

༩༧༽

ཐུལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབྲུག།

ཐུལ་ཚབ་དང་མ་དེན་ཚོན།

ཨེང་ཕྱི་མ་ཤིག་ལ་ཕྱོད་ཆེན་ཨོ་ཤི་ལྷོ་ལྷོ་གྲག་འབྲུག།

༩༩

༄༄ རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་དེན་ཆེན་གྱི་གསུང་
འབྲུག་བཞུགས་མོ།

མཚན་པ་མོ། རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་དེན་ཆེན།

༡༩༦༤---༡༩༩༡

ལེན་བྱེད་རིག་མཛོད་དེབ་རྒྱུ་ཡི་མང་།

SJRB-0376

བཀའ་རྒྱན་གིང་པར་རྩ་མ་རྩུང་པའི་གསུང་འགའ་ཞིག་
པར་ཚ་འདྲ་མིན་ནས་བརྒྱུགས།
ལེན་བྱེད་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚོམ་རྒྱུག་ཁང་གིས་འཕུལ་དེབ་རྩ་བཟོས།
ལེན་བྱེད་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྲིལ་བྱས།
༡༩༩༩ ཟླ་དང་པོར་གསར་རྩ་བཏུགས།

ལེན་བྱེད་རིག་མཛོད་དེབ་རྒྱུ་ཡི་མང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དེབ་རྒྱུ་ཡི་མང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

པར་རྒྱན་གྱི་བདག་དབང་ལེན་བྱེད་རིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

དཀར་ཆག

མཚན་བ་པོ་རོ་སློང་མདོར་བསྡུས། vi

ལྷ་སྐྱིག་སའི་གསལ་བཤད། ix

ཚན་མ་རིགས་སའི་གཉེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་སའི་སློང་པོ། ༡

    ཕྱི་བདུན་གྱི་དོན་བཤད་བ་ལ་འཇུག་སའི་བྱ་བ། ༦

        མཚོན་པར་བརྗོད་ཅིང་བཤད་བ་དམ་བཅའ་བ། ༩

        བཤད་བ་དངོས་ཉེ་བར་དགོད་བ། ༥

ཤེས་བྱེད་གྱི་རྫོག་གཏན་ལ་དབབ་བ། ༦༤

རྫོང་དེས་ཡུལ་རྟོགས་སའི་ཚུལ། ༩༥

སྣང་བ་དང་སེལ་བ་བརྟག་སའི་ཚུལ། ༤༧

བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་བརྟག་སའི་ཚུལ། ༧༡

འགྲེལ་བ་དང་འགྲེལ་བ་བརྟག་སའི་ཚུལ། ༦༡

འགྲེལ་བའི་དོན་དེས་པར་བྱ་བ། ༡༠༩

ཤེས་བྱེད་ཚན་མའི་རང་བཞིན་དེས་པར་བྱ་བ། ༡༡༦

མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་བཤད་བ། ༡༤༤

རྗེས་དཔལ་བཤད་བ། ༡༤༦

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ།	༡༡༩
བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ།	༡༥༥
སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྣོང་པོས་མངོད་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སྣོང་པོ་ གསལ་བྱེད།	༡༥༦
མཚོད་བརྗོད་དང་ཚུལ་བར་དམ་བཅའ་བ།	༡༥༧
བདེན་གཉིས་ཤེས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ།	༡༥༨
བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	༡༥༩
དོན་དམ་བདེན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༡༦༦
ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༡༧༥
ཡང་ལོག་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།	༡༨༠
རྒྱ་ལྟུང་དོན་དམ་པར་ལྟུང་བ་དགག་པ།	༡༨༧
བདེན་ལྟུང་ལོག་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ།	༡༨༩
ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་སྣ་བཤད་པ།	༡༩༡
རང་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་རྣམ་གཞག་ལ་གཞན་གྱི་རྫོད་སྤང།	༡༩༢
དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་བཤད་པ།	༡༩༧
སྣང་བ་དགག་མི་རིགས་པ་བཤད་པ།	༡༩༧

གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་བདེན་གྲུབ་དགག་རིགས་པ་བཤད་པ།	༡༠༧
སྣང་བ་བཀག་ན་འགོག་པ་མོ་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་བཤད་པ།	༡༠༦
ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མདོ་ལས་གསུང་ཚུལ་བཤད་པ།	༡༠༧
ཚོས་སྐྱོད་དང་གཟུགས་སྐྱའི་ནུམ་གཞག་བཤད་པ།	༡༡༠
བདེན་གཉེས་རྟོགས་པ་ལ་འབད་བར་གདམས་པ།	༡༡༧
དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྐྱེད་འོན།	༡༢༠
བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ།	༡༢༠
བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་དགོད་པ།	༡༢༢
ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་བཤད་པ།	༡༢༩
ས་གཉིས་པ་རྗེ་མ་མེད་པ་བཤད་པ།	༡༢༩
ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ།	༡༣༢
ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ།	༡༣༧
ས་ལྔ་པ་སྤང་དཀའ་བ་བཤད་པ།	༡༣༩
ས་དྲུག་པ་མདོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ།	༡༣༧
ཚོས་གྱི་བདག་མེད་བཤད་པ།	༡༣༧
བདག་སྐྱེ་དགག་པ།	༡༣༩

གཞན་སྐྱེ་སྐྱིད་དགག་ག།	༡༥༥
རྣམ་རེག་པའི་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་ག།	༡༥༧
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བཤད་ག།	༡༥༧
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་ག།	༡༥༧
ས་བདུན་པ་མེད་ཏུ་སོང་བ་བཤད་ག།	༡༧༠
ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་བཤད་ག།	༡༧༠
ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་རྩོམ་སྐྱོ་བཤད་ག།	༡༧༡
ས་བརྒྱ་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱིན་བཤད་ག།	༡༧༡
ས་དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་ག།	༡༧༡
ཚོས་སྐྱུ་བཤད་ག།	༡༧༧
ཡོངས་སྟོན་རྩོགས་པའི་སྐྱུ་བཤད་ག།	༡༧༧
སྐྱུ་སྐྱུ་བཤད་ག།	༡༧༩
བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་ག།	༡༧༩
རྩོགས་རིམ་དབྱིད་ཀྱི་ཐེག་ལེ།	༡༧༧
ཉེན་ཅེ་བཤད་ག།	༡༧༧
ཉེན་པ་ཐེག་ལེ་དང་རྒྱུང་བཤད་ག།	༡༧༩

དེ་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་འབྱོར་བཤད་པ།	༤༤༠
དམིགས་པ་ཅི་ལྟར་འཛིན་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ།	༤༤༤
སློབ་སྦྱོར་ལ་བསྐྱུར་ཚུལ་བཤད་པ།	༤༤༩
རྩོགས་རིམ་དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་ཐིན་གྱིས།	༤༥༡
དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་འབྱོར་ཡན་ལག་རྒྱལ་གྱི་ཁྱིད་བསྐྱུས་པ།	༤༥༢
དོ་རྩེ་ཐེག་པའི་ཙུང་ལྷན་གྱི་རྣམ་བཤད།	༤༥༣
ལྷན་བཤད་པས་ཀྱི་ལོ་མཛོད་བསྐྱུས་པ།	༤༥༤
དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་སློབ་བརྒྱུད་གསོལ་འདེབས།	༤༥༥
པར་བྱུང་སློབ་ཚིག་	༤༥༦

མཛད་པ་པོ་དེ་སྟོན་མདོར་བསྡུས།

དགའ་ལྷན་གྱི་ཐོག་གཉིས་པ་རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་རིན་ཆེན་མཚོག་ནི་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་
(ལྷི་ལོ་ ༡༣༤༩)ལོར་གཙང་ཉང་སྟོན་གྱི་ཡུལ་དུ་ཡབ་སྐོན་པོ་ཟེ་ཡི་རིགས་རྒྱུད་ཉ་དཔོན་པ་དང་།
ཡུམ་རྩོ་མོ་ཤེས་རབ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས།

དགུང་ལོ་བཅུ་པར་གནས་སྟེང་དུ་མཁན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
མཚན་པ་དར་མ་རིན་ཆེན་གསོལ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱི་དྲུང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་
སོགས་བསྐྱབས། བཀའ་བཞེ་པ་རིན་ཆེན་རྩོ་དང་། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ཏུ་སྐྱོ་གྲོས་
དང་། ཉ་དཔོན་པ་སོགས་ལས་བྱམས་ཚོས་དང་རིགས་ཚོགས། མངོན་པ་གོང་འོག །ཚད་མ་སྟེ་
བདུན། འདུལ་བ་སོགས་མདོ་སྟོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་གསང་སྟགས་
ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ཡང་མཁས་པར་སྦྱངས། དགུང་ལོ་ཉིང་ལྔ་པར་ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་
བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང་། རེད་འདའ་བ་གཞོན་ཏུ་སྐྱོ་གྲོས་ཀྱིས་ལས་སྟོན། གངས་ཅན་པ་ཀུན་
དགའ་དཔལ་གྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་མཁན་སྟོན་དགེ་འདུན་གངས་ཚང་གི་དབུས་སུ་བསྟེན་
པར་རྩོགས། ས་སྦྱ་དང་། གསང་སྟུ། ཅེད་ཐང་སོགས་སུ་དགའ་བཙུའི་བྲ་སྟོར་མཛད་དེ་མཁས་
པའི་གྲགས་པ་རྒྱས་ཤིང་དགའ་བཙུ་བ་ཞེས་པའི་མཚན་ཡང་ཐོགས། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དགའ་བཙུའི་
བྲ་སྟོར་མཛད་པའི་སྟོན་ཡང་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུང་བར་གྲགས།

འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཚོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྟེན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱུད་རིང་པོ་ནས་གསལ་ན་ཅིང་
དབུས་སྟོགས་སུ་བྲ་སྟོར་དུ་ཕེབས་པ་ན་ཚོད་པ་དང་དོགས་པ་གཙོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྗེ་
ཚོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་གཉམ་སྟོན་ར་གྲོང་དུ་སྟོན་པའི་ཚོགས་བརྒྱ་སྟག་དུ་མ་ལ་བཀའ་ཚོས་གསུང་
བཞེན་པ་དང་དངོས་སུ་མཛལ་ཉེ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་དགའ་གནས་ལས་བཅུམས་པའི་ཉི་བ་དུ་མ་
ཡུལ་བ་ལ་རྗེ་བདག་ཉིང་ཆེན་པོས་དགའ་གནས་དོགས་སེལ་གྱི་ལན་ཐོགས་མེད་དུ་གནང་བ་

དང་། རྗེ་སྐྱ་མའི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དབགས་པར་དགའ་བས་ཡིད་དབང་
མེད་དུ་འཕྲོག་སྟེ་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་ཕྱག་བྲས། རྗེས་སུ་འཛིན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་སློབ་
མའི་གཙོ་བོར་གྱུར།

དེ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་ཚོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་
མདོ་སྐབས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་སྟོན་པ་མེད་པའི་མཁས་པའི་དབང་བོར་གྱུར། རྗེའི་སློབ་
མ་མང་པོ་འདི་བའི་སློབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་བྱ་སློབ་རྣམས་ལ་དབུ་ཚད་སོགས་གྱི་བཀའ་ཁྲིད་ཀྱང་
མང་དུ་གནང།

རྗེ་སྐྱ་མས་འཕྲོག་རི་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤིང་ཕྱག་འདེབས་མཛད་དུས་
ལས་ཁུང་མཐའ་དག་གི་ཕྱགས་འགན་བཞེས་ཤིང་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་མཛད།

རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཁར་བྱ་སློབ་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་གདན་འདྲོམས་པའི་
དབུས་སུ་རྗེ་འདི་ལ་དབུ་ལྷ་དང་སྐྱ་བེར་གནང་སྟེ་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པར་དོན་གྱིས་
གོ་བར་མཛད་ཅིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་རྗེས་བྱ་སློབ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་མཐིན་
གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱང་ལོ་ར་དབུག་པ་རབ་གྱུར་བདུན་པའི་ས་ཕག་(ཕྱི་
ལོ་༡༧༩༩)ལོར་དགའ་ལྡན་ཁྲིང་ཐེབས་ཏེ་གདན་ས་བསྐྱངས།

ཁྱིམ་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས་པའི་རིང་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པ་
དང་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྟེ། མདོ་སྐབས་གཞུང་ཆེན་མའི་འཆད་ཉན་དང་།
སྐབས་ཕྱོགས་སྟེ་དང་ཁྱད་པར་དུ་གསང་བའི་འཛིགས་གསུམ་དབྱེས་རྫོང་དུས་འཁོར་རྣམས་གྱི་
ཅ་བཤད། རིམ་གཉེས་གྱི་ཁྲིད་སོགས་རྗེ་སྐྱ་མའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་ལུང་རིགས་ཀྱི་
མ་མེད་པའི་སློབ་མའཆད་པར་མཛད་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྷ་སྲུང་གྱུར་ཏེ་རྗེའི་
སློབ་མ་ཡོངས་གྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་བོའི་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བར་མཛད།

མེ་ར་དང་འབྲས་སྐྱངས། གསང་ལྷ། འོལ་ཁ། གནས་སྤིང་སོགས་སུ་འང་ཐེབས་ཏེ་གཏུག་
མར་གནས་པ་དང་སྐོགས་ནས་ཐེབས་པའི་དགོ་འདུན་སྟེ་སྟོད་འཛིན་པ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱལ་བ་ལ་
ཚད་མ་རྣམ་འབྲེལ། དབུ་མ་ཅ་འཇུག །འང་རེས་རྣམ་འབྲེད་སོགས་མདོ་སྐབས་གཞུང་ཆེན་

མོ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་དོགས་གཙོད་མཛད། ཡི་དམ་གསང་བའི་འཛིགས་གསུམ་གྱི་བཤད་ཁྲིད་དང། དབང་ལུང་མན་ངག་རྗེས་གནང་སྟོལ་བར་མཛད་པ་སོགས་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་བསྟན་པ་བཤད་སྐབ་འཆད་ཉན་གྱི་སློན་ས་ཉིན་མོ་ལྷར་གསལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པར་དཔལ་གསང་བའི་བདག་སོས་ལུང་བསྟན་པ་བཞེན་མཁས་གྲུབ་ཚོས་རྗེ་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲིར་བསྐོ་བཞག་གནང་ཞིང་རང་ཉིད་ལུང་བཞུགས་ཀྱིས་ཟབ་ལམ་རིམ་བཤག་ཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་སྐབ་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ལེབས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཚུ་གི་(ཕྱི་ལོ་༡༥༣༩)ལོའི་ལྷ་ལྷ་པར་ཅེ་སོ་ཏེ་ལར་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན།

སློབ་མ་ཡང་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་རྗེའི་དངོས་སློབ་པལ་ཆེ་བ་འདི་བའི་སློབ་མར་ཡང་གྲུང་ཅིང། མཁས་པ་རིན་ཆེན་བཀྲིས། བཏེ་ཆེན་བྱམས་པ་གྲིང་བ། རིན་ཆེན་དཔལ། འདུལ་དཀར་བ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན་སོགས་མཁས་པའི་དབང་པོ་མང་ཏུ་བྱུང།

གསུང་རྩོམ་ལ་ཚང་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད། ཚང་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་གྱིང། ཚང་མ་རྣམ་རེས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཚང་མ་རིགས་ཐེགས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་པོ་ཆེའི་གཉེར་མཛོད། ཚང་མ་རིགས་གཉེར་གྱི་འགྲེལ་བ། མདོན་བ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། མདོན་ཉོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྟིང་པོ་རྒྱལ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཐང་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། ལྷོད་འཇུག་ཆེན་མོའི་རྣམ་བཤད། ལྷུང་ལྷ་མའི་ལྷོ་ཆེན་པོ་སོགས་པ་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་འགྲེལ་བ་དང། མདོན་ཉོགས་རྒྱན་གྱི་བསྟན་དོན། ཚང་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་དོན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྟན་དོན། རྗེའི་གསུང་ཟེན་གྱིས་སུ་མཛད་པ་སྣ་ཚོགས་པ་བཅས་ཁྲོན་བསྟོམས་གསུང་རྩོམ་པོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྤྲིག་པས་བཏུས་བསྤྲིགས་བྲས།

༢༠༢༣༠༡༡༩ ལ།

ལྷ་སྐྱིག་པའི་གསལ་བཤད།

པོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྷོངས་སུ་སྡོན་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་འདྲིན་ལས། པོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བཅུད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་གྱི་སྐྲེགས་བཅའ་ཁྲི་སྐབས་མང་པོ་ཞིག་རྒྱང་སྤོང་ནའང་། དུས་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྲོད་གྱི་དབང་གིས་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བརྒྱུག་དུ་སྤྱིན་ཟེན་བ་དང་། ལྷག་འགྲོས་གང་མང་ཞིག་རྩ་བརྒྱུག་དུ་འགྲོ་ཉིང་ཡོད་པར་བརྟེན་དུས་རབས་འདིའི་པོད་མི་རིགས་ལ་མཚོན་ན་རྩ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བརྟེན་དགོས་པ་ནི་དུས་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བརྒྱུག་དུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྐྱིག་ཁང་ནས་ཀྱང་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཚགས་དང་སྤྲང་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩོམ་སྐྱིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།

དེར་རབས་ཀྱི་འབྲུལ་ལས་སྐབས་བདེ་དུ་སྤྱིན་བ་དང་བསྐྱུན་ནས་གསར་དུ་རྩོམ་སྐྱིག་གུས་པའི་དེབ་དང་འབྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྱབ་བརྒྱུ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་ལོས་པ་ལྷ་གུར་སྤང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དབང་བསྐྱུན་དང་ལྷ་སྐྱིག་གྲེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཚབས་ཆེ་བའི་སྤྱོད་ཆ་འབྲུང་སྲིད་པས་བསྐྱེས་སྤྱད་དང་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཛོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱ་རྒྱ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་ལྗང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཚན་ཡིག་འགོད་རྒྱ་ཏུ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན།

འདི་ག་རྩོམ་སྐྱིག་ཁང་ལ་མཚོན་ན། པར་གཞི་ཚད་ལྡན་ཞིག་མ་གྱིར་བསྐྱུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་རྩོམ་སྐྱིག་གྲེད་རྒྱ་རྩ་དོན་དུ་འདྲིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་རྒྱང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་རུས་ཤིག་སྤྱར་བཞིན་ཡོད།

མ་གྱིར་ཡིག་ནོར་མདོན་གསལ་ཅན་རྒྱང་ན་བཅོས་ཏེ་མཚན་གྲིས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་ལ། མ་གྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་རྒྱང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་རྒྱང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་

མཚན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།

ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ལས་གེལ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཞིབ་སྐྱར་གྱི་དྲུག་སྐབས་མཚན་འདེབས་པ་ཙམ་ལས་མ་གྱི་དང་དཔེ་གཞི་གཞན་གྱི་ཤོག་གངས་དང་མདུན་རྒྱབ་ཡིག་ཟེང་སོགས་གསལ་ཁ་འདོན་མ་ཐུབ་པ་རེ་རྒྱང་རྒྱང་ཡོད་ན་འདྲིས་སུ་དཔེ་བསྐྱར་ཞུས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་བཏོན་ཡོད།

ཙམ་སྐྱིག་ཁང་འདི་ནས་ཙམ་སྐྱིག་བྱས་པའི་དེབ་ཚོགས་སྐབས་དེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་རོ་སྟོད་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཔྱད་སྲིད་སྐབས་ [ ] འདིའི་ནང་དུ་བརྟག་པ་ནི་མ་གྱི་འདྲིའི་ནང་གི་འོག་མཚན་དང་དཔྱད་སྲིད་མཚན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཔྱད་སྲིད་སྐབས་“འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་གྱི་དགོས་སའི་ཡི་བོ་འཕམ་ཆེ་ག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཚན་གངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཚན་གངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཚན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྟན་སྟོད་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྐྱར་དང་ཐང་སྟོར་སྐྱར་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་རྒྱང་ན་མཚན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་”འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཚན་གྲིས་མེད།

མཐའ་མཚན་ཚོགས་སྐབས་དེབ་དེ་དཔེ་བསྐྱར་བྱས་ཡོད་ཆེ་དེའི་མ་གྱིར་བརྒྱང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་གྱི་ཞེས་དང། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་ཕྱེ་དགོ་པར་མ་དང། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོ། ཞོ་ལ། ལྷ་འབྲུག་ལ། ལྷ་གྲང་པར་མ་རྣམས། ལྷ། བཟ། ཞོ་ལ། ལྷ། ལྷ། སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཚན་གྱི་ཁོད་དུ་རྟགས་ཙམ་ *བསྐྱབས ལྷ་བྱ་བྱུང་ན་མ་གྱི་འདི་ཡིག་ལོར་ཞིག་ལྷ་སྐྱིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བསྐྱར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ལྷ་སྐྱིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཆེ་ག་མཚོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཙམ་ -བསྐྱབས ལྷ་བྱ་བྱུང་ཆེ་བསྐྱབས་ཆད་པ་དང། +བསྐྱབས ལྷ་བྱ་བྱུང་ན་བསྐྱབས་སྐྱོག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།

དཔེར་ན། མཐའ་མཚན་དུ། མ་གྱི། ༧༩ན་ལྷ། བསྐྱབས *བསྐྱབས ལྷ། ༡༠༩ན་ལྷ། ལྷ། ༡༡༠བསྐྱབས བསྐྱབས ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་བྱུང་ཆེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་གྱི་འདི་ཤོག་གངས་

༧༩ མདུན་ངོས། ཡིག་ཟེང་༥ པ་ན། བསྐྱབ་ཅེས་གྲིས་ཡོད་པ་མཚོན་ཞིང། *བསྐྱབས་ ཉི་མ་ཕྱི་འི་
ཡིག་ཚོར་བསྐྱབ་དེ་ཉིད་ལྷ་སྐྱིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བཙུགས་ཡོད་པ་མཚོན་ཟེང་དུ་གོ་དགོས། ཡང་
གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐྱེ་འབྲུམ་བར་མའི་ལྡེ་བ་གངས་༡༠ ཉམ་དུན་ངོས། ཡིག་ཟེང་༦ པ་ན། ལྷ་ཐང་
བར་མའི་ལྡེ་བ་གངས་༡༡ ལྷ་བ་ངོས། ཡིག་ཟེང་༧ པ་ན། བསྐྱབས་ཞེས་བཤོད་འདུག་ཅེས་གོ་
དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ལྷ་སྐྱིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འཕྲུལ་དེ་བ་ཏུ་ཚོར་འཇུག་ཤོར་བ་
སོགས་གཞིགས་ཆེ་ཤུག་མན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱ་བ་སྐྱོད་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཐུན་ལྷན་
ཅུམས་ནས་འདི་གའི་ཚེས་སྐྱིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་དོ་སྣོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བསྐྱུལ་ལྷ་
རྒྱ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མཚོགས་ངང་བར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྐྱིག་ལུས་ཏེ་སྐྱེས་
ཀ་རེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།

སེར་གྲེས་རེག་མཚོད་ཆེན་མོའི་ཚོམ་སྐྱིག་ཁང་ནས།
ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ ལྷ་༠༧ ཆེས་༡༥ ལ།

༡༡། །ཚང་མ་རིགས་པའི་གཉེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་
བཤད་པའི་སྤྱིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

༡༡། །རྗེ་བཙུན་དམ་པ་མུགས་རྗེ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་བྱུག་
འཚའ་ལོ། །མང་རྣོས་མཁས་པའི་པ་རོལ་སོན་གྱུར་ཅིང་། །མུགས་རྗེའི་སྟོབས་ཀྱིས་
བསྟན་པ་རྒྱས་མངོན་པ། །རྗེ་བཙུན་ལྷ་མ་རྣམས་དང་འངམ་དབྱེས་ལ། །ཚེ་གཅིག་
གྲུས་པས་བརྟུང་དེ་བྱུག་འཚའ་ལོ། །གང་གི་མཁའའ་པས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་
དོན། །རང་ལུགས་སྐྱབ་དང་གཞན་གཞུང་འདྲིལ་བྱེད་པའི། །རྣམ་དག་རིགས་པའི་
ཤིང་ཉིའི་སྟོལ་འབྱེད་པ། །མདོ་དང་རྣམ་འབྲེལ་མངོན་པའི་ཞབས་ལ་འདུད། །རིགས་
པ་རྒྱ་མཚོའི་གཉེར་དང་པ་རོལ་གཟིགས་གྱུར་ཅིང་། །མི་ཤེས་སྟུན་འཛོམས་མཐའ་
དག་རྗོགས་པའི་དགོངས་ལྷན་པས། །འདྲིལ་ཉེན་སྣ་མི་རྣམས་ཀྱི་འབྲེན་པ་མཚོག་
གྱུར་པ། །དབལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་བཤ་ཚེན་ཞབས་ལ་གྲུས་པས་འདུད། །གཞུང་འདི་
འཚད་བྱེད་སྐྱུ་མ་མཁན་འགའ་ཡིས། །རིགས་པ་ལྟར་སྤང་སྤྲུགས་དང་རྗེས་རྣམས་
ཀྱིས། །དོན་གཉེར་སྤྱེ་པོའི་སྣོ་མིག་བསྐྱད་མཚོང་བས། །ལེགས་བཤད་གཉེར་མཚོང་
གྲུབ་པའི་མིག་སྟོན་བྱ། །ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་ཅིག་པ་སྤུག་པོ་ཡིས། །སྤྱོད་བཟུང་གསལ་
བྱེད་སྟོན་མེ་འདི་བསྐྱབས་པས། །དྲི་མེད་རིགས་པའི་རྗེ་རྗེ་མོ་བ་ཡིས། །སྐྱིབ་བྱེད་
ལོག་རྟོག་མ་ལུས་བསལ་བར་བྱ། །ཕྱོགས་སུ་འདྲིན་པས་དགྲུགས་པའི་ཡིད་དོར་
ལ། །དོན་འདི་རིགས་པམ་འོན་ཏེ་གཞན་ཡིན་ཞེས། །རྣམ་དབྱེད་ལྷན་པའི་དོན་

གཉེར་སྐྱེ་ལོ་རྒྱུ་ལ། །ལེགས་པར་བཤད་ཀྱི་ཚེ་གཅིག་གྲུས་པས་ཉོན། །

འདིར་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་གཏན་ལ་བབ་པའི་སློན་ལས།
གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་རིགས་པའི་གཉེར་འདི། བསྟན་
བཅོས་མཛད་པ་ལོ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སློང་མཁན་པས་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཆེད་
དུ་ཆེས་གསལ་བར་མཛད་ཀྱང་། རིགས་པ་སྤྱོད་ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་སྦྱངས་ཤིང་། མ་
རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཟེ་ཚོམ་གསུམ་གྱིས་སློང་གོས་ཀྱི་མིག་བསྐྱིབས་པ་དག་གིས་དོན་
གཞན་དུ་བཤད་པ་དག་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་འདི་བཅུ་ལོ། །དེ་ལ་གཉིས།
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཚན་དོན་དང་། མཚན་དེ་ལྡན་གྱི་བསྟན་བཅོས་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ཀླུ་གར་ན་རྣམ་རིགས་བཞི་ཡོད་པ་ལས། སི་གི་ཉའི་རྣམ་དུ་ན་བསྟན་བཅོས་
འདི་ལ་སྤྲམ་ན་ཡུག་ཉན་གྱི་ཞེས་པ་པོད་རྣམ་དུ་བསྦྱར་ན། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཉེར་
ཞེས་བྱའོ། །སྤྲམ་ཞེས་པ་རབ་དང་། དང་པོ་སོགས་ལ་འཇུག་པ་ལས། འདིར་དང་པོ་དང་།
མ་ན་རིང་པོ་ང་རྒྱལ་དང་། ལུང་དུ་ཡིད་ལ་འཇུག་པ་ལས་འདིར་ཡིད་དང་པོ་ཞེས་པར་
འགྱུར་ལ། དེའི་དོན་ཡང་བཤད་ན། དང་པོར་མི་སྦྱ་བ་དང་། གསར་དུ་མི་སྦྱ་བའི་དོན་
ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་ཐོར་ཡང་བའི་ཆེད་དུ་ཚད་མ་ཞེས་སློམ་སོ། །

༡༢༽ བདུན་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྡེ་བདུན་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་།
བཤད་པ་དངོས་ཉེ་བར་དགོངས་པ་དང་། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། མཚན་བཛྲ་དང་། བཤད་པར་དམ་བཅའ་བའོ། །

། མཚོད་པར་བརྗོད་ཅིང་བཤད་པ་དམ་བཅའ་བ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྟན་བཅོས་འདི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་གཏོགས་
པར་ཤེས་པའི་ཚེད་དུ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ལ་སྤྱག་འཚལ་བ་དང་། བསྟན་
བཅོས་ཚུལ་བ་སོགས་ཀྱི་བར་ཚད་ཞི་བའི་ཚེད་དུ་ལྷ་དང་སྐྱ་མ་ལ་བསྟོད་པ་དང་།
གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་དོན་གང་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྟོགས་པའི་ཚེད་དུ་སྤྱོད་པ་
སྤང་ཚོས་བྲགས་ལ་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་ཞེས་ཏེ། འདི་ནི་མངོན་པའི་
བསྟན་བཅོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚེད་དུ་འཇམ་དཔལ་ལ་བསྟོད་པ་མཛད་པ་ཡིན་ལ།
འོག་མས་ཀྱང་འཇམ་དབྲངས་ལ་བསྟོད་པ་ཡང་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཇམ་པའི་མགོན་ཉིད་སྐྱ་མ་ཡིན་པས་འཇམ་མགོན་སྐྱ་མའམ།
ཡང་ན་དེ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་སྐྱ་མའི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་བརྟུན་དེ་སྤྱག་འཚལ་
འོ། །བསྟོད་པར་འོས་པའི་དགོས་པ་དང་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བུ་དང་རི་
སྟོད་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་སྤྱན་ཡངས་པའི་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་
དང་། འགོ་བ་ཀུན་ལ་མངོན་མཐོངས་ལེགས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་དགེ་བ་དང་
ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པའི་བཅེ་བའི་སྤྱགས་རྗེ་ཅན་དང་། སྤྱེ་བོ་དམན་པ་གཞན་
ཀྱི་བསམ་པ་ལས་འདས་ཤིང་མཐའ་ཡས་པའི་འཕྲིན་ལས་སྤྱན་གྱིས་བྱུབ་པ་དང་།
རྒྱན་མི་འཚད་པ་མཛད་པའི་སྟོབས་མངའ་བ་མཁྱེན་བཅེ་བུས་པ་སྤུལ་དུ་སྤྱིན་པའི་
ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་སྤྱིར་ཚུལ་པའི་བར་ཚད་ཞི་བ་སོགས་ཀྱི་ཚེད་དུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
འོ། །སྤངས་པ་སྤྱན་ཚོགས་ནི་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་བསྟན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྟོགས་ལ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་

ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དབལ་དང་ལྡན་པ་སྐྱེའི་དབང་པོ་དང་ཚོས་མཚུངས་པ་སྐྱོགས་
 སྐྱང་ཚོས་ལྷགས་གཉིས་འཕྲོ་བ་ཀུན་ཀྱི་གཙུག་ལ་ཀུལ་བར་སྐྱུང་ཅིག །སྐྱེའི་དབང་
 པོ་དང་ཚོས་མཚུངས་ཏེ། སྐྱེའི་དབང་པོ་གཙུག་ལ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐྱེས་པ་
 བཞིན་དུ་སློབ་ལོ་སྤྱི་གཙུག་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དོན་གཞིགས་པའི་ཡོན་
 ཏན་ལོར་བུའི་རྒྱན་གྱིས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེའི་དབང་པོ་སྤྱད་སྤྱད་ཀྱི་སྐྱོགས་
 པ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཉོགས་པའི་རོ་འཇིན་ཅིང་གཏུལ་བྱ་རྣམས་ལ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་
 པའི་སྤྱད་སྐྱེའི་སྐྱོགས་ཤིང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེའི་དབང་པོ་ལ་ལྟ་བུ་དང་།
 དེག་པའི་དུག་གི་ཟེར་མི་བཟོད་པ་ལྟར་མཁུན་པ་དང་བཅེ་བའི་ལྟ་བའི་ཟེར་བས་
 ཚོལ་སྐྱེ་བོས་མི་བཟོད་པས་ཚོས་མཚུངས་ཤིང་། ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་
 སྐྱེའི་དབང་པོ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་དུ་སྐྱུང་པ་ལྟར། སློབ་གསལ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་དུ་སྐྱུང་བས་
 གྲང་ཚོས་མཚུངས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བརྗོད་པའི་སྟོན་སྲངས་ཏེ་ཚོམ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོན་
 དང་། ཚོམ་རུས་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་སྟོན་གྱི་མཚོན་ཉིད་ངོས་བཟུང་ནས་བཤད་
 པར་དམ་བཅའ་བ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། མཁས་པ་སྤྲ་མ་དག་གིས་ལེགས་པར་
 བཤད་ཟིན་པས། ཡང་ཡང་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་འོད་
 གྱིས་བརྒྱ་ཁ་འབྲེད་མི་རུས་པ་ལྟར། གངས་རིའི་ཁོད་འདིར་སྟོན་ཆད་རྣམ་དཔྱོད་རྒྱ་
 སྐད་ཀྱི་འོད་དང་འབྲེད་པ་མཁས་པའི་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་བ་བརྒྱས། དབལ་ལྡན་ཚོས་ཀྱི་
 ལྷགས་པའི་གསུང་རབ་བརྗོད་རབ་དུ་སྤྱེ་མོད། ཡང་འདིར་བཤད་པ་ལ་བརྗོད་པའི་
 སྟོན་མེད་པར་ཐལ། ཉི་མའི་འོད་མེད་པར་བརྗོད་པ་འབྲེད་མི་རུས་པ་ལྟར། ཀུན་དགའ་

རྒྱལ་མཚན་གང་གི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་སྒྲིལ་ཉི་འོད་ཀྱི་སྣང་བས་མ་ཁྲམ་པ་དེ་སྲིད་ཏུ་
གཞུང་ལུགས་ཚད་མའི་མདོ་དང་སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པའི་དོན་གཤམ་སར་སྡེད་པོ་
གསལ་མ་རྣམས་པས་ངེས་པར་སྲིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་འབྲེལ་པ་རྩོམ་དགོས་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། དེས་ན་ལེགས་བཤད་དང་ཉེས་བཤད་འབྲེད་པའི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་
ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་དང་སྲོགས་སུ་མ་སྦྱང་བའི་གཟུ་བོར་གཞན་པ་དང་། ལེགས་
བཤད་ལ་དོན་གཉེར་ཆེ་བ་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པ་གཞན་ལ་བསྟན་བཅོས་
འདི་བཤད་དོ། །ཀུན་སྲོང་གང་གིས་ན་བརྟེ་བའི་བསམ་བས་སོ། །རྣམ་འབྲེལ་ཏུ་སྡོད་
ཀྱི་སྡོན་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་སྡོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དང་། བཞི་
བརྒྱ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་བསྟུས་པའོ། །བཞེད་པའི་དོན་ལེགས་པར་འཆད་རྣམས་
ཉེ། སྡེ་བདུན་ལས་བཤད་པའི་གཞི་དང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་
པ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་བཞེད་གཞུང་རི་ལྟ་བུ། རྫོ་སྡོས་གསལ་བའི་མིག་གིས་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལེགས་པར་མཐོང་ནས་འཆད་པའི་སྲིད།

། བཤད་པ་དངོས་ཉེ་བར་དགོད་པ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཤེས་བྱ་སྤྱི་རྫོག་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། ཤེས་བྱེད་
ཚད་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཤེས་བྱའི་ཡུལ། ཤེས་
བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲོ་ངེས་ཡུལ་དེ་རྫོགས་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། ལེའུའི་
གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། ཡུལ་གྱི་མཚན་
ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྫོས་རིག་བྱ། ཞེས་པ་སྟེ། བུས་

བ་མཚན་གཞི། ཡུལ་དུ་མཚོན་འཛིན་སྐྱངས་མ་འཁྲུལ་བའི་སློམ་རིག་པར་བྱ་
 བའོ། །སློའི་ཉིད་ཀྱི་རིག་བྱ་མ་ཡིན་ཡང་འཛིན་སྐྱངས་མ་འཁྲུལ་བའི་སློའི་གཞན་གྱིས་
 རིག་ན་ཡང་རུང་སྟེ། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་སློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་ཞེས་འདོད་པ་དང་
 འབྲེལ། །འོ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྐྱངས་མ་འཁྲུལ་བའི་སློའི་རིག་བྱར་ཐལ།
 ཡུལ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་
 སྲིད་ཞེན། ཉགས་མ་སྐྱབ་སྟེ། དེ་ཀུན་བཏགས་གཞན་དབང་ཡོངས་སྐྱབ་གསུམ་པོ་
 གང་ཡིན། གང་ཡང་མིན་ན་ཡུལ་དུ་འགའ་ལ། ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན་ཀུན་བཏགས་
 གྱི་མཚན་ཉིད་རྟེན་པའི་གཞིར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཤེས་བྱར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་
 འཛིན་སྐྱངས་མ་འཁྲུལ་བའི་སློའི་རིག་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགའ་བའི་སྲིད་དང་། ཤེས་བྱ་
 ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སློང་པའི་མ་ཁྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་སྲིད་པོ། །དེས་ན་
 གང་ཟག་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་
 དཔག་གཉིས་ཀའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ལ། ཞེན་སྐྱངས་སམ་འཛིན་སྐྱངས་མ་འཁྲུལ་ཞིང་།
 འཛིན་སྐྱངས་དང་མ་སྐྱབ་པར་ཁས་སྐྱངས་བ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་གྱིས་སྐྱངས་
 གཉེན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་འོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་བ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ།
 ཚོད་བ་སྐྱང་བའོ། །དང་པོ་གཉིས། ཁས་སྐྱངས་བཟོད་བ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་
 པོ་མི། མོད་ཁ་ཅིག་དང་། ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་ཁ་ཅིག་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དོན་སྤྱི་དང་
 བེ་སྐྱབ་གཉིས་སྐྱང་དང་མི་ལམ་གསལ་སྐྱང་གི་ཤེས་བ་སོགས་མེད་པ་གསལ་སྐྱང་
 གི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་

ཡུལ་ཡིན་ཅེ་ན། བོད་སྐྱ་མ་ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལ་དགག་བ་མཚད་བར་ཟད་གྱི།
ཆ་བ་དང་། གཙང་ནག་བ་སོགས་ནི་སྐྱ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་སྐྱ་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འདོད་
བ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། རྫོམ་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བ་དང་། གཟུང་ཡུལ་མངོན་སྲུལ་ལ་
སྤང་རུང་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། ལན་དགག་
བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་བྱ་དེ་འཛིན་གྱི་ཉོག་བ་དང་། མེད་པ་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་བ་
གཉིས་པོ་ཚོས་ཅན། འཁྲུལ་བར་འགལ་བར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་
དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཉམས་ཁས་སྤངས་སོ། །གཉིས་བ་ལ་གཉིས།
ཚོད་བ་ནི། ལྷན་བ་མ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཡོད་ན་ཡང་ཐག་བ་ལ་
སྤྱུལ་འཛིན་བཞེན་དུ་འཁྲུལ་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་བ་སྤེ་སྟེ་ལན་གདབ་བ་ནི། ཐག་ཁྲ་ལ་
སྤྱུལ་འཛིན་གཞིར་བྱས་ནས་འཁྲུལ་ཤེས་དང་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པའི་
གཞི་མཐུན་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ལྷ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་ཟེར་ན་གཟུང་ཡུལ་དངོས་
པོར་ཡོད་པའི་སྤྱིར་མ་འཁྲུལ་ལ། དངོས་པོར་ཞེན་ཡང་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་
བས་ན། ཐག་ཁྲ་ལ་སྤྱུལ་འཛིན་གྱི་ཤེས་བ་འཁྲུལ་བའི་སྤྱིར་འོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། གཞོད་པ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་གདབ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
ཉོག་བ་དང་མེད་པ་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་པའི་སྤང་ཡུལ་གཉིས་པོ་ཚོས་ཅན། ཡུལ་
རུང་བར་གནས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ཡིད་ཉེ་བར་གཉན་ན་མངོན་སྲུལ་དུ་
མཚོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྷོད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་བ་ནི་རགས། རང་སྤང་མཁན་གྱི་
ཤེས་བ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན། རྣམ་བ་ལ་སོགས་བ་བཞེན་

མོ། །བུམ་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་ལྷུ་བ་མཐའ་སྐྱ་བ་ཀུན་དང་འགལ་
 ཞིང་། །བྱད་པར་བསྟན་བཙུག་འདིའི་བཞེད་པར་འདོད་པ་ནི་གནས་མ་ཡིན་པའི་
 དོགས་པ་ཡིན་པས། །འདིའི་རྩ་འགྲེལ་ལ་མིག་སྤྲེལ་ལྟོས་ཤིག །སེལ་ངོའི་དངོས་
 པོར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། །སེལ་ངོ་ཙམ་གྱི་དངོས་པོ་སྐྱེ་བོ་དུ་མས་མངོན་སུམ་
 དུ་མཐོང་བ་སྐྱབས་འདིར་དབེར་བཀོད་སྟུམ་པ་ནི་བསྟན་བཙུག་འདིའི་སྤང་སེལ་ལ་
 མོ་ཁ་རྩལ་ཟད་ཀྱང་མ་སྤོགས་པར་ཟད་དོ། །དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིག་པས་
 བརྟགས་པའི་ཚེ། །བུམ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སོགས་ཀྱང་བུམ་པ་མ་ཡིན་ལ། །དེ་དག་
 ལས་མ་གཏོགས་པའི་བུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །དངོས་པོར་མེད་པའོ་ཞེ་ན། །དེ་ནི་
 གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། །བུམ་པའི་གཟུགས་ཀྱང་བུམ་པ་
 མ་ཡིན། །བུམ་པའི་གཟུགས་མ་ཡིན་པའི་བུམ་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་བཞིན་དུ་
 ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་སྤྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཏུགས་མ་གྲུབ་སྟེ། །བུམ་པའི་གཟུགས་
 དང་དྲི་མ་ཡིན་པའི་བུམ་པ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཡང་བུམ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་
 སོགས་བུམ་པ་མ་ཡིན། །དེ་དག་ཆ་ཤས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་བུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
 །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ན་ལྲབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། །དེ་དག་ཆ་ཤས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་བུམ་
 པའི་དངོས་པོ་མེད་ཀྱང་། །ཆ་ཤས་སུ་གཏོགས་པའི་བུམ་པ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། །ཡང་བུམ་པའི་རྩལ་རྣམས་བརྒྱད་བུམ་པ་མ་ཡིན། །རྩལ་རྣམས་བརྒྱད་ཀྱི་ཚོགས་
 པ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་བུམ་པ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ན། །ཡང་ལྲབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། །བུམ་
 པའི་རྩལ་རྣམས་བརྒྱད་ཀྱི་ཚོགས་པ་བུམ་པར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་གཞིན་པ་རྩལ་ཟད་
 ཀྱང་མེད་པར། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། །གཟུགས་སོགས་ལུས་པའི་བྱད་པར་ནི། །སྤོང་

བས་དེ་མཚུངས་འབྲས་བུ་ཡི། །རྒྱ་མིན་པ་ནི་རྣམ་དཔྱོད་ལ། །བྱམ་པའི་སྤྱི་འཇུག་
བར་འགྲུབ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་གསལ་བར་བསྐྱབས་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་ཉིད་ཡིན་ཡང་ལུས་ཀྱི་ནང་སྣང་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་མི་མཐོང་བ་
བཞིན་དུ་འཇུག་སྣང་གཉིས་དངོས་པོ་ཡིན་ཡང། སྣང་མཁུན་བདག་ལ་རྟག་ཏུ་འབྲེལ་
བའི་སྤྱིར་གཞན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་སྣོན་མེད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་
ལ་གཉིས། དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང། འཇུག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་
འདོད་པ་སྤྲོད་པར་བསྐྱབས་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པ་དང། མཚུངས་པའི་ལན་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཤེས་པ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་
ཡང། མངོན་སུམ་གྱིས་མི་མཐོང་བའི་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ནང་གི་ལུས་
ནི་ཡུལ་རུང་བ་ན་གནས་ན་མཐོང་ཡང། ཡུལ་རུང་བ་ན་གནས་པ་མིན་པ་དེས་ན་
རང་གིས་ཀྱང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མི་མཐོང་ལ་འཇུག་སྣང་གཉིས་ཤེས་པ་ལས་རྗེས་ཐ་
དད་ཡིན་ན། ཡུལ་རུང་བ་ན་གནས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་དགོས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང། དེ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་དང་རྟག་ཏུ་འབྲེལ་བས་ན་དོན་སྤྱི་དང་སྐྱེ་ཤང་
དུ་སྣང་བ་གཉིས་པོ་འང་ཡུལ་རུང་བ་ན་གནས་པ་མིན་པས་གཞན་གྱིས་མཐོང་རུང་
མིན་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐ་སྣང་སྣོན་མེད་རྒྱུན་ཚད་པར་ཐལ་བ་དང། དེའི་
ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིས་བརྗོད་ཀྱང་རང་གིས་རྟོགས་

བ་དེ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འུམ་པའི་དོན་སྤྱི་སོགས་འཆད་
བ་པོ་རང་ལ་སྣང་བ་དེ་རང་གི་སློབ་ཁོ་ན་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར། འདོད་
ན། འཆད་བ་པོས་བཤད་བ་དེ་ཉན་བ་པོས་མ་གོ། ཉན་བ་པོས་གོ་བ་དེ་འཆད་བ་པོས་
མ་བཤད་བས། ཐ་སྙད་སློབ་མེད་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉེས་བ་ལ་གཉེས། ཚོད་བ་དང་། དེ་དགག་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རང་གི་ཡུལ་
དེ་ཉིད་རང་རང་གི་སློབ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར་སྣམ་བརྗོད་པས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པས་ཐ་
སྙད་རྒྱན་ཆད་པར་མི་འགྱུར་ཅེ་ན། གཉེས་བ་ལ་གསུམ། དོན་གཅིག་སྤྱན་མོང་དུ་གོ་
བ་མི་སྲིད་བར་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་བ་དང་། ཡུལ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་ནས་
འཇིན་ན་གསུང་ཡུལ་དངོས་མེད་དུ་གྲུབ་ཟེན་བའོ། །

དང་པོ་ནི། དོན་གཅིག་སྤྱན་མོང་དུ་གང་ཟག་གཉེས་གྱིས་གཅིག་ཏུ་མཚམས་
སྦྱོར་མི་རུས་ཤིང་གོ་མི་རུས་པར་ཐལ། གང་ཟག་གཉེས་གྱི་རྟོག་བ་ལ་ཤར་བའི་
བརྗོད་བྱའི་དོན་འབྲེལ་མེད་སོ་སོ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉེས་བ་ལ་གཉེས། འབྲ་བ་
ལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་ཚོད་བ་དང་། དེ་དགག་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཆད་བ་པོ་དང་ཉན་
བ་པོའི་གང་ཟག་སོ་སོ་ལ་ཡོད་པའི་འུམ་པའི་རྣམ་བཤད་པའི་སེམས་གྱི་རྣམ་བ་
གཉེས་ལྟོ་སྤྱིར་ཞབས་ཞུས་པའི་རྣམ་བཤད་དུ་འབྲ་བས་འབྲ་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་བ་
ལ་འུམ་བཤེས་ཐ་སྙད་སློབ་པའི་སྤྱིར་དོན་གཅིག་སྤྱན་མོང་དུ་གོ་བ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་
ན། གཉེས་བ་ནི། འབྲེལ་མེད་ཐ་དད་ཁོ་ན་གསུང་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་གོ་ཞིང་འཇིན་བ་ག་
ལ་སྲིད་མི་སྲིད་བར་ཐལ། འུམ་པའི་དོན་སྤྱི་རང་ལ་ཤར་ན་དེ་རང་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་
ལ། རང་ལ་རྣམ་བཤད་ན་ནི་དེ་རང་གི་ཡུལ་མིན་བ་དེས་ནའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་མེད་ཐ་དད་ཡིན་
 ཡང་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བའི་སློབ་ན་གཅིག་ཏུ་འདྲིན་པས་སློབ་མེད་ཅེ་ན། གཉིས་
 པ་ནི། འབྲུལ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རོན་སྤྱི་
 ཡུལ་གཅིག་ཏུ་མེད་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་འདྲིན་པ་འབྲུལ་བའི་ཕྱིར། སྐབས་འདི་དག་ཏུ་
 འབྲུལ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་མེད་པར་བཤད་པ་དངོས་པོར་མེད་པའི་རོན་ཡིན་གྱི།
 གཞན་དུ་ན་སུན་འབྲིན་རྣམས་ལྟར་སྤང་དུ་འགྲུང་བའི་ཕྱིར་དང། རོན་སྤྱི་ཤེས་བྱར་
 མི་རུང་ན་འོག་ནས་སྐྱོད་ལེས་བྱེད་ཀྱི་ཚོད་མ་གསུངས་པ་སོགས་རང་གི་ལུགས་
 དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྲུང་བས་སློབ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཅིང་རི་བོ་ལ་གོམས་པ་
 དོར་བ་ལྟར་མི་བྱ་བར། ཞིབ་ཁབ་མིག་ཏུ་གཏུན་འཇུག་པ་ལྟར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྲུལ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་རིགས་པས་བརྟགས་ན་དངོས་པོར་
 མེད་བཞིན་དུ། ད་དུང་པལ་ཆེར་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཡུལ་དུ་ཞེན་པ་
 བྱི། དཔེར་ན་སོར་མོའི་ཅེ་མོས་བསྟན་པ་ན་ནམ་མཁའ་ལ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་ཀྱི། སོར་
 མོའི་ཅེ་མོ་ལ་བསྟན་ནས་ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སྒྲུན་པོ་འབྲུལ་བ་དང་འབྲའོ། །

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། ཚོད་མའི་སློབ་ན་སྤངས་དོར་བྱེད་པའི་རྟོགས་
 ལྡན་སྤྱེས་བྱས་འདོད་བྱའི་རོན་ཡོད་མེད་དུ་དཔྱོད་པའི་རྟོན་མཐར་ཐུག་པའི་གཞལ་
 བྱ་རང་མཚན་ཅིག་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། མཐར་རང་མཚན་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ལ་མི་
 རྟོན་པ་ཚོད་མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འདིར་བཤད་པ་ནི་ཚོད་མས་བརྟག་པར་བྱ་བའི་
 གཞལ་བྱ་རང་མཚན་ཁོ་ནར་དེས་པའི་རོན་ཡིན་གྱི། གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་
 ཡིན་པས་ཁྲབ་བར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། ཚོད་སློབ་གི་སྐབས་སུ་དངོས་

མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་འགལ་བའི་སྲིར་དང། འཇལ་ཚུལ་
 གྱི་སློན་ལ་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་སྐྱབ་པ་ལྟར་ན། རྗེས་དཔག་གིས་རང་མཚན་འཇལ་
 བའི་ཆེ་སྤྱི་མཚན་གཟུང་བ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་མཚན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་
 མ་ལྟོས་པར། རང་སྐྱུ་སྐུབ་པའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་སྲིར་དང། རྣམ་
 འབྲེལ་དུ། རང་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེད་སྲིར་རོ། །ཞེས་དང། ཡོད་མེད་ཉིད་ཏུ་དབྱེད་
 རྣམས་གྱིས། །དོན་བྱ་དེ་ལ་གྲུབ་སྲིར་རོ། །ཞེས་སོགས་གྱི་འབྲེལ་པར། སློབ་དཔོན་
 ལྷ་དབང་སློམ་གསུངས་པ་རྣམས་མ་གཟིགས་པ་དང། མ་དགོངས་པ་ག་ལ་སྲིད།
 ཡོད་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང། སྤྱི་མཚན་མེད་པར་འདོད་པ་དག་འདི་ལ་ལན་
 རོབ་ཞིག །སྤྱི་མཚན་མེད་པ་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པའི་སྲིར།
 ཁྱབ་པ་ཁས་སྦངས་ཤིང། ཚོས་ཅན་གྲང་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་སྦངས་སོ། །འདོད་
 བ། ཁྱོད་མེད་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཁྱོད་གཞི་མ་གྲུབ་པ་འགལ། ཏགས་མ་གྲུབ་ན།
 ཁྱོད་མེད་པ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། ཁྱོད་གཞི་མ་གྲུབ་པ་འགལ་ལོ། །གཞོན་པ་རྒྱས་
 པར་རྣམས་འབྲེལ་གྱི་རྣམས་བཤད་ཏུ་བཤད་བེན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། འཇུལ་ཤེས་ཡུལ་མེད་ལ་ཚོད་སྤང་དང།
 གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་
 གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང། དོན་སྤྱི་དང་མེད་པ་གསལ་བ་ཡུལ་དུ་
 མཚུངས་པའི་ཚོད་སྤང་དང། མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང། དགག་པ་ཚད་
 མས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཚོད་པ་ནི། དོན་སྤྱི་གཞལ་བྱ་མ་
 ཡིན་ཞིང། གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྦང་གིས།

ཡུལ་གཞལ་བྱ་གཉིས་བཞེད་པས་གཞོད་ཅེ་ན། ལན་ནི་སློབ་དཔོན་སྟོགས་སྦྲང་གིས་རང་མཚན་ལྟར་སྤྱི་མཚན་རང་རྒྱུད་པ་ཡོད་པའི་སློབ་པ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་གིས་སྟོགས་ལྷུང་རང་མཚན་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚེ་ན་ཡང་། སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སློབ་པ་འཇལ་བར་བྱེད་ལ། མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་འཇལ་པའི་ཚེ་ན་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སློབ་པ་འཇལ་བས། འཇལ་ཚུལ་ལམ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སློབ་པ་རང་སྤྱི་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཁྲབ་པ་རྩ་བའི་དགོངས་པ་ཡིན་ན། རྒྱང་པན་པས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་གཞོད་པ་བརྟན་པ་སུས་ཀྱང་སྤང་མི་ལུས་པ་དང་མཚུངས་པར་འགྲུང་བའི་བྱིར་དང་། འདིར་ཡང་། གཞལ་བྱ་གཉིས་བྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །དོན་བྱེད་ལུས་དང་མི་ལུས་བྱིར། །ཞེས་པ་དང་ས་ནས་བསྐྱབས་པ་དང་འགལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་ནི། རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། རྟོག་མེད་འཇུལ་བ་ལ་སྤང་བ་སྐྱེ་བའདུག་སོགས་མེད་པ་གསལ་བར་སྤང་བའང་གཞལ་བྱར་མཚུངས་ཞེ་ན། ལན་ལ་གཉིས། མི་མཚུངས་པའི་ལན་དང་། བྱེ་སྟེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བའདུག་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་སྤང་བའི་སྐྱེ་བའདུག་སོགས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་གན་པོ་བརྟེན་སྤང་བ་ལྟར་ཡུལ་དུ་ཞེན་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞུགས་པ་དང་། ཐོབ་པ་སོགས་ཡུལ་གྱི་དགོས་ལུས་གང་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་རྩ་བའི་བཞེད་པ་ཡིན་ན། འཇུལ་ཡུལ་གཉིས་ལ་ཁྱུང་བར་ཆེ་བ་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནར་འགྲུང་རོ། །གཉིས་པ་ནི། འོན་སྐྱེ་

འདད་སོགས་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་རང་སྤྱི་གང་ཡང་མིན་ན། གཞལ་བྱ་གང་དུ་འདུ་ཞེ་
ན། སྐྱ་འདད་འཇོག་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྐྱ་སོགས་གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་གཟུང་རྣམ་
ལ་ཟེར་ན། གཞལ་བྱ་སྤྱང་གསུམ་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་བར་ཐལ། དེ་སྐྱོན་ཉིད་ཡིན་
བས་རང་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱར་སྒྲུང་བའི་སྐྱ་འདད་ལ་ཟེར་ན། སྐྱོན་དེ་མེད་བར་
ཐལ། དེ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་བས་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱར་སྒྲུང་དེ་ནི་དངོས་
པོར་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་རྟོག་བས་དཔྱོད་ན་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ལ་ཟེར་ན། གཞལ་
བྱ་སྤྱང་གསུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་བ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དོན་སྤྱི་དང་རྟོག་མེད་
འཇུག་པའི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་དངོས་མེད་ཡིན་ན། གཉིས་པོ་རང་རིག་གི་འབྲུགས་
ལ་གྲུབ་བས་བསལ་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ནི། འཇུག་ཤེས་གཉིས་ལ་གཟུང་ཡུལ་དངོས་
པོར་གྲུབ་པ་མེད་ཅིང་དེ་མེད་བར་ཐལ། ཡོད་ན་ཡིད་ལ་བྲན་བ་ཅེས་གྲིས་འདོད་དོན་
འབད་མེད་འགྲུབ་པ་སོགས་གཞོན་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཇུག་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་
གཟུང་རྣམ་ལ་ཟེར་ན། ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འཇིན་རྣམ་གྲིས་བསྐྱུས་པའི་རང་
རིག་གིས་ནི་དངོས་སུ་ཚྱོད་པའི་ཕྱིར། ཚྱོད་བས་གྲུབ་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་ལ་འཇུག་ཤེས་
གཉིས་པོ་དེ་ཡང་ནི་ཚོས་ཅན། འཇུག་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་མེད་པ་འཇིན་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་བ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རང་མཚན་མིན་པའི་
ཡུལ་གཞལ་བྱ་དོན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དུ་མེད་ལ་སོགས་པའི་དངོས་མེད་གཞལ་
བྱར་འགལ་ལ་དེ་ལྟ་ན་དུ་མེད་མི་སྲིད་ན་ཡོད་ན་དུ་ཡོད་ཡིན་བས་ཁྲབ་པ་ཁས་ལེན་

དགོས་པས། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་འགལ་བ་སོགས་མི་འདོད་པ་དུ་མ་ཞིག་ཏུ་
 འགྱུར་ཅེ་ན། གཉེས་པ་ནི། ཚེད་པ་འདིའི་ལན་འདེབས་ཚུལ་ནི། ལྷ་མ་ལོ་རྩེ་བ་ཆེན་
 རོས་ཀྱང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྐྱ་དོན་བསྟོན་པ་མེད་རྣམས་ཀྱིས། །ཞེས་པ་ནས།
 འདོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས་ཅི་པལ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོན་བཟུལ་བ་དང་།
 འདིར་མཛད་པ་གཉེས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ལོ་རྩེ་བ་ཆེན་རོས་ཚད་མ་ལ་གཞལ་བུ་
 སེལ་བའི་ཚད་མ་དང་། གཞལ་བུ་སྐྱབ་པའི་ཚད་མ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ལ། བོད་
 ལྷ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། སྐྱ་སོར་བཞག་དོན་དུ་བཟུང་ནས་དགག་པ་བྱེད་པ་ནི། བཞེད་པ་
 མ་གོ་བཞིན་དུ་འགོག་པས་མི་རིགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོན་གྱི་གཞལ་བུ་ནི་
 སྐབས་འདིར་དངོས་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞི་འགར་དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་
 འགོག་པའི་ཚད་མ་དང་། དངོས་པོའི་ཁྱད་པར་ཁ་ཅིག་སྐྱབ་པའི་ཚད་མ་ལ་བརྗོད་ལ།
 དེ་ཡང་མེ་མེད་ཀྱི་མཚོར་དུ་བའི་དངོས་པོ་མེད་ཅེས་སེལ་བར་བྱེད་ལ། བཙོ་བསྐྱེག་
 དོན་གཉེར་འགའ་ཞིག་གི་དོར་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་མེའི་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་
 སྐབས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། གཞལ་བུའི་རང་ལྷོག་སེལ་བའི་ཚད་མ་མཁས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་
 བཞེད་པར་ག་ལ་རིགས། རྣམ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་དཔེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་
 ཏེ། འཕྲིག་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བྱུང་མེད་ཀྱིས་འདོད་དོན་དེ་སྐྱབ་པའི་ཚད་དུ་འདོད་དོན་
 སྐབས་ལུས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་གསུགས་བཟང་བན་དཔྱོད་རིགས་ཀྱི། མ་ཞིང་གཞིར་བཟུང་
 བས་གསུགས་བཟང་བན་དཔྱོད་མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ། །

ལྷང་དོར་བྱེད་པའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་པའི་གཞལ་བུ་རང་མཚན་ཁོ་ན་དང་། བཙོ་
 བསྐྱེག་སོགས་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་དོན་སྐྱབ་ལུས་ཀྱི་གཞལ་བུ་དངོས་པོ་ཡིན་ན།

དངོས་མེད་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེ་ཉླ་བྱ་
 ཉླགས་འདོད་པའི་ཚེ་དུ་བའི་ཉླགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལའི་སྟེང་དུ་མེའི་དངོས་པོར་ཡོད་
 ཅེས་སྐྱབ་ལ། དགག་བྱའི་ཚོས་དུ་བ་ཉླ་བྱ་གཞི་འགར་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཐ་བ་ན་མེ་
 མེད་ཀྱི་ཉླགས་ཀྱིས་མེས་དབེན་པའི་མཚོ་ལ་དུ་བའི་དངོས་པོ་མེད་ཅེས་སྐྱབ་པའི་
 གྱིར། འདི་དག་ལ་བརྟེན་བ་ཁ་ཅིག་གིས། དགག་ཉླགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་
 གིས་དགག་བྱ་འཇལ་བར་འདོད་བ་ནི། རྗེས་དཔག་དང་སྐྱོ་འདོགས་འཛིན་སྟངས་
 མཚུངས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་རྣམ་བཞག་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་འགྱུར་
 རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །མཚོ་ལ་དུ་བ་བྱུབ་པར་ཐལ། དུ་བ་མེད་པར་བྱུབ་པའི་གྱིར། ཞེས་
 སྐྱབ་བ་ནི་དོ་མཚར་བའི་གནས་སོ། །དེས་ན་མཚོར་དུ་མེད་སོགས་དངོས་མེད་ཚད་
 མའི་གཞལ་བྱར་རང་ལུགས་ལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས། ཡོད་དངོས་བྱུང་མེད་པ་རྩ་
 བའི་དགོངས་པར་འདོད་པ་ནི་མ་གོ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ག་བྱུང་ལུལ་རང་མཚན་ལ་ཚོད་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་།
 ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ག་བྱུང་ལུལ་རང་མཚན་དེ་སྤེ་ཡི་དོན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་ག་བྱུང་
 ལུལ་ཡིན་ན། རྣམ་འགྲེལ་སོགས་སུ་མཁས་པས་བཀག་བེན་ལ། ཤེས་པའི་ག་བྱུང་
 ལུལ་སྟེ། ཤེས་པས་བསྐྱབ་པའི་ག་བྱུང་དོན་ཡིན་ན། དོན་སེམས་ཀྱི་སྐྱབས་འདིར་མི་
 སྲིད་པ་དེས་ན་གཞལ་བྱར་རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་མི་འཐད་ཅེས་ནི་འགའ་ཞིག་
 སྐྱའོ། །གཉིས་བ་ལ་གསུམ། བྱུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་གྱིར་བསྐྱབ་པ་དང་། མི་འཐད་
 པའི་སྤོགས་དགག་པ་དང་། འཐད་པའི་སྤོགས་སྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རྒྱང་པན་དང་། དཔྱོད་པ་པ་ཁ་ཅིག །རོ་མོ་ཉིད་རྒྱར་སྐྱབ་པ་དང་།

དབང་ལྷུག་པ་གནས་ལུས་སོགས་དབང་ལྷུག་གིས་བྱས་པ་དང། གངས་ཅན་གཙོ་
 བོ་རྒྱུར་སྐྱོ་བ་དང། གཞེག་ཐབ་དང། ཉན་ཚོས་ཁ་ཅིག་རྩལ་ཆ་མེད་རྒྱུར་སྐྱོ་བ་དང།
 སེམས་ཅམ་པ་རྣམ་རིག་ཅམ་ཏུ་སྐྱོ་བ་དང། དབྱ་མ་པ་དོན་དམ་པར་སྐྱོས་པ་དང་
 བལ་ཞིང། ཐ་སྙད་ཏུ་བྱུང་མཐའ་སྐྱོ་བ་དང་མ་སྙན་པར་བྱེད་དམ། འདིག་ཉེན་གྱི་
 གྲགས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་ཡང་རྒྱང་ཉེན་འགྲེལ་ཡིན་ཞེས་བྱུང་བའི་མཐའ་ཐ་དད་པ་
 རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དང། རྟག་པ་རྒྱུར་
 འདོད་པ་དག་ནི་མི་འཐད་པར་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་སུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟེན་པ་ལས་
 ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལུབ་པའི་དགོངས་པ་ངོས་བཟུང་བ་དང། སློབ་དཔོན་ཚོས་
 གྲགས་ཀྱིས་ངེ་ལྟར་གཏན་ལ་པབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ལུབ་པས་བྱི་དོན་གྱི་རྣམ་
 བཞག་མཛད་པ་ན་རྩལ་སྙན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་དཔྱོད་པ་ན་
 གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཏུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང། དོན་དམ་པའི་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ན་སྐྱོས་པའི་མཐའ་དང་བལ་བ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་ཅིང།
 བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དོན་རིག་གི་རྣམ་བཞག་དང། རྣམ་རིག་གི་རྣམ་བཞག་
 ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་ །རང་ལུགས་བཤད། ཚོད་པ་སྤང་
 བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱེ་སྐྱེའི་ལུགས་དགག་པ་དང། བོད་ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་
 དགག་པའོ། །དང་པོ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཛོད་ན། རི་
 ལ་སོགས་པས་བར་ཏུ་ཚོད་པའི་གཟུགས་ཀྱང་མཛོད་བར་ཐལ་བས་བར་ཏུ་ཚོད་པ་

མཐོང་བ་མིན་པའི་སྲིད་ལྟམ་ཤེས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུའདྲམིན་ལ། དབང་པོ་རྟེན་བཅས་
 ལྟ་བུའདྲམིན་ལོ། གཉེས་པ་དེ་དགག་པ་ནི། མིག་གི་དབང་པོ་ཚོས་ཅན། གཟུགས་ལ་
 ལྟ་བུའདྲམིན་པར་ཐལ། བེམ་པོ་ཡིན་པའི་སྲིད། གཟུགས་དང་གཟུང་དོན་དང་དེ་
 འཛིན་པའི་གཟུང་དོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་སྲིད།
 གྲུབ་པར་ཐལ། རྗེས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྲིད། གཉེས་པ་ལ་
 གསུམ། འདོད་པ་བརྗོད། དེ་དགག། །དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་མི་
 འཐད་ཀྱང་ཡུལ་དང་རྣམ་ཤེས་དུས་མཉམ་ནི་གཟུང་འཛིན་ཡིན་ཞེས་གངས་ཅན་པ་
 ལྟོབ་དཔོན་ཆ་བ་སོགས་བཞེད་དོ། །

གཉེས་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། གཟུགས་དང་འབྲེལ་བ་
 མེད་པར་ཐལ། རྗེས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པའི་སྲིད། དོན་རིག་མ་འཇུག་པའི་རྣམ་ཤེས་
 སུ་འགལ་བར་ཐལ། རང་འབྲེལ་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་རྒྱ་མེད་
 པའི་སྲིད། འདི་དག་གིས་ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་ལོ་གཟུགས་ལ་འབྲས་ཉགས་ཀྱིས་
 ཉགས་དང་ཉགས་ཅན་མི་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །གསུམ་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།
 རྟན་ཅིག་སྤྲ་མའི་ཡུལ་དེ་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་རིགས་འབྲས་རྟན་ཅིག་སྤྲ་མ་རང་
 འབྲེལ་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ལ་དུས་མཉམ་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་
 གཉེས་ཀ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འདིར་རིགས་པ་སྤྲ་བ་ཆེན་པོ་བཞེད་པ་ཡིན་ཡང་། འོག་གི་
 ལན་ལོག་པ་དགའོ། །ལན་ནི། གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་དེ་ལ་དུས་མཉམ་པའི་གཟུང་
 དོན་ཁས་སྐྱངས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཁས་མ་སྐྱངས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་དེའི་
 དམིགས་རྒྱུན་གྲུབ་ཟེན་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། རང་འབྲེལ་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་སྟོན་ས་

རང་གི་སྐད་ཅིག་སྲ་མའི་གཟུང་ལུལ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་ཉལ་གང་ཁས་
སྐྱངས་པ་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རོན་རིག་འབྲེད་པར་སྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ།
དེས་གྲུབ་པའི་རོན་ལོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་མ་
འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ལུལ་དམིགས་རྒྱུན་དང་། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས་བདག་
རྒྱུན་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་རང་རྒྱུ་རྒྱུན་གསུམ་པོ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱུན་གསུམ་ཀ་ལས་སྐྱེས་པ་ལ། ལུལ་དང་འབྲེད་བར་སྐྱེ་
བ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཟས་སོགས་སྤྱི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་། བ་མའི་
གཟུགས་དང་འབྲེད་བར་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་ལུལ་དང་འབྲེད་བར་སྐྱེ་བ་དངོས་པོའི་ཚོས་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་ལུལ་གཟུགས་ལ་འབྲས་བུ་གཉིས་ཡོད་དེ།
རང་གི་རིགས་འབྲེད་ཕྱི་མ་དང་དབང་པོས་གྲོགས་བྱས་ནས་དབང་ཤེས་ལ་རང་འབྲེད་
རྣམ་པ་གཏོད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་འཛིན་གྱི་སློབ་ལུང་ཚུལ་གཉིས་པ་
ཅན་ཡིན་པར་འདོད་དེ། གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱས་པའི་
ཕྱིར། ལུལ་ཤེས་དང་དེ་ཤེས་པའི་སློབ་གཉིས་འབྲེད་ཤེས་གཉིས་པས་མི་འབྲེད་བར་འབྲེད་
པ་དང་། ལུལ་ཤེས་དེ་འབྲེད་ཤེས་དང་པོས་ལུལ་གྱི་རྣམ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་
འབྲེད་པས་སློབ་ལུང་གཉིས་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་སྟེ། ཚད་མ་ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། བོད་ཁ་ཅིག །མདོ་སྐྱེ་པས་དོན་སློབ་ན་མོས་རྣམ་པ་གཏད་པར་
ཁས་སྐྱངས་པར་བསམས་ནས་ཤེས་པ་དང་མཚུངས་པར་བྱེད་པ་ནི། འདོད་པ་མ་གོ་

བའི་འབྲེལ་མེད་ཡིན་ཏེ། འག་ཟས་རྣམས་པ་བཞག་ན་དེ་དང་འབྲ་བར་སྐྱེ་དགོས་ལ།
བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་འག་ཟར་འདོགས་ན་མིང་ལ་མི་རྩོད་དོ། །མདོ་སྡེ་བས་མངོན་སུམ་ད་
ལྟ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་ཁས་སྦངས་པའི་ཕྱིར། སྡེ་བདུན་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་རོལ་
དོན་གྱི་རྣམ་བཞག་ཁས་སྦངས་ནས་མདོ་སྡེ་བ་འགོག་པ་ནི། ཚོས་གྱི་གྲགས་པའི་
དགོངས་པ་མ་གོ་བར་གསལ་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་སྤྲུགས་དགག། རྣམ་རིག་པའི་ཡུགས་སྐྱབ། དེ་ལ་
རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དགག་པ་དང་། ཚད་མའི་རྣམ་
བཞག་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཚམ་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་མེད་དེ། ཕྱི་དོན་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་གྲལ་བའི་ཕྱིར། དོན་གྱིས་དངོས་སུ་གཏང་
པའི་རྣམ་པའང་མེད་དེ། དོན་མེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ཚོས་ཅན། དགས་པའི་
ཚ་མེད་དུ་མེད་དེ། ཕྱོགས་ཆ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། སྤང་བའི་ཚ་མེད་ཀྱང་མེད་དེ།
ཚ་དུག་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ནི། སྡེ་བདུན་གྱི་ཡུགས་
འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཚམ་ལ་བརྟེན་པ་མི་འབྲང་
བར་ཐལ། དེ་ཚམ་ལ་བརྟེན་ན་ཚད་མ་གཉེས་དང་སྐྱབ་པ་དང་གཞན་སེལ་སོགས་
ཚད་མའི་རྣམ་བཞག་དང་འགལ་ཞིང་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྣམ་རིག་ཚམ་དུ་ཚད་མ་གང་གིས་བྱུབ་པ་དང་། སྐྱབ་
བྱེད་གྱི་ཚད་མ་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་འཛིན་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་ཚད་
མས་མ་བྱུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། གསལ་ཞིང་རིག་པའི་རྟགས་དང་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་པས་འགྱུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་རྣམ་ངེས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་

དོ། །གཉིས་པ་ནི། བང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་ལ་རྗེས་གཞན་ཡིན་པ་མི་
 སྲིད་པས་ཁྲབ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱ་བ་གཉིས་སྣང་བཞིན། སྡོ་འཛིན་ཤེས་པ་ཡང་སྡོན་པོ་
 དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ནོ། །ཁྲབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་སྡོན་མེད་པར་ཐལ། རྗེས་
 གཞན་ཡིན་ན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་སྲིད། དེར་
 ཐལ། རྗེས་གཞན་ལ་མཐའ་གཞན་བཀག་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་
 འཇུག་པ་ཁེགས་པའི་སྲིད། བཅུན་བ་དགེ་སྦྱང་སོགས་ན་དེ། སྟོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་
 སྟེ། བང་ཟལ་དུ་མས་སྡོན་པོ་གཅིག་སྟུན་མོང་དུ་དམིགས་པའི་སྲིད། ཞེན་སྡོན་མེད་
 དེ། བག་ཆགས་མ་སྟུན་པར་སང་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི། གཅིག་གིས་དམིགས་པ་དེ་གཅིག་
 ཤོས་ཀྱིས་མ་དམིགས་པས་སྡོན་མེད་དོ། །

ལྷན་ཅིག་པ་ལ་དོན་གཞན་གྱིས་ཁྲབ་པའི་ཁྲབ་པ་འགལ་ནས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན།
 རྗེས་གཞན་དུ་མེད་ཀྱང་དོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཐ་དད་པའི་
 ལྷན་ཅིག་པ་མི་འགལ་ལོ། །སྣང་གཟུགས་དང་སེམས་སེམས་བྱུང་གིས་ཀྱང་མ་ངེས་
 པ་མེད་དེ། གཟུགས་དམིགས་པ་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་པའི་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་བཟུང་ཡུལ་ལ་
 ལྟོས་ནས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཀྱང་རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འདོད་
 ལ། གཟུགས་དམིགས་པ་སྣང་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་གཟུང་དོར་རྟགས་ཞུགས་པ་མེད་
 དོ། །གཙོ་འཁོར་གཅིག་གི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཡང་རྗེས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་
 བར་འདོད་དོ། །འདིར་ཡང་རྗེས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། སྟེ་བདུན་གྱི་
 ལུགས་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་རྗེས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ནི། རིགས་པ་སྤྲོ་ལ་སྟོ་ཁ་
 མ་སྟོགས་པར་ཟད་དོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་རིག་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། དངོས་དང། སྤྱིའི་དོན་བསྐྱུས་
 བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གསལ་ཞིང་རིག་པའི་ཉམས་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་དང། རྩལ་
 བཅད་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང། སྤྱི་དོན་མེད་ན་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དགེ་
 མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱ་ཉམས་སྤྱི་བཞོན་ན་མ་ངེས། རིག་གྲེང་
 ཉམས་སྤྱི་བཞོན་ན་མ་གྲུབ། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་རིག་པ་ཙམ་མི་རྙེད་དོ་ཞེ་ན།
 ལྷ་མ་གཉིས་གྱིས་བྱང་པར་དུ་མ་གྲུས་པའི་རིག་ཙམ་འགོད་དེ། དཀར་ཟལ་ཡིན་
 མིན་གྱིས་བྱང་པར་དུ་མ་གྲུས་པའི་སློབ་ཤེས་ཙམ་འདུས་པ་བ་ཡང་གི་མཚན་ཉིད་
 དུ་འཛོག་པ་དང་འདྲའོ། །འདིས་ཀྱང་བཅའ་རིག་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་
 མི་འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚུངས་པ་བཞོན་པ་དང། དེ་
 སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་གྱི་རྒྱུན་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་ཏུ་
 བདེན་པ་འགོག་པ་དང་མཚུངས་ལ། རྣམ་ཅིག་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་ཡང་རྩལ་
 གྱི་ཆ་ཤས་བཞིན་དུ་ཆ་མེད་གཅིག་བདེན་པ་འགོག་ཏུས་པ་དེས་ན་སེམས་སྤང་བ་
 ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཆ་སྤྱི་ཆ་བར་ཆ་རྣམ་ཅིག་གསུམ་གྱི་བདག་
 ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་གྲལ་ཅེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འགལ་བ་བསྟན་པ་དང། རྩལ་དང་མི་མཚུངས་པའི་
 མཚུག་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་ཅིག་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
 བར་ཐལ། སེམས་ཡིན་ན་རྣམ་ཅིག་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་སྤྱིར།
 འདོད་ན། རྣམ་ཅིག་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ཉམས་པར་ཐལ། རྣམ་ཅིག་གཅིག་
 པ་མི་སྲིད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྩལ་སྤྱི་ཆ་མེད་དང། སེམས་རྣམ་ཅིག་ཆ་མེད་

འགོག་བྱས་སུ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩལ་ཕྱན་དུས་གཅིག་ཏུ་མ་བསྐྱོར་ན་
 རགས་པ་མི་ཚོམ་ལ། རགས་པ་གཅིག་ཚར་བསྐྱོར་བ་ན་དབུས་ཀྱི་རྩལ་ཕྱན་ཆ་
 བཅས་སུ་འགྱུར་བས་རྩལ་ཆ་མེད་མི་སྲིད་ལ། དུས་གསུམ་གཅིག་ཚར་མི་སྐྱེ་བས་
 ད་ལྟའི་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་པའི་སྲིད། དུས་གསུམ་གཅིག་ཚར་སྐྱེ་བ་འདས་མ་
 འོངས་གཉིས་ཀྱང་ད་ལྟ་བར་འགྱུར་དོ། །སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་འཛོགས་པ་ན། དབུ་
 མ་པ་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་རྩལ་དང་སྐད་ཅིག་ཆ་
 མེད་འགོག་བྱས་སུ་མི་མཚུངས་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་དབང་ཤེས་ལ་འཇུག་མ་འཇུག་གྱི་ཁྱད་
 བར་མེད་པས། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འགྱུར་དོ་ཞེས། ཕྱི་རོལ་
 གྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་སློང་ཉིད་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་ན་མེད་
 པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་། དབང་ཤེས་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་
 འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དུང་དཀར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་སོགས་བག་ཆགས་
 བརྟན་པ་ལས་རྗེད་པའི་དབང་ཤེས་ཚད་མ་དང་། དེའི་ཡུལ་བདེན་པ་དང་། རླེབ་
 གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་བག་ཆགས་མི་བརྟན་པ་ལས་རྗེད་པའི་དབང་ཤེས་
 ལ་ཚད་མིན་དང་། དེའི་ཡུལ་བརྟུན་པའི་རྣམ་བཞག་གྲེད་པ་འཐད་པའི་སྲིད། འོག་ནས་
 འབྱུང་བའི་ཚིག་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་པོའི་མཛོན་
 སུམ་མི་བཞེད་པ་རྩ་བའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ཡང་འདི་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་
 ཤིག །གཉིས་པ་ནི། རི་སྲིད་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པ་དེ་སྲིད་རྣམ་པ་གཉོད་པའི་རྒྱ་ལ་
 གཟུང་ཡུལ་ཟེར་ལ། ཤེས་བྱ་ནང་གི་རྒྱགས་པ་ན་དབང་ཤེས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་

རྗེས་མཉམ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པས་རྣམ་བཞག་གཉིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །
 འདིར་སྐྱུ་ལ། མོག་མར་ལུལ་གྱི་རྣམ་བཞག་མ་ཤེས་ན། །ཚད་མ་གང་དུ་
 འཇུག་པ་མི་ཤེས་ཤིང་། །ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ལེགས་པར་མི་རྟོགས་པས། །གཞུགས་
 གྲུ་གཉིས་གྱི་རྣམ་བཞག་ལེགས་པར་བཤད། །བསྐྱུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་
 བའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་
 བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྣང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། ལུལ་བརྟག་པའི་རབ་དུ་
 གྲེད་པ་དང་པོའི་འགྲེལ་བའོ། །།

༡༢༽ ཤེས་བྱེད་གྱི་སྐོ་གཏན་ལ་དབབ་པ།

༥ གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་གྱི་སྐོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གཉིས། ལེ་འུའི་གཞུང་
 བཤད་པ་དང་། ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཇིའི་མཚན་ཉིད་དང་།
 དབྱེ་བསྐྱུ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་སྐོ་བྱེད་ལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་པ་སྐོའི་
 མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྐོ་སྣང་ཤེས་པ་སྐོ་ཡིན་པར་མཚོན་པ་ལ། རིག་པ་མཚན་ཉིད་
 དུ་བཞོན་པ་མཚོན་སྐོར་སྐོར་མེད་ཡིན་པའི་སྐྱིད། ལུལ་རིག་པ་མཚན་ཉིད་དུ་མི་བྱ་
 སྟེ། རྟོགས་པ་པན་རྩལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་པའི་སྐྱིད་པོ། །གཉིས་པ་ནི། ཇིའི་
 ལ་ལུལ་ལོགས་གྱི་སྐོ་ནས་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། གཞུང་ལུལ་གྱི་སྐོ་ནས་རྟོག་བཅས་
 རྟོག་མེད་དང་། རོ་པོའི་སྐོ་ནས་འཇུག་མ་འཇུག་དང་། འཇུག་རྩལ་གྱི་སྐོ་ནས་ལུལ་
 གཅོད་པ་ལ་མ་ཞུགས་པ་དང་། འཇུག་བཞེན་པ་དང་། ཞུགས་ཟེན་པ་ལོགས་གྱུར་
 ཡོད་པའི་སྐྱིད། ཤེས་པའི་རང་གི་རོ་པོ་ལ་རྟོགས་པའི་སྐོ་ནས་རང་རིག་གཅིག་ཏུ་རེས་

ཉེ། རང་ཉིད་ཉམས་སྲུང་སྤོང་བར་ཤེས་པར་མི་རྩུང་བའི་ཕྱིར། སྡོན་གྱི་དགེ་བའི་
བ་ཤེས་གཉེན་གཅོད་ལྟེན་ལ་ཅིག་གིས་སློབ་དུན་དུ་དབྱེ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ལ་འཇུག་པ་ན་
སྤྱོད་པས་གཅིག་ཡིན་པར་གཅོད་པ་དང། སྤྱོད་པས་གཅིག་ཏུ་གཅོད་པ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། རྗེ་ཚོམ་དང། གཉིས་པ་ལ་ཤེས་བྱ་དང་མི་མ་སྐྱུན་པར་གཅོད་པ་
དང། མ་སྐྱུན་པར་གཅོད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི་ལོག་ཤེས་དང། གཉིས་པ་ལ་སྡོག་སྤྱོད་པས་
གྱི་སློབ་འདོགས་དང་མི་འགལ་བ་དང། འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷང་ལ་མ་དེས་པ་
དང། གཉིས་པ་ལ་སྤར་རྩོགས་ཟིན་པ་ལ་འགལ་བ་དང་མ་ཟིན་པ་ལ་འགལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི་བཅད་ཤེས་དང། གཉིས་པ་ལ་མངོན་གྲུང་ལ་འགལ་བ་དང། ལློག་
གྲུང་ལ་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི་མངོན་སྲུང་ཚད་མ་དང། གཉིས་པ་ལ་རྟགས་ཡང་
དག་གི་རྗེས་སྲུང་ལ་འབྲང་བ་དང། འབྲང་བའོ། །དང་པོ་ཡིད་དཔྱོད་དང། གཉིས་པ་
རྗེས་དཔག་ཅེས་བཞེད་དོ། །ཚད་མ་འོག་ཏུ་རྒྱས་པར་འཆད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང། རང་ལུགས་བརྗོད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང། མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། བོད་པལ་ཆེར་ཆད་མིན་གྱི་སློབ་སྤྱད་དེ། ཡིད་དཔྱོད་དང། ལྷང་ལ་མ་དེས་པ་
དང། བཅད་ཤེས་དང། ལོག་ཤེས་དང། རྗེ་ཚོམ་དང་ལྷ་ཟེར་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ།
ཡིད་དཔྱོད་དང། ལྷང་ལ་མ་དེས་པ་དང། བཅད་ཤེས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་
བརྗོད་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ལ་མ་བཞེན་པར་སྤར་མ་རྩོགས་པའི་སློག་གྲུང་དོན་མ་སྐྱུན་
དེས་པ་མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་ན་རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ཁྲོན་པ་རྙིང་པ་ན་རྩ་
ཡོད་སྐྱུམ་པ་ལྟ་བུ་དང། རྒྱ་མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཤིག་བསྐྱེད་པས་གྱི་གསུང་ལ་འདུས་པའི་

སྣང་བུའི་ཚེགས་ལ་དུ་བར་འཇུག་ནས་མེ་ཡོད་སྣམ་པ་དང་། ལྷ་མཚན་མ་དེས་པ་
ཚུལ་གསུམ་མ་དེས་ཀྱང་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྐྱ་མི་རྟག་སྣམ་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་
པོ། །དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པའོ། །

དང་སོ་ལ་གསུམ། བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་དང་། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། རྫོག་པ་
དང་མཚུངས་པའོ། །དང་སོ་ནི། ཡིད་དཔྱོད་རྟགས་བཞེད་པ་ལ་ལྟོས་པ་མ་མི་ལྟོས།
གཏན་ནས་མི་ལྟོས་ན་ཟེ་ཚོམ་ལས་བཞེད་པའི་ཚད་མིན་གྱི་སློབ་སོགས་པར་མི་
འཐད་པར་ཐལ། ལྷ་མཚན་མེད་པའི་དམ་བཅའ་ཅམ་གྱི་སློབ་ཡིན་པས་ཟེ་ཚོམ་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ལ་ལྟོས་ན་རྟགས་ཡང་དག་གམ་ལྟར་སྣང་གསུམ་གང་དུང་
ལ་ལྟོས་པར་ཐལ། རྟགས་སུ་བཞེད་པ་ལ་ལྟོས་པ་གང་ཞིག་ཡང་དག་གམ་ལྟར་སྣང་
གསུམ་ལས་འདའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཟེ་ཚོམ་གང་
ཡང་ཡིན་པའི་སློབ་གྲུང་དེས་པའི་ཚད་མིན་གྱི་སློབ་སོགས་པ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་མཚན་ཅན་གྱི་ཡིད་དཔྱོད་གཉིས་སྤྱིད་པའི་རྟགས་ལྟར་སྣང་
གསུམ་དུ་མི་འདུན་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཞི་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཏན་
ཚིགས་ལྟར་སྣང་ལ་བརྟེན་པ་གང་ཞིག །ལྟར་སྣང་གསུམ་གང་ལ་ཡང་མི་བརྟེན་པའི་
ཕྱིར། ཡིད་དཔྱོད་རྟགས་ལྟར་སྣང་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ན་ཚད་མ་གསུམ་པ་སྤིད་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་སློབ་གྲུང་དོན་མ་ཐུན་གསར་དུ་དེས་པའི་སློབ་གང་
ཞིག །རྟགས་ཡང་དག་ལྟར་སྣང་གང་ལ་ཡང་མི་བརྟེན། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡང་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མིན་ན་རྗེས་སུ་དཔག་པའང་ཚད་མ་མིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
ཡིད་དཔྱོད་སློབ་གྲུང་བདེན་པ་གསར་དུ་དེས་ཀྱང་ཚད་མ་མིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་

འདོགས་གསུང་དུ་གཙོད་ན་ཚད་མར་འགྱུར་ལ། མི་གཙོད་ན་སློབ་འདོགས་དང་ངེས་
 ཤེས་གཞོན་གྱ་གཞོན་གྱེད་མིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་སློབ་གྲྭར་
 གསུང་དུ་ངེས་གྲང་སློབ་འདོགས་མི་གཙོད་པའི་ཕྱིར། སློབ་གྲྭར་རང་མཚན་གསུང་དུ་
 ངེས་གྲང་ཚད་མ་མིན་ན་རྒྱང་པལ་ལྟར་རྗེས་དཔག་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པར་འགྱུར་
 རོ། །ངེས་པ་མེད་གྲང་ཁྲོན་པ་ན་ཚུ་ཡོད་སྟེ་མ་པ་བདེན་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དང་། མེད་
 སྟེ་མ་པ་བརྟུན་པ་ལོག་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དང་། ཡོད་དམ་མེད་དམ་སྟེ་མ་པ་སོམ་ཉིད་
 སློབ་གསུམ་ཡོད་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཁྲོད་ཀྱིས་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཉམས་
 པར་ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་ལ་ངེས་པ་མེད་ན་དེ་ངེས་ཤིང་གོས་པའི་ཕྱིར། རྗེ་ཚོ་མ་
 ལོགས་སུ་རྟེན་དཀའ་བར་ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་སློབ་
 འགྱུར་ན་ཡང་རྗེ་ཚོ་མ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡང་ན་ཁྲོད་འདོད་པའི་སློབ་གྲྭར་དོན་མ་ཐུན་ངེས་པ་བདེན་པའི་
 ཡིད་དཔྱོད་ལྟར་ཉགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་སློབ་གྲྭར་དོན་མི་མ་ཐུན་ངེས་པའི་ལོག་པའི་
 ཡིད་དཔྱོད་ཅེས་མི་འཐད། དེ་ཡང་འདོད་ན་ཡིད་དཔྱོད་སློབ་གྲྭར་བདེན་པ་ངེས་
 པས་ཁྲུབ་པ་ཉམས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡིད་དཔྱོད་མིན་ན་ཁྲོད་འདོད་པའི་སྣ་མཐར་
 མིན་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལོག་པའི་ཡིད་དཔྱོད་
 མཐའ་གཉིས་ཀར་དོགས་ན་བདེན་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལ་འང་མཚུངས་པས་རྗེ་ཚོ་མ་དུ་
 འགྱུར་བར་ཐལ། མཐའ་གཉིས་ཀར་དོགས་པའི་སློབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་བདེན་
 པར་འདོད་ན། ཚད་མིན་གྱི་སློབ་ལྟེ་གྲངས་ངེས་འདིག་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་འགལ་བ་
 ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མིན་གྱི་སློབ་གཞན་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་

ཁས་སྒྲངས་སོ། །སློབ་གྲུང་དོན་མེ་མ་ཐུན་ངེས་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལོག་ཤེས་ཡིན་ན།
སློབ་གྲུང་དོན་མ་ཐུན་ངེས་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱང་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རྒྱ་
མཚན་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དགག་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་
སྲིད་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་དང་། ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་
ཡིད་དཔྱོད་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་ལོག་ན་གཏེར་ཡོད་སྐྱམ་པ་
ལ་སོགས་པའི་ཚོད་དཔག་པ་ཀུན་བདེན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གལ་ཏེ་རྒྱ་མཚན་
མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་སློབ་གྲུང་བདེན་པ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། གཉེས་པ་ནི། གལ་
ཏེ་ལོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སློབ་ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་ན་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། དངོས་གྱི་མ་ངེས་པ་དང་། ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་ལ་བརྟེན་
པའི་སློབ་ཡིད་དཔྱོད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཐེ་ཚོམ་དུ་བསྐྱུས་པའི་
གཞུང་དང་འགལ་བའི་སྲིད། མ་གྲུབ་པའི་རྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་སློབ་ཡིད་དཔྱོད་དུ་
ཁས་ལེན་དགོས་པས་གཞུང་དང་འགལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་ལོ་ཞེ་
ན། དེ་ཡིད་དཔྱོད་དུ་ངེས་པ་མེན་པར་ཐལ། རང་གཞན་གྱི་སྤེ་པའི་ལུང་ལས་ལུང་གི་
དོན་རྟོགས་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་སློབ་ཚད་མ་དང་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་བཞེར་ཅི་
རིགས་སུ་འདུས་པའི་སྲིད། གཉེས་པ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་དགག་པ་ལ་གཉེས། འོགས་
སྣ་མ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་འདོགས་དང་མི་འགལ་བའི་རང་མཚན་
སྣང་བ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་ན་ཡུལ་རྣམ་པ་མི་གསལ་བ་བྱུང་པའི་སྐད་ཅིག་སྣང་བ་

ཉུ་བྱ་དང་། ཡིད་གཞན་དུ་ཡེངས་པས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཉ་སྤྱིས་ལ་
དདུལ་དུ་འཁྲུལ་བའི་ཚེ་མཐོང་ཡང་མ་དེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་དགག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཉེ་རང་མཚན་སྣང་ཡང་མ་དེས་པ་ཚད་མ་མིན་ན་མངོན་སུམ་ཀྱུན་ཚད་མ་མིན་
བར་འཇུག་བར་ཐལ། སྣང་ལ་མ་དེས་པ་ཡིན་ན་ཚད་མ་མིན་པས་ཁྲུབ་པའི་སྤྱིར་
དེར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བ་དང་རྣམ་དེས་ལས་མངོན་སུམ་ལ་དེས་པ་ཉིད་ནི་
བཀག་པའི་སྤྱིར་རོ། །པོད་སྣ་མ་མཁས་པ་དག་གི་བཞེད་པ་ནི། མངོན་སུམ་གང་
ཞིག་དོན་གང་ལ་དེས་པ་མི་འདྲེན་པ་ལ་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དུལ་རྣམ་པ་མི་
གསལ་བའི་སྣང་ལ་མ་དེས་པ་མི་འཐད་བར་ཐལ། རྗེས་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་གསལ་མི་
གསལ་འགལ་བའི་སྤྱིར། འདི་སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་ཀྱང་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། དོན་
ནི་འདི་གཉེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་མཐོང་ཡང་། ཡིད་གཏད་ན་དེས་ལུས་བ་དང་མི་ལུས་
པའི་དོན་ཡིན་པས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་པ་མི་གསལ་བའི་ཐ་སྣང་ལ་དགག་
པ་མཚད་པ་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་དགག་པ་མཚད་པ་མིན་འོ། །

གསུམ་པ་བཅད་ཤེས་ཀྱི་ཆ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ལྷོགས་སྣ་མ་དང་། དེ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྣ་མས་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་
མ་ཉམས་པའི་དོན་ལ་བརྗོད་ལྷོགས་ཀྱི་སློ་འདོགས་དང་འགལ་བར་འཇུག་པའི་
ཤེས་པ། དབྱེ་ན་མངོན་གསུམ་གྱིས་སློན་པོ་ལ་དེས་པ་དྲངས་ཟིན་པའི་མངོན་སུམ་
རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་སློན་པོ་ལ་དེས་པ་འདྲིན་པའི་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང་། མངོན་
རྗེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྤྱེས་པའི་དྲན་པ་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་གཉིས་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་སྦྱིར་དགག་པ་དང་། གྲེ་བྲག་ཏུ་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དགག་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་འདོད་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དགྲེ་བ་མི་འཐད་
བར་ཐལ། རྒྱུ་འདོད་པའི་བཅད་ཤེས་རིག་པས་མཐའ་དབྱེད་ན་མ་རྟོགས་པ་དང་
ལོག་རྟོག་དང་། ཡང་ན་ཚད་མ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་མངོན་སུམ་
བཅད་ཤེས་ཀྱི་སློ་མི་སྲིད་པའི་སྦྱིར། མངོན་སུམ་སྤྲོ་མས་རྟོགས་ཟེན་གྱི་དོན་ལ་
འབྲུག་པས་གྲུབ་ཟེན་སྦྱབ་པའི་རྟོགས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ཏུ་མ་རྟོགས་པའི་
སློ་དང་། སྤྲོ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ད་ལྟར་ཡང་རྟོགས་སོ་སྦྱོར་ན་ལོག་ཤེས་དང་། རང་
སྦྱོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་པ་ཚད་མ་ལས་མ་འདས་སོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དགག་པ་དངོས་དང་། དགག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་དང་བཅད་ཤེས་ཀྱི་གཞི་མ་སྤུན་དགག་པ་དང་།
དབང་ཤེས་རིགས་ལ་ཚད་མར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། དགག་པ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱུན་
བའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་དང་བཅད་ཤེས་ལ་གཞི་མ་སྤུན་པ་ནི་ག་ལ་སྲིད་དེ་མི་
སྲིད་པར་ཐལ། དུལ་དུས་འདྲིན་སྤངས་འགལ་བའི་སྦྱིར། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་ངོ་
བོ་རྟོག་བྲལ་དང་ཡུལ་རང་མཚན་ད་ལྟ་བའི་ཡུལ་ཅན་དང་། བཅད་ཤེས་ངོ་བོ་རྟོག་པ་
ཡུལ་སྐྱ་དོན་དུས་འདས་པ་བྲན་པ་ཡིན་པའི་སྦྱིར། འགྲེལ་བར་དུས་ད་ལྟ་བ་ཞེས་
འབྲུང་བ་ནི་ད་ལྟ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་སྦྱོན་པ་ཡིན་གྱི། ངོ་བོ་ད་ལྟ་བ་བྲན་པ་ལ་ཡང་
མཚུངས་པའི་སྦྱིར་འོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་སྡོ་འདྲིན་མངོན་སུམ་སྡོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་
རིགས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་རིགས་རྒྱན་འདྲིན་པ་མངོན་སུམ་སྡོ་སྡོ་མ་ཡིན་པ་ལས་

ལོག་པ་འཇམ་བའི་མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ཚང་མ་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་
 པའི་ཤེས་པ་སྡོན་པོ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་གི་མ་རྣམས་བཅད་
 ཤེས་ཡིན་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་སྡེ་མས་རྟོགས་ཟིན་པའི་སྡོན་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་
 རིགས་ལ་མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚང་མ་དང་དེའི་
 རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་གི་མ་སྡོན་པོ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ཅུས་པ་
 རྣམས་བཅད་ཤེས་སུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞན་གྱི་སྡེ་པས་བཏགས་པ་དང་རང་
 གིས་ཁས་སྒངས་པ་ཡིན་ཡང་རུང། རིགས་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་
 ལ་མངོན་སུམ་སྡེ་མས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་ཡང་དེ་འཛིན་པའི་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་མངོན་
 སུམ་མེད་པའི་སྤྱིར་དོ། །འདི་སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྡོན་པོ་
 ལ་རང་སྟོབས་ཀྱི་ངེས་པ་འདྲེན་ཅུས་པའི་མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ཚང་མ་དང་།
 དེ་ལྟར་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་སྐྱད་ཅིག་གི་མ་རྣམས་བཅད་ཤེས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི།
 སྐྱད་ཅིག་གི་མ་མཐའ་དག་བཅད་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱས་པར་ཚང་མ་
 རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང་གཞི་མ་སྐྱབ་རིགས་པ་ཤེས་པས་
 བཀག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་དང་བཅད་ཤེས་ཡུལ་དུས་འཛིན་སྒྲངས་
 འགལ་བའི་སྤྱིར་ན་གཞི་མ་སྐྱབ་དུ་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་། བཅད་ཤེས་ལ་དྲན་པས་བྱབ་
 པས་མངོན་སུམ་གྱི་མ་རྣམས་ཚོས་ཅན། དྲན་པ་མེན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར། མངོན་སུམ་རིགས་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚང་མར་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 རིགས་ནི་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགལ་བའི་སྤྱིར། སྡོན་པོ་རང་མཚོན་

མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་སྤྱི་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱང་པར་མེད་པར་ཐལ། ལྷོན་
པོ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་བྱང་པར་མེད། ལྷོན་པོ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་
པ་ལ་ཡང་བྱང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་གི་མ་རྣམས་གྱིས་ལྷོན་པོ་
ངེས་པ་ལ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདྲིན་སྐྱད་པ་ལ་ངེས་པ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་མིན་
པའི་ཕྱིར། ལྷོན་པོ་འདྲ་བར་འདྲིན་པའི་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ།
འདྲ་བར་འདྲིན་པའི་སློབ་ཉེན་པ་ཡིན་པས་བྱང་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དབྱེ་བསྐྱུ་བྱེད་ཚུལ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱུན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་དེ་དེ་ཁོ་ནར་ཟད་པས་སོ་སོ་སྐྱོ་བོ་ལ་
མངོན་སུམ་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རྒྱལ་ཐུན་དང་སྐྱད་ཅིག་སྤྱི་བ་ལ་སོ་སྐྱེའི་
མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པ་མི་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སོ་སྐྱེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མི་
འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རྒྱལ་ཐུན་སོ་སོ་
དང་། སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་སོ་སོ་ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་གི། །ཡུལ་དང་དབང་པོའི་
རྒྱལ་ཐུན་པ་ཚོགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་དེ་སྐྱེད་གྱིས་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་
ཚོང་བའི་སོ་སྐྱེའི་རྣམ་ཤེས་གང་སྐྱེད་པའི་ཉེན་བྲལ་མ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་དེ་སོ་
སོའི་སྐྱེ་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་ཚད་མའི་མཚན་གཞིར་ཡང་གཟུང་དུ་རྒྱང་
བའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་བཞག་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷོག་པའི་ཆ་ཚུང་ཟད་
ཅམ་ངེས་མ་ངེས་སོགས་ལ་སྐྱོས་ནས་སྐྱོ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་འབྱེད་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། བྱང་པ་གྱི་དབྱེ་བསྐྱུ་དེ་སྐྱེད་པ་རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་སོགས་
རིགས་གྱི་དབྱེ་བའི་སྐྱོན་སྤྱི་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་གི་གསལ་བའི་དབྱེ་བསྐྱུ་དེ་

སྟེང་པ་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བསྟུ་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་གསུམ། ཚད་མིན་གྱི་སྒྲིབ་མཚན་ཉིད་དང་། བྲངས་ཀྱི་
དབྱེ་བསྟུ་དང་། སོ་སོའི་རྣམ་བཞག་གོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱ་རྟག་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་མཚན་
གཞི། ཚད་མ་མིན་པའི་སྒོར་མཚོན། ཤེས་པ་གང་ཞིག་གསར་དུ་མི་སྦྱ་བར་མ་གྲུབ་
པ་མཚན་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚད་མའི་འགལ་སྐྱེ་ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་རྣམ་པ་གསུམ་
དུ་ངེས་སྟེ། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཟེ་ཚོམ་རྣམས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ལུལ་ལ་
འཇུག་ཚུལ་གྱི་སློབ་ས་ཕྱེ་བ་ཡིན་གྱི། རོ་བོའི་སློབ་ས་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རོ་
བོའི་སློབ་ས་བསྟུ་བ་ལོག་རྟོག་དང་ཟེ་ཚོམ་གཉིས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་འདུ་ལ། ཚད་
མ་གཉིས་ཀྱང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅིག་སུ་ཁོ་ནར་འདུས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་
ན་ལོག་པར་གོ་བ་དང་ཟེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གོ་བར་འདུག་ཅེས་གྲགས་པ་
ལྟར། ལོག་རྟོག་དང་ཟེ་ཚོམ་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། སྤྱིའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ་གྱི་དང་པོ་མ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ནི། ལུལ་དེ་དང་དེ་མིན་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནས་དོན་རྟོགས་ཤིང་འཛིན་པས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་མ་རྟོགས་པའི་
སྒོ་ཡིན་ལ། དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཚིག་ཅུ་ཐོས་ཀྱང་དེའི་དོན་ལ་སྒོ་ཁ་མ་སྟོགས་
པ་མ་ཞུགས་པ་དང་། ཞུགས་ཀྱང་དབྱུང་བ་མ་རྟོགས་པ་དང་། རྟོགས་པར་གྱུར་ཀྱང་
གནས་དོན་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ལོག་རྟོག་གི་མཚན་
ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ནི། ཞེན་བའམ་སྤང་བའི་སློབ་ས་དེར་འཛིན་པ་ལ་དེ་མིན་གྱི་ཤེས་
པས་གཞོན་པའི་རིག་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ།

རྟོག་པ་དང་ནི་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་སྲིད། དེ་སོ་སོར་སྐྱེ་བ་རྣམ་
 པ་ལྔ་ཡོད་དེ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ་དབང་ཤེས་བསྐྱད་པ་དང་། ཡིད་ཤེས་བསྐྱད་
 པ་གཉིས་དང་། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། རྟུག་པ་འཁྲུལ་བ་
 དང་། དུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་
 དབྱེ་བ་ནི། དེར་འདྲིན་ན་ཡང་འདྲིན་སྒྲངས་ལ་དེ་མི་འདྲིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་པ་ཐེ་
 ཚོམ་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐེ་ཚོམ་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་མངོན་
 རྟུག་པ་དང་། ཁྲིན་པ་རྟིང་པ་ན་རྒྱ་ཡོད་སྐྱམ་པ་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་བག་
 ལ་ཉལ་བུ་གནས་པ་མཚན་གཞིའི་སློན་ནས་དང་། ཚ་མཉམ་པ་དང་། ཡོད་པ་འཕམ་མེད་
 པ་ལ་ཤེས་ཚེར་འདྲིན་པ་འདྲིན་སྒྲངས་ཀྱི་སློན་ནས་ཀྱང་གཉིས་ཡོད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། མདོར་ན་ཤེས་པ་ཀྱུན་བསྐྱེ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། ཚད་མའི་
 ཤེས་པ་གཉིས་པོ་ཡང་རང་ལ་རེས་པ་བྲངས་པའི་སློན་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བས་རང་
 རིག་གི་ཚད་མ་ཁོ་ནར་འདུས་ལ། ཚད་མ་མིན་པ་གསུམ་པོ་ཡང་མ་རྟོགས་པ་ལས་
 དོན་གཞན་མིན་པའི་སྲིད། ཀླུ་ས་པར་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། འདིར་སྐྱུས་པ།
 ཚད་མིན་སློ་ཡི་རྣམ་བཞག་མ་ཤེས་ན། །སློ་འདོགས་མ་ཚད་པ་ལ་ཚད་སྐྱམ་
 རྟུ། །ཚད་མའི་གོལ་ས་ལེགས་པར་མི་རྟོགས་པས། །མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་གོ་སླའི་ངག་
 གིས་བཤད། །བསྐྱེ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པ་
 བེ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྐྱིང་པོ་ཞེས་
 བྱ་བ་ལས། རྫོང་བཟླ་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པའོ། །།

སྒྲོ་དེས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་།

༥ གསུམ་པ་སྒྲོ་དེས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལ་བཞི། སྤྱི་དང་གྲེ་བྲག་རྟོགས་པའི་
 ཚུལ་དང་། སྤང་བ་དང་སེལ་བ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་རྟོགས་
 པའི་ཚུལ་དང་། འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
 ལེ་ལུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་ལུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡུལ་
 ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་བཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། རྗེས་ལྗོག་དོན་ལ་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་།
 སྤྱི་གྲེ་བྲག་ཁྲུང་པར་དུ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་
 བཤད་པ་དང་། དེ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དེ་
 ཚོས་ཅན། རྟོག་མེད་ཡིན་ཏེ། སྤོན་པོ་རང་མཚན་གསུང་ཡུལ་དུ་གྲུས་ནས་འཛིན་པའི་
 ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ནི་ཚོས་ཅན། རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་འཛིན་པའི་ཤེས་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རང་མཚན་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་སྟེ། དོན་གྲེད་རུས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ནི་ཚོས་ཅན། དངོས་པོར་གྲུབ་པ་མེད་དེ། དོན་གྲེད་རུས་པས་སྤོང་
 པའི་ཕྱིར། རང་ལྗོག་དང་གཞི་ལྗོག་ལེགས་པར་འབྲེད་མི་ཤེས་ཤིང་། ཚིག་ཙམ་ལ་
 ཞེན་པ་དག་གིས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལོག་པར་བཤད་དེ། འདིའི་འགྲེལ་པར་རང་མཚན་
 དང་གསལ་བ་དངོས་པོའི་དོན་དུ་གཅིག་པར་མཛད་ཀྱང་། གསལ་བ་ཡིན་ན། རང་
 མཚན་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་མའི་གྲེ་བྲག་གཅིག་པ་
 བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ལོག་ནས་བཤད་པ་སོགས་
 དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་དང་ལྗོག་པ་སོགས་ལ་ཡང་དོན་ལ་
 གནས་པ་དང་སེལ་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་བྱེད་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ནི། བོད་གཞན་དག་རྗེས་ལྡོག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གཞུང་གི་
དགོངས་པ་ལས་གཞན་དུ་འཆད་པ་མཐོང་སྟེ། རྗེས་དང་བྱེ་བྲག་དང་སྐྱུལ་པ་རྣམས་
རེས་འགའ་མཚུངས་པ་ལྟར་འཆད། རེས་འགའ་མི་མཚུངས་པ་ལྟར་འཆད། ལྡོག་པ་
དང་སྐྱི་དང་གཞན་སེལ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་འཆད། རྟོག་མི་རྟོག་སོགས་ཀྱང་
གཞན་དུ་འཆད་ལ། ཁོ་བོས་གཞུང་བཞིན་འཆད་པར་འདོད་དེ། རྗེས་དང་སྐྱི་གཟུང་
ཡུལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་སྟོ་སྐྱུང་བ་དང་སེལ་བ་འཛིན་སྐྱེད་སྲུ་འཆད་དོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྗེས་ལྡོག་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་དང་། རྗེས་ཚོས་དང་
ལྡོག་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ལྡོག་པ་དུ་མ་འབྲལ་མི་ཤེས་པར་
འདུས་པ་རྗེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འདུས་པ་ཅན་གྱི་ཚོས་ཁ་ཡང་བ་ལྡོག་པ་ཡིན་ཏེ།
གཞི་སོ་སོར་རེས་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་རྗེས་ཁྲབ་ཆེ་སྟེ། ཁྲབ་ཀྱིས་རང་གི་བྱང་བྱ་
མཐའ་དག་ལ་ཁྲབ་པ་བཞིན། དེ་ལས་གཞན་དུ་ལྡོག་པ་ཁྲབ་ཆེ་ཟེར་རོ། །དེ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། རྗེས་གཅིག་གི་སྟེང་གི་ལྡོག་པ་དུ་མ་རྟོག་པས་རྟགས་ནས་སྐྱེལ་བར་ཟད་
ཀྱི། རྗེས་ཀྱི་ངོས་ནས་ལྡོག་པ་དུ་མ་འབྲལ་མི་ཤེས་པར་འདུ་རྒྱ་མེད་པའི་སྲིད་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། དངོས་འགའ་རྗེས་གཅིག་ལ་མི་འདུ་བ་རྟག་མི་རྟག་རྗེས་བྱམ་པ་
ལ་མི་འདུ་བ་ལྟ་བུ་རྗེས་ཚོས་དང་། མེད་དགག་མ་ཡིན་དགག་ཤེས་བྱ་ཅོམ་ལྡོག་
པའི་སྟེང་དུ་མི་འདུ་ཡང་། བྱམ་པའི་རྗེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འདུ་བ་མི་འགའ་བ་ལྡོག་ཚོས་
ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྐྱེ་བུས་མི་རྟག་པ་གསུམ་པོ་ཚོས་ཅན། རྗེས་ཚོས་སྲུ་ཐལ།
དངོས་འགའ་རྗེས་གཅིག་ལ་འདུ་རྒྱ་མི་རུང་བ་དེ་ཡིན་པའི་སྲིད། འདོད་ན། དེ་
རྣམས་རྗེས་ཀྱི་ངོས་ནས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། དང་པོ་ལྟར་ན། རྗེས་དཔག་གིས་སྐྱེའི་

བྱས་པའི་རྣམ་གྱི་ངོས་ནས་རྟོགས་ན་མི་རྟག་པའི་རྣམ་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་རྟོགས་པར་
ཐལ། དེ་གཉིས་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྣམ་ཐ་དད་པས་སྐྱའི་བྱས་པ་རྟག་པར་ཐལ་བ་དང་། མི་རྟག་
པ་མ་བྱས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྗེས་དཔག་དེ་ལ་ཚོས་ཅན། རྣམ་ཚོས་
གཟུང་ལུལ་དུ་བྱེད་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་གཟུང་ལུལ་དུ་མི་འདྲིན་
པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་གཅིག་ཀྱང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པས་བྱས་པ་རྟོགས་ཀྱང་མི་
རྟག་པ་མ་རྟོགས་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་གི་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་བཅད་
པའི་ལྡོག་པའི་སྐོ་ནས་གཞལ་བུ་སྐྱབ་པར་བཞེད་དེ། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞལ་བུ་
འཇལ་བའི་གཞན་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྐྱའི་བྱས་མི་
རྟག་རྣམ་གཅིག་ཡིན་ལ། སྐྱའི་བྱས་པའི་རྣམ་དང་མི་རྟག་པའི་རྣམ་ཐ་དད་ཡིན་ནོ། །

སྐྱའི་བྱས་མི་རྟག་རྣམ་གྱི་ངོས་ནས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཅིག་
དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ལྟར་ན། སྐྱའི་བྱས་པའི་རྣམ་གྱི་ངོས་ནས་
བྱབ་པར་རྟོགས་ན། མི་རྟག་པའི་རྣམ་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་བྱབ་པར་རྟོགས་པར་ཐལ་
བར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྣམ་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་རྣམ་གྱི་
ངོས་ནས་མ་བྱབ་པར་ཐལ། རྣམ་གྱི་ངོས་ནས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་བྱབ་
པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁྲབ་པ་མེད་དེ། སྐྱའི་བྱས་མི་རྟག་སྐྱ་འདྲིན་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་
ངོར་མ་བྱབ་པར་ཐལ། གཟུང་ངོར་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་བྱབ་པའི་ཕྱིར།
ཁྲབ་པ་ཁས་སྐྱངས་ཤིང་། རྟགས་མ་བྱབ་ན། ལྡོ་མ་འཁྲལ་བའི་གཟུང་ངོར་ཐ་དད་
ཡིན་ན་རྣམ་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་ལ། དེའི་ངོར་གཅིག་ཡིན་ན་ཡང་གཅིག་ཡིན་དགོས་

སོ། །དོན་བསྐྱེད། རྗེས་ཚེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་ཁས་སྐྱབས་ན། རྗེས་དབག་རྗེས་
ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ཁས་སྐྱབས་དགོས་པས། སྐྱབ་འཇུག་ཏུ་ཐལ་བའི་གཞོན་པ་
བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། དེའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པ་སྐྱའི་སྐྱི་དང་། སྐྱ་བྱས་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་དེ་གཞན་
རིགས་མི་མ་སྐྱུ་མ་བྱས་པ་ལས་ལོག་པའི་སྐོ་ནས་བྱས་པ་དེ་སྐྱ་བྱས་སོགས་དུ་མ་
ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱ་དེ་རིགས་མ་སྐྱུ་རང་གི་དངོས་པོ་སྐྱ་མ་ཡིན་པ་
ལས་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་ལས་ལོག་པ་བྱས་པ་ལ་སྐྱོས་པའི་ལྡོག་པ་གཉིས་
ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འུ་བ་དང་ཚན་དན་སོགས་ལ་སྐྱི་དང་བྱེ་བྲག་
གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། འུ་བ་དང་ཚན་དན་རྗེས་ཐད་དུ་ས་མཉམ་ཐད་ཀའི་བྱེ་བྲག་
དང་། དེ་གཉིས་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཐད་ཀའི་སྐྱི་བྱེ་
བྲག་དང་། འུ་བ་སོགས་སྐྱད་ཅིག་སྐྱི་བྱེད་དེ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྐྱི་གོང་མ་ཡི་
སྐྱི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཐད་ཀའི་བྱེ་བྲག་སྐྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་འུ་བ་དང་ལྷག་པ་ཚོས་ཅན། རྗེས་ཐ་
དད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འུ་བ་ད་ལྟ་བ་དང་།
གོང་མའི་བྱེ་བྲག་འུ་བ་ཞིག་པ་དང་། འུ་བ་མ་འོངས་པ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་
ཡིན་ཏེ། ཐ་དད་གང་ཞིག །ཡ་གྲུལ་འུ་བ་འདས་མ་འོངས་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཤིང་ཞིག་གོ། །མེས་བསྐྱེད་སོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ན་ཤིང་འདས་པ་ལ་ཡང་ཤིང་གི་
བརྗོད་པ་ཐ་དད་པ་ཅམ་ཡོད་པས་གོང་མའི་བྱེ་བྲག་ཅེས་དང་། གཅིག་པ་བཀག་པའི་

ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱོད་ཤིང་དང་སྤྱོད་ཤིང་གཅིག་པ་
བཀག་པའི་ཐ་དད་ཅམ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །

འདིར་སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན། ད་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཅིང་།
འདས་མ་འོངས་དང་དངོས་པོའི་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པར་བཞེད་པ་མ་གོ་བར་སྒོ་
གོས་གྱི་འཇུག་པ་ཅིང་པོ་དག་གིས་དངོས་པོ་སྤྱི་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་དངོས་
པོ་མ་ཡིན་པར་བསམས་ནས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཅམ་དུ་འདོད་པ་ནི་
རིགས་པའི་ལམ་ནས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། མེ་དུ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྤྱི་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། མེ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན་
དུ་བ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། རོན་བྱེད་རུས་སྣོང་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དུ་བ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན་
སྐྱེད་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

འོན་ཏེ་ད་ལྟར་ན་ཡང་མེ་དུ་དུས་མཉམ་དུ་ཐལ། ད་ལྟ་བུ་མཚུངས་པའི་སྤྱིར་
ཞེ་ན། འད་སྤོགས་གྱི་སྤྲུམ་པ་དང་རི་བོ་ཚོས་ཅན། ཡུལ་མཉམ་པར་ཐལ། འད་
སྤོགས་པར་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། བསྐྱལ་པར་མཚུངས་སོ། །སྤྱོད་ཤིང་འག་དང་སྤྱི་དྲིའི་
འག་པ་རྣམས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཅིག་གི་དུས་ན་གཅིག་ཤོས་མེད་པའི་སྤྱིར་ཞེ་
ན། སྤོགས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་འག་པ་དང་། ཅན་དན་ཚོས་ཅན། རྣམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། གཅིག་གི་གོ་ས་ན་གཅིག་ཤོས་མེད་པའི་སྤྱིར། ཀུན་ནས་མཚུངས་
སོ། །ཁྱོད་ལྟར་ན། དུ་བ་ཡོད་ན་མེ་མེད་པས་ཁྲབ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དུ་བ་དུ་
ལྟན་པའི་སྤྱིར་དུ་མེ་སྐྱུབ་པའི་འགལ་ཉགས་སུ་ཁས་སྐྱེད་དགོས་སོ། །དེས་ན་
བསྐྱུན་བཅོས་འདིའི་དགོངས་པ་འག་པ་དང་། གོང་མའི་བྱེ་བྲག་འག་པ་འདས་པ་གཅིག་

བ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། ཤ་བ་སྐྱད་ཅིག་སྲ་སྲི་དང་སྲ་བོ་དང་སྲི་
བོའི་དངོས་པོ་རྗེས་ཐ་དད་ཁོ་ནར་བཞེད་པ་ཡིན་པས། འདི་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་ན་
དངོས་པོ་སྐྱད་ཅིག་གིས་སྲེུ་འགག་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལེགས་
པར་མི་ཤེས་པར་སྐྱུར་བ་འདེབས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་དཔག་ནས་ཁ་སང་
གི་དུས་དང་དེ་རིང་དང་སང་གི་དུས་གསུམ་ཀ་ད་ལྟ་བ་དང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྱུར་བའི་
ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་བ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག། །རང་ལུགས་བཞག། །ཚོད་བ་སྲང་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རིགས་པས་དགག་པ་དང་། ལུང་གིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། རྗེས་ཐ་དད་དགག་པ་དང་། གཅིག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྲོགས་སྲ་
མ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་ཁ་ཅིག་སྲི་ཆེན་པོ་དང་ཉི་ཆེ་བ་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྗེས་
ཐ་དད་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དགག་པ་ནི། སྲི་གསལ་རྗེས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
རྗེས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་སྤང་དུ་རུང་བ་ལས་དེ་མེད་པས་ཁེགས་པའི་སྲིར། གཉིས་བ་
ལ་གསུམ། སྲི་གཅིག་བྱེ་བྲག་དུ་མ་དང་གཅིག་པ་དགག་པ་དང་། སྲི་དུ་མ་བྱེ་བྲག་དུ་
མ་དང་གཅིག་པ་དགག་པ་དང་། མཚུངས་པའི་སྲི་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྲོགས་སྲ་
མ་ནི། གངས་ཅན་པ་སོགས་ལ་ལ་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤོང་བའི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་
རྣམ་འགྱུར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྲི་དང་། དེ་ཡང་རྗེས་གཅིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །ལྗོག་པ་
དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཤིང་ཅ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་སྲི་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྗེས་གཅིག་དུ་འདོད་
པ་ཡང་དེ་དང་འབྲ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པས་དགག་པ་དང་། རྟགས་ལ་

དགག་པ་དང། ཉ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོན་པོའི་རང་བཞིན་དང། སེར་པོའི་
རང་བཞིན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྩལ་ཉེ་རང་བཞིན་གཅིག་ཅུང་ལྷོན་
པོའི་རང་བཞིན་སྤང་ན་སེར་པོའི་རང་བཞིན་ཡང་དེས་པར་སྤང་དགོས་ན་དེ་སྤང་
ཏུང་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། གྲེ་བལ་སྤང་བ་ན་སྲི་སྤང་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་
དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། གཤམ་སྤང་བའི་ཚེ་དངོས་པོ་ཅམ་སྤང་དགོས་པ་ནི་འདོད་
པ་ཡིན་ནོ། །ཤངས་ཅན་པས་ལྷོན་པོའི་རང་བཞིན་དང་སེར་པོའི་རང་བཞིན་གཅིག་
ཡིན་པ་དང། དེ་ཡང་སྲིར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་གཞོད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ནི། དུལ་དུས་རྣམ་པ་འགལ་བ་ཡི་གྲེ་བལ་སྡོ་སེར་སོགས་སྡེ་འཛིག་
ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཚ་མེད་ཀྱི་སྲི་གཅིག་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་
འགྲེལ་བའི་སྲིད། སྡེ་འཛིག་གནས་གསུམ་དང་གཅིག་པ་མིན་ན་རང་བཞིན་གཅིག་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྲུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚ་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ལ་སྡེ་
འཛིག་སོ་སོར་གྲེད་པའི་ཚ་གཉིས་འགལ་བའི་སྲིད།

སྟོབ་དཔོན་ལྷུ་སྟོའི་འགྲེལ་བ་ཤད་དུ། ཤངས་ཅན་གྱིས་ཡོན་ཏན་གསུམ་
གྱིས་རང་བཞིན་དུ་ཁྲུད་པར་མེད་པའི་སྲིར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་ལན་དུ་གཞོད་
པ་འདི་སྟོན་པར་གསུངས་པས། ལྷོན་པོའི་རང་བཞིན་དང་སེར་པོའི་རང་བཞིན་
གཅིག་ཏུ་ཁས་སྤངས་པ་ལ་གཞོད་པ་འདིར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། བ་སྤང་ཁ་སོ་དང་
རྩལ་གཅིག་ན། སེར་སྤྲུ་དང་རྩལ་གཅིག་པ་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། བསྟན་བཅོས་
འདིའི་དོན་ཡང་ལོག་པར་གོ་ཞིང། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཁ་སོ་ཡི་ནི་ངོ་བོ་གང་། །དེ་ནི་
སེར་སྤྲུ་ལ་ཡོད་མིན། །དེ་འགྲུས་ཅན་མིན་ལས་བསྟོན་པ། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་

ཡིན། །ཞེས་པ་ལ་ཙཱ་མི་བྱེད་པར་ཟད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ཡན་ལག་ཅན་མི་ཞེས་པར་ཐལ་བ་ནི། བྱེ་
བག་པས་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྐྱོང་ས་ནས་ལག་པ་ལ་འདུ་འབྲེལ་
བྱུང་བའི་ཆ་དེ་ལུས་གཞན་ལ་འདུ་འབྲེལ་བྱུང་བར་འདོད་པ་ལ། ལག་པ་གཡོ་བ་ན་
ལུས་གཞན་ཡང་དེས་པར་གཡོ་བར་ཐལ་བའི་གཞོན་པ་བསྟན་པའི་སློབ་ས་ཡན་
ལག་ཅན་ཡང་རྗེ་ལྷན་དགག་སྟེ་དགག་མི་རུས་པར་ཐལ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྗེས་
གཅིག་ན་སྟེ་བྱམ་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་རྗེས་གཅིག་པའི་དངོས་པོའི་ཆ་དེ་སྣམ་བུ་
ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ། སྣམ་བུ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དངོས་པོའི་ཆ་དེ་བྱམ་པ་ལ་རྗེས་སུ་
འགྲོ་ཞིང་རྗེས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་འདུ་གཞོན་པ་དེ་ལྷན་
བསྟན་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་འདིའི་དོན་ཡང་དེ་ལྷན་གནས་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་བྱམ་
སྣམ་དང་རྗེས་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྐྱོང་ས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་འགོག་པ་དང་
མཚུངས་པ་ག་ལ་སྲིད། གཞན་དུ་ན་བྱམ་པ་དངོས་པོར་བསྟན་བཅོས་འདིར་གསལ་
བར་གསུངས་པས། བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། གསེར་བྱམ་དང་རྗེས་ཐད་དུ་ཐལ། གཉིས་
ཀ་རྗེས་སུ་བྱུང། རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྤྱི་མ་ཁས་སྐྱོང་ས་ཀྱང་མ་
བྱུང་ན། གཞོན་པ་གཞན་ཡང་ཐངས་བྱམ་དང་རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསེར་
བྱམ་དང་རྗེས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པ་ཡང་ཁས་སྐྱོང་ས་པས་རིགས་པ་ལ་ཞེས་ཏུ་
མ་སྐྱེས་པའི་སློབ་པ་ལྷན་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་དོན་ལོག་པར་འཆད་པ་ནི་
རྒྱུ་རིང་དུ་དོར་བར་བྱུང་། །

གཉིས་པ་དབང་གེས་རྟོག་བཅས་སུ་ཐལ་བ་ནི། དབང་པོའི་གེས་པའང་རྟོག་

བཅས་ཉིད་དུ་ཐལ། སྤྱི་གཞུང་ལུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། ཉགས་མ་
 སྤྱི་བ་ན། འུམ་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དངོས་པོ་དེ། ལྷན་བུ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་
 རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་འགལ་ལོ། །གསུམ་པ་འགལ་བ་རྗེས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་ནི། དཀར་
 སྤོན་སོགས་རྣམས་དང་སྤྱད་སྤོན་སོགས་འགལ་བ་ཤུན་ཤུང་རྗེས་གཅིག་ཏུ་འགྲུང་
 བར་ཐལ། སྤྱང་བའི་རང་བཞིན་དང་སྤོན་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱི་དང་།
 དངོས་པོ་དེའི་སྤྱང་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་དེ་སྤོན་པ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་རྗེས་སུ་
 འགྲོ། སྤོན་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་དེ་སྤྱང་བ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་
 སྤྱི་དུ་ཉགས་སྤྱི་མ་གྲངས་ཅན་གྱི་ཁས་སྤྱངས་ཉགས་སུ་བཞོད་པ་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་བོད་
 ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་ཉགས་སུ་བཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་སྤོགས་སྤྱི་མ་ནི། ཁ་
 ཅིག་ན་དེ། ཆ་མེད་ཀྱི་སྤྱི་གཅིག་མེད་ཀྱང་གྲེ་བྲག་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་ཡང་དེ་
 ལྟེད་ཀྱི་གྲངས་དུ་མ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། འདི་ནི་གྲེ་བྲག་ཡིན་ལ་འདི་ནི་སྤྱི་འོ་
 ཞེས་པའི་སྤྱི་འོ་མཚན་ཉིད་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། གྲེ་བྲག་བཞིན་དུ་སྤྱི་ཡང་རིགས་
 མ་སྤོན་མི་མ་སྤོན་ལས་ལོག་པའི་སྤོག་པ་གཉིས་ཚོགས་ཀྱིས་བཞག་དགོས་པའི་
 སྤྱི་དུ། དགག་སྤྱི་བ་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདང་འདིག་པར་འགྲུང་བར་ཐལ། ཤ་པའི་
 ཉགས་ཀྱིས་ཤུག་པ་ལ་འདང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཤིང་ཅམ་མི་འགྲུབ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་
 བར་ཁས་སྤྱངས་པས་ཤིང་ཅམ་བཀག་པས། ཤ་པ་དང་ཤུག་པ་སོགས་མི་ཞེགས་
 པའི་སྤྱི་དུ། ཉགས་ཁས་སྤྱངས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དོན་ལ་མཚུངས་པའི་སྤྱི་གྲེ་བྲག་རྗེས་གཅིག་པ་དགག་པ་
 དང་། རྫོང་འཚུངས་པའི་སྤྱི་གྲེ་བྲག་དང་རྗེས་གཅིག་པ་དགག་པ་སོ། །དང་པོ་ལ་

སྤྱོད་གསུང་ལྟ་བུ་། འག་པ་དང་ཅན་དན་སོགས་མཚན་ཉིད་མཚུངས་པའི་སྤྱི་གཅིག་དང་
བྲེ་བྲག་རྗེས་གཅིག་ཡིན་ཞོ་ལོ། །དེ་དག་ག་པ་ལྟེ། ལྟོན་མཚོང་པ་མེད་པའི་བརྒྱ་རྒྱ་ག་
ལྟ་བུ་གཅིག་མཚོང་ན་འདང་བརྒྱ་རྒྱ་ག་གཞན་དང་འབྲ་བར་སྒོ་སྤྱི་བར་འགྲུང་བར་ཐལ་
འབྲ་བ་ཡིད་གཏད་ན་དེས་རྒྱང་ཡིན་པ་གང་ཞིག། །དོན་ལ་འབྲ་བ་ཡོད་ན་ནི་སྤྱི་ཡོད་
པའི་སྤྱི་དུ། མཚུངས་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟོག་པས་སྤྱི་བར་ཅམ་ཡིན་
པའི་སྤྱི་དུ། འབྲ་བར་ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྒོ་ཚོས་དོན་རང་མཚན་ལ་མེད་
པའི་སྤྱི་དུ།

གཉིས་པ་ལྟེ། རྟོག་པས་མཚུངས་པར་བཟུང་བའི་སྤྱི་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུ་སྤྱི་
གཅིག་བྲེ་བྲག་དང་རྗེས་མི་གཅིག་པར་ཐལ། མཚུངས་པ་ལ་དངོས་པོ་གཅིག་ལས་
མེད་པ་མི་སྤིད་ལ་གཅིག་མ་ཡིན་པ་ལ་སྤྱིའི་སྤྱི་དོན་མ་ཐུན་འཇུག་པ་མེད་པའི་སྤྱི་དུ།
གཅིག་ཏུ་མ་འདང་ཡང་མཚུངས་པར་འཛིན་པ་སྤྱི་ཡིན་ཞེ་ན། གཅིག་གི་རྣམ་པ་མ་
འདར་བའི་མཚུངས་པའི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟོོ་ལ་སྤྱི་གཅིག་གི་རྣམ་པ་
མ་འདར་ན་སྒོས་མཚུངས་པར་རྟོགས་ཀྱང་སྤྱི་ར་མི་རྒྱང་བའི་སྤྱི་དུ།

དེ་ལྟ་བུ་འིང་འོན་ཅིག་བྲུས་པའི་སྤྱི་སྤྱི་མི་འཇུག་པར་འག་པ་དང་འབྲ་བ་འོན་
ཅིག་ཅན་དན་དང་འབྲ་བ་འོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་དགོས་པར་འགྲུང་ལ། དེས་འདོད་
པའི་དོན་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ལྟོགས་དེ་འབྲ་བ་ཀུན་ལ་ཡོད། །ཐམས་ཅད་འབྲ་བ་
གང་ན་འདང་མེད་པའི་སྤྱི་དུ། གཉིས་པ་ལུང་དང་འགལ་བ་ལྟེ། སྤྱི་རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། རིགས་པའི་ཀུལ་པོས་གསུངས་པ་ཡི་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྒོ་
ཚོས་གསུངས་པའི་རྣམ་བཞག་དང་ཡང་འགལ་བར་སྤྱང་བའི་སྤྱི་ར་རྟོ། །

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། རྫོང་འདོད་པའི་སྤྱི་གང་ཡིན། དགག་སྐྱབ་ཅི་ལྟར་
 བྱེད་ཅེ་ན། གཞན་གྱི་བཏགས་པའི་སྤྱི་དོན་ལ་མེད་ན་སྤྱི་མེད་པ་དང་དགག་སྐྱབ་མི་
 འཐད་པའི་སྤྱི་མེད་པར་ཐལ། ཤིང་དེ་མིན་པའི་རང་བཞིན་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་
 རྫོགས་པ་ཤིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱུང་བ་དེ་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་
 ཡིན་ལ། དེ་རྫོགས་པ་ལ་སྤང་བ་ན་རྫོགས་པའི་གཟུང་བྱ་རང་མཚན་མིན་པ་ལ་རང་མཚན་
 ཏུ་འཁྲལ་བ་དེ་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཅིང་བྱས་པ་ལྟར་འདོད་དོན་ཐོབ་ལུས་པའི་ཕྱིར།
 ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་དང་། རྫོགས་པ་ལ་ཤིང་མིན་པ་ལས་
 ལོག་པར་སྤང་བ་སློབ་གཞན་སེལ་ཡིན་ཞིང་། གཉིས་ཀ་ཤིང་གསལ་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་
 འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཚོད་སློང་ལ་ཚོད་པ་ནི། གལ་ཉེ་རྫོགས་པ་ལ་ཤིང་མིན་
 པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དོན་ལ་མེད་ན་སྤྱི་རྗེས་བྱུང་བ་གཞན་ཡང་མེད་པས། དོན་
 ལ་སྤྱི་མེད་ན་གཞན་སེལ་སློབ་ཏུ་གསལ་དངོས་མེད་ལ་སྤྱི་བྱུང་ཀྱང་དོན་དང་མ་འབྲེལ་
 བའི་ཕྱིར། དགག་སྐྱབ་གྱི་ཐ་སྤང་ཐམས་ཅད་འདི་གཅིག་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། གཞན་
 སེལ་བའི་སྤྱི་དངོས་མེད་ཡིན་ཡང་། དོན་རང་མཚན་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྤང་
 འཐད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྫོང་བ་དང་ཚུལ་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་སེལ་ཕྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པའི་རྫོགས་པས་དོན་དང་སེལ་བ་གཅིག་ཉིད་ཏུ་འཁྲལ་ནས་ལུལ་ལ་འཇུག་པ་
 ཅ་དོན་རང་མཚན་ཐོབ་ལུས་ཤིང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཐོབ་པ་ཅམ་བྱེད་པའི་གསར་ཏུ་
 མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཇུག་བསྐྱབ་པ་ནི། གསལ་བ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་འདོད་པ་ལུགས་སྐྱབ་པ་
 དང་། གསལ་བ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དེ་གཅིག་ཤོས་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདོད་

བའི་སྤྱི་གསལ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་ཞེས་གངས་ཅན་པ་དང་། གངས་ཅན་པ་རིགས་པ་
 ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་སྤྲངས་པ་ཤིག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་ལྷག་པ་ལ་འགྲོ། ལྷག་པ་ལ་
 རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་ཤིག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་འདོད་པ་རྣམས་གངས་ཅན་པ་དེའི་
 རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་པས་བཀག་ཟིན་ལ། སྤྱི་གཞན་སེལ་བར་འདོད་པ་མཁས་པའི་
 ལྷགས་ཡིན་པས་དེ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །ལྡོག་པ་ཆེག་རྒྱང་སྤྱི་དང་ལྡོག་པ་གཉིས་
 ཚོགས་གསལ་བར་བཤད་པ་ནི། བོད་སྣ་མ་ཁ་ཅིག་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཤིང་
 གསལ་གྱུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱིར་ཁས་ལེན་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་ལ། ཡང་ཁ་
 ཅིག་ཤིང་མཚན་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བྱེད་པས་རང་མཚན་མིན་པར་འདོད་
 བ་ནི་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དོན་གང་
 ཡིན། རྒྱལ་དུ་མ་དང་། ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར།
 ཞེན། འོན་མེད་རྒྱལ་ལྟ་རྒྱལ་སྤྱིར་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་
 རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཀ་ཁས་སྤངས་
 ལོ། །འོད་ལྟར་ན་རྒྱལ་སྤྱིར་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་
 ཡིན་པ་གྲུབ། རྒྱལ་སྤྱིར་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་
 བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བྱེད་ན་རང་མཚན་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཉམས་ལོ། །འདོད་ན།
 ལྡོག་པའི་རྒྱལ་སྤྱིར་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་བཏུ་
 ལོ། །འདིར་སྤྲུམ་པ། ཁྱབ་བྱེད་བཀག་པས་ཁྱབ་བྱ་ཞིགས་པ་དང་། ཁྱབ་བྱའི་སྐོ་
 བས་ཁྱབ་བྱེད་འགྲུབ་པ་སོགས། །སྤྱི་གསལ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་རག་ལས་
 བས། །དེ་ཡི་རྣམ་བཞག་མཁས་པའི་གཞུང་བཞིན་བཤད། །བསྐྱུ་བའི་ཚོགས་སུ་

བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཉེར་གྱི་
རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སྤྱི་དང་གྲེ་བྲག་བརྟག་
པའི་རབ་ཏུ་གྲེད་པ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་པའོ། །།

།སྤྱང་བ་དང་སེལ་བ་བརྟག་པའི་ཚུལ་།།

༄ གཉིས་པ་སྤྱང་བ་དང་སེལ་བ་བརྟག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། ལེ་འུའི་གཞུང་
བཤད་པ་དང་། ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇུག་ཚུལ་སྤྱིར་
བསྟན་པ་དང་། སོ་སའི་རྣམ་བཞག་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་རྟོག་མེད་
འཇུག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་ངེས་ཏེ། འཇུག་མ་འཇུག་གང་ཡིན་ཡང་རྟོག་མེད་དེ་
མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་མི་སྟོམ་པར་སྤྱང་བའི་སྟོན་ས་འཇུག་ལ། སྤྱི་རྟོག་
ཐམས་ཅད་གཞན་སེལ་བའི་སྟོན་ས་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་རྟོག་མེད་དེ་
དག་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སྤྱང་བ་ལ་འཇུག་མ་འཇུག་དང་། སེལ་བ་ལ་སྤྱི་ཅི་ལོག་
མ་ལོག་སྟེ། འཇུག་བ་དང་མ་འཇུག་བའི་དགྲེ་བས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱང་བ་བཤད་པ་དང་། སེལ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
མཚན་ཉིད་དང་། སོ་སའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱང་བ་སྤྱི་འཚན་ཉིད། རྟོག་མེད་གྱི་
ཤེས་པས་མཐོང་བའི་འརྱིན་སྣངས་གྱི་ཆར་གྱུར་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱང་བ་འཇུག་བ་དང་། མ་འཇུག་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
མཚན་ཉིད་དང་དགྲེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་འརྱིན་སྣངས་གྱི་ཆ་གང་།
རང་མཚན་མེད་པ་སྤྱང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། དབང་ཤེས་འཇུག་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་

འབྲུལ་བའི་སྣང་བ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་།
མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་དེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་མེད་ཤེས་པ་འི་འཛིན་
སྣངས་ཀྱི་ཆ་གང་། རང་མཚན་ཡོད་པ་གསལ་བར་སྣང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་
རིག་དང་། རོན་རིག་མ་འབྲུལ་བ་གཉིས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་། ལྷོ་འཛིན་སྣངས་དང་། ལྷོ་
རོན་མ་ཐུན་པར་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོ་བོ་དང་དེའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་རོན་
རང་མཚན་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་ཀྱང་། རྗེས་གྱི་ངོས་ནས་གཅིག་ཐ་
དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རོན་ལ་གནས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་གཅིག་ལ་དུ་
མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། དུ་མ་གཅིག་ཏུ་གནས་མི་སྲིད་པ་དང་། ལྷོ་མ་འབྲུལ་བའི་
གཟུང་ངོར་ཁུབ་མཉམ་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་ལ་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བ་མེད་
པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་ཚོས་ཅན། རོན་གྱི་གནས་ཚོད་
བཞིན་དུ་སྣང་བར་ཐལ། རང་མཚན་གཟུང་ལུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་གང་
ཞིག །གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་མེད་ཅིང་། ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་སྣང་བ་མི་སྲིད། ལྷོ་
བོ་སྣང་བ་ན་མི་རྟག་པ་མི་སྣང་བའི་དེས་འཛོག་མེད་པའི་སྲིད། རྟགས་སྲི་མ་དེར་
ཐལ། མ་འབྲུལ་བའི་སྣང་བས་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ལྷོ་རོན་རི་སྣང་མ་ཐུན་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་སྐྱབ་པ་དང་།
མངོན་སུམ་མ་དེས་བར་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་བའི་ལྷོ་རོན་
པན་ཚུན་འཚོལ་བ་མེད་པར་ཐལ། རོན་གྱི་སྣང་བ་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་ཏུ་མེད་ན་དེ་
སྣང་གི་ལྷོ་མ་འབྲུལ་བ་མི་འབྱུང་བར་དེས་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། དུལ་རི་སྣང་གནས་

བ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེས་པས་ཁྲུབ་པའི་སྤྱིར། གཉིས་བ་ལ་
རྟགས་དགོད་པ་ནི། ཁྲུབ་མཉམ་གྲུབ་པ་དེ་རྗེས་གཅིག་བ་ཡིན་ན། རྫོང་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་
སྤང་མི་སྤང་ཆ་གཉིས་མེད་པས་ཁྲུབ་སྟེ། བེ་རྒྱུད་མཐོང་བ་ན་སྟོན་པོ་མཐོང་བ་བཞིན།
བྱམ་པའི་བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་ཁྲུབ་མཉམ་གྲུབ་པ་དེ་རྗེས་གཅིག་བ་ཡིན་ནོ། །སྟོགས་
ཁྲུབ་སྐྱབ་པ་དང་། མི་འཐད་བ་སྤང་བ་ཁ་ཅིག་འོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། གཞན་
རྣམས་འགྲེལ་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་བ་ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་ངེས་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་འཐད་པ་དང་། དེ་ལ་
འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། སྤང་ཡུལ་ལ་སྐྱེ་རྟོག་དངོས་སུ་མི་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ནི། རྗེས་གཅིག་ལ་སྤང་མི་སྤང་ཆ་གཉིས་མེད་ན། ངེས་མ་ངེས་ཆ་གཉིས་འགལ་
ལོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡང་ཚོས་ཅན། རང་ཡུལ་ངེས་མི་དགོས་ཏེ། རྟོག་མེད་
ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པ་དེས་ན་འི་
སྤྱིར་གཉིས་བ་ནི། ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །སྤྱིར་ན་ཚད་མ་ཉིད་མ་
ཡིན། །ཞེས་བ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་བ་
ཡིན་ནོ། །ངེས་ཤེས་མ་ཡིན་ན་ཚད་མར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་རྟོག་མེད་ཀྱི་ངེས་
ཤེས་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་པར་རྟོགས་སྐྱེ་ལ། རང་གི་ལན་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་གྱི་
དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཚུལ་དང་། ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་དུ་འགལ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་ངེས་ཤེས་མིན་ན་ཚད་མ་དང་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་
འགལ་བ་མིན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཅོམ་མཚན་གཞིར་
བཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མར་མཚོན་རྒྱས་སུ་བྱུབ་པ་ཡིན་ལ། རང་ལས་ངེས་ཀྱི་

མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དེ་ལས་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཚད་མ་གཞན་གྱི་
སྟོབས་ཉིད་ལས་ངེས་པའི་དབང་གིས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདིའི་དོན་ཁ་
ཅིག་གིས། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་བསྟན་པར་
འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ཡིན་ན་གང་ཚད་མར་སོང་བ་དེ་ལ་
ངེས་ཤེས་འདྲེན་པར་གོང་འོག་ཏུ་སྐྱབས་ཤིང་། སོ་སྐྱེའི་མངོན་སུམ་གཅིག་རང་གི་
གཟུང་ཡུལ་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་བཀག་པ་
དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།

དེས་ན་འདིའི་དོན་ནི། ཚད་མར་མཚོན་པ་སྐྱ་རྟག་པས་སྟོང་པར་མཚོན་པ་ལྟ་
བུ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་མཚོན་པའི་ཚུལ་མིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་
རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པ་ལྟ་བུ་རྟེན་ཅམ་དུ་ཡོད་པར་མཚོན་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ།
དེས་ན་སྟོ་ཞན་པ་ཁ་ཅིག་ཚད་མར་མཚོན་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མཚོན་གཞིར་
འཛིན་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་མཚོན་གཞི་ཚད་མར་མཚོན་ཞེས་
པ་འཐད་པའི་དོན་དུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། སྟོ་ལྟོག་ངེས་པ་རྟོག་པར་སྐྱབ་པ་དང་། ངེས་པས་སྟོ་འདོགས་
གཅོད་ཚུལ་དང་། རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་སེལ་བར་སྐྱབ་པ་དང་། དེ་སྟོབ་དཔོན་
གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་གི་ལྟོག་པ་ལ་གཞན་སེལ་མི་འདུག་
མོད། སྟོན་པའི་ལྟོག་པ་ངེས་པ་རྟོག་པ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་ལ། རྗེས་
དཔག་གྲང་མ་ཡིན་ལ། གཞན་སེལ་དུ་ཡང་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན། སྟོན་པའི་ལྟོག་པ་ངེས་པ་
ནི་ཚོས་ཅན། གཞན་སེལ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་དོན་མཐུན་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་

པའི་སྲིད། འཇུག་ཡུལ་སྐོབ་པ་འཐད་པར་ཐལ། སྲི་ལྟ་ལ་འཇུག་ནས་འཇུག་ཡུལ་རང་
མཚན་སྐོབ་ལ་ནང་དུ་སྲོགས་ན་རང་རིག་ཚད་མར་འདོད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་གང་ལ་ངེས་པ་ཡོད་པ་དེས་དེ་མ་ཡིན་དུ་འདྲིན་པའི་སྲོ་
འདོགས་བཅད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རེས་ཤེས་དང་དེ་མ་ཡིན་དུ་འདྲིན་པའི་སྲོ་
འདོགས་གཉིས་སློ་ལ་སློས་པའི་སྟོན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་
འགལ་ཡིན་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་
ཀྱང་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་སྤྲེ་ནས་འཇུག་པས་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལོ། །བཞི་པ་
ནི། རེས་ཤེས་དང་སྲོ་འདོགས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཞེས་རིགས་པ་མཐུན་པས་
གསུངས་པ་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ་མངོན་སུམ་སྐྱབ་པས་འཇུག་ལ། རེས་
པ་དང་ནི་སྲོ་འདོགས་ཀྱི་ཡིད་གཉིས་ཀ་སེལ་བས་འཇུག་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྐྱ་རྟོག་སྐྱབ་འཇུག་ཡིན་ན་དགག་སྐྱབ་གཅིག་ཆར་
རྟོགས་པར་ཐལ་བ་དང་། ལྷབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱ་རྟོག་ཐམས་ཅད་
རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བ་དང་། ལྟོག་པས་འབྲེད་ན་སེལ་བར་འགྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྟོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་དང་། སྟོན་པོ་ངེས་པའི་རྟོག་པས་སྟོན་པོའི་སྟེང་གི་
དགག་སྐྱབ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཆར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱ་རྟོག་ཡུལ་ལ་སྣང་
བས་འཇུག་ན་ནི་དེ་སྐྱབ་འཇུག་ཡིན་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། སྐྱའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་
རྟོག་སོགས་ངེས་པའི་སྟོན་དང་། དེ་སྣང་བརྗོད་པའི་སྐྱ་རྣམས་མིང་དུ་མར་བཏགས་
ནའང་སྐྱ་སྟོ་རྣམ་གྲངས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱའི་དོན་གཅིག་
ལ་སྐྱབ་པས་འཇུག་པའི་ངེས་ཤེས་དང་སྐྱ་ཡིན་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ནི། དོན་གཅིག་

ཡིན་ཡང་དེ་དག་གི་ཡུལ་ལྗོན་པ་ཐ་དང་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་གྱི་ཡུལ་
ལ་འཇུག་པ་དེ་ལ་སྤང་བར་སྐྱོན་པ་འཇུག་པར་ཐལ། ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་སྐྱེ་ནས་
འཇུག་པར་ཁས་སྤངས་པ་གང་ཞེས། །ལྗོན་པས་འཇུག་ན་སེལ་བ་ལ་དངོས་པོའི་
མིང་གིས་བཏགས་པར་བཤད་པའི་བྱིར།

གཉེས་པ་གཞན་སེལ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དེའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་
བྱ་བ་དང་། སེལ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་
ཚོས་ཅན། གཞན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། རང་ཡུལ་གྱི་དངོས་
འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ནི་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་
དོན་ཡིན་ལ། གཞན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། བསལ་བྱ་ཚིག་གིས་ཟེན་པར་བཅད་
པའི་སྐོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །གཉེས་པ་ལ་གཉེས། སེལ་བའི་རྣམ་བཞག་དང་།
དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་། ལྷོའི་འཛིན་སྤངས་
བཤམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིས་སེལ་བར་བྱེད་པས་སེལ་བ་སྐྱ་མི་རྟོག་རྟོགས་ཀྱི་
རྗེས་དཔག་ཚོས་ཅན། དངོས་ཡུལ་སྟེ་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་བྱེད་དུ་མེད་དེ།
རྟོག་པས་བཏགས་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཇུག་བའི་
ཤེས་པ་ཡིན་ཡང་འཇུག་ཡུལ་མི་ཐོབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། འཇུག་ཡུལ་རང་
མཚན་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤམ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟོག་པར་སྐྱབ་པ་དམ་བཅའི་སྐྱོགས་གཅིག་རྟོགས་སུ་བཀོད་པ་སོགས་
ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་དེ་མེད་པར་ཐལ། སྐྱོན་སེལ་བས་འཇུག་ཅིང་རང་

མཚན་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་སེལ་བའི་འཛིན་སྐྱབས་ལྷ་བཞི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཅིག་ལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་དང་། ཐ་དད་ལ་ཐ་དད་ཏུ་ཞེན་པ་ནི་གོ་སྐྱེ་ལ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་སྐྱོ་བཏགས་པ་དང་། གཅིག་ལ་ཐ་དད་ཏུ་སྐྱོ་བཏགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྐྱོ་བཏགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། མེད་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་མེ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་དང་ཚ་ཞིང་བསྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་ལ་ཐ་སྐྱབ་འདོགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐྱོ་འདོགས་པའི་རྣམ་པ་ལ་གཉིས། ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ཚུལ་དང་། མི་འཐད་པ་སྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བ་སྐྱབ་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་བ་སྐྱབ་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་སྤྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བ་སྐྱབ་སྐྱམ་དུ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བག་ཚགས་སྟོབས་གྱིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བ་ལང་དཀར་ཟམ་དང་ནག་རྒྱུད་དང་རྟ་རྣམས་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཐ་དད་ཏུ་མཚུངས་པ་ལ་ལྷ་མ་གཉིས་ལ་འབྲས་བུའི་སྐྱོ་གཅིག་དང་རྟ་དང་ཐ་དད་ཏུ་སྐྱེ་བ་འགལ་ཞེ་ན། འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་ནི་སྐྱབ་བཞིན་ཏུ་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་འབྲས་བུ་མི་འབྲ་བ་སྐྱེད་པའི་བྱུང་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དགོས་པ་ནི། བ་སྐྱབ་གི་གསལ་བ་ཐ་དད་རྣམས་ལ་བ་སྐྱབ་ཞེས་པའི་སྤྱིའི་སྐྱོ་གཅིག་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་སྐྱབ་གྱི་བྱ་བ་སྐྱོགས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྐྱོ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྐྱ་བུས་མི་རྟག་

བ་གསུམ་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་ལའང་དོན་དམ་བར་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང་ལྡོག་པ་ཐ་
 དད་ཅུང་ཉེ། དེ་གསུམ་འཇམ་བའི་གཞན་སེལ་སྐྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་པས་དེ་གསུམ་ཐ་
 དད་པའི་ཚ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིད། གཉིས་པ་སྐྱོ་
 འདོགས་པའི་སྐྱོའི་རྣམ་པ་ནི། རྟོག་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སོ་སོ་ཐ་དད་པའི་སྐྱ་དང་རྟོག་
 པའི་འཇུག་ཚུལ་ལྟར་ཞེན་པའི་བྱིད། གསུམ་པ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྐྱ་བྱས་
 མི་རྟོག་གསུམ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་བྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་རོ་བོ་
 གཅིག་ལ་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིད། དང་
 བོ་སྐྱ་ངེས། དེ་ནས་བྱས་པར་ངེས། དེ་ནས་མི་རྟོག་པར་ངེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
 འོ། །སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་ན། ཤིང་གསལ་དུ་མ་ལ་ཤིང་སྣམ་པའི་སྐོ་
 སྐྱེས་པའི་ཆེ། ཤིང་གི་སྤྱི་འཇིན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་
 སྤང་བའི་ཆེ། ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བའི་མཚན་གཞིར་ཤིང་རང་མཚན་
 བ་ཡང་ཡོད། དངོས་མེད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ལ། སྐོ་དེའི་ངོར་དེ་གཉིས་ཀ་སྤང་
 ཞིང་། སྤང་ཚུལ་མཚངས་ཀྱང་ཐ་དད་དུ་མི་སྤང་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་
 ཡི།རྟོག་པ་དེས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ནི་མ་ཡིན་འོ། །སྐྱ་བྱས་མི་རྟོག་པ་གསུམ་རྟོག་པའི་
 གཟུང་ངོར་རྗེས་ཐ་དད་ལྟར་སྤང་བ་ལ་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། དེ་གསུམ་གྱི་
 རྗེས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ནི་མ་ཡིན་འོ། །མདོར་ན། ཚོས་གསུམ་པོ་དེ་རྗེས་སུ་ཡོད་པ་
 དང་། དེ་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཀུན་རྗེས་ཏུ་ཡོད་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལ་
 མཁས་པར་བྱས་ནས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟོག་པར་རྟོགས་པ་སོགས་ལ་
 བརྟེན་ནས་ཐར་བའི་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་དགོས་པ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། གཞན་སེལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་
 དགག་པ་དང་། སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་སེལ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ།
 སྐྱབ་པ་དང་དགག་པ་དངོས་ལྷུལ་དུ་བྱེད་པའི་དངོས་སོ་ཡོད་པ་དང་མེད་པར་འཛིན་
 བ་ཡི་སློབ་སྐྱོན་གཞན་སེལ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། སྐྱ་དང་སློབ་དབྱེ་བ་ཡིས་དངོས་སོ་
 ཡོད་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཡང་རེ་རེ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཡིན་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལ་
 གཉིས། དོན་ལ་གཞན་སེལ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་གོ། །དང་པོ་ནི།
 སྐྱ་ལ་སོགས་པ་བཅས་པའི་དོན་ལ་སྐྱ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞན་
 སེལ་གྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། གཞན་སེལ་རྫོག་པའི་སློབ་ལི་འཇུག་
 ཚུལ་ཙམ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེའི་དོན་ནི། སྐྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དངོས་སོ་མ་ཡིན་
 བ་དང་སྐྱ་མ་ཡིན་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། བོང་
 འོག་དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྲུར་བའི་སྲིད་འོ། །ཁ་ཅིག་གིས། འདི་ལ་བོད་རྣམས་
 བལ་ཆེར་ནི། །ཞེས་པའི་གཞུང་གི་དོན་ལེགས་པར་འཆད་མ་ཤེས་པས་དེ་ལྟར་
 འདོད་པར་སྣང་འོ། །དོན་ནི་སྐྱ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་དེ་སྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་
 ཚུལ་དུ་སྐྱ་དང་གྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན། རྫོག་མེད་མ་འཇུག་པ་ལ་དེ་ལྟར་
 སྣང་དགོས་པ་ལས་མི་སྣང་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པས་རྫོགས་པར་
 འཇུག། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས་སེལ་བ་སྣང་བར་འགྲུར་བ་ནི། དོན་གྱི་གཞན་སེལ་
 སྐྱ་མ་ཡིན་པར་བཅད་པ་ཆོས་ཙམ། སྣང་ལྷུལ་དུ་འགྲུར་གྱི་སེལ་བ་ཡིན་པ་ཉམས་
 པར་ཐལ། རྫོད་སྐྱ་དང་གྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་པའི་སྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་རང་མཚན་
 ཡིན་པའི་སྲིད། ཉགས་ཁས་སྒྲངས་སོ། །སྐྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ལོག་པ་རྫོག་པ་

ལ་སྒྲུང་བ་ལྷུང་རྗེས་ཀྱི་གནས་ཚོད་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་འགོ་ག་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་སྒྲུང་བ་ལ་མཚུངས་པ་ནི། སྒྲུང་བའང་གཟུགས་ཀྱི་དོན་ལ་གྲུབ་བདེ་
རྗེས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་མཚུངས་པར་ཐལ། སེལ་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་སྲིད།
འདོད་ན། ལོང་བ་རྒྱུན་འཚད་པར་འགྲུར་པར་ཐལ། གཟུགས་གང་ཡོད་པ་དེ་ན་
གཟུགས་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྲིད། གཟུགས་རྟོག་
མེད་མ་འབྲུལ་བ་ལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་ཡིན་དེ་ལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་རང་མཚན་
ཡིན་ཡང་། གཟུགས་གང་ཡོད་ན་དེ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་ཡོད་མི་དགོས་པ་ལྟར།
གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལྷོ་
ལྷོས་ཀྱི་མིག་དང་མི་ལྡན་པས་རྟོགས་པར་དགའོ། །

གསུམ་བ་ལ་གཉེས། སྐྱབ་པའི་སྐྱ་རྟོག་གི་འཇུག་ཚུལ་དང་། དགག་པའི་སྐྱ་རྟོག་
གི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དངོས་མེད་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་
གཙོད་པའི་སྐོན་སྐྱོན་རྟོགས་པར་བྱ་བ།

དཔེར་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། སྐྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་
བུ་སྟེ། སྐྱ་དང་རྟོག་པས་ཀྱང་ཚུལ་དེའི་སྐོན་སྐྱོན་ལུས་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉེས་པ་
ལ་གཉེས། སྤྱིའི་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་ཚོས་ཅན།
ལུས་ཀྱི་སྐོན་སྐྱོན་དབྱེ་བ་གཉེས་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་དང་སྐྱབ་པ་སྒྲུང་བ་དང་ནི་མི་སྒྲུང་
བའི་སྐོན་སྐྱོན་གཉེས་ཡོད་པའི་སྲིད། གཉེས་པ་ལ་གཉེས། སྐྱབ་པའི་གཞན་སེལ་དང་།
དགག་པའི་གཞན་སེལ་འོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། མཚན་ཉིད་ལ་དེས་པ་དང་། ལྷོག་

གྲུང་ལ་ངེས་བཤོ། །དང་པོ་ནི། འདིས་དེ་མ་ཡིན་སེལ་བར་བྱེད་བས་ན་སེལ་བ། རྫོང་
བྱེད་སྐྱ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་ཆ་ཡི་ཡུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། མངོན་སུམ་ལ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་སྣང་བ་ལ་ལྟོག་པ་རྗེས་སྟེང་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་རྗེས་སྟེང་
བ་དེ་སྟེང་གི་སྐྱ་དང་རྟོག་པས་བྱེ་ནས་འཇུག་པས་ན་ཆ་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་
གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་སྣང་བ་སྟོག་གྲུང་ལ་འཇུག་པའི་ངེས་བཤོ། །ཡང་ཚོས་ཅན། གཞན་
སེལ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ལ་སྟོས་སམ་མ་སྟོས་ཀྱང་སྐྱ་དང་རྟོག་པའི་ཡུལ་གཞན་སེལ་བ་
ཡིན་པས་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། སེལ་བས་འཇུག་
པའི་རྟོག་པའི་འཇུག་པ་རྣམས་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། བདེན་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་། མི་
བདེན་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་། མཐའ་གཉིས་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཞན་སེལ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཁ་ཅིག །སྐྱ་བུས་མི་རྟག་པ་གསུམ་གྱི་རྗེས་ཀྱི་ངོས་ནས་
རྟགས་སྐྱོར་དོན་གསུམ་དུ་འཛོག་པ་མི་འབྲད་དེ། རྗེས་ཀྱི་ངོས་ནས་དེ་གསུམ་ཐ་དང་
དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་མ་རྟོགས་པར་ཚོས་ཅན་དུ་གཟུང་བའི་སྐྱ་དངོས་པོ་མ་
ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་གིས་སྟོག་གྲུང་རང་མཚན་འཇུག་བར་སྣང་
སྐྱབས་བ་དང་འགལ་ཞིང་། རྣམ་ངེས་ལས། དེ་དག་གིས་བཏགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དོན་
གོ་ན་ནི་དོན་མི་འཛོལ་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་འོ་ཞེས་སོགས་དུ་མ་དང་འགལ་བས།

རིགས་པའི་དབང་སྐྱབས་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་བ་ནན་གྱིས་ལུབ་པའི་སྐྱེན་མི་བཤོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། དངོས་མེད་སྣང་ཡུལ་མ་
ཡིན་པར་སྐྱབ་པཤོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོར་མེད་པ་གཞན་སེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་

དངོས་པོར་ཡོད་པའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་དགྲོད་པའི་སྐོ་ནས་ཉོགས་
པར་བྱའོ། །དེའི་ལུལ་ཅན་ཉོག་པ་ཡང་སྐོ་ངོར་དེ་ལྟར་གཙོད་པས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་
པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་སེལ་བ་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ལུམ་མེད་སོགས་
དགག་བྱའི་ཚོས་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་དང་། རི་བོང་གི་རྩ་མེད་སོགས་དགག་བྱའི་
ཚོས་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པ་ཡི་སྐོ་ནས་གཉིས་ཡོད་པའི་སྤྱིར། ཡོད་ན་མི་ཉག་པས་ཁྲབ་
པ་རྩ་བའི་དགོངས་པར་འདོད་པ་དག་ཞིབ་རྩ་མ་བཟླ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་སེལ་
དངོས་མེད་དང་། དེས་བསལ་བྱ་སེལ་བར་གསུངས་ཤིང་། ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་
དགག་བྱ་འགོག་པ་མཁས་པ་སྤྱ་གང་གི་ལུགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལྷང་ལུལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེ་ལ་མི་འཐད་པ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་མེད་ཚོས་ཅན། ཉོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་སྤང་ལུལ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མིན་པས་སོ། །ཁྲབ་པར་ཐལ། དངོས་
པོའི་ངོ་བོར་མེད་པ་ཉོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྤང་བའི་སྐོ་ནས་ཤེས་བྱ་མིན་པས་
ཁྲབ་པ་དེས་ནའི་སྤྱིར། དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན་ཚད་མས་མ་སྤྱབ་པའི་སྐོ་ན་མེད་པར་
ཐལ། དངོས་པོ་བསལ་བ་ལ་དངོས་མེད་ཅེས་ནི་བཏགས་པར་བྱད་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། དངོས་པོ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང་། ཚད་མ་དང་འགལ་བ་
སྤང་བ་དང་། བྲགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། ལྷང་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་
པོ་ནི། དངོས་མེད་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་མ་སྤྱབ་པས་ངོ་བོ་མ་སྤྱབ་ན། དངོས་པོ་ལའང་
དངོས་མེད་གྱི་ངོ་བོ་མ་སྤྱབ་པས་ངོ་བོ་མ་སྤྱབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་མི་
མཚུངས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་གི་རྒྱ་ལས་སྤྱབ་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྐོ་ངོར་

བཀག་པ་ལ་སྟོན་མི་དགོས་པར་རྟོག་མེད་མ་འཇུག་པའི་གཟུང་དོར་གྲུབ་ལ་དངོས་
མེད་རྒྱུ་ཡིས་མ་བསྐྱེད་པས་རང་དབང་པའི་རྩལ་དུ་མ་གྲུབ་པར་དངོས་པོ་བཀག་ནས་
སྟོང་རྒྱུ་དགོས་པའི་སྲིད། དཔེར་ན་གྲུམ་མེད་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང། གྲུམ་པའི་
དངོས་པོ་བསལ་བ་ལ་གདགས་དགོས་ཀྱི་རང་དབང་དུ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་ནི། རི་པོར་གི་རྩ་སོགས་མེད་མོད་ཀྱི་འདུས་མ་གྲུས་དང་
རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་འཇུག་པའི་འཇུག་ཡུལ་གཉིས་འཇུག་ཤེས་དེར་སྤང་བའི་
སྟོབས་ཉིད་ལས་དེའི་ཡུལ་གཉིས་དངོས་པོར་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི།
འདུས་མ་གྲུས་གསུམ་དང། འཇུག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་
ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། འདུས་མ་གྲུས་གསུམ་འདུས་གྲུས་བཀག་པ་ལ་
བཏགས་པ་ཅམ་དུ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོར་མེད་ལ། རྟོག་མེད་འཇུག་པ་དེར་གསལ་བར་
སྤང་བའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། རྟོག་པ་ལ་སྲིར་འདོད་དེ། སྲི་རོལ་
དོན་དུ་སྤང་བ་སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཚད་མས་གཞལ་མི་རུས་ཤིང་ཁེགས་པ་དེས་
འདི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་དངོས་པོར་མེད་ན་རྣམ་མཁའ་མཐོང་ངོ་
ཞེས་འདི་གཉེན་པ་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་བཤད་པ་གཉིས་དང་འགལ་ཞེ་ན། དེ་
དགག་པ་ནི། འདུས་མ་གྲུས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་ཚོས་ཅན། མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་
མིན་པར་ཐལ། རང་མཚན་དུ་མེད་པའི་སྲིད། འདུས་མ་གྲུས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་དངོས་པོ་
བ་འཇུག་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཚོས་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་
སྲིད། དེས་ན་འདུས་མ་གྲུས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་དངོས་པོར་ཡོད་དོ་ཞེས་སྐྱབ་པར་བྱེད་

བ་ལ་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། ཚད་མ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་མ་ཐད་ཚད་
མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་དང་བུ་ག་ཡི་ནམ་མཁའ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པ་དངོས་
པོར་གྱུར་པའི་འདུས་མ་བྱས་པའི་ནམ་མཁའི་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། རྒྱན་ནམ་
མཁའ་སྡོན་པོར་སྦྱང་བ་ཁ་དོག་ཡིན་ལ། བུ་ག་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་རགས་པ་
མ་མཐོང་བ་ཡིན་པ་དེས་ན་དེ་དག་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ནི་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་རགས་པ་བཀག་པ་དང་།
སློབ་བྱེད་ཀྱི་བྱི་མ་དང་བྲལ་བ་དང་། རྒྱུན་གཞན་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུན་ཁ་ཅིག་མ་ཚང་བས་མ་
སྐྱེས་པ་ལ་བཏགས་པ་ཅེས་ཡིན་པས་དངོས་པོར་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཚད་མས་
མ་གྲུབ་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཐར་བ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་དགོས་པ་སོགས་མི་འདོད་
པ་དུ་མ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་རྩ་བའི་
དགོངས་པར་འདོད་པ་ཁྱོད་འདི་ཉོན་ཅིག། ཡོད་ན་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་
རགས་པ་ཡོད་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་རགས་པ་མེད་པ་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་རགས་པ་མེད་པའི་མངོན་པར་
སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་མེད་པས། མིག་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱང་རིང་པོའི་རི་ལ་སོགས་པ་
མི་མཐོང་བར་ཐལ་བས་རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཐོགས་བཅས་
ཀྱི་གཟུགས་མེད་པ་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
མོ་ག་ཤམ་གྱི་བུ་དེ་ཡང་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁས་པའི་གཞུང་ལོག་པར་འཆད་པ་
མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་དོར་བར་བྱའོ། །

བཞི་བ་ལ་ཚོད་པ་ནི། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་ན། རྣམ་

འགྲེལ་མཛད་པས། གང་གི་རང་བཞིན་འདྲིལ་མེད་པ། །དེ་ལ་མཁས་རྣམས་ཉག་
 ཅེས་ཟེར། །ཞེས་ཉག་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། དངོས་སོར་
 གྲུང་པའི་འདུས་མ་བྱས་མ་གྲུབ་ན། ཉག་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སློབ་མེད་པར་
 ཐལ། ལྷ་སྟེགས་བྲེད་དང། །ཁ་ཆེ་བྲེ་བྲག་སྐྱ་བ་སོགས་ཉན་སོས་ཀྱི་ཉག་སྐྱ་གཉིས་པོ་
 བས་མཁའ་སོགས་རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་ཉག་པར་འདོད་ལ། ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པ་མི་ཉག་པ་
 ལོག་པ་ལ་ཉག་པའི་ཐ་སྣང་འདོགས་པའི་བྱིར། མི་ཉག་པ་མ་ཡིན་པ་དང། ལུས་མེད་
 དང། ལུ་མེད་སོགས་དངོས་སོ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ཉག་པ་ཡིན་པར་
 བཞེད་དེ། ཉག་མི་ཉག་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་དང། རྒྱ་
 དོན་དེས་བྲེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང། ཉག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་དེས་པའི་ཚད་མ་སོགས་དུ་མ་
 གསུངས་པས། ཉག་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། རྩ་བའི་བཞེད་པ་ཅུང་ཟད་
 གྲང་མ་གོ་བར་གསལ་ལོ། །འགྲེལ་བར། མི་ཉག་པ་ལོག་པ་ཅོམ་ལ་ཉག་པར་སྐྱོ་
 བཏགས་ནས་གསུངས་ཀྱི། ཉག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཉག་པ་ལ་
 བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་བྲུབ་ཀྱི། བཏགས་ཡོད་མིན་པའི་ཉག་པ་ཡོད་པ་བཀག་པའི་
 དོན་དུ་གསུང་མ་གསུང་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་ཤིག །དངོས་མེད་དུ་སྐྱོ་བཏགས་པ་རྣམས་
 གྲང་གཞན་སེལ་ཀྱི་སྐྱོ་ནས་ཤེས་བྱར་བྲེད་ཀྱི་སྤང་བའི་སྐྱོ་ནས་ཤེས་བྱར་བྲེད་མི་
 སྲིད་ཅེས་སོགས་དོགས་པའི་གནས་མཐའ་དག་བཀག་ནས་གསུངས་གྲང་། དགེ་
 བའི་བཤེས་གཉེན་བྲེད་པར་ཅན་མཉེས་པར་མ་བྱས་ཤིང། ཚོགས་ཀྱི་བསགས་
 རྒྱབ་རྐྱེད་བ་རྣམས་དཔྱོད་ཀྱི་མིག་དང་བྲལ་བ་དག་གིས་བསྟན་བཅོས་བྱི་མ་མེད་པ་
 འདི་ལོག་པར་འཆད་པ་དག་རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱའོ། །

རྣམ་བཞག་སྤྱིའི་དོན་བསྐྱུ་བའི། དབང་ཤེས་མ་འཇུག་བ་སྐྱུག་བ་མིག་ཅན་དང་
འབྲས་ལྷོ། དོན་རང་མཚན་གསལ་བར་མཐོང་ཡང་མ་སྣང་གི་སྐོ་ནས་བཟླ་བར་བྱེད་མི་
ཤེས་པའི་སྤྱིར། རྟོག་བ་ལོང་བ་སྐྱུ་མཁས་པ་དང་འབྲས་ལྷོ། དོན་རང་མཚན་གསལ་
བར་མ་མཐོང་ཡང་མ་སྣང་མཐའ་དག་བྱེད་པའི་སྤྱིར། རང་རིག་མངོན་སྲུང་དབང་པོ་
ཚང་བ་དང་འབྲས་ལྷོ། དེ་ཡིས་གཉིས་པོ་དེ་ཡི་བདེ་སྤོད་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་བ་གཞན་སེལ་ལ་ཚོད་བ་སྤང་བ་ལ་ལྷ། སྤྱི་མེད་ན་བདེ་སྤོད་བ་མི་སྤྱིད་
བ་སྤང་བ་དང་། གཞན་སེལ་ཡིན་ན་མཉམ་ཚུན་བརྟེན་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། བཅད་
བྱ་མེད་བ་ལ་གཞན་སེལ་མི་འཇུག་བ་སྤང་བ་དང་། སེལ་བ་དངོས་པོར་གྲུབ་མ་གྲུབ་
བརྟགས་ན་མི་འཐད་བ་སྤང་བ་དང་། སེལ་བ་ལ་སྤྱི་མེད་ན་གཞི་མཐུན་མི་སྤྱིད་པའི་
ཚོད་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཚོད་བ་འི། བྱེ་བྲག་བ་ན་ལེ། གསལ་བ་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱི་སྤྱི་མེད་པའི་སྤྱིར་ན་བ་ལང་ཞེས་སོགས་སྤྱི་དེ་ཡི་སྐྱུ་འཇུག་
བ་རྒྱ་མེད་བ་ཅན་དུ་གྱུར་ཅེ་ན། སྤྱོད་ན་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པར་བསམས་
ནས་ཚོད་པའོ། །དེ་དགག་བ་འི། རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུ་རྣམས་ལྷུང་དངོས་པོར་གྲུབ་བ་ལ་
ངེས་པར་ལྟོས་བ་མེད་པར་ཐལ། བརྫོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་བརྫོད་འདོད་དབང་
གིས་འཇུག་པའི་སྤྱིར། སྤྱིའི་བརྫོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་བ་དེ་ལྷ་ཡིན་ན་བདེ་སྤོད་པས་
ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་བརྫོད་པའི་སྐྱུ་གཉིས་དངོས་པོ་བརྫོད་བ་དང་རྣམ་བརྫོད་པའི་སྐྱོ་
ནས་སྤོར་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་འོ་ཞེ་ན། བ་ལང་ཉིད་ཅེས་བ་ཚོས་བརྫོད་པས་ཉེ་
དངོས་པོ་བརྫོད་པའི་སྐྱུ་དང་བ་ལང་ཞེས་བ་རྣམ་བརྫོད་པའི་སྐྱུ་ཐ་དད་དོན་མེད་པར་
འགྱུར་ཞེས་པའོ། །མི་འགལ་ཉེ་གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་པའི་ཚོས་བརྫོད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་།

ཚོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྐྱ་བརྗོད་བྱ་ཚོས་ཚོས་ཅན་རྗེས་སྐྱ་དང་པའི་དབང་གིས་སྦྱོར་
 བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བྱ་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་
 ལ་ཚོས་ཚོས་ཅན་རྗེས་སྐྱ་དང་མེད་ཀྱང་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྦྱོབས་ཀྱིས་སྐྱ་གཉིས་སྦྱར་
 བ་ཡིན་པའི་སྲིད། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཞན་སྦོང་མི་སྦོང་གིས་སྐྱ་གཉིས་སྦྱར་
 བ་སྟེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་རྣམས་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་
 བའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡིན་ན་གཅིག་ལ་མིང་ཚིག་དང་མང་པོ་ལ་གཅིག་ཚིག་མི་
 རུང་བ་སོགས་རྒྱས་པར་འགྲེལ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། རྒྱལ་དཔོག་པ་ན་རེ། སྐྱ་རྟོག་ལུལ་ལ་འཇུག་
 པའི་ཚེ་དངོས་འགལ་གཙོད་པ་གཞན་སེལ་གྱི་སྐྱ་དང་རྟོག་པ་དེ་ནི་ཤིང་གོ་བ་ཤིང་
 མ་ཡིན་བཅད་པ་ལ་སྦྱོས་ན་བཅད་བྱ་ཤིང་མ་ཡིན་མ་གོ་བར་ཤིང་མ་ཡིན་གཙོད་མི་
 རུས་པས་མི་གོ། །དེ་གོ་བ་ལ་ཤིང་གཙོད་པ་དང་གོ་བ་སྦྱོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་
 རྟོགས་པ་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྲིད། ཤིང་དང་ཤིང་མ་ཡིན་དུས་མཉམ་དུ་མི་གོ་ཞིང་
 གཅིག་སྤར་མ་བྱུབ་པས་གཉིས་ཀ་གོ་བ་མེད་པ་དེས་ན་གཞན་སེལ་མི་སྲིད་ལོ། །དེ་
 དགག་པ་ལ་གསུམ། འགོ་མཚུངས་ཀྱིས་དགག་པ་དང་། སྐྱབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་
 དགག་པ་དང་། རྣམ་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྗོད་ཀྱང་ཤིང་ལ་བརྗོད་པའི་ཚེ་དངོས་
 འགལ་གཙོད་དམ་མི་གཙོད། མི་གཙོད་ན་ཤ་པ་ལ་ཤིང་གི་བརྗོད་པའི་ཚེ་ཤ་པ་དེ་
 ཡི་ངོ་བོ་ཤིང་དུ་རྟོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པར་མི་གོ་བའི་
 སྲིད། གལ་ཏེ་གཙོད་ན་ཤིང་གི་སྐྱ་སྦྱང་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། འགལ་
 རྐྱ་ཤིང་མ་ཡིན་སྤར་མི་རྟོགས་པས་ཏེ་རྟོགས་པ་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྲིད། གསུམ་

ག་ཁས་སྒྲངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གྲེ་གྲག་པ་ན་རེ། ཁོ་མོ་ཅག་གིང་ལ་བརྟེན་སྐྱོར་བའི་ཆེ་དངོས་
འགལ་བསལ་ནས་གིང་གི་དངོས་པོ་དེ་མི་སྐྱབ་ཀྱི། འོན་ཀྱང་གིང་གསལ་ལས་རྗེས་
ཐ་དད་པའི་གིང་སྤྱི་ཆ་མེད་གཅིག་མཚོང་བས་དེ་ལ་གིང་གི་བརྟེན་ལ་ཐ་སྐྱབ་ཀྱི་
དུས་ནའང་སྤྱི་དེ་ཉིད་རྟོགས་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། གིང་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་སྐྱབ་པའི་
སློན་ནས་བརྟེན་སྐྱོར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བརྟེན་དུས་ན་འདི་ཡང་གིང་ཡིན་ཞེས་མི་
ལྟན་རྣམ་གཅོད་དུ་བརྟེན་སྐྱོར་ནས་གིང་མ་ཡིན་མ་བཀག་ན་ནི་གིང་མི་འགྲུབ་ལ།
གལ་ཉེ་འདི་ཁོ་ན་གིང་ཡིན་ཞེས་གིང་མ་ཡིན་པ་བཀག་ན་གིང་འགྲུབ་མོད། འོན་
ཀྱང་གིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་དེ་ནི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཞན་སེལ་གྱི་སློན་ནས་བརྟེན་སྐྱོར་བ་ལ་རྟོགས་པ་པན་ཚུན་བརྟེན་
པའི་སློན་མེད་པར་ཐལ། བརྟེན་སྐྱོར་དགོས་ཀྱི་སྐྱེས་བུས་གིང་གི་བརྟེན་སྐྱོར་པའི་སྐྱ་
རོལ་ནས། ཡལ་ག་དང་ལོ་འདབ་དང་ལྟན་པ་དང་མི་ལྟན་པ་སོ་སོར་གཤེས་ལ། ཡལ་
ག་ལོ་འདབ་དང་ལྟན་པ་མཚོང་ནས་དེ་ལ་འདི་གིང་ཡིན་ཞེས་གིང་གི་བརྟེན་ལ།
བརྟེན་དེ་རིགས་ལ་སྐྱོར་བར་བྱེད་ཀྱི། དེ་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལ་མི་སྟོས་པའི་གསལ་བ་
ལ་མི་སྐྱོར་བའི་ཕྱིར། གིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པའི་རིགས་ནི་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་འདོད་
པའི་སྤྱི་དང་མི་མཚུངས་སྟེ། གཞན་སེལ་ལས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ཐམས་ཅད་
སེལ་འཇུག་ཡིན་ན། གཞན་ལྟན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚིག་ཁོ་ནས་དངོས་སུ་སྐྱོར་དགོས་
པར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། ཚིག་ཀུན་ངེས་གཟུང་གི་སྤྱིང་པོ་ཅན་ཡིན་པས་གཞན་ལྟན་རྣམ་
གཅོད་ཀྱི་ཚིག་དངོས་སུ་སྐྱོར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་པར་ཚུ་འོན་ཅིག་

ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་དེས་བརྒྱད་དངོས་སྤྱི་མ་སྤྱིར་ཡང་མི་འདོད་པའི་དོན་གཞན་
ལས་བརྗོད་ནས་འདོད་པའི་དོན་དེར་འཇུག་ཅིང་གོ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་ནི། རྗོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་དེ་མིན་བཅད་པའི་སློབ་ནས་འཇུག་
པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་བཅད་བྱ་ཤེས་བྱ་མ་
ཡིན་པ་སོགས་མེད་པས་ཚིག་དེ་ལ་རྣམ་བཅད་གཞན་སེལ་འགལ་ཞེ་ན། ལན་ནི།
ཤེས་བྱ་ཞེས་སོགས་བརྗོད་པའི་སྐྱེ་དེ་ལ་ཤེས་བྱ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་མེད་
ན་ཡང་སེལ་འཇུག་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་མེད་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་
ནས་སྤྱི་དུ་དོགས་པ་ན་དངོས་མེད་ཤེས་བྱའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སློབ་ནས་རྣམ་གཅོད་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་རྩོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ལྡོག་བཤམ་གཞན་སེལ་དེ་
དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་མཚུངས་ལ། དངོས་མེད་ཡིན་ན་བརྗོད་པ་ལ་
དགོས་ལུས་མེད་པ་དེས་ན་ལྡོག་པ་མི་དགོས་ལོ། །ལན་ལ་གཉིས། གཞན་ལན་
དགག་པ་དང་། རང་གི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྩོད་པ་འདིའི་ལན་འདི་ལ་བོད་རྣམས་
པལ་ཆེར་ནི། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པས་ལན་འདེབས་པ་མི་རིགས་
པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་བྱེ་བྲག་པས་བརྗོད་པའི་སྤྱི་ལ་གསལ་བ་དང་རྣམ་གཅིག་
དང་ཐ་དང་བརྗོད་ནས་བཀག་པའི་སྤྱིའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་འདི་ནི་གཞོན་པ་དཀའ་ཞིང་
འཇུག་པའི་ཕྱིར།

པལ་ཆེར་གྱི་སྐྱེས་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་
ལོག་པ་དང་། དངོས་པོར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་འདུག་སྤྱི་ལ་ཅིག་
གིས་གོ་བ་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་ཉིད་ཀྱང་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་

གསུངས་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འདི་ལའང་དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་མེད། །ཅེས་པའི་
སྐབས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར། ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་
ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀག་པ་དང་། ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་
པ་ཤིང་ཡིན་པ་བཀག་པའི་དོན་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷུ་ཚབ་ལ་སྤྱད་ན་རྟོག་པའི་གཟུང་ལྷུ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་
བ་དངོས་པོ་ཡིན་ན། དེར་སྤང་བའི་སློ་མ་འབྲུལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་རྟོག་མེད་མ་
འབྲུལ་བའི་གཟུང་དོར་ཆ་དང་ཆ་ཚན་གྱིས་དབེན་པར་སྤང་གི་ཆ་ཚན་མི་སྤང་བས།
ཤ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཆ་ལྷུག་པ་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་འགོ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་
སོགས་ཀྱི་སློ་ནས་གཞོན་པ་རྟོན་ལ། འདིར་ནི་ཤིང་མིན་ལས་ལྡོག་པ་དངོས་པོ་སྟེ།
ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་ཤ་བ་ཡིན་ན། གཞན་ཚ་རྩན་ཤིང་མིན་པར་ཐལ།
ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་པ་ཤ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཚ་རྩན་ཤིང་ཡིན་ན་ཤ་བ་
ཤིང་མིན་པར་ཐལ། ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་ཚ་རྩན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷུ་
བར་ཐལ། ཤིང་མིན་པ་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཤ་བ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་
ལས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་དོན་བསྟུ་ན། སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་
དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཤ་བ་དང་རྗེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། ཤ་བ་ཤིང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དང་པོ་མ་གྲུབ་
ན། ཚ་རྩན་ཤིང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ལྷུ་ཚབ་
རྟོག་མེད་མ་འབྲུལ་བར་འགྱུར་བའི་སློ་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྡོག་པ་དངོས་པོར་

ཁས་ལེན་པ་ཚོས་ཀྱི་གཤམ་པའི་གཞུང་བཟུང་ནས། བདག་ཉིད་ཚེན་པོའི་རིགས་པ་
འགོག་པ་ཡིན་པས་ནགས་ལ་གནས་པའི་སྤྲེལ་དག་སྟོན་པའི་ཤིང་ལ་མི་གཙང་བ་
འཚོར་བ་དང་འབྲ་བར་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་བཀོད་པའི་སྟོན་མི་མཚུངས་པ་དང་།
དོན་གཉིས་སྟོན་ན་སྤྲེལ་གཉིས་ལེས་བར་སྤྱོད་དགོས་པའི་སྟོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གཞན་སེལ་སྤྲོ་བ་ལ་ནི་སྤྱི་གསལ་རྗེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་བསམ་གཞོན་པ་
དང་། བརྗེས་བཤད་པོས་ལུས་མེད་པའི་སྟོན་འདི་མེད་པར་ཐལ། དེ་མ་ཡིན་ནས་
བར་བཅད་པའི་སྟོན་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ཅིང་། སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྟོན་འཇུག་ཚུལ་
དབྱེད་པ་ན་སྤྱི་སྟོན་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དང་། ཤིང་མ་ཡིན་པ་
ལས་ལོག་པ་ཤིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པས་དོན་ཚོབ་པ་འཐད་
པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། འགྲེལ་བར་བྲངས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་འདི་དག་གི་
དོན་དང་། ལོང་དུ་བོད་ཀྱི་འདོད་པ་བཀག་པའི་གཞོན་པ་རང་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་།
གཞན་ལ་འཇུག་པའི་དོན་འདི་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བྲག་བསམ་ཤིང་གསལ་དུ་མ་ལ་ཤིང་རོ་
སྤྲུལ་པའི་སྤྱི་སྟོན་སྤྲེལ་བ་ན། དེའི་གཞུང་ཡུལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་རྗེས་སུ་གྲུབ་
པ་དང་། གཞུང་རོང་ཡང་ཆ་ཐ་དད་མེད་པར་སྤང་གི་ཆ་ཐ་དད་དུ་མི་སྤང་བ་དང་།
དེར་འཛིན་གྱི་སྟོན་མ་འཇུག་བར་ཁས་སྤངས་པ་ལ། རྗེས་ཐ་དད་དམིགས་རྩུང་མ་
དམིགས་པས་ཁེགས་པ་དང་། རྗེས་གཅིག་ཡིན་ན་སྤྱི་དུ་མར་ཐལ་བ་དང་། གསལ་
བ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་གཞོན་པ་བསྟན་པ་ལྟར། ཉན་ཚོས་སྤྲེལ་ཁ་ཅིག་དང་།
བོད་ཁ་ཅིག །སྤྱི་སྟོན་གཞུང་ཡུལ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་ཁས་སྤངས་ཤིང་། སྤྱི་ཆ་ཐ་

དད་མེད་པར་སྤང་བ་ཡང་ཁས་སྒྲངས་པས། དེ་ལྟ་ན་སྤྱི་སློམ་འཁྲུལ་བར་ཡང་ཁས་
ལེན་དགོས་པས། དེ་ལ་གཞོན་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤ་བ་དེ་ཤིང་མིན་པ་
ལས་ལོག་པ་མིན་པར་ཐལ། ཅུ་ལྟ་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་གང་ཞིག །དེ་རྗེས་ཐ་
དད་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལ་ཆ་ཐ་དད་མེད་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། སློམ་འཁྲུལ་
བའི་གཟུང་རོར་ཆ་ཐ་དད་མེད་པར་སྤང་ཞིང་དེ་ལྟར་བཟུང་བ་འགལ་ལོ། །དེ་ལྟར་
གཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་སྤྱར་བར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་ན་རང་ལ་ཡང་སྤྱ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་བཟུང་རོར་སྤྱ་བྱས་མི་རྟག་པ་
གསུམ་ཐ་དད་མེད་པར་སྤང་བས་ཆ་ཐ་དད་མེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྟགས་ཚོས་
དོན་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སློམ་འཁྲུལ་བའི་བཟུང་
རོར་དེ་གསུམ་སྤང་བའི་ཚེ། དེ་གསུམ་ཆ་ཐ་དད་དུ་འང་མི་སྤང་ལ་ཆ་ཐ་དད་མེད་པར་
ཡང་མི་སྤང་བས་ཀུན་ནས་མི་མཚུངས་སོ། །ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་།
དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དངོས་པོར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལ་གཞོན་པ་སྟོན་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མན་ཚུན་བྲབ་པའི་སྤྱིར་
དང་། དངོས་པོ་རང་མཚན་དང་རྣམ་གྲངས་པར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་གྱིས་
གོང་དུ་བསྐྱབས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི་སེལ་རོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
དབུ་མའི་རྣམ་བཞག་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག །རང་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་གྱི་རྣམ་བཞག་མ་
ཤེས་པར་འཁྲུལ་རོར་ཡོད་ཅེས་སྤྱི་བ་དང་འདྲ་བས་གོང་དུ་གཞན་སེལ་སྤྱི་བ་ཅི་ལོག་
མ་ལོག་གི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་པ་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །བརྟན་བཙུག་མཛད་པས་
བྱས་པ་མི་རྟག་པར་རིགས་པ་དུ་མས་སྤྱི་བ་པར་མཛད་ལ། བྱེད་ཅག་དངོས་པོ་ཡིན་

བ་འགོག་པའི་འབད་བ་དུ་མ་གྱེད་བར་སྤང་བས་བསམ་བར་རིགས་བ་ཁོ་ན་ཡིན་
འོ། །འདི་དག་གྲང་སློབ་སློབ་ཀྱི་འདི་ཅེ་མོ་ལྟར་རྫོང་བས་རྟོགས་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཁ་
བའི་གོང་བྱ་ལྟ་བུས་མ་ཡིན་འོ། །

གཉིས་བ་ནི། འོ་ན་འིང་བརྗོད་པའི་ཚེ་འིང་མ་ཡིན་བ་གཅོད་བ་དང། དགག་
སྐྱབ་གྱི་སྐྱ་གཉིས་སློབ་དགོས་བར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། དེས་ན་སྐྱ་གཉིས་ངེས་བར་སློབ་
དགོས་བ་མ་ཡིན་བར་ཐལ། འིང་ཞེས་པའི་སྐྱ་གཅིག་བརྗོད་ན་ཡང་དེ་ལ་འིང་མིན་
བ་གཅོད་བ་དང། འིང་བརྗོད་པའི་དགག་སྐྱབ་གྱི་རུས་བ་རྣམ་བ་གཉིས་ཡོད་བས་
བྱ་བ་ཐ་དད་བ་གཉིས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་ཐ་དད་གཉིས་མི་དགོས་བར་ཐལ།
འིང་དང་འིང་མ་ཡིན་གྱི་ཚོས་གཉིས་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་
འགལ་ཡིན་བས་གཅིག་བ་མི་སྲིད་ཅིང། འིང་མིན་བ་བཅད་པའི་ལྗོག་བ་ལ་རོ་བོ་མ་
བྱུབ་བས། ལྗོག་བ་བརྗོད་བ་ཉིད་གྱིས་ན། ལོག་པའི་དངོས་པོ་བྱུབ་བར་གསུངས་
བས་སྐྱ་ཐ་དད་གཉིས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། འིང་གོ་བས་འིང་མ་ཡིན་བ་ལས་ལོག་
བར་གོ། འིང་མིན་བ་ལས་ལོག་བ་གོ་བས་གྲང་འིང་གོ། འིང་སྐྱབ་གྲང་དེ་ལྟར་རྟོན་
བས་སྐྱ་གཉིས་སྐྱར་མི་དགོས་བ་ཡིན་འོ། །

ལྷ་བ་ལ་ཚོད་བ་ནི། རྱེ་བྲག་བ་ན་རེ། འིང་གསལ་རྣམས་ཐ་དད་རྣམས་ལ་སྤྱི་དོན་
གཞན་མེད་ན་ལྷ་རྣམས་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་བ་ཚོས་རྣམས་གཞི་གཅིག་ལ་མི་འདུ་བས་
གཞི་མ་ཐུན་མེད་བར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། བ་རོ་བ་པའི་འདོད་བ་ནི། མཇུག་ལ་ཚོམ་བུ་
བགོད་བ་ལྟར་མ་ཐུན་ཚོས་རྣམས་ཐ་དད་གཉིས་གཞི་མ་ཐུན་བ་རྣམས་ཐ་དད་ཅིག་གི་
སྟེང་དུ་འདུ་བར་འདོད་བ་སྟེ། མེ་རྟོག་གི་གོང་བྱ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་གཅིག་གི་

སྤོང་ན་སྤོང་པོ་ཞེས་པའི་སྐྱེས་ཡོན་ཉན་དོན་གཞན་དང་། ལྷན་ལ་ཞེས་པའི་སྐྱེས་སྤྱི་
 དོན་གཞན་བརྗོད་པར་ཁས་ལེན་པའོ། །གང་ཟག་གཉིས་ཁང་པ་གཅིག་ན་གནས་པ་
 ལྟར་དོ། །རང་ལུགས་ལ་གཞི་མ་སྤུན་པ་དང་མ་སྤུན་ཚོས་ཐ་དད་པའི་ཚེས་ལྷོ་བཏགས་
 ཡིན་པ་དེ་མ་གོ་བར། གཞི་མ་སྤུན་ཡིན་ན་ཚེས་ལྷོ་བཏགས་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པར་བརྟུང་
 བས། སྤྱ་དེ་བྱས་མི་རྟག་གི་གཞི་མ་སྤུན་ཡིན་པ་ནས་གྲིས་འགོག་པ་དག་མཐོང་
 དོ། །དེ་དགག་པ་ནི། སྤྱི་གསལ་རྗེས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ན་གཞི་མ་སྤུན་མི་འཐད་པའི་
 སྤོང་མེད་པར་ཐལ། སྤོང་པོ་ལས་ལྷན་ལ་རྗེས་གཞན་མིན་ཡང་། མེ་ཏོག་ལྷན་ལ་སྤོང་
 པོ་དེ། སྤོང་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་ལྷན་ལ་མིན་པ་ལས་ཀྱང་ལོག་པའི་སེལ་བའི་
 དབྱེ་བསྐྱེས་ཚེས་པའི་དོར་སྤོང་ཚོས་ཐ་དད་པའི་གཞི་མ་སྤུན་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
 དབང་པོའི་སྤོང་ལུལ་དབང་པོའི་མདོན་སྐྱེས་གྲི་གཟུང་དོར་གཞི་ཚོས་ཐ་དད་པའི་
 གཞི་མ་སྤུན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རང་མཚན་ལ་སྤང་བའི་སྤོང་ནས་འཇུག་པའི་
 ཕྱིར། སྤང་སེལ་ཤེས་པའི་མན་ལོན་གྲི་སྤོང་ནས་འཇུག་བསྐྱེས་པ་ནི། དེགས་པ་སྤྱི་བ་
 དག་སྤང་སེལ་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱི་བ་པ་དང་གཞན་སེལ་ནས་དག་གིས་མིག་
 དང་སྤོང་སྤོང་གསལ་བར་སྤུན་པའི་སྤོང་ནས་ཤེས་བྱ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེས་ལོ་པ་དེ་ཤེས་
 བྱ་ཡི་དེ་ཉིད་སྤྱི་བ་ལ་ཀུན་མཁུན་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དོ། །འདིར་སྤྱི་བ་ལ། ཚེས་པའི་
 ལུལ་དང་འདྲིན་སྤངས་དང་། ཚེས་མེད་ཤེས་པའི་ལུལ་འདྲིན་སྤངས། སྤང་སེལ་
 ཤེས་ལ་རག་ལས་པས། དེ་ཡི་རྣམ་བཞག་ལེགས་པར་བཤད། འབྲུ་བའི་ཚིགས་
 སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་བསྐྱེས་པ་ནི། ཚད་མ་དེགས་པའི་གཏེར་གྲི་
 རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྤོང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སྤྱི་བ་པ་དང་གཞན་

སེལ་གྱི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཞི་པའི་འབྲེལ་བའོ། །།

།བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་བརྟག་པའི་ཚུལ།།

༥ གསུམ་པ་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་བརྟག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། ལེ་ལུའི་གཞུང་
 བཤད་པ་དང་། ལེ་ལུའི་མཚན་བསྟན་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་
 པ་དང་། རང་ལུགས་བཤད་པ་དང་། ཚེད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རོན་དམ་
 བར་རང་མཚན་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ལྷི་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་སེལ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ལྷི་རོལ་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་
 དགག་པ་དང་། ཤེས་པ་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་
 དང་། མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཚེད་པ་ནི། བརྗོད་བྱ་
 སོགས་ན་རེ། ལུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆེ་སྤྱད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏུ་འཆར་བས་ལུམ་
 པ་ལ་སོགས་པ་དོན་རང་མཚན་རྣམས་དེ་མ་ཡིན་པ་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་
 དབང་ཏུ་སྤྲིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞེས་འགྲུབ་ཞིག་སྤྲོའོ། །དེ་དགག་པ་ལ་བཞི། གསལ་བ་
 ཏུ་མ་ལ་བརྗོད་མི་ལུས་པར་ཐལ་བ་དང་། འདས་མ་འོངས་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་
 བ་དང་། གསུགས་སོགས་གསལ་བར་མཐོང་བ་ལ་དབང་པོ་དགོས་མེད་ཏུ་ཐལ་བ་
 དང་། སྤྲོད་པའི་འབྲེལ་བ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པ་མི་འཐད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བ་ལང་མིན་པ་ལས་ལོག་པའི་གཞན་སེལ་ལུལ་དུ་མ་བྱས་པར། བ་
 ལང་ལ་བརྗོད་བྱ་མི་ལུས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱེད་ན་ཡང་ན་གསལ་བ་མཐོང་དག་ལ་རེ་
 རེ་ནས་འདི་བ་ལང་ཞེས་བརྗོད་དགོས། ཡང་ན་བརྗོད་བྱས་ཀྱི་བ་ལང་ཐ་སྣང་གྱི་

དུས་རྒྱུད་དགོས་པ་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་པའི་སྲིད་རྒྱུ། །དང་པོ་མི་འཐད་དེ།
 གཞན་སེལ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་མཚན་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་ཉི་བརྒྱའི་རུས་པར་ཐལ།
 མཐའ་ཡས་པའི་སྲིད། སྲི་མ་མི་འཐད་དེ། ར་སྣང་བྱེད་པའི་ཚེ་ཡང་དང་པོའི་རང་
 མཚན་རྒྱུད་པར་དཀའ་སྟེ་མི་རྒྱུད་པའི་སྲིད། ལོང་འོག་འདི་དག་གིས་གཞན་སེལ་ལ་
 མ་ལྟོས་པ་དང་། སྐྱབ་པ་རང་དབང་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྒྱུད་པ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་
 ཡིན་གྱི། ལྷོ་ལོས་ཀྱི་འབྲུག་པ་ཅིང་བ་དག་གིས་རང་མཚན་སྐྱའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་
 དང་། དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པ་བཀག་འདུག་སྐྱམ་དུ་གོ་ན་ལོག་པར་གོ་བ་ཡིན་ཉེ།
 འོག་ནས་རང་མཚན་སྐྱའི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱར་སྐྱབ་པ་དང་འགལ་བའི་སྲིད་དང་།
 ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་ཡིན་ན། བསྟན་བཅོས་རིགས་གཉེར་གྱི་བརྗོད་བྱ་
 ཡིན་པ་འགལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དངོས་པོའི་གནས་ཚུན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
 གཉན་ལ་མ་ཐབ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཚིག་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པ་དག་ནི་སྡེ་
 བདུན་གྱི་དགོངས་པར་ཆེས་མི་རིགས་ཉེ། དེ་ལྟ་ན་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་སྐྱེས་བྱས་མ་
 བྱས་པ་ལ་གཞོད་པ་གང་བརྗོད་པ་དེ་ཉིད་རང་གི་འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་
 རོ། །ཁ་ཅིག་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལ་གཞོད་པ་
 བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱབ་ནི། རིག་བྱེད་པའི་འདོད་པ་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པའོ། །
 གཉིས་པ་ནི། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དོན་སྐྱའི་བརྗོད་བྱ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་རང་
 མཚན་མེད་པའི་སྲིད་རྒྱུ། །ཁྱབ་པ་མེད་ན། སྐྱའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་
 པས་ཁྱབ་པ་ཉམས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་སྐྱ་སོགས་གསལ་བར་མཐོང་བ་
 དང་ཐོས་པ་སོགས་ལ་མིག་དབང་སོགས་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྗོད་

བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ཡིས་དོན་དམ་པར་རང་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་
རང་མཚན་སྐྱེའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་སྐྱེའོ་གསུམ་འབྲུག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ཉོག་པ་ལ་
གཟུགས་གསལ་བར་སྤང་དགོས་པས་གཟུགས་ལྟ་བུ་ལ་དབང་པོ་དོན་མེད་ཏུ་
འགྱུར་བའོ། །བཞི་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྐྱེ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དབང་པོས་འཛིན་
ན་བརྗོད་མེད་ཏུ་ཐལ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་ཤེས་པས་སྐྱེ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་འཛིན་མི་སྲིད་པར་ཐལ།
དོན་ལ་འབྲེལ་བ་རང་མཚན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ཡི་མིང་འདི་ཞེས་སྐྱེལ་བའི་སྐོ་
ནི་ཚོས་ཅན། འདིས་སེལ་བར་བྱེད་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་ཏེ། དཔྱོད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རང་མཚན་ལ་དངོས་སུ་བརྗོད་བྱེད་པས་རང་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པུལ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། དང་པོ་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་ཚེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་
བསྟན་ན་ཡང་བརྗོད་སྐྱིེ་ལ་སྐྱོར་བར་བྱེད་དེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་དོན་གོ་བའི་དོན་ཏུ་
བརྗོད་འདོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བརྗོད་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བའི་སྐྱིེ་ལ་བརྗོད་སྐྱེར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བ་ལང་དཀར་ཐལ་དང་ནག་རྒྱུར་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་
སུ་འགྲོ་ཞིང་། ནག་རྒྱུར་ལ་ཡོད་པ་དེ་དང་དཀར་ཐལ་ལ་ཡོད་པ་གཉིས་ཆ་ཐ་དད་
པའི་སྐོ་ནས་ཀྱང་དབྱེད་མེད་པའི་སྐྱིེ་གཅིག་མེད་ན། ཉ་ལའང་བ་ལང་ཏུ་གོ་བར་ཉ་
ཅང་ཐལ་བར་བྱེ་བྲག་པ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་སྤྱད་ལ་བརྗོད་པའི་གཞི་བ་
ལང་དཀར་ཐལ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བརྗོད་སྐྱེར་བར་བྱ་བའི་དོན་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་
གོང་བུ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་བ་ལང་གི་དོན་སྐྱོག་དེ་ལ་སྐྱོར་ལ། དེའང་བ་ལང་

ཞེས་པའི་དངོས་མིང་སྐྱོར་ཞིང་དོན་དེ་ཉིད་བརྟེན་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་གཉིས་ཀར་ཇེས་
འགྲོ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། བརྟེན་ཡུང་བརྟེན་མི་ཤེས་པས་ཡུང་དོན་རྟོགས་
བར་འགྲུང་བར་ཐལ། དབང་པོའི་ཤེས་པས་སྐྱེ་དང་འདྲེས་པའི་དོན་འཛིན་པའི་ཕྱིར།
སྐྱེ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡིད་གཏང་ན་ངེས་རུང་ཡིན་པས། དེ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་ན་
བརྟེན་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ནི། དབང་པོའི་སྐོལ་ཇེས་སུ་འབྲང་བའི་ཡིད་
འདི་གཟུགས་སོ་སྟུང་པ་མཐོང་སྐྱོར་འདྲེས་པ་རྟོག་པ་ཡིན་ཡང་། དུལ་གསལ་བར་
སྐྱང་བས་རྟོག་མེད་འབྲ་བ་ཡིན་ལ། གཞན་དུ་མཐོང་རྟོག་ཡུལ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟོག་པས་རང་མཚན་མ་མཐོང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འདིའོ་སྟུང་དུ་མ་ངེས་པས་དོན་
རྟོགས་པ་མི་སྲིད་ལོ་དེའོད་པ་པའི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཤེས་
པ་དུ་མ་གཅིག་ཆར་སྐྱེ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་དང་། རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན་
པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མཐོང་རྟོག་རྣམས་ཐ་དད་ཡུང་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད་གཟུགས་ལྟ་སུ་འཇུག་ཡུལ་གཅིག་ལ་
དུས་གཅིག་ཆར་འཇུག་པས་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདོད་པ་ལྟར་
ཤེས་པ་དུ་མ་གཅིག་ཆར་མི་སྐྱེ་བར་རིམ་གྱིས་འཇུག་ཡུང་མཐོང་རྟོག་གཅིག་ཏུ་
འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དུས་སྐྱུར་བ་ལ་སྐྱུན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་དེ་ལ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པ་མ་བཅད་པར་བརྟེན་
རུང་བར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐྱི་བརྟེན་བྱང་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྐྱི་རྣམས་བྱུང་བརྟེན་

བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་དང། སྐྱོན་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། རྗོད་བྱེད་སྐྱེ་ཡིས་གསལ་བ་མི་བརྗོད་ཀྱི་གསལ་བ་ལས་རྗེས་
ཐ་དད་པའི་རིགས་སྐྱེ་བརྗོད་པའི་སྤྱིར་གསལ་བ་རང་མཚན་ལ་བརྟུན་སྐྱར་བའི་སྐྱོན་
ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་མེད་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྗོན་ལ་ཁྱོད་
འདོད་པའི་སྐྱེ་མེད་ལ་ཡོད་ན་ཡང་དེས་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པས། དེ་ལ་བ་ལང་ལྟ་བུའི་
དངོས་མིང་སྐྱར་བ་དགོས་རྒྱུས་མེད་པའི་སྤྱིར། འདིས་བ་ལང་གི་དངོས་མིང་
འདོགས་ཤིང་བརྟུན་སྐྱོར་བའི་ལྷུལ་དེ་ལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དགོས་པར་བསྟན་པས།
བརྟུན་ལྷུལ་དང་རང་མཚན་འགལ་བར་འདོད་པ་ལན་ལོག་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

ཁོ་ན་ལེ། སྐྱེས་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་ཀྱང་སྐྱེ་དང་འབྲེལ་བའི་རང་མཚན་ལ་བརྟུན་
སྐྱར་བས་རང་མཚན་གོ་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། དགོས་རྒྱུས་མེད་པའི་སྐྱེ་པོར་ལ་
གསལ་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐྱོར་རིགས་པར་ཐལ། བརྟུན་ལྷུལ་དུ་དོན་བྱེད་
རྒྱས་པ་དགོས་པ་གང་ཞིག་སྐྱེ་དོན་གཞན་ལ་དགོས་རྒྱུས་མེད་པའི་སྤྱིར། གལ་ཏེ་
གསལ་བ་རང་མཚན་མཐའ་ཡས་པའི་སྤྱིར་བརྟུན་མི་རྒྱས་ཞེ་ན། དོན་སྐྱེ་དང་འབྲེལ་
བའི་གསལ་བ་རང་མཚན་འདི་ལ་འདྲ་བར་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། སྐྱེ་དང་ལྡན་པས་
གསལ་བ་ཉུང་དུ་མ་སོང་བས་མཐའ་ཡས་པ་སྐྱེ་ལྡན་གསལ་བ་ལ་འདྲ་མཚུངས་པའི་
སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། བྱངས་ཅན་པ་དང། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་གཉིས་
སྡེ་མས་སྐྱོན་དང། སྤྱི་མས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་མིང་དང་མཚན་མས་བསྐྱུས་པ་
དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་འདོད་དོ། །

དེ་དགག་པ་ནི། གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཞེས་པའི་བརྟུན་སྐྱར་བས་གཟུགས་རི་ལྟར་

རྟོགས་ཏེ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ། གཟུགས་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ཁོ་ན་དང་། མི་ལྡན་
 པའི་འདུ་བྱེད་ཁོ་ན་ལ་སྐྱུར་བས་ཏེ་སྐྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱམ་པ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པ་
 ལས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་བ་ལང་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ལ་
 འཇུག་ནས་དོན་གསལ་བ་ལ་འཇུག་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། དུལ་དང་དུས་རེས་འགའ་
 འཇུག་ནས་དོན་ལ་འཇུག་པ་འཐད་ཀྱང་དུས་ཀྱི་དོན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་འཐད་པ་
 མིན་པ་རེས་འགའ་དོན་སྤྱི་དང་། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལའང་འཇུག་པར་རིགས་པར་
 ཐལ། དེ་གཉིས་དང་གསལ་བ་རང་མཚན་འབྲེལ་བས་འཇུག་བའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་ཁྲོད་
 འདོད་པའི་བརྗོད་བྱ་གཉིས་དང་གསལ་བ་རང་མཚན་འབྲེལ་བའི་སྐོ་ནས་འཇུག་པ་མིན་
 པར་ཐལ། འདི་ནི་རྟག་ཏུ་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་རང་མཚན་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་
 བས་སོ། །དཔེར་ན་མཚེ་མ་ལྷ་སྤྱི་ན་དང་མཚོད་སྤྱི་ན་གཉིས་འབྲེལ་བས་འཇུག་ན། རེས་
 འགའ་ལྷ་སྤྱི་ན་ལ་འཇུག། རེས་འགའ་མཚོད་སྤྱི་ན་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་དོ། །

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། དེའི་དོན་
 གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྟེན་ལས་གོ་བར་བྱ་བ་བརྗོད་བྱའི་མཚན་ཉིད་
 དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོན་གོ་བྱེད་ཀྱི་བརྟེན་ལོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། བརྗོད་བྱ་
 དང་རྗོད་བྱེད་རེ་རེ་ལ་གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ་འཆད་དང་འཇུག་པའི་དབྱེ་
 བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བརྟེན་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་རྗེ་ལྟར་
 བཤད་པ་ལྟར་འཇུག་མེད་དུ་གོ་དགོས་ཤིང་། འཇུག་ནས་འཇུག་ན་དོན་མི་ཐོབ་པའི་
 སྐོན་མེད་པར་ཐལ། འཆད་པའི་ཆེ་རང་སྤྱི་སོ་སོར་རྣམ་པར་བྱེ་བས་གནས་ལུགས་
 ལ་མཁས་ལ། འཇུག་པའི་ཆེ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་བས་ཞེན་ནས་ཞུགས་པས་དོན་ཐོབ་

སའི་སྲིད། རང་འབྲེལ་བྱེད་དང་བཞི་བ་ལས་འཚད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་དེ་ལྟར་རྣམ་
བར་འབྲེད་པར་བྱེད་ཀྱི། ཐ་སྐྱད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཞི་མ་ཡིན་ཏེ། འཚད་
སའི་ཆེ་སྐྱའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་སྲིད་མཚན་དང་ཞེན་སའི་སྐྱོན་ས་བརྗོད་བྱ་
རྗོད་བྱེད་རང་མཚན་ཡིན་ཞོ་ཞེས་མཁས་པར་འགྲུར་རོ། །རང་མཚན་སྐྱའི་བརྗོད་བྱ་
མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དག། །འདི་དག་གི་ཙ་ཙ་འབྲེལ་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་ཤིག།

གསུམ་བ་ལ་གསུམ། སྐྱའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་མེད་པར་སྐྱབ་པ་དང་།
གཞི་མེད་ལ་འབྲེལ་ནས་བརྗོད་སྐྱོར་བའི་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་སྐྱར་བས་རང་མཚན་
གོ་བའི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དམ་སའི་དོན་དུ་སྐྱའི་བརྗོད་བྱ་མེད་པར་ཐལ། དོན་
དང་ཤེས་པ་རང་མཚན་ཡིན་པས་དེ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན། རང་རིག་དང་
གཞན་རིག་མདོན་སྐྱམ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། དོན་སྐྱི་དང་སྐྱ་དོན་གྱི་སྐྱིར་འདོད་གཉིས་
པོ་དངོས་པོར་མེད་པ་ཡིན་པས་དེ་བཞི་དོན་དམ་པར་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་
སའི་སྲིད། འདིར་ཡང་དེ་དག་དོན་དམ་པར་སྐྱའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་བཀག་ཅིང་། དེ་
བཞི་ཤེས་བྱར་བསྟན་པས་ཡོད་ན་མི་རྟག་པས་ཁྲབ་པ་ལེགས་པར་བཀག་གོ།

གཉིས་བ་ནི། དོན་སྐྱི་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་འབྲེལ་ནས་བརྗོད་སྐྱོར་བ་འཐད་པ་
ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་རོ་བོས་འབྲེལ་བ་ལ། སྐྱའི་དོན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་དེ་ལ་སྲི་
རོལ་དོན་དུ་ཞེན་སའི་སྐྱ་དོན་དེ་ནི་སྐྱ་ཡི་བརྗོད་བྱར་བཏགས་ལ་དེ་ལ་ཞེན་ནས་
ལྷགས་པས་དོན་ཚོབ་སའི་སྲིད། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་དང་། སྐྱོབ་དཔོན་
ལྷ་དབང་སྐྱོ་གསུངས་པ་ལྟར། བྱད་བཞེན་ལ་ནག་ཞོག་ཡོད་མེད་རྟོག་སའི་ཆེ། མེ་
ལོང་གི་ནང་དུ་བྱད་བཞེན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བའི་ཆེ། བྱད་བཞེན་གྱི་གཟུགས་

བརྟན་དེ་ཉིད་བྱང་བ་ཞིན་ཏུ་སྤང་ཡང་། བར་ལ་བྱང་བ་སྤང་བ་ལྟར་ཞེན་པར་མི་
 བྱེད་ཀྱི། དེ་སྤང་བ་གཞིར་བྱས་ནས་བྱང་བ་ཞིན་རང་མཚན་ཞེན་ལུལ་དུ་བྱས་ནས་
 སྐྱོན་ཡོད་མེད་རྟོག་པ་ལྟར། སྤྲེལ་ཉལ་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དབག་ཚད་མ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་སྤྲེལ་
 མི་རྟག་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བའི་ཆེ་གཟུགས་བརྟན་དེ་ཉིད་གཟུང་ལུལ་ཡིན་
 ལ། དེ་ཉིད་སྤྲེལ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ལོ་སྤྲེལ་དུ་ཞེན་པར་མི་བྱེད་ཀྱི། སྤྲེལ་ཉལ་པ་རང་
 མཚན་པ་ཞེན་ལུལ་དུ་བྱས་ནས་སྤྲེལ་ཉལ་གོ་སྤྲེལ་དུ་ཞེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
 ལོ། །ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་རིགས་པའི་གསང་ལེགས་པར་མ་གོ་བར་བརྟན་བཅོས་
 འདི་དག་ལ་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི། ལོང་བའི་གར་སྟབས་དང་འབྲེལ། །གསུམ་པ་ནི།
 རྟོག་པ་འབྲུལ་ཡང་དོན་བདེན་པ་ཐོབ་པ་འཐད་པར་ཐལ། སྤང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་
 འབྲུལ་བའི་བག་ཆགས་གོམས་པ་ཡིས། བརྗེད་དུས་ན་སྤང་བཏགས་བསྐྱེས་ནས་
 སྤྲེལ། ཐ་སྤྲེལ་དུས་ན་འདྲ་དེ་ལྟར་གོ་ཞིང་རང་མཚན་ལ་ཞེན་ནས་ལྷགས་པས་དོན་
 ཐོབ་པ་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་ལྷ། སྤྲེལ་བཞེད་བྱར་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་
 དང་། གཟུགས་བརྟན་བཞེད་བྱར་འདོད་ན་ཤེས་པ་རང་མཚན་དང་མཚུངས་པ་སྤང་
 བ་དང་། སེལ་བ་ལ་བརྟེན་ལྟར་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང་།
 བཞེད་བྱེད་དེ་རང་མཚན་པ་མེད་ན་ཐ་སྤྲེལ་རྒྱུན་ཆད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། ཆད་
 བྱས་ཀྱི་འབྲེལ་བས་གོ་བས་འབྲུལ་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ལ་ཚོད་པ་ནི། རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བའི་སྤྲོད་ན་
 དེ་གཞན་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་མི་སྤྲོད་ན། ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྲོས་བཞེད་པར་འགལ་ལ།

སྐྱོག་ན་ནི་དངོས་པོ་བརྗོད་བྱུང་འགྲུར་པས་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་
 མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། གཞུགས་བརྟན་བརྗོད་བྱུང་འདོད་པ་དང་སྤྱི་དོན་
 གཞན་བརྗོད་བྱུང་འདོད་པ་དེ་དག་སྐྱོན་ག་ལ་མཚུངས་ཏེ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ།
 ཉོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་འབྲུལ་པ་ཡིན་ལ། གྲེ་བག་པ་འདོད་
 པ་ནི། སྤྱི་ནི་རྗེས་ཡོད་དང་དེར་འཇིན་གྱི་སློབ་འབྲུལ་བར་མི་འདོད་པས་དེ་ལ་གཞོད་
 པ་འཇུག་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ལ་ཚོད་པ་ནི། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེས་ཉོག་པའི་
 གཞུགས་བརྟན་བརྗོད་ན་ནི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་རང་མཚན་བརྗོད་
 བྱུང་འགྲུར་ལ་དེ་ལྟ་ན་རྣམ་འགྲེལ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། ཤིང་ཞེས་
 བརྗོད་པའི་ཚེ་གཞུང་རྣམ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཚད་དོས་སུ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཉོག་པའི་གཞུགས་བརྟན་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱོར་
 བར་བཅད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་མཚན་སྐྱོག་པ་ཉོག་པའི་གཞུགས་བརྟན་གྱིས་བསྐྱེས་
 པའི་བརྗོད་བྱེད་མིན་ལ། འབྲུལ་བས་ཉོག་པའི་གཞུགས་བརྟན་དངོས་མེད་ཡིན་པ་
 དེས་ན་ཤེས་པ་བརྗོད་བྱུང་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་ཚོད་པ་ནི། ཉོག་པའི་གཞུགས་བརྟན་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་སེལ་བའི་
 སྤྱི་ལ་བརྗོད་སྐྱོར་ན། ལྷན་པ་མིན་པའི་འདུ་བྱེད་བརྗོད་བྱུང་འདོད་པ་ལ་ཉེས་པ་བཞོད་
 པ་དང་མཚུངས་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། གཞུགས་བརྟན་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱེད་
 ཉོག་པའི་གཞུང་ཡུལ་དུ་ཁས་སྐྱེས་པ་དང་། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དེར་ཁས་སྐྱེས་པ་
 སྐྱོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། དོན་སྤྱི་གལ་ཏེ་རྗེས་སུ་བྱུང་ན་ཁྱོད་བདེན་མོད། འོན་
 །ཀྱང་དེ་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེལ་བ་དངོས་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་ཅེས་ཤེས་

ན་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་མི་མཚུངས་
བར་བྱུང་བོ། །བཞི་པ་ལ་རྩོད་པ་ལྟེ། སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་ན་འབྲུལ་པ་
གསོག་རྒྱན་པ་བསྐྱུ་བའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་སྣང་སྐྱོན་མེད་ཐམས་ཅད་འདིག་
ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ལྟེ། མ་སྣང་སྐྱོན་མེད་འཐད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པ་འབྲུལ་ཡང་
འབྲུལ་བའི་སྐོན་ས་རང་མཚན་ལ་འཇུག་ཅིང་ཞུགས་པ་ལྟར་དོན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ལུ་
པ་ལ་རྩོད་པ་ལྟེ། དོན་དེའི་མིང་འདིའོ་ཞེས་བརྗོད་བྱས་པའི་འབྲེལ་བས་དོན་གོ་བ་
ལ་འབྲུལ་བའི་འབྲེལ་བ་མི་དགོས་སོ། །

དེ་དགག་པ་ལྟེ། བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་སྤྱི་རང་མཚན་ལ་ཟེར་ན། ལྷ་སྟེགས་
བྱེད་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་ལ་བརྗོད་
པའི་སྐྱོན་ཡོད་པས་བརྗོད་བྱེད་པ་རྟོག་པ་འབྲུལ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ། རྟོག་པ་འབྲུལ་པ་ལ་མ་
ལྟོས་པར་བརྗོད་བྱས་པའི་འབྲེལ་བས་དོན་གོ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་མཚན་
དང་ལོ་དོན་སྤྱི་དང་གཉིས་པོ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བས་ཏེ་གསུམ་པོ་གང་ལ་བརྗོད་
བྱས་ཀྱང་འབྲུལ་པ་མེད་ན་བརྗོད་པའི་འཕྲོར་བའི་ཕྱིར། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ལྟེ།
འོ་ན་ཁྱོད་རང་ཡང་ལྟོ་ལྟེར་ཞབས་ཞུམ་པ་ལ་མིང་བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་བྱེད་པ་མ་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ་རྟོག་པ་འབྲུལ་པ་ལ་ལྟོས་མེད་ཏུ་མིང་དོན་གྱི་བརྗོད་
ཚད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་སྤང་དོར་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་
འདིར་ལོ་རང་མཚན་དང་དེ་སྤང་གི་རྟོག་པའི་གཞུགས་བརྟན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་
ཏུ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་པའི་ཚན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱེད་ལ་དེ་ལྟར་བྱས་
པས་ཉན་པ་པོ་འབྲུལ་ནས་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

སྤྱི་ལོ་དོན་བསྐྱུ་བ་ལོ། སྤྱི་ལོ་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་དོན་པོར་མེད་དེ། རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། བརྗོད་བྱས་པའི་ཆེ་རྟོག་པ་ལ་དོན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དོན་སྲུ་སྲུང་བ་ལ་སྤྱི་ལོ་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཞེས་བྱ་ཡི། རྗོད་བྱེད་གྱི་དོན་བརྟན་ཡིན་ན་དོན་མེད་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རང་མཚན་སྤྱི་ལོ་བརྗོད་བྱར་མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་རང་མཚན་བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་མཚན་སྤྱི་ལོ་བརྗོད་བྱར་མི་རུང་བར་འདོད་པ་ནི་ཚོལ་གྱིས་སྡེ་བདུན་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་འགོག་འདོད་པར་བྱེད་དོ། །བརྗོད་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་འཁྲུལ་བས་བྱས་ན་ཡང་དོན་མི་ཐོབ་པར་ཐལ་བའི་སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དོན་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱེས་བུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྐྱེས་པ། དམ་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པ་ཀུན་གྲལ་ཡང་། །ཐ་སྙད་སྐོན་པས་དོན་ལ་མ་ཚོངས་པ། །ངེས་ཚིག་སོ་སོ་རིག་པ་སྐྱེད་པའི་ཐབས། །བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་རྣམས་བཞག་ལེགས་པར་བཤད། །བསྐྱུ་བའི་ཚིགས་སྲུ་བཅད་པའོ། །

གཉེས་པ་ལེ་ལུའི་མཚན་བརྟན་པ་ལོ། ཚང་མ་རིགས་པའི་གཉེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྤྱིར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་འགྲེལ་པའོ། །

། འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བ་བརྟག་པའི་ཚུལ། །

༄ བཞེས་འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བ་བརྟག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉེས། འབྲེལ་བའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་དང་། འགལ་བའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས།

ལེ་ལུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་ལུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚད་
 མའི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་སྡོན་ཏུ་འགལ་འབྲེལ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། འབྲེལ་
 བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དཔྱད་པ་ཡི་སྡོན་ཏུ་
 འགལ་འབྲེལ་དབྱུང་པར་བྱ་རིགས་ཏེ། དགག་བྱ་འགོག་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་
 དགག་པ་དང་སྐྱབ་པ་རི་སྟེང་པ་འགལ་འབྲེལ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྟོན་པས་
 རྩལ་པའི་སྤྱིར། ཐེག་པ་གང་ཏུ་འཇུག་ཀྱང་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་བཞག་
 འགལ་འབྲེལ་ངེས་པའི་སྐོ་ནས་ལེགས་པར་མ་ཤེས་ན། ལུན་རྩོམ་ལེན་པ་དང་འབྲ་
 བས། ཞེ་ཐག་པ་ནས་སྐྱབ་པ་བྱེད་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲུང་པར་དུ་འང་འགལ་
 འབྲེལ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། རྫོང་ར་སྐྱབ་པ་
 དང་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་དགག་པ་དང་།
 སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་འདོད་
 པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རང་གི་ངོ་བོ་མ་འབྲེས་པར་སོ་སོ་ལ་གནས་པའི་
 དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོར་འགྱུར་བའི་འབྲེལ་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོས་གཉིས་
 གཅིག་པ་མི་སྲིད་ཅིང་གཅིག་ལས་མེད་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པས་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར་
 རོ། །འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀག་ཅིང་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་
 གསུངས་བཞིན་དུ། གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་འབྲེལ་བ་རྩ་བའི་དགོངས་པར་
 འདོད་པ་ནི། ཞེ་ཁོ་ན་ཞུགས་པའི་སྟེང་ནད་བྱེད་པ་མིན་ན་བསམ་པར་བྱ་བའོ་ན་ཡིན་
 བོ། །འདི་དག་འབྲེལ་བ་བརྟག་པའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། དངོས་མེད་ལ་ཡང་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དངོས་
 འབྲེལ་ནི་ཡོད་ཅེས་རྒྱན་པོ་འགའ་ཞིག་སྣང་། གཅིག་དུ་གྲུབ་ལ་སོགས་པའི་དགག་
 བྱའི་ཚོས་མི་སྲིད་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་དགག་ཡིན་པས་དངོས་འབྲེལ་
 མེད་ཅིང་རྫོགས་འབྲེལ་ཡང་མེད་ལ་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྟགས་སྲིད་པར་ཐལ་བས། དངོས་
 མེད་ལ་ཡང་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་ལ། དེ་བུ་ཉིས་མི་ཟེན་པས་རྫོགས་འབྲེལ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་
 ཞེས་ཟེར་རོ། །དེའི་དོན་ནི་དངོས་མེད་ཀྱི་འབྲེལ་པོ་དང་འབྲེལ་ཡུལ་གཉིས་ཚོས་
 གཞན་བརྫོགས་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་གྲུབ་ཅུ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱིས་འབྲེལ་བར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་དངོས་པོར་འགྱུར་སྐྱེས་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་དགག་པ་ནི། དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་པ་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པའི་
 འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་དངོས་པོར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟོག་པས་
 བཏགས་པ་མིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྲིད། ཚོས་གང་ཡོད་ན་རང་དང་ཐ་དད་
 པའི་ཚོས་གཞན་ཡོད་པས་ཁྲུབ་ཅིང་། མི་འདོར་བ་འབྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
 སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་འབྲེལ་
 བ་ཅན་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀའི་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་དགོས་པའི་སྲིད། དེར་
 ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་ཐ་དད་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྲིད་དང་། དངོས་མེད་དངོས་པོའི་ངོ་
 བོར་མེད་པའི་སྲིད་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་མེད་དོ། །དེ་ལས་ཐ་དད་དེ་བཀག་ན་
 བྲིགས་པ་དང་དོན་འབྲེལ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བདག་གཅིག་དུ་འབྲེལ་བ་དང་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དགག་
 པ་དང་། ཉེན་གྱུང་དུ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། དེས་འབྲེལ་བ་

རྗེས་སྐྱབ་གཞན་ཡང་ཁེགས་སའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། འབྲེལ་བ་དངོས་
སོ་བ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་སའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་དང་མི་རྟག་པ་དོན་གྱི་སྟེང་
ན་སྟེ་རྗེས་གྱི་སྟོད་ལུགས་གྱི་ངོས་ནས་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་བདག་
གཅིག་པ་ལ་རྗེས་གྱི་ངོས་ནས་ཚོས་གཉིས་མེད་ཅིང་། ཚོས་གཉིས་མེད་པ་ལ་
འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ལྷན་བཤའ་བ་ལྟར་རྗེས་གྱི་ངོས་ནས་ཐ་དད་དུ་
ཡོད་ན་རྗེས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས། རྗེས་གྱི་ངོས་ནས་འབྲེལ་བ་མེད་ལ། རྣམ་པའི་
རྗེས་དང་མི་རྟག་པའི་རྗེས་འབྲེལ་མེད་ཡིན་ཞེས་ཁས་སྐྱབས་པར་མི་བྱའོ། །

གཉིས་པ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྣམ་པ་དང་མི་རྟག་པའི་ལྷོག་པ་སྐྱེལ་
མ་གྲུབ་ན། རྣམ་པའི་སྐྱེལ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པས་རྗེས་
གྱི་སྟོད་ནས་དོན་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། སྐྱེས་པའི་
རྟག་པའི་ལྷོག་པ་ནང་མན་ཚུན་མ་འབྲེལ་བར་ཐལ། གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་པའི་དོན་
མ་གྲུབ་པའི་ལྷོག་པ་རྣམས་རྗེས་གྱི་ངོས་ནས་དོན་ལ་ཡོད་ན་དེའི་ངོས་ནས་ཐ་དད་དུ་
ཡོད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་པ་སྐྱེལ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་
པར་ཐལ་ལོ། །རྗེས་གྱི་ངོས་ནས་འབྲེལ་བ་ཡང་དེ་དག་གི་སྐྱེས་ཏེ་དང་ལུལ་རྣམ་
གངས་པའམ་ཡང་ན་རྣམ་པ་མི་རྟག་པའི་འབྲས་བུར་འགྱུར་བར་ཐལ། མི་རྟག་པ་
དེའི་རྗེས་གཞན་གྱི་སྟོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྷ་འབྲས་ཀྱི་རྗེས་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་པ་དང་། རིགས་ལ་
འབྲེལ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷ་འབྲས་རིམ་གྱིས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་
དངོས་སོ་བ་དགག་པ་དང་། རྒྱུད་པ་ལ་དགག་པ་དང་། ལྟོས་པ་ལ་དགག་པའོ། །དང་

པོ་ལ་གཉིས། སྲ་སྲི་ལ་དགག་པ་དང་། བར་སྲི་སྲོར་འབྲེལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དངོས་པོ་དང་རང་དུས་ན་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་རྣམས་
བྱུང་མེད་པར་ཐལ། སྲ་སྲི་མིན་ལ་དེ་བྱུང་མེད། སྲ་སྲི་ཡོད་ན་གཅིག་གི་དུས་ན་གང་
དུང་མེད་པ་དེས་ནའི་སྲིད། དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་སློབ་ཡུལ་དུ་
འཆར་བའི་ཆེ་གཉིས་ཀ་དུས་གཅིག་དུ་སྒྲུང་དགོས་ལ། འབྲེལ་བ་རྣམས་སྲ་སྲི་བྱུང་བ་མེ་
དུ་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་དགོས་པས་རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་དགོས་
པའོ། །འབྲེལ་བཏག་གི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཅིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། རིག་པ་ཅན་པ་ན་རེ། མེ་འགག་པ་དང་ནི་དུ་
བ་སྐྱེས་པ་ལ་དེ་གཉིས་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་བར་དེར་སྲོར་བའི་འབྲེལ་བ་རྣམས་བྱུང་
ཡོད་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། སྲོར་འབྲེལ་རྣམས་བྱུང་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྲོར་འབྲེལ་
ཏག་ན་དངོས་པོ་མིན་ལ་མི་ཏག་ན་ནི་འབྲེལ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་འབྲེལ་མེད་ཡིན་
ན་དེའི་འབྲེལ་བར་མི་འཐད་ལ། འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་
བར་དེར་ཡང་སྲོར་འབྲེལ་རྣམས་གཞན་ཁས་སྐྱངས་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་
བའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་པན་ཚུན་མ་ལྟོས་པའི་མེ་དུ་
འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། རྒྱང་པ་རེ་རེ་མཐོང་བས་ཀྱང་མེ་དུ་
གཉིས་ཀའི་འབྲེལ་བ་དེས་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྒྱང་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་
འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་པ་ཡོད་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བན་འདོགས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་རྣམས་བྱུང་དགག་པ་དང་།
མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཅེས་གྱི་འབྲེལ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།

ཀླུ་འབྲས་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་པན་འདོགས་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་
 མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། ཀླུ་འབྲས་གཅིག་དངོས་པོར་ཡོད་དུས་ན་གཅིག་
 ལོས་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་པན་བྱ་པན་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་
 འཐད་པ་དཀའ་སྟེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྗེས་ཐད་དུས་མཉམ་ཀླུ་འབྲས་སུ་མི་འཐད་
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཚོས་དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཐ་སྙད་མི་འབྲུང་བ་ཙམ་འབྲེལ་བ་
 ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྩ་གལས་གཡོན་སོགས་ཀྱང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བར་ཐལ། ཐ་སྙད་ལ་
 ལྟོས་པའི་མེད་ན་མི་འབྲུང་གི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་གལས་གཡོན་གྱི་གཞི་
 ལྡོག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལྡོག་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དུ་ཁས་སྐྱངས་ཀྱང་
 ཉེས་པ་མེད་དོ། །རྗེས་ཀྱི་དོན་ལ་མེད་ན་མི་འབྲུང་བའི་འབྲེལ་བ་རྗེས་གྲུབ་མེད་པར་
 ཐལ། མེད་རྗེས་ལ་དུས་གསུམ་དུ་བརྟག་ན་མི་འཐད་ཅིང་ལྡོག་པ་དངོས་པོར་མེད་
 པས་རིགས་པས་བརྟགས་པས་འབྲེལ་བ་རྗེས་གྲུབ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་ཀླུ་
 འབྲས་རིགས་ལ་འབྲེལ་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། ཀླུ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ལ་འབྲེལ་བ་
 དངོས་པོ་མེད་པར་ཐལ། རིགས་དེ་ཀླུ་འབྲས་རང་མཚན་པ་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ན་
 དུས་གསུམ་ལ་བརྟགས་པའི་སྲུང་གྱི་སྡོན་ལས་འདས་པ་མེད་ལ། དེ་ལས་གཞན་
 པའི་རིགས་རྗེས་གྲུབ་ཡོད་ན་སྤྱི་ཡི་དུས་སུ་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བཀག་ཟེན་པའི་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དགག་པ་
 དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་བ་རྗེས་གྲུབ་བཀག་པ་འདིས་ནི་ཚོས་ཅན། འབྲེལ་བ་
 གཞན་ཡང་ཁེགས་ཏེ་ལྡན་པ་དང་འདྲེ་བ་དང་ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་

འབྲེལ་བ་དང་བྱེད་བ་དང་ཕྱད་བ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སྐབ་ཀྱི་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་
 བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། བསྐྱུས་ཏེ་
 དགག་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་ཡང་འཁར་གཞོང་ལ་ནི་རྒྱ་
 ལྷག་བརྟེན་པ་དེ་ནི་ལྡན་པའི་འབྲེལ་བ་ཞེས་ཟེར་ལ། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། སྤྱི་རྟག་པའི་
 རྟེན་ལ་ཚ་རྣམས་སོགས་མི་རྟག་པ་འབྲེལ་བ། འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་ཞེས་གྲག་
 བོ། །བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་དོན་གཅིག་ལ་ནི་འདུ་བ་འཕྲོད་པ་འདུ་
 བའི་འབྲེལ་བ་ཞེས་སྤྲོའོ། །རྗེས་ཐ་དད་གཞན་གྱིས་གཞན་གོ་བ་དབྱུག་པས་དབྱུག་
 བ་ཅན་དུ་གོ་བ་ལྟ་བུ་ཁྱད་པར་བྱེད་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞེས་འདོད་དོ། །འགག་པའི་རྒྱ་
 དང་ད་ལྟར་གྱི་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བ་སྦྱོར་འབྲེལ་ལོ། །བདག་རྟག་པ་དང་འགྲོ་འོང་
 སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་རྣམས་གཉིས་ལ་བྱ་བ་དང་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་དོ་ལོ། །མིག་གིས་
 གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་མིག་དང་གཟུགས་སྤང་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་དོ། །བྱ་
 བོད་དང་འབྲི་བ་སོགས་ལ་རྗེ་ཁོལ་དང་། ཏུར་བ་ཁྱོ་ལྷག་ལ་སོགས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་
 གཞན་ཡིན་ཞེས་རྗོངས་པ་སྤྲོའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྗོད་པ་གྱུར་ཀྱང་གཉིས་
 ལས་གཞན་དུ་མི་འབྲེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་ལ་འབྲེལ་བ་འདོད་པ་ནི་མི་འབྲེད་པར་
 ཐལ། གཅིག་ཡིན་ན་ཐ་དད་མེད་པས་འབྲེལ་བ་མེད་ལ། ཐ་དད་ཡིན་ན་འབྲེ་བ་མེད་
 པས་རྗེས་ཀྱི་དོས་ནས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་ལྡན་པ་སོགས་ལའང་
 གཞན་སེལ་གྱིས་སྤེལ་ན་གོ་བྱེད་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། ལྡན་པ་ཅན་སོགས་ཀྱི་

འབྲེལ་བ་ལུང་གསུམ་མི་འབྲེད་པར་ཐལ། ལྡན་པ་ཅན་སོགས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་ལ་
 གནོད་བྱེད་ཡོད་ལ། གནོད་བྱེད་མེད་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན་གཉིས་སོར་འདུས་པའི་
 ཕྱིར། འཁར་གནོད་དང་རང་ནང་གི་རྒྱ་ཕྱག་སོགས་སྡུ་བྱི་བ་རྒྱ་འབྲས་མཚན་ཉིད་
 པ་ཡིན་ལ། བདག་ལ་སོགས་པའི་ཉུག་པས་འབྲས་བུ་ལ་བན་འདོགས་པ་མི་སྲིད་པ་
 དང་། མིག་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རྒྱུན་གསུམ་པོ་ཡང་འབྲེལ་བ་གཉིས་གང་ཡང་མེད་པས་
 འབྲེལ་མེད་ཡིན་ལ། རྣམ་ངེས་ལས། ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པ་ཅན་རྒྱ་འབྲས་སུ་
 བཞག་པ་ནི་སྡུ་བྱི་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དུས་མཉམ་པ་ལ་མ་ཡིན་ཏེ།
 ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལུས་པ་
 ཚོས་ཅན། ཁྱིེད་བྱེ་བྲག་པ་འདོད་པ་ལྟར་རགས་པའི་ཆ་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་
 གྱི་དོན་རགས་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་རྣམས་ཐ་དད་
 དུ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉུག་པས་ལྡངས་སོ། །དེས་ན་རིགས་པ་ལྟར་སྣང་རང་ལུགས་
 ལ་ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་པས། ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བོར་བ་ཡི། །ངན་ཉོག་པལ་
 ཚེར་སྐྱོན་པོ་ལེན་པ་ནི། །སྐྱགས་སྐྱབ་བཏང་ནས་སྐྱགས་པ་ལ། །ཁྲི་ལས་གཞན་པ་
 སུ་ཞིག་ཟ། །དེ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྫོང་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། རྫོས་ཇི་ལྟར་སྐྱེལ་བའི་ཚུལ་དང་།
 ཚོད་པ་སྣང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་ལུས་མི་ཉུག་པ་གསུམ་རྣམས་ཀྱི་རོས་ནས་ཐ་དད་དུ་
 མེད་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་ཉོག་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་ལ་
 འཛིག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་བཞེན་དུ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་སྐོན་ས་རྣམས། །ལུས་པའོ། །མི་ཉུག་
 པའོ། །ཞེས་དབྱེ་བ་དང་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱ་བ་དང་། ལྷ་ཕྱི་ཉོག་པས་སྐྱེལ་བ་ཡིས་

འཇུག་པ་སྐྱབ་ལུས་པས་འབྲེལ་བར་འཐད་པའི་སྲིད། རྗེས་གཅིག་ཡིན་ཡང་དངོས་
པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་བཟོད་པའི་ཆེད་དུ་འབྲེལ་བ་
དང་རྟགས་སྒྲོར་དོན་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོན་བྱང་འབྲེལ་ཡང་
དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་། དག་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་རྒྱ་འབྲས་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་
པའི་མངོན་སུམ་སྲ་སྲི་སྲུག་གསུམ་ལྟོས་ནས་རྒྱ་འབྲས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
རྣམ་འབྲེལ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་བྱིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བདག་གཅིག་འབྲེལ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ་དང་། རྟོན་བྱང་
འབྲེལ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་
སྐྱོས་སྐྱེལ་བ་དོན་ལ་གྲུབ་ན་དོན་རང་མཚན་དུ་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་འབྲེལ་
བ་དངོས་པོར་མེད་པ་འགལ་ལ། དོན་ལ་དེ་དག་མ་གྲུབ་ན་རང་མཚན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་
མིན་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་ན་དེ་ངེས་པས་དོན་རང་
མཚན་ཐོབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་
གང་ཞིག་ །ངེས་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་དང་། སྐྱ་རྟག་འཛིན་ལྟ་བུ་དོན་ལ་མི་འཇུག་པ་
སྟེ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། དོན་ལ་འཇུག་པས་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པ་ན་བྱས་མི་རྟག་ལྟ་
བུ་འབྲེལ་བ་ཉིད་རུང་། གཅིག་ཤོས་སྐྱ་མ་བྱས་པར་གཟུང་བ་སོགས་ལས་འཇུག་
ཡུལ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པས་མ་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མིན་པར་འཛོག་པའི་
སྲིད། གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། མེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་དུ་བའི་རྗེས་ལ་མེད་
ན་དུ་བ་དེ་ནི་རྒྱ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། ཡོད་ན་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡི་འབྲེལ་བ་ཉིད་དུ་
འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། དོན་གྱི་དུ་བ་མེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཅེས་ཡོད་མོད་ཀྱི།

དེ་ཅུམ་གྱིས་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་དུ་སྐ་སྤྱི་གཟུང་ནས་
སྤྲེལ་བ་ནི་རྟོག་པ་མིན་པས་སྤྲེལ་མི་ལུས་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་སྐྱབ་པ་དང་།
མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་དག་གང་གིས་ངེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་
དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་སྐྱབ་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། རོན་སྐྱབ་གྱི་འབྲེལ་བ་ལོ། །དང་
པོ་ནི། མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་འབྲེལ་བ་ཡང་རྟོག་པས་
བཏགས་པས་འགྲུབ་གྱི་གཞན་དུ་རྗེས་སུ་ཡོད་པ་དང་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བའི་
སྟོན་པ་འགྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ། རོག་སོགས་འདུས་པའི་དོན་འདི་ཉིད་བ་ལང་ངོ་
ཞེས་པའི་མིང་དོན་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་ལ་བརྟེན་བྱས་པས་མཚན་ཉིད་དང་ནི་
མཚོན་བྱ་ཡི་འབྲེལ་བ་དང་། ལྡོག་པ་ཆིག་རྒྱང་དང་། ལྡོག་པ་གཉིས་རྫོགས་གྱི་སྤྱི་
དང་བྱེ་བྲག་གི་འབྲེལ་བ་ཡང་འཁྲུལ་བས་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུ་བཟུང་བ་ལ་བདག་
གཅིག་པའི་བརྟེན་བྱས་པས་འགྲུབ་གྱི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་གཅིག་པར་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེ་ན།
འདི་ལ་གསུམ། རྟགས་དགོད་པ་དང་། སྤྱོར་བའི་དོན་ངེས་པར་བྱས་པ་དང་། མ་ངེས་
པ་སྤང་བལོ། །དང་པོ་ནི། གང་བྱས་པ་དང་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དེ་འཛིག་པ་ཡིན་པས་
ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྐྱ་ཡང་བྱས་པ་དང་དངོས་པོར་ཡོད་ཅེས་པ་རང་
བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་
གསུམ་ཚང་བ་གང་ཞིག་འཛིག་པ་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཚོས་

ཅན་སྐྱེ་ནི་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་སོགས་ཀྱི་ཚོལ་གྱིས་ཉག་བར་ཁས་སྦངས་པ་ལྟ་
 བུའོ། །བསྐྱབ་བྱེད་ཚོས་ནི། རང་སྐྱེས་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་བར་མི་སྡོད་པའི་
 རོན་ལོ། །གཏན་ཚིགས་སུ་བྱས་པ་དང་དངོས་པོ་གང་བཞོད་ཀྱང་ལུང། རྩི་ཚོལ་གྱི་
 རྫོང་ལ་ལྟོས་ནས་སྐྱར་བར་བུའོ། །སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་བར་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དོན་
 བྱེད་རུས་པས་ཁྲབ་པ་གསུངས་པས། ཡོད་དངོས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དག་ནི་
 དགོངས་པ་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་ལ། རྣམ་ངེས་ལས།
 དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་དོན་བྱེད་རུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཀྱི་ཡོད་
 ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ངེས་དང་འདིར་ཡང་དབྱ་བཙམ་
 བ་ཐ་མའི་སེམས་ལྟ་བུ་དངོས་མེད་དུ་ཐལ། དོན་བྱེད་རུས་སྡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
 པའི་ཚོད་པ་བཞོད་ནས་དེའི་ལན་མཛད་པ་དག་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བུའོ། །ཕྱིན་
 ཅི་ལོག་དེ་དག་ནི་སྐྱ་རྟོག་སྐྱབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་
 བཙུགས་པ་ཡིན་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལྟོས་མེད་ཀྱི་ཉགས་དང། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཉགས་
 ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཉགས་དགོད་པ་དང། གཞོད་པ་སྦང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེས་
 པ་གང་ཞིག་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་འཛིག་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མེད་པ་
 ཡིན་ན། རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཛིག་ངེས་ཡིན་པས་ཁྲབ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱ་ཚོགས་ཐ་
 མས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་བཞིན་དངོས་པོ་ཡང་ཞེས་སོ། །དངོས་པོ་འཛིག་པ་དེ་ལ་
 སྐྱེས་འབྱུང་གི་འཛིག་བྱེད་གཞན་མི་དགོས་པར་ཐལ། སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་འཛིག་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མ་གྲུབ་པ་སྦང་བ་དང། མ་ངེས་པ་སྦང་བ་དང། ཉ་

ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། བུམ་པ་སོགས་འདིག་པ་
ཕྱིས་འབྱུང་གི་འདིག་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འདི་
ནི་མ་གྲུབ་ལོ། །དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། འདིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པ་
དང། དེས་ན་ལྟོས་མེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་པ་དང། ཞིག་པ་དངོས་མེད་རྒྱས་བྱེད་
ན་ལྟོས་མེད་གྲུབ་པའི་དཔེའོ། །

དང་པོ་ནི། འདིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། འདིག་པར་བྱ་
རྒྱའི་དངོས་པོ་དང། ཞིག་པ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ། །འདིག་པའི་རྒྱ་དོན་འཇུག་
མོད་ཀྱི། །དངོས་པོ་འདིག་པ་རང་རྒྱ་ལས་འདིག་པ་སྐྱེས། ཞིག་པ་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་
པས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འདིག་རྒྱ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་བུམ་པའི་འདིག་པ་དངོས་མེད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་
མེད་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། འདིག་པ་དངོས་པོ་བྱེད་ནའང་འདིག་པར་འབྱུང་བ་ལ་
ཕྱིས་འབྱུང་གི་འདིག་རྒྱ་ཅི་དགོས་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རང་འདིག་པའི་ངོ་བོར་
རང་རྒྱ་ལས་གྲུབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་མེད་གཞན་རྒྱས་བུས་པས་བུམ་པ་དེ་མི་
འདིག་པ་སྟེ། དེ་འདིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་པོ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་
འདིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་
གི་རྒྱས་ཁྱོད་ཀྱི་འདིག་པ་དངོས་མེད་དང་དངོས་པོ་ཡང་ཁྱོད་དང་རྣམ་གཅིག་དང་
ཐ་དད་གང་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང། ཁྱོད་རང་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
འདིག་པ་དངོས་མེད་རྒྱས་བྱེད་ཅེས་སྟེ། ཕྱིས་འབྱུང་གི་འདིག་རྒྱ་ལ་ལྟོས་མེད་
འབྲུགས་ལ་གྲུབ་པར་ཐལ། དངོས་མེད་རྒྱ་ཡིས་བྱེད་པ་དང། རྒྱ་ཡིས་ཅི་ཡང་མི་

མེད་པ། དོན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མེད་པ་ལ་ལྟ་བུ་དང་བལྟ་རྒྱ་མེད་པ་
བཞིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱམ་པ་མ་ངེས་པའི་དཔེ་དགག་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་
པ་དང་། ལན་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ས་བོན་རྩ་ལུང་
སོགས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཚང་ཡང་ལྷ་གུ་སྐྱེད་པར་མ་ངེས་པ་བཞིན་དུ། རང་གི་རྩ་ལས་
གཞན་པའི་འདིག་རྩ་ལ་མི་ལྟོས་ཀྱང་འདིག་པར་མ་ངེས་པས་ལྟོས་མེད་འདི་ཡང་
བྱམ་པ་མ་ངེས་ལོ། །དེ་དགག་པ་ནི། དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་བྱམ་པ་མ་
ངེས་པ་མིན་པར་ཐལ། ལྷ་གུ་སྐྱེད་པ་ཚོགས་པ་དེ་དག་འགྱུར་བ་ལ་ལྟོས་པས་ལྟོས་
མེད་ཀྱི་ཉགས་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཚོད་པ་ནི། རྣམ་པའང་འདིག་པར་
འགྱུར་བ་རྒྱན་འགྱུར་བའི་དུས་ལ་ལྟོས་པས་ལྟོས་མེད་མ་གྲུབ་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི།
དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། འདིག་པར་འགྱུར་བ་དུས་ལ་ལྟོས་ན་རྣམ་
པ་དེ་རྣམ་པ་རྩུང་དུ་ལས་ཆེན་པོར་འཕེལ་དགོས་པས་རྣམ་པ་རྩུང་དུའི་དགག་རྩ་
རྣམ་པ་ཐོགས་མེད་མ་ཚང་ན་རྣམ་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་ལ། དགག་རྩའི་
རྣམ་པ་ཐོགས་མེད་ཚང་ནས་འགྱུར་ན་འདིག་པ་ལྟོས་མེད་གྲུབ་ལ། མི་འགྱུར་ན་
སྤང་བཞིན་ཕྱིས་ཀྱང་འདིག་མེད་དུ་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་འདོད་པ་
བརྗོད་པ་ནི། ས་ས་བོན་སོགས་ཚོགས་པ་འགྱུར་མེད་གཅིག་ཡིན་པས་རྩུན་འགྱུར་
བ་ལ་ལྟོས་པའི་གཞན་ཚོགས་འདི་ནི་མ་གྲུབ་ལོ། །

དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། ལྟོས་མེད་མ་
ངེས་པའི་ཚོད་པ་གཞན་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་རྩེན་ཚོགས་པས་ཕྱི་ནས་ལྷ་གུ་

སྐྱེད་པ་ལྟར་དང་པོར་ཚོགས་ཙམ་ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པར་འགྲུར་བར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པ་
 གང་ཞིག །ཚོགས་པ་འགྲུར་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་
 བརྗོད་པ་ནི། འགྲུར་མེད་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་སྐྱེད་པ་ལ་གོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
 ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པར་མ་དེས་སོ་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། ཚོགས་པ་སྣ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འདོད་
 གྲང་གཉིས་སུ་འགྲུར་བར་ཐལ། གོགས་ཙམ་གོགས་མེད་སྣ་ཕྱི་རྗེས་ཐད་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཚོད་པ་ནི། ཉམ་གྱི་ས་བོན་དང་རྩ་ལུང་བོད་གཤེར་སོགས་ཉམ་
 གྱི་ལྷ་གྲུའི་རྒྱ་ཚོགས་ས་ལུ་ཡི་ལྷ་གྲུ་བསྐྱེད་པ་རྒྱུན་གཞན་ལ་ལྷོས་པ་མེད་ཀྱང་། ས་
 ལུའི་ལྷ་གྲུ་མི་སྐྱེད་པས་ལྷོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འདི་ནི་མ་དེས་སོ། །རྣམ་ཅིག་
 རྒྱུད་རྒྱུན་མཚུངས་པས་སྣམ་དུ་བསམ་པ་འོ། །

དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་འོ། །དང་པོ་ནི། ཉམ་གྱི་
 ལྷ་གྲུའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚོས་ཙམ། ཁྱོད་ཀྱི་ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པ་གང་ལ་འདྲ་ལྷོས་མེད་
 ཡིན་པའི་རྟགས་མ་བྱུབ་པར་ཐལ། ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པ་ས་ལུའི་ས་བོན་ལ་ལྷོས་པ་
 གང་ཞིག །ཁྱོད་ལ་ས་ལུའི་ས་བོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་
 བློ་ལོན་གྲས་པ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་མིན་པར་ཐལ། འཇིག་པའི་རྒྱ་ལ་
 ལྷོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ཉམ་གྱི་ལྷ་གྲུ་
 དང་ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་རང་རང་གི་ཉིད་ལེན་གྱི་རྒྱ་ལ་ལྷོས་དགོས་པས་ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་
 སྐྱེད་པ་ས་ལུའི་ས་བོན་ལ་ལྷོས་ལ། དངོས་པོ་འཇིག་པ་རང་གི་རྒྱ་མ་གཏོགས་རྒྱ་
 གཞན་ལ་མི་ལྷོས་པའི་ཕྱིར་དང་། འཇིག་པ་དངོས་མེད་ལ་རྒྱ་མི་དགོས་པ་དེས་ན་
 འཇིག་གྲེད་གཞན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་ཉམ་གྱི་ལྷ་གྲུའི་རྒྱ་ཚོགས་པས་ས་

ལུའི་ལྷ་གྲུ་བསྐྱེད་ན་ས་ལུའི་ས་པོན་ལ་ལྷོས་དགོས་ལ། བྱས་པ་འདིག་པར་བྱེད་པ་
རང་གི་རྒྱ་ལས་གཞན་ལ་མི་ལྷོས་པས་མི་མཚུངས་པའོ། །

གསུམ་པ་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བ་ནི། རིག་བྱེད་པ་ན་རེ། འདིག་པ་རྒྱ་མེད་ཡིན་
ན་དངོས་མེད་ཡིན་པས་རྟག་པར་འགྲུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བྱུང་བ་མི་རྟག་པ་དང་འདིག་པ་
རྒྱ་མེད་ཡིན་པས་རྟག་པ་སྟེ། དངོས་འགལ་རྗེས་གཅིག་ཏུ་འགྲུར་བ་དང་། རྒྱལ་
དཔོག་པ་ན་རེ། ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་མ་ཞིག་པར་ཐལ་བ་དང་། དངོས་པོ་ལས་
གཞན་ཡིན་ན་མེས་ཤིང་བསྐྱེད་པས་རྗེས་སུ་ཤིང་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དེད་ལ་
བཀོད་པ་ལྟར། བྱོད་རང་ལ་ཡང་དངོས་པོ་དང་འདིག་པ་དེ་ཉིད་ཏུ་གཞན་ཏུ་བརྟགས་
ན་མི་འཐད་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར་
འདིག་མི་འདིག་གཉིས་ཡོད་པར་མཚུངས་པ་ཡི་ཐལ་བ་གསུམ་གྱིས་འདིར་མི་
གཞོན་པར་ཐལ། བྱས་པ་འདིག་པའི་ངོ་བོ་དང་འདིག་རྒྱ་ཡེ་མེད་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་
རྒྱ་ལས་གཞན་པའི་འདིག་རྒྱ་མེད་པ་དང་། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཡོད་
ཀྱང་རྟག་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་གཉིས། ལྷོགས་སྤྲ་མ་དང་། དེ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱ་རོག་པལ་ཆེར་ནག་པོ་ཡིན་ཡང་དཀར་པོ་སྲིད་པ་ལྟར་
དངོས་པོ་པལ་ཆེར་མི་རྟག་ཀྱང་དབང་ལུག་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་རྟག་པ་མི་འགལ་
ཟེར་པོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་དང་། དེ་རྟགས་གྱིས་སྐྱབ་པ་
དང་། རྟགས་གྱི་རིགས་ངོས་བཟུང་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟགས་དགོན་པ་དང་། རྟགས་སྐྱོར་དོན་གསུམ་ངོས་བཟུང་

བ་དང་། ཚྱོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་དང་གང་དོན་བྱེད་ཅུས་པ་མིན་པ་དེ་
 དངོས་མེད་ཡིན་པས་ཁྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནུས་མཁའ་བཞིན། ཉག་
 བའང་དོན་བྱེད་པས་སྤོང་ཞེས་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚོས་ཅན་དང་། སྐྱབ་བྱ་
 དང་། གཏུན་ཚིགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་ལུགས་དང་། གཞན་ལུགས་དགག་
 བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཚོས་ཅན་སྐྱོད་ཅན་ལ་
 རང་མཚན་དུ་འབྱུང་བའི་རྟག་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འཛིག་
 བ་བཀག་ཅེས་ཚོས་ཅན་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཉག་པའི་རང་མཚན་འདོད་པ་དང་། སྐྱ་
 དོན་ཁོ་ནར་འདོད་པ་སོགས་ནི་མི་འཐད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མི་
 འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་བཀག་པའི་མེད་དགག་ཉིད་བསྐྱབ་བྱའི་
 ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྟོགས་ཚོས་སྐྱབ་པ་དང་། ཁྲུབ་པ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་
 གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་དང་། ཚྱོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་
 ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། ཚོས་ཅན་འཇམ་པའི་རྟོག་པ་
 རྟོང་བའི་རང་རིག་གིས་རྟོགས་ཚོས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་
 ཅིག །དགག་གཞི་རྟག་པ་འགྱུར་མེད་ལ་རྟོག་པ་དང་། དགག་བྱའི་ཚོས་དོན་བྱེད་
 ཅུས་པ་འགྱུར་བ་ལ་རྟོག་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་འཛིན་སྤངས་འགལ་བར་རང་རིག་
 མངོན་སུམ་ཚད་མས་ལུགས་ལ་རྟོགས་པས་རྟོགས་ཚོས་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་
 ཟེར་དོ། །དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགག་པ་རྟོགས་པ་ལ་དགག་བྱའི་ཚོས་འཛིན་པའི་
 ཚད་མ་སྟེ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ལ་ལ་རྟོག་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅིག་ནི་ཚོས་ཅན། དེའི་
 ལྟེང་དུ་གཏན་ཚིགས་གཉེས་ཀ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལོ། །རྟག་པ་འགྲུར་མེད་ལ་རྟོག་པ་སྤྱོད་
 བའི་རང་རིག་གིས་དེའི་ལུལ་འགྲུར་མེད་དུ་འཁྲུགས་ལ་གྲུབ་པ་ན། རིམ་དང་གཅིག་
 ཚར་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡང་ཁེགས་ཞེས་བའོ། །དེ་ལྟར་རྟག་པ་དོན་བྱེད་ལུས་པར་དམ་
 འཚམ་བའི་ལོག་རྟོག་ཉིད་ཀྱང་མི་སྲིད་པར་འགྲུར་བར་ཐལ། རྟག་པ་ལ་རྟོག་པའི་རྟོག་
 སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟག་པ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ངེས་པར་ཁེགས་པའི་
 ཕྱིར། གཉེས་པ་ནི། དེས་ན་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་ཚད་མས་མ་
 གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། རིམ་དང་ཅིག་ཚར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྤོང་པའི་རྟགས་
 གྱིས་སྐྱད་ཅིག་གིས་སྤོང་པ་ལ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་འགོག་པའི་རྟགས་གྱིས་འགྲུབ་པའི་
 ཕྱིར། དེའི་ཁྲབ་པ་ནི། དོན་བྱེད་པ་ལ་རིམ་དང་རིམ་མ་ཡིན་པས་དོན་བྱེད་པ་གཉེས་
 སུ་ངེས་པས་འགྲུབ་ལ། རྟག་པས་ཅིག་ཚར་དོན་བྱེད་ན་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཅིག་
 ཚར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྲུར་ལ། དེ་འདོད་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་སོགས་ལ་
 བརྟེན་ནས་འགྲུབ་ཅིང་། རིམ་གྱིས་དོན་བྱེད་ན་མི་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལས་ཕྱིས་
 འགྲུར་ན་མི་རྟག་པར་འགྲུར་ལ། མི་འགྲུར་ན་ཕྱིས་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཐལ་བའི་མཐའ་
 གཞན་དགག་པས་འགྲུབ་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། རྟག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་མི་ཁེགས་པ་སྤྱང་བ་དང་། རང་
 བཞིན་ལ་མི་ཁེགས་པ་སྤྱང་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། རང་བཞིན་རྟག་
 ཀྱང་གནས་སྐབས་རྣམས་སུ་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རྟག་པས་དོན་བྱེད་པ་འཐད་ཅེ་ན། དེ་
 དགག་པ་ནི། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་གཉེས་པོ་གཅིག་ན་ཚོས་གཉེས་

འགའ་ལ། རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཉག་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་འགའ་པའི་
 གྱིད། གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ལོ། ཉག་པ་ལ་སྐད་ཅིག་གིས་འདྲིག་པ་མེད་ན་
 ཡང་རགས་པའི་འགྲུང་བ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ལོ། ཉག་པ་ལ་དང་པོ་སྐད་ཅིག་
 གིས་མི་འདྲིག་ན་རགས་པས་འགྲུང་བ་ག་ལ་སྲིད་དེ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ལྷན་དང་
 བོད་རྒྱལ་པའི་དངོས་པོ་ལྷན་གཉིས་པར་མི་སྲོད་ན་ཉག་པར་འགའ་པའི་གྱིད།
 གཉིས་པ་ཁྲུབ་པ་སྐྱབ་པ་ལོ། ཉག་པ་ལ་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་བཀག་པ་ལ་དངོས་པོ་མེད་
 པས་ཁྲུབ་པ་འགྲུབ་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་རྣམས་པ་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་
 གྱིད། གསུམ་པ་ལ་ཉག་པ་གི་རིགས་གང་ཡིན་ན། ལྷན་པའི་མཚན་ཉིད་འགོག་ན་
 དོན་འགོག་པ་དང་། ལྷན་པ་ཉིད་འགོག་ན་ཐ་སྐད་འགོག་པ་ཡིན་ལོ། །

ཁྲུབ་པ་སྐྱབ་པ་ལ་གཏན་ཚིགས་གཉིས་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་ཚོས་
 མཚན་གཞིར་བ་ཅན་གྱི་ལམ་སློང་དུ་སློབ་མེད་འཆད་པ་དགོངས་པ་མིན་པར་ཐལ།
 སློབ་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སོ་སོ་པ་ཡིན་པའི་གྱིད། ལམ་སློང་དུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཉག་
 པ་ཚོས་ཅན། ལྷན་པས་སློང་སྟེ། དོན་བྱེད་པས་སློང་པའི་གྱིད། དེས་སློང་སྟེ་རང་གི་
 རོ་བོ་ལ་བྱེད་པར་སྐྱེད་དུ་མེད་པའི་གྱིད། ཞེས་པ་ལ། བ་རོལ་པོས་ཉག་པའི་རོ་བོ་ལ་
 བྱེད་པར་མི་སྐྱེད་ཀྱང་དེས་དོན་བྱེད་པ་མི་འགའ་ཉེ། ལྷན་འགྲུང་གི་འདྲིག་རྒྱས་
 ལྷན་པའི་རོ་བོ་ལ་བྱེད་པར་མི་སྐྱེད་ཀྱང་། ལྷན་པའི་འདྲིག་པ་བྱེད་པ་བཞིན་
 ལོ། ཞེས་པ་ལ། དེ་སློབ་མེད་ཀྱི་ཉག་པ་གིས་འགོག་པས་གཞིར་བ་ཅན་གྱི་སློབ་པས་
 ཚོས་ཀྱི་ལམ་སློང་རྒྱས་པ་དང་། ལྷན་པའི་ལམ་སློང་མཛོད་བསྐྱུས་པ་གསུངས་ལ།
 མཁས་པའི་དབང་པོ་ཁ་ཅིག །དེ་རྣམ་དེས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །དེས་

ན་བྱུང་བ་དེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྟོས་མེད་དང་། གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཉལ་ས་གཉིས་
དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་སྟེགས་ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་རྣམས་འདིག་རྒྱ་
དང་འཕྲད་ན་འདིག་ལ། མ་འཕྲད་ན་མི་འདིག་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་ལྟོས་མེད་
གྱི་ཉལ་ས་དང་། དབང་སྤྱད་སོགས་རྒྱུན་དང་འཕྲད་ཀྱང་མི་འདིག་པར་འདོད་པ་
དགག་པ་ལ་གཞོན་པ་ཅན་གསུངས་པས་ལོག་ཉོག་རྣམ་གཉིས་གྱི་གཉེན་སོར་གཏུན་
ཚིགས་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་དེས་བྱེད་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་
དང་། རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་དང་པོར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་མ་
དམིགས། དེ་ནས་མེ་དམིགས། དེ་ནས་དུ་བ་དམིགས། དེ་ནས་མེ་མ་དམིགས། དེ་
ནས་དུ་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱ་འབྲས་སྤྱད་ལྲས་དེས་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། རང་བཞིན་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གིས་དེས་ན་སྤྱད་གསུམ་དུ་འདུས་ལ། གནས་
སྐབས་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་རྩ་སྤྱད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ཡང་ཡོད་པས་ཉ་ཅང་ཐལ་
བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱ་འབྲས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། དེས་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་
དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་གཞན་པའ་འདོགས་བྱ་འབྲས་བྱ་དང་། སན་
འདོགས་བྱེད་རྒྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྒྱུའང་ཚོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ལུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་ཉེར་ལེན་དང་། བྱེད་པར་གྱི་ལག་
རྗེས་འཛོག་བྱེད་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་འབྲས་དེས་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན། མེ་དུ་གཉིས་ཀ་

ཡོད་ན་སྣང་ཕྱང་གི་གཞིར་མེ་དུ་གཉེས་ཀ་མ་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་
ལྷང་ཅིག་། དེ་རྗེས་མེ་དམིགས། དེ་རྗེས་དུ་བ་དམིགས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འོ་པོ་འཛིན་
པའི་མངོན་སུམ་ལྷང་ཅིག་། དེ་རྗེས་མེ་མ་དམིགས། དེ་རྗེས་དུ་བ་མ་དམིགས་པའི་
རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་གི་སྐོ་ནས་སྤྲུག་གསུམ་དང་། མངོན་སུམ་སྐོན་དུ་འགོ་བའི་མ་
དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་གཉེས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། གཞོད་བ་སྦྱིར་སྦྱར་བ་དང་། གཞན་དུ་འཁྲུལ་བ་སྦྱང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱར་མེ་དུ་གཉེས་མ་དམིགས་པས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱིས་ལྷོག་པའི་
མཚན་ཉིད་མི་འགྲུབ་པ་སོགས་དང་། སྦྱོང་པོའི་རྣམ་འགྲུར་དང་། ལུན་པའང་རྒྱ་
འབྲས་སུ་ཐལ་བས་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། མེ་མེད་བརྒྱ་ལྱིན་གྱི་སྦྱི་པོ་ལས་དུ་བ་སྦྱེ་
བར་མཐོང་བའི་གཞན་དུ་འཁྲུལ་བས་འདྲིར་མི་གཞོད་པར་ཐལ། རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་
གི་སྐོ་ནས་རྒྱ་འབྲས་སུ་གྲུབ་པའི་སྲིད། གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྒྱ་མིན་ལས་མི་སྦྱེ་བ་
དང་། སྦྱེ་ན་རྒྱ་འབྲས་སུ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། རྒྱ་མིན་ལས་སྦྱེ་བ་དགག་པ་
དང་། བཀག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྦྱང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མེ་མེད་བརྒྱ་ལྱིན་གྱི་སྦྱི་པོ་
ལས་ཀྱང་དུ་བ་སྦྱེ་བར་མཐོང་བས། དུ་བ་མེའི་འབྲས་སུར་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། འབྲ་
བས་ལྷོག་མཁར་ལ་བརྒྱ་ལྱིན་གྱི་སྦྱི་པོ་བཏགས་པས་ཉེ། བརྒྱ་ལྱིན་གྱི་སྦྱི་པོ་ལས་
སྦྱེས་པའི་སྐོག་ཆགས་ཀྱི་ཁ་རྒྱུངས་འབྲུལ་བ་དང་རྣམ་པ་འབྲ་བས་འཁྲུལ་བ་ལ། དུ་
བ་དེ་ཡི་མིང་གིས་བཏགས་པར་ཟད་ཀྱི་དེ་དུ་བ་མིན་པར་ཐལ། གང་དག་རང་གི་རྒྱ་
མིན་པ་ལས་སྦྱེས་པ་དེ་ནི་དེ་ཡི་འབྲས་སུ་མིན་པའི་སྲིད། གཉེས་པ་ནི། རྒྱ་མ་ཡིན་
པ་ལས་སྦྱེས་པས་དེའི་འབྲས་སུ་མ་ཡིན་ན། རྩོ་བཙུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་མེ་མ་

ཡིན་པར་འགྲུང་རྗེ་ན། རྫོང་དང་ཤིང་སོགས་མེད་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
རིགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འདུག་ཉེར་ལེན་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།
མེ་ཡི་རྩལ་ཐུན་སྲ་མ་མེད་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྫོང་ཤིང་སོགས་མེད་ཉེར་རྒྱ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མེད་རྩལ་ཐུན་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱ་རྫོང་
ཤིང་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཤེས་པ་སྲ་མ་ཡིན་ཡང་བདག་
རྒྱུན་དབང་སོ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡང་ན་སྐྱོན་དང་ཕྱི་མ་ཡི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མི་འབྲ་བའི་བྱད་པར་
ཐ་དད་ཡོད་དེ། དང་སོར་མེ་དང་ཕྱིས་དུ་བས་བསྐྱེད་པ་ཡི་འབྲས་བུ་དུ་བའི་བྱད་པར་
བཞིན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འབྲེལ་བའི་མཚན་གཞི་ངོས་བརྒྱུད་པ་ལ་གསུམ།
གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་སོནི། རང་
མཚན་དང་ནི་སྐྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་པ་གཉིས་འབྲེལ་བའི་མཚན་གཞིར་མི་འབྲད་པས་བྱུང་
པར་ཐལ། དེ་ལ་གོང་དུ་གསོད་པ་བརྗོད་ཐེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བའི་མཚན་གཞི་རྣམས་སྲ་མ་གྲུབ་ཀྱང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
སྤྱི་དོན་ལ་རང་མཚན་དུ་འབྲེལ་བའི་གཞན་སེལ་ཁོ་ན་ལ་འབྲེལ་བའི་རང་སྤྱོད་
འབྲད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤྱོད་པ་གཅིག་འབྲེལ་བར་ཁས་སྤངས་ནས།
འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་ལ་ཡོད་པར་འདོད་ན་སྤྱི་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན།
སྤྱོད་པ་དངོས་མེད་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་པར་བཤད་ཐེན་ཏོ། །

གསུམ་པ་དེ་དག་གང་གིས་ངེས་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། ཚད་མ་དང་དཔྱོད་པ་
སྤྱོད་པ་ངེས་ངེས་པ་དགག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དགོས་པ་དང་། མི་འབྲད་པ་སྤང་

བའོ། །དང་པོ་ནི། བཟ་ཟེ་ཆེན་པོ་བདེ་བྱེད་དགའ་བ་འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྩ་བ་ལ་བརྟེན་
 བས་སྤར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་མཐའ་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་དོགས་པ་སེལ་བའི་
 དཔྱོད་པ་ཡིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་ཅེས་གྲགས་ལ། ཉི་འོག་པ་རྣམས་ཚད་མ་
 ཡིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པར་འདོད་དོ། །ཚད་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་དཔྱོད་པ་རྒྱང་
 བ་དང་། དཔྱོད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཚད་མ་རྒྱང་པའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པ་མ་
 ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ངེས་པར་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་མེད་
 པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་འཇམ་བའི་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེད་
 བ་ཡི། གཞན་སེལ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་སྐྱེད་ཀྱི་ལ་རང་མཚན་དུ་འབྲུལ་བས་
 དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུ་རྟོག་དཔྱོད་དེ་ཡིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཚད་
 མ་དང་ངེས་ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་ནས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དཔྱོད་པ་ཡིད་དཔྱོད་དམ་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ། མ་ཡིན་ན་
 ཚད་མིན་གྱི་སྐོ་བཞི་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ་ཡིད་དཔྱོད་མ་ཡིན་ལ་བཅད་
 ཤེས་ཡིན་ཡང་བཞི་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁ་ཕྱིར་ལྟ་ལ་བཅད་ཤེས་དང་། ཉང་ལྟ་ལ་
 རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །སྤྱིའི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། དངོས་པོའི་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་རང་
 མཚན་མེད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀྱང་སྐོ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་
 ངེས་བྱེད་གྱི་རྟོག་པ་རྒྱ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིའི་དོན་ལ་རང་མཚན་དུ་
 འབྲུལ་བས་འབྲེལ་བའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དོ། །འདིར་སྐྱས་པ། ཚད་མ་གཉིས་གྱི་
 རྗེས་འབྲངས་ནས། དོན་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ནི། །འབྲེལ་བ་ཤེས་ལ་རག་ལས་
 པས། །འབྲེལ་བའི་རྣམ་བཞག་ལེགས་པར་བཤད། །བསྟུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་

བའོ། །གཉིས་པ་ལེ་ལུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཉེར་གྱི་རྣམ་
བཤད་ལེགས་བར་བཤད་པའི་སྣང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་འབྲེལ་བ་བརྟུག་པའི་རབ་ཏུ་
བྱེད་པ་ཏུག་པའི་འབྲེལ་བའོ། །།

། འགལ་བའི་དོན་ངེས་བར་བྱ་བ། །

༄ གཉིས་པ་འགལ་བའི་དོན་ངེས་བར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། ལེ་ལུའི་གཞུང་བཤད་པ་
དང་། ལེ་ལུའི་མཚན་བསྟན་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་།
དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་གང་གཞི་འགར་གང་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་དེ་ཡི་
འགལ་རྒྱ་སྟེ། འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཅོད་བེད་ན་མི་རྟག་པ་མཚན་གཞི། རྟག་པ་
དང་འགལ་བར་མཚོན། གཞི་སྐྱ་ལྟ་བུ་ལ་འགོག་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པར་རྟག་པ་ལ་
གཞོད་བྱེད་ཡིན་པའོ། །དེ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ན་གཞི་འགར་དེ་འགོག་པའི་དོན་ཡིན་
གྱི། འགལ་ན་འགོག་པས་ཁྲུབ་པའི་སྐྱ་སོར་བཞག་བྱས་ནས་ཁས་ལེན་པ་ནི་མི་
རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་རྟག་པས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་འགོག་ཅིང་། མི་རྟག་པས་ཀྱང་
རྟག་པ་འགོག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་པ་ན་ཚུན་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཁྲུབ་པ་ཁས་སྐྱོངས།
མ་གྲུབ་ན། པན་ཚུན་སྦྲངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་
པོ། །འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཞི་གང་ལ་ཡང་མ་སྟོས་པར་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ན་
གཞོད་བྱ་ཡིན་པར་འགལ་ལ། གཞོད་བྱ་ཡིན་ན་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པར་འགལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཞག་ངེས་བར་བྱེད་པ་བསྟན་བཅོས་ལོགས་སུ་
བཤད་ཟེན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའི་སྟེ་བདུན་མདོ་དང་

བཅས། །བདེ་ལྷག་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་མཚོག་ །ལོ་སྤྱིའི་དག་གིས་གསལ་
བར་མཛད་པ་འདི། །ལོ་ག་བར་མ་བཤད་ཐལ་སྤྱར་གསོལ་བ་འདེབས། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། ཟླེ་བའི་དོན་སོ་སོར་བཤད་
བའོ། །དང་བོ་ནི། འགལ་བ་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་དག་དང་། སན་ཚུན་
སྤངས་འགལ་གཉིས་སུ་བཞེད་དེ། འགལ་ལྷོ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དང་
དངོས་འགལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གང་རུང་གཅིག་དངོས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་
ལ་སྟོས་ནས་གཉིས་སུ་རིགས་པའི་བྱིང་། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
འགལ་དང་། སན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལོ། །དང་བོ་ལ་བཞི། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
གྱི་མཚན་ཉིད། འགལ་བ་གནས་པའི་ཡུལ་དང་། གཞོད་བྱ་ལྡོག་པའི་དུས་དང་།
འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ་ལས་གཞན་ལུགས་དགག་བ་ནི།
ཁ་ཅིག་ །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དངོས་པོ་གཉིས་ལ་གནས་པའི་
ཚོས་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དབྱེད་ན་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་
གཅིག་ལ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པའི་སྤྱི་མི་སྲིད་ཅིང་། ཡ་གུལ་
འགོག་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལྟར་མ་ཁུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིང་ལོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། དེས་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞོད་བྱ་
གཞོད་བྱེད་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་བཞིན་དུ་རྣམ་ཐ་དད་ཡིན་ལ། ཚ་རེག་ལྟ་བུ་གང་གིས་
གཞོད་བྱ་རུས་མེད་དུ་སྐྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཟེར་ལོ། །གཞོད་བྱ་རྒྱ་
མ་གཏུགས་པར་འབྱུང་བ་ན་གཞོད་བྱེད་ཉེ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རུས་མེད་སྐྱེ་བ་གཞོད་
བྱ་དང་། རུས་མེད་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་གཞོད་བྱེད་ལོ། །རིགས་མ་སྐྱེ་བར་རྣམ་

འབའ་ཞེག་ལ་བྱས་ན། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཚ་བྱང་མཉམ། གཉིས་པ་ལ་བྱང་རེག་ལྷན་
 ལྷན་དུ་སོང། གསུམ་པ་ལ་རྒྱན་ལྗོན་པའི་ཚེ་ན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་བྱང་རེག་ལྷན་
 ལྷན་གི་ཚ་དེ་འཕྲད་དུས་ཀྱི་བྱང་རེག་དེས་མ་སྐྱེད་ན། རྗེས་ལ་ཚ་ཤས་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱ་
 སྐྱེད་བྱེད་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། སྐྱེད་ན་རང་གི་ཉེར་ལེན་དེ་ཉིད་གཞོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་
 བས། ལྷན་ལྷན་གི་ཚའི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་དེ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཅེས་ཐ་སྙད་དུ་བྱས་
 བ་ཡིན་པས་རིགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཤེས་པར་བུའོ། །གསུམ་པ་ཚོད་སྤང་ནི་བཟེལ་བར་
 བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འགལ་བ་དོས་བཟུང་བ་དང། ཚོད་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་
 བེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་རི་སྟེད་པ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་
 གཉིས་ལ་འཇུག་ལ་དེ་ཡང་རྒྱན་ལ་ཡིན་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མ་ཡིན་ཉེ། དང་པོར་
 རང་གི་ངོ་བོ་འཇུ་རྒྱ་དང་འཕྲད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱན་སྤྱི་མ་ལུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་བྱ་
 དང་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ལོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དུལ་ལ་བཏགས་ན་མི་འཕྲད་
 བ་སྤང་བ་དང། རྗེས་ལ་བཏགས་ན་མི་འཕྲད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་
 བ་ཞི། སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མི་འགལ་ལ་རྒྱན་རྗེས་སུ་མ་གྲུབ་པ་དེས་ན་འགལ་བ་འདི་
 མི་འཕྲད་ལོ། །དེ་དགག་པ་ཞི། སྐད་ཅིག་དང་རྒྱན་ལ་བཏགས་ནས་ལྷན་ཅིག་མི་
 གནས་འགལ་མི་འཕྲད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལས་སྟོན་
 མེད་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་སྤྱི་ལ། དེ་དག་ཚ་ཤས་སུ་ལྷན་པའི་ཚ་ཚན་དེ་ལ་རྒྱན་དུ་སྟོོ་བཏགས་
 པའི་གཞོན་བྱའི་རྒྱན་ལྗོན་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ཞི།
 ཚ་བྱང་གི་རྟུལ་མཉན་འགལ་བ་སྟེན་ཅིག་ཏུ་གནས་ན་སྟེན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ།

མི་གནས་ན་ནི་སྤང་དུ་ས་དེ་ཉིད་དུ་གཅིག་གིས་གཅིག་བཅོམ་པས་རྒྱ་འབྲས་དུས་
 མཉམ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལན་དགག་པ་ལ་འདོད་པ་
 བརྗོད་པ་ནི། གངས་ཅན་པ་སོགས་ལ་ལ་གཞོན་གྱིད་ཀྱི་བག་ལ་ཉེ་བར་ཞ་བར་འདོད་
 ལ། ཁ་ཅིག་སྤང་ནས་གང་རེ་ག་དེ་ཉིད་ཚ་རེ་ག་གི་རྗེས་སུ་བརྒྱུར་བར་འདོད། འགའ་
 ཞིག་སྤང་པ་མེད་པར་འདོད་པའི་རྟུག་སྐྱེ་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཇུག་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་གནས་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགའ་བ་ཉམས་
 ལ། བརྒྱུར་ན་རྟུག་པར་འདོད་པ་འགའ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་གི་ལན་ནི། དེས་ན་
 ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་འགའ་བ་མེད་པར་ཐལ། ལྟོབས་ཆེ་བའི་དུལ་སྤྲོ་ལས་ཀུས་པ་རྒྱང་
 བའི་དུལ་སྤྲོ་ཀུས་མེད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གཞོན་བྱ་ལྡོག་པའི་དུས་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་།
 རང་གི་ལུགས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ལ་ལ་བྱ་
 རྒྱུགས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་གསུམ་ལ་ལྡོག་ཟེར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་བདག་འཇིག་དང་
 བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་བསྐྱལ་བ་མང་པོར་ཡུན་རིང་དུ་འགྲོགས་ཞེས་ཟེར་
 རོ། །དེ་དགག་པ་ནི། ཡུན་རིང་འགྲོགས་པའི་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ་དེ་ལོ་མཚར་
 ཆེ། མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་ཡིན་ན་བསྐྱལ་བར་འགྲོགས་པ་
 འགའ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ལོ་ཅག་ལྷར་ན་གཞོན་བྱ་ལྡོག་པའི་དུས་གཉིས་
 ཡོད་དེ། རྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྤང་བ་དང་རྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་རིགས་འབྲེ་ཕྱི་མ་
 བསྐྱེད་པའི་ཀུས་མེད་སྐྱེས་པ་དེ་རྐྱད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་ལྡོག་པ་དེ་ཚ་གང་ལྟ་བུ་དོན་
 ཀྱི་འགའ་རྒྱ་ལྡོག་པའི་དུས་ཡིན་ལ། དེས་པ་སྐྱེས་པས་འབྲེ་བའི་འདུ་གྱེད་མ་ཉམས་

བར་དུ་རང་འགལ་གྱི་སློབ་འདོགས་ཀྱི་བཏགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་མཛོལ་གྱུར་ཕྱིས་མི་
སླེ་བ་ནི་སློབ་ཡི་གཞོན་བུ་ལྟོག་པའི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རོན་གྱི་འགལ་བ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ་དང་། རྗེའི་འགལ་བ་
ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆ་ཡོད་མེད་བཏགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་
དང་། ལྷན་པ་ཐོགས་མེད་ལ་བཏགས་ན་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཚོད་པ་ནི།
སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཆ་མེད་ན་རགས་པའི་རྒྱན་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཆ་ཤས་
ཡོད་ན་ཆ་ཐུག་པ་མེད་པས་སྐད་ཅིག་གསུམ་ལ་ལྟོག་པར་དཀའ་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་
ནི། ཕྱི་རོན་གྱི་གཞོན་བུ་ལྟོག་པའི་དུས་སྤྱིར་བཏགས་པ་ཉིད་ལ་ལྟོག་པ་
ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ནི་ཆ་ཤས་མེད་ལ་རྒྱན་ཡང་སྐད་ཅིག་སྐྱེས་ཅོམ་ཡིན་
ཞིང་རྩལ་དང་སྐད་ཅིག་མི་མཚུངས་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཚོད་པ་ནི།
སྤང་དུས་ཀྱི་གང་རེག་ལྷན་པ་ཐོགས་མེད་དེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་གང་རེག་ལྷན་
ཅན་དུ་སྐྱེད་དམ་ལྷན་མེད་དུ་སྐྱེད། གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་ཆ་རེག་ལ་དང་པོ་ལྟར་ན་མི་
ལྷན་ཤིང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དགོངས་པ་མེད་པས་དགོས་ལྷན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། སྤང་དུས་ཀྱི་གང་རེག་དེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་གང་རེག་
ལྷན་ཚུང་དུ་བསྐྱེད་ཡང་། དེ་ལྷན་ཚུང་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཆ་རེག་དགོས་ལྷན་མེད་པའི་
སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྤང་དུས་ཀྱི་གང་རེག་ལྷན་པ་ཐོགས་མེད་དེ་ལྷན་ཚུང་གི་གང་
རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ལ། ཆ་རེག་སྟོབས་ཆེན་ལྷན་ཚུང་དུ་སྐྱེ་ལ་
འགལ་སྐྱེན་མེད་ན་ལྷན་ལྷན་དུ་སྐྱེ་བས། ལྷན་ཅིག་གི་སྐྱེན་གང་དང་གང་སྤང་བ་དེ་
ཡིས་འགྲས་བུ་འབྱེན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་ཚོད་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དབག་ཚད་མས་སྤང་བའི་རྩ་
 བོའམ་ས་བོན་སྤོང་། ས་བོན་སྤོང་བའི་རྩུས་པ་མེད་ལ། སྤོང་འདོགས་མངོན་གྱིང་
 གཞན་ལ་ཡིད་གཏང་པ་ཚམ་གྱིས་ཀྱང་ལྡོག་པས་གཉེས་ཀ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་ཟེར་
 རོ། །དེ་དགག་པ་ནི། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ས་བོན་
 སྤོང་བའི་གཉེན་པོའང་ཡོད་ཀྱང་། སྐྱ་མི་རྟག་པར་དེས་པས་རྟག་འཛིན་གྱི་སྤོང་
 འདོགས་ལ་གཞོད་པའི་དོན་ས་བོན་སྤང་བ་དང་། ཡིད་གཞན་ལ་གཏང་པས་མངོན་
 གྱིང་དེ་ཞིག་མེད་པ་ཚམ་གཉེས་ཀ་མིན་ཡང་གཞོད་ཚུལ་མི་འཐད་པའི་སྤོན་མེད་
 བར་ཐལ། རང་ཉིད་དུ་བའི་འདུ་བྱེད་མ་ཉམས་བར་དུ་རང་གི་གཞོད་བྱ་མངོན་གྱིང་
 སྤྱི་བའི་གོ་སྐབས་བཙམ་པ་ཚམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་རྟག་པ་འཐད་སྤུམ་པ་དང་། རྟག་
 མི་རྟག་དབྱེད་པའི་ལག་རྗེས་ལ་རྟག་སྤུམ་པའི་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱིང་ལྡོག་པ་
 ཡིན་གྱི། རྗེས་དབག་གི་སྤོང་འདོགས་ལྟན་སྤྱིས་མངོན་གྱིང་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
 བས་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་འགལ་བ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་གསུམ། འགལ་བ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་དགག་
 པ་དང་། སྤོང་རྒྱབ་པ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་བ་རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་
 པ་བཞིན་དུ་འགལ་བ་ཡང་དངོས་པོའི་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་པར་རྟོག་
 པས་སྤོང་བཏགས་ནས་འགལ་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཚམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་
 འབྲས་ལ་བཏགས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉེས་པ་ནི། འགལ་བ་ཚད་མའི་སྟོབས་
 ཀྱིས་དེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚ་བྱང་གཉེས་ཀ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་གི་གཞིར་དང་པོར་
 གཉེས་ཀ་མ་དམིགས། དེ་རྗེས་བྱང་དེག་དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་མི་དང་འཕྲད་པ་

དམིགས། དེའི་སྟོབས་གྱིས་ཡང་རེག་གི་རྒྱན་ལོག་པ་དམིགས་པའི་སྣང་དང་མི་སྣང་
 མ་གཏོགས་པ་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་གཞན་ཡོད་པ་མིན་པའི་བྱིད། གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་
 བྱི། ཡང་རེག་འགོག་པ་ལ་མེ་ཅམ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་ནི་ཁྲབ་པ་མ་ངེས་ལ། མེ་སྟོབས་
 ལྡན་བཀོད་ན་གཞི་དེར་ཡང་རེག་སྣང་དུ་མི་རུང་བས། དེ་བས་སྟོབས་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་
 ཚོས་མི་འགྲུབ་ལོ། །ཁ་ཅིག་སྟོབས་ལྡན་འགོད་ཅེས་ཟེར་ཡང་དེ་དག་མི་འཐད་པར་
 ཐལ། གཞི་དེར་ཡང་རེག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་འགོག་པ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་མེ་ཅམ་
 གྱིས་ཁྲབ་པར་འོན་པ་རྟགས་སུ་འཐད་པ་ཡིན་པའི་བྱིད། ཡང་རེག་ལས་སྟོབས་ཆེ་བ་
 དང་སྟོབས་མཉམ་པའི་ཆེ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པས་ཞེགས་ལ། སྟོབས་རྒྱུང་བས་
 དགག་མི་རུས་པས་རྟགས་སུ་འགོད་པའི་ཆེ་སྣང་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་།
 རང་གི་ལུགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ཚོས་གང་ཚོས་གཞན་
 གྱིས་དབེན་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །དབྱེ་ན་
 དངོས་འགལ་དང་བརྒྱུད་འགལ་གཉིས་ཡོད་ལ། བརྒྱུད་འགལ་ལ་ཡང་དངོས་འགལ་
 གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་མ་བྱས་རྣམས་པ་གཉིས་འདོད་དོ། །རྒྱས་པར་ན་རྣམས་པ་བྱུག་
 ཡོད་དེ། རྣམ་དངོས་འགལ་རྟག་མི་རྟག་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་ལ་དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱས་པ་སྟོ་མ་ཡིན་དང་། ལྷན་པའི་སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པ་
 སྟོ་མེར་ལྟ་བུ་དང་། ལྷོག་པ་དངོས་འགལ་མེད་དགག་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་དང་།
 ལྷོག་པ་དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མེད་དགག་དང་མེད་དགག་མ་ཡིན་
 པ་ཞེས་བྱའི་ལྷོག་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པ་བྱས་པའི་ལྷོག་པ་དང་མི་

ཉག་པའི་ལྷོག་པ་ལྟ་བུ་རྩལ་དང་ལྷོག་པ་འགལ་བ་ཡི་སྐོན་ས་བརྒྱུད་འགལ་རེ་རེ་ལ་
གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཅེས་ཟེར་རོ། །

དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང། ལན་དགག་པ་དང། ཐ་དང་ལ་
འགལ་བར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པའོ། །དང་སོ་ནི། བྱས་མི་ཉག་ལ་
སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཚོས་གང་ཚོས་
གཞན་གྱིས་དབེན་བ་ཡིན་ན་འགལ་བ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་སྲིད། ལྷོག་པ་མན་ཚུན་
དབེན་པ་ཚམ་ཡང་འགལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། བྱས་མི་ཉག་སོགས་ཀྱང་
འགལ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན། འགལ་ན་གཞི་འགར་འགལ་ལྷ་དེ་ཡིན་
པའམ། ཡོད་པ་འགོག་པ་དང་འབྲེལ་ན་གཞི་འགར་འབྲེལ་ལུལ་དེ་སྐྱབ་པའི་རྣམ་
བཞག་འདྲིག་པར་ཐལ། ལྷོག་པ་མན་ཚུན་ཐ་དང་ཅིང་དབེན་པ་ཚམ་གྱིས་ཀྱང་འགལ་
བར་འཛོག་རྒྱས་པའི་སྲིད། འདིའི་དོན་སྣང་བཤད་པ་ལྟར་འགལ་ན་འགལ་ལྷ་དེ་
གཞི་འགར་འགོག་པའི་དོན་དུ་མ་གོ་ན་རིགས་པའི་གཞོད་པ་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། ཉག་
པ་དང་མི་ཉག་པ་གཉིས་ལ་མན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་འགོག་པ་དང། མི་འགོག་
པའི་བྱུང་བར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་དབྱེ་མི་རྒྱས་ལ། གཞི་ལ་ལྷོས་ནས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་རང་
གི་འགལ་ལྷ་འགོག་པ་ཡིན་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལན་ནི། ཐ་དང་མེ་དུ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་ལམ་སྡོ་སེར་ལྟ་བུ་མ་འབྲེལ་
ཡང་རུང་ངོ་མོ་ཡིན་པ་འགོག་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། གཡུའི་ཁ་དོག་སེར་མོ་ཡིན་པ་
སོགས་འགོག་པ་ལ་སྤང་རུང་མེད་པ་རྒྱས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ་
འགོག་པ་ལ་ངེས་པར་འགལ་བ་དམིགས་པས་འགོག་དགོས་པའི་སྲིད། ཉགས་ཁས་

སྒྲངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐ་དད་སྡོ་སེར་མེ་དུ་སོགས་འགལ་བར་གསུངས་པ་ནི་དེ་
ཅམ་གྱིས་འགོག་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏ་དང་བ་སྒྲངས་སྡེལ་གྱི་དགའི་གཤིས་
སྡེལ་བའི་འབྲེལ་བ་བཞིན་བརྟགས་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞི་ལ་ལྟོས་ན་འགོག་ཚུལ་
ལ་བརྟགས་ན་རང་ལུགས་ལ་ཡང་འགལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཅིག་ཐ་དད་གྱི་རྣམ་བཞག་དང་། ཐ་དད་ལ་འགལ་
འབྲེལ་དུ་འདྲོག་ཚུལ་དང་། བན་ཚུན་སྒྲངས་འགལ་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དངོས་པོ་རྣམས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་འབྲེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱ་གཅིག་དང་
ཐ་དད་ལས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། ཚད་མས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་
དམིགས་པའི་ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས་ཐ་དད་དང་ཐ་དད་མིན་པའི་རྣམ་བཞག་གྱི་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཐ་དད་ཡིན་ཅམ་གྱིས་འགལ་བའམ་འབྲེལ་བར་བཞག་
དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོས་ཐ་དད་པན་འདོགས་ན་འབྲེལ་བ་དང་། གཞོད་ན་
འགལ་བ་དང་། བན་གཞོད་གཉིས་ཀ་མེད་ན་ཐ་དད་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་དངོས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། གཞི་འགར་རང་མིན་འགོག་པ་
རང་མ་ཡིན་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་རང་མ་ཡིན་བཀག་ལྟོག་ཏུ་གནས་པའོ། །

གཉིས་པ་བརྒྱད་འགལ་ནི། བརྒྱད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་རང་མིན་གྱི་བྱབ་གྱི་
འགོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྩ་བའི་ཚིག་ཁ་ཅིག་ལས་དེ་ལྟར་འབྲུང་ཡང་། དོན་ནི་རང་མ་
ཡིན་པའི་བྱབ་བྱ་འགོག་པར་གསལ་ལ་ལོ། །གསུམ་པ་ཚོད་སྒྲངས་ནི། སྡོ་སེར་སོགས་
འགལ་བ་གཉིས་མིན་པས་མི་ཞེགས་པར་འགྲུར་ཞེ་ན། གཞི་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ན་པན་
ཚུན་འགོག་བྱས་ལ། མི་ལྟོས་ན་པན་ཚུན་སྒྲངས་པ་ཡིན་གྱི། པན་ཚུན་སྒྲངས་པའི་

འགལ་བ་མིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །

སྤྱིའི་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། སན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དང་།
གཞི་འགར་དེ་ཡིན་དེ་མ་ཡིན་གྱིས་འགོག་ལ། ལྷོ་སེར་ལྷ་བྱ་སན་ཚུན་སྤངས་པའི་
དངོས་པོ་གཉིས་སན་ཚུན་ཡིན་པ་སྤང་རྒྱང་མེད་པས་ཁེགས་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །འདྲིར་སྤྱུས་པ། བསྐྱུ་བ་བྱས་དགག་བྱ་འགོག་པ་དང་། །ཚང་མས་སྐྱོ་འདོགས་
གཙུག་པ་སོགས། །འགལ་བ་ངེས་ལ་རག་ལས་པས། །འགལ་བའི་རྣམ་བཞག་
ལེགས་པར་བཤད། །བསྐྱུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་
བསྟན་པ་ནི། ཚང་མ་རིགས་པའི་གཉེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྤྱིར་
སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། འགལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བདུན་པའི་འགྲེལ་བའོ། །

༡༡༽ ཤེས་བྱེད་ཚང་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ།

༥ གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཚང་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། མཚན་
ཉིད་གྱི་རྣམ་བཞག་དང་། མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ལེ་འུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
སྤྱིར་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཚང་མའི་མཚན་ཉིད་
ངེས་པར་བྱ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་གྱིས་མཚོན་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། ཤེས་བྱེད་ལ་ཚོས་གསུམ་གྱིས་ཁྲབ་པར་སྐྱུ་བ་པ་དང་། ཁྲབ་བྱེད་ཚོས་
གསུམ་གྱིས་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཚོས་གསུམ་སོ་སོའི་རྣམ་བཞག་
གོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་དེའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་

བྱ་ཀུན་ལ་ཚོས་གསུམ་གྱིས་ཁྲབ་བར་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱང་། དེ་
ལ་ལོག་བར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་ཚེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་མས་བྱབ་པའི་དོན་སློལ་
འཆར་བའི་གཞན་དང་མི་འབྲ་བའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་སྐྱོ་མ་འཁྲུལ་
བས་ཞེན་དུ་རུང་བ་དང་། དེ་གཉིས་གཞི་དང་བཅས་པར་སྣང་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་རང་
རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པས་རང་རིག་ལ་ལྷུལ་མེད་པར་འདོད་པ་དང་
ལྷགས་རྟོགས་ཚམ་བཀག་པར་གོ་བའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ཀོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་འོ་བོ་འོས་བཟུང་བ་ནི། གཤུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་
བྱེད་རུས་པ་ཚོས་ཅན། ཀ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐབས་མོང་མ་ཡིན་པར་འདོག་
པའི་གོ་བྱེད་དོན་གྱི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀ་བ་ཚོས་ཅན། གཤུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་
བྱེད་རུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐབས་མོང་མ་ཡིན་པའི་གོ་བྱ་སློའི་ཚོས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཅ་རྒྱན་གྱི་གཤུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རུས་པ་ཚོས་ཅན། ཀ་བར་མཚོན་
པའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་དེའི་སློན་སྐྱོན་འདི་ལ་གོ་བར་བྱ་བ་མཚན་མཚོན་
དེ་གཉིས་བརྟེན་པའི་རྟེན་གྱི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་རྣམ་པར་བཞག་འདོག་
ཡིན་ཏེ། སྐབས་མོང་མ་ཡིན་པའི་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚོན་བྱ་སློའི་ཚོས་སུ་
བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་མིང་ཡིན་པས་ཁྲབ་བར་འདོད་པ་ནི་མི་
རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཀ་བའམ་ཀ་བར་སྐྱོ་མ་འཁྲུལ་བས་ཞེན་རུང་། མཚོན་བྱ་མ་
ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་བཞག་རྩུང་ཟང་ཀྱང་བཞག་
ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །སློའི་ཚོས་སུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི། གཞི་དེ་ཉིད་ཀ་བར་
མཚོན་པའི་ཚེ་ན་ཀ་བར་སྐྱོ་མ་འཁྲུལ་བས་ཞེན་དུ་རུང་བར་མཚོན་པ་ཡིན་ལ། སྐྱོ་

སྐོ་མ་འབྲུལ་བས་ཞེན་རུང་དེ་ཉིད་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྐོ་ཚོས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི།
 མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྲབ་བམ་སྐྱམ་པའི་དོགས་པའི་གནས་མེད་དོ།
 ། ཡང་རང་སྟོག་གཞི་སྟོག་འབྲེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་ཅིང་། མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་སྐོ་བཏགས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན། དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་གིས་ཁྲབ་པས་དངོས་པོའི་ཐ་སྐྱད་བྱ་རུང་ལ་ཡང་དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་ཞུགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་གིས་དངོས་མེད་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ལ་སྟོག་ཁྲབ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་དང་། ཡང་དག་འགའ་ཞིག་འགའ་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མར་ཐལ་བར་འགྱུར་དོ། །གཉིས་པ་དེར་འདོགས་པའི་འཐད་པ་ནི། གཤུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཀ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཀ་བ་དེའི་མཚོན་བྱ་དང་། ཅ་རྒྱན་གྱི་ཀ་བ་མཚན་གཞི་ཡིན་གྱི། ཚོས་གསུམ་ལ་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དགོས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་མེད་ན་མཚན་མཚོན་ཐམས་ཅད་འཚོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚོན་བྱ་དང་། མཚན་གཞིའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་མི་དགོས་པར་རྟོག་པ་དང་། དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་བཞག་པ་དང་། དེའི་བསལ་བྱ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་། ཚོད་པ་སྲང་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཚན་ཉིད་རྗེས་ཡོད་ལ་མཚན་ཉིད་མི་དགོས་ཏེ། དགོས་ན་སྐྱབ་མེད་དུ་འགྱུར་ཟེར་དོ། །ཁ་ཅིག་དོན་ལ་མི་དགོས་ཀྱང་ཐ་སྐྱད་ལ་དགོས་ལ། གཞན་དག་ནི་དོན་ལ་འདད་དགོས་ཟེར་ལ། མཚོན་བྱའང་དེ་དང་འདྲ་བར་རྟགས་བཞིན་སྐྱབ་པ་མེད་ཟེར་ཏེ། སྐོན་པོ་ལ་མཚོན་

སྐྱུར་དུ་དོན་གྲུབ་ཀྱང། རྗེས་སུ་ལ་སྐྱོད་བས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་ཐ་
 ལྷན་སྐྱུབ་དགོས་པ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་ལོག་སོགས་འདུས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་
 ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མི་དགོས་ཀྱང། དེ་མཚན་གཞིར་བཞག་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་
 ལྷན་དུ་མཚོན་པ་ལ་མཚན་ཉིད་འདྲིལ་བ་དང། ཁ་ཅིག་དོན་ལ་དགོས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་
 དེ། བ་ལང་གི་ཐ་སྐྱུར་བྱུང་རུང་ལོག་སོགས་འདུས་པའི་མཚོན་བྱ་ཡིན་ཡང། མཚོན་
 བྱ་དེ་ཉིད་ཞེན་ལུལ་དུ་བྱས་ནས་བ་ལང་གི་ཐ་སྐྱུར་བྱུང་དུ་སྐྱོ་མ་འཁྲུལ་བས་
 ཞེན་རུང། དེའི་མཚོན་བྱ་དང་དེ་ཕྱི་མ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཐ་སྐྱུར་སྐྱུག་
 པ་མེད་ལ། དོན་ལོག་སྐྱོག་ཤལ་འདུས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མི་དགོས་པས། དེ་ལ་
 ལྟོས་པའི་སྐྱུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་གཏན་ཚིགས་བཞིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་
 རོ། །རྒྱས་པར་འགྲེལ་བ་ནས་འབྲུང་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། སྤྱིར་དགག་པ་དང། དེའི་ལན་དགག་པ་དང། བ་ལང་
 གི་ཐ་སྐྱུར་བྱ་རུང་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི་མཚན་ཉིད་སྐྱུག་
 མེད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་འདྲིལ་གི་རྒྱ་ནི་མ་དེས་པར་རྣམ་བཞག་གི་
 འབྲས་བུ་དེས་ན་ནི་མཚན་ཉིད་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། མི་དེས་ན་ནི་སྐྱུག་
 མེད་ཀྱི་ཕྱི་མ་མི་དེས་ཤིང་མཐར་ཅུ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མི་དེས་པས་སྐྱུག་མེད་
 འདྲིལ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐ་སྐྱུར་སྐྱུག་
 པ་མེད་ཀྱང་བྱས་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞིས་བསྐྱུབ་བྱའི་དོན་སྐྱུབ་པ་བཞིན་དུ་
 མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱུག་མེད་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། སྐྱ་མི་
 རྟག་པར་སྐྱུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་སྐྱོག་ཤལ་མ་དེས་ཀྱང། བྱས་པ་དང་དཀར་ཟམ་

དེས་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་མེ་རྟག་པ་དང་། དཀར་ཟལ་བ་ལང་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
རྟགས་སུ་མཚོན་པ་དང་མཚན་ཉིད་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་སྟག་པ་མེད་ཀྱང་རྩ་
བའི་མཚན་གཞི་གོ་བ་ཙམ་གྱིས་སྐབས་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་མཚོན་བྱ་གོ་བའི་སྲིད།
གསུམ་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་
ལའང་སྐྱོ་མོ་མ་འཁྲུལ་བས་ཞེན་རུང་ཞེན་མེད་ན་དེ་ནི་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཡོད་ན་དེ་ཉིད་ཕྱི་མ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་དུ་སྐྱོ་མོ་མ་འཁྲུལ་བས་ཞེན་རུང་དེ་ཡི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ལ་ལ་འདོད་དོ། །

དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ནི། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་
ལའང་ཡལ་ག་གཉིས་པ་མེད་ན་ཤིང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། ཡལ་ག་ཡོད་ན་ཤིང་ལ་
ཡང་མཚན་ཉིད་སྟག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཐ་སྙད་བྱ་རུང་མཚན་ཉིད་དུ་
བྱས་ནས་དེའི་མཚོན་བྱ་སོགས་སྟག་པ་མེད་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་
པ་ནི། ཡལ་ག་ལ་ནི་ཡལ་ག་གཉིས་པ་གཞན་མེད་ཀྱང་ཡལ་ག་དེ་ཉིད་གྱིས་ཙམ་རྟན་
ཤིང་དུ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱབ་ཅིང་མཚོན་པའི་སྲིད་ཡལ་ག་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཤིང་དུ་
རྟོགས་ཟེན་པས་སྟག་མེད་མི་དགོས་ཤེ། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་ཞེན་ཡུལ་དུ་
བྱས་ནས་དེས་མཚོན་བྱ་གཉིས་པ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་སྟག་མེད་ག་ལ་དགོས་
དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། མཚན་མཚོན་གཞི་མ་སྟན་པའི་ཐ་སྙད་གཉིས་པ་མེད་ན་
ཡང་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་དེ་ཉིད་ལོག་སོགས་འདུས་པའི་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་
གྱིས་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོར་སྐྱབ་ཅིང་རྟོགས་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་ལ་སྟོམ་ནས་ཐ་སྙད་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་དུ་མར་
 འགྱུར་ཏེ། མཁས་པས་རྟགས་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཐ་སྙད་
 འགྱུར་པས་བརྟེན་འབྲེལ་བར་ནམ་རྟོགས་པ་དེ་ཡི་ཚེ་ན་གཞི་འགར་དོན་མཐོང་བ་
 ཙམ་གྱིས་ཐ་སྙད་འགྱུར་ལ། རྫོངས་པ་ལ་ཐ་སྙད་རྟགས་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་པའི་སྲིད་
 ལོན་དུ་རྫོངས་པ་ལ་ནི་ལོག་སློབ་ཤེས་སོགས་ཀྱི་དོན་བརྟེན་སྐྱར་དགོས་པ་ཡང་སྲིད་
 དོ། །ཐ་སྙད་རི་ལྟར་སྐྱབ་ཅེ་ན། རུ་ལྟ་ལའི་སྲིད་དུ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། རུ་
 བ་དེ་སྲིད་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པ་དང་། སྲིད་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་
 དག་ཏུ་མཚོན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་དུ་མཚོན་པ་ལའང་གཉིས་ཡོད་པས་
 རྟགས་ཡང་དག་དང་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀ་ལ་སྲིད་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་མཚོན་ཚུལ་གཉིས་
 གཉིས་ཡིན་གྱི་སྐྱབ་མེད་དུ་བརྟུན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཉིས་ཀའང་སྲིད་བ་
 གསུམ་པར་སྐྱབ་གི། །བཞི་བ་མན་ཚད་དགོས་ལུས་མེད་པའི་སྲིད། དཔེར་བརྗོད་ནི་
 རྟོགས་པར་སྐྱེའོ། །

གསུམ་པ་ཚོད་སྲོང་ལ་ཚོད་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་གྱིས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་
 པའི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་དེ་ལ་ཚུལ་གསུམ་གཞན་མེད་ན་རྟགས་ཡང་དག་མིན་
 པར་འགྱུར་ལ་ཡོད་ན་སྐྱབ་མེད་སྐྱབ་ཟིན་ལོ། །དེ་དགག་པ་ནི། རུས་གཞིར་བྱས་
 བས་རྟགས་ཡང་དག་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་
 མཚོན་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱབ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྲིད་མེད་པར་ཐལ། རུ་བ་
 རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པའི་
 ཚུལ་གསུམ་དེ་ཡང་དུ་བ་ཁོ་ནའི་ཚོས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་

དང་པའི་ཚུལ་གསུམ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་སོགས་ཚོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར།
གཏན་ཚིགས་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཤེས་ན་འདི་ཡིས་མཚན་
ཉིད་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་དོན་གྱིས་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་དགོས་པ་མཚུངས་པས་རྟོག་པ་
མན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འཐད་པ་མིན་ནོ། །འགའ་ཞིག་མཚན་ཉིད་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱའི་དོན་ལྟོག་གཞི་ལ་གྲུབ་པ་ཞེས་བའམ་རྗེས་ཡོད་ཚོས་
གསུམ་ཚང་བར་འདོད་དོ། །འདི་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དུ་གོ་བ་མཚོན་
བྱ་སྐོ་ཡུལ་དུ་གོ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་དུ་དགོད་བྱའི་དོ་བོ་དེ་གོ་བར་
མཚོན་བྱ་གོ་བ་ལ་ལྟོས་ན་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཡང་མི་ལྟོས་ཏེ། བྱས་པ་རྟགས་སུ་འདོག་
པ་མི་རྟག་པ་ལ་ལྟོས་ཀྱང། བྱས་པ་གོ་བ་མི་རྟག་པ་གོ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་
ན། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བྱས་ལྟོག་སྐོའི་ཡུལ་
དུ་གྲུབ་ལ། མཚོན་བྱ་མ་གྲུབ་ན་མཚོན་བྱའི་དོན་ལྟོག་སྐོ་ཡུལ་དུ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་
དོ། །གཉིས་པ་ནི། གཏུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རུས་པ་ཚོས་ཅན། ཀ་བར་སྐྱ་སྐོ་མ་
འཇུལ་བའི་ཞེན་རུང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དའི་དངོས་འགའ་གཙོད་པའི་དོན་ལྟོག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དའི་བསལ་བྱ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་གངས་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་
རང་གི་འདོད་པ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། མཚན་
ཉིད་དེ་ཡི་སྐྱོན་བསྐྱུ་ན་རང་ལྟོག་རྗེས་མ་གྲུབ། དོན་ལྟོག་གཞན་འགྱུར། མཚན་གཞི་
ལ་མི་གནས་པ་དང་གསུམ་ཞེས་བྱང་ལྟོགས་པ་བོད་ཀྱི་རྟོག་གོ་བ་རྣམས་འདོད་

དོ། །དང་པོ་དཔེར་ན་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་ཀྱང་མཚོན་བྱ་ལས་རང་དབང་དུ་མ་གྲུབ་
 བ་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བ་ལང་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། བ་ལང་གི་མགོ་བཀོད་པ་ལྟ་
 བུ་མཚོན་བྱས་ཁྲུང་པར་དུ་བྱས་ནས་བཀོད་པ་སོགས་དང་། རོན་ལྗོན་གཞན་འགྲུང་
 བེ། སྤྱིར་དོན་ལྗོན་ཡིན་ཡང་བཀོད་ཚེད་དེའི་དོན་ལྗོན་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དབྱེ་ན་བཀོད་
 བ་དེའི་མཚོན་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་དང་། མ་ཁྲུབ་པ་དང་། ཁྲུབ་ཆེས་པ་དང་། ཁྲུབ་མཉམ་
 པའི་དོན་ལྗོན་གཞན་འགྲུང་རོ། །དང་པོ་ནི། ཉར་མཚོན་པ་ལ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་
 བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉེས་པ་ནི་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་ཁ་
 བོ་བཀོད་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མགོ་ལྡན་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་
 དང་། བཞི་པ་ནི་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་
 བུ་ལོ། །མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་དཔེ་དང་དབྱེ་བ་རྟོགས་པར་སྐྱེའོ། །

གཉེས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉེས། རིགས་པས་མི་འཐད་པ་དང་། གཞུང་གི་
 དཔོངས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 སྐྱོར་བ་བཀོད་ནས་སྐྱོན་ཅི་ན་སྐྱོང་ཉིད་སྐྱབ་ཚོས་འདོར་བས་མེད་དགག་ཏུ་མཚོན་
 པའི་ཆེ་སྐྱབ་ཚོས་དོར་བ་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་བུ་རུང་ལ་མི་འདུག་པས་དོན་ལྗོན་
 གཞན་འགྲུང་སྐྱོན་དུ་མེད་པར་འགྲུང་ལ། མ་བཀོད་པ་ལ་སྐྱོན་སྐྱོར་ན་ནོག་སོགས་
 འདུས་པ་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་མེད་ཡིན་ལ། རང་གི་མཚན་གཞི་ལ་མེད་པ་མི་
 སྲིད་པས་མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་སྐྱོན་དོན་མེད་དུ་འགྲུང་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །གཉེས་པ་ནི། སྐྱོན་གསུམ་པོ་དེ་དག་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 འདི་དག་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འཐད་ན་ནི། མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་གཉེས་ཅིས་མི་

བཞེད། བཞེད་རིགས་པ་ལ་མདོ་དང་སྡེ་བདུན་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་སྦངས་པ་ལ་ཇི་སྐྱད་བཤའ་པའི་སྐྱོན་གྱི་
གངས་ངེས་མི་འཕྲད་པར་ཐལ། མ་ཁྲབ་ཁྲབ་ཆེས་མི་སྲིད་པ་གསུམ་མཚན་ཉིད་གྱི་
སྤྱིའི་སྐྱོན་ཡིན་ལ། མཚན་ཉིད་གྱི་སྐྱོན་ཡིན་ན་གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་འདུས་ལ། དེར་
མ་འདུས་ན་མཚན་ཉིད་གྱི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། དོན་གྱི་རྣམ་གཅོད་གསུམ་ཡོད་
པ་བཞིན་དུ་སྐྱའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱང་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དང་། གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་
དང་། མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་གསུམ་དུ་ངེས་ཏེ། གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རིམ་བཤའ་བཞིན་དུ་
དོན་མཚུངས་པས་སྦྱ་དང་དོན་གྱི་རྣམ་གཅོད་ཀྱང་གསུམ་པོ་འདི་ལས་གཞན་ཡོད་
པ་མིན་པའི་སྲིད། དེ་ལ་མ་ཁྲབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་མཚན་
གཞིར་བཀོད་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་བྱུབ་པ། དཔེར་ན་བཤའ་བྱི་མཚན་ཉིད་ཚོགས་
སྐྱོག་ཤལ་ཁྲ་པོ་བཀོད་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ་བཀོད་པ་
སོགས་སོ། །དེ་མཚན་ཉིད་མ་ཁྲབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྲེལ་བར་གསུངས་པས། ཤེས་བྱ་
ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་འདོད་པ་ནི་སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་
པའོ། །ཁྲབ་ཆེས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་མཚན་གཞི་ལ་ཁྲབ་ཀྱང་
མཚན་འདོད་མེད་པར་ཞུགས་པའོ། །དཔེ་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །མི་སྲིད་པའི་མཚན་
ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་མཚན་འདོད་ལ་ཇི་ལྟར་དགོད་ཚུལ་ལྟར་མ་བྱུབ་
པའོ། །དཔེར་ན་བཤའ་བྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤའ་བྱི་མགོ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱས་
བར་འགྲེལ་བར་ཤེས་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ཚོད་སྤང་ནི། མཚན་ཉིད་གྱི་སྐྱོན་འདི་དག་མཚན་གཞི་བཀོད་པ་ལ་

ཅི་ན། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་ཚོགས་སྐྱོད་ལལ་ཁྲ་ལོ་བཞེད་པ་མ་ཁུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།
 དཀར་ཟལ་ལ་བཞེད་ན་སྐྱོན་མེད་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། ཉན་སྐྱུར་ལ་བཞེད་ན་མི་སྲིད་པར་
 འགྱུར་པའི་སྲིད་རོ། །མ་བཞེད་པ་ལ་ཅི་ན་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་རང་གི་གཞི་ལ་
 མེད་པ་མི་སྲིད་པས། མཚན་གཞི་ལ་མེད་པའི་སྐྱོན་མི་འཐད་ལ། མཚན་ཉིད་མི་སྲིད་
 པའི་གཞི་ལ་མཚོན་བྱ་མི་ཁྲིགས་ན་མཚོན་བྱ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཁུབ་པར་
 འགྱུར་ལ། ཁྲིགས་ན་སྐྱོད་ལལ་མཚན་གཞིར་བྱས་པ་ལ་སྐྱོད་ལལ་མཚན་ཉིད་ཏུ་
 བཞེད་ན་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་སྲིད་པའི་སྲིད། མཚོན་བྱ་བ་ལང་གི་ཐ་སྐྱད་ཁྲིགས་
 པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མཚན་གཞིར་བཞེད་དང་མ་བཞེད་དང་མཚན་ཉིད་མི་སྲིད་པའི་
 གཞིར་མཚོན་བྱ་ཁྲིགས་སམ་མི་ཁྲིགས་ཞེས་ཚུང་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཁོ་ལོ་ཅག་གི་
 ལུགས་འདིར་མི་གཞོན་པར་ཐལ། སྐྱོན་ཐམས་ཅད་སྐྱོར་བར་བཞེད་པ་ལ་ཅི་ལ། དེ་
 ཡང་དཀར་ཟལ་མཚན་གཞིར་འཛོགས་ལ། དེ་བ་ལང་ཁྲ་ལོར་འཛོགས་ན་བདེན་ཡང་། བ་
 ལང་ཅམ་ཏུ་མཚོན་པས་སྐྱོན་མེད་ལ། མཚན་ཉིད་མི་སྲིད་པའི་གཞི་ལ་མཚོན་བྱ་
 ཁྲིགས་ཤིང་། སྐྱོད་ལལ་དང་སྐྱོད་ལལ་སྐྱོད་ལལ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་དེ་ལ་དེ་མི་སྲིད་པ་
 མ་ཡིན་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་མཚོན་བྱ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་།
 རང་ལུགས་དང་། ཚུང་བ་སྤང་བའོ། །

དང་ལོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་མཚན་མཚོན་རྗེས་གཅིག་ཟེར། བ་
 ལང་གི་ཐ་སྐྱད་བྱ་ཏུ་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞིར་འདོད་དོ། །དེ་དགག་པ་ནི། མཚན་
 ཉིད་སྐྱོད་ལལ་ཞབས་ཞུས་པ་མཐོང་བ་ཡི་དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བར་
 ཐལ། ལུས་པ་སྐྱོད་མ་འཁུལ་བས་ཞེན་ཏུ་གི་མཚོན་བྱ་དེ་སྐྱོད་ལལ་ཏུ་ཤར་བའི་ཚེ་

མིང་གིས་ཁྲུང་བར་དུ་བྱས་ནས་སྤང་དགོས་པ་གང་ཞིག། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ལྟོ་ལྟོར་
 ཞབས་ཞུམ་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་བྱམ་པའི་ཐ་སྤྱད་བྱ་རུང་ཡང་གཟུང་ཡུལ་
 དུ་བྱེད་དགོས་པའི་སྲིད། མ་གྲུབ་ན། མཚན་མཚོན་ཁྲབ་མཉམ་གྲུབ་བདེ་རྗེས་
 གཅིག་པ་འགལ་ལོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་སྐྱབ་པ་དོན་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་དང་།
 མཚོན་བྱ་རྗེས་ཡོད་དག་ཏུའང་འགྲུར་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དང་ཁྲབ་མཉམ་གྲུབ་
 བདེ་རྗེས་གཅིག་པའི་སྲིད། ཡང་ཁ་ཅིག་ཁ་སྤྱད་བྱ་རུང་གི་མཚན་ཉིད་དོན་སྐྱོད་པ་
 སྐྱོོ་མ་འཁྲུལ་བས་ཞེན་རུང་ཡིན་ལ། དེ་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཞེས་ཟེར་
 དོ། །དེ་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞི་མིན་པར་ཐལ། བཤའི་དུས་སུ་མཚན་ཉིད་རྒྱ་མཚན་
 དུ་བྱས་ནས་བརྟུལ་བ་དེ་བརྟུལ་པས་བྱིས་ཐ་སྤྱད་ཀྱི་དུས་སུ་མཚན་ཉིད་མཚོང་
 བས་དྲན་པར་བྱས་ནས་ཐ་སྤྱད་ལ་འཇུག་པ་ཐ་སྤྱད་དུ་གསུངས་པའི་སྲིད། མཚན་
 མཚོན་རྗེས་གཅིག་པ་བཀག་པ་ཡང་བྱམ་པ་དང་སྟོ་ལྟོར་བ་རྗེས་གཅིག་པ་བཀག་པ་
 མ་ཡིན་ཀྱི་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱོོ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཞེན་རུང་གི་རང་སྟོག་རྟོག་པས་
 བཏགས་པ་ཡིན་པས། དེ་དང་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་པ་བཀག་པར་མ་གོ་ན་རང་
 ལུགས་ལ་འགལ་བ་དུ་མར་འགྲུར་བ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་ཞེན་རུང་ནི་མཚོན་བྱའི་
 མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡི་མཚན་གཞི་ནི་རྒྱ་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟུལ་བའོ། །ཐ་སྤྱད་
 གསུམ་ཡོད་ལ་དེ་སྐྱབ་པ་ལ་ཐ་སྤྱད་སྐྱབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ལྟར་
 རྟོགས་ནས་དོགས་པ་མེད་པ་འགྲོ་འོང་ལུས་ཀྱི་ཐ་སྤྱད་དང་། དག་གི་ཐ་སྤྱད་དང་།
 ཡིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཐ་སྤྱད་དེ་སྐོ་གསུམ་ནི་ཐ་སྤྱད་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཡི་

ཐ་སྐད་ཡིན་ལ་ཐ་སྐད་དེ་འཇུག་རུང་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་བ་ནི་ཐ་སྐད་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་
 ཞེས་བྱའོ། །མཚོན་བྱ་བཏགས་ཡོད་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རོན་སློབ་ལུལ་དུ་ཤར་བ་ལ་
 ལྟོས་པའི་མིང་སྤྱི་ས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཚོས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། མཚོན་བྱ་
 སློབ་ཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་གང་ཞིག །དངོས་པོ་ལ་རྗེས་སུ་མ་བྱུབ་པའི་
 ཕྱིར། གསུམ་པ་ཚོད་སློང་ལ་ཚོད་པ་ནི། མཚན་མཚོན་རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་ན་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་སྐྱབ་བ་རང་བཞིན་རྟགས་སུ་མི་འཐད་ལོ། །དེ་དགག་པ་ནི།
 མཚན་མཚོན་རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ལས་མཚོན་བྱ་རྟོགས་
 པའི་གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་ག་ལ་འགལ་མི་འགལ་བར་ཐལ། རོག་སློབ་ཤེས་དང་བ་
 ལང་གི་ཐ་སྐད་བྱ་རུང་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྟོག་པས་སྤེའི་དོན་ལ་གཅིག་ཉིད་དུ་འབྱུང་
 བས་འཇུག་ལ། གཞན་སེལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་ཐ་དད་དུ་ཐ་སྐད་སློབ་བ་ནི་འཇིག་
 རྟེན་པ་ཞེན་པའི་དོན་ལ་མི་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ནི། མཚན་གཞིའི་
 མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ་དེ་ལ་གཉིས་ཉེ་མཚན་
 ཉིད་པ་དང་བཏགས་པ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཚོས་གསུམ་སོ་སོའི་རྣམ་བཞག་ལ་གསུམ། རང་ལྡོག་ངོས་བཟུང་བ་
 དང་། ཇི་ལྟར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དང་། སོ་སོར་མཚོན་པའི་རྣམ་བཞག་གོ། །དང་པོ་ལ་
 གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་འདོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་
 བརྗོད་པ་ནི། འགའ་ཞིག་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་ཚོས་གསུམ་གྱི་རང་ལྡོག་ནི།
 རང་གི་རྣམ་པ་རང་དབང་དུ་འཆར་བས་ངེས་སུ་རུང་ཟེར་དོ། །དེ་དགག་པ་ནི། དེ་ལྟ་
 ཡིན་ན་ཚོས་གསུམ་པོ་རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་གཟུང་ལུལ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཉེ། སློབ་པ་

སྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པ་འཆར་བའི་སྲིད་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། རྟོག་
མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་དོར་དེ་གསུམ་ཤར་ན་ཐ་དད་དུ་ཤར་དགོས་པས་རྗེས་ཐ་
དད་དུ་འགྱུར་བའི་སྲིད། གཉེས་པ་ནི། དེས་ན་རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྤང་བའི་
ལྟོག་པ་ནས་ནི་ཚོས་གསུམ་བཞག་པར་བྱ་བ་ཉིད་མིན་ཡང་། གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་མི་
འཐད་པའི་སློན་མེད་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའམ་དེ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྟོག་པའི་
མེས་བ་ཡི་ཚོས་གསུམ་གྱི་ནི། རང་ལྟོག་ལ་བཞག་ལ། དངོས་པོའི་ཆ་སྐྱབ་ན་སྐྱབ་པ་
དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆ་སྐྱབ་ན་དགག་པ་སྟེ། དགག་སྐྱབ་གཉེས་ཀ་ཡོད་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། འབྲེལ་ཚུལ་དངོས་དང་། འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་ཚུལ་གཉེས་སུ་ཡོད་དེ་མཚན་མཚོན་བྱས་མཉམ་བདག་
གཅིག་པས་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། མཚན་གཞི་པས་ཆེར་གནས་སྐབས་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་ཅ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། དངོས་པོ་མི་རྟོག་པར་མཚོན་པ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་
འབྲེལ་བའང་ཡོད་དོ། །གནས་སྐབས་འབྲེལ་བ་ནི། བྱས་པ་སྤྱིར་སྐྱེས་པ་འབྲེལ་ཡང་
སྤྱི་མི་རྟོག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟོགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཆེ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉེས་པ་ནི།
མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་བ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པར་ཐལ། མཚན་
ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་དང་དེ་ལ་དངོས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་སུ་རུང་བའི་སྤྱི་སྤྱི་གཉེས་རྟོག་
པ་འཁྲུལ་བའི་དོར་གཅིག་ཏུ་བརྟེན་ཆད་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁྲུལ་བ་གཅིག་ཏུ་
འཛིན་པ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོང་བས་མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་བ་
འབྲུབ་པའི་སྲིད། མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱའི་འབྲེལ་བ་ངེས་ཚུལ་གཉེས་སུ་འགྱུར་
ཏེ། མཚན་གཞི་དང་ནི་མཚོན་བྱ་ཡི་འབྲེལ་བ་མཁས་པས་དཀར་ཟམ་མཐོང་བས་བ་

ཡང་གི་མིང་ཨོན་ལ། གཞི་དེར་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་སྐོངས་བ་ལ་ནི་བདུན་ཨོན་པའི་
ཐ་སྐྱད་སྐྱབ་གྱི་རྗེས་དཔག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རི་ལྟར་མཚོན་པའི་ཚུལ་དང་། སུ་ཚུན་དེས་པའི་རྣམ་
བཞག་གོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱོར་པའི་དབྱེ་བ་དང་། ཚོད་སྐྱང་ལོ། །དང་པོ་ནི།
མཚོན་མཚོན་གཞི་གསུམ་པོ་དེ་ལ་སྐྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས་ལྷག་ཡོད་དེ།
སྐྱོར་མཚོན་ཉིད་དུ་མཚོན་པ་དང་། སྐྱོར་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་དུ་མཚོན་
བ་དང་། གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྐྱར་བས་སྐྱི་དང་ནི་སྐྱོར་བ་འདིར་གཏོགས་
གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བ་ཡང་གི་ཐ་སྐྱད་བྱ་རུང་དང་དཀར་ཟམ་
མཚོན་གཞིར་བྱས་ནས། སྐྱོར་མཚོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཚོན་བ་དང་། སྐྱོར་བ་
འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཚོན་བ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
གཞན་གཉིས་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་གཉིས་ཏེ་སྐྱར་བ་འདད་བ་ལས་བརྒྱུག་བ་ལའང་ལྷག་
ལས་ཀུན་སྐྱོན་མེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་ཉིད་དང་མཚོན་གཞི་ཆ་གཉིས་ཏེ་བཞི་
སྐྱོན་མེད་སྲིད་ལ་གཉིས་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཀར་ཟམ་མཚོན་ཉིད་ཅམ་མ་
ཡིན་པར་མཚོན་བ་དང་སྐྱོག་འལ་དང་བ་ཡང་གི་ཐ་སྐྱད་བྱ་རུང་གཉིས་མཚོན་གཞི་
མ་ཡིན་པར་མཚོན་རུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་ལྷོག་ཡིན་པར་མཚོན་ཚུལ་ལ་ཚོད་བ་སྐྱང་བ་དང་།
གཞན་ལྷོག་མིན་པར་མཚོན་ཚུལ་ལ་ཚོད་བ་སྐྱང་བ་དང་། འགལ་མཚུངས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་
དཔེར་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཚོད་བ་ནི། དཀར་ཟམ་བ་ཡང་གི་ཐ་སྐྱད་དུ་མཚོན་བ་ལ་
འོག་སོགས་འདུས་བ་མཚོན་ཉིད་དུ་བཀོད་ནས། དེ་མཚོན་གཞི་བ་ཡང་གི་མཚོན་ཉིད་

དུ་མཚོན་པ་བ་ལང་གི་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་སྐོར་བ་
འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་མཚན་གཞི་དཀར་ཟལ་དང་མཚོན་བྱ་བ་ལང་གི་ཐ་
སྟེན་གཉིས་ལ་ཁེགས་ན་ནི་མཚན་གཞི་སྒྲོག་ཤལ་ཡང་དེ་གཉིས་ལ་ཁེགས་པར་
འགྱུར་ལ། མ་ཁེགས་ན་ནི་བ་ལང་གི་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྡོག་དེ་ཁྱབ་ཆེས་
ཏེ། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ལའང་ཞུགས་པའི་སྲིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

དེ་དགག་པ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ། བ་ལང་གི་ཐ་སྟེན་བྱ་
རུང་གི་དོན་ལྡོག་ལ་ཁྱབ་པས་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། དཀར་ཟལ་དང་གཉིས་ཀའི་
རང་ལྡོག་ལ་མ་ཁྱབ་པས་ཏེ། མ་ཞུགས་པས་ན་ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་པའི་
སྲིར། གཉིས་པ་ནི། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྟེན་བྱ་རུང་མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་མཚོན་
བྱའི་མཚན་ཉིད་བཀག་པས་མཚོན་པ་འགལ་བ་དང་། རོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་
བྱ་ལ་སྲིར་རྒྱ་མཚན་གྱི་སྐྱ་སྐྱོ་བྱུང་བ་ལ་ཁེགས་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་ལྡོག་ལ་རྒྱ་
མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱ་སྐྱོ་བྱུང་བ་དང་། མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་བཀག་པའི་རང་ལྡོག་ལ་
མཚོན་བྱའི་སྐྱ་སྐྱོ་འདུག་པའང་ཁེགས་པས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྟེན་དང་མཚོན་བྱ་མ་
ཡིན་པའི་ཐ་སྟེན་ཁེགས་པས་ཐ་སྟེན་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ་བ་དང་། མ་ཁེགས་ན་
མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པར་ཐལ་བ་དང་། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྟེན་
མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་ཐ་སྟེན་དངོས་པོའི་མཚན་གཞིར་
ཁས་ལེན་དགོས་པས་དངོས་འགལ་གཞི་མཚོན་དུ་ཐལ་བའི་ཚུད་པ་གསུམ་གྱིས་
གཞོད་པ་མེད་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྟེན་བྱ་རུང་མཚོན་བྱའི་མཚན་
གཞི་ཡིན་ཡང་རང་ལྡོག་མ་ཡིན་པ་སོགས་དང་། རོག་སྐྱོག་ཤལ་འདུས་པའི་དོན་

ལྷོག་ལ་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་མ་ཁེགས་ཤིང་། རང་ལྷོག་ལ་ཞུགས་པ་ཁེགས་པས་
ཐ་སྙད་རྒྱན་ཚད་པ་དང་ཁྲབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་མེད་ལ། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་
པའི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་གི་རང་ལྷོག་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཡང་། གཞི་ལྷོག་ཡིན་
ན་མཚོན་བྱར་ཁས་མི་ལེན་པས་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་སྐྱོར་བའི་འགོད་ཚུལ་ལ་ལྷོས་ནས་འགལ་བ་མེད་ཀྱང་པ་
ལར་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་བ་དང་མི་མཚུངས་ཀྱང་མཚུངས་པར་མངོན་པའི་སྐྱོར་བ་
མིན་དེ། ཤེས་བྱའི་ལྷོག་པ་ཤེས་བྱར་མཚོན་པ་ལ་སྐྱོའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བཀོད་པ་ལྟ་
བུ་རྟགས་སྐྱོར་དོན་གསུམ་མི་མཚུངས་ཀྱང་མཚུངས་པར་མངོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལྷ་
རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བ་
རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པ་ལྟ་བུ་འགལ་བ་
ལྟར་མངོན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མན་ཚུན་ངེས་པའི་རྣམ་བཞག་ལ་གསུམ། རྣམ་བཞག་སྐྱིར་བརྗོད་པ་
དང་། དེ་ལས་གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་། མིང་དོན་བསྐྱོག་པའི་ཚོད་པ་སྣང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། མཚོན་བྱ་གཅིག་ལ་མཚན་ཉིད་དུ་མ་དང་། མཚན་ཉིད་གཅིག་ལ་
མཚོན་བྱ་དུ་མ་བྱེད་པ་སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཚན་མཚོན་གྲངས་མཉམ་པ་
དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་མཚན་ཉིད་རང་གི་དོན་ལྷོག་གི་དངོས་འགལ་རྣམ་པར་
བཅད་པ་ལ་མི་ལྷོས་པར་སྐྱོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་རྣམ་ཡོད་དུ་མིང་བཏགས་པའི་
རྣམ་ཡོད་དང་མཚོན་བྱ་དེ་ལས་ལོག་པའི་བཏགས་ཡོད་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག །མཚན་མཚོན་དོན་ལ་རྣམ་གཅིག་པ་དང་རྣམ་ཐ་དད་དང་རྒྱ་

དང་འབྲས་བུ་ལྟར་གྲངས་མི་མཉམ་པ་འདོད་པ་འཇུག་པར་ཐལ། སྲ་མ་བཀག་ཟེན་ལ་སྤྱི་མ་གཉིས་ཀྱང་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། རོ་པོ་ཐ་དད་ལྡན་པའི་ཚུལ་དུ་མཚོན་དགོས་པས་བུམ་པ་མི་ཉལ་པར་མཚོན་མི་རྒྱས་པའི་སྤྱིར་དང། དོན་ལྡོག་དུ་མ་ཡིན་ན་དེ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པའི་མཚོན་བྱ་ཡང་དུ་མ་ངེས་པ་དགོས་པའི་སྤྱིར། ཇེས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གི་བཞེད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཇེས་དཔག་གསར་དུ་མི་སྣ་བའི་ཤེས་པས་ཚད་མར་སྐྱབ་པ་ལ་རྒྱང་པན་གྱིས་དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་སྐྱངས་ནས་ཇེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་མིང་དོན་དེ་དག་པན་ཚུན་བརྗོད་པ་ཡི་རྣམ་པར་བཞག་པས་འདིར་མི་གཞོན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཚད་མའི་མིང་འདོག་ན། དེ་ཇེས་དཔག་ལ་ངེད་ཀྱང་མི་འདོད། གསར་དུ་མི་སྣ་བའི་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ཉེ་ཇེས་དཔག་ལ་ཞུགས་པ་ཁྲོད་གྱིས་ཀྱང་དགག་མི་རྒྱས་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན། དབྱ་མ་པས་བུམ་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱུང་མི་བཟོད་པའི་ཚོས་ཡིན་པས། ཀྱན་རྩོམ་པར་མཚོན་པ་ལ་དངོས་པོར་སྣ་བས་བུམ་པ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པས་དོན་དམ་པར་བྱབ་པོ་ཞེས་མིང་གཞན་དུ་བཏགས་ནས་ཚོད་ན་ཡང། དབྱ་མ་པས་སྣོས་བུམ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བརྟེན་བུམ་པ་དེ་བུམ་པ་ལ་མི་སྤིད། ཉོག་གེ་པས་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བརྟེན་བུམ་པའི་བུམ་པ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དབྱ་མ་པ་ཡང་འདོད་པ་བཞེན་ལོ། །

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་དང། དེས་སྣོ་འདོགས་ཇི་ལྟར་གཙོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་

གསུམ། གཞན་གྱིས་བརྟམས་པ་དགག་པ་དང། རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་དང། ཚྱོད་
 པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སློབ་མི་བསྐྱེད་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་
 གཉིས་གང་ཡང་རྒྱང་བས་ཚད་མར་མཚོན་བྱས་པས་རྣམ་གྲངས་པར་འདོད་པ་དང།
 རྒྱན་མཛད་པས་སྡེ་མ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་མཚོན་ཉིད་དང། བྱི་མ་དོན་དམ་པའི་
 ཚད་མའི་མཚོན་ཉིད་ཡིན་པས་སྡེ་སྟེ་སྡེ་སྟེ་གཟུང་འཛིན་རྗེས་ཐ་དད་གྱིས་སྟོང་པ་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་བཅད་དོན་
 ཐོབ་པ་མེད་པས་མི་སྐྱ་བ་མ་ཡིན་ལོ། །

ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ནི། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྤང་བ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱད་ལ་
 ཡང་ཡོད་པས། དེ་ཡི་མཚོན་ཉིད་མི་སྐྱ་བ་ཡིན་ལ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་ཞུགས་ཀྱང་
 འགལ་བ་མེད་གསུངས་པ་དང། སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་རྣམ་ངེས་ལས་ཚད་
 མའི་མཚོན་ཉིད་གསུངས་པ་དེའི་དོན་ངོ་བོའི་བྱུང་བར་དོན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་བྱས་པ་
 དུལ་གྱི་བྱུང་བར་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་འཇུག་ལུལ་ཐོབ་པ་དང། བྱེད་པའི་བྱུང་
 བར་དོན་ཡོངས་སུ་གཙོད་བྱེད་ལ་གནས་པའི་བྱས་པ་སྟེ། དང་པོས་དངོས་སོ་རང་
 མཚོན་འཛིན་པ་ཚད་མའི་མཚོན་ཉིད་ཡིན་པ་གཙོད་ལ། གཉིས་པས་མི་སྲིད་པ་
 གཙོད་ཅིང། གསུམ་པས་བྱབ་ཆེས་གཙོད་ལ་མ་བྱབ་པ་གཙོད་པ་ཞིག་ཁ་བསྐྱང་
 གསུང་ངོ། །བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཚོས་
 གསུམ་ལྡན་ཞེས་ཏེ། ངོ་བོའི་བྱུང་བར་སློབ་འདོགས་སེལ་བ། དུལ་གྱི་བྱུང་བར་སྤང་
 མ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འཛིན་སྤངས་ཀྱི་བྱུང་བར་དོན་ལ་མི་འབྱུང་བ་ཞེས་ཟེར་
 རོ། །མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་པ་ནི། མཚོན་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་གཅིག་འཛོག་

བ་མི་འཐད་བར་ཐལ། མི་སྐྱ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་དོན་སྐྱི་མི་འདྲ་བ་སོ་
 སོར་སྤང་བས་མཚན་ཉིད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཚད་མར་འདོག་ན་ནི་སྐོ་མ་འཁྲལ་བས་
 ཚད་མར་ཞེན་རུང་གི་མཚན་བྱ་དེ་ཡང་གཉིས་སྐྱ་འགྲུར་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྐྱི་
 མཚན་གཅིག་པ་སྟེ་ཚད་མ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་མི་སྲིད་པར་འགྲུར་བར་ཐལ། སྐོ་བ་
 དཔོན་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་མི་སྐྱ་བ་ཐ་སྐད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་།
 མ་ཤེས་དོན་གསལ་དོན་དམ་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས། མཚན་ཉིད་
 གཉིས་དང་མཚན་བྱ་གཉིས་སྐྱ་འདོད་ན་ཡང་སྟེ་འདོད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེས་བྲིས་ན་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྲུར་དོ། །སྐོ་བ་དཔོན་
 ཚོས་མཚན་གི་བཞེད་བ་དེ་ཡང་མི་འཐད་བར་ཐལ། རྣམ་ངེས་ཀྱི་ཚིག་དེས་མ་ཁྲབ་
 བ་གཅོད་ཚུལ་དངོས་སྐྱ་བསྟན་དགོས་ཀྱི། མ་ཁྲབ་བ་གཅོད་ཚུལ་གཞན་ནས་ཁ་
 བསྐྱང་དགོས་པ་འདི་མི་འཐད་ལ། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་བྱེད་བ་ཡིན་གྱི་མཚན་ཉིད་
 མ་ཡིན་ཞེས་གཉིས་སྐྱ་འབྱེད་བ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཚོས་གསུམ་ལྡན་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཏུ་འདོད་ན་ཉེས་
 བ་ཡོད་པར་ཐལ། དུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྤང་མ་རྟོགས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པས་མི་
 དགོས་ལ། རོ་བོའི་ཁྱད་པར་སྐོ་འདོགས་གཅོད་པས་མཛོན་སུམ་ལ་མ་ཁྲབ་ཅིང་
 འདྲིན་སྤངས་དོན་ལ་མི་འཁྲལ་ན་རྟོགས་ཟེན་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཉེས་བ་
 གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་སྐོང་གི་མེད་དགག་
 ཁོ་ན་ལ་ཚད་མར་འདོད་བ་དང་། མི་སྐྱ་བ་ཀུན་རྫོབ་བ་ལ་ཚད་མར་འདོད་བ་མི་
 འཐད་བར་ཐལ། མི་སྐྱ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་དང་མཚན་རྟོགས་པར་

དོན་ལ་མ་སྐྱུན་པའི་སྲིད། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་མཚོན་བ་ཡང་
 མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐ་སྐྱུད་པའི་ཚད་མ་དང་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་
 མཚོན་ཉིད་གཉིས་པོ་འཇུག་པའི་སྲིད། མི་སྐྱུ་བའི་ཤེས་པས་རང་མཚོན་རྟོགས་པར་
 བསྐྱུན་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ཡིན་ན་རང་མཚོན་རྟོགས་པས་ཁྲབ་བ་ཁས་ལེན་ན། འོག་ཏུ་
 རང་མཚོན་མེད་ན་དོན་བྱེད་མི་ལུས་པ་ལ་མི་སྐྱུ་བར་གསུངས་བ་དང་འགལ་བའི་
 སྲིད་པོ། །མི་སྐྱུ་བ་ཡང་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གང་ལ་མི་སྐྱུ་བ་དང་། གང་མི་
 སྐྱུ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་མི་སྐྱུ་བའི་ལས་དང་བྱེད་བ་པོ་དང་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་
 ཅན་གྱི་སྐོན་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སྲིད། དེས་ན་རྩ་བའི་དགོངས་པ་ནི། མི་སྐྱུ་བ་དང་
 མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་རྣམ་གྲངས་པར་བཞེད་བ་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་བར་གཉིས་
 ཀས་དངོས་པོ་ཡོད་པ་རྟོགས་པ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་རྟོགས་པ་དང་། དེ་དག་ལ་མི་
 སྐྱུ་བར་དོན་མ་སྐྱུན་པར་གསུངས་པས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་
 པས་ཁྲབ་པར་འདོད་བ་དག་ནི་གདོན་གྱིས་ཟེན་པར་གསལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་པེ། དོན་རང་མཚོན་ལ་མི་སྐྱུ་ན་དངོས་མེད་འཇལ་བའི་
 ཚད་མ་ལ་མ་ཁྲབ་ཅིང་། ལྟོན་ཤིང་འགྲོ་སྐྱང་སོགས་ལས་དོན་ཐོབ་བ་ཡོད་པས་ཉེ་
 བར་བསྐྱུད་བ་ལ་ཁྲབ་ཆེས་ལོ། །དེ་དགག་པ་ནི། དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལ་
 མཚོན་ཉིད་མ་ཁྲབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མེ་མེད་ཀྱི་མཚོ་ལ་དུ་བ་རང་མཚོན་
 ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་ཆེ་ན་དེ་ལ་དུ་མེད་གསུང་དུ་ངེས་ཤིང་མི་སྐྱུ་བའི་སྲིད་ཚད་
 མར་འཐད་དོ། །ཉེ་བར་བསྐྱུད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཁྲབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་
 བསྐྱུ་བར་བཞེད་པས་ཚད་མར་མི་རུང་བའི་སྲིད་པོ། །སྲིད་དོན་རང་མཚོན་ཐོབ་པ་

མི། ཚད་མ་གཞན་སྐྱེས་པའི་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། བསྐྱད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་
བྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རི་ལྟར་ངེས་པའི་ཚུལ་དང། ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། སློ་འདོགས་གཅོད་ཚུལ་དང། རེས་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ལྷེའི་དབྱེ་བ་དང། ཚྱོད་
པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་མ་ཡིན་ཏུ་འཛིན་པའི་སློ་འདོགས་
གཅོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་གཞུང་བྱ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ལ་ངེས་
པའི་འགལ་ལྷ་དངོས་ཀྱི་གཞོན་བྱ་སློ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྣམ་འགྲེལ་
ལས། ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །ཕྱིར་ན་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་
བྲངས་ནས། གུན་ཏུ་ཐ་སྟོན་པའི་ཚད་མས་ངེས་པ་བྲངས་ནས་འཇུག་ལྡོག་གྲེད་པར་
བཤའ་བས། དེ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཡང་ངེས་པ་འདྲེན་མི་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི།
བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་བཤའ་བེན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚད་མའི་འགལ་ལྷ་སློ་འདོགས་
དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་ནི། གནས་ལུགས་ལས་མཐའ་གཞན་ཏུ་རྟོག་པའི་ཤེས་པའོ། །དབྱེ་
བ་གཉིས་ཏེ། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དང། ཐེ་ཚོམ་མོ། །

གསུམ་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ཚད་མ་ཡིན་ན་སློ་འདོགས་གཅོད་པས་མ་
བྱེད་པར་ཐལ། སྤང་མ་རྟོགས་པ་ལས་སློ་བྱུང་ཏུ་བའི་རྟོགས་ལས་མེ་རྟོགས་པས་
བཅད་བྱ་སློ་འདོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་སློ་འདོགས་མ་བཅད་ལོ། །དེ་དགག་པ་ནི།
རྗེས་དབུགས་སྤང་བས་མི་འཇུག་པས་དེ་མ་ཡིན་བཅད་པའི་སློ་ནས་འཇུག་པའི་སེལ་
བ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཏུ་བའི་རྟོགས་ལས་སློ་བྱུང་ཏུ་སྤྲོད་གྱི་གཞི་ལ་མེ་རྟོགས་པའི་ཚད་
མ་དེའི་བཅད་བྱ་སློ་འདོགས་མེད་པར་ཐལ་བའི་སློ་ན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ན་མེ་མེད་དོ་

སྐྱམ་པ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དེའི་ཡུལ་མེ་མེད་གཞན་དང་མཚུངས་པ་རུ་འཛིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། རོན་ལ་མེ་ཡོད་ཀྱང་མེ་མེད་ཀྱི་ས་སྟོན་གཞན་དང་མཚུངས་པར་
འཛིན་པ་དེ་ཉིད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཚོད་པ་ནི། དེས་པ་དང་ནི་སྐྱོ་འདོགས་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་གཤམ་མི་
གཅིག་མི་གཅིག་ན་བསལ་བུ་སེལ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་ནང་གི་སྐྱམ་པ་དང་
ཕྱིའི་སྐྱེད་བ་བཞིན། གཅིག་ན་ཡུལ་དེ་གྲུབ་ན་སྐྱོ་འདོགས་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ན།
མ་གྲུབ་ན་སེལ་བྱེད་ཚད་མར་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ཤེས་དང་སྐྱོ་འདོགས་དོ་བོ་གཅིག་
ན་བསལ་བུ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ལ། དོ་བོ་ཐ་དད་ན་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ལ། ཡང་དེ་
གཉིས་དུས་གཅིག་ན་རྟོག་གཉིས་གཅིག་ཚར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། མི་གཅིག་ན་མ་
འཐད་པས་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ཅེས་ཡུལ་དང་དོ་བོ་དུས་གསུམ་ལ་
གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པ་ཡི་སྐྱོ་ནས་ཚོད་པའོ། །དེ་དགག་པ་ནི། ཚོད་པ་གསུམ་
གྱིས་འདིར་མི་གཞོན་པར་ཐལ། དེས་ཤེས་དང་སྐྱོ་འདོགས་ཞེན་ཡུལ་གཅིག་ཡིན་
པས་ཡུལ་ལ་བརྟག་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། དེ་གཉིས་ཞེན་སྣངས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ན་
འཛིན་སྣངས་དོན་དང་མ་ཐུན་མི་མ་ཐུན་གྱི་བསལ་བུ་སེལ་བྱེད་དུ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
ཚོ་རྒྱན་གཅིག་ལ་སྤྱི་ཇུས་ཐ་དད་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་གྱིས་མཚོན་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་བཞི། མཚོན་
བྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང་། མཚན་གཞི་ལ་
མཚན་ཉིད་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། དེས་དགག་སྐྱབ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་བཞི། དེ་གཞི། དེ་ཉེ་དོན། གངས་ངེས་པ། སྤྱི་དོན་ལོ། །དང་པོ་ལ་
 གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་
 ཅིག །བཅད་ཤེས་དང་ཡིད་དཔྱོད་ཚད་མ་མིན་ཡང་། ཡང་དག་ཤེས་པར་འདོད་པ་
 མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚད་མ་མིན་པ་ལ་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཁ་
 ཅིག །ཡང་དག་ཤེས་པ་ལ་དོན་བྱེད་སྤང་ཅན་དང་། དོན་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་
 པའི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་སྡེ་མ་མི་སྦྱ་བར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་ཟེན་པས་བསྟན་
 བཅོས་སུ་དབྱེད་བྱ་མ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་དེ་གཞི་ཡིན་ལོ་ཞེས་འཆད་པ་འཇུག་པར་
 ཐལ། དེའི་ཡ་གྲུལ་དེ་དག་གི་དེ་གཞི་ལེན་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཚོས་
 མཚོག་གི་བཞེད་པ་སྡེ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་དེ་ལྟར་བཀོད་ནས་དགག་པ་མཛད་པ་ལྟར།
 དེ་ལྟར་འདོད་པ་བྱུང་ན་དགག་པ་མཛད་པར་ཟད་ཀྱི། སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གི་
 བཞེད་པ་ནི། གསལ་དུ་མི་སྦྱ་བའི་ཤེས་པ་ཅམ་དེ་གཞི་སྦྱ་བའི་ཆེད་དུ་བཀྲལ་
 བཟླས་ཀྱིས་པར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། ཡང་དག་ཤེས་པ་ལ་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་ཡ་
 གྲུལ་གཅིག་མཛོན་ཇེས་གཉིས་ཀྱི་དེ་གཞི་བྱེད་པ་དེའི་བཞེད་པ་མིན་པ་ནི། རྣམ་
 ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཉིད་དེ་གཞི་ལེན་འཐད་དེ་ཚད་མ་ཅམ་
 དང་རྣམ་གངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། དེ་ཉེ་ན་
 གཉིས་ཏེ། མཛོན་སྦྱུང་དང་ཇེས་དབག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་གཉིས་པོ་དེ་
 དག་གཅིག་དང་ཐ་དད་བཟླས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་
 འདོད་པ་སོགས་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །མཛོན་སྦྱུང་སྤོང་བའི་ཆ་དང་

རྗེས་དབུག་གཟུང་ཡུལ་དངོས་མེད་འཛིན་བས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ནོ་
 ཟེར་ན། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཅམ་མིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་
 ཉིད་ཡིན་པའི་སྱིད། ཚད་མ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་པའམ་ཡུལ་ཐ་
 དད་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་གཅིག་པ་དང་། ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་
 དང་རྗེས་ཐ་དད་མིན་པར་ཐལ། རོ་པོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྱིད། རང་
 ལུགས་ནི། དེས་ན་མངོན་སུམ་གྱི་སློ་ཡི་རོ་པོར་གཅིག་ལ་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་
 ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་སློ་ནས་ཐ་དད་པའི་སྱིད། ཚྱོད་སྤང་ནི།
 ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་ཡིན་ན་རྗེས་དབུག་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྲུང་ཏེ། རང་
 རིག་མ་ཡིན་པའི་སྱིད། ཡུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་རོ་པོ་
 གཅིག་པས་མངོན་སུམ་ཅམ་དང་རོ་པོ་གཅིག་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་རོ་པོ་ཐ་
 དད་པས་རོ་པོ་ཐ་དད་པར་འགྲུང་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཚྱོད་པའི་སློན་ལས་གྲོལ་ཏེ། རྗེས་
 དབུག་ཡུལ་གྱི་ལྟོག་པ་ནས་བཞག་པ་མིན་གྱི་ཡུལ་ལ་རྟོག་པའི་སློ་ཡིན་ལ། དབང་
 པོའི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་ཐ་དད་ཀྱང་རང་རིག་དང་རྗེས་གཅིག་པའི་སྱིད།

གསུམ་པ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ཏེ་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཟུང་
 ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གསར་དུ་མི་སྐྱ་བ་དང་སྐྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གསར་
 དུ་མི་སྐྱ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་སྱིད། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་རུས་དང་མི་རུས་པའི་
 སྱིད་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་དེ་ལས་གངས་གཞན་བཀག་པའི་སྱིད། འཇལ་
 ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཞེས་སློབ་དཔོན་རྒྱན་གྱིས་བཤད་པ་ལྟར་
 ཡིན་གྱི། ཚད་མར་སོང་བའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དབུག་གིས་ཀྱང་རང་

མཚན་འདུལ་བའི་སྤྱིར་རྟོ།

བཞི་བ་ནི། མིང་ལ་བཤད་འཇུག་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ་དེ་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་
སྐྱེ་བཤད་པ་ཁོ་ན་དང་། འཇུག་པ་ཁོ་ན་དང་། བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་དང་།
གཉིས་ཀ་མེད་པ་དང་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་བྱ་ལུག་རྗེ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
འཇུག་ཀྱང་བཤད་བྱ་མེད་པ་བཤད་འཇུག་འགའ་བ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བཤད་འཇུག་མི་འགའ་བ་དང་། འགའ་ཞིང་མི་འགའ་བའི་རྣམ་པར་
དབྱེ་བ་འགའ་འདུ་སྲུ་གསུམ་པ་མཚོ་སྐྱེས་ལྟ་བུ་སྟེ། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བརྒྱ་ལ་
བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། སྐམ་ལས་སྐྱེས་པའི་བརྒྱ་ལ་འཇུག་པ་འབའ་ཞིག་
དང་། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སློབ་ཆགས་ལ་བཤད་པ་འབའ་ཞིག་ཡོད་པས་སོ། །རྫོང་
བྱེད་ཀྱི་མིང་དེ་དག་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་བྱེ་སྟེ་ལྟ་སྐྱེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
མིང་གི་སྐྱེད་དང་། ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རིགས་ཀྱི་སྐྱེད་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་ལ་དགག་
པ་དང་། རྗེས་དཔག་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་མིན་པ་ལ་ཡིན་
པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་། ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་། ཡིན་མིན་
མཚུངས་པར་རྟོག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ཤྲོ་
གསེང་གི་ཞོར་བུའི་འོད་ལ་ཞོར་བུར་འཛིན་པའི་སྒོ་བུ་བའི་སྤྱགས་ཀྱི་ཞོར་བུ་ལ་
འཇུག་ཡང་། ཞོར་བུ་ཅམ་ཐོབ་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་། ཉམ་གྲུང་
ལ་ཉིན་བྱེད་བྱ་འཇུག་བའི་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ཉི་མ་བྱེད་ན་བྱ་བྱུང་བ་ལ་མངོན་སུམ་
ཚད་མ་དང་། བྱུང་སེར་པོར་སྣང་བ་ཁ་དོག་ལ་འཇུག་ཡང་དབྱེ་བས་ལ་ཚད་མར་

འདོད་པ་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་འབྲུལ་བའི་ཚ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་པ་ཡོད་དོ། །

དེ་དགག་པ་ནི། རྣོར་བྱའི་འོད་ལ་རྣོར་བྱུར་འཛིན་པའི་སློང་དང་དུང་སེར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། མངོན་སུམ་མིན་པར་ཐལ། གང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པའི་རྣོར་བྱ་དང་། དུང་གི་ཁ་དོག་རང་མཚན་པའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་ཤར་བ་མེད་པའི་སྲིད། རྣོར་བྱའི་འོད་མཚོང་བའི་རྟགས་ལས་གཞི་དེར་རྣོར་བྱ་ངེས་ན་རྗེས་དཔག་སྲིད་དེ། རྟགས་དེ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་བའི་སྲིད། ཁ་ཅིག །དུང་གི་ཁ་དོག་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་རེག་བྱ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ཞེས་ལ་ལ་སློལོ། །དེ་མི་འཐད་དེ་གཟུགས་ཀྱི་སླེ་མཆེད་དང་རེག་བྱའི་སླེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པས་རྒྱ་ཚོས་རྗེས་དཔག་གི་འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འབྲུལ་བ་ཡིན་པའི་སྲིད་འོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་རྟོག་པ་སྣམ་བྱའི་དམར་པོ་ལ་བྱུམ་པའི་དམར་པོ་རུ་འབྲུལ་བ་དང་། རྫོང་རྒྱལ་གྱི་བྱུམ་པ་ལ་ཁང་ཕྱགས་ཀྱི་བྱུམ་པར་འབྲུལ་བ་དང་། སྲི་རྩོམ་སྟོག་ཆགས་ལ་སྲ་རྩོམ་སྟོག་ཆགས་སུ་འབྲུལ་བའི་ཚེ། སྣམ་བྱའི་དམར་པོ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པས་རྟོག་པ་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་ལ་འབྲུལ་བས་མངོན་སུམ་འགོག་ཅེས་ཟེད། རྟོག་པ་འབྲུལ་ཡང་དབང་ཤེས་ཚད་མར་འགྱུར་བ་ལ་མི་སྲིབས་པར་ཐལ། བྱུམ་པ་རྟག་འཛིན་གྱི་སློང་འདོགས་ཡོད་ཀྱང་སློང་འཛིན་མངོན་སུམ་སློན་པོ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་མི་འགལ་བའི་སྲིད་འོ། །གསུམ་པ་ནི། འགའ་ཞིག་རྟོག་པ་འབྲུལ་ཡང་དབང་ཤེས་སྣམ་བྱའི་དམར་པོ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན། དུང་སེར་འཛིན་ཡང་དུང་གི་དབྱེ་བས་ལ་ཚད་མར་འགྱུར་བས་ཚད་མ་ཡིན་མིན་

མཚུངས་ཞེས་ཟེར་རོ། །མཚུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། དུང་སེར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་
དུང་གི་ཁ་དོག་དང་བདག་གཅིག་པའི་དབྱིབས་ལ་དངོས་ཤུགས་གང་གི་སྐོ་ནས་
ཡུང་ཚད་མ་མིན་ལ། རྟོག་པ་དང་དབང་ཤེས་ཡུལ་ཐ་དད་པའི་སྲིར་རོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་།
མིན་པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པའོ། །དང་སོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། རྟོར་བུའི་
འོད་ལས་གཞི་དེར་རྟོར་བུ་ཉིད་རྟོག་པ་རྗེས་དཔག་མིན་ཏེ། རྟོར་བུ་རྟོགས་སུ་བཀོད་
ན་རྟོགས་དང་རྟོགས་ཅན་མེད་ལ། རྟོར་བུ་མ་དེས་པར་རྟོར་བུའི་འོད་མི་དེས་པས།
རྟོར་བུའི་འོད་རྟོགས་སུ་བཀོད་ན་སྤོགས་ཚོས་མ་དེས་ལ། འོད་ཅམ་བཀོད་ན་ཁུབ་
པ་མ་དེས་སོ་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། ས་ལུའི་སྣ་གུས་ས་ལུའི་ས་བོན་དཔོག་པ་
སོགས་འབྲས་རྟོགས་པལ་ཆེར་འབྲུལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་ལ་ཡང་བརྟག་
པ་དེ་མཚུངས་པའི་སྲིར། དེར་ས་ལུའི་སྣ་གུ་དཔོན་ལས་ལུས་ཁྲད་པར་དུ་མ་བུས་
ཡུང་གཞན་དུ་བུ་ཉིས་ཟེན་པས་མི་འགལ་ཞེ་ན། རྟོར་བུའི་འོད་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །

གཉེས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། དུ་བའི་རྟོགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་རྟོག་
པའི་མེ་དཔག་པ་ན་མེ་ཅམ་ལ་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་དུ་ལྡན་ལ་
ཚོས་ཅན། རྟོག་པའི་མེ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་དུ་བ་ཡོད་པའི་སྲིར། དབང་སྤྱད་གིས་
བུས་པའི་ཚངས་མང་བཞེན། ཞེས་བཀོད་པ་ན། ཚོམ་ཚོད་ཀྱི་རྟོགས་དང་བསྐྱབ་བུའི་
ཚོས་འབྲུལ་ན་ཡང་བྱུབ་ཚོད་ཀྱི་དོན་དང་ཆ་ལ་ཚད་མ་ཟེར་རོ། །དེ་དགག་པ་ནི། དེ་
འབྲུའི་རྟོགས་དང་རྗེས་དཔག་མི་འཐད་པར་ཐལ། བཀོད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་ལ་ཚུལ་
གསུམ་མེད་ལ་བྱུབ་ཚོད་ལ་རྟོགས་ཀྱི་ཁྲད་པར་དང་བསྐྱབ་བུའི་ཚོས་ཀྱི་ཁྲད་པར་

མེད་པའི་སྲིད། བཞོན་ཚོད་ལྟར་ཞེན་ན་ཞེན་ལུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ལ། རྗེས་
དཔག་ཡིན་ན་ཞེན་ལུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་ཁྲུབ་པས་དེ་འདྲའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་
རྗེས་དཔག་མི་སྲིད་དོ། །

གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ལ་གཉིས། དྲི་
བ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་དེ་དག་རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་
སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་ཡང་མི་སྦྱ་བའི་དོན་གཞལ་བྱ་མེད་ན། རང་ཉིད་མི་འབྱུང་
བར་ངེས་པ་ནི་རང་གཞན་གང་ལས་རྟོགས། རང་གིས་རྟོགས་ན་འགའ་ཡང་ཚད་མ་
དང་ཚད་མིན་གྱི་དོན་ལ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་ལས་རྟོགས་དགོས་ན་
སྤྲུལ་མེད་དུ་འགྱུར་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ་དང་། རང་
གི་ལན་དང་། ཚོད་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལ་ལ་རང་ཁོ་ན་ལས་ངེས་པར་འདོད་པ་
དང་། འགའ་ཞིག་གཞན་ཁོ་ན་ལས་ངེས་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་གཉིས་ཀས་རིགས་པ་
དང་རིགས་པར་སྦྱ་བའི་བཞེད་པ་དོར་བ་ལ། རང་ལས་ངེས་པའང་ཡོད་གཞན་ལས་
ངེས་དགོས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་རང་གི་ལན་ནི། དོན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ།
ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། དངོས་པོ་རང་མཚན་འདྲིན་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་
འགོག་པའི་སྐབས་སུ། མཛོན་སྤྲུལ་ཡང་ནི་དོན་མེད་ན། །མི་འབྱུང་བ་ལས་ཚད་མ་
ཉིད། །འབྲེལ་བ་ཡི་ནི་རང་བཞིན་ཏེ། །རྒྱ་ཡིན་པས་ན་གཉིས་ཀ་མཚུངས། །ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་རང་འབྲེལ་དང་ཚོས་མཚོག་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར། རང་ངེས་དང་གཞན་ངེས་
སུ་འགྱུར་བའི་ངེས་པའི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །

དེ་ཡང་མི་སྦྱ་བའི་དོན་ཡིན་པས་འདི་ལྟར་གཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམས་རང་

གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་མཛོགས་
 བ་ཚད་མར་མི་རྩུང་ལ་མཛོགས་ཀྱང་ཚད་མ་སྤྱི་མ་གཞན་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་ན། ཚད་
 མ་སྤྱི་མ་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་སྟོབས་མི་རྣམས་ལ། དེས་ན་རང་ཉིད་ཚད་མར་སོང་བའི་
 དོན་དེ་ཡུལ་སྟངས་མེད་ན་རང་ཉིད་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཁྱབ་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་
 ངེས་པ་འབྲེན་ན་རང་ངེས་དང་། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་དགོས་ན་གཞན་ལས་ངེས་
 ཞེས་བྱ་ཡི། གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་གི་གཞལ་བྱའི་དོན་མེད་ན་མི་
 འབྱུང་བ་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཡིན་ན་ངེས་བྱེད་ཚད་མ་སྤྱི་མ་བཅད་ཤེས་
 སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་འོ། །དེས་ན་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་ཡི། མི་སྤྱི་
 བའི་དོན་སྲུང་བཤད་པ་དེ་ལ་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ཞེས་མི་བྱའོ། །

དེས་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱང་གསར་དུ་མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པ་གང་། ཚད་མར་སོང་བའི་
 དོན་མཐར་ཐུག་པ་དེ་མེད་ན་རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བས་ཁྱབ་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་
 པ་དང་། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་དགོས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཚད་མ་དེ་ལ་རང་ལས་ངེས་
 དང་གཞན་ལས་ངེས་གཉིས་ཡོད་དེ། དོན་བྱེད་སྒྲུང་ཅན་གྱི་མངོན་སྲུང་དང་། མངོན་
 སྲུང་གོམས་པ་ཅན་ཏེ་དོན་རིག་གཉིས་དང་། རང་རིག་མངོན་སྲུང་དང་རྗེས་སུ་
 དཔག་པ་རང་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། མངོན་སྲུང་སྲུང་གོམས་པ་མེད་པའི་
 དང་པོ་བ་དང་། ཡིད་གཏད་ན་ངེས་པ་འབྲེན་རྣམས་པ་ལ་སྤྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་དགོས་
 པའི་མངོན་སྲུང་ཡིད་མ་གཏད་པ་ཅན་དང་། མངོན་སྲུང་འབྲུལ་སྐྱུ་ཅན་རྣམས་གཞན་
 ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དེ། དོན་
 བྱེད་པར་སྒྲུང་བ་ཅན་དང་། གོམས་པ་ཅན་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པས་རྗེ་ལྟར་རིགས་

བར་དེས་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབེ་དང་དེས་ཚུལ་འགྲེལ་བར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ཚད་མ་སྡེ་བྱི་གཉིས་ལུལ་གཅིག་ན་ཚད་མ་
གཉིས་ཀ་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ། ལུལ་མི་གཅིག་ན་འབྲེལ་མེད་གཞན་གྲུབ་པས་
གཅིག་ཤོས་སུ་གྲུབ་པར་ངེ་ལྟར་འགྱུར་ཟེར་བ་དང་། ཚད་མ་སྡེ་མས་སྡོམ་འདོགས་མ་
ཚོད་ན་ཚད་མར་མི་འགྱུར་ལ། ཚོད་ན་རང་དེས་སུ་འགྱུར་བས་ལུལ་དང་ངོ་བོ་ལ་
བརྟགས་ནས་གཞན་དེས་མི་སྲིད་ཟེར་རོ། །དེ་དགག་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་དེ་དག་བཀོད་
ནས་གཞན་དེས་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དག་གིས་ནི་
མངོན་སུམ་དང་རྟོག་པའི་བྱེད་པ་འབྲེལ་བར་བཅད་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་རང་གི་ངོ་
བོ་སྤང་ལ་མ་དེས་པ་ཡིན་ལ་སྡོམ་འདོགས་དངོས་སུ་གཅོད་བྱེད་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། དགག་སྐྱབ་སྐྱིད་རྣམ་བཞག་དང་། དེའི་རང་བཞིན་གཏུན་ལ་
དབབ་པའོ། །དང་བོ་ནི། མངོན་རྗེས་ཚད་མ་གཉིས་ཀའི་སྟོབས་ཀྱིས་དགག་སྐྱབ་
བྱེད་དེ། རྟོག་མེད་མ་འཇུག་པའི་འཇིན་སྤངས་སྤང་བ་དངོས་པོའི་ལུལ་ཅན་ཡིན་
པས་མངོན་སུམ་ཉིད་དོན་ལ་ལྟ་བུ་ཅན་ཡིན་ཡང་། དེས་བྲངས་པའི་དེས་པས་དགག་
སྐྱབ་བྱེད་ལ་རྟོག་པའི་འཇིན་སྤངས་སེལ་བ་ལ་ནི་དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་
སྤང་བས་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་དེས་པ་དང་། རྗེས་དབག་གཉིས་ཀའི་དགག་
སྐྱབ་དངོས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དེས་དོན་
རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་བོ་ལ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག །མེད་དགག་མ་
ཡིན་དགག་གི་མཚན་ཉིད་དགག་བྱའི་ཚིག་གིས་ཟེན་པར་དངོས་སུ་བཅད་ནས་
སྐྱབ་ཚོས་དོར་བ་དང་མ་དོར་བ་ལ་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་དགག་གི་སྐྱབ་པ་དང་དགག་

པའི་ཚེ་མ་བྱེ་བར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། དགག་བྱའི་ཚིག་གིས་ཟེན་པར་བཅད་པའི་སློབ་ན་
རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག་ཚོས་གཞན་མི་འཕེན་པ་དང་འཕེན་པ་ནི་མེད་དགག་དང་
མ་ཡིན་དགག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དགག་པ་ལ་སྐྱབ་པ་སྤང་བ་དང་མི་སྤང་
བའི་སློབ་ན་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ཚོད་སྤང་ནི། དགག་བྱ་ཡོངས་
གཅོད་དང་དངོས་འགལ་གཅོད་ན་མ་ཡིན་དགག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། བརྒྱད་
འགལ་གཅོད་ན་མེད་དགག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་གང་ཡིན་ཡང་
རུང་མི་འདོད་པའི་ཚོས་གཅིག་དངོས་སུ་བཅད་ནས་འདོད་པའི་ཚོས་གཞན་འཕེན་
པ་དང་མི་འཕེན་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་དང་། ཚོད་པ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལ་ཅིག་ །དོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་སློབ་ན་སློབ་འདོགས་
གཅོད་པ་དང་། གཞན་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་སློབ་ན་སློབ་འདོགས་གཅོད་པ་དངོས་རྟོགས་
དང་འབྲུགས་རྟོགས་ཉེ་དངོས་འབྲུགས་ཀྱི་སློབ་ན་ཀྱང་སྐྱབ་པ་དང་ནི་འགོ་གཅེས་ཟེར་ཉེ།
རྗེས་དཔག་གིས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ན་རང་ཉིད་དེ་འཇལ་བྱེད་དུ་
འབྲུགས་ལ་རྟོགས་པ་དང་། རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ན་བྱས་པ་ལ་མི་
རྟག་པས་བྱབ་པ་འབྲུགས་ལ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་
ཡང་དངོས་འབྲུགས་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །དེ་དགག་པ་ནི། རི་སྐད་བཤད་པའི་འབྲུགས་
རྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་
ཤར་བའི་སློབ་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་དེ་རྟོགས་དགོས་པས་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་

ཕྱགས་རྟོགས་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བས་ཁྲབ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་མིན་ན་མེས་
དཔག་ཚད་མ་གསུམ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྲོད་འདོད་པའི་དངོས་རྟོགས་ཕྱགས་
རྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ཕྱགས་ལ་གཉིས། སྐྱབ་པ་རྟོགས་ཚུལ་དང། དགག་པ་རྟོགས་
ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་བྱ་སྐྱབ་པ་ལ་བཞི། རོན་དང་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དང་ཐ་དང་
དང་ལྡན་པའི་ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་རེ་རེ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། དགག་པ་ལ་ཡང་བཞི་ཡོད་དེ། རོན་དང་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་བརྗོད་པ་རོན་དེ་མ་ཡིན་
པ་དང། རོན་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་དང། ཤེས་པ་ལ་ཡང་ངོ་པོ་གཞན་མ་ཡིན་པ་དང་
ཐ་དང་དང་ལྡན་པས་སྟོང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགག་སྐྱབ་དེ་ཡང་ཚོས་ཅན།
ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་དང་མེས་དཔག་ཚད་མས་རི་
ལྟར་རིགས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཡང་མེད་དགག་མེས་དཔག་ཚད་མས་
འཇལ་བར་གསུངས་པས། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་
རིགས་གཉེར་གྱི་བཞེད་པར་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་བའི་གནས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་རྣམ་ངེས་ལས། དེ་ཉིད་ཡོད་དོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ན་
ཕྱགས་ཀྱིས་གཞན་ནམ་གཞན་སྲོང་བ་མེད་དོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་ཅེས་ཕྱགས་
རྟོགས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཞལ་བྱ་ཕྱགས་རྟོགས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་
ཕྱང་གསུམ་འདོད་པ་དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱགས་ལས་རྟོགས་ཞེས་
གསུངས་པ་ཡང་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བྱེད་པའམ་སྐོ་བུར་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་
མེས་དཔག་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གིས་སྐྱ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་

རྗེས་དབུག་ཚད་མས་སྐྱེ་རྟག་པས་སྟོང་པ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྟོན་པ་རྟོགས་པ་འཕམ།
ཡང་ན་དེ་མ་རྟོགས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་སྐྱུས་པ། གཞི་
དང་ལམ་ལ་སྐྱོ་འདོགས་ཚད་པ་ཡང་། །འགལ་འབྲེལ་ངེས་པའི་སྟོབས་ལས་འོངས་པ་
ཡི། །ཚད་མའི་རྣམ་བཞག་ཤེས་ལ་རག་ལས་བས། །ཚད་མ་སྐྱི་ཡི་མཚན་ཉིད་ལེགས་
བར་བཤད། །བསྐྱུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།
ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་བར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལས། མཚན་ཉིད་བརྟག་པའི་རབ་རྩ་བྱེད་པ་བརྒྱད་པའི་འབྲེལ་བའོ། །།

།མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ།།

༥ གཉིས་པ་མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤད་པ་
དང་། རྗེས་དབུག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེ་འུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་།
ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་བཤད་པ་དང་། མངོན་
སུམ་ལྟར་སྟང་དང་། ཚད་འབྲས་གྱི་རྣམ་བཞག་གོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་
དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །མངོན་སུམ་
གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་དང་། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་
ཉིད་སྟོང་སྟོབས་གྱིས་སྐྱོ་འདོགས་གཙོད་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་
གཞུང་ནས་མ་བཤད་ཅིང་སྟོང་བས་སྐྱོ་འདོགས་གཙོད་པར་འདོད་པ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱོ་འདོགས་དངོས་སུ་གཙོད་ན་སྐྱོ་འདོགས་གྱི་ཞེན་ལུས་རྣམ་པར་

བཅད་པ་དངོས་སུ་ངེས་དགོས་ལ་མངོན་སུམ་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མཚན་གཞི། མངོན་སུམ་དུ་མཚོན། རྟོག་
བཤམ་མ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་མཚན་ཉིད་དོ། །སུམ་པའི་དོན་སྤྱི་འདྲིན་པའི་སློབ་ཚུལ་
ཅན། རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འདྲིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་འཇུག་པའི་དོན་
ནི། རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ལྟ་བུ་འཇུག་ཆུ་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་དང་། མགལ་མེ་སྤྱར་དུ་
བསྐྱོར་བ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱར་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་གནས་ལ་ཡོད་པ་དང་།
སྤྱར་བ་ཀྱིས་གཏུངས་ནས་དབང་པོ་བསྐྱད་པ་ལྟ་བུ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་ཡོད་པ་སྟེ།
འཇུག་ཆུ་བཞི་པོ་གང་གིས་ཀྱང་འཇུག་བར་མ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། མ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། རབ་རིག་མངོན་སུམ་དང་། རྣམ་
འགྲུབ་མངོན་སུམ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་སྲུབ་
ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པའི་མངོན་གསུམ་གྱི་རིགས་མི་མ་སྤུན་
རྗེས་དབག་ལས་མེད་པས་དེ་རྟོག་བཤམ་དང་མ་འཇུག་བ་གཉིས་ཀས་སོ་སོར་གཙོད་
ལ། ལོག་རྟོག་ཀྱང་གཉིས་ཀས་སེལ་ཏེ་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ཡུལ་དང་རྟེན་དང་གང་ཐག་གི་སློབ་ནས་མངོན་སུམ་རྣམ་བར་དབྱེ་སྟེ། ཕྱིའི་སྤྱི་
མཚེད་མཐོང་བ་དོན་རིག་གཉིས་དང་། ཤེས་པ་རང་མཐོང་བ་རང་རིག་དང་། རབ་
གཞན་མེད་པར་མཐོང་བ་རྣམ་འགྲུབ་མངོན་སུམ་དང་། རྟེན་གྱིས་དབྱེ་བ། དབང་པོ་
ལ་བརྟེན་པ་དོན་རིག་གཉིས་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱིས་རང་དབང་དུ་བསྐྱེད་པ་རང་
རིག་དང་། ཉིང་ངེ་འདྲིན་ལ་བརྟེན་པ་རྣམ་འགྲུབ་མངོན་སུམ་དང་། གང་ཐག་གིས་

དབྱེ་ན། སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པའི་མངོན་སུམ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉོག་བྲལ་མ་
འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པའི་མངོན་སུམ་བཞི་པོ་མངོ་སྤེ་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ།
བྱེ་བལ་སྐྱེ་བའི་ལུགས་ལ་རང་རིག་མི་འདོད་པས་གསུམ་དང་། རྣམ་རིག་པའི་
ལུགས་ལ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གཞན་གཉིས་མ་འཇུག་བར་འདོད་ཀྱང་དོན་
རིག་གཉིས་གཟུང་ལུལ་ལ་མ་འཇུག་བར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །

ཁ་ཅིག་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་འཇུག་རྒྱ་ལས་
མ་བསྐྱེད་པར་སེམས་ཅན་པས་ཀྱང་འདོད་པས། མ་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་དེའི་
ལུགས་ལ་ཡང་ཞུགས་པར་འདོད་པ་ནི་མཐའ་མ་ཚོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས་
མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དེ་འཇུག་རྒྱ་བཞིས་མ་བསྐྱེད་པའི་སྐོ་ནས་
གཟུང་ལུལ་ལ་མ་འཇུག་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་པ་འཇུག་རྒྱ་བཞིས་མ་
བསྐྱེད་པ་ལ་མ་འཇུག་བས་ཁྲབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་དོན་རིག་
གཉིས་གཟུང་ལུལ་ལ་མ་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པས་རྣམ་རིག་གཉིས་
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་དོན་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཉིས་སེམས་ཅན་པས་མི་
འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལོང་དུ། བག་ཆགས་བཟོན་དང་མི་བཟོན་ལས། །བདེན་དང་རྩོན་
པའི་རྣམ་བཞག་བྱེད། །ཅེས་བསྟན་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་པས་སྤྱིར་སེམས་ཅན་པའི་
ལུགས་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་བཞི་ཡོད་པར་འདིར་ཡང་བཞེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་བཞི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། རང་
རིག་མངོན་སུམ་དང་། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་
དང་། དེ་སྐྱབ་པ་དང་། སྐྱ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་

དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཕྱེན་ས་
འཛོགས་ལ་འབྱུང་བར་ཐལ། སྲར་བཤད་པའི་རིགས་པས་གཞོད་པ་དང་། མངོན་སུམ་
ཅམ་ཚད་མའི་མཚན་གཞིར་གྲུབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། དེས་ན་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་བདག་རྒྱུ་དུ་ཡོད་པའི་སྟོབས་
ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མ་འབྱུང་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། རྟོག་བྲམ་མ་འབྱུང་བར་སྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། རང་རྒྱུ་དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་པ་ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས་ཡུལ་ལ་འཛིན་ཏུ་སྐྱབ་ཀྱི་
ལག་རྗེས་འཛོགས། ཁྱོད་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་སྐྱེས་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་
སྟོབས་ཀྱི་ལས་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཚོས་ཅན། རྟོག་མེད་དུ་འབྲུབ་སྟེ།
རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བ་མེད་དེ། རང་
མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
ཡུལ་དང་དབང་པོ་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེས་པ་ལས་དབང་ཤེས་ཞེས་དབང་པོའི་སྟོན་ས་
ཐ་སྙད་འཛོགས་པ་ཅི་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་ཞེས་དབང་པོའི་སྟོན་ས་ཐ་སྙད་གདགས་
རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་སྟོན་སའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེན་མོང་མིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་
སྐྱེན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དབྱུག་གུའི་སྐྱ་མི་ཟེར་
བར། རའི་སྐྱ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རོ་བོ་ངོས་བརྒྱད་བ་དང་། རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་
དང་། ཚོད་པ་སྣང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚོས་ཅན།

ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་
 གཟུང་དོན་གྱི་རིགས་འབྲས་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དང་། རང་གི་དེ་མ་ཐག་
 རྒྱུན་དབང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་ལས་སྐྱེས་པ་གང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་
 བདག་རྒྱུན་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་དོན་རིག་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་བསྟན་མདོ་སྡེ་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཚམ་པ་
 ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དེ་མ་
 ཐག་རྒྱུན་བྱས་པ་ལ་བཞེད་དོ། །སེམས་ཚམ་པས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མི་
 བཞེད་ན། དོན་སྤྲོ་གཉིས་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་མེད་ཚོད་པའི་ཚེ་དབྱུ་མ་ཐལ་
 རང་ཚོད་པ་བཞེད་ཏུ་ཚོས་ཚན་འཇུག་པའི་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཐུན་སྐྱེད་ཏུ་མ་བྱུབ་པར་
 ཚོད་དགོས་པར་འགྱུར་དོ། །མཚན་གཞི་དོས་བཟུང་བ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས་
 གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། རྒྱུན་གཞན་གཉིས་རྟོགས་པར་སྤོལ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་
 འི་རང་སྐྱེས་ཏུས་ན་འདས་མ་ཐག་པ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དེས་རང་ཉིད་སྐྱེས་པའི་
 རྫོང་ཕྱེ་བའི་ཆ་ནས་རྣམ་པར་བཞག་གོ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྐྱེ་བའི་ཚུལ་དང་། ཚད་མར་འགྱུར་བའི་འཐད་པ་དང་།
 རྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་འགགས་
 པའི་རྗེས་སུ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཅིག་ལས་མི་སྐྱེ་ན་རྒྱུན་གསུམ་ཚང་ཡང་འབྲས་
 ཏུ་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ལྟ་སྐྱེ་ན་གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་ཏུ་མར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཏུས་
 གཅིག་ཏུ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཏུ་མ་སྐྱེ་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་ཏུ་མར་ཐལ་བའི་
 རྫོན་མེད་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་བཞེད་ཏུ་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་རང་རིག་གཅིག་སྟེ་རང་རིག་

ཏུ་མཚུངས་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ཞི། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ཚད་མ་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེ་
 བ། ཚད་མ་ཡིན་ཏེ་རྟོག་པ་དང་བལ་ཞིང་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད།
 ཚད་མ་ཡིན་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་སྲོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མི་བྱས་པར་ཐལ། རིག་
 འབྲེལ་རྒྱུན་མེད་པའི་སྲིད། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་རིགས་འབྲེལ་རྒྱུན་
 ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་རང་གི་རིགས་འབྲེལ་
 དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་སྲི་མ་གོ་སྲེ་བ་ཅམ་གྱིས་བཞག་མི་དགོས་པར་སྐྱེས་པ་དེས་
 བ་དབང་ཤེས་རིགས་འབྲེལ་རྒྱུན་བཅས་ཡིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི། རང་གི་དེ་མ་
 ཐག་རྒྱུན་དེས་རང་ཉིད་སྐྱེ་བའི་གོ་སྲེ་ཞིང་རང་དུས་ན་འགགས་མ་ཐག་པའི་སྟོབས་
 པས་བཞག་དགོས་པས་ཡིད་དབང་ལས་ནི་ཡིད་དབང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མིན་
 པ་དེའི་སྲིད་ན་ཡིད་མངོན་དེ་རིགས་འབྲེལ་རྒྱུན་མེད་ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་ལྟར་ཤེས་
 པར་བྱ་སྟེ་ཡིད་དབང་ཡིན་ན་འདས་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་དང་། འགགས་མ་ཐག་པ་
 ཡིན་པས་བྱབ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འདས་པ་དངོས་མེད་དུ་སྤར་བསྐྱབས་
 པས་ཡིད་མངོན་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྲིད་དང་། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ད་ལྟ་
 བ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་སྤར་བསྐྱབས་པ་དང་འགལ་བས་བྱེ་བྲག་སྐྱེ་བ་ལྟར་འདས་པ་
 རྗེས་བྱུང་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དེས་སྲོང་བའི་འག་རྗེས་བཞག་པའི་ཆ་ནས་དེ་
 མ་ཐག་རྒྱུན་དང་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བའི་གོ་སྲེ་ཞིང་། ཡིད་མངོན་སྐྱེས་པའི་དུས་ན་
 འདས་མ་ཐག་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་པས་ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་
 དབང་མི་སྐྱེ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་འགགས་

པའི་རྗེས་སུ་ཡིད་མངོན་གཅིག་སྐྱེའམ་སྐྱེལ་མར་འབྱུང་ཞེ་ན། རྒྱལ་གྱི་བཞེད་པའི་
སྐྱེལ་མ་དང་ནི། ཚོས་མཚོག་གིས་བཞེད་པའི་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་མར་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་
གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གཞོན་གྱེད་ཡོད་པར་ཐལ། སྐྱེལ་མར་འབྱུང་བ་ལ་དབང་ཤེས་ངེས་
ལ་ཡིད་ཤེས་མི་ངེས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལ་རྒྱུན་
གྱི་མཐའ་གཅིག་སྐྱེ་ལ་སྤར་མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཡིད་དབང་ལས་ནི་ཡིད་དབང་མིན། །ཞེས་པའི་ཚིག་དོན་མ་གོ་བར་
སྐྱེ་ཐེབས་གཅིག་པོ་དེ་ལ་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཡིད་
མངོན་གཅིག་སྐྱེ། དེ་ཕྱིན་ཆད་མི་སྐྱེ་བ་ཙུ་བའི་དགོངས་པར་གྱེད་བ་ནི། ཚོས་
མཚོག་ལ་གཞོན་བ་བརྗོད་པ་རང་ལ་གཞོན་པར་འགྱུར་ཉེ། སྐྱེ་ཐེབས་གཅིག་པོ་དེ་ལ་
སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་གཅིག་སྐྱེ་ལ་གཞན་མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤ་ཕྱི་རྒྱ་རྒྱུན་
ཁྱད་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཀ་རང་གིས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་།
གངས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བའི་ལན་ཡང་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ངེས་ན་དབང་
མངོན་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་སྐྱེ་ན་ཡིད་མངོན་ཀྱང་དེ་ཅུ་ཞིག་སྐྱེ་ལ། དབང་མངོན་སྐྱད་
ཅིག་གཅིག་སྐྱོན་ལ་སྐྱེ་ལ་ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ཕྱིར་རིང་བ་ཙུ་བའི་དགོངས་
བ་ཡིན་ནོ། །ངེས་ན་དབང་པོ་ཡི་ཤེས་བ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པའི་
དབང་ཤེས་གྱི་ཉིར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ལ་དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་
གྱིས་བདག་རྒྱུན་བྱས་པའི་སྐོ་ནས་ལྷན་ཅིག་གྱེད་རྒྱུར་དུ་འགྱུར་ལ། གཉིས་ཀ་ཁ་
ནང་ལྟ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟླ་གཅིག་ལ་
རྒྱད་གཞན་མེད་པ་དེས་ན་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །

རྒྱལ་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོས་རྒྱ་བྱས་
 བས་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་དགུ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་ན། དེས་རྒྱལ་བྱས་ནས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་
 ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། རང་རང་གི་དངོས་ཀྱི་རྒྱལ་ནི་རང་རང་གི་
 རྒྱ་ལོགས་ཀྱི་དབང་མངོན་ལོ། །ཚོས་མཚོག་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དབང་
 མངོན་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་སྐྱེ་བའི་ཚེ། དེ་དང་གྲངས་མཉམ་པར་ཡིད་མངོན་ཀྱང་བཅུ་སྐྱེ་
 བའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དོན་རིག་གཉིས་
 ཀྱང་ནང་ལྟ་ལ་རང་རིག་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ལ་ཅིག་ །རྗེས་དང་རིགས་ལ་བརྟགས་
 བས་དགག་པ་བྱེད་པ་ནི། དོན་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མངོན་མཚན་པས་མངོན་
 སུམ་བཞིར་དབྱེ་བ་ལ་ཡང་བརྟག་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མངོན་སུམ་བཞི་
 ཡོད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་སུམ་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐབས་ཡོད་
 ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །ཡུལ་གྱི་འགྲོས་དབྱུད་ན་ལྡར་འགྲུར་ལ། དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་
 འགྲོས་བསྐྱེན་ན་བདུན་དུ་འགྲུར་རོ། །སྤེལ་མར་སྐྱེ་བ་ད་ལྟ་འགྲུར་བའི་རྒྱལ་གྱི་འགྲེལ་
 པ་ན་མི་སྣང་ངོ། །གསུམ་པ་ཚོད་སྤང་ནི། རྣ་བ་མ་སྤྲུག་པ་ན་རེ། དབང་མངོན་གྱིས་
 བརྒྱུད་ཟེན་འཛིན་ན་ཡིད་མངོན་བཅད་ཤེས་སུ་འགྲུར་ལ། མ་བརྒྱུད་བ་འཛིན་ན་ལོང་
 བས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བར་འགྲུར་ངོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་སྐྱོན་གཉིས་པོ་མེད་པར་ཐལ།
 དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ལས་གཟུང་ཡུལ་གཞན་འཛིན་པ་དང་དབང་པོའི་ཤེས་
 པའི་དེ་མ་ཟག་རྒྱུན་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང། ཚོད་སྤོང་ངོ། །དང་
 པོ་ནི། རང་གི་ངོ་མོ་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ལོག་པའི་སྐྱོན་ནས་

རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་ནི། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་
 མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་དེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཁ་བཤད་ཁོ་བཤད་སྤྱོད་གས་དགོས་
 ཤིང་སྤོང་བྱ་བ་དང་དུ་སྣང་བ་ལོག་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །འགྲེལ་བར་རིག་བྱ་རིག་གྲེད་
 དུ་སྤྱེ་བའི་སློབ་ནས་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བེམ་པོ་ལས་ལོག་
 པ་ཙམ་དེའི་དོན་ཡིན་ན་རྟོག་པ་མཐའ་དག་ཀྱང་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་བའི་སྤྱིར་
 རོ། །བེམ་པོ་ལས་ལོག་པར་གསུངས་པ་ནི། ཤེས་པ་ཀུན་གྱི་སྤོང་བའི་ཆ་འདྲིན་པའི་
 རྣམ་པ་དེ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་སློབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་དེ་ལ་ཀུན་མངོན་
 སུམ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཀུན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བར་སློབ་པ་
 ཡིན་ལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཚད་མས་བྲུབ་པ་ཁོ་བོ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། རིག་བྱ་རིག་གྲེད་ཐ་དང་གཉིས་མེད་པར་རང་རིག་ཁས་ལེན་པ་
 བློ། གངས་ཅན་གྱི་བདག་སྐྱེས་ཁས་ལེན་པ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། རང་རིག་དང་
 རང་སྐྱེས་གཉིས་མཚུངས་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་སྐྱེས་ཡོད་
 བ་སློབ་མེད་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་རང་ཉིད་བྱུང་བ་སྐྱེད་མི་དགོས། མ་གྲུབ་ན་རང་གིས་
 རང་སྐྱེད་མི་རུས་ལ། རང་རིག་བེམ་པོ་ལོག་ཙམ་སྤོང་བའི་ཆ་ཡིན་པ་དེས་ན་སྤྱི་
 མི་དགོས་པར་ཤེས་པ་རོ་བོ་བྱུབ་བདེ་གཅིག་ལ་རིག་བྱ་རིག་གྲེད་འཐད་པའི་སྤྱིར།

བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ། ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་
 རྣམས་བསྟན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཙམ་མཐོང་། །ཞེས་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་
 སྐབས་པས། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་སྐྱ་སྐྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་མངོན་སུམ་དུ་
 མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་

གསུམ། རང་བཞིན་ངོས་བརྒྱུད་བ་དང། ཚད་མར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང། དེ་སྐྱུ་བ་
 གྲེད་ཀྱི་ཚད་མའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་དང། རྒྱ་བསམ་
 བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་བ་ནི། ཁ་ཅིག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
 སུམ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གྱེ་ནས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་འདྲིལ་བ་འཇུག་བར་ཐལ།
 མངོན་སུམ་ཉིད་ཚད་མར་མཚོན་བུས་བ་དང། དེས་སློབ་འདོགས་དངོས་སུ་གཙོད་མི་
 བུས་བར་བཤད་ཟེན་བའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་རང་ལུགས་ནི། ཡང་དག་པའི་དོན་
 བསྐྱོམས་བའི་ཉིང་དེ་འདྲིན་བདག་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པའི་སྣོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་བསྐྱོམས་
 བྱུང་གི་ཤེས་བ་གང་ཞིག། །དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་འཇུག་བ་མེད་བར་སྤང་བ་རྣལ་འབྱོར་
 མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་བསྐྱོམས་བྱུང་ཡིན་ཡང། ཀེང་རུས་གསལ་སྤང་གི་
 ཤེས་བ་སོགས་འཇུག་བ་ཅན་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
 ལྟར་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཉེན་གྱིས་དབྱེ་བ་དང། རོ་བོའི་སློབ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་
 བོ། ཐེག་པའི་སློབ་ནས་གྱེ་བའི་འཕགས་བ་གསུམ་གྱི་མངོན་སུམ་གསུམ། འཕགས་བ་
 སློབ་བ་དང་མི་སློབ་པའི་སློབ་ནས་ལྟ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་འཕགས་བ་སློབ་མི་སློབ་གྱི་རྣལ་
 འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་དང། རང་རྒྱལ་འཕགས་པའི་དང། ཐེག་ཆེན་འཕགས་བ་
 སློབ་བ་དང་མི་སློབ་པའི་སློབ་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་རང་རྒྱལ་འཕགས་བ་སློབ་
 པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མེད་བར་བཤད་བ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྤྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་
 བ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཁ་ཅིག་འདོད་བ་ལྟར་སྤོར་ལམ་བོད་ནས་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་
 པའི་བར་ལྟན་གཅིག་ལ་སྐྱེད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་ཡང། མཐོང་ལམ་སྤུག་

བསྐྱེད་ཚེས་བཟོད་ལ་གནས་པ་ནས། སྐྱོམ་ལམ་དགུ་པའི་བར་ཚད་མེད་ལམ་ལ་
གནས་པའི་བར་འཕགས་པ་སྐྱོབ་ལམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་སོགས་སུ་
བཞག་ཏུ་མི་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་ཀླུ་ལ་འཕགས་པ་ལ་ཡང་སྐྱོབ་ལམ་པ་དང་མི་
སྐྱོབ་ལམ་པ་གཉིས་ཁས་སྦང་བར་བྱ་ལ། ཉན་ཐོས་སྡོན་འགྲོའི་རང་ཀླུ་སོགས་ནི་
རྟོགས་པར་སྦྱོང་། །ཉན་ཐོས་ཁ་ཅིག་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལ་འཕགས་པ་མེད་པར་
འདོད་པར་བཤད་པ་ཡང་སྦྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་དག་ཚེས་ཅན། རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་དེ།
མཉམ་བཞག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྣང་
བཅས་དང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་ཀྱིས་རྟོགས་བཞིན་པའི་སྣང་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བས་
འཕགས་པ་གསུམ་པོར་ལ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པར་ཉན་ཐོས་སྐྱོབ་
པས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་། མི་སྐྱོབ་པས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བཤད་པ་ནི། དུམ་ཅན་བདག་འཛིན་སྲོང་བའི་དབང་
དུ་མངོན་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་སྐྱེས་དབྱེ་བཅོམ་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཟད་པར་མི་སྲོང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པས་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཕྱུལ་རྣམ་པར་བཅད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འགྲེལ་པ་འདི་ལ་གཟུ་སུམས་བྱེད་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སྡོན་པ་བཏབ་པར་གྲགས་པ་
ལྷན་སྐྱབས་འགའ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་མངོན་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྣང་བཅས་སྣང་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་དང་། དེ་
དག་མཐར་ཕྱིན་པའི་དུས་དང་། ཐབས་ཀྱི་བྱུང་བར་ལ་སྟོས་ནས་འབྲས་བུའི་བྱུང་བར་

བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་བ་མཁུན་པའི་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
ཚོས་ཅན། རྒྱ་མེད་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིན་པ་སོགས་དང་
བསམ་གཏན་དང་སྟོན་ལམ་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཚད་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ལེགས་པར་སྐྱེས་པ་རང་གི་རིགས་འབྲས་སྤྲོ་མས་ཉེར་ལེན་བྱས། གཅིག་ཤོས་
ཀྱིས་ལྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱེན་བྱས་པའི་སྟོན་པ་མཚན་རྒྱ་དང་རྒྱེན་དུ་གྱུར་བས་རི་ལྟ་བུ་
དང་རི་སྟེང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་འབྲུབ་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་བཤས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་དང་བཅོན་འགྲུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་རང་རང་གི་ཐོབ་
བྱའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་
ཤིན་ཏུ་སྤྱར་བས་ཚོ་གསུམ་དང་། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་
དང་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་བསྐྱེད་པ་གངས་མེད་གསུམ་གྱིས་རང་རང་གི་བྱང་
ཚུབ་ཀྱི་རྒྱ་ཚོགས་ཏེ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཉན་རང་དག་
བཅོམ་པ་རྣམ་གྲོལ་གཉིས་ཅམ་ཐོབ་པ་ཚོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་པ་
མིན་ཏེ། ཐབས་ཞན་པས་ན་དང་། མོ་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར།
སྤྱབ་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཚོས་ཅན། ཀུན་མཁུན་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ལ་གོམས་པ་མཐར་
སྤྱག་པས་རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་གསལ་བ་མཐར་སྤྱག་ཅིང་སྟོ་
གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཚད་མར་སྐྱབ་པ་དང་། དེས་
འབྲུག་ལྟོག་གྲེད་པའི་ཚུལ་དང་། དུས་གསུམ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དབྱེད་པའོ། །དང་

སོ་ནི། བཅད་ཤེས་དང་ནི་ངེས་པ་གཉེས་ཚོས་ཅན། མངོན་སུམ་མིན་པར་ཐལ། ཉོག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཀུན་ཚོས་ཅན། ཚད་མར་བྱུབ་
པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་
པས་ཁྲུབ་པའི་དོན་དུ་མི་གཟུང་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་ཅ་བ་ཉིད་ལ་ནང་འགལ་དུ་མ་འབྱུང་བར་
འགྱུར་བས་སོ། །

གཉེས་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་ཚད་མ་ནི་ཚོས་ཅན། དོན་ངེས་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་
ལྡོག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བྱེད་དེ། དུལ་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་གང་ཞིག །མ་ངེས་པར་
འཇུག་ལྡོག་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། འབགས་པ་རྟོག་པའི་བག་ཚགས་དང་བྲལ་བ་
རྣམས་ཚོས་ཅན། ངེས་ཤེས་མེད་ན་འཇུག་ལྡོག་མི་རུས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཉོག་པ་
མེད་ཀྱང་དཔའ་བར་འགོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྣོ་བས་ལས་བྱེད་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱལ་གྱིས་འདས་མ་འོངས་མི་མཁྱེན་ན་
ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། མཁྱེན་ན་སྣང་ནས་མཁྱེན་ན་དུས་གསུམ་རྗེས་
སུ་བྱུབ་པར་འགྱུར་ལ། མི་སྣང་ན་དུས་གསུམ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱུན་དང་ལྡན་པ་མི་
རུང་ངོ་ཞེ་ན། ཇི་སྐྱོད་བཤད་པའི་བརྟག་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་མཁྱེན་ཚད་
མས་མ་བྱུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཀུན་མཁྱེན་ཅམ་ཞིག་དངོས་པོ་སྣོ་བས་
ཤུགས་གྱི་རིགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་ལ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཅན་དེ་ཡི་
མཁྱེན་པ་མཐའ་དག་ཚུལ་འདི་ལྟར་མཁྱེན་པ་སོགས་རྫོགས་པར་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་
དཔག་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱལ་རང་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་
འདོད་པ་སོགས་ནི། ལུང་དང་རིགས་པ་དང་འགལ་བས་དོར་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རོ་ལོ་སྐྱབ་པ་དང་། མཚན་ཉིད་སྐྱབ་པ་དང་། སྐབ་པའི་
 དོན་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་ལོ་ལ་གཉིས། ལྷང་ཟེན་པ་སྐྱབ་པ་དང་། འབྲུང་
 རྱང་སྐྱབ་པའོ། །དང་ལོ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཁེན་པ་དང་། མཁེན་པ་བརྟན་པ་དང་། མ་
 ལུས་པ་མཁེན་པའི་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་ཚད་མས་ངེས་པར་གྲུར་ན་མཁེན་པ་མཐར་
 ཟུག་ཚོལ་བྱང་བའང་དཔག་པར་རྣམ་པར་ཐལ། གང་གོས་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེ་བར་
 མཁོ་བའི་དོན་སྟོན་པའི་བརྗོད་པ་རྣམ་དག་ཡིན་ན་མཁེན་པ་རྣམ་དག་ཚོལ་བྱ་སོང་
 བས་ཁྱབ་སྟེ། རང་རང་གི་ཡུལ་ལྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་པའི་ཚིག་བཞིན། མདོ་
 རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ཡང་དེ་ལྟར་རོ་ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་
 མས་སྐབ་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་རྒྱན་གྱིས་སློབ་བཤེས་ལྟར་མཛད་པ་ལ། དེའི་ཚིག་
 བརྗོད་པ་རྣམ་དག་ཡིན་པས། དེའི་རྒྱད་ལ་མཁེན་པ་རྣམ་དག་ཡོད་པར་ཐལ་བ་
 འཕེན་པ་སྲ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་མཛད་པའི་འབྲེལ་མེད་འབའ་ཞིག་གོ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྐྱབ་པའོ། །དང་ལོ་ནི། ལྷོང་ཉིད་
 རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཟུག་པ་ཚད་མས་སྐབ་པར་ཐལ། ལྷོང་ཉིད་རྟགས་པའི་སློ་
 བོ་མས་པ་རྗོགས་ནས་དེ་བོ་མས་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་བ་མཐར་ཟུག་པ་འབྲུང་རྱང་
 མཐའ་གཞན་བཀག་པའི་ངེས་པས་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟེན་བརྟན་བོ་མས་ཟེན་
 ཡང་འབད་ཚོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་སྟོས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཚོས་ཡིན་ན། བོ་མས་བྱེད་ཀྱི་
 ཡན་ལག་དང་མ་བྲལ་ན་བོ་མས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཟུག་པར་འབྲུང་བྱ་རྱང་སྟེ། དཔེར་ན་
 འདོད་ཆགས་བོ་མས་པ་བཞིན། ལྷོང་ཉིད་བསྟོམས་པའི་སློ་ཡང་དེ་ལྟར་རོ་ཞེས་བགོད་
 པའི་རྟགས་དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟོགས་ཚོས་སྐྱབ་

བ་དང། རྒྱབ་པ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་པར་གཞན་རྣམས་མངོན་སུམ་
 གྱིས་གྲུབ་ལ། རྟེན་བརྟེན་པ་སྐྱབ་པ་ལ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་དང། རང་གི་ལུགས་
 ལོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་རྟེན་བརྟེན་པ་རིག་པའི་ཚོགས་མཐའ་རྣམས་པ་གཉིས་མཐའ་
 ལྷག་པ་མེད་པ་མེ་དང་སློན་མ་དཔེར་བྱས་ནས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཉིད་གྱིས་འགྲུབ་
 ཅེས་ཟེར་རྟེ། རང་རྒྱུད་ལ་རང་རིག་གིས་རིག་པ་ཅམ་རིག་པ་སྐྱ་མ་སློན་དུ་སོང་བར་
 གྲུབ་པས། རིག་པ་སྐྱ་མ་སློན་དུ་མ་སོང་བའི་རིག་པ་ཅམ་ཁེགས་པས་ན། དེ་སློན་དུ་མ་
 སོང་བའི་རིག་པའི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཁེགས་རྟེ། དུ་བ་ཅམ་མེ་ལས་འབྲུང་བར་མངོན་སུམ་
 གྱིས་གྲུབ་པས། མེ་སློན་དུ་མ་སོང་བའི་དུ་བ་ཅམ་ཁེགས་པས་ན། དེ་སློན་དུ་མ་སོང་བའི་
 བྱེ་བྲག་ཀྱང་འབྲུགས་ལ་ཁེགས་པ་བཞིན་ལོ། །ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་རིག་པ་ཅམ་གྱིས་རིག་
 པ་སྐྱི་མ་སྐྱེད་པར་གྲུབ་པས། དེ་མི་སྐྱེད་པའི་རིག་པ་ཅམ་དངོས་སུ་ཁེགས་པ་ན་བྱེ་
 བྲག་ཀྱང་འབྲུགས་ལ་ཁེགས་རྟེ། སློན་མེ་ཅམ་འོད་འབྱེན་པར་གྲུབ་པས། འོད་མི་འབྱེན་
 པའི་སློན་མེའི་བྱེ་བྲག་མཐའ་དག་ཁེགས་པ་བཞིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རིག་པའི་ཡ་
 མཐའ་དང་མ་མཐའ་ལྷག་མེད་རང་རིག་གིས་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ད་ལྟར་གྱི་རིག་པ་
 རིགས་འབྲས་སྐྱ་མ་སློན་དུ་སོང་བ་དང། སྐྱི་མ་སྐྱེད་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་
 ཀྱང། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་དང། འཆི་ཁའི་རིག་པ་རིགས་འབྲས་སྐྱ་མ་སློན་དུ་མ་
 སོང་བ་དང། སྐྱི་མ་མི་སྐྱེད་པར་དགོས་པའི་སྐྱིད། མེ་དང་སློན་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དཔེར་
 མི་རུང་བར་ཐལ། རིགས་མི་མ་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་འབྲས་རིགས་མ་སྐྱབ་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
 དཔེར་དགོད་པ་མི་རུང་བའི་སྐྱིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རིག་པའི་ཡ་མཐའ་ལྷག་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་དང། སྐྱི་མཐའ་

ལྷན་མཉམ་དུ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྟགས་དགོད་པ་ནི། རིག་པའི་སྡོན་མཐའ་ལྷན་མཉམ་དུ་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཉེར་ལེན་སེམས་ལས་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་སྲིད། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ཚོས་ཅན། ཉེར་ལེན་རིག་པ་སྲ་མ་སྡོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། དཔེར་ན་ད་ལྟར་ཀྱི་རིག་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ་སྟེ། རྟོགས་ཚོས་མངོན་སུམ་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། ལྲབ་པ་ནི་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་སྐྱེ་བ་རྒྱ་ལ་ལྟོས་པ་དང་། རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་མི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། བེམ་པོས་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་བཀག་པས་རིག་པ་སྲ་མའི་ཉེར་ལེན་ལས་སྐྱེས་པར་གྲུབ་པོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་དགོད་པ་དང་། ལྷན་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་པ་སྲི་མ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་ཞིང་གོགས་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རིག་པའི་སྲི་མཐའ་ལྷན་མཉམ་དུ་འགྲུབ་པར་ཐལ། རིག་པ་སྲི་མ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཚང་ཞིང་གོགས་མེད་པ་དེ་འཆི་ཁའི་སེམས་རིགས་འདྲ་སྲི་མ་སྐྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟོགས་ཚོས་སྐྱབ་པ་དང་། ལྲབ་པ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། གསལ་བ་ཅམ་རྟེན་བརྟེན་པར་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་སྤྱགས་དགག་པ་དང་། རང་སྤྱགས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷན་སྐྱེགས་ཁ་ཅིག །ལས་དང་སྤྱས་སེམས་གསུམ་ཀ་འཁོར་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ལས་དང་སྤྱས་གཉིས་པོ་སྤང་བའི་སྲིད་དུ་ཟས་གཙོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་སྤྱད་དགོས་ཟེར་པོ། །ལས་དང་སྤྱས་འཇོད་པར་བྱེད་པའི་དཀའ་སྤྱབ་ཐར་ལམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་འཇིན་མ་སྤངས་པར་ལས་དང་སྤྱས་ཟད་པར་སྤོང་མི་

ལུས་ཤིང། དཀའ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་སྲིད་མ་འགོག་པ་ལ་མི་སེལ་ལ། བདག་འཛིན་
སྤངས་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་དགོས་པས་ཁྱབ་པའི་སྲིད་གཉིས་
པ་ལ་གཉིས། འཁོར་བའི་རྒྱ་ཚོས་བརྒྱུད་བ་དང། དེའི་གཉེན་པོ་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། ཡང་སྲིད་ཅམ་གྱི་རྒྱ་དང། དབང་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱལོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་
སྲིད་སྲིད་མ་རྒྱ་མེད་དང་མི་མ་སྤོང་བའི་རྒྱ་ལས་སྤྱད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་
རྒྱ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་ལས་ཀྱང་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་དང་དེས་
བསམགས་པའི་ལས་དང་འབྲས་བུ་འཁོར་བ་འབྱུང་བའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། སྲིད་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་རྒྱ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆེ་འདིའི་
སྐྱེ་མཆེད་ཐ་མ་འདི་ལས་སྲིད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་གཞན་འབྱུང་ཞིང། དེ་ཡི་བཟང་ངན་
དཀའ་ནག་གི་ལས་ཀྱིས་བྱེད་ལ། དབང་པོས་བདག་རྒྱུན་བྱས་ནས་དབང་ཤེས་
སྐྱེད་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལ་སྤོགས་རེའི་མགོ་གཞོན་པ་ནི། བྱམས་སོགས་བསྐྱོམས་
པས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་དངོས་སུ་གཙོད་ལུས་པ་མིན་པར་ཐལ། བྱམས་པ་བསྐྱོམ་པ་
སོགས་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྤངས་དངོས་སུ་མི་འགལ་བའི་སྲིད། མཐའ་དག་
བྱང་འབྲིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་
བདག་འཛིན་དེ་སྤོང་འབྲིན་སྟེ། བདག་མེད་བདག་དང་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་གྱི་
འགལ་བ་ཡིན་ལ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་དངོས་པོའི་
གནས་ལུགས་ལ་ཞུགས་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། འཁོར་བའི་རྒྱ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང།
གཉེན་པོ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཁོར་བའི་རྒྱ་མ་རིག་པ་དང་ལས་དང་

སྲིད་པ་གསུམ་གསུངས་པ་དང། སྲིད་པ་རྒྱུད་གསུངས་པ་དང། འཛིག་ལྟ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གསུངས་པ་སོགས་དང་མི་འགལ་ཉེ། བདག་འཛིན་གྱིས་སྲིད་པ་སྐྱེད་པ་དང་དེས་ལས་བསགས་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་ལ། འཛིག་ལྟ་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། འཛིག་ལྟ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ན། མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་ཡང་སྲིད་བྱི་མ་མི་ལེན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེན་སྐྱོན་མེད་དེ། འཛིག་ལྟ་ལ་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིད། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤངས་པས་ཡང་སྲིད་མི་ལེན་ན། ཉེན་བརྟན་པ་མི་འགྲུབ་ལོ་ཞེན་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ས་བོན་ཐོག་མ་ཡོད་མིན་ཡང་མེས་བསྐྱེད་གསུངས་པས་ན་བྱི་མཐའ་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་ཀྱང་བདག་མེད་མཐོང་བ་མཐར་ཐུག་ན་བྱི་མཐའ་འགྲུབ་པའི་བྱིད། གཉིས་པ་ལ་གསལ་བ་ཚམ་ཉེན་བརྟན་པར་སྐྱབ་པ་ནི། མེས་པ་གསལ་བ་ཚམ་ཡིན་ན་གསལ་བ་བྱི་མ་སྐྱེད་པར་ངེས་ཉེ། གསལ་བ་སྐྱེད་པ་ལ་རྒྱ་ཚང་ཞིང་གོགས་མེད་པའི་བྱིད། གཉིས་པ་ཁྲབ་པ་སྐྱབ་པ་ནི། ཁྲབ་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། འཛིག་ཚོགས་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྤང་འབྱུང་བའི་དཔེ་ཡང་དག་གི་སྤྲིང་དུ་གྲུབ་པའི་བྱིད། གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་སྐྱབ་པ་ནི། གཉིས་སྤོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། འབྲུལ་མེད་དུ་འགྲུབ་སྟེ། གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། སྤངས་པ་དང། ཡེ་ཤེས་ཕུན་ཚོགས་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ཅི་མ་

སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སྒོང་མི་རུས་ལ་རུས་ཀྱང་སོ་སྐྱེས་དེ་སྒོང་བའི་
ཐབས་མི་ཤེས་པའི་སྲིད་དང་། ལན་གཅིག་སྤངས་ཀྱང་སྤང་ཡང་སྤངས་པ་ལོག་
པས་མི་བརྟན་པའི་སྲིད། གཏན་སྤངས་པའི་གྲོལ་བ་མེད་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། སྲི་མ་
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མིན་པར་ཐལ། སེམས་སྒོ་བྱང་བ་འབྲལ་རུང་ཡིན་པའི་སྲིད།
སྒོང་བའི་ཐབས་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐབས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཡོད་པའི་སྲིད། སྤང་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་དུ་སྒོང་རུས་པས་སྤང་མི་སྐྱོག་པའི་ནམ་
གྲོལ་འཐད་པར་ཐལ། ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་བདག་འཛིན་སྤང་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་
སྒོང་རུས་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་།
ཀུན་མཁྲེན་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་ནི། མཚོངས་པ་གོམས་པས་
ཅུང་ཟད་འཕེལ་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཚུ་ཚོ་བར་འགྱུར་ཡང་མཐའ་
དམར་འབར་བར་མི་འགྱུར་བ་དང་། གསེར་ལྷུ་ཡང་མེད་དང་བྲལ་ན་སྤང་བར་འགྱུར་བ་
གསེར་གྱི་དཔེས་བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་གོམས་པས་ཅུང་ཟད་ཁྲད་པར་དུ་
འགྱུར་ཡང་གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་སྲིད་པ་མིན་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི།
དཔེ་གསུམ་པོ་དེ་བཅེ་བ་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་གོམས་པ་
མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བའི་མ་ཐུན་དཔེར་མི་རུང་བར་ཐལ། རྫོང་དེ་དག་གོམས་པར་
བྱས་ཟིན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས། ཉེན་བརྟན་པ་ཡིན་ལ། མཚོངས་པ་
རིགས་འབྲེལ་པས་མི་འགྱུར་བར་ཐད་ཀའི་འབད་རྩོལ་ལ་ལྟོས་པའི་སྲིད་དང་། ཚུའི་
འོད་ཀྱི་ཉེན་མི་བརྟན་པའི་སྲིད། མེས་གསེར་གྱི་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བ་འབྱུང་མི་རུང་དུ་སྐྱེད་མི་

བྱས་པར་སྐར་སྐར་བ་འབྱུང་བུང་དུ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་
བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ལ་རྩོད་པ་ནི། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྣང་རྗེ་གོམས་པ་
ལས་དེ་ཡི་དང་དུ་འགྱུར་བ་སྲིད་དུ་ཚུགས་མོད། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་
ཀུན་མཐུན་སྐྱབ་པ་དཀའ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་ཤེས་ན་ཡང་མཐའ་
ཡོད་དུ་འགྱུར་ལ། འདི་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཆར་དུ་ཤེས་ན་ཡང་
མཐའ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་མཐའ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །

ལན་ལ་གཉེས། དགོས་པའི་དོན་ཀུན་ཤེས་པའི་ཀུན་མཐུན་འཐད་པ་དང་།
ཤེས་བྱ་ཀུན་མཐུན་པའི་ཀུན་མཐུན་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་མཐུན་ཚད་མས་
མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། གོམ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་བྱའི་གཙོ་བོའི་དོན་
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་མི་སྐྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་དེ་ཉིད་ཀུན་མཐུན་
ཡིན་ལ། དེ་དངོས་པོ་སྐྱབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དགོས་
པ་མེད་པ་མ་འདུས་ཀྱང་མེ་ཀུན་ཚོགས། སྐྱན་ཀུན་ཚང་ཞེས་པ་བཞིན་ལོ། །འབྲུབ་པ་
ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་གོམ་དོན་གཉེར་གྱི་དགོས་པའི་དོན་ཀུན་ཤེས་པ་མཐར་ཐུག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཞེས་ཟེར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན་ཐམས་ཅད་འདུས་ནས་ཚོས་ཉོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚོ། ཚོས་ཉན་པ་ལ་བ་ལང་
མེད་ཀྱང་དགོས་དོན་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ལོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་དང་
པོ་དང་གཉེས་པར་བཤད་པ་ལྟར། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། བདེན་བཞི་
མཐུན་པའི་ཀུན་མཐུན་དངོས་པོ་སྐྱབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་མ་

ཤེས་པར་དེ་དག་གི་འདུ་ལྷོག་གྲུང་དུ་བཟུང་ན་སྡེ་བདུན་གྱི་རིགས་པའི་རྟེན་སྟོན་
འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདིར་རྒྱན་གྱི་བཞེད་པ་ལྟར་ཀུན་མཁུན་ལ་གཉིས་སུ་
བྱེ་བའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡང་ན་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཀུན་མཁུན་ཡང་
ཚད་མས་སྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞི་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་
རྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དབག་པ་ཡིས་སྲུབ་པའི་སྤྱིར། སྡེ་བདུན་ནས་གསུངས་
པ་དང་དབྱེ་བ་བཞི་བརྒྱ་པ་ནས་གསུངས་པ་རྣམས་སྟོང་ཉིད་ལ་སྤྲོད་པའི་གྲུང་
པར་ཡོད་ཀྱང་། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཀུན་མཁུན་དཔོག་པའི་
སྤྱིའི་ཚུལ་འབྲས་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་རྟོག་ཏུ་བརྗོད་ན་བསྐྱལ་བའི་བར་དུ་བརྗོད་རྒྱ་
ཡང་སྤྲོད་པ་པ་ན་མེ་ལོང་ནང་དུ་གཅིག་ཚར་འཆར་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཤེས་བྱ་མཐའ་
མེད་པ་ཀུན་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཁུན་པ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱར་
བཅོས་འདིའི་ལུགས་ལ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབག་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་བཞེད་སྟུང་བ་ནི།
ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཀུན་མཁུན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ་ཚེ་
འདི་བར་བཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ལོག་སྤོགས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤྲང་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མཚན་གཞི་མངོན་སུམ་ལྟར་
སྤྲང་ཉིད་དུ་མཚོན་པར་འདོད་དེ། དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་མཚན་ཉིད་
དོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་ལྟར་སྤྲང་དེ་ལ་ཚོས་ཅན། གཉིས་ཡོད་དེ། རྟོག་པ་དང་
རྟོག་མེད་འབྲུལ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྤྱིར། རྟོག་མེད་ལའང་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡིད་

བསྐྱད་པ་དང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་བསྐྱད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྲིད།
 རྟོག་པ་མངོན་སྲུང་ལྟར་སྤང་བསྐྱུས་ན་བདེའི་རྟེན་ཅན་དང་། རོན་གཞན་ལ་སྐྱོ་
 འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དང་། ལྷོག་ཏུ་སྐྱུར་པའི་རོན་ཅན་གསུམ་ཡིན་ལ། ཀུན་ལས་
 བཏུས་སུ་བྱུག་བཤད་པ་སྤྱི་སྤྱི་གསུངས་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
 རིགས་པ་ཅན་པའི་ལོག་རྟོག་ལྷོག་པའི་ཚད་དུ་གཉིས་ཚོད་གཞི་དང་བཞི་རོན་ཚན་
 གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་མཐུན་དཔེར་བསྟན་པའི་ཚད་ཡིན་པའི་སྲིད། ཅ་བའི་ཚིག་ལ་
 འབྲུལ་གཞི་སྤང་ན་ཡང་རོན་དེ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་བྱུག་ཏུ་སྤྱི་བ་ཡང་ལོག་རྟོག་ལྷོག་
 པའི་ཚད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ཚད་འབྲས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མངོན་སྲུང་གི་ཚད་འབྲས་དང་།
 རྗེས་དབུག་གི་ཚད་འབྲས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་།
 རང་གི་ལུགས་དང་། དེ་གྲུབ་མཐའ་བཞི་དང་སྐྱུར་ཉེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱོད་
 པ་པ་དང་པོར་རོན་ལ་ལྟ་བའི་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་དང་། དེའི་ལོག་ཏུ་རོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་
 རྟུན་པར་ངེས་པ་སྲ་མ་ཚད་མ་དང་སྲི་མ་འབྲས་སུ་བེར་ཉེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 རོན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་རོན་ལྟ་བུ་མ་གྲུབ་ཅིང་། རྣམ་པ་ཤར་ན་གཟུང་རྣམ་ཉིད་
 ཚད་མར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་སྲིད། རིག་པ་ཅན་པ་དབང་རོན་སྤང་པ་དང་རོན་
 རྟོགས་ཚད་འབྲས་སུ་འདོད་དེ། མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚད་འབྲས་རྗེས་ཐ་དད་པ་མི་
 འཐད་པའི་སྲིད་དང་། དབང་ཤེས་གཅིག་གིས་དབང་པོ་དང་འབྲས་པའི་རོན་མཐའ་
 དག་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་སྲིད། སྤྱི་བྲག་པ་སྤྱི་སོགས་རྟུན་པར་འཇལ་
 པ་ཚད་མ་དང་། རྟུན་པར་ཅན་རྗེས་འཇལ་བ་འབྲས་སུ་དེར་སྐྱུ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

ལ་པ་དུམ་བུར་སོང་བ་ཙམ་ལ་བཅད་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་
འཇུག་པའི་ཡུལ་འབྲེལ་བ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་གཞི་གཅིག་གི་ཚད་འབྲས་སུ་མི་རུང་
བའི་ཕྱིར། རྩེ་བྲག་ཏུ་སྐྱོ་བ་ལ་ལྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་དབང་ཤེས་ཚད་འབྲས་
སུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བེམ་པོས་ཡུལ་རྟོགས་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། དེས་ན་རྣམ་པར་བཞག་འཛོག་གི་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་ལ་ཚད་འབྲས་
བཞེད་དེ། གསར་དུ་མི་སྐྱོ་བའི་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་དང་། དོན་རྟོགས་ཚད་མ་ཚད་
འབྲས་སུ་བཞེད་ཅིང་། དེ་ཡང་གྲུབ་བདེ་ངོ་བོ་གཅིག་གི་རྣམ་པར་བཞག་འཛོག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ནི། རྣམ་བཞག་གྲུབ་མཐའ་
པལ་ཆེར་མཐུན་པར་ཐལ། གཟུང་རྣམ་གཞལ་གྱ། འཛོན་རྣམ་ཚད་ལ། རང་རིག་
འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་གྲེ་བྲག་སྐྱོ་བ་མ་
གཏོགས་མདོ་སྐྱེ་བ་སོགས་པལ་ཆེར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དོན་རིག་སྐྱོ་བས་རང་རང་
གི་གྲུབ་མཐའ་སྟོབས་ཀྱིས་ཚད་འབྲས་འཛོག་སྟེ། རྩེ་བྲག་སྐྱོ་བ་དོན་རྣམ་མེད་སྤྱད་
མདུན་དུ་འཛོན་པའི་སྐྱོ་ནས་ཚད་འབྲས་འཛོག་ལ། མདོ་སྐྱེ་བ་དོན་ཤེས་སྤྱི་རྣམ་ཐ་
དད་པའི་སྐྱོ་ནས་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དོན་སྐྱོ་གཉེས་དང་སེམས་ཅམ་པ་གཉེས་ཀྱི་ཚད་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དཔེར་བརྗོད་པ་ནི་གོ་བར་སྒྲུའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དོན་རིག་པའི་ལྷགས་དང་། རྣམ་རིག་པའི་ལྷགས་
སོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔལ་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱང་མཛོན་སུམ་ལ་དཔལ་ག་རྣམ་ཤེས་པར་
བྱ་སྟེ། དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་མེའི་རང་མཚན་གཞལ་བུར་བྱས་པ་ལ་དུ་བའི་
རྟགས་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་སེལ་གྱི་སྟོལ་མེའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་

སྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ་ཡིན་
ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་འབྲས་ཏྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་
གི་ཚད་འབྲས་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་དུ་བའི་
ཏྟགས་ལས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་སྐྱེས་བུ་མི་སྐྱུ་བའི་ཚད་མ་རྗེས་
དཔག་ཡིན་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་རིག་པ་རྣམས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་མེད་ན་མེ་
དུར་སྤང་བ་ཙམ་དུ་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་དུར་སྤང་སྤར་འབྱུང་ཞིང་མེར་སྤང་ཕྱིས་འབྱུང་
བས་མེ་རྒྱ་དང་དུ་བ་འབྲས་བུར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཏྟགས་ལས་བསྐྱུབ་བུ་རྟོགས་
དགོས་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་དེའི་མངོན་སུམ་ལ་ལྟོས་ནས་དུར་སྤང་སྤར་འབྱུང་ཞིང་མེར་སྤང་
ཕྱིས་འབྱུང་ཡང་མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྤྱི་ཁྱབ་དེས་
པའི་ཚེ་མེར་སྤང་གི་བག་ཆགས་སྣང་པོར་ཡོད་པ་གསལ་བར་སང་བ་ལས་མངོན་
སུམ་ལ་སྤང་བའི་མེ་འབྱུང་ལ། དེས་ཐན་བཏགས་པའི་སྣོ་བས་ཀྱིས་དུ་བར་སྤང་བའི་
བག་ཆགས་གསལ་བར་སང་བས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་དེས་ན་མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། སེམས་ཙམ་པའི་བཞེད་པ་ལ་འབྲས་ཏྟགས་འདོད་ལུགས་གཞན་དུ་བྱེད་པ་ནི།
རྣམ་འགྲེལ་དང་། ལྷ་དབང་སྒྲིའི་འགྲེལ་བ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ་གཞན་དུ་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །འདིར་སྐྱས་པ། ལྷ་བ་མཐའ་བཟང་དང་རན་པའི་བྱང་པར་ནི། ཚད་མ་
སྐྱོན་མེད་ཤེས་པ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཙམ་བ་མངོན་སུམ་ལ་སྐྱབ་པས། མངོན་
སུམ་རྣམ་བཞག་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན། །བསྐྱུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་
པའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཉེར་གྱི་རྣམ་

བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། མངོན་སུམ་བརྟག་པའི་རབ་
ཏུ་བྱེད་པ་དགུ་པའི་འབྲེལ་བའོ། །།

༡༢༽ རྗེས་དཔག་བཤད་པ།

༼ གཉེས་པ་རྗེས་དཔག་བཤད་པ་ལ་གཉེས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་
ལོ། །དང་པོ་ནི། དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྟོམ་ནས་རྗེས་དཔག་གི་སྐྱེས་བཟོད་པར་
རིགས་པ་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉེས་ཡོད་དེ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། གཞན་དོན་
རྗེས་དཔག་གཉེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རང་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་
པ་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། ལེ་ཏུའི་གཞུང་
བཤད་པ་དང་། ལེ་ཏུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་དོན་རྗེས་དཔག་
གི་མཚན་ཉིད་ནི་རྒྱལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས་སློབ་གྲུང་གི་དོན་མཐོང་བ་སྟེ་རྟོགས་
པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རྟེན་གྱི་གཏམ་ཚིགས་བཤད་པ་དང་། དེའི་བརྒྱབ་བྱ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། རྟགས་གྱི་སྟོམ་གཞི་དོས་བརྒྱུང་བ་དང་། དེ་ལ་སྟོམ་
པའི་རྟགས་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྒྱལ་དང་པོའི་སྟོམ་གཞི་དང་།
རྗེས་སུ་འགོ་སྟོབ་གི་སྟོམ་གཞི་དང་། དེ་དག་སྟོམ་གཞིར་འཛོག་པའི་འཐད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། རྗེས་སུ་དཔག་བྱའི་སྐྱད་དོན་སྒྲིང་བསམ་པ་དང་། སྐབས་སུ་
བབ་པའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྗེས་སུ་དཔག་བྱའི་སྐྱ

འཇུག་པའི་ཡུལ་ངོས་བརྒྱུད་བ་དང་། གང་དུ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངེས་པ་
 དང་། རི་ལྗང་འཇུག་པའི་སྤྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་
 དང་བསྐྱབ་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་སློབ་པའི་སྤྱི་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་གསུམ་
 ཡོད་དེ། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་དངོས་མིང་ཡིན་ལ་སློབ་པའི་
 ཡི་སློབ་པའི་མེས་ཟེན་པའི་སྤྱི་དུ། ཚོད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་གྲུལ་གཉིས་ལ་
 བཏགས་ནས་འཇུག་པའི་སྤྱི་དུ། གཉིས་པ་ནི། རོན་སློབ་པའི་ཚོས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་
 ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སམ། ཚོས་ཀྱི་ཚོས་སམ། ཚོགས་དོན་གྱི་ཚོས་ཡིན་སྟེ་དུ་
 དོགས་པ་སྐྱེ་བས་འཇུག་པ་འཚོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། མིང་ཐམས་
 ཅད་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་གོ་བའི་སྤྱི་དུ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་མིང་བཏགས་མིང་གི་ཁྱད་པར་དང་། དངོས་དང་
 བཏགས་པའི་ཚོས་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཚོས་ཅན། ལྟོ་
 ལྟོ་ཞེས་ཞབས་ཞུམ་པ་དེ་ཉིད་གོ་བ་ལ་དངོས་མིང་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་
 ལྟོ་སྐྱུང་བའི་དེའི་མིང་གང་ཞིག །དེ་འཇུག་མེད་དུ་གོ་བའི་སྤྱི་དུ། ཚོད་གཞི་དང་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་སློབ་པའི་སྤྱི་དུ་མིང་བཏགས་པའི་མིང་དུ་འདོད་དེ། དེ་ལ་འབྲེལ་བ་དང་
 འབྲེལ་བའི་སློབ་པའི་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། ལུས་པར་ཐམ། དངོས་མིང་དུ་
 འཇུག་པའི་ཡུལ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་བ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱ་མཚན་འགའ་ལས་
 རྒྱུ་འཇུག་མེད་དུ་མི་སྐྱེ་ཡང་། བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་ཡུལ་གཞན་ཚོགས་པ་
 ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོགས་དོན་ལ་དངོས་ཚོས་བསམ་པ་དང་། ཡ་
 གྲུལ་གཉིས་ལ་བཏགས་ཚོས་བསམ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་ལ་ནི་སྤྱོད་གས་ཀྱི་སྐྱབ་དོས་མིང་
དུ་འཇུག་སྟེ། དེ་དེའི་མིང་དུ་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གདོད་ནས་གྲུབ་ཅིང་དེ་ལ་བཏགས་
མིང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ལ་གསུམ། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བཏགས་
པའི་དགོས་པ་དང་། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཚོད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་ལ་སྤྱོད་གས་ཀྱི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བཏགས་མིང་འཇུག་
པ་ལ་ནི་འདྲ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ལ་ལྟོས་ལ། དེ་གཉེས་རེ་རེ་ཡང་སྤྱོད་གས་
མཚན་ཉིད་པའི་སྤྱོད་གས་རེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ཚོས་ལ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་དང་། ཚོད་གཞི་ལ་
བཏགས་པའི་དགོས་པ་དང་། ཚོས་ཅན་རང་མིང་གིས་སློབ་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཚོད་
སྤང་དོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་མིང་བཏགས་པ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། གཏན་ཚིགས་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འགྲོ་བ། ཞེས་བརྗོད་ན་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་ཏུ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་མཐོང་བས་དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དང་། ལྡོག་སྤྱོད་ཀྱི་དོར་བྱས་
ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ནི། ཚོད་གཞི་ལ་སྤྱོད་གས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚོད་གཞི་ཚོས་ཅན་གྱི་སྤྱིང་དུ་དགོད་ཚུལ་དང་མ་སྐྱབ་པར་གྲུབ་པ་
དེ་ཚུལ་དང་པོར་བདེ་སྐྱབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་དང་པོ་འཆད་
པའི་སྐབས་སུ་ཚོས་ཅན་རང་མིང་གིས་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚོས་ཅན་རང་མིང་
གིས་བརྗོད་ན་མི་མ་སྐྱབ་དཔེ་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པ་ཁ་ཅིག་དང་། མ་སྐྱབ་དཔེ་
ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གསུང་བྱས་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་
ཚུལ་དང་པོ་གྲུབ་པམ་སྐྱེས་པའི་འཇུག་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལ་འཇུག་པ་སྐྱེ་

འགལ་བ་དང་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་སྐྱོར་གྱི་དེ་པའི་མཐའ་རྣམས་བཀག་ན་
ཡུན་རིང་འགོར་བས་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་མི་གོ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཚོས་ཅན་གྱི་སྐྱ་གསུམ་ལ་འཇུག་པས་རང་མིང་གིས་སྐྱོས་ན་
ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། རྩོགས་གྱི་སྐྱ་ཡང་གསུམ་ལ་འཇུག་པས་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་
བའི་ཕྱིར། ཚོད་གཞི་ལ་རྩོགས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་འཇུག་
གཞི་ཆེ་ཆུང་མཆུངས་ཞེ་ན། མི་མཆུངས་པར་ཐལ། རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་མཁས་པ་ལ་
གྲགས་པའི་སྐྱོན་སྐྱོར་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། དེ་གཉིས་མི་མཆུངས་པར་ཐལ། ཚོས་དང་འབྲེལ་བའི་རྩོགས་
གྱི་སྐྱ་ཚོད་གཞི་ཉིད་ལ་གོ་བ་ཡིན་པ་སྲིད་པོ་ལ་ལག་ལྟན་བཞིན། ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་
ཞེས་ཚོས་དང་འབྲེལ་ཡང་ཚོས་ཅན་སྐྱས་ཚུལ་དང་པོ་དེས་བར་མི་རུས་པ་མགོ་
ལྟན་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་དེ་དེ་བ་བསྐྱབས་བྱ་ཉིད་
མ་ཡིན་ཏེ། རྩོགས་གྱི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱོར་
བ་སྐྱོར་གཅིག་པོའི་ཚོད་གཞི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་དོར་སྐབས་
དང་མ་ཐུན་པར་རྒྱལ་བས་བསྐྱབས་བྱའི་ཚོས་གྱི་དཔག་གཞིར་བརྒྱབ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལ་གཏན་ཚིགས་དགོད་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པར་བྱུབ་པ་ཚུལ་དང་པོ་བྱུབ་པ་
ཡིན་ཏེ་རྩོགས་ཚོས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་དོ། །རྒྱས་པར་རྩོགས་ཚོས་དེས་བྱེད་གྱི་བརྟན་
བཅོས་ལོགས་སུ་བཤད་ཡོད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ལྟོས་གཞི་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་
དང་། རང་ལུགས་དགོད་པ་དང་། ཚོད་སྲིད་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྩོགས་སྐྱ་མ་

དང་། དེ་དགག་པ་དང་། བཀག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་མི། ཁ་ཅིག་ལ་རེ།
 ལྷན་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པར་བསྐྱབ་པའི་ཚོས་དང་ལྷན་པ་དང་མི་ལྷན་པ་ལ་མ་ཐུན་
 ལྷོགས་དང་མི་མ་ཐུན་ལྷོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །ལྷན་ཚུལ་དང་
 མ་ཐུན་པའི་བསྐྱབ་པའི་ཚོས་ཀྱིས་སྟོང་མི་སྟོང་ལ་འདོད་པ་ཡང་དོན་འབྲེལ་འདོད། །མ་ཐུན་
 ལྷོགས་དང་མི་མ་ཐུན་ལྷོགས་གཉིས་པུ་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་
 འགལ་དུ་བསམས་ནས་སྤང་གསུམ་གྱི་བར་དོགས་བ་ལ། སེལ་བས་འཇུག་པའི་
 ཚད་མའི་ལུལ་མི་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་རྗེས་ལྷོག་ནས་པར་བྱེ་སྟེ་སྟོན་སྟོང་སྟེ་སྟེ། མེ་
 དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོས་སྐྱབ་པ་ན། རྗེས་ལ་ཁ་ཚོན་ཚོད་
 ལ་ལྷོག་པ་ལ་སྤང་གསུམ་སྲིད་ཀྱང་སྟོན་མེད་དེ། དེ་ལ་དགག་ལྷན་བྱེད་པའི་སྐབས་
 མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལུ་ལུ་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལྷོག་པ་ལ་
 བརྟེན་པའི་ཚོས་སྐྱབ་པའི་ཚེ་ལྷོག་པ་ལ་ཁ་ཚོན་ཚོད་ལ་རྗེས་ལ་སྤང་གསུམ་སྲིད་
 ཀྱང་སྟོན་མེད་དེ། དེ་ལ་དགག་ལྷན་བྱེད་པའི་སྐབས་མིན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཚུལ་ཡང་
 རྗེས་ཚོས་སྐྱབ་པའི་ཚེ་དོ་ཤོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལྷན་པར་སྐྱབ་པ་དང་། ལྷོག་ཚོས་
 ལྷན་པའི་ཚེ་རང་ལྷོག་ལ་བརྟེན་པར་སྐྱབ་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དབེར་ན་བྱས་པ་སྐྱ་མི་
 རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པ་ལ་བྱས་ལྷོག་དེར་མཚོན་བྱས་ཀྱང་། བྱས་
 པ་ཡིན་ན་དེས་མ་བྱུང་པ་དང་། ལྷ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚེ་སྐྱ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པས་
 བྱུང་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མ་ཐུན་ལྷོགས་མི་མ་ཐུན་ལྷོགས་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཚོད་
 པ་མི་འཐད་པ་དང་། རྗེས་ལྷོག་བྱེ་སྟེ་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པ་དང་། རང་ལྷོག་ལ་བརྟེན་ཏེ་

སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟོགས་ཚོས་སྲུ་ཁ་ཚོན་ཚོད་པ་མི་འཐད་
 པ་དང། དབྱེད་ཅན་མ་བཞག་འདིག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་ལྟོག་རི་ལྟར་སྐྱབ་པ་ལང་
 རྟོར་བ་སྐྱོར་ཅིག་གི་མ་སྐྱབ་ལྟོགས་མི་མ་སྐྱབ་ལྟོགས་གཉིས་ཉིད་དུ་ངེས་མི་བྱས་
 པར་ཐལ། མ་སྐྱབ་ལྟོགས་མི་མ་སྐྱབ་ལྟོགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་ལྟོག་ཀྱང་
 མཁས་པ་རྣམས་ལ་ཡུལ་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོས་
 སྐྱབ་པའི་ཚེ་རྣམ་ལ་ཁ་ཚོན་ཚོད་ན། ལ་མེ་ལྟན་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱུ་བའི་རྟགས་རྣམ་སྲུ་
 བཀོད་པའི་ཚེ། སྐྱུ་བའི་རྣམ་སྲུང་གསུམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 སྐྱུ་བའི་རྣམ་མ་སྐྱབ་ལྟོགས་ཡིན་ན། རྒྱངས་པའང་མེ་ཡོད་དུ་འགྱུར་ལ། མི་མ་སྐྱབ་
 ལྟོགས་ཡིན་ན་དུ་བའང་མེ་མེད་དུ་འགྱུར་ལོ། །གཉིས་ཀ་སྲིད་ན་གཉིས་སྲུ་ཁ་ཚོན་
 ཚོད་པ་ཉམས་སོ། །གཞན་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྟོག་པ་ལ་ཁ་ཚོན་
 ཚོད་ན་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བས་བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་
 ཏུ་མཚོན་པའི་ཚེ། ཤེས་བྱ་ཅམ་ལྟོག་མ་སྐྱབ་ལྟོགས་ཡིན་ན། སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་
 གསུམ་ཞུགས་པར་ཐལ་ལ། མི་མ་སྐྱབ་ལྟོགས་ཡིན་ན་དེས་ཚུལ་གསུམ་ལ་བྱུང་ན་
 འགལ་བར་འགྱུར་ལ། མ་བྱུང་ན་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལོ། །དེ་
 བཞིན་དུ་གཞན་ལའང་སྐྱར་བར་བྱ་སྟེ། འདིས་ཀྱང་སྐྱོད་སྲུང་གསུམ་བཞེད་པའི་
 དོན་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་སྲུང་གསུམ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་གཞན་ལ་གཞོད་པ་
 བརྟན་པ་འདི་དག་རང་ལྟོག་གཞི་ལྟོག་མ་བྱེད་པའི་སྐྱོན་དུ་མར་འགྱུར་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། བརྟགས་ན་མི་འཐད་པ་དང། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་དང། ཅམ་
 བཞག་འགལ་བ་དང། སྐྱོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་

སྟོག་ལ་བརྟེན་པའི་ཁ་ཚོན་གཙོད་པའི་རྣམ་བཞག་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྗོངས་
 དེ་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དོན་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་ནི། ཚད་མའི་ལུལ་མི་
 ཤེས་པར་འགྲུང་ལ། ལྗོངས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ན་ནི་མེ་ཡོད་དུ་ངེས་པ་དང་མེ་མེད་དུ་
 ངེས་པ་དང་། མེ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་གཞི་གསུམ་དུ་འགྲུང་བའི་ཕྱིར་
 དོ། །སྐྱོར་བ་སྐྱོར་ཅིག་གི་མ་སྐྱུན་སྟོགས་མི་མ་སྐྱུན་སྟོགས་གཉིས་སྐྱིར་དངོས་འགལ་
 མ་ཡིན་པ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་བཞེད་པར་འདོད་པ་དག་ཉོན་ཅིག་། འོན་མེ་ཡོད་མེད་
 གང་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་ཡོད་དུའང་མ་ངེས་མེ་མེད་དུའང་མ་ངེས་
 པའི་གཞི་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཚད་མས་ངེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་ཁྲབ་པ་ཁས་
 ལྷངས་སོ། །འདོད་ན་དངོས་འགལ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། དེ་
 དག་ནི་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་སྤང་བོ་གསུམ་པ་སྟོག་
 པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྐྱོར་བ་སྐྱོར་ཅིག་གི་སྟོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་གསུངས་པ་
 མ་གཟིགས་པ་དང་མ་དགོངས་པ་ག་ལ་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱོར་བ་སྐྱོར་ཅིག་གི་ལྟོས་གཞི་དང་བོ་མེད་པར་འགྲུང་བར་ཐལ།
 ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ངོར་མ་སྐྱུན་སྟོགས་མི་མ་སྐྱུན་སྟོགས་གང་དུ་ཡང་མ་
 ངེས་པའི་སྟོགས་སུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཚེ་ཕྱི་ཚོལ་
 གྱི་ངོར་ཡང་སྟོགས་གཉིས་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་སྤང་གསུམ་མེད་པ་ཉམས་
 སོ། །འདོད་ན། ལུགས་འདི་ལ་སྟོགས་ཚོས་མཚན་ཉིད་བཞག་པར་དགའ་མི་རུས་པར་
 ཐལ། ལྟོས་གཞི་དང་བོ་མེ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་ལྟོས་གཞི་དང་བོ་མ་སྐྱུན་
 སྟོགས་སམ་མི་མ་སྐྱུན་སྟོགས་གཉིས་སུ་ངེས་ན་ལྟོས་གཞི་གཞན་གཉིས་ཀྱི་མེ་ཡོད་དུ་

དེས་པ་དང་། རྩ་སྐྱེད་མེ་མེད་དུ་དེས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བརྗོད་པ་རབ་ཏུ་དཀའ་བ་
 ཡིན་པར་ཐལ། གྱི་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་བྱ་མ་དེས་པའི་སྤར་སྤར་གསུམ་མེད་ན་མི་
 མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ཐུན་དག་ལ་ལྡོག་པ་དེས་པ་དང་། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་
 རྗེས་འགྲོ་དེས་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་བྱ་མ་དེས་པའི་སྤར་ཚོད་གཞི་དེ་མེ་མེད་
 ཡིན་མིན་གྱི་ཚོམ་ཟུང་གོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་དང་ནི་མ་ཐུན་
 ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་སྐྱ་རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་སྐྱབ་ཀྱང་
 ཕྱོགས་ཚོས་དང་རྟག་པར་སྐྱབ་ན་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་ན་མ་ཐུན་
 ཕྱོགས་ཞེས་གཅིག་ལ་ལྡོག་པས་འབྲེད་ན་ནི་གཏན་ཚིགས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་
 ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྐྱེད་མེད་མ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པའི་
 དངོས་ཀྱི་མ་དེས་པ་ག་ལ་སྲིད་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རྟགས་ཀུན་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་
 ཕྱོགས་གང་རུང་གཅིག་གི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱེད་བར་གྱུར་བས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་
 བ། དེ་གཉིས་པམ་ཚུན་སྤར་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཚོས་
 ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་ཡན་ལག་བསྐྱེད་བྱའི་ཚོས་
 ཀྱང་དེ་ལྡན་ཉིད་དེ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ་དབྱུག་པ་
 གྲུབ་པས་དབྱུག་པ་ཅན་གྲུབ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཞེ། རྟགས་ཀྱི་ལྟོས་གཞི་གསུམ་དུ་འདོད་པ་འགལ་བར་ཐལ། ཤེས་
 བྱ་ཡིན་ན་སྤོར་བ་སྤོར་ཅིག་གི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་གང་རུང་དུ་
 དེས་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཀྱི་ལྟོས་གཞི་གཉིས་སུ་དེས་པ་འདོད་ན་ནི་དེ་ལ་
 ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱང་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་ཁོ་ནར་འགྱུར་བར་ཐལ་སོ། །བཞི་བ་ནི།

ཉམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་ཚེ་སྤྱི་ཚོལ་གྱི་དོར་ཚད་མས་དེས་པའི་གཞི་གང་
 ཡིན་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་དེས་བསྐྱོབ་དཔོན་མི་བཞེད་དེ། ལ་
 མེ་ལྷན་དུ་སྐྱབ་པའི་ཚེ་མེ་ཡོད་དུ་དེས་ན་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། མེ་མེད་དུ་དེས་ན་མི་
 མཐུན་ཕྱོགས་དང་། གང་དུ་ཡང་མ་དེས་པའི་གཞི་ཚད་མས་དེས་བ་དེ་ཡུང་པོ་
 གསུམ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཕྱོགས་གཉིས་སྤྱིར་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་འདོད་བ་
 བོ། འབྲེལ་བར་བྱངས་པའི་རྣམ་དེས་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་མ་ཉེགས་བ་དང་། དེའི་དོན་
 ལྷན་བ་ན། དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ལྷོས་གཞི་ཡིན་པས་ལྷོ་དོར་ཡུང་གསུམ་དུ་
 གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་མ་མཐོང་བར་གསལ་ལོ། །

གཉིས་བ་ནི། རྗེས་ལྡོག་སོ་སོར་སྤྱེ་ནས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཚུལ་གཉིས་སུ་
 འབྱེད་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྗེས་ལྡོག་སོ་སོར་སྤྱེ་བ་ཡི་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཚུལ་
 རིགས་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་རྗེས་སུ་འཇུག་ན་འདིག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྣང་འདིག་པའི་སྤྱིར།
 དེར་ཐལ། རྗེས་ཚོས་སྐྱབ་པའི་ཚེ་དེ་མ་ཡིན་ལྷོ་དོར་བཅད་བ་ལ་མི་ལྷོས་ན་དེ་འབྲ་
 བའི་རང་མཚན་ཉེག་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་ལ། ལྷོས་ན་ལྡོག་བ་སྤངས་པའི་རྗེས་ལ་
 དགག་སྐྱབ་བྱེད་བ་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར། གསུམ་བ་ནི། རང་ལྡོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་
 བ་ཡི་ཚུལ་འདི་བརྟགས་ན་སྤྱིར་པོ་མེད་པར་ཐལ། ལྲས་བ་ལ་སྐྱ་མི་ཉམས་པར་སྐྱབ་
 པའི་གཏན་ཚིགས་བརྟེན་བ་འདི་དོ་པོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བརྟེན་ན་འབྲས་
 རང་ལས་མ་འདས་ཤིང་། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་བརྟེན་ཚུལ་མི་སྤྱིད་པའི་སྤྱིར་
 དང་། ལྷོས་རང་ལྡོག་ལ་བརྟེན་པར་གཞུང་བ་ཅེས་ཡིན་ན་དེ་ཅེས་གྱིས་བརྟེན་པར་མི་
 འབྲུབ་པའི་སྤྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་བཀག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་ཚོད་པ་ལྟེ། མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་མི་
 མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་གཉིས་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། སྤྱོད་པ་ཚོས་དེས་པའི་རྗེས་
 སུ་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་ལ་མེད་པའི་ལྷོག་པ་དང་། མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་
 རྗེས་འགྲོ་དེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོད་པ་གཞི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། མི་རྟག་པར་དེས་
 པའི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་བཞག་འདིག་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ལྟེ། ཚད་མའི་དགག་སྐྱབ་
 མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་སྤྱོད་པ་ཀྱི་བྱེད་པས་མིན་པར་ཐལ། ཚད་མའི་
 ལྷོ་བས་ལས་འོངས་པའི་འགལ་འབྲེལ་དེས་པས་འགྲུབ་པའི་སྲིད། འདིར་ཡང་འབྲེལ་
 པར་སློལ་སློལ་ནས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་སྤང་པོ་གསུམ་པ་ཉིད་ཡིན་ལོ་ཞེས་
 གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་གཉིས། རྗེས་སུ་འགྲོ་སྤྱོད་པ་བཟུང་
 པ་དང་། དེའི་ལྷོ་བས་གཞི་དོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལྟེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་སྤྱོད་པ་ལྟེ། འབྲེལ་
 པའི་འབྲེལ་བ་དེས་པ་ལ་སློལ་པར་ཐལ། རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་འབྲེལ་
 ལྷོ་བས་ཀྱིས་རྟགས་སྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་དེས་པ་རྗེས་འགྲོའི་ཚུལ་དང་།
 མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་དེས་པ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་དབྱེད་པ་དང་། རྟགས་
 ཀྱི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ལུལ་དོས་བཟུང་བ་དང་། གཞན་སེལ་གྱི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རབ་ཏུ་
 དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། མ་ཐུན་ལུལ་དོས་བཟུང་བ་དང་།
 ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལྟེ། སྤྱོད་པ་ཚོས་ཚོད་པ་གཞི་དང་སྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པའི་བསྐྱབ་
 བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་ས་མཚའས་པ་མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་དང་། མི་མཚའས་པ་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་
 ཉེ་སྤྱོད་པ་གཉིས་ཡིན་ལོ། །སྤྱོད་པ་དང་མ་ཐུན་པ་དང་། མ་ཐུན་པའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་སྐྱོ་

བཤད་པ་ཡིན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་གཞུང་གི་ཉམས་ཀྱིས་སྐྱེས་ཏེ།
བར་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་ནི་སྐྱབ་
ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པའི་བསྐྱབ་ཀྱི་སྤྱི་ས་དོན་མ་ཐུན་པ་དང་མི་མ་ཐུན་པ་ཞེས་
བྱའོ། །མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དབྱེ་བ། ལ་ལ་མེ་སྐྱབ་པའི་ཚོ་མེ་མེད་མེད་པ་མི་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་དང་། གང་རེག་འགལ་བ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་། རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་
གཞན་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སོ། །སྐྱ་མ་ལས་དངོས་སུ་ལྡོག་པར་རྟོགས་ཤིང་ཕྱི་མ་
གཉིས་ལས་འབྲུགས་ཀྱིས་ལྡོག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མ་ཐུན་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཚོད་དོན་དང་།
གཉིས་ཀའི་སྐྱ་དོན་དང་མ་ཐུན་པ་ལ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་བཏགས་པ་
པའི་གཞན་སེལ་ཉིད་ཡིན་གྱི་གཉིས་པོ་མིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འདི་ལ་གཞན་
གྱི་མྱོན་གཞུག་པ་ལྷན་པའི་དུས་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བར་ཐལ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་
ཡོད་པར་རེས་པ་ན། ཚོད་གཞི་དང་མ་ཐུན་པ་ལ་ཡོད་པར་རེས་དགོས་པ་དང་།
གཞུང་གི་སྐྱ་རྣམས་པར་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྐྱ་དང་རྣམས་པར་
མ་ཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཚོད་གཞི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ། རང་
ཉིད་རང་དང་མ་ཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྐྱོན་གསུམ་མེད་པར་ཐལ། ཚོད་པ་
དེ་དག་སྐྱ་བཤད་འཇུག་མ་ཕྱེད་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ཞིང་། དང་པོ་ལ་མ་ཐུན་དཔེ་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་ལ་རྣམས་པར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་
རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པས་འགལ་རྣམས་སུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚོད་གཞི་
ཉིད་མ་ཐུན་ཡུལ་ཡིན་པས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་མི་འབྲང་པའི་ཕྱིར། གཞུང་གི་

དགོངས་པ་འདྲ་ཁོ་ལོ་ཅག་གི་བཤད་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། མཐུན་སྟོབས་ཁོ་ན་
ལ་ཡོད་ཅེས་པའི་ངེས་བརྒྱུད་གིས་མི་མཐུན་སྟོབས་ལ་ཡོད་པ་གཙོད་ཀྱི། ཚོད་གཞི་
ལ་ཡོད་པ་མི་གཙོད་པར་མ་ཟད་དེ་ལ་ཡོད་པ་གྲུབ་ཟིན་སྟུང་པའི་ངེས་བརྒྱུད་ཏུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྗེས་ལྡོག་སོ་སོར་སྤྱོད་ནས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་རིགས་གཉིས་
སུ་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྗེས་ནི་དངོས་པོ་ལས་གཞན་མིན་ལ་གཞན་སེལ་
ལས་གཞན་པའི་ལྡོག་པ་མེད་པ་དེས་ན་རྗེས་ལྡོག་གཅིག་ཉིད་ཏུ་འཇུག་པ་ཉིད་ལ་
དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི། རྗེས་ལ་འཇུག་མེད་ཏུ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། དོན་དང་ཐ་སྙད་གང་སྐྱབ་ཀྱང་རྟོག་པས་སྐྱ་དོན་གཟུང་ལུལ་ཏུ་བྱས་
ནས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། དངོས་པོར་ཡོད་པ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་
དང་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཆེ་རྟོག་པས་སྐྱ་དོན་གསུམ་
གཟུང་ལུལ་ཏུ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚོས་གཉིས་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཚོད་སྤོང་ལ་གཉིས། རིགས་པས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། ལུང་དང་
འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐོག་མར་སྟོབས་གཉིས་སུ་བཅད་ན་མི་འཐད་
པ་སྤང་བ་དང་། ཉགས་དང་དགག་བྱ་ལ་བཉགས་ན་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཚོད་པ་
ནི། ཏུ་བའི་ཉགས་ལས་མི་སྐྱབ་པའི་ཆེ་སྐྱ་བའི་རྗེས་སྟོབས་གཉིས་གང་ཏུ་འདུད་པུང་
པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཉགས་ལས་བྱས་པ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་སྐྱབ་
པའི་ཆེ་ཤེས་བྱ་ཅམ་མཐུན་སྟོབས་མི་མཐུན་སྟོབས་སུ་དབྱེད་ན་རྗེས་ལྡོག་མ་སྤེ་
བས་ཁྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་འཛིག་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། ཁོ་ལོ་ཅག་གི་སྟོབས་འཐད་པར་

ཐལ། དུ་བ་དང་ནི་ཚུལ་གསུམ་གྱི། །གཞན་སེལ་གཉིས་པོ་སྐྱ་བོ་དང། །ཤེས་བྱ་
གཉིས་པོ་ལོག་པ་དང། །ལྡོག་པ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བས་དུ་བའི་སྐྱ་བོ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་
དང། དུ་མིན་གྱི་སྐྱ་བོ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང། །སྐྱ་བོ་ཅམ་གཉིས་ཀའི་ཚོས་དང། ཚུལ་
གསུམ་ཚང་བའི་ཤེས་བྱ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང། མ་ཚང་བའི་ཤེས་བྱ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་
དང། །ཤེས་བྱ་ཅམ་གཉིས་ཀའི་ཚོས་སློང་ར་ཕུང་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། །གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ་དང། །རང་གི་ལན་ནོ། །དང་བོ་ནི།
རྟགས་དགག་བྱའི་ཚོས་ལྡན་ལས་ལྡོག་གམ་དགག་བྱའི་ཚོས་ལས་ལྡོག། །རྟགས་
གྱིས་དགག་བྱའི་ཚོས་ལྡན་འགོག་གམ་དགག་བྱའི་ཚོས་འགོག་ཅེས་ཅོད་པའི་ཚོས་
དང་རྟགས་གྱི་ཕྱོགས་གཉིས་གྱི་ཅོད་པ་བཞིའི་གཞན་ལན་འབྲུལ་བར་ཐལ། མེད་
དགག་གི་ཐ་སྲད་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པ་འོས་མེད་དུ་བྱས་ནས་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་
ལ། དེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཅོད་པ་དང་བོ་ནི། །རྟགས་དགག་བྱའི་ཚོས་ལྡན་ལས་ལྡོག་
ན་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ལ་དགག་བྱ་བཀག་ནས་ཚོས་གཞན་མི་འཕེན་པ་
རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚོ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་དགག་གི་ཐ་སྲད་ལས་ཀྱང་ལྡོག་
བར་ཐལ། དེ་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པས་དགག་བྱའི་ཚོས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། །འདོད་ན།
རྟགས་དེ་ལ་རྗེས་ཀྱི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་པ་དང། ཅོད་པ་གཉིས་པ། །རྟགས་དགག་བྱའི་ཚོས་ལས་ལྡོག་ན་མེད་དགག་གི་
ཐ་སྲད་མེད་དགག་གི་ཐ་སྲད་གྱིས་སྟོང་བར་སྐྱབ་པ་ལ་དགག་བྱ་བཀག་ནས་ཚོས་
གཞན་འཕེན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚོ། ཚོས་ཅན་གྱི་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་དགག་བྱའི་
ཚོས་ཡིན་པས་དེ་ལས་ལྡོག་ན་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་འོ་ཞེས་པ་ལ། །ལན་

དུ། དགག་བྱའི་ཚོས་ལྡན་ལས་ལྡོག་ལ་རྗེས་འགོ་ནི་རྟགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྡན་ལ་
འཇུག་པས་སྐྱོན་མེད་ཟེར་བ་དང། ཚོད་པ་གསུམ་ལ། རྟགས་ཀྱིས་དགག་བྱ་འགོག་
པའི་ཚེ་དགག་བྱའི་ཚོས་ལྡན་འགོག་ན་རྟགས་སྲ་མ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་འགོག་པས་
འགལ་བར་ཐལ་ལ། དགག་བྱའི་ཚོས་འགོག་ན་རྟགས་གཉིས་པ་འགལ་བྱུང་
དམིགས་པའི་རྟགས་དེ་ཚོས་ཅན་འགོག་པས་འགལ་བར་ཐལ་ལོ་ཞེས་པ་ལ་ཡང།
ལན་སྲ་མ་དེ་ཉིད་འདེབས་པ་དང། དེ་ཡན་ཚད་ཚོད་པ་བཞིར་དབྱེ་ཡང་རུང་བསྐྱབ་
གཉིས་སུ་འདུས་སོ། །

ཚོད་པ་གསུམ་ལ། ལྡོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མེད་
དགག་གི་ཐ་སྲེད་མ་སྐྱབ་སྐྱོགས་ཡིན་ན་དེ་ལ་སྐྱབ་ཚོས་དོར་བ་བརྟེན་བར་ཐལ་བ་
དང། མི་མ་སྐྱབ་སྐྱོགས་ཡིན་ན་དེ་ལ་རྟགས་ལྷགས་ན་ལྡོག་བྱུང་མ་གྲུབ་བར་ཐལ་བ་
དང། མ་ལྷགས་ན་རྗེས་བྱུང་མ་གྲུབ་བར་ཐལ་བའི་ཚོད་པ་ལ་རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་སྤེ་
ནས་ལན་འདེབས་པ་དང། ཚོད་པ་བཞི་ལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བས་བྱས་
བ་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཚུལ་གསུམ་དེ་
མ་སྐྱབ་སྐྱོགས་ཡིན་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བར་ཐལ་ལ། མི་
མ་སྐྱབ་སྐྱོགས་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་ལ་མཚོན་བྱ་མི་སྲིད་བར་འགྲུར་རོ་ཞེས་པ་ལ་
ཡང། རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་སྤེ་ནས་ལན་འདེབས་སོང་གི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རང་ལྡོག་
སྤང་བོ་གསུམ་བར་གྲུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལུགས་ལ་རི་རྒྱན་བཤད་པའི་སྐྱོན་མེད་པའི་རྣམ་
བཞག་འཐད་བར་ཐལ། མེད་དགག་གི་ཐ་སྲེད་མེད་དགག་ཡིན་པ་དང་ཚུལ་གསུམ་

གྱི་སྤྱི་ཕྱོག་སློངོར་སྤྱོད་གས་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་གསུམ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ
 གཉིས་པ་ཕུང་འགལ་སྤང་བ་ནི། རྣམ་ངེས་ལས། དེ་ལྟ་བུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ལ་
 ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡང་མི་མ་སྐྱབ་པའི་སྤྱོད་གས་མ་ཡིན་པར་འགྲུང་ཏེ། ཞེས་དོན་ལ་ཕུང་
 གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། སློངོར་ཕུང་གསུམ་
 ཡོད་པ་དང་དོན་ལ་ཕུང་གསུམ་མེད་པར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རྟོ། །དེ་ལ་དགོངས་
 རས་རྣམ་ངེས་ལས། དེའི་སྤྱིར་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་པ་དང་ཕྱོག་པ་སྤྱོད་གས་རྣམ་
 པར་བཞག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེ་དག་ནི། བན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་
 ཡིན་པས་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཕྱོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མ་སྐྱབ་
 སྤྱོད་གས་མི་མ་སྐྱབ་སྤྱོད་གས་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དག་འདི་དག་ལ་མིག་
 བྱེ་ལ་ལྟོས་ཤིག །

གསུམ་པ་དེ་དག་ལྟོས་གཞིར་འདོད་པའི་འཐད་པ་ནི། ཚོད་གཞི་དང་མ་སྐྱབ་
 དཔེ་དང་མི་མ་སྐྱབ་དཔེ་ཚུལ་གསུམ་ཀྱི་ལྟོས་གཞིར་བཟུང་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
 རི་སྤྱོད་ཉགས་སུ་བཀོད་པར་གྲུང་བ་དེ་སྤྱོད་ཚུལ་གསུམ་གྱུབ་མ་གྱུབ་ཉོགས་པའི་
 གཞི་སྤྱོད་གས་གསུམ་ལ་ལྟོས་པས་ཁྲབ་པའི་སྤྱིར། ཉགས་ཡང་དག་གི་མི་མ་སྐྱབ་དཔེ་
 མ་གྱུབ་ན་ཕྱོག་ཁྲབ་མ་གྱུབ་པར་འགྲུང་རོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་སུ་གང་
 རུང་མ་ཚང་ཡང་སྐྱོན་ཡོན་བཅིས་པའི་ལྟོས་གཞི་ཉིད་དུ་འདོད་དགོས་པ་ཡིན་པའི་
 སྤྱིར། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མ་སྐྱབ་དཔེར་རི་ཐོང་གི་རུ་
 བཀོད་པ་སྐྱོན་མེད་པ་བཞིན་ལོ། །ཤུགས་འདི་ལ་སྤྱང་བཤད་པ་སྤྱང་རྣམས་ཕྱོག་སོ་
 སོར་བྱེ་ནས་མ་སྐྱབ་སྤྱོད་གས་མི་མ་སྐྱབ་སྤྱོད་གས་གཉིས་སུ་ཚོད་པའི་ཉེས་པས་མི་

གཞོན་དེ། རྗེས་ལྡོག་གང་ལ་དགག་སྐྱབ་ཤེད་ཀྱང་དགག་སྐྱབ་གཞན་སེལ་བའི་སྐོ་
ནས་ཤེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ཚད་མའི་འཇུག་ལྡོག་གི་ཡུལ་ལ་མཁས་བས་ཁྲབ་
བའི་སྲིད་ལོ། །

གཉིས་བ་དེ་ལ་སྐྱོས་བའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། ཡང་དག་དང་།
ལྟར་སྣང་དང་། དེ་དག་གི་ངེས་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་
མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང་། མཚན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་དང་། མཚན་ཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་
ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་བ་དང་། རང་གི་ལུགས་དང་།
ཚོད་བ་སྣང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་སྤྲུལ་སྟེགས་སྣོད་ཀྱི་རྗེ་གཞན་དུ་
མི་འཐད་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གཅིག་ནས་ནི་དབང་སྤྲུག་སྟེ་ཚུལ་སྤྲུག་གི་བར་ཉི་ཚའི་
ཚུལ་གཞན་འདོད་བ་འཇུག་བར་ཐལ། གཞན་ལ་དགོས་རུས་མེད་ཅིང་ཚུལ་གསུམ་
དང་ལྡན་བ་ཁོ་ནས་མཚོན་རུས་བའི་སྲིད་ལོ། །རྒྱས་བར་བཤད་བ་ནི་འབྲེལ་བར་ཤེས་
བར་བྱའོ། །གཉིས་བ་ནི། ལྷོགས་ཚོས་བྱབ་ཅིང་འབྲེལ་བ་ངེས་བ་གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་གི་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་མེད་ཡིན་བར་ཐལ། དེས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་སྐྱབ་མོང་
མ་ཡིན་བར་མཚོན་རུས་བའི་སྲིད་ལ། གསུམ་བ་ནི། ཁ་ཅིག་ལྷོགས་ཚོས་དང་རྗེས་འགྲོ་
ཁྱད་བར་ཅན་ནམ་ལྡོག་བ་ཁྱད་བར་ཅན་དང་། ཡང་ན་འབྲེལ་བ་བྱབ་བའི་རྟགས་ཚུལ་
གཉིས་བ་ཅན་དང་རྗེས་འགྲོ་ཅན་ལྡོག་བ་ལ་འཇུག་ཞིང་ཁྱད་བར་ཅན་དུ་ལྡོག་བ་
འདུས་ན་རྗེས་འགྲོས་ལྡོག་བ་འཕེན་བ་མི་འཐད་ཅེས་རྗེས་འགྲོ་ཡིས་ལྡོག་བ་འཕེན་

པའི་སྐྱོན་གཉིས་མེད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་དེས་བས་ཇེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་བྱུང་བ་དེས་
བ་དང་དོན་གཅིག་པས་ཚུལ་གསུམ་ཁོ་ནར་འདུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག། །རང་གི་ལུགས་དང། ཚོད་བ་སྐྱང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་དེས་སུ་རུང་བ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་མིན་
བར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བ་བའི་མ་གྲུབ་བ་དང་མ་དེས་བར་སོང་བའི་
གཏན་ཚིགས་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་དེས་རུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་དོན་སྐྱོན་སེལ་བ་དང་སྐྱོན་སེལ་བའི་ཚུལ་
གཉིས་གཉིས་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་བ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་
དེས་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུབ་
བྱ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རྒྱུ་གྱི་དོར་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་ཚད་མས་དེས་དགོས་པར་སྟོན་བ་ཡིན་གྱི། ཚུལ་གསུམ་ཚད་མའི་སྟོབས་
ཀྱིས་དེས་བ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་ནི་ནམ་བཞག་མ་ཆགས་བ་
ཡིན་ལ། རྣམ་དེས་ལས། ཐ་མར་སྐྱོས་པའི་དེས་བ་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ལ་ལྟ་བར་
བྱའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་དེས་བ་དགོས་པའི་
དོན་ཡིན་ཏེ་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་བ་ནི། ཕྱི་རྒྱུ་གྱི་དོར་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་
མས་དེས་བ་དགོས་པར་བསྟན་བ་འདི་ལ་སྐྱུ་གྱུ་དངོས་སུ་མི་སྐྱེད་པའི་སྐྱོམ་ནང་གི་
ས་བོན། ས་བོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང། རྟགས་མ་ཡིན་བ་ལས་རྟགས་འདྲིན་གྱི་
སེམས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞན་གྱི་སྐྱེན་ཀ་མེད་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་

ཚད་མས་མ་དེས་བར་སྐོག་གྱུར་གྱི་ཡིན་ན་སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐོག་གྱུར་
མཐའ་དག་དེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཚད་མས་དེས་པ་ལ་སྐོས་ན་དོན་ཚོས་མ་ཡིན་
བར་ཐལ་བ་དང་། རྒྱ་ལྟུང་སྤྱི་ཅི་ལོག་ཏུ་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་ཡོང་ཚུལ་
འབྲེལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་མཚན་གཞི་དོས་བཟུང་བ་ལ་གསུམ། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་
དང་། རང་གི་ལུགས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་བོ་ནི། ལ་ཅིག་ཚོད་གཞིས་ཁྲད་
བར་དུ་བྱས་པ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་དབྱུང་ན་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱས་
པ་སྐྱས་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱིས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་ཤིང་བྱས་པ་མཚན་གཞིར་འདོད་
པ་ལྟ་བུ་མི་ལྡན་གཅོད་པ་ཚོད་གཞི་ཡིས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ན་ལུ་བུ་
ཚོད་པ་མེད་ལ། གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱིས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པ་མཚན་གཞིར་
འདོད་ན་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཉེས་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཚོས་དང་
བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ནི། གཞན་སེལ་ལ་མ་སྐོས་བར་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་གཞི་
བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཡང་དག་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་གང་ཡིན་ཞེས་འདི་
ན། བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། འདི་ལ་རྟགས་ཀྱི་སྤྱི་མེད་དོ་ཞེས་པའི་གཞན་གྱི་སྐྱབ་ཀ་མེད་པར་ཐལ།
གཞན་སྤེས་འདོད་པ་ལྟར་རྣམ་གྱི་སྤྱི་མེད་ཀྱང་སེལ་བའི་སྤྱི་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར།
ཚུལ་གསུམ་གཅིག་ཚར་དེས་དགོས་ན་སྤོགས་ཚོས་བྱུང་བ་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བར་
འགྱུར་ལ། རིམ་ཅན་དུ་དེས་པས་ཚོག་ན་མཉན་བྱ་ཡང་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་

ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དང་པོར་རིམ་གྱིས་ངེས་ལ་སྤྲིས་གསུམ་ག་ལ་
བཞུགས་པའི་འདུ་བྱེད་མ་ཉམས་པས་སྐྱོན་མེད་ལ། མཉམ་བུ་ལ་སྤྲོགས་ཚེས་ངེས་ཟིན་
མ་བཟུང་ད་པ་ལ་ཁུབ་པ་སྤར་མ་ངེས་ན་བསྐྱབ་བུ་སྤྲིས་ངེས་པ་བྱུར་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་མཚན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དང་།
སྤྲི་བའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་ལོག་ཚོག་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རོ་བོའི་སྐོན་པ་དབྱེ་བ་དང་། སྐྱོར་བའི་སྐོན་པ་དབྱེ་བ་དང་།
ཚོད་པ་སྤར་བའོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡི་གཏན་ཚིགས་
ཚེས་ཅན། དབྱེ་བའི་སྐོན་པ་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་ཉགས་
དང་བསྐྱབ་བུའི་ཚེས་སུ་བརྒྱུད་བ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོན་པ་དབྱེ་བ་དང་། སྐྱབ་ཚུལ་
གྱིས་དབྱེ་བ་དོན་དང་ཐ་སྐྱད་སྐྱབ་པ་དང་། བསྐྱབ་བུའི་དོས་ནས་སྐྱབ་བུའི་ཕྱི་དབྱེ་བ་
གྲགས་པ་དང་དངོས་པོ་སྐོན་པ་ཤུགས་ཀྱི་ཉགས་ཡོད་པའི་སྤྲིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱོར་བའི་སྐོན་པ་གསུམ་སྟེ། འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་
གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་སྤྲིར། གསུམ་པ་ནི། སྐྱབ་ཉགས་གཉིས་སུ་འབྱེད་ན་དགག་
ཉགས་ཀྱང་འགལ་སྒྲིབ་དམིགས་པ་དང་། འབྲེལ་ལུལ་མ་དམིགས་པ་གཉིས་སུ་སྤྲི་
བས་བཞེར་འགྱུར་ལ། དེ་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་ན་སྐྱབ་ཉགས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འདུས་པས་
ཉགས་གསུམ་གྱི་གངས་ངེས་མི་འཐད་ཅེ་ན། ལུབ་ཆེན་ཚེས་ཀྱི་གྲགས་པ་སྐྱོར་བ་
ཡི་སྐོན་པ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་གསུམ་དུ་ངེས་པ་མཚན་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལ་སྐོན་པ་ཀྱང་ཉགས་གསུམ་དུ་ངེས།
བསྐྱབ་བུའི་ཚེས་དགག་སྐྱབ་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། སྐྱབ་པ་ལ་རོ་བོ་ཐ་དད་ཉགས་སུ་

བཞོན་པ་དང། རོ་བོ་ཐམ་མི་དང་རྟགས་སུ་བཞོན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། དགག་པ་ལ་
དེ་ལྟར་གཉིས་མེད་པས་རྟགས་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མ་དམིགས་པ་དང། རང་བཞིན་དང། འབྲས་བུའོ། །དང་
མོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་དང། དགག་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་
ཚུལ་ལོ། །དང་མོ་ནི། དགག་བྱ་འགོག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་གང་ཞིག་བསྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་སུ་བརྒྱང་བྱ་ཡིན་ན་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་ལུལ་མ་
དམིགས་པའི་དབྱེ་བ་དང། འགལ་ལྷོད་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཞོན་པའི་དབྱེ་
བའོ། །དང་མོ་ནི། འབྲེལ་ལུལ་གྱི་རོ་བོ་མི་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཞོན་པ་ལ་བཞི་
ཡོད་དེ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་དང། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་
དང། འབྲེལ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་རྣམས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དཔེ་རྣམས་ནི་གོ་བར་སྤྲོད། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དབྱེ་བ་དང། མོ་མོའི་
དབྱེ་བའོ། །དང་མོ་ནི། འགལ་བ་དམིགས་པའི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་དེ་ཡང་ཚོས་
ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་དང། བན་
ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ལྷོད་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱེ་བ་དང། བན་ཚུན་སྤངས་
འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱེ་བ་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་མོ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལྷགས་
དགག་པ་དང། རང་གི་ལྷགས་སོ། །དང་མོ་ནི། ལ་ཅིག་ཁེ་དང་ཅན་གྱི་མེ་དང་དུ་
བ་དང་མེ་རྒྱ་ལུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་འབྲེལ་བར་ལོན་པའི་གཞིར། གྲང་རེག་སོགས་

བཞི་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་མི་རུང་བ་འགོག་པ་ནི་གང་དེག་དང་བ་མེད་ཀྱི་
རེག་པ་དང་། གང་དེག་གི་འབྲས་བུ་སྤྱི་ལོང་གེད་དང་། གང་དེག་གི་དངོས་རྒྱ་རྩལ་
པ་ཐོགས་མེད་རྒྱུ་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པར་སྐྱབ་པ་དེ་དེ་ལ་ཡང་། ཚེད་ཀྱི་
སྐྱོར་བཞི་ཀ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེད་ཀྱི་སྐྱོར་བཞི་ས་གང་དེག་སྐྱོར་བཞི་བཀག་
པས་སྐྱོར་བ་བཅུ་དྲུག་ཟེར་རོ། །དེ་དགག་པ་ནི། མེད་དངོས་རྒྱ་རྩལ་པ་ཐ་མ་རྟགས་
སུ་བཀོད་ནས་གང་དེག་གི་སྐྱོར་བཞི་འགོག་མི་རུས་པར་ཐལ། མེད་རྒྱ་ཅམ་ནི་གང་
དེག་འགོག་པ་ལ་འབྲལ་ལ། མེད་དངོས་རྒྱ་རྩལ་པ་ཐོགས་མེད་མེ་མིན་པས། དེས་
གང་དེག་ལ་དངོས་སུ་གཞོན་པ་མིན་ཞིང་། དེ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མེད་པས་མངོན་
སུམ་གྱིས་ངེས་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།

ཚང་མ་རྣམ་ངེས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། མེད་དངོས་རྒྱ་རྩལ་པ་ཐ་མ་སྤང་རུང་
གི་གཞི་ལས་མེ་ཡང་སྤང་དུ་རུང་བས་རྟགས་དགོས་ན་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་
འཐད་ལ། མེ་སྤང་དུ་མི་རུང་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་སྤང་དུ་མི་རུང་བས་འགལ་རྒྱ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བརྒྱབ་བྱ་མེ་སྐྱབ་པ་ལ་
མི་རུང་ཡང་། གང་དེག་འགོག་པ་ལ་རུང་བར་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ལྷན་
པར་རྩེད་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དགག་བྱ་འགོག་རུས་གྱི་འགལ་དམིགས་གྱི་དབྱེ་བ་གཞན་མི་
འཐད་པར་ཐལ། གཞུང་ལས་དགག་རྟགས་གྱི་དབྱེ་བ་སྤྱི་རྣམ་བཞག་མང་དུ་བཤད་
ཀྱང་དགག་བྱ་འགོག་རུས་གྱི་འགལ་དམིགས་སྐ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན་ལ། འགལ་རྒྱ་
དམིགས་པ་བཞི་པོ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྩོན་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་གཙང་ནག་པ་

དེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་ཚེས་ཅན། ཉམ་པས་སྤོང་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་
 བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དེ་ཡིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཉམ་པ་སུ་བཞོད་པ་ནི་སྐྱོན་མེད་
 ཡིན་ཏེ། ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པའི་ཉམ་པ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་
 བྱའི་ཚོས་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་དང་དངོས་འགལ་ཉམ་པ་སུ་བཞོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཐ་
 སྤྱད་དེ་ལྟར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། འགལ་དམིགས་སྲ་མ་རྣམས་དང་མཐུན་པར་བྱས་ན་
 འགལ་ཁྱབ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བྱའོ། །ཚད་མས་གཞོད་པའི་འགལ་བ་
 ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་བ་དམིགས་པ་ཡང་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པར་འདུས་ཏེ།
 དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། སྦྱིར་ཉམ་པ་ཡང་དག་གི་ཉམ་པ་དང་
 དགག་བྱའི་ཚོས་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་འགལ་གྱི་ཁྱབ་
 པས་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ལ་དངོས་དང་། ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པའི་འགལ་
 བ་ཞེས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་རྫོངས་པ་ངོ་མཚར་སྐྱེད་པའི་རྣམ་བཞག་ཡིན་འོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་
 བེ། དགག་ཉམ་པ་ལ་དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་འདོད་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་
 བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ལོག་འབྲེལ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་བགག་བེན་ཅིང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་
 དམིགས་ཉམ་པ་ལོག་ཚོགས་པས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལོག་སྐྱེད་པ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། མེ་
 སྟོབས་ལྡན་སོགས་བཞི་པོ་མེད་པའི་ཚོགས་པས་དེས་པར་གང་དེག་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། དེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་སྐྱེད་པའང་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བེ། ལྷན་ཅིག་
 མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་ལོག་འབྲེལ་དངོས་པོར་བྱུབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

འབྲེལ་ཡུལ་ལོག་པས་འབྲེལ་ཚོས་ཉིད་ལྡོག་པས་བསྐྱོག་འབྲེལ་རྟོག་པའི་སྐོ་རོར་གྲུབ་
པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་དང་ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ལ་ལོག་འབྲེལ་
ཡོད་ཀྱང་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་བ་མི་འབྲུག་དོ། །

གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་བདག་གཅིག་ཡིན་པ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་གང་
ཞིག །དེའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་དགག་པ་མ་ཡིན་པའོ། །གཉིས་པ་
ནི། སྐྱབ་རྟགས་གང་ཞིག་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་སྐྱབ་པ་རང་བཞིན་
གྱི་རྟགས་ཡིན་ལ་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། སྐྱབ་བྱེད་གྱི་རོས་ནས་ལྟོས་པ་བ་དང། དག་
པ་བ་དང། བསྐྱབ་བྱའི་རོས་ནས་དོན་སྐྱབ་དང་ཐ་སྙད་སྐྱབ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལི་ཆ་མཐུན་རྒྱ་ཚོགས་པ་ཚང་བས་འབྲས་སུ་སྐྱེ་རྒྱུང་དཔོག་པ་རང་བཞིན་
གྱི་རྟགས་སུ་མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལི་ཁོངས་སུ་བསྐྱབ་བར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དུ་རྒྱ་རུས་པ་ཐོགས་མེད་གྱིས་མི་རྟག་པའི་དུ་བ་སྐྱབ་པ་རང་བཞིན་གྱི་
རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་གྱིས་མི་གོས་པར་ཐལ། དུ་རྒྱ་རུས་པ་ཐོགས་མེད་
དུ་འཛོག་པ་དུ་བ་སྐྱེ་བཞིན་པ་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་ལ། དུ་བ་སྐྱེ་བཞིན་པ་དང་མི་རྟག་
པའི་དུ་བ་རྣམས་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འབྲས་སུའི་རྟགས་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་དང། ཚད་
སྐོར་རོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་བོར་ཡོད་པ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་གང་ཞིག་
རྟགས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་གཟུང་བྱ་དང་རྣམས་ཐ་དད་པ་ཡིན་
པའོ། །གཉིས་པ་ལ་འབྲས་རྟགས་དངོས་ནི། རྟགས་ཚོས་དེ་རྒྱུང་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་

པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་འབྲས་བུའི་རྟགས་སོ། །ཁོངས་སུ་འདུས་པ་ནི། རོ་ལས་
གཟུགས་དཔོག་པ་དང་། ཚུ་སྐྱུར་ལས་ཚུ་དཔོག་པ་དང་། ཚུ་མི་འབོ་བྲིལ་ལེར་
གནས་པ་ལས་འོག་གཞི་བརྟན་པ་དཔོག་པ་སོགས། དུ་བས་མེ་དཔོག་པ་དེ་དང་ཆ་
མ་ཐུན་འབྲས་རྟགས་སུ་མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་ཁོངས་
སུ་བསྐྱུ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོགས་པས་ཚོགས་པ་ཅན་སྲ་མ་དཔོག་
བ་འབྲས་རྟགས་སུ་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཐད་དུ་
འདོད་པ་ནི། རྗེ་བྲག་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་འགོག་ཚུལ་མ་ཤེས་པར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དུ་བས་ནམ་མཁའི་དུ་བ་སོང་སོང་བོ་མེ་སྐྱོན་དུ་སོང་བར་སྐྱབ་
པའི་འབྲས་རྟགས་སུ་མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་ལས་གོལ་ཉེ། དེ་དང་རྣམས་ཐད་དུ་མེ་སྐྱོན་
དུ་སོང་བའི་མེ་སྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། མེ་སྐྱོན་སོང་གི་སྐྱོག་པ་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།གསུམ་པ་དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྲ་མ་
དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོས་དངོས་འབྲེལ་ཡུལ་ལ་དངོས་
སུ་འབྲེལ་དགོས་ན། དག་སྐྱུ་བའི་རྟགས་ལས་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་དཔོག་པ་སོགས་དུ་མ་
ལ་མ་བྱུང་བར་འགྱུར་བས་སྤྱིར་འབྲེལ་བ་ལ་འབྲེལ་བོ་དངོས་དང་། བྱུང་བར་དུ་
བྱེད་ཚོས་དང་། བྱུང་བར་དུ་བྱས་ཚོས་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་ཡུལ་
ལ་འབྲེལ་གསུམ་ཡོད་པས་འབྲེལ་བོ་རེ་རེ་འབྲེལ་ཡུལ་གསུམ་ཀ་ལ་འབྲེལ་བས་སུ་
དགུ་ཡོད་ལ་གོ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འབྲེལ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། བྱུང་བར་དུ་བྱས་ཚོས་
གཉིས་ལ་འབྲེལ་བའི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་བར་དུ་བྱེད་ཚོས་བཞི་ཡོད་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་འབྲེལ་བའི་རྣམ་བཞག་འགལ་བ་དང་གཞུང་གི་དགོངས་

བར་འབྲུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་སྲོན་དུ་སོང་བའི་བྱུང་བར་བྱེད་ཚོས་མེ་དང་དུ་བ་
དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་གོ་ཚོད་བར་འདོད་པ་དང་། འབྲེལ་ལུལ་གྱི་བྱུང་བར་བྱེད་ཚོས་
ལ་འབྲེལ་བས་གོ་མི་ཚོད་བར་འདོད་པ་ནང་འགལ་དང་། མདོ་དང་རྣམ་འབྲེལ་མཚན་
བས་འབྲེལ་བ་གཉིས་ལས་གཞན་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགོད་ཚུལ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱུང་
ཡང་བྱུང་བར་བྱ་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བ་མིན་པར་ཐལ།
འབྲེལ་ལུལ་དངོས་དེ་ཡི་རོ་བོ་འཕ་དོན་གཞན་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་གཞན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་
བོ་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག་ཚུལ་གསུམ་མ་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་བ་ལ་གསུམ།
མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་ངེས་པ་དང་། འགལ་བའོ། །དང་བོ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་།
དབྱེ་བའོ། །དང་བོ་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་ཀྱང་སྟོབས་ཚོད་གཞི་ལ་རྟགས་འགོད་ཚུལ་
དང་མ་སྐྱབ་པར་མེད་པ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གཉིས་བ་ལ་གསུམ།
དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྫོང་རོ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྫོལ་བ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་
པའོ། །འདི་དག་ཀྱང་སྟོབས་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་འགོད་
ཚུལ་དང་མ་སྐྱབ་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཞེས་བསམ་དེ་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཡོད་པ་ཁོ་
ན་དང་དེ་ལྟར་ངེས་པ་བཞིའི་བསམ་བྱ་རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་ཡིན་ཅོ། །

དང་བོ་ལ་ཚོས་ཅན་གྱི་རོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་ཀྱང་ཚོད་གཞིར་མ་གྲུབ་པ་
སྐྱ་མཉན་བྱར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྟགས་ཀྱི་རོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་ཀྱང་ཚོད་གཞི་
དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་

དང་། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ་དང་། ཚོས་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་མེད་
 བས་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྟགས་ཚོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་ཁུབ་པ་
 དང་། རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཚོས་ཅན་ལ་མ་གྲུབ་པ་སོགས་དང་། ལྷོ་ངོར་མ་གྲུབ་
 པ་ལྟེ། ཚོས་ཅན་དང་། རྟགས་དང་། གཞི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟུར་མ་
 གྲུབ་པ་སོགས་སོ། །འཁོལ་བ་རང་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་གངས་ཅན་གྱིས་ལྷོ་བདེ་
 སེམས་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱེ་འདིག་གེད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱི་ཚོལ་
 ལ་མ་གྲུབ་པ་གཅེར་བུ་པས་འུལ་བ་བུལ་ན་འཆི་བས། ལྷོན་ལིང་སེམས་པ་ཅན་
 དུ་སངས་རྒྱལ་བ་ལ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །ཕྱོགས་ཚོས་དོན་ཅན་ལྷོ་ངོར་ལ་
 ལྟོས་ནས་མི་གནས་པ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྟགས་དང་ཚོད་
 གཞི་ཕྱོགས་རེའམ་ཚོལ་བ་དང་ཕྱི་ཚོལ་རྣམ་གཉིས་ལ་མ་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་སྤེ་
 བ་ཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མ་ངེས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། མཚན་གཞི་སོ་
 སོའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཕྱོགས་ཚོས་གང་གི་
 བསྐྱབ་བུ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པའི་རྟགས་དེ་ཕྱོགས་ཚོས་གང་གི་ཁུབ་པ་
 རྣམ་ལོག་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚིག་དོན་བཤད་པ་ཉིད་གྱིས་གོ་
 བར་ཟད་དོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྩལ་སོང་མ་ཡིན་པ་དང་། རྩལ་སོང་གི་མ་ངེས་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་གང་ཞིག་ཕྱོགས་ཚོད་གཞི་ལས་
 གཞན་ལས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཁོ་ནའི་རྩལ་སོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་རྩལ་སོང་མ་ཡིན་པའི་
 མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །

དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། རྩོགས་ཚོས་སྲུ་སོང་བའི་ཚེ་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཚད་མའི་རོང་
 མ་ཐུན་རྩོགས་མི་མ་ཐུན་རྩོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་ནས་མ་མཐོང་བ་སྐྱ་མི་ཉག་སྐྱ་བ་
 ལ་མཉན་བྱ་བཀོད་བ་ལྟ་བུ་དང། རོན་ལ་ཡོད་སྲིད་ཀྱང་ཚད་མས་མ་མཐོང་བ་སྐྱེས་
 བྱ་འདི་ལྟ་ལས་ཚེ་འཕོས་ཉེ། མིག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་དང། མ་ཐུན་
 རྩོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་སྐྱ་མི་ཉག་སྐྱེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་
 བཞིན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་དང། མི་མ་ཐུན་རྩོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ། བཤང་བྱས་མི་
 ཉག་རིག་བྱེད་བཞིན། ཉམ་མཁའ་འཕྲི་མ་བྱས་སོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་
 མཉན་བྱས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་བ་རྩོགས་ཚོས་སྲུ་སོང་བའི་ཚེ། མ་ཐུན་རྩོགས་ལ་
 ཚད་མིན་གྱི་ཚོོ་གསུམ་ཞུགས་པ་དང། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མི་མ་ཐུན་རྩོགས་ལ་ཚད་
 མིན་གྱི་ཚོོ་གསུམ་ཞུགས་ཞུགས་པ་དགུ་ལ་སོགས་པར་དབྱེ་བར་བུའོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། མཚོན་ཉིད་དང། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མ་རེས་པའི་
 བཀའ་ཚིགས་གང་རྩོགས་ལས་གཞན་ལ་འཇུག་བ་ ཐུན་སོང་བའི་མ་རེས་
 པའོ། །གཉིས་བ་ལ་དབྱེ་ན་དངོས་ཀྱི་མ་རེས་བ་དང། ལྷག་ལྡན་གཉིས་ཡོད་ལ་དང་
 བོ་ལ་ཡང་མ་ཐུན་རྩོགས་མི་མ་ཐུན་རྩོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང།
 མ་ཐུན་རྩོགས་ལ་ཁྲབ་ཅིང་མི་མ་ཐུན་རྩོགས་ལ་ཆ་གཉིས་བ་དང། དེ་ལས་ལོག་པ་
 དང། གཉིས་ཀ་ལ་ཆ་གཉིས་སྲུ་འཇུག་པ་དང་བཞི་ཡོད་དོ། །ལྷག་ལྡན་ལ་གཉིས་
 ཡོད་དེ། རྩོགས་ཚོས་གང་གི་མ་ཐུན་རྩོགས་ལ་མཐོང་། མི་མ་ཐུན་རྩོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་
 ཟ་བས་མ་མཐོང་བ་ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་ཡིན་པ་དང། རྩོགས་ཚོས་གང་ཞིག་མི་
 མ་ཐུན་རྩོགས་ལ་མཐོང་།མ་ཐུན་རྩོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་འགལ་བའི་ལྷག་ལྡན་ཡིན་པ་

གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགལ་ཉགས་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
ཉགས་སྟོགས་ཚོས་གྲུབ་ཅིང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལས་བརྗོད་པས་ཁྱབ་པ་དེས་པ་ནི།
འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རོ་བོའི་སློན་ནས་
དབྱེ་བ་དང། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སློན་ནས་དབྱེ་བ་དང། དབྱེ་བ་གཞན་ཏུ་འདོད་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང། སྐྱོར་བ་ལ་
སློབ་ནས་གསུམ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཉིས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དང། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཉིད་ཏུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་དམིགས་པ་རང་
བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་བསྐྱབ་པས་དེ་ལྟར་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ལ། ཚོལ་བྱུང་སྐྱ་མི་ཉག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས། ཚོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྐྱ་ཉག་པར་
སྐྱབ་པ་འགལ་ཉགས་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེ་དགག་པ་ལ་བཞི། ཉན་ཤེས་སྐྱ་མི་ཉག་པའི་
འབྲས་བུར་སྐྱབ་པ་ནི། དུང་སྐྱ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཚོས་ཅན། རང་རྒྱ་སྐྱ་མི་ཉག་པའི་
འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། བཅའ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཉན་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཉག་པའི་འབྲས་བུར་མི་འཐད་པ་ནི། དུང་སྐྱ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་སྐྱ་
ཉག་པའི་འབྲས་བུར་འགལ་བར་ཐལ། ཉག་པ་ལ་འགྲུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤངས་པ་ནི། དུམ་པས་དུམ་འཛིན་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པ་ཅིག་པས་
བསྐྱིབས་པ་དང། སྐྱ་ཉག་པས་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལ་སྐྱིབ་བྱེད་མི་འཐད་པ་འདི་མི་
མཚུངས་པར་ཐལ། ཉག་པ་ལ་འགྲུར་བ་མེད་ལ་མི་ཉག་པ་འགྲུར་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་

འགྲུང་མེད་ལ་མི་མཚུངས་པ་ཞི། སྐྱེ་ལྷན་པས་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་སེལ་བ་
དེ་འབྲུ་འགྲུང་མེད་ལ་མི་འཐད་བར་ཐལ། ལྷན་པ་རྒྱེན་གྱིས་སྐྱུར་དུ་མེད་པའི་སྐྱིད་
གཉེས་པ་ཞི། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་བར་འབྱེད་ན་ནི་དེ་བརྒྱུ་པའི་འགལ་
བའང་གསུམ་དུ་འགྲུང་བར་ཐལ། དངོས་ཀྱི་བརྒྱབ་བྱ་ལ་ཡང་དག་ཏུ་སོང་ན་བརྒྱུ་
ཚོགས་སྐྱབ་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྲུང་བའི་སྐྱིད།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་བ་དང་། རང་ལུགས་དང་། ཚོད་བ་
སྐང་བའོ། །དང་བོ་ནི། འགལ་ཞིག་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བས་འགལ་བ་བཞི་
ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་གཞོན་པའི་འགལ་བ་དང་། ཚོས་གྱི་
ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་གཞོན་པའི་འགལ་བ་དོན་ལ་ལྟོས་ནས་བཞི་ཞེས་ཟེར་བ་མི་
འཐད་བར་ཐལ། ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཚོད་མས་སྐྱབ་ན་འགོག་མི་རུས་ལ། མ་གྲུབ་ན་
ཚོགས་ཚོས་མི་འགྲུབ་པའི་སྐྱིད། གཉེས་པ་ཞི། སྐྱུར་བའི་འགོད་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས་
བཞིར་དབྱེ་རུང་སྟེ། དངོས་ལྷན་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་པ་དང་། ཚོས་དང་
ཚོས་ཅན་གྱི་འགལ་བ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྐྱོབ་ས་གྱིས་བཞིར་བྱེ་བ་ཡིན་པའི་སྐྱིད།
རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་བར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ཞི། འགལ་རྟགས་ལ་བཞི་ཡོད་ན་རྟགས་ཡང་དག་ལའང་ཚོས་དང་
ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྐྱབ་བ་དང་ཁྱད་པར་སྐྱབ་བ་བཞི་ཡོད་པར་མཚུངས་ཞེ་ན།
རྟགས་ཡང་དག་ལ་བཞིར་དབྱེ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་བར་ཐལ། འགལ་རྟགས་ལ་
ལོག་རྟོག་སྐྱོག་པའི་ཆེད་དུ་བྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཡང་དག་ལ་ལོག་རྟོག་བརྒྱུ་དགོས་པའི་
བྱེད་པ་རྒྱང་བའི་སྐྱིད་བཏང་སྐྱོམས་སུ་མཚན་པའི་སྐྱིད། གསུམ་པ་ཞི། ཞེ་འདོད་ལ་

གཞོན་པའི་གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་འགལ་བ་གསུམ་པ་འདིར་མི་བཞེད་དེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་
 བསྐྱབ་བྱ་དང་ནི་སྐྱས་པ་གཉིས་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པས་དེར་འདུས་པས་
 ལོགས་སུ་བསྟན་མི་དགོས་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་རྟགས་དེ་དག་ངེས་པ་ལ་གཉིས།
 མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་ངེས་པ་དང་། དེ་དག་གི་རུས་པ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་ངེས་པ་ཡིས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་བཞི་རུ་ངེས་ཏེ།
 རྩོགས་ཚོས་བྱབ་མ་བྱབ་གཉིས་ལས་མ་བྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བྱབ་པ་ལ། བསྐྱབ་
 བྱ་སྐྱབ་ངེས་པ་དང་། འགོག་ངེས་པ་དང་། གཉིས་ཀར་མ་ངེས་པ་གསུམ་དུ་འདུས་
 ཤིང་། དེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་དང་། འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་
 ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རི་ལྟར་རུས་པའི་ཚུལ་དང་། ཚོད་སྒང་རོ། །དང་པོ་ནི།
 རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞི་པོ་ལ་རུས་པ་དེ་ཡང་མི་འདྲ་བ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། མ་བྱབ་
 པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་ཡང་སྐྱེད་མི་རུས། མ་ངེས་པས་ཐེ་ཚོམ་
 འདྲེན་ཞིང་། འགལ་བས་མི་འདོད་པའི་ངེས་པ་དང་། ཡང་དག་གིས་འདོད་པའི་ངེས་
 པ་འདྲེན་པའི་སྲིད་རོ། །ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། རྩོགས་ལ་མ་བྱ་མེད་སོམ་ཉིད་
 དང་། །མི་འདོད་པ་ཡི་ངེས་སྐྱབ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཚད་མིན་
 གྱི་རྗོ་གསུམ་དང་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྒྲང་གསུམ་སྐྱར་ནས་འགལ་རྟགས་ཀྱིས་
 བསྐྱབ་བྱ་ལ་ལོག་ཚོག་སྐྱེད་པར་འདོད་པ་ནི་མ་བརྟགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་
 དཔག་དང་དེའི་རྩོག་རྩོགས་ཀྱི་རྗོ་འདོགས་མངོན་གྲུར་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་
 བར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། ཚོད་གཞི་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་པར་ཤེས་ན་མི་འགོད་ཅིང་། མ་ཤེས་
པར་བཀོད་ན་རྟོག་པ་གང་ཡང་མི་སྐྱེད་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་པར་ཤེས་ཀྱང་
རྟགས་སུ་བཀོད་ན་ཞེས་རྟག་པ་མཐའ་བརྒྱུད་ངམ་རྟོག་པ་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་ཀྱང་རྟགས་
ལ་མ་ལྟོས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །འགལ་རྟགས་ལ་ཡང་དང་པོར་འགལ་རྟགས་སུ་མ་
ཤེས་པར་བཀོད་ནས་སྤྲིས་ངེས་པས་མི་འགལ་ལོ། །

གཉིས་པ་རྟགས་དེས་རྟོགས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་།
མཚན་གཞི་ངོས་བརྒྱུད་བ་དང་། ཚད་མའི་བསལ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
རྣམ་བཅད་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྡར་བསྟན་པ་དང་། ཡོངས་གཙུག་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་
དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་མཚན་ཉིད་ལྡ་
ལྟན་གསུངས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཚོལ་གྱི་ངོར་
བསྐྱབ་བྱར་སོང་བའི་ཆེ་སྤྱི་ཚོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ངོ་པོ་ཞེས་པ་
དང་། སྐྱབ་བྱེད་དང་གཞི་མ་ལྟན་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཁོ་ན་དང་། བསྟན་བཅོས་
མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཡིན་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་མ་བརྒྱུད་བར་ཚོད་པའི་སྐབས་སུ་ཚོལ་བ་
རང་ཉིད་གྱི་འདོད་ལུལ་དུ་བྱས་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བདག་ཉིད་དང་།
སྐྱས་ཚོས་ཁོ་ན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་སྤྱིར་དུ་འདོད་པ་དང་། སྤྱི་ཚོལ་གྱི་ངོར་
བསལ་བ་མ་ཞུགས་པ་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་མ་བསལ་བ་སྐྱོས་པའི་སྤྱིར། རྒྱས་པར་
ཚད་མ་མདོ་དང་། རྣམ་ངེས་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རིགས་པའི་སྐོར་བསྐྱབ་བྱར་འོས་པ་ཚོལ་བས་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་
པ་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རིགས་མི་

མ་ཐུན་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་བསྐྱུས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། ཚད་མ་མདོར་
ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཚིག་བྱར་སྲིད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པས་བསྐྱུན་སྲ་མ་
ཡང་འདིར་འདུས་ལ། བཤད་ན་འདི་འདྲ་སྲ་མ་ལྟར་བཤད་དུ་ཡོད་པས་དོན་སྲ་མ་དང་
འབྲེལ།

གསུམ་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱར་འོས་པ་ཚོལ་བས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱེས་པ་གཞན་
དོན་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་འདི་ལ་སློབ་བྱར་བའི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་
མ་ཁུབ་པ་དང་། སྐབས་སྲ་མ་བབ་པ་དམ་བཅའ་བ་ལ་ཁུབ་ཆེས་པ་དང་། རྟགས་ཡང་
དག་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྐྱེས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་
མཚུངས་པའི་བཅད་པའི་སློབ་མེད་པར་ཐལ། སློབ་བྱར་གྱི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་
སྲ་ཁས་མ་སྐྱེས་ཀྱང་དོན་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་སྲིད་དང་། སྐབས་སྲ་མ་བབ་པ་
དམ་བཅའ་བ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱེས་ན་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་ཡང་། ཆ་གཞན་གྱི་ཆ་
ནས་ཚར་བཅད་འོས་པ་མི་འགལ་ཞིང་། རྟགས་དང་མཚུངས་པའི་གོ་སྐབས་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་སྲིད། རྟགས་བྱར་སྲི་མ་དེར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་མ་གྲུབ་ན་རྟགས་
ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྐྱེས་ཀྱང་མི་འགྱུར་ཞིང་། གྲུབ་ན་ཁས་མ་སྐྱེས་ཀྱང་ཡང་དག་ཏུ་
འགྱུར་ལ། ཚོལ་བའི་དམ་བཅའ་དེས་བར་ཚོལ་བའི་ཁས་སྐྱེས་ལ་སྟོས་པའི་སྲིད།
དེས་ཁས་མ་སྐྱེས་ཀྱང་དེའི་དམ་བཅའ་འགྱུར་ན། ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་ཚད་དེའི་དམ་
བཅའ་འགྱུར་བ་དང་། སྲི་ཚོལ་གྱིས་སྲར་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅའི་ཁྱད་ཚོས་ཡིན་ཞིང་།
སྲི་ཚོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་སློབ་ཡིན་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་དང་། ཚོད་

བ་སྐྱེད་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱེད་བྱའི་མཚན་གཞི། ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་
ཡིན་གྱི། སྐྱ་རྟག་པ་སོགས་ཚད་མའི་བསལ་བ་ལུགས་སྲིད་པས་རྟགས་ཀྱི་བྱས་
ལུལ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའམ། ཁ་ཅིག་བྱས་ལུལ་གྱི་བསྐྱེད་བྱ་དངོས་པོ་པ་ཡིན་
ཡང་སྐྱོན་ཡོན་བཅི་བའི་གཞི་བརྟག་པར་སྤེ་སྐྱེད་པ་ལུགས་བར་ཐལ། ཚད་མས་
བསལ་བའི་དོན་གསལ་བ་བྲན་རུང་ལ་བརྗོད་པའི་སྲིད་དང་། ཡང་དག་གི་བྱས་ལུལ་
མ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་བྱ་མ་ཡིན་ན། མིག་སོགས་བདག་དོན་གྱི་དང་པོ་ཡང་བསྐྱེད་བྱ་མ་
ཡིན་པར་འགྲུང་ཞིང་། སྐྱ་དོན་བསྐྱེད་པས་པས་རང་མཚན་མི་འགྲུབ་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་པོ་ཅག་ལྟར་ན་བསྐྱེད་བྱའི་མཚན་གཞི་སྐྱོན་མེད་བཞག་ཏུ་མི་
རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་སྐྱ་ཡི་དོན་ལ་རང་མཚན་
ཏུ་འཁྲུལ་བའི་སྐྱ་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱེད་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་སྲིད། སྐྱ་མི་རྟག་
པར་དམ་བཅའ་བའི་རྟོག་པ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་འཁྲུལ་པ་ལ་འཁྲུལ་པར་ཤེས་མི་
དགོས་པར་སྐྱ་དོན་དང་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་སྤེ་བར་དམ་བཅའ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི།
བསྐྱེད་བྱ་ནི། དེར་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཏུ་ན་སྐྱ་དོན་བསྐྱེད་པས་པས་རང་
མཚན་མི་འགྲུབ་པར་ཁས་སྐྱེད་པ་དང་འགལ་བར་འགྲུང་བའི་སྲིད་པོ། །གསུམ་པ་
ནི། བསྐྱེད་བྱ་འདི་ལ་སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་པ་གྲུབ་ཟེན་ན་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་
པས་བསྐྱེད་བྱ་མ་ཡིན་ལ། མ་གྲུབ་ན་མཚོན་རྒྱ་མེད་པས་མཚོན་པ་མི་འཐད་ཅེས་ཚོད་
པའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་ཐལ། སྐྱ་མི་རྟག་པའམ་རྟག་པའི་གཞན་སེལ་སྐྱོས་བརྒྱུད་བ་དེ་
དངོས་པོ་འམ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཅན་ཏུ་སྐྱེད་བའི་སྲིད།

གསུམ་པ་པ་གཉིས། སྲིད་རྣམ་བཞག་དང་། སོ་སོའི་རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ལ་

གསུམ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བསྟུ་དང། ཚོད་སྦང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། བསལ་བ་ནི།
 དམ་བཅས་ཅམ་ནས་དེ་སེལ་བྱས་ཀྱི་སྐྱོགས་དང་འགལ་བ་སྟབས་པོ། །གཉིས་པ་ནི།
 རིགས་པའི་སྐོར་ཡིད་ཆེས་བསལ་བ། ལུང་དང་རང་ཚིགས་གིས་བསལ་བ་གཉིས་
 སུ་སྤྱེ་ནས་གསུངས་པའི་ལྡོ་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་
 དཔག་དང། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལོ། །ཞེས་བཞི་རུ་བསྟུས་ཉེ་བཤད་
 བ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རིགས་སྐོར་རྒྱ་བ་རྟེན་ཚད་མ་མེད་པའི་རང་ཚིག་རང་འགལ་
 དམ་བཅའ་དོན་ལ་གོགས་བྱེད་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ལོགས་སུ་སྤྱེ་ལ། འདི་དབྱེ་བསྟུ་
 ལ་མཁུས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཚད་མས་བསལ་བ་བཞིར་ཡོད་ན་ཚད་མ་
 ཡང་བཞི་དགོས་པས་གྲངས་ཉུང་ལ། ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་ན་བསལ་བ་བཞིར་
 དབྱེ་བ་མི་འཐད་ཅེ་ན། ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་པར་ཐལ། དུལ་གྱི་སྐོ་ནས་རྗེས་དཔག་
 ལས་གསུམ་དུ་སྤྱེ་སྟེ་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་དང། བསལ་བ་བཞི་རུ་གསུངས་
 པའི་སྤྱིར། ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་བཞིན་དུ་བསལ་བ་ཡང་གཉིས་སུ་བསྟུར་རུང་
 རྟེ། མངོན་སུམ་དང་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གཉིས་དངོས་སྟོབས་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་
 ལ། ཁས་སྦྱངས་དང་གྲགས་པ་གཉིས་རང་གིས་ཁས་སྦྱངས་པ་དང་འཇིག་རྟེན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་སྦྱངས་པས་བསལ་བར་སྐོ་བཏགས་པ་ཡིན་ཞིང། དོན་ལ་
 མངོན་རྗེས་གྱི་བསལ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང། གཞན་གཉིས་ཀྱང་
 ཁོངས་སུ་བསྟུ་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་པོ། །

གསུམ་པ་ནི། དམ་བཅའ་དང་བསལ་བ་དུས་མི་གཅིག་ན་ཉིན་མཚན་གྱི་སྣང་
 རུན་ལྟར་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ལ། གཅིག་ན་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་ལེན་

བ་མི་འཐད་དོ་ཞེན་སྐྱོན་མེད་དེ། དམ་བཅས་དུས་ན་བསལ་རུང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མ་འོངས་
 བསལ་ཁས་ལེན་བ་འཐད་ལ། སྤྱི་ས་བསལ་བ་འཇུག་བའང་འཐད་བ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་
 ཆེས་རྗེས་དཔག་དང། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་འདུ་བའི་རྩོད་སྲང་
 བློ། ཚིག་དོན་བཤད་བ་ལས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །མངོན་སུམ་ལ་མཚུངས་བ་སྲང་
 བ་ནི། རྗེས་དཔག་ལ་ཁས་སྲངས་རྗེས་དཔག་དང། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་
 སུ་ཕྱེ་བ་བཞིན་དུ། མངོན་སུམ་ལ་འང་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་སྲངས་པས་བསལ་བ་དང་
 སྐྱས་བརྗོད་རུང་དུ་འདིན་བ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་བསལ་གྲགས་པའི་མངོན་
 སུམ་གྱིས་བསལ་བའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དུག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་གྱི་
 བསལ་བས་བསྐྱུས་པའི་ཁས་སྲངས་བསལ་བ་དང་གྲགས་པས་བསལ་བ་མི་འཐད་
 བར་ཐལ། ལུང་དང་རང་ཚིག་ཁས་སྲངས་པའི་རྟགས་འབྲས་རྟགས་ལས་གཞན་མིན་
 ལ། སེལ་བྱེད་སྐྱོབ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་རུ་རུང་བ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་
 པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་དང་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
 མཚན་ཉིད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང། དེ་གཉིས་ཀྱི་བསལ་བུ་སེལ་ཚུལ་རྒྱས་
 བར་གསུངས་པས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པར་འདོད་བ་ནི། ཤིན་ཏུ་སྐོག་
 ལྷུང་གྱི་དོན་མཐའ་དག་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་བ་དང། ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 བ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱིས་སྐྱབ་པའི་རིགས་པའང་མི་ཤེས་པར་སྐྱད་བས། ཁ་
 བ་མ་ཐོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལ་ཡིད་བདེ་བའི་གནས་སུ་མི་བརྩུང་རོ། །

གཉིས་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ་བཞི། མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་བཤད་བ་དང།
 དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་བ་བཤད་བ་དང། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བ་དང།

གྲགས་པའི་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་འགལ་རྒྱུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱང་བ་དང་འགལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་ཡིན་པོ། །སྐྱ་གྲུབ་ན་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་མེད་ལ། གྲུབ་ཀྱང་མཉན་བྱར་ཐ་སྟོན་མ་ཐོགས་ན་ཐ་སྟོན་སྐྱབ་ཏུ་འགྱུར་བས་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་མི་འཐད་ལ། མ་གྲུབ་ན་མཉན་བྱར་ཡང་མ་གྲུབ་པས་མེལ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱར་གྲུབ་ཀྱང་མ་བྱ་བས་དམ་བཅས་བ་ན་བྱ་བ་ལ་སྦྱོར་བས་མི་འགལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་རྟགས་ཀྱིས་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་དངོས་པོ་སྟོབས་འབྲུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་དང་། དམ་བཅའ་འགལ་བ་སྟེ་དམ་བཅའ་དེས་དངོས་སུ་གཞོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཡང་དག་མཐའ་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་མཐར་དངོས་པོ་སྟོབས་འབྲུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་བྱང་མེད་ལ། འདི་ནི་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་པ་ཡིན་པས། དེས་བསལ་བ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་བསལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །གངས་ཅན་བ་ན་རེ། མི་རྟག་པ་ཞེས་པ་ཡང་གཙོ་བོའི་ངང་དུ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི། སྐྱར་ཡོད་གསར་དུ་མེད་པའི་འཇིག་པ་དང་། སྐྱར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། མངོན་པར་བསལ་བ་དེ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དུས་ན། ཞིག་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་ལ། མ་ཞིག་ན་ཉེ་བར་ཞི་བ་འགལ་ཞིང་མངོན་གསལ་ཉིད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཚེས་པའི་ཚིག་དང་དམ་བཅའ་བ་འགལ་བ་ཁས་སྐྱེས་བསལ་བ་ཡིན་པོ། །གཉིས་

བ་ནི། དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་བསལ་བ་དང། རང་ཚིག་གི་བསལ་བ་
 གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ལུང་དང་རང་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་དང།
 དེ་དང་འགལ་ན་དམ་བཅའ་ཡང་དག་འདྲིག་པ་དང། དེས་ན་གཞན་དོན་ལ་སྐྱོབ་
 ཏུ་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷ་རབས་པའི་ལུགས་དབྱེད་པ་དང། སློབ་དཔོན་
 ཀྱི་དགོངས་པ་བརྗོད་པ་དང། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་རབས་པ་གཞན་དག་
 དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བ་དང་ཚོལ་བ་རང་གི་
 ཚིག་དང་འགལ་བ་ཟེར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དག་གི་དབྱེ་བར་འགྱུར་ཚུལ་དང། ལུང་དང་འགལ་བ་བྱེ་
 བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་དག་གི་དབྱེ་བར་བཞེད་དེ། ཁས་སྐྱངས་
 ལྷ་ཕྱི་འགལ་བ་དང་རང་ཚིག་དངོས་ལུགས་འགལ་བ་གཉིས་སུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།
 དཔེར་ན་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁོ་བོའི་མ་ཚོ་གཤམ་མོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན། དག་ལྷ་
 མས་བྱ་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་ཡོད་པ་དང། ཕྱི་མས་བྱ་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་མེད་པ་དམ་
 བཅས་པའོ། །རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་སྐྱི་དངོས་སུ་
 བཀག་ནས་བྱེ་བྲག་ལུགས་ལ་དམ་འཆའ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཀུན་ལས་བརྟམས་སུ་གཉིས་ཀ་
 ཡང་གཞལ་བུའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པ་དཔེ་གཅིག་གིས་བསྟན་
 པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་ཚིག་འགལ་བའི་བསལ་བའི་དཔེ་དང། དེས་མཚོན་
 བས་ལུང་དང་འགལ་བ་ཡང་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི། ཚད་མ་ཚོས་
 ཅན། གཞལ་བུ་འཇལ་བྱེད་བྱ་མེད་དེ། ཞེས་པ་མིན་ལ། གཞི་ཚོས་ཅན་ཚད་མའི་
 སྐྱེད་བྱ་གཞལ་བུ་འཇལ་བ་དངོས་སུ་བཀག་ནས་གཞལ་བུ་འཇལ་བྱེད་བྱ་མེད་པ་དེ་

ཉིད་འངལ་བར་འབྲུགས་ལ་དམ་བཅས་པས་སོ། །དེ་ཡང་ཚིག་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་
སྐྱེས་པའི་རྣམས་པ་ཡིན་ལ་ཚད་མ་མེད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་ན་མངོན་སྲུང་བསལ་
བར་འབྱུང་རོ། །རིགས་པའི་སྒྲོང་དཀར་པོའི་ཚོས་ནི་འཕོས་ནས་བདེ་བ་སྟེར་བར་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལུང་ལ་དཔེ་བཟོན་གཞན་དུ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དོ། །ལུང་འགལ་གྱི་གསལ་བའི་དཔེ་རྟོགས་པའི་ཚད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉེས་པ་ལ་
གཉེས། དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་རྟོགས་ལ་བསྟེན་པའི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་དུ་
འདུ་བ་དང་། ལུང་པལ་བ་རང་ཚིག་དང་མཚུངས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གསུང་རབ་ལུམ་རྒྱས་པ་ཚོས་ཅན། ཚད་མར་ཁས་སྐྱེས་པར་འོས་
པའི་དེད་གྱི་ལུང་ཡིན་ཏེ། མངོན་སྲུང་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་འབྲུགས་རྗེས་དཔག་གི་
གཞལ་བྱ་སྟོན་པའི་སྐབས་གཉེས་ལ་ཚད་མ་གཉེས་གྱིས་མི་གཞོད་ཅིང་ལེགས་པར་
བྱུང། བསྐལ་པའི་དོན་ཤིན་ཏུ་སྟོག་གྱུར་སྟོན་པའི་དོན་ལ་སྲ་བྱི་འགལ་བ་དང་།
དངོས་འབྲུགས་འགལ་བའི་རང་ཚིག་གིས་མི་གཞོད་པ་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་
པའི་ལུང་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟོགས་ལས་ཤིན་ཏུ་
སྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། ཚད་མ་དེ་
རྗེས་སུ་དཔག་པར་བསྐྱུས་ཏེ་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་
མི་འདོད་པ་དག་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་པ་ལྟར་བསྟན་བཅོས་འདིའི་ཡང་བཞེད་
པ་ཡིན་ནོ། །བྱུང་བ་སྟོན་པར་ཁས་སྐྱེས་ནས། སྟོན་སོགས་དཀར་ཚོས་སྐྱེད་པ་
ལས་བདེ་བ་འབྱུང་ཞེས་དམ་བཅས་པ་དང་། རྒྱང་པན་གྱིས་མི་འབྱུང་ཞེས་དམ་
བཅས་པ་གཉེས་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་འདོད་པ་ནི། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་

ཡིན་པས་བསམ་པར་རིགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་བརྗོད་བྱ་གཞལ་བུའི་གནས་གསུམ་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་
ལུང་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་ལ། ལུང་གང་ཡང་རུང་བ་གཞོད་བྱེད་ཏུ་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
བརྗོད་བྱ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་རང་འགལ་དམ་བཅས་དོན་ལ་གོགས་བྱེད་ཉིད་ཏུ་
བཞེད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྲེལ་ལུང་རྒྱ་བཞེན་ཚད་མ་མེད་པས་རང་གི་ཚིག་དང་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྟུ་བཞི། ལུང་གང་ཡང་རུང་བ་ཚད་མར་ཁས་སྐྱོངས་པར་
བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། དབྱེད་པས་དག་ནས་ཁས་སྐྱོངས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་ཏུ་
གྲགས་ཚད་ཚད་མ་མིན་ལ་བརྗོད་བྱ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དེ་ཁས་སྐྱོངས་པར་བྱ་བའི་
ལུང་ཡིན་ཞིང་། སྤར་ཁས་སྐྱོངས་ནས་ནི་ཕྱིས་དཔྱོད་པ་སྐྱོན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ལ།
དབྱེད་ནས་དབྱེད་པ་དག་པ་ན་ཁས་ལེན་པ་མཛད་ས་པའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ཚོར་སྤང་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང་།
གོགས་བྱེད་བསྟུ་བུའི་སྐྱོན་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་
ནི། རྩིས་ཀྱིས་སྤྲིག་པ་འདག་བྱེད་ཏུ་སྐྱོན་པའི་ལུང་གཞན་དང་འགལ་བའང་ལུང་
གིས་གཞོད་པའི་ལུང་འགལ་དེར་འགྱུར་ལོ། །དེ་དགག་པ་ནི། ཆགས་སོགས་ཚོས་
མིན་སྤྲིག་པའི་ཅ་བ་དང་། ཆགས་བྲལ་སོགས་ཚོས་སུ་ཆད་ལྟ་བ་མིན་པ་རྣམས་
འཆད་ལ། རྩིས་སྤྲིག་པ་འདག་བྱེད་ཏུ་སྐྱོན་པ་དེ་ལྟའི་གཞུང་རྣམས་ཚད་མར་ཁས་
སྐྱོང་པའི་ལུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩིས་དང་ཆགས་སོགས་སྤྲིག་པའི་རྒྱ་མི་
འགལ་བ་རྩིས་ཀྱིས་ཆགས་སོགས་ལ་མི་གཞོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆགས་མཛད་སུམ་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་ས་འགལ་བ་སྐྱོན་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། དམ་བཅའི་ཚིག་གིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་
 དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་འདྲེན་པ་དེ་ནི་དམ་བཅའ་སྐྱོན་མེད་ལ་ཡང་ཡོད་པས། གལ་ཏེ་རང་
 ཚིག་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་འགལ་དམ་བཅའི་དོན་གོགས་བྱེད་པ་ལས་ཐེ་ཚོམ་
 ཅམ་འདྲེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱོན་མེད་ཉིད་ཡིན་པའི་སྲིད་སྲོགས་སྐྱོན་
 མིན་ཅེ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་དང་། རང་ཚིག་དང་འགལ་
 བའི་གོགས་ཀྱིས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་ཡི་སྐྱོན་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་མིན་
 པས་དམ་བཅའ་སྐྱོན་མེད་དང་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ཚིག་དེས་དམ་བཅས་པའི་
 དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཚད་མས་གཞོད་ཅིང་མི་འགྲུབ་པའི་སྐྱོན་སྐྱོན་དུ་འདོགས་པ་ཡིན་
 པའི་སྲིད། གཉིས་པ་དེ་དང་འགལ་ན་དམ་བཅའ་ཡང་དག་འདེག་པ་ནི། དེས་ན་
 བརྗོད་བྱ་ལ་ཚད་མས་གཞོད་པ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དམ་
 བཅས་དམ་འཆའ་བ་པོ་རང་གི་བསམ་པ་སྐྱོན་པ་ཡིན་ལ། འགལ་བ་འདུས་པ་དམ་
 བཅས་ན་དམ་བཅའ་ཡང་དག་འདེག་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ནི། ཚོད་པའི་སྐྱབས་སུ་སྲ་
 སྲི་འགལ་བ་དང་དངོས་སུ་གསུམ་འགལ་བའི་བརྗོད་བྱ་སྐྱོན་ཅན་གྱིས་མམ་བ་སྐྱེད་
 པར་ཐལ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་སྐྱབས་སུ་ཚིག་གི་སྐྱོན་ཡོན་བཅི་བ་སྐྱབས་སུ་
 བབ་པ་དེས་ནའི་སྲིད།

བཞི་པ་གྲགས་པས་བསམ་བ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དེའི་རང་བཞིན་
 བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་འདེག་ཉེན་གྱི་སྐྱོན་གཏོང་ཚུགས་
 པ་དང་འགལ་བ་གྲགས་པས་བསམ་བ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་བྱབ་
 པའི་དོན་གྱིས་དངོས་སུ་གཞོད་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱབ་ཏེ་བཤད་པ་

དང་། བྱེ་སྡེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྫོང་གྲེད་གྱི་སྐྱ་རྣམས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་དངོས་
 པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བརྗོད་པ་དག་སྐྱ་དོན་ལ་དངོས་པོ་
 པའི་འབྲེལ་བ་འདོད་པ་སྤར་བཀག་ཅིང་། བརྗོད་འདོད་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡང་
 བསྐྱབས་ཅིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་བརྗོད་ཚུགས་ལ་གཞོད་བྱེད་བརྗོད་རྩུབ་གི་གྲགས་
 པའང་འབྲུག་པར་ཐལ། རྫོང་གྲེད་གྱི་སྐྱ་རྣམས་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་གྲེད་པའི་
 བྱིར། རྟོག་ཡུལ་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་རྫོང་གྲེད་གྱི་སྐྱ་ཐམས་ཅད་གྱིས་བརྗོད་དུ་
 རྩུབ་བ་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་གྲེད་པས་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ་
 གཞོད་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ། གང་ལ་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྗེས་སུ་
 དཔག་པ་མེད་ལ། སྐྱ་ལས་རྩུབ་པའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བསལ་བ་
 དེ་ཡང་སྐྱོགས་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བཤད་པ་ལ་གསུམ། བཤད་ཚུལ་དང་
 པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
 གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་
 བེ། བརྗོད་པ་དག་ཡོད་པའི་རྟོགས་གྱིས་དེ་བོང་ཅན་འདོད་རྒྱལ་བའི་རྣམ་པའི་སྐྱས་
 བརྗོད་རྩུབ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་རྣམ་པའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་མི་རྩུབ་སྟེ། ཡོད་པའི་བྱིར་
 ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དགག་པ་ནི། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པས་དེ་བོང་ཅན་རྣམ་པའི་
 འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་མི་རྩུབ་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་
 པར་ཐལ། རྟོགས་འདི་ལ་མ་སྐྱབ་དཔེ་མེད་ཅིང་རྫོག་སྐྱོགས་སྐྱབ་པ་ལ་བརྗོད་པའི་
 རྫོང་ལ་ལྟོས་ནས་མ་སྐྱབ་དཔེ་མེད་པའི་བྱིར། རྟོགས་སུ་མ་དེར་ཐལ། རྟོག་ཡུལ་ན་

ཡོད་པ་རྣམས་ལ་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཀུན་གྱིས་བརྫོད་དུ་རུང་བས་ཁྲབ་པའི་སྲིད་
རྒྱུ། འདོན་ལ་རྟགས་དེ་འགའ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོགས་ཚོས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་
ཡོད་པ་ལ་འདོད་རྒྱལ་པའི་རྒྱ་བ་ཞེས་པར་བརྫོད་དུ་རུང་བས་ཁྲབ་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བརྫོད་རུང་གི་གྲགས་པ་དང་། སྐྱ་ལས་རྣམས་པའི་གྲགས་
པའོ། འདོད་པོ་ལ་བརྫོད་རུང་གི་གྲགས་པ་རོས་བརྒྱུང་བ་ཞི། འདིག་རྟེན་ཚུ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་
ལ་དཔྱོད་པའི་སྐྱ་ལས་རྣམས་པའི་བརྫོད་རུང་དེ་ཉིད་ཚོས་ཅན། གྲགས་པའི་བརྟེན་མཛད་
བ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་སྐྱ་རྟོག་ཡིན་ལ།
དེའི་ལུལ་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་ལྷན་སྐྱེས་པའི་རྟོན་ཡིན་པའི་སྲིད། བརྫོད་རུང་གི་གྲགས་
པས་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཁྲབ་པར་ཐལ། རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་རྣམས་ཅད་
ལ་བརྫོད་དུ་རུང་བས་ཁྲབ་པའི་སྲིད། ཚོད་སྲོང་ལ་ཚོད་པ་ཞི། ཤེས་བྱ་རྣམས་ཅད་ལ་
ཁྲབ་པ་མི་འཐད་དེ། ལུས་པ་སོགས་ལ་རྒྱ་བའི་སྐྱ་མ་གྲགས་པ་ལ་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་
གྲགས་པར་འདོད་པའི་སྐྱ་འདིག་རྟེན་པ་དང་འགའ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་གྲགས་
ཟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གྲགས་པས་ཀུན་ལ་ཁྲབ་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དངོས་སུ་མི་འཚེད་ཀྱང་། འབྲས་འཚེད་ལུས་པ་ལ་འཚེད་པ་པོ་ཞེས་པ་བཞིན་
དུ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་བརྫོད་དུ་རུང་བ་ལ་གྲགས་པའི་སྐྱ་མཛད་པ་ཡིན་པའི་སྲིད།
གཉིས་པ་སྐྱ་རྣམས་པའི་གྲགས་པ་རོས་བརྒྱུང་བ་ཞི། སྐྱ་ལས་རྣམས་པའི་གྲགས་པ་དང་འགའ་
པའི་རྟོན་གྱིས་བསལ་བ་དེ་ཡང་རྟོགས་མ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། གྲགས་རུང་རྟོན་ལ་ལྷན་སྐྱེས་པ་ཡང་བརྟེན་དང་བརྫོད་འདོད་པ་བཞེད་པའི་རྫོད་
བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ལྷན་སྐྱེས་པ་ཞི་རྟོན་ཀུན་ལ་ལྷན་སྐྱེས་པའི་སྐྱ་རྣམས་པ་ལ་སྐྱེས་བྱེད་ཡོད་

བར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྲིད། ཉགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སློ་རྗེས་དབག་ཏུ་འདུ་
བཞི། རི་བོང་ཅན་ལྷ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱུ་བརྗོད་རྩལ་སྐྱུ་བ་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུ་བ་
བའི་གཏན་ཚིགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རོན་དེ་གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་གིས་འགྲུབ་
བས་ཁྲུབ་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་བཤད་ཚུལ་གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་དང་
གྲགས་པ་ཡུལ་ཐ་དང་དུ་སྐྱུ་བ་པ་དང་། དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བརྟེན་པ་དབག་པ་དང་།
སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ནི། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་དང་
གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་གྲེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་རིགས་སོ་སོ་ཐ་དང་བ་ཞོན་ཡིན་
ཏེ། གྲགས་པ་དངོས་པོའི་སྟོབས་གྱིས་སྐྱེད་ན་ནི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་བཞིན་
ཡུལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ངེས་པར་འགྲུང་ན། གྲགས་པ་བརྗོད་འདོད་གྱི་དབང་
གིས་སྐྱུར་བ་ལ་སྐྱ་རྣམས་ཡུལ་གང་ལའང་མི་འཇུག་པ་མེད་པའི་སྲིད། དངོས་པོའི་
སྟོབས་གྱིས་སྐྱེད་ན་སྐྱ་མི་ཉག་པ་བཞིན་དུ་མ་ཐལ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་འགྲུང་ལ།
གྲགས་པ་བརྗོད་འདོད་གྱིས་པར་སྐྱུར་བས་སྐྱ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་
འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ཡིན་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉགས་སྐྱུ་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྲུང་བཞི། བརྟེན་
བས་བཀོད་པའི་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་རི་བོང་ཅན་འདོད་ཀྱལ་བའི་ལྷ་བའི་སྐྱུ་བརྗོད་
མི་རུང་དུ་སྐྱུ་བ་མཉན་བྱས་ཉག་པར་སྐྱུ་བ་བཞིན་དུ་ཉགས་སྐྱུ་མོང་བ་ཉིད་མིན་
པར་ཐལ། བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པ་ཡུལ་འདིར་མི་འཇུག་ཅེས་བརྗོད་པའི་མ་སྐྱུ་
དཔེ་གཞན་རྟོད་དཀའ་བས་ཁྲུབ་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། དེས་ན་ལྷ་བའི་སྐྱུ་བརྗོད་

རུང་ཀུན་ལ་འཇུག་པ་ཡི་ཕྱིར་རོ། །རང་གི་སྡེ་པའི་འཆད་ཚུལ་མི་འཐད་པ་ལོ། རང་གི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་འདིག་རྟེན་ལ་སྐྱབ་པ་གཉིས་མེད་པས་རི་བོང་ཅན་སྐྱབ་པར་སྐྱབ་པའི་རྟེན་གསུང་སྐྱབ་པ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱེ་མཚན་གྱི་འཇུག་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པས་རི་བོང་ཅན་སྐྱབ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱབས་བརྗོད་ཏུ་མི་རུང་བ་ལ་གྲགས་པས་གཞོན་པ་དཔེར་མཛད་ནས། ད་ཉིག་ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱབས་བརྗོད་རུང་མིན་པ་སོགས་ལའང་གྲགས་པས་གཞོན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པས་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཁུབ་པར་བསྟན་པ་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབས་བརྗོད་པར་སྐྱབ་པ་ལོ། རི་བོང་ཅན་སྐྱབ་པར་སྐྱབ་པའི་དཔེར་སྐྱབ་པར་གྲགས་ཐེན་དགོས་ནའང་བསེལ་བེར་ཅན་སྐྱབ་པར་སྐྱབ་པ་སྐྱབ་པའི་རྟེན་གསུང་སྐྱབ་པ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་དཔོན་གྱིས་སྐྱབ་པར་ཐལ། སྐྱོས་སྐྱོར་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས། ག་ལྷུང་དང་ཞི་བཅུད་ལེན་ལས་དེུལ་ཚུ་སོགས་ལ་སྐྱབ་པའི་སྐྱེ་བའི་གཞན་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་དཔེར་བྱས་པས་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡུལ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་ན་དངོས་སྟོབས་སྐྱབས་པའི་ཕྱིར། བརྗོད་པས་འཇུག་པ་རྣམས་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཅིག་ལ་བྱུང་ན་དེ་ཉིད་དཔེར་བྱས་ནས་ཀུན་ལ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྟོ་ལྟེན་ཞབས་ཞུས་པའི་རྟེན་གསུང་གསེར་གྱིས་སྐྱོ་སྐྱེད་ཞབས་ཞུས་པ་བྱུང་བར་སྐྱབ་པའི་རྐྱེ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེན་གསུང་འདི་ནི་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ་བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པ་འདོག་ན་

ཁྱེད་ཀྱི་འདུ་ཐ་སྐྱད་ཐམས་ཅད་འདྲིལ་པའི་ཕྱིར།

བརྗོད་ཅུང་འགོག་ན་གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་ནི། དེས་ན་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱ་
བཤམ་ནི་དོན་འགལ་ཞིག་ལ་བཤམ་དུ་མེད་པ་སྲིད་ཀྱང་། རྒྱ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་
སོགས་འདོད་པས་སྐྱར་བའི་བརྗོད་ཀྱི་ལྷན་གྱི་ལ་འཇུག་ཏུ་ཅུང་བཞིན་དུ་
རྗོད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་འགོག་ན་གྲགས་པ་དག་
དང་འགལ་བར་དགོངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་འགོག་ན་འདྲིལ་གྱི་བརྗོད་
ཏུ་གི་གྲགས་པས་གཞོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གོང་དུ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་
སུ་གསུངས་པ་ནི། ལྟོ་ལྟོ་ཞབས་ཞུས་པ་ལ་བྱས་པ་ཞེས་པའི་དངོས་མིང་སྟོར་བ་
འདོད་པ་ལ་ལྟོས་ཀྱང་། དེས་གཞི་འགའ་བྱས་པ་སྐྱབ་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་
ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །དེས་ན་རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་དངོས་མིང་དུ་
འཇུག་པའི་ལྷན་ལ་སྐྱ་བཤམ་དུ་ཡོད་ཅིང་། སྐྱ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཁྱད་པར་ཅན་
ལ་སྟོས་པས་དེ་ལ་སྟོས་ནས་སྐྱ་དེ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྗོད་པ་ལ་ཐ་སྐྱད་ཀྱི་
གྲགས་པ་ཞེས་བྲུ་ལ། རྒྱ་མཚན་དེས་པ་ལ་སྟོས་ནས་རྒྱ་བར་སྐྱབ་པ་ཐ་སྐྱད་ཀྱི་
གྲགས་ཉགས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་། གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་
དངོས་སུ་ན་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཉགས་ཡིན་ལ། ཁྱབ་པ་ཡང་མངོན་སུ་མ་
ཚད་མས་བྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གྲགས་པ་དང་ཡིད་ཆེས་དང་དངོས་སྟོབས་གསུམ་འདོད་པ་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་
ཁྱེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་སློག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་
གནས་པ། བསྐྱབ་བྱ་རང་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་སྟོན་སྲོལ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེ་བ་ཡིན་གྱི།

ལོག་པའི་སྟོབས་དག་གིས། །རྣམ་དག་རིགས་པ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ། །སྤྲིབ་
བར་བྱེད་པ་སློབ་པོའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། །

གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། །གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་
དང། རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། །གྲགས་ཉགས་ལ་གཉིས་སུ་
འབྱེད་པ་དགག་པ་དང། །བདའི་གྲགས་པ་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དགག་པ་དང། །དེ་
གཉིས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི།
སྤང་བཤད་པ་སྤང་ལ་ལ་གྲགས་པ་ལ་བརྗོད་དང། །ཐ་སྣང་གྱི་གྲགས་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་
ནས་གྲགས་ཉགས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ཡོད་དོ། །དེ་དགག་པ་ནི། །གསེར་གྱི་སྟོང་སྤྲིབ་བ་
ལ་བྱམ་པའི་ཐ་སྣང་བྱ་རུ་སྤྲིབ་པ་ལ། །སྟོང་སྤྲིབ་བ་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་གྲགས་ཉགས་
ཡང་དག་འདི་ཡི་དབྱེ་བའི་སྐབས་དོན་མིན་པར་ཐལ། །དེ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་
ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་འདྲ་སྤང་བཤད་ཐེག་པའི་སྤྲིབ།

གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། །ཁ་ཅིག་དངོས་སུ་བརྗོད་རུང་དང། །ཞེན་
པའི་བརྗོད་རུང་གིས་བདའི་གྲགས་པ་འདང་གཉིས་ཡིན་ཞེས་ཟེར་ཉེ། །དེ་པོང་ཅན་གྱི་
དོན་སྤྲི་དངོས་སུ་བརྗོད་རུང། །དེ་པོང་ཅན་ཞེན་པས་བརྗོད་རུང་དུ་སྤྲིབ་པ་ལ་ཉོག་
པའི་སྤང་ལུལ་དུ་ཡོད་པ་དང། །རང་མཚན་དུ་ཡོད་པ་ཉགས་སུ་འགོད་པར་བྱེད་
དོ། །དེ་དགག་པ་ནི། །འཚད་འཇུག་གང་དུ་ཡང་མ་བྱེ་བར་དེ་འདྲའི་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། །འཚད་ན་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་སྤྲི་མཚན་དང། །རང་མཚན་ཞེན་པའི་
བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་འཇུག་པའི་ཆེ་ན་རང་སྤྲི་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་
འཇུག་པས་དེ་འདྲའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པའི་སྤྲིབ། །སྤྲི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་སྤྲི་མཚན་དུ་

དོན་དང་རྗེས་དབུག་དང་། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ། །ཞེས་པ་དོན་
 དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབུག་ཡིན་པ་ལ་རྗེས་དབུག་ཅེས་སྦྱིར་སྟོབས་པའི་དགོས་པ་ནི།
 རྗེས་དབུག་ཅེས་ཀྱི་གཞུང་གྲུ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་འདོད་པ་ཅེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་
 རྒྱད་པར་དུ་བྱས་པ་གྲགས་པའི་རྗེས་དབུག་གི་གཞུང་གྲུ་དང་། ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་
 དེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དབུག་གི་གཞུང་གྲུའི་རྒྱད་པར་ཡིན་པས་
 དེ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། །ཁ་ཅིག་གཞོན་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཞེས་འཆད་པ་ནི།
 གསལ་བའི་དབྱེ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་དེའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་རྣམ་འགྲུབ་མཛད་པས་
 བཀག་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པའོ། །

མཇུག་བསྐྱུ་བ་ནི། གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་བཞག་ལ་མཁས་པའི་སྟོན་མཁས་གྲགས་པ་
 དང་དེའི་བསལ་བ་དང་། གཞོན་པ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་རྒྱད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།
 ཤེས་ན་གྲགས་པ་ཡི་རྗེས་དབུག་གི་བསལ་བ་དང་དེ་སེལ་ཚུལ་མདོ་དང་རྣམ་
 འགྲུབ་མཛད་པ་མཁས་པའི་དགོངས་པ་བཞིན་འགྲུབ་པའི་སྲིད། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་
 བྱ་སྟེ། སྦྱིར་འབགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། རྒྱད་པར་དུ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
 མཐེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་ནས་གོལ་བ་དོན་གཉེར་དེ་
 ལ་འཇུག་པ་དང་། གཞན་དག་སྦྱོར་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་བཀག་ནས་རྫོང་
 བྱེད་སེལ་བས་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཤེས་ན་སྟོན་འདོགས་མ་ཚོད་པ་ལ་ཚོད་སྟུང་པ་དང་།
 ཚོད་པ་ལ་མ་ཚོད་སྟུང་པའི་དོགས་པའི་གནས་མཐའ་དག་སེལ་བ་དང་། ཡང་ཁ་
 ཅིག །ཐོག་མར་ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་ཅིང་། ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་པ་ཚད་མའི་སྦྱིས་བྱར་
 བསྐྱུབས་ནས་སྦྱིས་དེས་སྦྱིས་པའི་ཚིག་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་བཀག་ནས། བསྟན་

བ་ཚད་མར་བསྐྱབས་པའི་སློབ་སློབ་པ་ཚད་མར་སྐྱབ་པ་དང། དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུར་གྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱེད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང། དེ་ཡང་རྟགས་གསུམ་གྱི་ཚུལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་ཐུག་པའི་བར་དུ་སྐྱབ་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པས། རིགས་པ་སྐྱེ་བར་ཁས་འཆེ་བ་དག་རང་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བསམ་པར་རིགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྐྱེས་པ། སློབ་གྲུར་དོན་ལ་སློབ་འདོགས་གཅོད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཉིད་ལ་རག་ལས་ཤིང། དེ་ཡང་གཏུག་ཚིགས་དག་ལ་ལྟོས་པས་ན། རང་དོན་རྗེས་དཔག་རྟེན་དང་བཅས་པ་བཤད། །བསྐྱེད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྣང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། རང་དོན་རྗེས་དཔག་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བཅུ་པའི་འགྲེལ་བའོ། །།

༡༡༽ གཞུགས་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ།

རྗེས་དཔག་པ་གཞུགས་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་གཉིས། ལེ་འུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང། ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང། སྐྱེ་བ་པོ་གང་ཟག་བཤད་པ་དང། ཚེད་པའི་སྐབས་གྱི་དག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞུགས་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ནི། ཚུལ་གསུམ་གྲོལ་བ་རང་ཉིད་གྱི་ཚད་མས་མཐོང་བ་སྐབས་དང་མཐུན་པར་གྱི་གྲོལ་གཞུགས་ལ་སྟོན་པའི་ལྷག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་དག་གོ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དང། དུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང། བྱེད་པའི་

ཁྲད་བར་རྣམས་བསྟན་ནོ། །འདི་ནི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མི་ཤེས་སྟོན་བར་བྱེད་པ་
 ལ། །འབྲུལ་བར་དོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས། །དེས་བཤད་ནན་ཉན་བྱ་བའི་
 ཟུང་། །ཤེས་སྟོན་འགའ་ཞིག་ཚོལ་བར་བྱེད། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། ཚོལ་བ་ཡང་དག་
 གི་གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་ནི་ཕྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོག་གྲུར་
 རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེ། ཚོལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོག་གྲུར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ལས་དེས་
 བར་སྐྱེ་དགོས་པས། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ཚད་
 མས་གྲུབ་པ་དགོས་སོ། །སྐྱབ་དག་ལ་རྗེས་དཔག་གི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ནི། རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་དང་། དགོས་པ་ནི། བསམ་བློར་
 གི་ཤེས་རབ་ལ་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྟོན་ཏུ་འགོ་དགོས་བར་ཤེས་པའི་ཚད་དང་།
 གཞོན་བྱེད་ནི། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་རྣམ་བཞག་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
 དེ་ལ་སྤྱིར་ཚོད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོག་གྲུར་རིགས་བཞི་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་
 ཁྲབ་གཉིས་ཀ་སྤར་ཚད་མས་དེས་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་དེས་པ་དང་། ཕྱོགས་ཚོས་
 དེས་ལ་ཁྲབ་པ་མ་དེས་པ་དང་། ཁྲབ་པ་དེས་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་མ་དེས་པའོ། །དང་པོ་
 ལ་ཡང་རིགས་བཞིར་འགྲུར་ཏེ། འཆད་པའམ་ཚོད་པའི་དུས་དེའི་ཆེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྟོ་
 ཁ་ཕྱོགས་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་སྟོ་ཁ་ཕྱོགས་པ་དང་། ཁྲབ་པ་ལ་སྟོ་ཁ་ཕྱོགས་ལ་
 ཕྱོགས་ཚོས་ལ་མ་ཕྱོགས་པ་དང་། ཕྱོགས་ཚོས་ལ་སྟོ་ཁ་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་པ་ལ་མ་
 ཕྱོགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ནི། འཆད་པ་པོའི་དག་ལ་སྟོས་པ་མེད་བར་རང་ཉིད་ཀྱིས་
 སྟོག་གྲུར་རྟོགས་ཏུས་པས་སྐྱབ་དག་དགོད་མི་དགོས་ལ། ཚོལ་བས་དེ་ལྟར་མ་

ཤེས་པས་ངག་འགོད་པ་ནི་སྲིད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་སྲར་ཤེས་ཟེན་བྲན་པའི་ཆེད་དུ་
དོགས་པའི་དབང་གིས་ཚོས་མ་ཐུན་སྐྱོར་མི་མ་ཐུན་སྐྱོར་གྱི་སྐྱབ་ངག་གཉིས་ཀ་
དགོད་དགོས་པའང་སྲིད་ལ། གང་རུང་ངེས་ཚོགས་པའང་སྲིད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་ནི། སྐྱ་ཡང་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཚོས་འབང་ཞིག་བྲན་པར་
བྱེད་པ་དང་། བཞི་པ་ལ་ནི། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་དཔེར་ན་བྱས་པ་བཞིན་ཞེས་པ་དང་།
གང་མི་རྟག་པས་སྣོང་ན་བྱས་པས་སྣོང་པས་ཁྲབ་སྟེ། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་
མཁའ་བཞིན་ཞེས་པའམ་གང་རུང་གིས་བྲན་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །སྲར་གཉིས་ཀ་མ་
ངེས་པ་ལ་ནི། སྐྱབ་ངག་སྲར་བཀོད་ནས་ཕྱོགས་ཁྲབ་གཉིས་ཀ་གཞི་ནས་སྐྱབ་པར་
བྱེད་ལ། ཚུལ་གསུམ་ནམ་གྲུབ་པའི་ཆེ་ངག་དེ་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་
འོ། །ཕྱོགས་ཚོས་ངེས་ལ་ཁྲབ་པ་མ་ངེས་པ་ལ་ནི། ངག་ཚད་མར་བཀོད་ནས་ཁྲབ་པ་
སྐྱབ་པའི་ངག་དང་། ཕྱོགས་ཚོས་སྣོན་པའི་ངག་བཀོད་པས་ཚོགས་ལ། ཁྲབ་པ་ངེས་ལ་
ཕྱོགས་ཚོས་མ་ངེས་པ་ལ་ནི། དེ་ལས་བརྗོད་པར་སྐྱར་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གང་ཟག་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྒྱལ་པམ་གྱི་
ནམ་བཞག་དང་། དབང་པོས་རི་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྣམས་ཀྱི་དམ་
བཅའ་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་འདོད་ཅིང་། སྐྱབ་ངག་འགོད་པར་ཁས་
ལྡངས་པའི་གང་ཟག་ཚོལ་བ་དང་། རྗེས་དཔག་སྐྱེད་འདོད་པའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་
གང་ཟག་གང་སྟེན་འབྲེན་བརྗོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཕྱི་ཚོལ་དང་། དེ་གཉིས་རྒྱལ་པམ་
བདེ་སྐྱོད་པར་ཁས་ལེན་པ་དབང་པོ་གསུམ་ཡོད་པའི་སྲིད་རྟོ། །དམ་བཅའ་གཅིག་ལ་
ལྟོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དམ་བཅའ་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། གཞོད་བྱེད་

རྒྱལ་པ་ལ་སྟོན་ནས་སྤར་གྱི་དེ་ལས་གོ་བོ་ཤོག་ཏེ་འགྲུང་བས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
 རྒྱལ་པ་དང་ཕྱི་རྒྱལ་པ་གཉིས་ཚོད་པའི་ཆེ་མི་རིགས་པའི་ཚར་བཅད་དང་རྗེས་
 འཛིན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱལ་པ་གཉིས་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དང་སྐྱབ་འབྲིན་
 སོགས་སྐྱོན་ཅན་བརྗོད་པ་ཚར་བཅད་པར་འོས་པ་དང་། སྐྱོན་མེད་བརྗོད་པའི་ཡོན་
 ཏན་གྱིས་རྗེས་འཛིན་འཇུག་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་བཤོད་
 བ་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་པས་སྐྱོན་བརྗོད་ཀྱང་སྐྱབ་འབྲིན་མི་ལུས་པས་ཕྱི་རྒྱལ་པས་ལ། སྐྱབ་
 བྱེད་ལྟར་སྤར་བཤོད་པ་ལ་སྐྱོན་ཡང་དག་བརྗོད་ན་རྒྱལ་པ་པམ་པས། དེ་ལྟར་སྐྱོན་ན་
 རྒྱལ་པམ་ཡོད་ཀྱི་མིན་ན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤར་བཤོད་ཀྱང་སྐྱོན་མི་
 བརྗོད་པའམ། སྐྱོན་ལྟར་སྤར་བརྗོད་ཀྱང་ཚེར་མ་འབྲིན་མ་ཤེས་ན་རྒྱལ་པམ་གཉིས་
 ཀ་མེད་པར་ཚོད་རིགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱན་དང་ཚིག་དོར་སོགས་
 གཞུང་སྐྱུས་ཚར་བཅད་ཀྱང་དེ་ལ་རྒྱལ་པམ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་མི་བཞེད་དེ།
 དེ་ལྟར་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་པས་ཁུ་ཚུར་སོགས་ཀྱང་རྒྱལ་པམ་དུ་བཞག་དགོས་ན།
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱུང་བའི་ཐབས་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚར་བཅད་རྗེས་འཛིན་སྤྱིར་བརྟན་པ་དང་། ཚར་གཅོད་
 པའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོག་དང་ཞོར་ལ་སོགས་པ་འཕྲོག་པ་
 དང་། ལོ་འཕང་སྤྱིན་པས་འཛིན་ཉེན་པ་རྣམས་ཚར་གཅོད་པ་དང་། རྗེས་འཛིན་དུ་
 འདོད་ལ་གྲུབ་མཐའི་སྤང་དོར་བྱེད་པ་ལ་དེ་ལྟ་སྤྱུས་བྱེད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གྲུབ་
 མཐའི་སྤང་དོར་བྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་གྲུང་ཞོར་བ་འདོད་པ་དང་། བདེན་པ་ལེན་པ་
 དང་། དེ་ལྟར་སྟོགས་པས་དམ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཚར་གཅོད་རྗེས་འཛིན་འདོད་རིགས་

པའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཉགས་དང་ཁུབ་པ་སོགས་པ་རོལ་པའི་ཁས་
སྒྲུངས་ཡིན་པ་གཉིས་ཀས་ཤེས་བཞིན་དུ་ཁས་སྒྲུངས་ཡིན་ཅོལ་མ་སྦྱས་ན། གང་
ཟག་དེ་ཉིད་ལ་ཁས་སྒྲུངས་ལ་སྦྱིགས་པ་ནི། ཚར་གཙོད་ཀྱི་གནས་མཐར་ཐུག་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་གཞན་སྡེ་འདོད་པའི་རྒྱལ་མཐའ་ལྟར་སྤང་མཐའ་དག། གང་ཟག་དེས་པ་
རོལ་པའི་ཁས་ལེན་ཡིན་གྱི། ཁོ་པོས་མིན་ཅོལ་མ་སྦྱས་པས་གང་ཟག་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཁས་ལེན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཐད་པ་བརྗོད་པ་དང་། འཁྲུལ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྤང་བ་ཤད་པའི་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་གཉིས་ལས་ཕྱེ་བས་བཞི་ཡོད་དེ། ལོལ་བ་
སྦྱལ་བྱེད་བརྗོད་པར་ཁས་སྒྲུངས་ནས་མི་བརྗོད་པ་དང་། རྒྱུན་ཅན་བརྗོད་པ་གཉིས་
དང་། ཕྱི་ལོལ་སུན་འབྲེན་བརྗོད་པར་ཁས་སྒྲུངས་ནས་མི་བརྗོད་པ་དང་། ལྟར་སྤང་
བརྗོད་པ་གཉིས་ཏེ་བཞི་རིགས་པ་མཁྲེན་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
ཡང་། རྒྱལ་པའི་ཡན་ལག་མི་བརྗོད་ཅིང་། །རྒྱུན་མི་བརྗོད་པ་གཉིས་པོ་དག། ཚར་
བཅད་པ་ཡི་གནས་ཡིན་ཏེ། །གཞན་ནི་མི་རིགས་ཕྱིར་མི་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གངས་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། ཀར་མིག་པའི་
ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ལོལ་བ་ལ་ནི་གཉིས་ལ་
གསུམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་དུག་སྟེ། དྲིས་པའི་ལན་མི་བརྗོད་པ་དང་། རྒྱུན་ཅན་བརྗོད་
པ་དང་། མ་དྲིས་པ་བརྗོད་པ་གསུམ་དང་། རྒྱུན་སྤོང་པའི་ཚེ་རྒྱུན་མི་སྤོང་བ་དང་།
ལན་ལྟར་སྤང་བརྗོད་པ་དང་། རྐབས་སུ་མ་བབས་པའི་ལན་བརྗོད་པའོ། །ཕྱི་ལོལ་ལ་

ཡང་ཚར་གཅད་འོས་པ་གསུམ་ཚན་གཉིས་ཡོད་པས་དུག་སྟེ། འདི་འོས་པའི་ཚེ་མི་
 འདི་བ་དང་། མི་འོས་པ་འདི་བ་དང་། འབྲེལ་མེད་འདི་བའོ། །སྐྱོན་བརྗོད་རིགས་པའི་
 ཚེ་མི་བརྗོད་པ་དང་། ལྷར་སྣང་བརྗོད་པ་དང་། སྐབས་སུ་མ་བབས་པ་བརྗོད་
 པའོ། །དཔང་པོ་ལ་ཚར་གཅོད་འོས་པ་གསུམ་སྟེ། འབྲེལ་འབྲེད་པ། འོག་པར་
 འབྲེད་པ། སྐབས་མ་ཡིན་པར་འབྲེད་པ་དང་། ཀུན་ལ་ཐུན་མོང་དུ་གཅིག་སྟེ་རྩ་བ་མི་
 གཉོད་པ་དང་། གངས་ཅན་པ་རྣམས་བཅུ་དྲུག་འདོད་དོ། །དེ་དགག་པ་ལི། དི་སྐད་
 བཤད་པའི་ཚར་གཅོད་འོས་པའི་དབྱེ་བསྟུ་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚར་གཅོད་
 འོས་པ་ཡིན་ན་ཚོད་རིགས་ལས་བཤད་པ་ལྷར་སྣང་མར་འདུས་ལ། དེར་འདུས་པ་
 མིན་ན་ཚར་གཅོད་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དཔང་པོ་ལ་ནི་ཚར་གཅོད་མེད་ལ་ཅི་
 ཅས་བྱེད་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཚོད་རིགས་ལས་གཉིས་པོ་དག་ཚར་
 གཅོད་པའི་གནས་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་གཞུང་གི་ཆ་འགར་ཡང་མ་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ཀར་མིག་པ་དག་ཚར་གཅོད་ཀྱི་གནས་དམ་
 བཅའ་ལ་གཞོད་པ་ཞེས་པའི་ཚར་གཅོད་ཀྱི་གནས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་
 གཞན་པ་དང་། དམ་བཅའ་འགལ་བ་དང་། དམ་བཅའ་སེལ་བ་དང་། གཏན་ཚིགས་
 གཞན་པ་དང་། རོན་གཞན་དང་། རོན་མེད་པ་དང་། རོན་མི་ཤེས་པ་དང་། རོན་བྲལ་
 དང་། དུས་ལ་མ་བབས་པ་དང་། མ་ཚང་བ་བརྗོད་པ་དང་། ལྷག་པ་བརྗོད་པ་དང་།
 ཡང་བརྗོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་མི་སྟོབ་དང་། མི་ཤེས་པ་དང་། ལྟོབས་པ་མེད་པ་དང་།
 རྣམ་གཡེང་བྱེད་པ་དང་། འདོད་པ་ཁས་ལེན་ཤེས་མི་ཤེས་དང་། བརྒྱལ་བརྟགས་

འདོར་བ་དང་། རྗེས་སུ་སྐྱོར་མེད་ལ་སྐྱོར་བ་དང་། ལྷུབ་མཐའ་ཉམས་པ་དང་། ཉགས་
ཉམ་སྐྱར་བརྗོད་པ་སྟེ། ལྷུབ་པ་རྐང་མིག་གིས་བཤད་པའི་ཚར་གཙོད་ཀྱི་གནས་ཉི་
ལུ་ཙུ་གཉིས་ཡིན་ལོ། །

དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྐྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་གྲགས་པ་ཡིས་དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་ཚར་གཙོད་མིན་པར་
བཤད་ལ། མདོ་མཛད་པས་དགག་པ་མདོར་བསྐྱས་ཙམ་ཞིག་མཛད་ལ། ཚར་
གཙོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚར་གཙོད་འོས་པ་ཡིན་ན་སྐར་བཤད་
བ་གཉིས་པར་སྐྱུད་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པའི་ཚར་
གཙོད་ནི། སྐྱ་མི་ཉག་སྐྱབ་ལ་དབང་པོའི་གཟུང་བྱ་ཉགས་སུ་བཞོད་པའི་ཚེ་ན། ཕྱི་
ཚོལ་གྱིས་དེའི་ཕྱིར་སྐྱ་ཉག་ཅེས་བརྗོད་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཚར་
གཙོད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མིན་པ་བརྗོད་པར་འདུས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དམ་བཅའ་གཞན་པའི་ཚར་གཙོད་ནི། སྐར་གྱི་ཉགས་དེ་མ་དེས་པར་བསྐྱབ་པ་
ན། རྒྱད་པར་ལ་བརྟགས་ནས་བྱམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟར་སྐྱ་ཡང་
ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པས་མི་ཉག་ཅེས་པ་ལ་འདོད་དེ། དེ་ཡང་ཚར་གཙོད་
ཀྱི་གནས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སུན་འབྲེན་གཤམ་ན་མ་དེས་པར་འདུས་པས་
སྐྱབ་བྱེད་སྐྱོན་ཅན་བརྗོད་པའི་ཚར་གཙོད་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། སྐྱབ་བྱེད་བཞོད་པའི་
ཚེ་དམ་བཅའ་དང་ཉགས་དང་དཔེ་སོགས་འགའ་བ་བརྗོད་པ་ནི། དམ་བཅའ་འགའ་
བ་ཞེས་པའི་ཚར་གཙོད་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་བརྗོད་ན་སྐྱག་པའི་

སྐྱོན་དང་། མ་བཟོན་ན་ཉགས་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ་གང་ཅུང་དུ་འགྱུར་བས་སྐྱབ་ཤེད་སྐྱོན་
 ཅན་བཟོན་པའི་ཚན་མ་ཚང་གཅོད་དུ་འགྱུར་ལ། ཉགས་ལ་སྐྱོན་མེད་ན་ཚང་གཅོད་
 མིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་མི་ཉགས་སྐྱབ་ལ་དབང་པོའི་གཟུང་བྱ་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་སྐྱི་
 འོན་གཞན་གྱིས་མ་ངེས་པ་བཟོན་པ་ན་སྐྱ་མི་ཉགས་པར་སུ་སྐྱ་ཞེས་སྲུང་གི་དམ་
 བཅའ་འདོར་བ་ནི། དམ་བཅའ་མེལ་བ་ཞེས་པའི་ཚང་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་འདོད་དེ།
 དེ་འབྲེལ་ཚང་གཅོད་གཉིས་པ་དོན་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། འོགས་ཚོས་གྲུབ་ན་མ་ངེས་
 པར་འདུས་ལ། འོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཉགས་སུ་འདུས་པས་སྐྱབ་ཤེད་
 སྐྱོན་ཅན་བཟོན་པའི་ཚང་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར།

གཏན་ཚིགས་གཞན་པ་ཞེས་པའི་ཚང་གཅོད་ཀྱི་གནས་ནི། སྲུང་གཏན་ཚིགས་
 བཀོད་པ་བཀའ་བ་ན་ཡང་དེ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱབ་ཤེད་གཞན་བཀོད་པ་ལ་འདོད་དེ།
 དེ་ཚང་གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དག་ཇོགས་ན་མ་ངེས་པའི་སྐྱོན་
 ཡིན་པས་ཚང་གཅོད་གཉིས་པ་མ་ཡིན་ལ། མ་བཟོན་ན་དེ་མ་ཐག་ཚང་གཅོད་བྱ་
 མིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་མ་ངོལ་པའི་དག་མ་ཇོགས་པར་སྐྱོབས་པ་སྐྱུང་པོ་འདོད་
 བས་ཚིག་འགོ་སྐྱུང་ལ་སུན་འབྲེན་འཕེན་པ་ནི་ཚང་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་བསྐྱབ་པར་
 ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། རྒྱལ་བས་སྐྱ་ཉགས་སྐྱེ། དེ་གྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྣམ་མའི་
 འདོད་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་བཟོན་པ་ནི། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཡི་གེའི་དོན་ལ་བཉགས་ནས་
 སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་སུན་འབྲེན་བཟོན་པ་ནི་དོན་གཞན་བཟོན་པའི་ཚང་གཅོད་ཡིན་
 བོ་ཟེར་རོ། །གཉིས་པོ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚང་གཅོད་མིན་པར་ཐལ། རྒྱལ་བ་མ་
 ངེས་པ་བཀོད་པས་སྐྱབ་ཤེད་སྐྱུང་སྐྱུང་བཟོན་པས་ཚང་གཅོད་བྱ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རྒྱལ་

སྐྱོན་མིན་པ་བརྗོད་པའི་སྐོན་ས་ཚར་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་
སུ་བབས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མི་འགོད་པར་ཡི་གེའི་གོ་རིམ་སྐོན་པ་ལྟ་བུ་དོན་མེད་བརྗོད་
པའི་ཚར་གཅོད་གཞན་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱབ་པ་ཡི་ཡན་ལག་མིན་
པ་བརྗོད་པ་ལས་གཞན་པའི་ཚར་གཅོད་ཀྱི་གནས་མིན་པའི་ཕྱིར།

ཚོགས་པ་དང་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ལན་གསུམ་བརྗོད་ཀྱང་མ་གོ་ན། དོན་མི་ཤེས་པ་
ཞེས་པའི་ཚར་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་འདོད་དེ། དེ་ཚར་གཅོད་ཀྱི་གནས་ལེགས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དོན་མེད་པའི་སྐྱ་སྐྱོན་ཅན་བརྗོད་ནས་མ་གོ་ན་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་
མིན་པར་འདུས་ལ། དོན་ལྡན་སྐྱོན་མེད་ལན་གསུམ་བརྗོད་ཀྱང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་མ་
རྟོགས་ན་ཕྱི་རྒྱལ་སྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱལ་བ་ཚར་གཅོད་བྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། སེུ་བཅུ་
པའི་ངག་ལྟ་བུ་སྐྱ་ཕྱི་འབྲེལ་མེད་བརྗོད་པ་ནི། དོན་བལ་བརྗོད་པ་ཞེས་པའི་ཚར་
གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

དེ་ཚར་གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐོན་པའི་ཚོགས་ལྟ་བུ་མ་
འབྲེལ་བ་བརྗོད་པ་ནི་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མིན་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་དང་
རྟོགས་སོགས་གོ་རིམ་བརྒྱུག་ནས་བརྗོད་པ་དུས་ལ་མ་བབས་པ་ཞེས་པའི་ཚར་
གཅོད་གཞན་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལས་དོན་གོ་ན་ཚར་གཅོད་
མིན་ལ་དོན་མ་གོ་ན་སྐྱབ་པ་ཡི་ཡན་ལག་མིན་པ་བརྗོད་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར། སྐྱབ་
ངག་གི་ཡན་ལག་ལྡ་ལས་གང་རུང་མ་ཚང་ན་མ་ཚང་བ་ཞེས་པའི་ཚར་གཅོད་གཞན་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱབ་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་
ཡན་ལག་གང་རུང་མ་ཚང་ན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་བརྗོད་པའི་སྐོན་དུ་འདུས་ལ།

དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་མེད་པ་སོགས་ཚར་གཅོད་མིན་པའི་སྲིད་ཏུགས་དང་དཔེ་ལྟ་གྲགས་
བ་བརྗོད་ན་སྤྲོ་མས་སྤྲོ་བ་ལ་སྲིས་བསྐྱེད་པས་སྤྲོག་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་པའི་ཚར་
གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁོ་པོ་ཅག་ལྟར་
ན་སྤྲོ་བ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་པར་འདུས་ལ། མི་དགོས་པ་བརྗོད་པ་སྤྲོན་ཏུ་མི་བཅི་
བའི་རྒྱུ་མིག་པ་ཁྲིད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཚར་གཅོད་མིན་པའི་སྲིད།

སྤྲོ་སྤྲོས་པ་སྤྲོ་མི་ཏུགས་ཏུ་ཚུལ་ལ་བརྗོད་པ་སྤྲོ་བུ་དང་། དོན་སྤྲོས་པ་སྤྲོ་མི་ཏུགས་
འགག་པའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་སྤྲོ་བུ་ཡང་བརྗོད་པ་ཞེས་པའི་ཚར་གཅོད་
གཞན་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྲོ་སྤྲོས་པ་སྤྲོན་མ་ཡིན་ལ་དོན་སྤྲོས་པ་སྤྲོ་བུ་
བྱེད་མིན་པར་འདུས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྤྲོ་བའི་དག་ལ་སྤྲོན་ཡིན་གྱི་གཞན་གྱི་མ་གོ་
དོགས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ལ་དོན་སྤྲོས་པ་འདི་ཡང་སྤྲོན་མིན་པའི་སྲིད། ཚོལ་
བས་ལན་གསུམ་བརྗོད་པས་གོ་ཡང་སྤྲོ་སྤྲོས་ཀྱིས་མི་བརྗོད་ན། རེས་སུ་མི་སྤྲོ་བ་
ཞེས་པའི་ཚར་གཅོད་གཞན་ཏུ་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྤྲོ་སྤྲོས་ཀྱི་སྤྲོ་བས་པ་
མེད་པ་ལས་གཞན་ཏུ་མིན་པའི་སྲིད། བ་རོལ་འགོག་པ་ལ་ལན་མི་ཤེས་ན་མི་
སྤྲོ་བས་པ་སྤྲོ་སྤྲོས་པ་མེད་པ་ཞེས་པའི་ཚར་གཅོད་ཀྱི་གནས་གཞན་ཏུ་འདོད་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། སྤྲོ་བའི་ལན་ལག་མི་བརྗོད་པའི་སྤྲོན་མི་བརྗོད་པའི་ཁོངས་སུ་
འདུས་པའི་སྲིད། བ་རོལ་གྱིས་དག་བཞེད་པ་ན་ད་ལྟ་བུ་བདག་ནའོ་ཞེས་པ་རྣམ་གཡིང་
བྱེད་པ་ཞེས་པའི་ཚར་གཅོད་ཀྱི་གནས་ལེགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་གཡིང་དྲང་
པོ་ཚར་གཅོད་བྱ་མིན་ལ། གཡོན་ཅན་སྤྲོ་བས་པ་མེད་པར་འདུས་པའི་སྲིད། གཞན་
གྱི་སྤྲོན་བརྗོད་པས་དང་སྤྲོན་ཅན་ཏུ་ཞར་ལ་འཕེན་པ་ཁྲིད་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྲོས་ཏུ་

ཡིན་པའི་སྲིད་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ། དེས་ཁྱོད་ཀྱང་ངོ་ཞེས་སྲིད་སྐྱབ་ལྟ་བུ་འདོད་པ་
ཁས་ལེན་ཞེས་པའི་ཚར་གཙོད་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
ཉལ་ས་དེ་ལྟར་སྤང་དུ་ཤེས་ནས་སློབ་བརྗོད་ན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཉལ་ས་དེ་མ་རེས་
པར་སློབ་པས་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཡིན་ལ། ལྟར་སྤང་དུ་མི་ཤེས་ན་སློབ་མི་བརྗོད་
པའི་ཚར་གཙོད་ཀྱི་གནས་ཡིན་པའི་སྲིད།

ཚོམ་བ་གཉིས་ཚར་གཙོད་ཐོབ་པ་ལ་ཚར་མི་གཙོད་པ་ནི། བརྒྱལ་བ་ཉལ་འདོད་
བ་ཞེས་པའི་ཚར་གཙོད་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ནི་
ཚོམ་བ་གཉིས་སློབས་པ་མེད་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་སྲིད། གཞན་ཚར་གཙོད་པའི་
གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཚར་གཙོད་པའི་གནས་སུ་སློབ་བ་རྗེས་སུ་སློབ་མེད་ལ་སློབ་
བ་ཞེས་པའི་ཚར་གཙོད་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚོམ་བ་
གཉིས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་དང་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་བརྗོད་པ་ལ་ལྟར་སྤང་དུ་སློབ་ཉལ་ས་
ནས་ཚར་གཙོད་ན་སློབས་པ་མེད་པ་ལས་གཞན་མིན་པའི་སྲིད། གངས་ཅན་གྱིས་
ཡོད་པ་མི་འདྲིལ་མེད་པ་མི་སྐྱེ་བར་ཁས་སྐྱོངས་ནས་དེ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ། རང་
བཞིན་གཅིག་གི་གསལ་བ་ནི། །འགྲུང་བའི་རྗེས་འགྲོ་མཐོང་བ་ཡི། །ཞེས་དགོད་པ་
ལྟ་བུ་གྲུབ་མཐའ་ཉམས་པ་ཞེས་པའི་ཚར་གཙོད་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་འདོད་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཡང་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་སློབ་མེད་མི་བརྗོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་
སྲིད། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་སྐྱོངས་ནས་གཉན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་བརྗོད་
ན་ཚར་གཙོད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཞན་ལ་སུན་འབྲིན་གང་བརྗོད་པ་དེ་
ཉིད་རང་ལ་འདུག་པའི་ལྷག་ཚོད་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཞན་གྱི་སྐྱབ་ཤེད་བཞོད་པ་ན་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་མདུན་ལ། རྒྱ་མཚོ་དང་ཚུ་
 འཕྲད་པ་བཞིན་དུ་གཅིག་དུ་འབྱུང་ལ། མ་འཕྲད་ན་སྐྱབ་མི་གཤིག་གཟུང་བྱ་ལྟར་སྐྱབ་
 མི་རུས་སོ་ཞེས་རང་གི་སྲུང་འབྲིན་ལ་ཡང་རྟག་པ་མཚུངས་པའི་མདུན་པ་དང་མ་འཕྲད་
 པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་དང་། སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་པ་ཚོལ་བྱུང་ལྟ་བུ་རྟགས་སྲུ་བཞོད་
 པའི་ཚོལ་རྟགས་སྲུ་ན་དེའི་ཚོལ་བསྐྱབ་བྱ་མེད་པས་སྐྱབ་མི་རུས་ལ། འཕྲིས་ན་བསྐྱབ་བྱ་
 ཟུབ་ཐེན་པས་རྟགས་མི་དགོས་ཤིང་། དུས་མཉམ་ན་དུ་གཡས་གཡོན་ལྟར་རྟགས་དང་
 རྟགས་ཅན་མེད་དོ་ཟེར་བ་གཏན་ཚིགས་སྐྱི་ལ་སྐྱུང་བ་འདེབས་དགོས་པས་གཏན་
 ཚིགས་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་དང་། སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པ་ན། འོན་མེད་རྟག་པ་དོན་
 གཞན་དང་ལྡན་པས་རྟག་པར་འབྱུང་ཞེས་པ་རྟག་པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་དང་།
 རྟགས་སྲུ་མ་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱུང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་འདི་མ་སྐྱས་པས། རྟག་
 པར་ཐལ་ཟེར་བ་རང་གི་སྐྱབ་ཤེད་གང་ཡིན་མ་སྐྱོན་འདུག་པ་མ་སྐྱས་པ་མཚུངས་པའི་
 ལྷག་ཚོད་དང་། སྐྱེ་བ་ལས་སྐྱར་སྐྱ་ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱིར་མི་རྟག་པར་འབྱུང་ལ།
 ཚོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བའི་སྤྱིར་རྟག་པར་ཡང་འབྱུང་ཞེས་པ་མ་སྐྱས་པ་མཚུངས་པའི་
 ལྷག་ཚོད་དང་། སྤྱིའི་བྱས་པ་བྱམ་པ་ལ་མེད། བྱམ་པའི་བྱས་པ་སྐྱལ་རྗེས་སྲུ་མི་འགྲོ་
 བས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་མི་རུས་ཞེས་པ་འབྲས་བུ་དང་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་དང་།
 བྱམ་པ་མ་ཐུན་དཔེར་བྱས་ནས། ཚོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ན། པ་རོལ་
 བོས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་མ་ཐུན་དཔེར་བྱས་ནས། བྱམ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་
 རྟགས་ཀྱིས་རྟག་པ་སྐྱབ་པ་ཚོས་མ་ཐུན་པ་བརྗོད་པའི་ལྷག་ཚོད་དང་། དཔེ་སྲུ་མ་ལས་
 འོག་སྤེ་དཔེ་གཉིས་པོ་ལ་བྱམ་པ་ཚོས་མི་མ་ཐུན་པའི་དཔེར་སྐྱུང་བ་ཚོས་མི་མ་ཐུན་པ་

མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་དང་། རྩམ་པ་ཚོས་པ་ཉིད་དང་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་སྐོ་
 བས་མི་རྟག་པར་འགྱུར་བ། སྐྱམ་ཚོས་པ་དང་མཉམ་བུ་ལོག་པའི་སྐོ་བས་རྟག་གོ་ཞེས་
 ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པ་རྣམས་རྟོག་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་དང་། སྐྱམ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་
 ལ་རྩམ་པ་དཔེར་བཞེད་པའི་ཚེ། རྩམ་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱལ་ཡོད་དགོས་ལ།
 སྐྱའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྩམ་པ་ལ་ཡོད་དགོས་ཞེས་པ་ཁྱད་པར་མེད་པ་མཚུངས་
 པའི་ལྷག་ཚོད་དང་། སྐྱམ་མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་ཚོལ་བྱུང་བཞེད་པའི་ཚེ་དེ་རྟགས་མ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་མེད་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དམིགས་པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་དང་། དཔེ་སྲ་
 མ་ལ་ཚོལ་བ་ལས་གསལ་བ་དང་སྐྱེ་བ་གཉིས་ལ་མཐོང་བས་དེ་གང་ཡིན་སྟུང་བུ་ཐེ་
 ཚོམ་ཟ་བས་རྟགས་དེས་སྐྱབ་མི་རུས་ཞེས་པ་ཐེ་ཚོམ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་དང་།
 དུང་སྐྱ་ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བས་མི་རྟག་ལ། སྐྱོག་ཚོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བས་རྟག་པར་དོན་
 གྲིས་འཐོབ་པོ་ཞེས་པ་དོན་གྱི་གོ་བ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་དང་། རྩམ་པ་ཁོ་ན་མི་
 རྟག་པ་ལ་རྟག་ཅི་ཡོད་ཅེས་མ་གྲུབ་པར་ཚོད་པ་ལྷ་བུ་ཐམས་ཅད་འགྱུར་མཚུངས་པའི་ལྷག་
 ཚོད་དང་བཅུ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱན་ལས་བརྟུས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་
 རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

དེགས་པ་བརྟག་པ་ལས་གསུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་ནི། སྐྱམ་མི་རྟག་སྐྱེ་ཚོལ་བྱུང་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩམ་པ་བཞེན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་དཔེ་དོན་ཆ་ཐམས་ཅད་གྲིས་
 མཚུངས་དགོས་པར་བསམས་ནས་རྩམ་པ་མིག་ཤེས་གྲིས་མཐོང་བ་བཞེན་དུ་སྐྱ་
 ཡང་དེར་འགྱུར་དགོས་ཞེས་དཔེའི་ཚོས་ཚོད་གཞི་ལ་འཕེལ་བ་དང་། སྐྱམ་མཉམ་བུ་
 ཡིན་པ་བཞེན་དུ་རྩམ་པ་ཡང་དེར་འགྱུར་དགོས་ཞེས་ཚོད་གཞིའི་ཚོས་དཔེ་ལ་

འཕེལ་དགོས་པར་འདོད་པ་འཕེལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་དང་། བྱམ་པ་མཉམ་བུ་
 མ་ཡིན་ན་སྐྱ་ཡང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། སྐྱ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མི་མཚོང་ན་བྱམ་པ་
 ཡང་མི་མཚོང་བར་འགྱུར་ཞེས་རང་རང་གི་ཚོས་འགྲིབ་པར་ཚོད་པ་འགྲིབ་པར་
 མཚུངས་པ་དང་། སྐྱ་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་བུར་བརྗོད་ན་བྱམ་པ་མི་རྟག་པའང་བསྐྱབ་
 བུར་ཐལ་བ་དང་། བྱམ་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་གཅིག་ཤོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་
 ཚོད་པ་བརྗོད་པ་མཚུངས་པ་དང་མ་བརྗོད་པ་མཚུངས་པ་དང་། ཚོས་བྱུང་གིས་སྐྱ་མི་
 རྟག་པར་འགྲུབ་ན། བྱམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྱ་རྟག་པར་བྱུབ་ཅེས་ཚོད་པ་རིགས་པ་
 མཚུངས་པ་དང་ནི་སོ་སོའི་དཔེ་དང་མཚུངས་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་
 ལྷིང་། ཞེས་བཤོད་པ་ན་ནམ་མཁའ་དཔེར་བཤོད་ན་རྟག་པར་འགྱུར་ཞེས་ཚོད་པ་ལྟ་
 བྱའོ། །བསྐྱབ་བུ་དང་མཚུངས་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་ན་
 བཤོད་པ་ནི། དཔེ་བྱམ་པ་ལའང་ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་དཔོན་དཔོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

མི་རྟག་པ་མཚུངས་པ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ་བྱམ་པ་བཞིན་ཞེས་བཤོད་པ་ན། ཚོས་
 ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚོད་གཞིར་ཅི་སྟེ་མི་འདོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རབ་
 བྱེད་དང་མཚུངས་པ་ནི། ཚོས་བྱུང་དུང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་
 ཕྱོགས་གཅིག་ཕྱོགས་ལ་མ་བྱུབ་ན། རྗེའི་བྱམ་པ་སོགས་ལ་ཡང་མ་བྱུབ་པར་མཚུངས་
 པས་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡང་སྐྱབ་པར་མི་རུས་པར་མཚུངས་པ་རབ་བྱེད་དང་
 མཚུངས་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །དུས་ལས་འདས་པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་ནི། རིག་
 པ་ཅན་པ་ཚུན་པོའི་ཕྱོགས་བཀག་པ་ལ། ལྷིས་ཀྱི་དག་ན་པེ། དེ་དུས་ལས་བཀག་
 པས་སྐྱབ་བྱེད་ལྱིན་ཅི་ལོག་གཞན་འཕོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྐྱ་སྤར་ཡོད་ཕྱིན་ལྷིས་

གསལ་བས་རྟག་ཅེས་དཔྱོད་པ་བ་ཟེར་བ་ལ། རིག་པ་ཅན་པ་ན་རེ། དེ་དུས་ལས་
 འདས་པའི་ཚར་གཙོད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་དག་ལས་ཆེར་སྐྱབ་བྱེད་
 ལྟར་སྐྱབ་བཞེད་པར་འདུ་བས། ཚོད་རིགས་ལས་བཤད་པའི་ཚར་གཙོད་རྣམས་ཀྱི་
 བད་དུ་འདུ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་ལོགས་པའི་ཚར་གཙོད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་ལོ། །ལྷག་
 ཚོད་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་ཚྱོགས་སྐྱང་གིས་རིག་པ་ཅན་པའི་ལྷག་ཚོད་བརྟག་པ་དང་། རྐང་
 མིག་པའི་ལུགས་དགག་པའི་བརྟན་བཅོས་སོགས་སུ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དང་། དཔལ་
 ལྷན་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས། མ་ཚང་སོགས་བཞེད་སུན་འབྲིན་ཡིན། །དེ་སྐྱབ་བ་ནི་
 ལྷག་ཚོད་དོ། །ལོག་པའི་ལན་ལ་མཐའ་མེད་ཕྱིར། །དེ་དག་འདིར་ནི་སྐྱོ་བུ་མིན། །ཞེས་
 བཏང་སྟོམས་སུ་མཛད་དོ། །དགོས་པ་བསྐྱུས་ཏེ་བརྟན་བ་ནི། ལྷག་ཚོད་འདི་དག་
 ཚྱོགས་ཚམ་སྟེ་སྟེ་བཤད་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་ཚོད་འདི་དག་མི་
 ཤེས་ན། །གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་འཆད་པ་ཡི། །ཚྱོགས་སྡེ་པལ་ཆེར་མི་རྟོགས་
 པས། །དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཚོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དག་གི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། གང་ཟག་དང་།
 དགོས་པའི་སྐོ་ནས་དང་། བཞེད་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་
 གསུམ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞེད་ཚུལ་རྒྱག་ཡོད་དེ། མོལ་བས་སྐྱབ་བྱེད་དགོད་པ་དང་།
 སྐོན་སྐོང་གི་དག་གཉིས་དང་། ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་འདོད་པ་འདི་བ་དང་། སྐོན་བཞེད་པའི་
 དག་གཉིས་དང་། དཔང་པོས་རྗེས་སུ་བཞེད་པ་དང་། རྒྱལ་པམ་བདེ་སྐོད་པའི་དག་
 གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱབ་དག་དང་། སུན་འབྲིན་གྱི་དག་
 བོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱབ་དག་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྐྱབ་རོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།

སྐྱབ་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང། དག་འགོད་ཚུལ་དང། དག་གི་བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་
ལྟོ་ཚུལ་གསུམ་ལྟག་ཚད་དང་བུལ་བར་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྟན་གྱི་དག་ལི་
སྐྱབ་པའི་དག་ཡང་དག་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང། རང་གི་ལུགས་དང། ཚོད་
བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡན་ལག་ལྷ་ལྟན་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང།
གངས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་ཉྱེ།
བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན། བྱམ་པ་བྱས་པ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཡང་བྱས།
དེའི་ཕྱིར་སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་དག་ལྟག་ཚད་དང་བུལ་བའི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་ཏུ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་ལྷ་ལ་དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་དང་སྟོགས་ཚོས་སྟོན་པ་ལས་
ལོགས་སུ་རྟགས་ཚོད་གཞི་ལ་ཉེ་བར་སྐྱོར་བ་དང། བསྐྱབ་བྱ་འཇུག་སྤྱད་གསུམ་པོ་
ལྟག་པའི་ཕྱིར་དང། དགོས་པའི་སྤྱི་ཁབ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྐྱབ་དག་
ཡན་ལག་གཉིས་ལྟན་ལའང་སྟོགས་ཚོས་བརྗོད་པའི་ཚེ་དུ་བ་ཡོད་པས་ཞེས་པ་དང།
སྐྱ་ཡང་བྱས་པས་ཞེས་ནམ་དབྱེ་གསུམ་པ་སྐྱོར་བ་དང། སྐྱ་ཡང་བྱས་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་ནམ་དབྱེ་ལྷ་པ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱོར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱར་ན་དམ་
བཅའ་འདྲེན་པས་དམ་བཅའ་དངོས་སུ་བརྗོད་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་དམ་བཅའ་མ་
བརྗོད་ན་དག་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་སྐྱ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཅི་ཡིན་ཞེས་བྱི་དགོས་པར་
འགྲུར་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མི་མཁས་པ་ལ་སྐྱོར་ཚུལ་དང། མཁས་པ་ལ་སྐྱོར་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱབ་དག་གང་དུང་རེས་མི་གོ་བའི་ལྷན་པོ་ལ་ནི་རྒྱས་པར་སྐྱར་ཏེ།

ཡན་ལག་ཉུང་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སློབ་མཚན་མཐུན་སྦྲེལ་དང་མི་མཐུན་སྦྲེལ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པས་རྒྱས་བར་སྦྲུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དོ། །སྤྱོད་པ་ཁྲུབ་གཉིས་པོ་སློབ་ལ་གང་བརྗོད་ཀྱང་སྤྱི་བྱེད་པར་མེད་ལ་མཐུན་ཉེན་རྗོད་པས་པའི་ཚིག་ཏུ་སྦྲུང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་མ་སྦྲུང་བ་ཕྱི་རྒྱུ་གྱིས་མི་གོ་ཞིང་། ཡན་ལག་མ་ཚང་བའི་ཉེས་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁྲུབ་པ་ཤེས་ཟིན་མ་བརྗོད་པའི་མཁས་པ་ལ་ནི་ཁྲུབ་པ་སློབ་པ་ཙམ་གྱིས་དུང་བ་མ་གཏོགས་སྦྲུབ་མི་དགོས་ཤིང་ངེས་པར་བརྗོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཉིད་བརྗོད་པས་ཀྱང་རྗེས་དཔག་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་རྒྱུ་གྱི་སློབ་རིགས་ལ་སློབ་པའི་དབྱེ་བ་ནི། ལོང་དུ་བཤའ་བེད་ཏོ། །གསུམ་པ་ལ་ཚོད་པ་ནི། བསྐྱུབ་བྱ་མི་བརྗོད་ན། རང་ལ་ངེས་བཞིན་གཞན་དག་ལ། །ངེས་པ་སྦྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིས། །སྤྱོད་པ་ཚོས་དང་ནི་འབྲེལ་བ་དང་། །བསྐྱུབ་བྱ་བརྗོད་པ་གཞན་ཅམས་ཀྱང་། །ཞེས་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་ཚིག་བསྐྱུ་བ། རྣམ་དབྱེ་བའི་བསྐྱུ་བར་བཤའ་ནས་བསྐྱུབ་བྱ་བརྗོད་པར་བཤའ་བ་དང་འགལ་ཞེས་ཟེར་དོ། །དེ་དགག་པ་ནི། ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་ཡིས་བསྐྱུབ་བྱ་ཞེས་ཅམ་དབྱེ་གསུམ་པ་དེ་ཡི་སྦྱེས་བྱ་ཡི་བསྐྱུ་བ་ཡིན་གྱི། འབྲེལ་བ་དང་བསྐྱུབ་བྱ་བརྗོད་ཅེས་རྣམ་དབྱེ་བར་བཤའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྦྱུབ་དག་ཡང་དག་གྱེད་པ་ཁྲུང་བར་ཙན་དང་ལྡན་ཏེ། ཕྱི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་རྗེས་དཔག་སྦྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྦྲུབ་པ་ལྟར་སྦྲུང་བ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྲུ་རྟག་བར་སྦྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བསོད་པའི་ཚེ། དེ་དེ་སྦྲུབ་ཀྱི་སྦྲུབ་པ་ལྟར་སྦྲུང་ཡིན་ཏེ། སྦྲུབ་གྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་

གང་ཞེས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཞོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་ན་རྣམ་ངེས་ལས། གཅིག་
 རབ་མ་གྲུབ་ཐེ་ཚོམ་ནི། །མ་གྲུབ་པ་དང་འཁྲུལ་བ་ཅན། །གཉིས་མ་གྲུབ་པའམ་ཐེ་
 ཚོམ་ཅན། །འགལ་བ་དང་ནི་འཁྲུལ་བ་ཅན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཚུལ་གསུམ་པོའི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་རྒྱར་བཞི་བཞིའི་བཅད་བྱ་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་།
 གྲུབ་ཀྱང་སློང་ལ་ངེས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་
 དེ་ཡང་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དོན་སློབ་དང་། རློ་སློབ་དང་། རྒྱ་སློབ་
 ལྷགས་པ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡིས་བྱེ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚོད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་སློབ་
 ལྷགས་ན་ཡང་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀ་ཚར་གཅོད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བས་སོ། །

གཉིས་པ་སུན་འབྲིན་ལ་གཉིས། ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྣང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་
 གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ངོར་སྤྱོད་ཚོས་མ་
 ཚང་བ་སོགས་སྐྱབ་བྱེད་སློབ་ཅན་ལ་སློབ་དུ་བརྗོད་པའི་སློབ་ཚོལ་བའི་ལོག་ཉེག་
 སེལ་ཞིང་། ཚོལ་བའི་འདོད་དོན་འགྲུབ་པའི་བོགས་བྱེད་ཀྱི་དག་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས།
 མ་ཚང་སོགས་བརྗོད་སུན་འབྲིན་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པོ། །གཉིས་པ་ནི། དུལ་དང་ངོ་
 བོ་བརྗོད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བས་སུན་འབྲིན་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དུལ་གྱི་སློབ་ས་
 མཚན་ཉིད་དང་། གཏན་ཚིགས་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་སློབ་ལ་སློབ་དུ་བརྗོད་པ་དང་། ངོ་
 བོའི་སློབ་ས་དོན་དང་། རློ་དང་། རྒྱ་སློབ་ཅན་ལ་སློབ་དུ་བརྗོད་པ་དང་། བརྗོད་ཚུལ་
 གྱི་སློབ་ས་རང་རྒྱད་དང་ཐལ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ངོ་། །

གཉིས་པ་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྣང་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་
 བོ། སུན་འབྲིན་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་ཚོལ་བའི་སློབ་ལ་སློབ་ཡང་དག་ཏུ་མི་བརྗོད་

ཅིང་སྲུང་འབྲིན་ཡང་དག་ལྷང་སྤང་བའི་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་དག་ལོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་སྟེགས་བྱེད་ཚར་
གཙོད་དང་། ལྷག་ཚོད་ཉེར་གཉིས་དང་། ཉེར་བཞིའི་གངས་དང་། བོད་འགའ་ཞིག་
མཚན་ཉིད་དང་། གཏུན་ཚིགས་དང་། བསྐྱུ་བ་བྱའི་སློན་མ་ཡིན་པ་སློན་དུ་བརྗོད་པ་
དང་། རོན་དང་སློད་དང་སྐྱའི་སློན་མིན་པ་སློན་དུ་བརྗོད་པར་འདུས་པའི་གངས་ངེས་
བྱེད་མོད་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚོལ་བས་སྐྱུ་བ་བྱེད་བཞོད་པ་ལ་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་
བདག་བརྗོད་གཞན་སློད་དང་། འབྲེལ་མེད་གཞན་བརྗོད་ནའང་དེ་དག་ཏུ་མི་འདུ་
བའི་སྲུང་འབྲིན་ལྷང་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱུ་བ་ཉེ་བསྟན་པ་དང་། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སློན་པས་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རི་སྐད་བཤད་པའི་གངས་ངེས་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚོད་རིགས་
ལས་བཤད་པ་ལྷང་བསྐྱུ་བ་ན། ཕྱོགས་ཚོས་མ་ཚང་བ་ལ་སོགས་པའི་སློན་མི་བརྗོད་
པ་དང་། སློན་མིན་པ་སློན་དུ་བརྗོད་པ་དང་གཉིས་ཡིན་ལ། རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཐལ་འགྲུར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་ཚོད་པའི་སྐབས་སུ། རང་འདོད་སྐྱུ་བ་དང་། གཞན་
འདོད་འགོག་པའི་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་དང་ཐལ་འགྲུར་
གཉིས་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་བཤད་ཟེན་པ་ལྷང་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། ཐལ་འགྲུར་གྱི་རྣམ་བཞག་དང་། ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ཐལ་འགྲུར་བསྐྱུ་བ་ན་བཞི་ལས་དབྱེ་ན་བཅུ་

བཞི་ཡིན་ཞེས་གངས་ཅན་པ་དག་དེ་ལྟར་འདོད་དེ། ཐལ་བའི་རྟགས་དང་ཁྲབ་པ་
 གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཏུན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྲབ་པ་འབའ་
 ཞིག་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཉིས་ཀ་གྲུབ་པ་སྟེ་བཞི་ལོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། སངས་
 རྒྱལ་པ་ལ་སྐྱ་རྟག་པའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །ཚད་
 མས་བསལ་བ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་ཞིང་བསྟན་བཅོས་འདི་སྟུན་འབྲིན་
 པར་བྱེད་པ་དག་སྐྱ་རྟག་གོ་ཞེས་སྐད་གསང་མཐོན་པོས་སློགས་པར་བྱེད་དོ། །པེལ་
 འོའི་ཁྲད་པར་སྦྱར་བས་མི་བན་པ་ནི་གཞན་དུ་རྒྱལ་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་
 ནི། རྐྱ་རྟག་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུས་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་པ་ནི། རྐྱ་
 གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་པར་ཐལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །

བཞི་པ་ལ་བཞི། རྟགས་ཁྲབ་གཉིས་ཀ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཁས་
 རྒྱངས་དང་། རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་ཁྲབ་པ་ཁས་རྒྱངས་དང་། རྟགས་ཁས་རྒྱངས་
 ཁྲབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱལ་པ་ལ་སྐྱ་བྱས་པའི་ཕྱིར། མི་
 རྟག་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདོད་ལན་ཐེབས་པས་ལྟར་སྤང་དང་། རྐྱ་རྟག་
 པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཁས་རྒྱངས་ཀྱིས་བསལ་བའི་ཡང་དག་གོ། །གཉིས་པ་ནི། རྐྱ་
 མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་པས་ཁྲབ་པར་སྐྱ་བ་ལ་དེ་ལྟར་ཐལ་བ་
 བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་དང་། ཁས་རྒྱངས་ཀྱིས་བསལ་
 པ་དང་། བསལ་བ་ཡེ་མེད་ཀྱི་སྐབས་གསུམ་ཡོད་ཟེར་དོ། །གསུམ་པ་ནི། བྱས་པ་ལ་
 རྟག་པས་ཁྲབ་པར་སྐྱ་བ་ལ། རྐྱ་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྟག་པར་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་ལྟ་
 བུ་ལོ། །བཞི་པ་ནི། རྐྱ་རྟག་པར་སྐྱ་བ་ལ་རྟག་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུས་པར་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་

ལྷ་བུ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་དང་འཕེལ་བ་སེལ་བ་ཡོད་མེད་གསུམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་
བ་སྲ་མ་ལྟར་རོ། །

དེ་ཡང་དག་དང་ལྷ་རྣམས་དུ་དབྱེ་བ་ནི། ལན་གྱིས་བསྐྱོག་པར་བྱས་པ་དང་། མི་
བྱས་པ་ལས་ཡང་དག་དང་ལྷ་རྣམས་བདུན་བདུན་ཡིན་ཟེར་རོ། །ཐལ་བ་དང་པོ་
གསུམ་དང་བཞི་པ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བའི་དང་པོ་ལ་དམ་བཅའའི་སློབ་སྐྱོང་གཉིས་སུ་དབྱེ་
བ་དང་། ལྷ་མ་གསུམ་ལ་དམ་བཅའའི་སློབ་སྐྱོང་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་དུ་དབྱེ་
བས་བཅུ་བཞི་ཟེར་རོ། །བཅུ་བཞི་པོ་ལ་རྟག་ཁྲབ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྟགས་
རྒྱུད་པ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྲབ་པ་རྒྱུད་པ་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་ལན་
ཐེབས་པ་སོགས་འཆད་དོ། །ཐལ་འགྲུང་ཡང་དག་བདུན་ལ་བྲག་དང་སྟེང་གྱིས་རང་
རྒྱུད་མི་འཕེན་ལ། བདུན་པའི་སྟེང་གྱིས་འཕེན་ཞེས་ཟེར་ཉེ། རྟགས་ཁས་སྐྱབས་ཁྲབ་
པ་ཚད་མས་གྲུབ་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་ན་འཕེན་པའོ། །

དེ་དགག་པ་ནི། ཐལ་འགྲུང་བཞེད་པ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
ལྷ་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལའང་བཞིར་དབྱེ་དགོས་ལ། དེ་གཉིས་སུ་འདུས་ན་ཐལ་འགྲུང་
ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟགས་ཉེ་སྟོགས་ཚོས་མེད་པར་དེས་ནས་ཁྲབ་པ་
ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་སྟོག་ཆད་པ་ལ་དབང་པོ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་ལྟར་འགལ་བའི་
ཕྱིར་དང་། ལྷག་ཚོད་དབྱེ་བ་ལྟར་ཉ་ཅང་ཐལ་བས་རི་རྒྱུད་བཤའ་བའི་དེས་པ་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐལ་འགྲུང་བཅུ་བཞིའི་དབྱེ་བ་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། ལན་
འདེབས་པའི་ཆེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྲབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་མ་གྲུབ་པ་ལ་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སྟེ་ཅིང་ཁྲབ་པ་འགལ་ཞེས་པའི་འགལ་བའི་ཐལ་འགྲུང་ལྷ་རྣམས་

ཚད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉམས་མེད་པར་ངེས་ནས་ཁྲབ་པ་ལྷུང་པ་སྲིད་ཅེས་དཔྱད་པ་
འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་དང་། ལྷར་སྣང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྲུར་གང་ཞིག་རང་གི་འདོད་
པ་བརྗོད་ནས་པ་རོལ་བའི་སྒོ་ངོར་མི་འདོད་པ་སྐྱབ་ཅིང་འཕེན་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་
གསུམ། ལྷུང་བྱེད་འཕེན་པ་དང་། མི་འཕེན་པ་དང་། དབྱེ་བ་དཔེར་བརྗོད་བའོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། བརྗོད་ན་སྐྱབ་དག་འཕེན་པའི་འཐད་པ་དང་། ཐལ་
བའི་དག་ལས་རང་རྒྱད་འཕེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་ལ་
སྐྱབ་པའི་ཐལ་འགྲུར་དང་། ལྷན་འབྲེན་གྱི་ཐལ་འགྲུར་གཉིས་ལས། ལྷུང་བའི་ཐལ་
འགྲུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཐལ་བ་གང་ཉམས་ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་བདེན་ཞེན་གྱིས་
ཁས་སྐྱབས། ཁྲབ་པ་ཚད་མས་ལྷུང་། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བའི་ཚོས་
གསུམ་ལྷན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷུང་བའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གིས་རང་རྒྱད་འཕེན་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དངོས་སུ་སྐྱབ་པའི་དག་མིན་ཡང་བརྗོད་ན་ཚུལ་གསུམ་
ཚད་བར་སྟོན་པའི་སྐྱབ་པའི་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལྷགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལྷགས་སོ། །དང་
པོ་ནི། ཐལ་བའི་ཁྲབ་པས་རང་རྒྱད་ཀྱི་ཁྲབ་པ་འཕེན་མོད། ལྷགས་ཚོས་ཐལ་བའི་
དག་གང་གིས་འཕེན་ཞེན། ཁ་ཅིག་འདྲ་ལྷན་ལ་ལ་དུ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཞེས་པ་ལྷ་བུ་
ཐལ་བའི་ཚོས་བརྗོད་པས་སྐྱབ་པའི་དག་གི་ལྷགས་ཚོས་ཉིད་འཕེན་ཞེས་ཟེར་
ངོ། །ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་དག་གིས་རང་རྒྱད་ཀྱི་ལྷགས་ཚོས་འཕེན་པ་

མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐལ་བའི་དམ་བཅའི་དག་གིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་འཕེན་
 བ་སྐྱབ་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གིས་དམ་བཅའ་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་རིགས་པ་
 བརྗོད་དགོས་པས། སྐྱོར་བ་ཡང་དག་འདྲིག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཞི། ཐལ་བའི་དམ་
 བཅའ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་འཕེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱབ་པའི་ཐལ་བའི་
 དག་ལས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་དོན་འཕེན་ཡང་། ཚིག་རི་ལྟར་བརྗོད་པ་
 བཞིན་འཕེན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། འཕེན་པའི་ཚེ་ཡང་མེད་ན་དུ་བ་མེད་དེ་དཔེར་ན་
 ཚུ་སྐྱུང་བཞིན་དུ། ལ་ཡང་མེ་མེད་དུ་ཁས་སྐྱེས་སོ། །བརྗོད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་
 བྱི། སུན་འབྲིན་གྱི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཡང་དག་གི་ཐལ་བ་གང་
 ཞིག །བརྗོད་ན་ཚུལ་གསུམ་མི་འཕེན་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་མི་འཕེན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་
 འཕེན་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་ལ་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་མི་འཕེན་
 གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དངོས་སུ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་དང་། དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མ་
 དམིགས་པ་དང་། འོག་ལྗོངས་ལལ་དང་མི་ལྡན་པས་བ་ལང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་བྲབ་
 བྱེད་མ་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཉེ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་བ་གསུམ་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་
 མི་འཕེན་ལ། ལྷག་མ་ཡང་དག་པའི་ཐལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀུན་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་
 འཕེན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་རང་རིག་འཕེན་པ་དང་། གཞན་
 རིག་འཕེན་པ་གཉིས་ལས། ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་ལ་བརྗོད་པ་རང་རིག་འཕེན་པ་ལྟ་
 ཡོད་དེ། གཞི་དེ་དང་དེར་མེ་དང་གང་རིག་གཉིས་པན་ཚུན་འགོག་པའི་ཐལ་བ་
 འཕེན་པ་གཅིག་གིས་གཅིག་འཕེན་ལ། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་གྱིས་རང་བཞིན་

འགལ་དམིགས་གཞན་འཕེན་པ་དང་། བ་མོའི་རེག་པ་དང་ཅ་རྣམ་གྱི་མེ་གཉིས་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་འགོག་པ་ཁྲབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པས་འགལ་དམིགས་དེ་ཉིད་འཕེན་པ་དང་། གང་འབྲས་སྐྱ་ཡོང་བྱེད་དང་དུ་བ་གཉིས་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་འགོག་པ་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པས་འགལ་དམིགས་དེ་ཉིད་འཕེན་པ་དང་། འཛིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་བཅས་དང་འཛིག་ངེས་གཉིས་གཅིག་རྟགས་སྐྱ་བཀོད་ནས་ཅིག་ཤོས་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འཕེན་པའི་ཁྲབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་ཀྱིས་འགལ་དམིགས་དེ་ཉིད་འཕེན་པ་དང་། གང་རེག་དང་ཅ་རྣམ་གྱི་མེ་གཉིས་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་འགོག་པ་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པས་དེ་ཉིད་འཕེན་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ལྡན་པ་འདི་ཅུང་ཟད་སྟོགས་མ་ཐུན་ཅམ་མ་གཏོགས་ཐལ་བ་གཅིག་ཁྲབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་དང་། ཅིག་ཤོས་འགལ་ཁྲབ་དམིགས་པར་སྤང་ངོ་། །

དེ་རིགས་མ་ཐུན་འཕེན་པ་ལ་སྐྱོར་བ་ནི། ཐལ་བའི་རྣམ་བཞག་མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་རང་བཟོ་བྱས་ནས་བཅུག་པར་ཟད་ཀྱི། དཔེ་ལྡན་པ་ནི་གང་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་ལུས་པ་ཐ་མ་དང་། ཚ་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་ལུས་པ་ཐ་མ་གཉིས་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་འགོག་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་རྒྱ་དམིགས་པས་དེ་དང་རིགས་གཞན་དེ་ཉིད་འཕེན་པའོ། །རང་རྒྱུད་ལ་དེ་མི་རུང་བར་སྤར་བཀག་གུང་། གཞན་གྱི་ཁས་སྤངས་རྟགས་སྐྱ་བཀོད་པའི་ཐལ་འབྱུང་ལ་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་རིག་འཕེན་པ་བཅུ་རྒྱལ་ཡོད་དེ། འབྲས་རྟགས་དང་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་བས་པན་ཚུན་འཕེན་པ་གཉིས་དང་། མེ་དང་བ་མོའི་རེག་པ་པན་ཚུན་འགོག་པ་

བྱེད་འགལ་དམིགས་དང་། འགལ་བྱེད་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། དུ་བ་དང་བ་
 མེད་རེག་པ་མན་ཚུན་འགོག་པ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་
 དང་། ཀླུ་དང་འགལ་བའི་བྱེད་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། མེ་དང་ཟང་འབྲས་སྐྱ་
 ལོང་བྱེད་མན་ཚུན་འགོག་པ་ཀླུ་འགལ་དམིགས་དང་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་
 འབྲས་བུ་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། ཟང་རེག་དང་དུ་བ་གཉིས་མན་ཚུན་འགོག་པ་ཀླུ་
 འགལ་དམིགས་དང་། འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། སྐྱ་ལོང་བྱེད་པའི་བྱེ་
 བྲག་དང་མེ་གཉིས་མན་ཚུན་འགོག་པ་འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་དང་ཀླུ་འགལ་
 དམིགས་གཉིས་དང་། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་ཐལ་བ་དང་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་
 ཐལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་མན་ཚུན་འཕེན་པ་རང་བཞིན་ཀྱི་ཐལ་བ་དང་བྱེད་མ་
 དམིགས་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་དང་། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པས་ཤིང་དུ་ཐལ་བས།
 ཤིང་མེད་ཀྱིས་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་རང་བཞིན་
 ཀྱི་རྟགས་དང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མན་ཚུན་འཕེན་པ་རྣམས་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་ནི། ལུ་སྟེགས་བྱེད་ཁ་ཅིག་གཞན་ཀྱིས་ཁས་
 གྲངས་པ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་ནི་གཏན་ཚིགས་བཞི་བ་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་
 ཀྱི་ཁས་གྲངས་རྟགས་སུ་མི་རུང་ན། གཞན་ཀྱི་ཁས་གྲངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་པ་
 རོལ་པོ་མི་འདོད་པའི་དོན་ཐལ་བས་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་ལོ། །

དེ་དགག་པ་ནི། གཞན་ཀྱི་ཁས་གྲངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་པ་རོལ་པོ་མི་
 འདོད་པའི་དོན་སྐྱོར་རྒྱབ་ཅིང་འཕེན་པ་རྟགས་མ་ཡིན་ཡང་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།
 བྱེ་བྲག་པས། བ་ལང་གི་སྐྱི་གསལ་མཐའ་དག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོ་འདུ་རྩོགས་

བར་འབྲེལ་བར་གཞན་གྱིས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ་ལ། དེ་ཁས་སྒྲུབ་ན་མི་འདོད་པའི་
 དོན་སྤྱི་ཏུ་མར་འདོད་དགོས་པར་འདུག་སྟུམ་ཏུ་ཁས་སྒྲུབ་སྡུམ་མ་འདོད་པའི་ཆེད་ཏུ་
 རྒྱུ་ལོར་ཐལ་བས་སྐྱབ་པ་ལ་སློན་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་འདི་རང་རྒྱུད་འཕེན་
 པའི་ཐལ་བ་ཡིན་པས། རྩབ་པ་སྤྱི་ཚོལ་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་ལ། རྩེ་བྲག་པའི་
 རོར་ལྷབ་པ་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་བ་ལང་གི་སྤྱི་ཚོས་ཅན། རྩེ་བྲག་པའི་རོར་ཏུ་མར་
 ཐལ། རྩེ་བྲག་པའི་རོར་གསལ་བ་ཏུ་མ་ལ་ཅིག་ཆར་འཕྲོད་འདུ་ཚོགས་པར་འབྲེལ་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འདོད་པ་འཕེན་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། རྩབ་པ་མེད་དེ།
 རྩས་ན་མི་རྟག་པས་རྩབ་པ་གང་ཟག་དེས་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང། གང་ཟག་དེའི་ཚད་
 མའི་རོར་རྩས་པ་ཡིན་ན། དེའི་ཚད་མའི་རོར་མི་རྟག་པ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལན་འདེབས་ཚུལ་ལ་གཉིས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང། རང་གི་
 ལུགས་སོ། །དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་ནི། གཏན་ཚིགས་
 མ་གྲུབ། རྩབ་པ་མ་གྲུབ། འདོད་ཅེས་སློ་གསུམ་ལས་གཞན་མི་སྲིད་ཅེས་ཁ་བ་ཅན་
 པ་རྣམས་དེ་སྐད་སྤྱོད། །དེ་དགག་པ་ནི། འགལ་བ་དང་མ་དེས་པའི་གཏན་ཚིགས་
 གཉིས། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རྩབ་པ་ལ་ལན་འདེབས་
 པའི་ཚེ། རྩབ་པ་འགལ་བ་དང། མ་དེས་པའི་སློ་གཉིས་མེད་པར་རྩབ་པ་མ་གྲུབ་
 ཅེས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟགས་ལྟར་སྤང་གཉིས་སུ་འགྱུར་
 བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མཐར་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་ཀུན་མ་
 གྲུབ་པའི་རྟགས་གཅིག་ཏུ་འདུ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ་སོ། །མ་གྲུབ་པ་ལ་རྟགས་མ་
 གྲུབ་པ་དང་རྩབ་པ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་སུ་འབྲེད་ན། རྩབ་པ་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚེ་

ཡང་ཁྱབ་པ་མ་དེས་པ་དང་། ཁྱབ་པ་འགལ་བ་གཉིས་དབྱེ་དགོས་པ་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་གཅིག་ཤུ་མི་འབྲུག་པར་ཐལ་ལོ། །ཡང་ན་འགལ་
པའི་ཐལ་འགྲུར་ལ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་གྲུས་པ་རྟགས་
སུ་བཀོད་ནས་རྟག་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ལ། གྲུས་པ་རྟག་པ་ལ་སྲིད་པར་
ཤུགས་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་གང་ལ་
འཇུག་པའི་འཇུག་པ་ཅན་མ་དེས་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་མཁས་པས་ཐལ་འགྲུར་གྱི་ལན་ལ། ཁྱབ་པ་འགལ། མ་
དེས། རྟགས་མ་གྲུབ། འདོད་པ་གྲུབ་པ་དང་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྐོ་བཞིས་གདབ་པར་
བྱ་སྟེ། ལན་གྱིས་བརྒྱོག་པར་རུས་ན་ལན་འདེབས་རིགས་ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་
གངས་མང་ཉུང་དགོས་རུས་མེད་པའི་ཕྱིར། ལན་གྱིས་བརྒྱོག་པར་མི་རུས་ན་ཡང་།
ཁོ་བ་དང་། འཕོན་འཛིན་དང་། བདག་བསྟོད་གཞན་སྟོད་སོགས་གྱིས་རིག་པ་སུབ་
པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལན་གྱིས་བརྒྱོག་མི་རུས་ན་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དམ་པའི་
ལྷགས་ཡིན་ལ། ཅིག་ཤོས་སྐྱེ་བོ་ངན་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོད་པ་སྐྱ་བ་ཁ་
ཅིག །རང་འདོད་སྐྱབ་པའི་ཐལ་འགྲུར་ལ་སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། ལྟ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། བ་རོལ་པོས་དེ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་གྱི་ལན་བཏབ་ན། ལྟ་སྐྱ་མ་
ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སྟུང་ནས། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་པ་ཡང་
འདིར་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དེ་རང་རྒྱུད་གྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་
ཡང་། ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པས་སུན་འབྲིན་མི་རིགས་པར་འགྲུར་ཏེ། རྒྱ་མཚན་
ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱབ་པ་འགལ་བ་དང་མ་དེས་པའི་ལན་གྱི་

དོགས་པ་མེད་ལ། ཐལ་བ་ཁས་སྐྱབས་ཡིན་ན་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མ་གྲུབ། ཉགས་སུ་མ་
གྲུབ་ཅེས་ཉགས་མ་གྲུབ་གྱི་ལན་འདེབས་པ་བཞེད་པར་མངོན་ལོ། །

དོན་བསྐྱབ་བཞི། དེ་ལྟར་གཞན་དང་ཚོད་པ་དང་། གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་
ཆེ་སྐྱབ་པ་དང་སུན་འབྲིན་གྱི་རྣམ་བཞག་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། སྐྱབ་པ་དང་སུན་
འབྲིན་གྱི་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་གིས་ཤེས་པའི་
མཁས་པ་དེ་ནི་རྩོགས་པ་ཡི་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །སྦྱིང་ནས་སྐྱབ་པ་ལྟར་ལེན་པར་འདོད་པ་དག་རིགས་པའི་རྣམ་བཞག་ལ་
མཁས་པར་བྱེད་མི་དགོས་པའི་སྐྱེ་བོ་ངན་པའི་ལུགས་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་
ལོ། །འདིར་སྐྱུས་པ། ཐར་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཡི། །གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་
འཛིན་པའི་མཁས་པ་དག །སྐྱབ་དང་སུན་འབྲིན་ཚུལ་ལ་མཁས་པ་ཡིས། །གཞན་
རྒྱུད་ཐེ་ཚོམ་མཐའ་དག་བསལ་བར་བྱ། །བསྐྱབ་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་
པ་ལེ་ལུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཉེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་
བཤད་པའི་སྦྱིང་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དབག་པ་བཏག་པའི་རབ་ཏུ་
བྱེད་པ་སྟེ་ལེ་ལུ་བཏུ་གཅིག་པའི་འགྲེལ་པའོ། །།

།བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ།།

༥ གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ་དུག །བསྟན་བཅོས་ཚོམ་པར་
སྦྱོ་ཞིང་རུས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་འགྲེལ་པ་ཚོམ་རུས་
པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་། གང་ལ་བཞེན་ནས་རི་ལྟར་

བྱས་པའི་ཚུལ་དང་། དགེ་བ་བསྐྱོ་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོའི་མཚན་ཡོན་
 ཉན་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གུན་དགའི་ཀླུ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོས།
 དགོངས་འགེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་མཐའ་ཡས་པ་ཚོམ་ལུས་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་བ་
 རྣམས་སུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མཁས་པ་དང་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ཞེས་སམ། མཁས་
 པའི་ནང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་སྡོན་སྦྱངས་པས། ཚེ་འདིར་ལན་རེ་དང་ཟུང་རེ་
 རོས་པ་ཅམ་གྱིས་མདོ་སྟགས་གྱི་གཞུང་ལུགས་གུན་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཉིས་པ་
 བོ། སྦྱིར་གསུང་རབ་སྦྱིའི་དགོངས་འགེལ། གཙོ་བོར་མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་གྱི་དགོངས་
 འགེལ། སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་འགེལ་པ་ཡང་དག་པའི་རིགས་པའི་མཚོག་
 སྟོན་པའི་རིགས་པའི་གཏེར་འདི་བསྐྱབས་ཤིང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཀླུ་མཚན་ཡོད་དེ།
 ཀླུ་བས་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྩ་ཚེན་པོ་སྟོགས་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་
 ཀླུ་བ་སྟོགས་སྐྱང་དང་། ཚོས་གྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་མདོ་དང་རྣམ་འགེལ་དང་།
 དེའི་འགེལ་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་རྟོགས་ཤིང་། རང་སྟོགས་སྐྱབ་པ་
 དང་། གཞན་སྟོགས་སུན་འབྱེན་པའི་རྟོག་གའི་ཚུལ་ཤེས་ནས་བཅམས་པའི་ཕྱིར་
 དོ། །རྟོག་གའི་ལ་འདོག་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་ཡང་འདིར་དེ་ལྟར་དུ་མངོན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཚེན་པོ་འདི་བྱས་པ་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་
 ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱི་སྡེ་བ་དང་། རང་གི་སྡེ་བ་རོས་སྟོགས་པ་ཉན་རོས་སྡེ་བ་དང་།
 གངས་རེའི་ཚོད་ན་གནས་པའི་རྟོག་གའི་སྐྱབ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྟོག་གའི་ངན་པ་འདོམས་པའི་
 ཚེད་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཞན་སྡེ་ནི། ལུབ་པ་བྱང་སྟོང་སེར་སྐྱུ་ལ་སྟོན་པར་འདིན་
 པའི་གངས་ཅན་པ་དང་། ཀླང་མིག་པ་ཁྱབ་འདུག་ལ་སྟོན་པར་འདིན་པའི་རིག་བྱེད་

བ་དང་། འུག་པ་ལ་ལྟར་འབྲུལ་ལས་ཚིག་དོན་དུ་གཞུང་པར་འདོད་པ་འུག་པའི་བྱ་
བྱེ་བྲག་པ་དང་། ཟད་བྱེད་པ་ཞེས་སམ། མཁའ་གོས་ཅན་གཅེར་བྱ་བ་དང་། ཚེ་འདི་
ཁོ་ནར་ཟད་པ་ཚུ་རོལ་མཛེས་པའི་གཞུང་འཛིན་པ་རྒྱུར་ཕན་པ་སོགས་ཉོག་གེ་སྡེ་ལྔ་
ཇེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་ལ་ཉོག་གེ་བ་ཞེས་པ་ནི། ཚ་བའི་སྟོན་
བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཛོན་དུ་མ་གྱུར་པར་ཉོག་བཏགས་འབའ་ཞིག་གིས་གྲུབ་མཐའ་
འཛོག་པ་ཇེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ལ་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། བཞེས་གཉེན་མཁས་པ་བསྟེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་།
བསྟེན་བཅོས་རི་ལྟར་བྱས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོགས་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་ཚོག་
ཤེས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱང་། ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུན་ལེགས་
པར་བསམས་ལ་མཁས་པ་བསྟེན་པར་རིགས་ཏེ། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་
ཚོལ་ལུས་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་གིས་ལེགས་བཤད་སྟེ་པོ་མ་རྟེན་ཅིང་།
གཞན་དག་ཉིན་དང་མཚན་དུ་འབད་པ་བྱས་ཀྱང་གཞུང་ལུགས་སོགས་དེ་དབྱིས་མ་
ཕྱིན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། ལྷུབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་འབད་པ་ཁ་ཅིག་ཉལ་དུ་བཙོན་
བས་ཉིང་འཛིན་བསྐྱབས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་དབྱེས་པའི་ལམ་ལས་གོལ་བ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྡེ་བདུན་རིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདི་བཞེན་དུ་ཡིན་གྱི་
གཞན་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་མ་ཚུད་པའི་ཤུན་པའི་
ལུགས་ངན་དོར་ནས། ངས་འདི་བཤད་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ནམ་མིན་སྟུམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་
མི་བྱ་སྟེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་མཁྱེན་པ་དེ་དག་འདི་
ཁོ་ན་བཞེན་དུ་བཞེད་མོད། ལན་མང་དུ་སྟོས་ཀྱང་སྐྱེན་པའི་སྟོན་ལུལ་མིན་བས།

ཚོགས་གསོག་པ་དང་། སྤྲིལ་བ་སྦྱོར་བའི་སྐོར་ས་འབད་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ལྷ་པོ། ལེགས་པར་བཤད་པས་སློབ་ལོས་ཀྱི་མིག་སྤེལ་ཤེས་བྱའི་དེ་
ཉིད་རི་ལྷ་པོ་བཞེན་དུ་ལེགས་པར་བསྟན་པའི་དགོ་བ་འདི་ཡིས། ཤེས་བྱ་རི་ལྷ་པོ་
དང་རི་སྤེན་པ་ཐམས་ཅད་མདོན་སྤུམ་དུ་གཟིགས་པ་ཉིད་ཐོབ་ནས། འགོ་བ་ཀུན་གྱི་
སྤྲིལ་བ་སྦྱོར་བའི་ཕྱི་ལོ།

དུག་པོ། ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ནི། དུལ་
བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་བྱུང་བ། སྤྲིལ་བ་ཚད་མ་དང་། སྤེལ་བ་སྦྱོར་དང་། སྟན་པ་
དང་། ཚིག་རྒྱན་དང་། མིང་གི་མདོན་བརྗོད་དང་། ཐ་སྟོན་གྱི་གཙུག་ལག་རྣམས་
ལེགས་པར་ཤེས་པས། འཆད་པ་དང་། ཚོམ་པ་དང་། ཚོད་པའི་རྩལ་ལ་སློབས་པ་
དགོ་བ་ཅན། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་། སྤེ་བདུན་སྤྲིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཅིང་།
མདོད་དང་སྤགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ལུང་དང་རིགས་པ་དང་། མན་པ་གི་རྩལ་མཐའ་
དག་ལ་སློབ་སྦྱང་བ་ཐོབ་པས། བཤད་སྤྲིལ་གྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ། རྒྱུད་
པར་དུ་རྒྱ་ནག་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤེ་བོ་གདུག་པ་ཅན། བོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉམས་པར་
བྱེད་འདོད་པ་དག་འདུལ་བའི་ཆེད་དུ། སྤྲིལ་གྱི་ལ་ཡང་མི་ལྷ་བར་སྤོན་ཏེ་དགོ་བའི་
ཕྱོགས་ལ་ལེགས་པར་བཀོད་པའི་སྐོར་ནས། དེའི་གདུལ་བྱ་དང་ཁ་བ་ཅན་པ་མཐའ་
དག་ལ་སྤྲིལ་བྱིས་ཀྱིས་ཁྲུབ་པར་མཛད་པ། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་
སྤྲིལ་བའི་ལོ། ལྷ་པོའི་དགོ་སྐོར་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་བོ་ཞེས་བྱ་
བས། སྤེལ་སྦྱོར་སྤངས་ནས་གོ་བདེ་བར་བཀོལ་ཏེ། དཔལ་ས་སྤྲིལ་གཙུག་ལག་ཁང་
དུ་སྤྲིལ་བ་རྣམ་བཤད་དང་བཅས་པ་རྗོད་སོ། །

འགྲེལ་པ་འདི་ལ་བདག་གི་སྐྱེ་མ་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཁ་ཅིག །ཆ་འདི་རང་
 འགྲེལ་མིན་ཞེས་བཞག་པར་དཀའ་གསུངས་ཡང་། མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་རྩ་བ་
 དང་འགལ་བ་སྐྱབས་འགར་ཅུང་ཟད་བཅུག་པ་ཡོད་པར་མངོན་བསམ། ལོར་བ་མི་
 འདོར་དུ་མི་རུང་བ་རྣམས་དོར་ལ་འགྲེལ་བ་དང་མཐུན་པར་བྱས་སོ། །དེ་མེད་
 རིགས་པའི་མིག་དང་མི་ལྡན་ཞིང་། །བ་ཤེས་གཉེན་དམ་པའི་དམིགས་བྱ་དང་བྲལ་
 བ། །གནས་འདིར་གོམས་འགྲོས་འཁྱོར་བ་མང་མཐོང་ནས། །རིགས་ལམ་འབྲེད་ལ་
 འབད་པར་རིགས་པ་ཡིན། །ཚོས་དང་ཚོས་མིན་འབྲེད་ལ་དབང་བསྐྱུར་དཔལ་ལྡན་
 ས་སྐྱའི་བཀ་ཆེན་དེ་ནི་མཐོ་རིས་གནས་སུ་གཤེགས། །ངན་རྟོག་རྟོག་པའི་གཞན་
 དབང་གྱུར་པའི་མཁས་རྣོ་རྣམས་ནི་སོ་གའི་དུས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོར་བཞིན་དུ་
 འཁྲིགས། །རྟོན་པའི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་བཤམ་སྐྱབ་སྐྱུར་འཛིན་
 མཁས་གང་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་བཞིན་དུ་གྱུར། །རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་བྱེད་རྗེས་སུ་བྲན་ཞིང་
 འགྲོ་ལ་སྐྱབ་པ་བཅེ་བ་ཡོད་ན་སྐབ་བསྐྱབ་སྐྱེལ་བར་རིགས། །གང་གི་མཐུན་པས་
 གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་དོན། །རང་སྐྱབས་རིགས་པས་ལེགས་པར་བཤམ་པ་
 དང་། །སྐྱབས་ངན་རྣམ་པར་འཛིག་པར་མཛད་པ་ཡི། །སྐྱེ་མ་རྣམས་ལ་གུས་པའི་
 ལྷག་འཚོལ་ལོ། །རྩ་འགྲེལ་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་འདི་བཤམ་མོད། །སྐྱེ་བོ་དམ་པའི་
 བཞེད་པ་རྟོགས་དཀའ་བས། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་ལོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་ན། །སྐྱེ་མ་
 ལྷར་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་མཛད་རིགས། །འདིར་འབད་རབ་དཀར་དགོ་བ་ཅི་
 ཡོད་དེས། །ནམ་མཁའི་མཐའ་གཏུགས་གྱུར་པའི་མ་རྣམས་ཀུན། །ཡང་དག་རིགས་
 པའི་མིག་དང་ལྡན་པ་ཡིས། །ཀུན་མཐུན་རྒྱལ་བའི་ལྷོང་ལྷོང་འཇུག་པར་ཤོག །

ཚང་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྡིང་པོ་ཞེས་
 བྲ་བ་འདི། རྫོང་གོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཅིང་པོ་དག་གིས་ལུགས་སྐྱོན་མེད་འདི་ལོག་པར་
 བཤད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང་། མདོ་སྐགས་ཀྱི་གཞུང་མང་དུ་སྐོས་པའི་
 སྐོམ་བཙོན་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པ་དཀའ་བཅུ་པ་སྐོ་གོས་དཔལ་བཟང་དང་། མཁས་པའི་
 དབང་པོ་གྲགས་པ་བཟང་ལེན་དང་། ས་སྐྱ་དཔོན་པོ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་ལ་སོགས་པ་
 སྡེ་སྡོད་འཛིན་པ་དུ་མས་ནན་ཆེར་བསྐྱུལ་ཞིང་། གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དོན་
 ལུགས་སུ་རྒྱུད་ཅིང་། འགོ་བ་ཀུན་ལ་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་བཅེ་བ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་
 འབྲེལ་རྣམས་རྒྱ་ནང་གི་རྒྱ་བའི་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་སྐྱུང་སྐྱུང་སུ་རྒྱུད་པའི་རྒྱལ་བའི་
 རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་མཚུངས་པ་མེད་པ་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་
 བ་གཞོན་ལུ་སྐོ་གོས་ཀྱི་ཞལ་སྐྱ་ནས་ལས། སྐགས་མཚན་ཉིད་དུ་མའི་བཀའ་རིན་
 མཚོས་ཤིང་། རྒྱུད་པར་དུ་བསྐྱབ་བཙོས་འདི་ལན་དུ་མང་སྐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས།
 རིགས་པར་སྐྱ་བ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་འགྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགོ་ལྷན་རྣམ་པར་རྒྱལ་
 བའི་སྤིང་དུ་སྐྱར་བའོ། །ཡི་གེ་བ་ཞི་སྐོམ་བཙོན་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་ཚོས་
 རྒྱལ་ལོ། །འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྐྱབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྐོ་ཐམས་ཅད་ནས་སྐྱོགས་
 ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་ལུས་པར་གྱུར་ཅིག །

ཨོ་སྐ་ལྷོ། འུམས་བཅེ་འཆི་བ་མེད་པའི་བརྒྱུད་ལེན་གྱིས། །རྫོང་གོས་ལང་ཚོ་
 དར་བས་མ་ལུས་ཚོས། །རིན་ཆེན་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་བས། །སྐྱ་
 མཁས་རྒྱལ་ཚབ་ཚོས་རྗེའི་ཞབས་ལ་འདུད། །མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་བྲ་བ་
 ཀུན། །རྒྱ་དང་བཙས་པ་གཙོད་བྱེད་རིགས་ལམ་གྱི། །ཁོ་དར་ལམ་ལམ་འབར་བའི་

ལེགས་བཤད་འདི། །ཐུབ་བསྟན་རིན་ཆེན་མངོན་པའི་རྒྱན་ཏུ་བསྐྱབ། །དགེ་བས་
འཇུག་པའ་སྐྱོ་བཟང་རྒྱལ་བའི་བསྟན། །འཆད་ཚོད་ཚོམ་དང་བཤད་སྐབ་བྱ་བ་
ཡིས། །འཛིན་ལ་སྐྱོ་མེད་སྐྱོ་གསལ་མཁས་མང་གིས། །འོར་འཛིན་ཡངས་པའི་ཁྲོན་
ཀུན་ཁྲབ་གྱུར་ཅིག །

རིགས་གཉེར་དང་སྤྲི་ག་འདི་གསུང་འབྲུམ་ཁོད་ཏུ་མེད་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་
དང་སྐོ་རིག་སོགས་སུ་ལྷུང་འབྲེན་མཛད་པ་མཐོང་ནས་དཔེ་རྒྱན་ཅེར་བཅད་པར་
དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྤེའི་མཁན་པོ་མེག་གཉེ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་ཕྱག་དཔེ་
ཞིག་རྙེད་ཀྱང་ཆད་ལྷག་མང་བས། སྤྲད་ནས་ཀུན་མཁྲོན་སྐྱ་མ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་
པའི་སྐྱན་རས་ཀྱིས་བཅས་པའི་དཔེ་འཇུག་མེད་རྙེད་པ་གཞིར་བཞག་སྟེ་དཔལ་ལྷན་
བཟ་གིས་འབྲིལ་གྱི་པར་ཁང་བཟ་གིས་མཐོང་སྐོན་ནས་པར་ཏུ་བསྐྱབས་པའི་ཆེ་
ལུས་དག་པ་དཔྱོད་ལྷན་དགེ་སྐོང་དགོན་མཚོག་རྒྱ་མཚོ་དང་། དགེ་སྐོང་ཆོས་རྒྱ་
མཚོ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་མཚོན་ཅན་གྱི་པར་བྱང་ཞིག་དགོས་ཚུལ་ལྟར། བཙུན་
གཞུགས་གིས་རབ་རྒྱ་མཚོས་བྲིས་པའོ། །མདྲ་ལོ་རྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ། །།

༡༡། །སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྣོང་པོས་མཛད་པའི་བདེན་
 གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སྣོང་པོ་གསལ་བྱེད་
 ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

༡༡། །ཚོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྣོང་གི །གནད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ཟབ་མོའི་
 ལམ། །མཁྱེན་པའི་ཟེར་གྱིས་གསལ་མཛད་པ། །རྗེ་བཙུན་སློབ་མ་རྣམས་ལ་
 འདུད། །གང་གི་མཛད་པའི་ཆ་ཤས་ཅོམ། །ཡིད་ལ་ཞུགས་པས་ཟབ་མོའི་ལམ། །ཉེས་
 ཚོགས་མ་ལུས་བྱངས་འབྲིན་པ། །གསལ་བྱེད་འཇམ་དབྱངས་དེ་ལ་འདུད། །མཐའ་
 ཟལ་དབྱ་མའི་ལམ་ལ་ཤིང་རྟའི་སློལ། །ཐལ་འཇུར་རང་རྒྱུད་གཉིས་སུ་རབ་གྲགས་
 པ། །ལུགས་བཟང་གྱི་མའི་འགྲེལ་ཚུལ་མཐར་ཐུག་པ། །དམ་པའི་བཞེད་བ་རྗེ་བཞིན་
 བཤད་པར་བྱ། །ཚུལ་འདྲིར་ཞུགས་པའི་སླེ་བོ་པལ་ཆེར་ཡང་། །རྟག་ཆད་མཐར་
 ལྷའི་ལམ་ལ་གྱི་ནར་འཁོར། །འབྲས་མེད་སྤྲོན་བ་འཕྲུར་བ་མང་མཐོང་བས། །ལུགས་
 འདི་འཆད་ལ་འབད་པར་རིགས་བ་ཡིན། །

དེ་ལ་འདྲིར་སངས་རྒྱུས་བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྤྲིན་བ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་
 ཀྱི་ཆ་རྗེ་སྣོང་ཅིག་གསུངས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི། གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ལྟ་བའི་
 མིག་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་བ་དང་། སླེས་ཟིན་
 མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡན་ལག་རྒྱ་གསུངས་བ་ཡིན་ཏེ། སློན་འཇུག་ལས། ཡན་ལག་འདི་
 དག་ཐམས་ཅད་ནི། །ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་རྒྱ་གསུངས། །དེ་ཡི་སྤྱིར་ན་སྤྲུག་
 བཟུལ་དག །ཞི་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་བསྐྱེད། །ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར་གསུང་

རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འབབ་ཅིང་གཞོལ་བ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། རྟོག་པ་
 དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་པར་
 བྱའོ། །དེ་ཡང་གསུང་རབ་ཀྱི་བྱང་བ་དང་དེས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་འགྲེལ་
 བར་མདོ་རྒྱད་དུ་མ་ནས་ལུང་བསྟན་པའི་འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
 བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅའ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་དེས་སུན་མོང་དང་སུན་མོང་
 མ་ཡིན་པའི་བསྟན་བཅས་མང་དུ་མཛད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་དབུ་མ་ཅ་
 ཤེས་ལས། གང་ཟག་དང་ཚོས་ལ་བདག་མེད་པའི་སྣོང་བ་ཉིད། རིགས་པའི་ཚོགས་
 མཐའ་ཡས་པས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབབས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྟོགས་པར་
 བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་རྣམ་འབྲོར་བ་ཚེན་པོ། གཞན་
 དུ་སློབ་དཔོན་དོ་རྗེ་རིལ་བུ་བ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའི་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ས་
 དང་། དེའི་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་
 གྲགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀལ་བ་དང་། སློབ་དཔོན་དེ་བཤད་མའི་རྗེས་
 སུ་འབྲང་ཞིང་། སྐྱ་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་དོ་རྗེའི་གདན་བསྐྱབ་པར་དམ་བཅས་པ་སློབ་དཔོན་
 ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་དུ་བཀལ་བའི་ལུགས་གཉིས་འགྱུར་བ་ལས།
 འདིར་ནི་ལུགས་སྤྱི་མའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིར་པོས་མཛད་པའི་
 བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཚོས་པོ། །སློབ་དཔོན་
 འཕགས་པ་སྐྱ་ཞི་འགྲེལ་བྱེད་དེ་དག་གིས་སྐྱ་སྐྱབ་དང་འབྲ་བར་ཁྱངས་སུ་བྱེད་དོ། །

དེ་ལ་བཞི། མཚན་གྱི་དོན། འགྱུར་གྱི་ཕྱག །གཞུང་དངོས། མཇུག་གི་དོན་

མོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་གར་གྱི་སྐད་དུ། ས་ཏུ་ནི་པོད་སྐད་དུ་བདེན་པ་དང་དུ་ཡ་ནི་གཉིས་
དང་མི་ནི་རྣམ་པར་དང་རྟོག་ནི་དབྱེ་བའམ་འབྲེད་པ་དང་ཀུ་རི་ཀ་ནི་ཚིག་ལེ་ལུང་
བྱས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ལུང་གྲུང་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་
པ་ནི་འགྲུང་གྱི་ཕྱག་སྟེ། བསྟན་བཅོས་བསྐྱར་བའི་བར་ཚད་ཞི་བ་དང་། འཚད་པ་
སོགས་གྱི་ཡང་བར་ཚད་ཞི་བར་བྱེད་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་། བཤད་པ་དངོས།
བཤད་པའི་དགོ་བ་བསྟོ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བ། དགོས་
འབྲེལ་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །

། མཚོད་བརྗོད་དང་ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བ། །

མཚོད་བརྗོད་ནི། འབྲེལ་པར། གང་དག་དངོས་པོ་ངོ་མོ་ཉིད་མེད་ཡང་དག་
མཁུན་གྲུང་གྲང་། །ཕྱགས་རྗེས་འགོ་བ་རི་སྲིད་བར་དུ་ལྷན་དབང་སྐྱུ་བཅས་
རྣམས། །འདི་ག་རྟེན་མ་ལུས་པ་ཡི་འཚལ་བའི་དངོས་པོ་བསྐྱབ་སྦྲད་དུ། །འདིར་
བཞུགས་ཅི་མེད་སྟོ་ལྷན་དེ་དག་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཉེ། །ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ཅེ་
བར་དངོས་སུ་མཚོད་བརྗོད་མ་སྟོས་སོ། །དེའི་དོན་ནི། བསྟོད་པ་དང་། ཕྱག་འཚལ་
པའོ། །དང་པོ་ལ་སྐྱར་ས་པ་དང་རྟོགས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ལྷོ་བ་གཉིས་བག་ཚགས་དང་བཅས་པ་སྐྱར་ས་པ་ནི་དེ་མེད་ཅེས་པ་
དང་། གཉིས་པ་ལ། མཁུན་པ། བཅེ་བ། འཇུན་ལས་གསུམ་སྟེ། གང་དག་ཅེས་པའི་
རྐང་པ་གཅིག་དང་། ཕྱགས་རྗེས་ཞེས་པའི་རྐང་པ་གཅིག་དང་། འདི་ག་རྟེན་ཞེས་པའི་

རྒྱུ་མ་གཅིག་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་མཐར་འདིར་བཞུགས་ཞེས་སྐྱེར་བར་བྱའོ། །ཡང་ནི་
མི་མ་སྐྱེན་པའི་རྒྱལ་ཏེ། ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་བཞུགས་ཡང་དེའི་མཐར་ལ་མི་གནས་
པའོ། །ཡང་ནི་མེད་ནི། འཁོར་བར་བཞུགས་ཡང་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པའོ། །སློབ་ལྷན་ནི་
རི་སྟོང་པ་མ་ཐེན་པ་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའམ། རི་ལྷ་བ་མ་ཐེན་པ་ལ་དོགས་པ་གཅོད་
པའོ། །ཚིག་གི་དོན་ནི་རྟོགས་པར་སློའོ། །

དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི།
འཕགས་པ་སློབ་གྲོས་མི་བཅད་པའི་མདོ་དང་། རྒྱ་བ་སྐྱོན་མེད་ཞུས་པའི་མདོ་ལ་སོགས་
པ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་དབྱེ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱེས་པ་སོགས་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། སློབ་
དཔོན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞལ་སྐྱ་ནས་ཡང་། དབུ་མ་ཅུ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རིགས་པའི་
ཚོགས་རྣམས་དང་། བསྟོད་པའི་ཚོགས་རྣམས་སུ་གསལ་བར་མཛད་ཟིན་པ་མ་ཡིན་
ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་འདིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཚོམ་ཞེ་ན། དེ་དག་ཏུ་གསུངས་
ཟིན་པ་བདེན་མོད་ཀྱི། སྐྱེ་བོ་སློ་ཚུང་དུ་འགའ་ཞིག་ལ་བན་གདགས་པ་དང་། དང་
བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྟེ་ལ་དེས་པའི་དོན་དུ་བཟུང་ནས་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་
གཞན་དུ་འཆད་པ་དག་གི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། སྐར་བཤད་
པ་དེ་ལྟར་མདོ་དང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་སྐྱེས་པ་སོགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་པོ་རྣམ་པར་སྟེ་ཡང་འདིར་བཤད་པ་སློབ་པའི་ཉེས་པ་
ཆགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་བྱུང་དོན་དམ་པར་བྱུང་པར་ཞལ་
གྱིས་བཞེས་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅུ་སྟེ་བའི་ཤིང་ཉ་ཆེན་པོ་དག་ཡང་བདེན་པ་

གཉེས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་སྐྱོངས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་གཞན་
རྣམས་སྐྱོངས་པ་སྐྱོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ། རྒྱལ་ཚབ་དེ་བས་ན་དེ་དག་གི་སྐྱོངས་པ་
བསམ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་སྣོད་པོ་བདག་གིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྣམ་པར་
དབྱེ་བར་བྱའོ། །འདིས་ནི་རྣམས་པའི་ཉེས་པ་སྤངས་པའི་སྐོ་ནས་བཤད་པར་དམ་
བཅས་སོ། །བདེན་གཉེས་མ་རྟོགས་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ནི། འབྲེལ་བཤད་ཀྱིས་སྐོབ་
དཔོན་ཚོས་སྐྱོང་སོགས་ལ་འཆད་དོ། །མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་དེས་འབྲེལ་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས་བྲང་དོན་དང་དེས་དོན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མཚན་པའི་སེམས་ཅན་པ་རྣམས་
ལ་བེད་བའོ། །

།བདེན་གཉེས་ཤེས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ།།

གཉེས་པ་ནི། བདེན་གཉེས་ཤེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་སྐྱམ་པ་ལ་དགོས་པ་
དང་ཉིང་དགོས་སྟོན་པ་ནི་བདེན་གཉེས་ཞེས་སོ། །བརྗོད་བྱ་དང་གསུམ་དངོས་སུ་
བསྟན་ནས་འབྲེལ་བ་དོན་གྱིས་འབྲངས་སོ། །དེ་ཡང་རྗོད་བྱེད་འབྲེལ་བ་མེད་པ་
སེའུ་བཅུ་པའི་དག་ལྟ་བུ་དང་། ཐབས་དང་ཐབས་ཅན་འབྲེལ་བ་མེད་པ་མཐོ་རིས་
ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་སྤྲུགས་ཀྱི་མཚོན་སྟོན་བྱ་བར་བསྟན་པ་དང་། དགོས་པ་མེད་པ་
བྱ་རོག་སོ་བརྟག་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། དགོས་པ་སྐྱབ་མི་བྱས་པ་འཛོག་པའི་
གཙུག་རྒྱན་ཡིན་པའི་མན་དག་ལྟ་བུ་དང་། དགོས་པ་དོན་དུ་གཉེར་བུ་མ་ཡིན་པ་མ་
བག་མར་ཡེན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ་སྐྱེས་བྱའི་འཇུག་བུ་ཡིན་པ་སྤངས་ནས། རྣམ་
འབྲེལ་ལས། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བྱའི་དོན་ནི་རྗོད་བྱེད་

དག །ཡོངས་བརྟགས་དབང་དུ་བྱས་ཡིན་གྱི། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་བྱས་
 མིན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། རྒྱང་དོར་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱ་བའི་དོན་འབྲེལ་ཆགས་སུ་
 ལྟོན་པ་དང་། རྟོག་པ་དང་ལྡན་པའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དང་། དེ་
 སྐབས་པའི་ཐབས་ལྟེན་ཅི་མ་ལོག་པར་བརྟན་བཙུག་འདིས་སྟོན་པས་དོན་དུ་མི་འགྲུང་
 བའི་ཐེ་ཚོམ་ལ་གཞོལ་བ་སྒྲོག་ནས་དོན་འགྲུང་གི་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡན་
 ལག་སྟོན་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པའི་ཐེག་པ་
 ཚེན་པོ་དགའི། འགྲོ་བ་ལ་ཕན་པ་འབྱུང་བ་བསྐྱེད་པའི་སློ་ཐེག་ཚེན་སེམས་བསྐྱེད་
 དང་ལྡན་པར་བྱས་ནས་བྱང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྟེའི་རྣམ་དབྱེ་རྒྱས་པར་
 ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཅིང་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཙུག་པའི་རིགས་པའི་ཚོགས་
 རྒྱ་ཚེན་པོ་ཡང་རྟོགས་པའི་སློ་ནས་སུ་བའི་བཀའ་རབ་འབྲམས་ལ་མི་སྐོངས་ཤིང་
 ཤེས་པའི་སྤང་བ་སྐྱེས་ཏེ་དེའི་དོན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་གདུལ་བྱ་དེ་དག་བསོད་
 བསམ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མ་ལུས་པ་བསམགས་ནས་རང་གཞན་གྱི་དོན་སྤྱན་
 སུམ་ཚོགས་པ་དེ་ལས་གོང་དུ་འགྲོང་མེད་པའི་བ་རོལ་ཏུ་ངེས་པར་འགྲོ་བ་ཉིད་དམ་
 ཁོ་ན་སྟེ་ཉིང་དགོས་མཐར་ཐུག་པའོ། །

བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་སེམས་
 བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་མི་འཐད་དེ། སྟོན་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྤྲོ་རོལ་ཏུ་སྟོན་པའི་རྟེན་
 སེམས་བསྐྱེད་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། བར་བྱིན་དུག་གི་གོ་རིམ་དང་འགལ་བ་
 དང་། ཐོག་མར་སྤྲོ་བའི་གདམས་པ་བརྟན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་
 གདམས་པ་སྟོན་པའི་རིམ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། སྟོན་

དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་དོན་བསྐྱུས་སྐྱབས་སུ་དང་བའི་རྗེས་འབྲང་ལམ་
 ལ་འཇུག་པ་དང་། ཚོས་གྱི་རྗེས་འབྲང་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་གཉིས་གསུངས་
 པ་ལྟར་ཉེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣམས་ལོ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་གྱི་
 དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་དགོས་པ་དང་། ཐོབ་རུས་པ་གཉིས་ཚད་མས་ལེགས་པར་
 གྲུབ་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་དེ་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྣམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་དམ་བཅའ་བར་
 གྱུར་གྱི་སྣ་རོལ་རྩ་མ་ཡིན་ཉེ། དབང་པོ་རྣམས་པོའི་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེས་ན་དགོས་རུས་གཉིས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་སྣོད་རྗེ་གོམས་པ་དང་། ལྷོང་བ་ཉིད་
 རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་སྣོད་པ་ཉིད་དང་། ལྷོང་རྗེའི་སྣོད་པོ་ཅན་གྱི་བྱང་རྒྱུབ་གྱི་མཚོག་རྩ་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་གཞུང་གཞན་དུ་ལན་དུ་མར་གསུངས་སོ། །འགྲེལ་པར་
 གཞན་ནི་ཡིད་ལ་བསམས་པ་བཞིན་དུ་རེ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
 པ་ལ་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཐེག་ཆེན་སེམས་དང་ལྷན་པ་ལས་གཞན་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་
 སོགས་པ་ཡང་བདེན་གཉིས་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ན། གསུང་རབ་རབ་འབྲམས་ལ་
 ཤེས་པའི་སྣང་བ་སྐྱེས་ནས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་རྒྱུབ་ཡིད་ལ་བསམས་པ་
 བཞིན་དུ་འཛོལ་པར་བཤད་རོ། །དེ་ལ་བདག་གི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་གསུངས་
 བས། སེམས་བསྐྱེད་དམན་པའི་བདེན་གཉིས་ལ་མཁས་པ་ལ་བཤད་པ་ལེགས་
 གྲང་། གསུང་རབ་རབ་འབྲམས་ལ་སློབ་སྣང་བ་སྐྱེས་པ་ལ་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ།
 མགོན་པོ་སྐུ་རྒྱུབ་གྱིས་དེ་རྣམས་ལ་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་ཚང་བའམ་རྒྱས་པར་
 རྟོགས་པ་མེད་པར་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་དེ་དག་ཚོགས་གཉིས་དཔག་མེད་

གསོག་པ་གཉིས་ཀ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་སོགས་ནི་ཞེས་བཤད་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་སློབ་དཔོན་འདི་དང་འབགས་སེང་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཉན་ཐོས་དག་
བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་སློང་ཉིད་རྟོགས་པ་དེས་གཟུང་དུ་མི་དགོས་ཀྱང་། ལྟ་
བ་དེ་ཉིད་གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་
པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དང་པོར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་བབས་ཤིང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་གང་ཟག་དེས་དེ་
ཉིད་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་མཐོང་ལམ་དུ་བདེན་འཛིན་ཀྱང་བཏགས་དང་། སློམ་
ལམ་དུ་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་སློང་བར་ཁས་སྲུང་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྐྱེ་མི་རྟག་
པར་རྟོགས་ཀྱང་སྐྱེ་རྟག་འཛིན་ཀྱི་སློང་དོགས་ལ་མི་གཞོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །གལ་ཏེ་སློང་ན་བདེན་འཛིན་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཁས་ལེན་
དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སློན་མེད་དེ། ཉན་ཐོས་འབགས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་
བ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཉོན་སྐྱིབ་ཀྱི་ས་བོན་སློང་རུས་ཀྱང་ཚོས་ཀྱི་བདག་
འཛིན་ཀྱི་ས་བོན་སློང་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པས་བརྒྱན་པ་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

།བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།།

གཉིས་པ་ལ་བཞེ། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལ་གཞན་ཀྱི་ཚོད་བ་སྲུང་
བ། ཚོགས་གཉིས་གོམས་པའི་འབྲས་བུ། འདིར་བཤད་པའི་བདེན་གཉིས་རྟོགས་པ་

ལ་འབད་བར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང། བྱེ་བ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་
དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚིག་དོན་དང། གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཀུན་རྫོང་བ་བདེན་པ་དང་ནི་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་སྐབ་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུན་པ་དང། རྒྱ་བ་སྐྱོན་མེས་ཞུས་པའི་མདོ་དང།
འཕགས་པ་སློབ་གྲོལ་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལ་མདོ་དེ་དང་
དེར་ཞེས་ཚིག་ལྷག་མ་ཙུ་བའི་ཁོང་ནས་དབྱུང་བར་བྱའོ། །ཡང་ན་བདེན་གཉིས་མདོ་
དེ་དང་དེར་སྐབ་པས་གསུངས་པ་ལ་ཀུན་རྫོང་གི་བདེན་པ་དང་ནི་དམ་པའི་དོན་གྱི་
བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་འདིར་མི་གསལ་ཡང་ཡབ་སྲས་
མཇལ་བ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཅིག་དང་ཐ་དད་འགོག་ཚུལ་ལ།
མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། རིགས་པ་བཞི་བཞི་གསུངས་པ་ལ། ཐ་སྟོན་པའི་ཚད་
མས་དགག་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང། དོན་དམ་པའི་ཚད་མས་དགག་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ལ་ཐ་དད་ལ་གཞོན་པ་བཞི་གསུངས་པ་ནི། རོ་པོ་ཐ་དད་ལ་ཡིན་གྱི་སྟོག་
པ་ཐ་དད་ལ་མིན་ཏེ། རང་ཉིད་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་སྲིར་རོ། །དེ་ཡང་སྐྱ་གུ་ལྟ་བུ་
ལ་དཔེར་མཚོན་ན། སྐྱ་གུའི་གནས་ལུགས་ཉོགས་པས་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྐྱོ་
འདོགས་མི་ཚོད་པར་ཐལ་བ་དང། སྐྱ་གུའི་ཚོས་ཉིད་དེ་སྐྱ་གུའི་སྡོད་ལུགས་མཐར་
སྐྱག་པ་མིན་པར་ཐལ་བ་དང། སྐྱ་གུ་བདེན་པ་བཀག་ཙམ་སྐྱ་གུའི་ཚོས་ཉིད་མིན་
པར་ཐལ་བ་དང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱགས་རྒྱུད་ལ་ཡང་བདེན་འཛིན་དང་བདེན་མེད་

རྟོགས་པ་གཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པར་ཐལ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། ལྷ་གྲུའི་ཚོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚད་ལས་ལྷ་གྲུ་བདེན་པའི་རང་
བཞིན་དུ་གྲུབ་པར་འཇིན་པའི་སློབ་འདོགས་ལ་དངོས་སུ་མི་གཞོན་པར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་
དང་དེའི་ཚོས་ཉིད་རོ་བོ་ཐ་དང་པའི་ཕྱིར། ལ་ལ་མེ་རྟོགས་པས་མཚོ་ལ་མེ་མེད་ཀྱི་
སློབ་འདོགས་མི་ཚོད་པ་བཞིན་འོ། །གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་སྣ་མ་ལ་བདེན་སྟོང་
ལྷ་གྲུའི་སྟོང་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་མིན་པར་ཐལ་ཏེ། ལུས་པ་དང་སྣམ་བུ་བཞིན་
འོ། །གསུམ་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་ལ་བདེན་པའི་སློབ་པ་བཀག་ཅམ་ལྷ་གྲུའི་ཚོས་ཉིད་མིན་
པར་ཐལ་བ་ལ། གཏན་ཚིགས་སྣ་མའོ། །བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱལ་གྱིས་ལྷ་གྲུ་བདེན་
གྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གཟིགས་ཤིང་བདེན་སྟོང་ལོགས་སུ་གཟིགས་པར་ཐལ་བ་ལ།
གཏན་ཚིགས་སྣ་མའོ། །འདོད་ན། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་དང་རྣམ་བུང་གཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པར་ཐལ་བའོ། །ཐལ་བ་བཞི་ཀ་གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་འཕེན་པའི་སྐབས་པའི་ཐལ་བ་ཡིན་འོ། །

བདེན་གཉིས་གཅིག་པའི་སློབས་ལ་གཞོན་པ་བཞི་གསུངས་པ་ཡང་ལྟོག་པ་ཐ་
མི་དད་ཀྱི་གཅིག་ལ་ཡིན་གྱི། རོ་བོ་གཅིག་པ་ལ་མིན་ཏེ། རང་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་འོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པར་ཐལ་བ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དམིགས་པར་ཐལ་བ་དང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་
མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལས་གཞན་དུ་སྟོམ་པའི་འབད་བས་བཅའ་མི་དགོས་པ་
དང་། ཀུན་རྗེ་བ་ལ་རྣམ་པ་མི་འབྲུ་བ་འཆར་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ་བའོ། །ཐལ་བ་
གཞན་རྣམས་གོ་བར་ཟད་ལ། ཐལ་བ་གཉིས་པའི་དོན་ནི། གཟུགས་ལ་དམིགས་

ནས་འདོད་ཆགས་སྐྱེ་བ་ལྟར་དེའི་ཚོས་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་ཐལ་
 བའོ། །ཉུགས་ནི་བཞི་ཀ་ལ་གཟུགས་ལྟ་བུ་དང་དེའི་བདེན་སྟོང་གཅིག་ཡིན་པའི་
 ཟྱེད། ཞེས་བ་སྟེ། བཞི་ཀ་སྤར་ལྟར་བརྒྱུག་པ་འཕེན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཐལ་བའི་
 དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འབད་པ་མེད་པར་གྲོལ་བར་ཐལ་བ་དང་།
 འབད་ཀྱང་མི་གྲོལ་བར་ཐལ་བ་དང་། སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་ཐོག་མ་མེད་པ་
 ཅས་ལྟར་བར་ཐལ་བ་དང་། དབང་བོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྟ་མི་
 འཐད་པར་ཐལ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། དབྱུ་མ་སྤང་བར་མདོའི་དོན་འདུ་བྱེད་དང་དེའི་
 དོན་དམ་པ་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་སྐྱབ་པར་
 གསུངས་པ་ལྟར་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་བདེན་གཉིས་
 བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། རོ་བོ་ཐ་དད་དང་ལྡོག་པ་
 གཅིག་ལ་སྤར་བ་འདད་པ་ལྟར་ཐ་སྤྲད་པའི་ཚད་མས་དགག་ཀྱས་པས། སྤྲ་མ་ཁ་ཅིག་
 གིས་སྤར་གྱི་རིགས་པ་དེ་ཙམ་ལས་མ་བཤམ་པ་ནི་མདོ་སྟེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་
 པ་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་མིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་སྟོག་པ་ཐ་དད་ལ་མ་གཏོགས་པའི་
 གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཀྱི་ཐ་སྤྲད་བྱེད་པ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་པའི་གྱི་ཚིག་ལ་བརྟེན་
 ཅས་བཤམ་པ་ཡིན་ཡང་དེའི་དོན་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐ་སྤྲད་པའི་ཚད་མ་ལ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པར་རི་
 ལྟར་སྤང་ཞིང་མཐོང་བ་འདི་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་ཏེ། སྤྲ་མས་མཚན་ཉིད་
 དང་ཕྱི་མས་མཚོན་བྱ་བ་ལྟར་པ་ཡིན་ནོ། །ཅུ་བར་རི་ལྟར་ཞེས་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་
 ཞེས་དབྱུང་དགོས་ཤིང་། འགྲེལ་བར་བྱུང་བས་སྤང་བའི་དོན་མཐོང་བ་ལ་བྱས་ནས་

བ་སྒྲུང་རྗེ་མོ་ཡན་ཚད་གྲུབ་མཐས་སློབ་བསྐྱུར་མ་བསྐྱུར་གཉིས་ཀས་ལྷུལ་སྟེང་དུ་རྗེ་
ལྷུང་གནས་པ་མཚོང་བ་དེ་ལྷུང་ཀྱུན་རྗེས་བདེན་པར་གནས་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་
པར་གྲུབ་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །

འོན་ཀྱང་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་ལོག་པའི་ཀྱུན་རྗེས་བདེན་པ་མིན་པར་
འགྲུང་རོལ་ལ། སློབ་མེད་དེ། རྗེ་ལྷུང་སྣང་བའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་དུ་གནས་ཞེས་པའི་དོན་
མ་ཡིན་གྱི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་མཚོང་བ་དང་མ་ཐུན་པར་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ངེས་
པར་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཡང་གཟུགས་
བརྟན་དུ་གནས་པ་དང་མ་ཐུན་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་སྟེང་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅུ་བའི་
ཁོ་ནའི་ངེས་གཟུང་གིས་རིགས་ཤེས་གྱིས་སྟེང་བ་གཅོད་པས། དེས་ན་ལྷུལ་དང་
མ་ཐུན་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་སྟེང་ཅིང་། རིགས་ཤེས་གྱིས་མ་སྟེང་བ་ནི་ཀྱུན་
རྗེས་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཁོ་ནས་སྟེང་བ་
ཞེས་པའོ། །

དེ་ཡང་སྐྱ་བཤད་པ་དང་མ་ཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་
མས་སྟེང་པའི་དོན་ཏོ། །ཅུ་བར་གཞན་ཞེས་པའི་གཞན་ས་ནི་དོན་དམ་པའི་ཚད་མས་
མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་གཞན་རིགས་ཤེས་གྱིས་སྟེང་པའི་དོན་ནི་གཅིག་ཤོས་
དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་པ་སྟེ། སྐྱ་མས་མཚན་ཉིད་དང་ཕྱི་མས་
མཚན་བྱ་བསྟན་པའོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཞུགས་པའི་རིགས་པའི་ཤེས་པས་རྗེ་ལྷུང་
གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །དེའི་དོན་ནི་བསྟན་
ནས་སྟོན་པ་ངེས་གཟུང་གི་དོན་ཏེ། བསྐྱུར་ནས་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དེ་ཡང་ཐ་

སྣང་པའི་ཚད་མས་སྣེད་པའི་དོན་ཀྱང་རྫོབ་བདེན་པར་འཛོག་པ་བཞིན་དུ། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་སྣེད་པའི་དོན་ཁོ་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་པའོ། །

འགྲེལ་པར་དོན་དམ་པར་བདེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཁ་ཅིག་གིས་དབྱུང་བཅོང་དུ་བདེན་པ་ལ་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། ལྷ་གུ་སོགས་ཀྱི་གཞི་ལ་བདེན་མི་བདེན་དཔྱོད་པའི་ཚེ་གཞི་དེ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་ཡིན་གྱི། གཞི་དེ་དབྱུང་བཅོང་དུ་བདེན་མི་བདེན་དཔྱོད་པ་ཡེ་ནས་མ་ཡིན་པའི་སྲིར་དང་། དེ་དབྱུང་བཅོང་དུ་སྐབ་ཏུ་ཚུགས་ཀྱང་བཀག་པ་དབྱུང་བཅོང་དུ་བདེན་པར་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་སྐབ་པ་མ་ཡིན་པའི་སྲིར་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན། བཀག་པ་གཞིར་བྱས་ནས་དབྱུང་བཅོང་དུ་བདེན་མི་བདེན་དཔྱོད་པར་འགྱུར་བའི་སྲིར་རོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་སྐབ་པས་ཀྱང་དབྱུང་བཅོང་དུ་མི་འགྲུབ་སྟེ། དབྱུང་པའི་ཚེ་མི་སྣེད་ཅིང་སྣེད་པའི་ཚེ་མ་དབྱུང་པའི་སྲིར་རོ། །དེ་འབྲས་བུའི་འགྲུལ་བ་སྲུང་གིས་དོགས་ནས། དེ་ནི་རིགས་པའི་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཀྱང་རྫོབ་བདེན་པའི་དོན་ལྡོག་སྐབ་པ་ལ་རྩུན་པ་སྐབ་དགོས་ཤིང་དེ་ལ་བདེན་པ་ཞེས་པ་སྲོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་མེད་སྐབ་པ་ཡིན་པས། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངེས་པ་ལ་ནི་དང་པོར་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ངེས་པ་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་ཀྱང་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ངེས་དགོས་པས་འདི་དག་ལ་གང་ཞིག་བཀག་པས་སྲོང་ཉིད་ཁོང་དུ་ཚུད་པའི་བདེན་ཚད་བརྒྱུང་བ་དང་། དེ་འགྲོག་པའི་རིགས་པ་ཤེས་ནས་བདེན་སྐབ་ཞེས་པ་དགོས་ཏེ། གཉིས་ཀ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

ཁ་ཅིག །འདིར་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། རྣམ་གྲངས་པའི་

འོན་དམ་ལ་དགོངས་ལ། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་སློབ་གང་གི་
 ཡང་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་
 བཏགས་པ་པ་ཡིན་ཞིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་པའོ། །ཞེས་སྤྲུལ་པ་ནི་རྣ་
 བར་མི་འོང་བའི་ཚིག་སྟེ། འདིར་བཤད་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་
 པའི་གཅིག་ཤོས་སུ་བཤད་ལ། གཞི་དེའི་གཅིག་ཤོས་གཞི་དེར་འཆད་པ་ཕྱིན་ཅི་
 ལོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྟེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་
 ཏུ་བཞག་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སློབ་པའི་ཁོ་ནའི་སྤྲུལ་
 རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་སྤང་བ་ལས་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་
 བདེན་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་སློབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
 དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པའི་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་གཏན་ལ་བབས་
 པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས། དོན་
 དམ་པའི་ཚད་མས་རྟེན་པའི་དོན་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་ཁྲུབ་པར་འདོད་པ་
 རྒྱ་གར་པའི་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་སུ་ཡང་མེད་དོ། །གང་ཞིག་ཉོགས་ན་ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་
 ཅ་བ་བདེན་འདྲིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་རྣམ་པར་བཅད་པ་དེ་ཉིད་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་
 ལུགས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་པ་དེར་ཁས་སྐྱོང་བར་རིགས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་
 དམ་བདེན་པ་སློབ་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་འདོད་པ་ནི་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དོན་དམ་
 བདེན་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་འབྲེལ་ཞིང་། ཡང་ཡོད་མིན་མེད་མིན་དུ་ཁས་སྐྱོང་བ་ཡང་
 དེ་དང་འབྲེལ་བས་རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ་གཉིས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

༡༽ དོན་དམ་བདེན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ལ་བཞི། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་དོན་དམ་དུ་བཞག་པའི་མིང་
དོན་དང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་ཟུར་གྱི་བདེན་པའི་མིང་མཚུངས་ཀྱང་དོན་མི་
མཚུངས་པར་སྐྱབ་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་བདེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་བཤད་པ་
དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་དུ་གནས་པའི་གཉིས་ཚོགས་
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་མ་བྱུབ་པར་སྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ལུ་བཞི་སྐྱེ་འཕོག་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པའི་ཤེས་པ་ནི་
ཚོས་ཅན། དོན་དམ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་སྤྱིར་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་བསྐྱབ་པ་མེད་
པས་སོ། །མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པས་དམ་པ་
ཡིན་ལ་སྐྱབ་པ་སྐྱོང་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚེད་དུ་གཉེར་བྱ་ཡིན་པས་དོན་གྱང་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོན་དམ་པའོ། །དེས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་གྱང་དོན་དམ་པ་སྟེ།
མངོན་སུམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་
ནོ། །དབུ་མ་སྤང་བ་ལས། ཚོས་དང་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ནི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པས་དམ་པ་ཡིན་ཞིང་། དོན་གྱང་དེ་ཡིན་ཏེ། སྐྱབ་པ་
སྐྱོང་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཚེད་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བར་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། ཡེ་ཤེས་དམ་པ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་ཏེ། ཡུལ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སྣང་དེའི་ཡུལ་ཡང་དོན་དམ་པ་

མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ནོ། །

མོད་སྐྱ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་བྱ་ཡང་། །འཇམ་གྱེད་སྐྱས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད། །ཅེས་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་བྱ་ལ་འཇམ་གྱེད་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ནི་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་པ་ལ་བདེན་པ་བཏགས་པ་བ་དང་། ཡུལ་ནི་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། དོན་དམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། ལ་མེ་ལྗན་དུ་སྐྱབ་པ་ན་མེ་མེད་གཅོད་པས་མ་ཐུན་པའི་དོན་དམ་དུ་འདོད་པ་སོགས་མི་རིགས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཞེས་སྦྱིར་བྱུང་ཡང་། སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་སོགས་བདེན་མེད་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔལ་དོན་དམ་དུ་འཆད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་པའི་སྦྱིར་དང་། ཡུལ་དོན་དམ་བཏགས་པ་བ་ཁོ་ནར་འདོད་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་སྦྱིར་དོ། །མངོན་སུམ་སོགས་དཔེར་ལེན་ལུགས་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲིའི་དོན་གྱི་དོན་དམ་པ་ཡུལ་ལ་མ་ཚང་ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱ་མཚུངས་པར་སྦྱིར་བའི་དཔེའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་ལེ། དོན་དམ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་དོན་དམ་བདེན་པར་འགྱུར་ཏེ། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྦྱིར་ཞེས་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པར་དེ་ལྟར་ཞེས་པས་སྟོན་པས་དོན་དམ་པ་ནི་ཞེས་པ་འགྱུར་ཞོར་བར་འདོད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ལ་ཚིག་ཐ་མ་བདེན་པ་ཁོང་ནས་འབྲིན་ལ། དོན་དམ་པ་ཐ་མ་ཁོང་ནས་འབྲིན་མི་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་ཙ་བར་མ་བྱུང་ཡང་འགྲེལ་པར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་བདེན་པ་རི་ལྟར་

ཡིན་སྐྱེས་པ་ལ་ཅ་བར་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་ཁོང་ནས་འབྱེན་ཞེས་འཆད་པ་སོགས་
 དོན་མིན་ཏེ། སྤར་ཀུན་རྫོབ་རིགས་པས་མ་གྲུབ་པར་བཤད་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་
 པར་བཤད་པའི་ཚིག་མེད་པས་དེ་ལྟར་དོགས་པ་མ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཅ་
 བར་མེད་པ་འབྲེལ་བར་གྱུང་བའི་དོགས་གཙོད་དགོས་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བའི་སྤྱིར་
 རོ། །དེས་ན་འདིའི་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་གྱུང་བའི་
 བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འབྲེལ་མི་འདྲ་སྐྱེས་པ་ལ། ཚིག་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་བདེན་པའི་
 མིང་མཚུངས་ཀྱང་དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། ཁོང་ནས་དབྱུང་རྒྱུ་ཡིན་པས་སློན་མེད་ཅེས་
 པའི་དོན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་གྱུང་བའི་བདེན་པ་ཞེས་པ་
 གཉིས་ཀྱི་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། མཚུངས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མཐར་སྐྱབ་
 ད་ཕྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་དགོས་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་
 སྤྱིར། དེར་ཐལ། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་མཐའ་བ་དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་
 བདེན་པ་ལ་མི་བསྐྱུ་བ་མིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྙེད་པ་དེ་ལྟར་
 རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མ་རྙེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
 ཞེས་པའི་བདེན་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སློན་མེད་དེ། དུལ་རི་ལྟར་ཐ་སྙད་པའི་
 ཚད་མས་རྙེད་ཅིང་སྤར་བ་དེ་ཉིད་ལ་མི་བསྐྱུ་བས་བདེན་པ་ཞེས་བྱའི་རིགས་ཤེས་
 ཀྱིས་རྙེད་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་བདེན་པ་ནི་གནས་ཚུལ་ཕྱོད་ལུགས་
 ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་དོན་དམ་པའི་ཕྱོད་ལུགས་རེ་རེ་ཡོད་ལ། དེ་ལ་ཐ་
 སྙད་པ་དང་དོན་དམ་པའི་ཚད་མས་རྙེད་པའོ། །གལ་ཏེ་རི་ལྟར་སྤར་བ་ཅམ་དུ་བདེན་

བ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་བ་ཡིན་ན་ཟླ་གཉིས་སོགས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་བར་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། ཟླ་བ་གཉིས་ནི་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མས་ཁེགས་ཤིང་། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ལོག་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལོ། །ཟླ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་གཞི་གྲུབ་ཀྱང་རི་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་དུ་
མེད་པས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། ཡང་ལོག་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཚོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་ལོ་ནི། ཁ་ཅིག་
ན་པེ། འདིས་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་བ་སྒྲོའི་ཡུལ་ལས་འདས་བར་སྟོན་བ་
ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དོན་དམ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡང་ཡུལ་ལས་
འདས་བར་སྟོན་བ་མ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་བ་དེན་དང་། ཐ་སྟད་པའི་ཤེས་བ་ལ་རི་
ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་གནས་པའི་གཉིས་ཚོགས་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་དོར་མི་སྤང་
བར་སྟོན་བར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་སྤྱིར་དང་། གཞུང་འདིས་གྲུབ་པའི་དོན་འགའ་ཡང་
མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པས་རིགས་ཤེས་
གྱིས་དོན་དམ་བ་དེན་བ་གྲུབ་བར་བཤད་པ་དེའི་གྲུབ་ཚུལ་སྟོན་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
རོ། །འགྲེལ་བར་དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས། དོན་དམ་བར་ནི་ཞེས་བ་ལྟར་ན་དོན་དམ་དུ་ཚད་
མ་གང་གིས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ལོ། །དོན་དམ་བ་དེན་བ་ཐ་སྟད་པའི་ཤེས་བ་ལ་རི་
ལྟར་སྤང་བའི་དངོས་པོར་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་དོར་སྤང་ཞིང་
རྣམ་པར་གནས་པར་མི་རུང་སྟེ་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྟེ་ཤེས་བ་གཞན་
ལྟ་ཅི་སྟོས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལ་སྟེ་དེ་ལྟར་སྤང་
བར་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་གྱིས་རི་ལྟར་སྤང་
པའི་དོན་གཞིར་གསུང་ནས་ཐ་སྟད་པའི་ཤེས་བ་ལ་རི་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་དུ་མེད་

བར་སྐྱབ་ན་ཡང་དོན་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །

མདོ་སྡེ་ལས་ཀྱང་འགའ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དོན་ནི་བདེན་བར་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་དགོས་པ་ལས་བདེན་པའི་སྒྲོས་པ་འགའ་ཡང་མ་མཐོང་བ་ནི་སྒྲོས་བྲལ་མཐོང་བའི་དོན་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་དོར་ཡོད་ན། དེ་ལ་སྣང་དགོས་པ་ལས་གཉིས་སྣང་གི་སྒྲོས་པ་འགའ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་སྒྲོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བར་འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྐྱོད་པ་སེམས་ཚུལ་པ་དག་ན་རེ། དངོས་པོ་བདེན་བར་གྲུབ་པ་འགའ་ཡང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་མ་གཟིགས་པར་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་ཅིང་ལྷུང་དེའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པ་མི་འཐད་པས་དེ་དང་དེ་འཇོག་པའི་དབང་ཤེས་སོགས་ཀྱང་བཏགས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་འགའ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་མདོའི་དོན་ཡིན་གྱི་འགྲུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མཉམ་གཞག་གིས་མ་གཟིགས་པས་དོན་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འགའ་ཡང་ཞེས་བྱེ་བྲག་དགག་པའི་ཚིག་མི་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ཀ་མ་མཐོང་བས་རོ་བོ་ཉིད་མི་མཐོང་བ་ཞེས་འགྲུར་རིགས་པར་འགྲུར་བས་བྱེད་གྱི་འདོད་པ་ལྟ་བུར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ། རྗེས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་གཞན་དབང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་
 ཚད་མ་མེད་པ་དང་། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བདེན་པ་པ་མེད་པ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཐམས་ཅད་
 མི་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་དུ་རྒྱལ་ན་ཡང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་མཁའ་ཀྱིས་གཟིགས་པ་
 མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གཞན་དབང་ལ་ཁ་སྲིབ་
 རྩོགས་པའི་ཆ་གཟུང་བའི་རྣམ་པས་བསྐྱུས་པ་དང་། ཉན་དུ་རྩོགས་པའི་ཆ་འཛིན་
 པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། བྱི་མ་ནི་རང་གི་གཟུང་བྱ་ལ་སྣོས་ནས་གཉིས་སྣང་རྒྱབ་
 པ་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཞེས་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ཀྱང་གྱི་འཇལ་བྱེད་
 མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། དེས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་
 དེ་ཉིད་ཀྱང་འཇལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་གཟུང་འཛིན་རྗེས་ཐ་དད་ཀྱིས་
 སྣོང་བ་འགྲུང་བ་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་
 འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པས་བདེན་གྲུབ་འགའ་ཡང་མཐོང་བ་
 མེད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་རྣམ་འགྲོཅ་སྟོན་པ་བ་རྣམས་འདོད་དོ། །གཉིས་མེད་ཀྱི་
 ཤེས་པ་གཞན་དབང་དེ་གཉིས་སྣང་བས་སྣོང་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་
 གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཉིས་སྣང་རྒྱབ་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡོད་པ་རིགས་
 པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེད། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་དབེན་པའི་
 རང་རིག་པའི་རོ་བོར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། གཉིས་སྣང་བ་མེད་པར་གཞན་
 དབང་དེ་ཤེས་པར་འགྲུང་གྱི། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་ལྟ་མིན་
 ཅ། རང་རིག་གིས་གྲུབ་པ་མི་རིགས་པའི་སྐྱེད་རོ། །

སྟོན་འཇུག་མཁའ་བོ་ལྟར། རང་རིག་ཐ་སྣང་དུ་ཡང་མེད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་

གྱི་རང་རིག་བདེན་གྲུབ་ཙམ་འགོག་པ་འདིའི་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །འཛིན་པའི་རྣམ་པ་
 དེ་ཉིད་ལ་སྲོང་བྱ་སྲོང་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་མེད་པར་འདོད་ཅིང་རང་
 གིས་རང་དངོས་སུ་རིག་པར་འདོད་པ་ཡང་འགལ་ཏེ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེས་རང་
 གིས་རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་ཤར་བས་
 སྲོང་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྡོམ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བཞིན། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། རྣམ་པ་གཏང་
 བྱ་དང་གཏོང་བྱེད་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ་ཏེ། སྡོན་པོ་དང་དེར་འཛིན་གྱི་
 ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །རིག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་རྣམ་པ་མ་གཏང་གུང་རང་གིས་རང་
 རིག་གོ་ཞེན། རིག་པའི་ངོ་བོར་བདེན་པར་གྲུབ་པས། དུལ་ལ་ཉེ་རིང་མེད་པས་སྡོན་
 པོ་ཡང་རིག་པར་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རང་རིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་
 སྡོན་མེད་དོ་ཞེན། དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། རང་རིག་ལ་གཞན་མི་རིག་པའི་འཛོག་གྲེད་
 ཀྱི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། འཛོག་གྲེད་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི་ཉ་
 ཅང་ཐལ་བ་སྡུ་མ་དེ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་དོ། །

གཤམ་ཏེ་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འདི་འདྲ་སྟེ། རང་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ཡང་
 རང་རིག་པའི་ངོ་བོར་རང་གི་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།
 སྡོན་པོ་ཡང་རིགས་པར་ཐལ་བའི་ལན་བཏབ་ཐེན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱེད་ཀྱི་དེ་ལ་སྐྱུབ་
 བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་མཐའ་མི་མ་ཐུན་པ་རྣམས་སྐྱུབ་གྲེད་མེད་བཞིན་ཏུ་དམ་
 བཅའ་བརྗོད་པ་ཙམ་མི་རིགས་སོ། །འོན་ཀྱང་གྲག་སྐྱབས། སྡོན་པོ་འཛིན་པའི་ཤེས་
 པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བཞིན་ཏུ་ཡུལ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མོལ་བ་ལ་སྟོགས་
 བྱང་ཡབ་སྐས་ཀྱིས་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དོན་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྐྱུབ་གྲེད་ཏུ་

ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་རྣམ་མེད་པའི་ལུགས་བཀག་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་རིག་བདེན་པ་པ་རང་གི་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་
ཐལ། འབྲས་བུ་བདེན་པ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ལོག་ནས་རིགས་པས་བཀག་པའི་སྲིང་
རོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་རིག་མི་རིགས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་པོ་མི་མཐོང་དུ་རྒྱག་
ཀྱང་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། མ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་མི་རྒྱས་སོ་ཞེ་
ན། སྲར་བཤད་པའི་མདོ་ཚིག་གི་དོན་ངོ་བོ་ཉིད་མི་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་
བའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་དུ་རྒྱག་ན་ཡང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་
པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་ཀུན་མཁྲེན་གྱིས་གཟིགས་དགོས་པ་གང་ཞིག་ཡོད་
མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟེ། ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྲེན་པ་པོ་ཀུན་མཁྲེན་
པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་གང་ཡང་མ་གཟིགས་པའི་སྲིང་རོ། །

གཞན་དབང་དེའི་དངོས་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་
པའི་ལྷ་བས་དཔྱོད་ཅིག་དང་། ཐམས་ཅད་གཟིགས་པའི་གཟིགས་པ་ལོག་པས་ནི་
ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །གཞན་དབང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ནི།
མདོ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། རི་སྟེང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་
གདགས་པ་དང་། ཡི་གེ་དང་སྐད་དང་བརྟེན་བསྟན་པ་དག་གོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་
པ་ནི། གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཡང་མེད་ན་ཡི་གེ་རྣམས་ལྷ་སྟོན་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེས་གཞན་དབང་བདེན་པས་སྟོང་པར་རི་ལྟར་བསྟན་སྟམ་ན། ཀུན་
རྫོབ་སྟོན་པའི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྲ་མས་དབང་ཤེས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་
མཐའ་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་སྐྱ་སྐྱི་དང་དོན་སྐྱི་ཙམ་དེས་བསྟན་པ་མིན་

ཉེ། ཉེག་པ་ལུལ་དང་བཅས་པ་རིམ་པ་འོག་མས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསྟན་པའི་སྲིད་རྟོ། །དེ་
མཐའ་དག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་བསྟན་པར་ངེས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ལ་ནི་སེམས་རྒྱ་བ་ཡང་མེད་ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེའི་དོན་ནི་དོན་དམ་
པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་གཉིས་སྣང་གི་རྒྱ་བ་མེད་པར་བཤད་པ་
ཡིན་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ན་དོན་དམ་
བདེན་པར་འགྲུང་བས་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མི་
འཐད་པའི་སྲིད་རྟོ། །

སྐྱ་སྐྱི་སོགས་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ན། ཡི་གེ་རྒྱ་བ་
ཡང་མེད་ན་ཞེས་འབྲུང་རིགས་ཀྱི་སེམས་རྒྱ་བ་ཡང་མེད་ཅེས་འབྲུང་མི་རིགས་པའི་
སྲིད་རྟོ། །ཀུན་རྫོབ་ལ་རིམ་པ་གཉིས་མི་འདོད་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་པ་
ལ་དགག་པ་རིམ་ཅན་གཉིས་མཇུག་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྲུང་རྟོ། །སེམས་ཞེས་
པའི་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྟོག་པ་རྒྱ་བ་ཡང་མེད་ན་ཞེས་
གསུངས་ན་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་འགྲུང་བ་ལ་དེ་ལྟར་ཡང་མ་གསུངས་པའི་སྲིད་རྟོ། །སྐྱི་
སྐྱས་ཀྱི་བྲག་བསྟན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱི་སྐྱ་སྐྱི་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་ན་ཀྱི་བྲག་ལ་
གོ་བར་འགྲུང་ན་ཡང་སྐབས་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་མེད་པར་ཀྱི་བྲག་ལ་གོ་
བར་མི་རུས་པའི་སྲིད་རྟོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་ཅམ་རྟོག་རྒྱ་བ་མེད་པ་ལྟ་མས་
བསྟན་པ་ཡིན་ན་ཡི་གེ་རྒྱ་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་ཟེན་པའི་སྲིད་པ། ལོགས་སུ་
སྟོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྲུང་རྟོ། །འོག་མ་བརྗོད་པར་ཡང་གོང་མ་འདུས་ཟེན་
པའི་སྲིད་པ། རིམ་པ་གོང་མ་སྟོས་པ་ཡང་དོན་མེད་པར་འགྲུང་རྟོ། །རྟོག་པ་རྒྱ་བ་

ཁེགས་པས་སྒྲི་རྒྱ་བ་ཁེགས་ཀྱང་སྒྲ་རང་མཚན་རྒྱ་བ་མི་ཁེགས་པས་ལོགས་སུ་
སྒྲོས་པ་ཡིན་ཅེ་ཞེ་ན། རྟོག་པའི་གཟུང་ལུལ་རྒྱ་བ་ཁེགས་ན་ཞེན་ལུལ་རྒྱ་བ་ཡང་
དོན་གྱིས་ཁེགས་པར་འགྱུར་བའི་སྲིར་རོ། །དེས་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གཞན་
དབང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །

། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། །

གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི། བཏགས་པའི་དབེན་
ཞིང་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བརྟན་པ་དང་། ཡང་
ལོག་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་དང་། རྒྱ་འབྲས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་།
རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་
བཀག་པ་དེ་དང་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་དང་མེ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་
བཏགས་པའི་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་
པར་གྲུབ་པ་དང་། གངས་ཅན་གྱིས་བཏགས་པའི་གཙོ་མོ་དང་། རྒྱང་འཕེན་གྱིས་
བཏགས་པའི་འབྲུང་བའི་རྣམ་འགྱུར་སོགས་གྲུབ་མཐས་བཏགས་པས་དོན་གྱིས་
དབེན་པར་གྱུར་པ་མཁས་པ་ནས་བྱིས་པའི་བར་གྱི་ཤེས་པ་ལ་མ་ཐུན་པར་སྣང་ཞིང་
དེ་དང་མ་ཐུན་པར་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཅམ་རང་གི་རྒྱ་དང་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་
གང་སྐྱེས་པ་དེ་ཅམ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་བཤད་མ་ཐུན་
པར་དོན་བྱེད་ཀུན་པའི་སྲིར་རོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱང་དོན་གྱིས་འཕངས་མོད་ཀྱི་ཡང་

དག་ཀུན་རྗེས་ཀྱི་མཚན་གཞི་དོས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །སྤང་ཚུལ་ལྟར་དོན་བྱེད་རུས་
པ་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རིགས་པ་ནི་ལོག་ཏུ་འཚད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱུ་བ་མཐུན་སྐྱོད་བཏགས་པ་ནི་དབང་སེའི་ཤེས་པ་མ་འཇུག་པ་
རྣམས་ལ་མི་སྤང་སྟེ། ཚོལ་སྤྱིར་གྲོལ་གྱི་ཤེས་པ་ལ་མ་ཐུན་པར་སྤང་བའི་ཚུལ་ནི་
ཡོད་མེད་རྩོད་པ་མེད་ལ་རྩོད་པར་བྱེད་ན་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པས་གཞོད་པར་
འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པ་མིན་པ་ལོག་པའི་ཀུན་རྗེས་ནི་བྱུ་བ་མཐུན་ཀུན་
བཏགས་པ་དང་། རླ་བ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་སོགས་རྟོག་མེད་འཇུག་པ་ལ་སྤང་བ་
རྣམས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བཏགས་ལོག་པའི་ཀུན་རྗེས་
ཁོ་ནའོ་ཞེས་བརྟན་པའི་དོན་ནམ་ཀུན་བཏགས་ནི་ལོག་པའི་ཀུན་རྗེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་
རྩ་བའི་ཚིག་ལས་གོ་རིམ་ལོག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྗེས་དབུག་གི་དོར་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་མ་ཐུན་པའི་
དོན་དམ་དུ་བསྟན་པ་དང་། བཀག་པ་ཡང་དག་ཏུ་བྱུ་བ་བཏགས་པ་དང་། དེའི་སྐྱེ་བུ་
འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་གྲུ་ལ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ཡང་ལོག་པའི་ཀུན་རྗེས་
ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ལྷ་གྲུ་སྤང་བ་ན་དེ་མི་སྤང་བའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། ལྷ་གྲུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་
དག་པའི་ཀུན་རྗེས་བདེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་བྱུ་བ་བཀག་པ་ན་མེད་དགག་དབང་
སེའི་ཤེས་པ་ལ་དངོས་སུ་མི་སྤང་ཡང་བདེན་སྟོང་གི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་
ཤེས་པ་དེ་ལ་སྤང་ཞིང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྗེས་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་གཞི་རླ་བ་གཉིས་སྤང་
དང་། གང་ཟླ་དང་ཚོས་ཀྱི་བདག་ལ་སོགས་པ་ལོག་པའི་ཀུན་རྗེས་རྣམས་ལ་བདེན་
པ་བཀག་པ་ནི་ལོག་པའི་ཀུན་རྗེས་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྗེའི་དོར་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་

སོགས་པ་བཀག་པ་སྐྱ་གུ་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་
ཚོས་ཅན། རོན་དམ་པ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ཡང་དག་པ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་རོན་དམ་
སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སྐྱ་མ་སྐྱུན་པའི་ཐབས་དམ་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཡང་ཞེས་པའི་བསྐྱེ་བའི་རོན་ཏེ། ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་བཀག་
པ་རོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཡང་བདེན་པར་མ་ཐུབ་པར་དབུ་མ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ལ།
སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་བདེན་
པས་སྟོང་བ་དེ་ཉིད་བདེན་ཐུབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེས་པའོ།

ཚིག་རྒྱུ་པ་གཉིས་པོ་འདི་ཡུལ་ལ་ཡང་སྐྱར་དུ་རུང་མོད་ཀྱི་རོན་ནི་ཡུལ་ཅན་
ཉིད་རྣམ་གྲངས་པའི་རོན་དམ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བདེན་པའི་སྐྱོས་པ་ཚོད་
ཀྱང་གཉིས་སྣང་གི་སྐྱོས་པ་མ་རུབ་པས་རྣམ་གྲངས་པའི་རོན་དམ་ཞེས་བྱ་ལ་འཕགས་
པའི་མཉམ་གཞག་ནི་སྐྱོ་ངོར་བདེན་པའི་སྐྱོས་པ་ལོག་པར་མ་ཟད་གཉིས་སྣང་གི་སྐྱོས་
པ་ཡང་རུབ་པའི་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་རོན་དམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་རིགས་ཤེས་
རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་བའི་སྐྱ་གུ་བདེན་མེད་རྣམ་གྲངས་པའི་རོན་དམ་དུ་འདོད་པ་ནི་
མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྟོག་པའི་
ཕྱིར་དང་། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དོ། །དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ།
ཡང་དག་པ་དང་མ་སྐྱུན་པའི་ཕྱིར། །རོན་དམ་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་འདོད། །ཅེས་འབྲུང་བ་ནི།
འགྲེལ་པའི་ཚིག་འོག་མ་རྩ་བར་གྲིས་པ་ཡིན་པས་མ་དག་གོ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགག་བྱ་བདེན་ཐུབ་བཀག་པ་བདེན་པར་མ་ཐུབ་པ་
དང་། དགག་བྱ་བཏགས་པ་བཀག་པ་བདེན་པར་མ་ཐུབ་པ་དང་། དེས་ཐུབ་པའི་རོན་

མོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་སྐྱ་བ་ཡང་བདེན་སྟོང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མི་འདོད་དམ་
 ཞེ་ན། ལྷ་གྲུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ཡང་དག་ཏུ་ལྟེ། བདེན་པར་མེད་པར་
 གསལ་བར་གྲུབ་སྟེ། དགག་བྱ་སྐྱ་གྲུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་
 མོ། །བཀག་པ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་བཀག་གཞིའི་རང་བཞིན་ཏུ་འགྱུར་དགོས་ལ་དེ་ལྟ་
 བ་དེ་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མི་ཁྲིམས་པའི་སྲིད། བཀག་པ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་
 འཕལ་གས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཞིགས་དགོས་ལ་གཞིགས་འོར་སྐྱ་གྲུ་དང་བདེན་
 གྲུབ་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཁྲིམས་པས་བཀག་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཁྲིམས་ཏེ། དུལ་དགག་
 གཞི་བདེན་པར་མེད་ན་བཀག་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མི་རིགས་པའི་སྲིད་འོ། །གཉིས་
 པ་ནི། དགག་བྱ་དངོས་པོ་མེད་ཀྱང་བདེན་པར་བཏགས་པ་ཡོད་པས་དགག་བྱ་མེད་
 པ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པ་བཏགས་པ་མིན་པར་རྗེ་ལྷར་འགྱུར་
 ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དགག་བྱ་ཉོག་པས་བཏགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡི་རང་བཞིན་
 ཡིན་པའི་སྲིད་འོ། །དགག་བྱ་བཏགས་པ་ཡིན་ན་བཀག་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་རིགས་
 ཏེ། མོ་གཤམ་སུའི་སྟོ་བསངས་བཀག་པ་བཞིན་འོ། །སྐྱ་གྲུ་བདེན་སྟོང་བདེན་པར་མ་
 གྲུབ་ན་སྐྱ་གྲུ་བདེན་པར་འགྱུར་འོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། བདེན་སྟོང་ལ་བདེན་གྲུབ་
 ཀྱིས་མ་བྱུང་པས་དེ་བཀག་པས་བདེན་སྟོང་མི་ཁྲིམས་ལ་དེས་ན་སྐྱ་གྲུ་བདེན་གྲུབ་
 ཏུ་འགྱུར་བའི་དོགས་པའི་གནས་མེད་འོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། རྩལ་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་
 ཉིད་ཏུ་གྲུབ་སྟེ། ཚང་མས་རྫོགས་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཁྲིམས་པ་དེ་བས་ན་འོ། །དེ་
 རྫོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དབག་ཀྱང་ཡང་དག་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་པ་

སྐྱེ་བའི་དོན་ནམ་ཐབས་ཡིན་པས་རྒྱན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དམིགས་པ་སྐྱེ་བུ་བདེན་
སྟོང་ཡང་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་མིན་པའི་རྒྱན་པར་གྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐྱོགས་
སྣ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་ཡུལ་ལ་སྐྱར་བ་ལྟར་ཡང་རུང་མོད་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་ལ་སྐྱར་བ་ཡང་
དེས་པར་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་
གུ་བདེན་སྟོང་སོགས་ཡང་དག་ཉིད་ལྟོང་མི་སྟོང་སོགས་གཉིས་སུ་མེད་དེ། དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ནི་སྟོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་ཞིང་མེད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི་སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པ་བཞི་ཀ་
དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་དོར་ཡང་རྟོག་
པའི་བྲ་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཚོས་
རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་དེ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་ནི་མི་ཅ་བྱི་བྱི་
མ་མེད་པར་གྲགས་པ་ལ་རིགས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཅག་གིས་ནི་རང་རང་གི་བསྟན་པ་
བཤད་ཟིན་ན། རྫོང་གྱང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྟོ་བསྟན་པ་ལ་སྟོབས་པར་
མཚོན་ཅིག་ཅེས་ཡང་དག་པར་བྱིས་པའི་ཆེ་གཞན་དབང་ལྟ་བུ་བདེན་གྲུབ་པོ་ཞེས་
གསུངས་རིགས་པ་ལ་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་པོ་དེ་ཉིད་ཅང་མི་གསུང་བར་བཞུགས་པའི་
ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་ལེགས་སོ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
པོ། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྟོ་ནི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཐབས་སོ། །གཞན་དབང་
བདེན་པར་ཡོད་ན་བརྟེན་ཤིང་རིགས་པ་ཤེས་པའི་སྐྱེ་བོ་རང་གིས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་
པའི་དོན་གཞན་པ་མི་གསུང་བ་མི་རིགས་སོ། །གང་ཏེ་རང་མཚན་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་མ་

ཡིན་པས་མ་སྒོམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འོན་སྟོན་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས། གང་གི་རྒྱུ་
དངོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། རྗེས་སུ་དང་རྣམ་
བར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་གྱིས་སྤྱིན་པ་ཁོ་ནར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞེ་
ཞེས་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཚད་མར་མཁས་སྒྲུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ལ་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་བག་ཅེས་ཡང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱོས་
ཤིག །འོན་མཛད་ལས། རྟེན་འགྲེལ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཚོས་མ་མཐོང་ཞེས་
གསུངས་པས་ཚོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པར་སྟོན་སྟུང་ན། ཐ་སྙད་དུ་རྟེན་འགྲེལ་
ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཚོས་མེད་ལ་དོན་དམ་པར་ནི་ཚོས་དང་ཚོས་མ་ཡིན་པ་གང་
ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཚོས་ཞེས་སྒོམ་པས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

། ཡང་ལོག་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། །

གཉེས་པ་ཡང་ལོག་གི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉེས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དོན་
བྱེད་རྒྱས་པ་ཁས་སྒྲུངས་ན་བདེན་གྲུབ་ཁས་སྒྲུངས་དགོས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཁ་ཅིག་སྤང་ཚུལ་སྤང་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་ཡང་ལོག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་
འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐས་སྟོ་མ་བསྐྱར་བའི་སོ་སོ་སྐྱེ་ཕོས་ཀྱང་
དང་མེ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དག་ཀྱི་རྗེས་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་
ཐལ། དེ་དག་སྤང་བ་སྤང་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འདོད་ན། དེ་དག་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དོན་ཚད་མས་ཞེས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བར་
འགྱུར་ཏེ། གཞི་དེ་ཡང་དག་ཀྱི་རྗེས་ཀྱི་དེས་ན་རྟེན་བར་དེས་དགོས་ལ། དེ་ལ་བདེན་

གྲུབ་ཁེགས་པ་སློན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་སྲིད་རྟོག་། །དེས་ནི་རྟོན་འབྲེལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྒྲུབ་
བ་ཀྱི་རྫོང་བ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་རྟོགས་པར་
བྱའོ། །དེས་ན་ཐ་སྣད་པའི་ཚད་མས་རྟེན་པའི་དོན་གང་ཞིག་སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་དོན་བྱེད་
རྒྱས་པ། ཡང་དག་ཀྱི་རྫོང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་གང་ཞིག་སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་དོན་བྱེད་
མི་རྒྱས་པ་ལོག་པའི་ཀྱི་རྫོང་བ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཡང་དག་ཀྱི་རྫོང་གི་དབྱེ་བ་ནི་རྟོགས་པར་སྒྲུབ་པ། ལོག་པའི་ཀྱི་རྫོང་བ་ནི།
རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་སྒྲུབ་བ་མེ་ཡོང་ནང་གི་བྱེད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དང་། རྟོག་
པའི་གཟུང་ཡུལ་སོགས་ལོག་པའི་ཀྱི་རྫོང་གྲང་ཡིན་ལ་ཀྱི་རྫོང་བ་བདེན་པ་ཡང་
ཡིན་ནོ། །གྲུབ་མཐས་བཏགས་པས་གང་ཟག་དང་ཚོས་གྱི་བདག་ལ་སོགས་པ་ལོག་
པའི་ཀྱི་རྫོང་ཡིན་ཡང་ཀྱི་རྫོང་བ་བདེན་པར་མི་གཟུང་སྟེ། ཚད་མས་ཁེགས་པའི་
སྲིད་རྟོག་། །དེས་ན་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གསལ་བར་སྒྲུབ་བ་ཅན་དུ་འབྲུག་ཡང་
སྒྲུབ་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་པ་དག་རྒྱས་པའི་སྲིད་དང་། དེ་ལྟར་མི་རྒྱས་པའི་སྲིད་ཡང་
དག་པ་དང་ཡང་དག་མིན་པའི་ཀྱི་རྫོང་གཉིས་ཀྱི་ནི་དབྱེ་བ་བྲུས་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཡང་དག་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་ཡོད་ན་སྣ་མ་དོན་དམ་པར་
འགྲུར་རོ་ཞེན། ལྷོན་མེད་དེ། གཉིས་ཀ་ཡང་བདེན་པས་སྟོང་པར་མཚུངས་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་ཏེ། འོག་ནས་འཆད་པར་འགྲུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་དངོས་པོ་ཅམ་ནི་ཁྱོད་གྱིས་ཀྱང་ཁས་སྐྱོངས་
ལ། ལྷོ་མ་གཏགས་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་འདི་ཉིད་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་འདོད་
པས་ཏུ་བྱ་ཅག་གཉིས་ལ་དངོས་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་ཁྱེད་པར་

ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ། གལ་ཏེ་དངོས་པོར་སྐྱབ་བ་མྱེད་
ཀྱང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱེད་
བཟོད་པ་མིན་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་དུ་འདོད་ན་ནི་ལུ་བྱ་
ཅག་གཉིས་ལ་བདེན་རྒྱུན་དེ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་དོན་དམ་དཔྱོད་
བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་པར་འདོད་ན་ནི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཇུགས་ཤིང་
ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། དང་པོར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཁས་སྤངས་ནས་དེ་བདེན་
པར་ཁས་ལེན་ན་དེ་ཉིད་ཚད་མས་ཁེགས་པས་བདུས་ནས་འཇོར་བ་དང་འབྲས་སྟེ། ཁོ་
བོ་ཅག་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདོད་ཅིང་རྒྱ་འབྲས་བདེན་པར་གྲུབ་
པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཅས་དང་རྣམ་མེད་ཀྱི་ཚད་མ་
གང་གིས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གལ་ཏེ་རྣམ་ལྡན་གྱི་ཤེས་པས་འགྲུབ་པོ་ཞེ་ན། དུམ་གཅིག་ལ་ཡང་རྣམ་པ་སྐྱ་
ཚོགས་སུ་སྤང་བས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་འགྲུབ་པ་འགལ་ཏེ། ཆ་བཅས་དང་བདེན་
གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་གི་གཞི་མ་སྐྱུན་མི་དུང་བའི་ཕྱིར་ལོ། །གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་
ཀྱང་སློབ་རྒྱ་འབྲས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ཡོད་དོ་སྟུང་ན། དེ་བདག་ཅག་ལ་སྐྱ་
བར་རིགས་ཀྱི་སེར་སྐྱ་བྱ་བར་མི་རིགས་སོ། །ཐབས་དེ་ཡང་མེད་དེ། གཞན་དབང་
བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་མ་འཁྲུན་གྱིས་ཀྱང་མ་གཟེགས་པའི་ཕྱིར་
ལོ། །རིགས་པ་མེད་བཞིན་དུ་ལག་པ་བརྒྱུད་སྟེ་སྤང་རྒྱགས་བྱ་བར་མི་རིགས་སོ། །

གཞུང་གོང་ལོག་ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་སྤྱད་ས་ཞིང་སྤྱ་བའི་གནས་ལ་དབྱེད་པ་མ་རྟོགས་
པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་རང་མཚན་

ཁས་སྒྲངས་པར་འབྲུག་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་མིང་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་
 ཡང་གཞུང་འདིས་ལེགས་པར་བཀག་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀས་དོན་བྱེད་ལུས་པ་
 ཁས་སྒྲངས་ན་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་མིང་ཅམ་ལ་རྩོད་པར་འགྱུར་བས་དབུ་
 སེམས་གཉིས་ལྟ་བུ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་དོན་ལ་མི་མ་ཐུན་པར་རྩོད་པ་
 ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་པ་དང་ཡངས་ཅན་པ་
 གཉིས་སྐྱེ་ཉག་མི་ཉག་རྩོད་པ་ཡང་མིང་ཅམ་ལ་རྩོད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཤགས་པའི་རྣམ་
 པ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་ཁས་སྒྲངས་ཀྱང་ཉག་མི་
 ཉག་དངོས་སུ་འགལ་བས་དོན་ཤིན་ཏུ་མི་མ་ཐུན་པས་དོན་ལ་མི་མ་ཐུན་པར་རྩོད་པ་
 ཡིན་ལོ་ཞེས།

འོན་པར་མཚན་ཁས་སྒྲངས་པར་འབྲུག་ཡང་བདེན་རླུན་གྱི་དོན་ཤིན་ཏུ་མི་
 མ་ཐུན་པས་དོན་ལ་མི་མ་ཐུན་པར་རྩོད་པ་ཅི་ཕྱིར་མིན། དེའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་བྱེད་པ་
 ཐམས་ཅད་མིང་ཅམ་ལ་རྩོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཁས་སྒྲངས་དགོས་སོ། །རྗེད་བཀུར་
 མེད་པའི་ཞགས་པས་བཅིངས། །སྟོགས་ལྷུང་སྣང་བས་ཡིད་དགྲགས་པ། །དེ་དག་
 སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ལ། །དེ་ཞིག་བཏང་སྟོམས་བྱས་ན་མངོས། །དབུ་མ་ཐམ་
 འགྱུར་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་ལ་རང་མཚན་ཁས་ལེན་མི་ལེན་ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཞེས་ཁ་
 ཅིག་སྐྱུས་པ་ཡང་ཁོ་བོ་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་ལོག་གི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པའི་སློབ་མཚུ་
 མེད་ཅིང་། ཐམ་འགྱུར་བ་དང་རང་རྒྱུད་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་ད་དུང་མ་རྟོགས་ཞེས་
 ཉོན་མོངས་པའི་ཚེངས་ཆེན་པོ་བཏབ་པ་ཡིན་ལོ། །

རང་རྒྱུད་པས་རང་མཚན་ཁས་མི་ལེན་ལོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ལེགས་

སྣན་འབྲེད་ཀྱི་གཞུང་ལ་མ་སྦྱངས་པ་དང་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྣོང་པོས་བདེན་གཉིས་འདིར་དབང་ཤེས་ལ་གཞུང་ལུལ་གསལ་བར་སྦྱང་བ་འབྲ་བ་ལ་ཚུ་ལ་སོགས་པ་སྦྱང་བ་ལྟར་དོན་བྲེད་རྒྱས་པ་ཡང་དག་ཀྱུན་རྫོབ་དང་། རྒྱ་གཉིས་དང་རྒྱ་བ་གཉིས་སྦྱང་སོགས་སྦྱང་བ་ལྟར་དོན་བྲེད་མི་རྒྱས་པ་ལོག་པའི་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་བཞེད་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འགལ་ཉེ། ཁྱིད་ལྟར་ན་ཚུ་འདྲིན་དབང་ཤེས་ལ་ཚུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་བར་སྦྱང་ན་སྦྱང་བ་ལྟར་དོན་བྲེད་མི་རྒྱས་པ་ལོག་པའི་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་ཐལ་བ་བརྒྱུག་ཏུ་མེད་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པས་བཞེད་པའི་རང་མཚན་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་དགག་གྲུའི་ཚོས་སུ་འདོད་ན་དེ་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྦྱང་བར་བདེན་གཉིས་འདིར་གསལ་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་རང་མཚན་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་པའི་གཞུང་ལུལ་ཡིན་པའི་སྲིད། གལ་ཏེ་ཚུ་འདྲིན་དབང་ཤེས་ལ་རང་མཚན་མི་སྦྱང་ན་དེ་ལ་རང་གི་གཞུང་ལུལ་ཚུ་ལ་རི་ལྟར་སྦྱང་བ་སློབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པ་ཁ་ནང་དུ་སྤོགས་ལ་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །ཡང་ན་རང་མཚན་རི་ལྟ་སུ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་དང་། དབང་ཤེས་དང་ཉོག་པ་ལ་སྦྱང་ཚུ་ལ་རི་ལྟར་ཡིན་གཏོལ་མེད་དུ་བྱེད་དོ། །

༡༡༽ ཀླུ་འབྲས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དགག་པ། ༽

གསུམ་པ་ཀླུ་འབྲས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ལྷིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་ཚུ་ལ་དང་། བདེན་པར་འདྲིན་ཚུ་ལ་ལེགས་པར་མ་ཤེས་ན་སྟོང་།

བ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མི་འགྲུང་ཉེ། སྲོད་འཇུག་ལས། བཏགས་པའི་
དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཇིན་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་
དགག་བྱའི་སྤྱི་ལེགས་པར་མ་ཤར་ན་བཀག་པ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་མི་རུས་
བས་ཐོག་མར་བདེན་པར་གྲུབ་ཚུལ་ངེས་དགོས་ལ་དེ་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེན་
འཇིན་གྱིས་ངེ་ལྟར་བརྒྱུད་བའི་དོན་ལེས་དགོས་ཤིང་། གུན་བཏགས་ཀྱི་བདེན་
འཇིན་གྱིས་ངེ་ལྟར་གརྒྱུད་བའི་དེ་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
བས་གཙོ་བོའི་དོན་ནི་སྣ་མ་ཡིན་ལོ། །

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་རིགས་བས་དབྱུང་བཟོད་ལ་བྱེད་པའི་རིགས་བ་མི་ལེས་པའི་རྣམ་
འགྲུང་དུ་གསལ་ཉེ། རིགས་པའི་དབྱུང་བཟོད་ཅེས་པའི་རིགས་བ་དེ་གང་ལ་བཟོད།
དོན་དམ་ལ་དམིགས་པའི་སྣ་མ་ན་རྟོག་པ་མན་ཚུན་བརྟེན་པ་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་
འགྲུང་ཉེ། དོན་དམ་ལ་དམིགས་པའི་སྣོ་ངེས་པ་ལ་ཡུལ་དོན་དམ་ངེས་དགོས། དེ་ལ་
དེའི་འགལ་སྐྱེ་བདེན་གྲུབ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ངེས་དགོས། དེ་ལ་རིགས་བས་དབྱུང་
བཟོད་ངེས་དགོས། དེ་ལ་སྣོན་དུ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་བ་ངེས་དགོས། དེ་ལ་སྣོན་དུ་
ཡུལ་དོན་དམ་ངེས་དགོས་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། རིགས་བས་དབྱུང་བཟོད་ཉིད་བདེན་
གྲུབ་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཉམས་སོ། །གལ་ཉེ་སྣོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྣོ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི་
ཐོག་མར་དོན་དམ་པར་ཡོད་དམ་མེད་སྣ་མ་དུ་དཔྱོད་པའི་སྣོ་ལ་བྱེད་ཅི་ན། ཉེས་བ་སྣ་
མ་དེ་ཉིད་དུ་འགྲུང་ཉེ། དེ་ཉིད་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྣོ་ཡིན་པར་ངེས་པ་ལ་སྣ་རོལ་
ཏུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཚད་ངེས་དགོས། དེ་ཡང་སྣོ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་
སྣོ་ཡིན་པར་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་སྤྱིར། བྱོད་འདོད་པའི་སྣོ་དེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་

བསམ། དེ་ལ་རིགས་པར་བྱེད་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྲུར་དུ་ཆེས་གསལ་ལ་ལོ། །གལ་ཏེ་
དོན་དམ་པར་ཡོད་སྟེང་པའི་སྐྱོ་ལ་བྱེད་ན། དེ་ནི་དགག་བྱ་འཛིན་པའི་སྐྱོ་ཡིན་པས་
དེས་གཟུང་བ་ལྟར་ཡོད་མེད་དུ་བྱེད་ཀྱི། དཔྱོད་བྱེད་ག་ལ་ཡིན། དོན་དམ་པར་
མེད་སྟེང་པ་ལ་བྱེད་ན་གོང་དུ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པར་འགྲུར་རོ། །

གལ་ཏེ་རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་ཅེས་པ་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་སྐྱོས་རྙེད་
བ་ལ་བྱེད་ན། དེ་ཉིད་རྟོགས་ཀྱི་དགག་བྱུང་ཁས་སྐྱེས་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་
བྱ་མིན་པར་འདོད་པའི་སྐྱེད་འདེབས་དང་པོ་ལྟོན་བརྟེན་པའི་ཉེས་པ་ཉིད་དུ་འགྲུར་
རོ། །གལ་ཏེ་དངོས་སྐྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱ་གུ་ལྟ་བུ་སྐྱོས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པར་སྐྱ་
གུ་རང་གི་དོས་ནས་ལྟགས་སྐབ་པའི་ཚུལ་དུ་ཁས་སྐྱེས་པས་དེ་ལ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན།
སྐྱ་སྐྱེས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་ཤིས་ན། གུ་བཏགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་གྱི་
ལུལ་འདི་འོ་ཞེས་པར་འགྲུར་བའི་སྤྱིར་དང་། བདེན་པའི་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཚུགས་
ཡང་ཁྱོད་འདོད་པའི་རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་སྐྱ་མ་དེར་ཡོད་ན་དེར་འགྲུར་ཞེས་
བཏགས་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་གྱིས་ཁྲབ་བྱེད་དོས་བཟུང་བར་འགྲུར་གྱི་བདེན་པའི་
དོན་གྱི་དོས་འཛིན་དུ་མི་འགྲུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །

གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐབ་པ་ལ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་གང་ཡིན།
རང་གི་སྤོད་ལུགས་ཀྱི་དོས་ནས་བྱ་བ་བྱེད་ཅུས་སྐྱ་སྐབ་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ས་
ལོན་གྱི་སྤོད་ལུགས་ཀྱི་དོས་ནས་སྐྱ་གུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས་ཐག་ཁ་ལ་
སྐྱེས་འཛིན་ལྟར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་ཉིད་དུ་འགྲུར་རོ། །གལ་ཏེ་རིགས་པས་
དབྱེད་བཟོད་ཀྱི་རིགས་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་བྱེད་ན། དེས་དཔྱོད་པའི་དོན་དང་

དུང་སྐྱོད་གོས་ཤིང་། དེས་རྙེད་པའི་དོན་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོང་མཐའ་དག་ལ་སྐྱུར་བ་
 འདེབས་པར་འགྱུར་ཏེ། དགག་བྱ་མཐར་ཐུག་པའི་དོན་མ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྙེད་
 པའི་དོན་ལ་སྐྱུས་པའི་སྲིང་རོ། །འཆད་ཚད་ཚོམ་པའི་རི་སུལ་གནས་བཅས་ཏེ། །སྙོང་
 ཉིད་སེར་ལྗོངས་རོ་སྐྱོག་ཐོས་ནས། །ཁྱི་ཚུན་གྲོང་གི་སྐོ་ཐེམ་གནས་བ་ཡིས། །ལྟ་ངན་
 གཚའ་རོ་འདོན་བ་ལིན་ཏུ་མཚར། །དེས་ནི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་
 དབྱུད་བཟོད་ཅེས་བ་དང་། དེ་ལ་མ་ཡིན་དགག་གམ་སྐྱུབ་བ་གང་ཏུང་ཡིན་བ་བསྐྱུན་
 བས་བདེན་བྱུབ་ཀྱི་དོན་ཏུ་འདོད་བ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལ་རང་གི་ལུགས་ནི། དགག་བྱའི་ཚོས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་འགོག་པའི་
 རིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། དངོས་པོ་
 ཡང་དག་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བ་དག་ལ་ཡང་དེ་ལས་བསྐྱོག་པའི་རྣམ་པར་འདོགས་
 པའི་འཇུག་པའི་སྐོ་གང་ཡིན་བ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོང་ཅེས་བྱ་སྟེ། འདི་འམ་འདིས་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་སྐྱིབ་བ་ལྟ་བུར་བྱེད་འགོ་བས་བ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་སྲིང་རོ། །དེ་སྐད་ཏུ་མདོ་ལས་
 གྲང་། དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོང་ཏུ། །དམ་པའི་དོན་ཏུ་རང་བཞིན་མེད། །རང་
 བཞིན་མེད་ལ་འཇུག་བ་གང་། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོང་འདོད། །ཅེས་གསུངས་
 མོ། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྲིང་དེས་ཉེ་བར་བསྐྱུན་བ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་རྩུབ་བ་ཐམས་
 ཅད་ནི་ཀུན་རྫོང་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་འཇུག་པའི་བག་
 ཆགས་ཡོངས་སུ་སྐྱིན་པའི་དབང་གིས་བྱུང་ལ། དེས་གྲང་སྐོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་
 ལ་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ལྟ་བུར་ཉེ་བར་བསྐྱུན་བ་མཐོང་བར་འགྱུར་
 ཏེ། དེའི་སྲིང་དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་རྩུབ་པའི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་

ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བུཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་
པའི་བརྗོད་གྲོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དོན་ཏུ་བརྟག་པ་མཐའ་
བཟུང་གི་ཚུལ་གྱིས་བྱེད་དགོས་པས་དེ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་སྐོ་ལ་སྤང་བ་ལ་
མཁས་ཚོངས་ཀུན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ལ། དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཡང་སྐོ་ལ་
སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྤོང་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ནི་གང་ཟག་
དང་སྤང་བོ་ཀུན་གྱི་སྤོང་ཏུ་དགག་བུཏོ། །བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
བཟུང་གི་རིགས་པས་དབྱུང་བཅོང་སོགས་སུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཟུང་དོ། །

དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྤྱང་བའི་དོན་དམ་ལ་གཉིས་ཤེས་དགོས་
ཏེ། སྤང་བའདད་ཟིན་པ་དང་། དབྱ་མ་སྤང་བ་ལས། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི། འདི་དག་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པས་སྐྱེ་བར་མ་བྱུབ་ལོ། །ཞེས་བའདད་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་དང་། རྟོག་གི་འབར་བར་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པས་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ལ་དོན་དམ་ཏུ་བྱས་པའོ། །སྤང་བའི་དོན་དམ་
དང་དེར་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་མི་སྲིད་ལ། བྱི་མའི་དོན་དམ་དེའི་དོར་བདེན་སྤོང་ཡོད་
ཀྱང་ལྷུ་གུའི་སྐྱེ་བ་སོགས་དེས་མ་བྱུབ་པས་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་ཀྱང་བུཏོ། །ཁྱད་
པར་དེ་མ་བྱེད་ན་སེམས་ཅོམ་པས་འགྱུར་མེད་ཡོངས་བྱུབ་དོན་དམ་པ་ཡིན་ཞིང་
གང་ཡིན་ས་དེར་ཡོད་དགོས་པས་དོན་དམ་པར་བྱུབ་པར་འདོད་པ་ལྟར་བདེན་སྤོང་
དོན་དམ་པ་ཡིན་ན་དེར་ཡོད་དགོས་པས་དོན་དམ་པར་བྱུབ་ལ། དོན་དམ་པར་མེད་
ན་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་དགོས་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མིན་པའི་ལོག་རྟོག་
རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་མིན་དཔྱད་པའི་དོན་དམ་དང་། དོན་དམ་པར་
 ཡོད་མེད་དཔྱད་པའི་དོན་དམ་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་གཅིག་པས་སྐྱ་གུ་
 བདེན་སྟོང་སྟོང་དོན་དམ་པ་དེའི་རོང་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རུང་
 རོ། །རྗེ་འུ་ཤིང་གུ་སོགས་ཏྲ་སྒྲུང་དུ་སྒྲུང་བ་སྟོ་ལ་སྒྲུང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་
 པར་ལུལ་གྱིས་སྟོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡོད་ན། རང་གི་རིགས་འདྲ་སྲ་ལས་བཞག་
 པའི་ལག་རྗེས་ཡིན་པས་མིག་མ་བསྐྱད་པ་ལ་ཡང་སྒྲུང་བ་དེ་འཆར་དགོས་པ་ལྟར།
 སྐྱ་གུ་དེ་ཉིད་སྟོ་ལ་སྒྲུང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་གི་སྟོད་ལུགས་ཀྱི་
 རོས་ནས་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་དགོས་ཞེས་པ་ཡང་
 རྩལ་བྱ་ཁས་སྒྲངས་པ་ན་རྩལ་བྱེད་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་སྟོ་དོན་དམ་
 པས་རྟེན་པ་དགག་བྱའི་དོན་དུ་མི་བརྩུང་རོ། །

། བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ། །

གཉིས་པ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལ། གཏུན་ཚིགས་འགོད་པ་དང་།
 ཚུལ་སྐྱབ་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོས་
 ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་རྒྱ་དུ་མས་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་
 ཡང་མི་སྐྱེད། རྒྱ་གཅིག་གིས་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་ཡང་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
 མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་བ་ཞེན་ཅོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་ཡང་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་དེས་
 ཤིང་འབྲས་བུ་ཡང་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་དེས་ཏེ། གཅིག་དང་དུ་མ་པམ་ཚུན་
 སྒྲངས་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩལ་བ་སྐྱབ་པ་ནི་རྟོགས་པར་སྐྱ་ལ།

རྩོགས་ཚོས་སྐྱབ་པ་ནི། འབྲས་བུ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་བཅས་དུ་བསྐྱབས་པ་སམ།
 རྩོག་ཅིག་དང་དུ་མ་གང་གིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་
 བྲིགས་པས་གཅིག་དུ་བཅས་དུ་སྐྱབ་པ་ཉིད་གྱིས་འབྲུབ་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བདེན་པའི་
 གཅིག་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་སྲིད། དེའི་རྩོགས་ཚོས་མངོན་སུམ་གྱིས་
 གྲུབ་ལ། བྲིབ་པ་ལ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པ་ནི། ཆ་དུ་མ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་
 རོ་བོ་ཐ་དད་པ་མི་རུང་བས་རོ་བོ་གཅིག་དུ་གྲུབ་ལ། རྫོ་ལ་སྤང་བའི་ཆེ་རོ་ཐ་དད་
 དུ་སྤང་བས་སྤང་ལུགས་རོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤང་ཡང་སྟོད་ལུགས་རོ་བོ་གཅིག་དུ་ཡོད་པ་
 འདི་རྩུན་པ་ལ་མི་འགལ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། ཆ་དུ་མ་དང་ཆ་ཅན་ཚོས་
 ཅན། ཐ་དད་མེད་པའི་གཅིག་དུ་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་
 མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་དགོས་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་མ་གཟིགས་པའི་སྲིད། འདོད་ན།
 ཆ་དུ་མ་གཅིག་དུ་ཐལ་བ་དང་། ཆ་ཅན་དུ་མར་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་པ་ཚད་
 མས་བསལ་བས་ཐ་དད་མེད་པའི་གཅིག་ཡིན་པ་བྲིགས་ལ། དེ་བྲིགས་ན་རྟགས་སྲི་
 མའི་ཚོགས་པ་བྲིགས་ཤིང་དེ་ཡང་ཡ་གྲུལ་བྲིགས་པའི་སློ་ནས་བྲིགས་པ་ཡིན་ལ།
 དེ་ཡང་རྟགས་རྒྱར་སྲི་མ་བྲིགས་པ་མི་འཐད་པས། ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་
 མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་རུང་བྲིགས་པས་བདེན་གྲུབ་བྲིགས་པ་ཡིན་ནོ། །བདེན་
 པའི་གཅིག་དུ་གྲུབ་པ་བྲིགས་པ་ན། བདེན་པའི་དུ་མར་གྲུབ་པ་བྲིགས་པ་ཡང་གོ་
 བར་ཟད་དོ། །རང་རྒྱུད་པ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་བའི་རྟགས་ཡང་དག་འདོད་ཅིང་། ཐལ་
 འགྱུར་བ་དེ་འབྲས་མི་འདོད་པར་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སློ་ནས་དངོས་སྤྱོད་པ་ལ་དགག་པ་སྲིད་
 པར་སྤྱོད་པ་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་སྤྱད་པ་འདེབས་ཤིང་། གྲུབ་མཐའ་བཟང་ངན་

སོགས་གསུང་རབ་སྤྱི་ལོ་རྣམ་གཞག་ལ་སློབ་ཁྱེད་མ་ཕྱོགས་ལ་བརྟགས་ན་ངོ་ཚ་
བའི་གནས་སུ་སྤང་བས་སྦྱོར་བ་ཉུང་ན་མངོས་སོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ནི། འབྲས་བུ་རྒྱུ་ས་དོན་དམ་བར་སྦྱེད་པ་མི་འཐད་
དེ། དོན་དམ་བར་རྒྱ་དུ་མས་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་གཅིག་མི་བྱེད། རྒྱ་དུ་མས་འབྲས་
བུ་དུ་མ་བྱེད་པ་མིན་ལ། དོན་དམ་བར་རྒྱ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དུ་མའི་དངོས་པོ་མི་
བྱེད། རྒྱ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་གཅིག་བྱེད་པ་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྦྱབ་པ་ལ་
དང་པོ་དུ་མས་གཅིག་བྱེད་པ་དགག་པ་ནི། མིག་སོགས་རྒྱུ་གསུམ་གྱིས་མིག་
ཤེས་གཅིག་བསྐྱེད་པ་ན་རྒྱ་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་ལ་ལག་རྗེས་འབྲས་བུ་དུ་མ་མེད་
བས་རྗེས་འགོ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དོན་དམ་བར་རྒྱ་དུ་མ་ཡིན་ཡང་འབྲས་བུ་དུ་མ་
མེད་པའི་ཕྱིར། རྫོག་པ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དོན་དམ་བར་རྒྱ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པ་
ལོག་ཀྱང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཡིན་པ་མི་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། འབྲས་བུ་གཅིག་
དང་དུ་མ་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ། རྗེས་སུ་འགོ་ལྡོག་དེས་པའི་སྦྱེད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། འབྲས་བུ་ཉལ་ཏུ་ཡོད་པའང་ཡང་ན་ནམ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་
མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་གསུམ་གྱི་ལག་རྗེས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། གཟུགས་འཛིན་
མིག་ཤེས་ལ་སྲོང་བའི་ཆ་དང་། དུལ་འཛིན་ལུས་ཀྱི་ཆ་དང་། དུལ་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་
གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་རྣམས་རིམ་བཤུ་བའི་ཆ་ལ་ཐག་རྒྱུ་དང་བདག་རྒྱུ་དང་
དམིགས་རྒྱུ་གྱིས་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་བ་ལ་དུང་ཡང་དོན་དམ་བར་གྲུབ་པ་ལ་དེ་
མི་དུང་སྟེ། རྣམ་ཤེས་དང་ལག་རྗེས་གསུམ་དོན་དམ་བར་གྲུབ་པའི་གྲུབ་ཆ་དང་གཅིག་
ཏུ་ཁས་སྲུང་ས་ན། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཚོས་ཅན། དུ་མར་ཐལ། ལག་རྗེས་

གསུམ་རེ་རེ་ནས་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས་སྒྲངས། ལག་རྗེས་གསུམ་
 ཡང་གཅིག་ཏུ་ཐལ། རེ་རེ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་
 ཤེས་དང་ལག་རྗེས་གསུམ་རོ་བོ་ཐ་དད་དོ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱ་མཐོང་ཏུ་ཐལ།
 རྒྱུ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ལག་རྗེས་གསུམ་ཁོ་ན་ལ་ཐན་
 གདགས་ཤིང་མིག་ཤེས་ལ་རྒྱ་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱའི་ལག་རྗེས་མི་འབྲ་བ་
 བཏགས་པས་དགོས་པ་ཅི་ཞེ་ག་འགྲུབ་སྟེ། རྒྱ་མཐོང་གི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་ཏུ་འགྲུང་
 རོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལོག་པའི་ལྷོག་པ་ཏུ་མ་དེ་ཉིད་རྒྱ་
 ཏུ་མས་བྱེད་པས་རྒྱ་ཏུ་མས་འབྲས་བུ་ཏུ་མ་མི་བྱེད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ལྷོག་པ་
 ཏུ་མའི་ཆ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་ན་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱ་མཐོང་ཏུ་ཐལ། རྒྱུ་
 གསུམ་གྱིས་རྟོག་བཏགས་ཁོ་ན་ལ་ཐན་འདོགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཏུ་མའི་ཆ་རྗེས་
 ལྷ་སྲུབ་ན་རྣམ་ཤེས་དང་དེའི་སྟེང་གི་ཚོས་གསུམ་རྗེས་ཐ་དད་པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་
 དོན་དམ་པར་གཅིག་ཡིན་ལ་ཚོས་གསུམ་ཏུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡང་རྣམ་
 ཤེས་རྒྱ་མཐོང་ཏུ་འགྲུང་རོ། །

ཚོས་གསུམ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེ་ན། རྒྱའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཕྱུལ་
 ཏུ་མར་བཞག་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་རྒྱ་ལ་མི་སྟོས་པའི་
 ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་ཏུ་མ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། མིག་གི་དབང་པོ་དེས་
 གཟུགས་འཛིན་ཏུས་ཀྱི་ཆ་སྟེང་བ་ན་དེ་ཉིད་གྱིས་ལག་རྗེས་གཞན་གཉིས་ཀྱང་སྟེང་
 དལ། འོན་ཏེ་རྒྱུ་གཞན་གྱིས་སྟེང་། དང་པོ་སྟང་ན། འབྲས་བུ་གཅིག་དང་ཏུ་མའི་ཆ་
 རྒྱ་མཐོང་ཏུ་འགྲུང་ཏེ། རྒྱ་ཏུ་མ་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་འབྲས་བུ་ཏུ་མ་སྟེང་པའི་ཕྱིར་

རྟོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྣམ་ཤེས་དེ་ཏུ་མར་ཐལ། ལག་རྗེས་གསུམ་རྗེས་ཐད་ཅིང་
དེ་རེ་རེ་ནས་དང་ཐད་མེད་པའི་སྤྱིར། རྒྱ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་སྤྱིད་
དོ་ཞེ་ན། མིག་ལ་སོགས་པས་རང་རང་གི་རིགས་འབྲས་ཁོ་ན་སྤྱིད་ན། རྣམ་ཤེས་མི་
སྤྱིད་པས་འགོ་བ་མ་ལུས་པ་མོང་བ་དང་འོན་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཁོ་ན་སྤྱིད་ན། རང་གི་རིགས་འབྲས་སྤྱིད་པས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་
རྣམ་ཤེས་ལ་བདག་རྒྱུན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །སྤར་བ་ཤད་པ་འདི་དག་གི་གཞོན་
བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་ནི། ཆ་བཅས་དང་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བའི་གཞི་མ་ཐུན་
ཁྲིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོགས་མེད་པར་ཚོགས་པར་འགྱུར་རོ། །

། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐྱ་བཤད་པ། །

བཞི་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐྱ་བཤད་པ་ལ་བཞི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
མིང་དོན་དང་། དུལ་ལ་བདེན་པའི་སྐྱ་སྐྱར་བའི་དོན་དང་། ཚོད་པ་སྤར་བ་དང་།
བདེན་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་དོན་བརྟན་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་རྫོབ་
ཅེས་བྱ་བའི་མིང་གི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། བྱེད་པ་སྐྱོ་གང་ཞིག་གིས་སམ་པས་སུ་བྱ་བ་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གང་ཞིག་མཛོན་སུམ་ཏུ། མཛོང་བ་ལ་སྐྱིབ་པར་བྱེད་པའི་སྐྱོ་དེ་ནི་ས་མ་
མི་ཏུ་ཞེས་པ་སྐྱིབ་པའི་སྐྱིད་དོན་ཏུ་གནས་པས་ཡང་དག་མཛོང་བ་ལ་སྐྱིབ་བྱེད་ཀུན་
རྫོབ་པའི་སྐྱིད་དོན་ཏུ་བཞེད་དོ། །ལང་གང་ག་ཤེགས་པ་ལས། དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །དམ་པའི་དོན་ཏུ་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་མེད་ལ་འཇུག་པ་
གང་། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དངོས་པོ་རྣམས་

སྤང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ལ། མྱོ་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ལུལ་གྱི་
སྤོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འདྲིན་པ་ནི་ཡང་དག་པ་མཚོང་བ་ལ་སྐྱེལ་བར་
བྱེད་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་དོན་དུ་འདོད་དོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་
དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྤྱི་དོན་འབྲུ་ཡང་སྤྱ་
བ་ཤད་པ་དང་འཇུག་པའི་གཞི་མི་འབྲུ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་མཚན་དེས་ན་དངོས་པོ་འདི་ཀུན་བསམ་པའི་ངོར་བདེན་པ་
སྤེད་མ་པའི་དོན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཡང་བསམ་ངོར་བདེན་པར་གྲུབ་
པ་བཞག་པ་མ་གཏོགས་ཐ་སྐད་དུ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
དོ། །རང་རྣུད་པ་ཀུན་རྫོབ་དུ་བདེན་གྲུབ་འདོད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཚད་མའི་རྣམ་
བཞག་མི་ཤེས་ཤིང་ཐ་སྐད་དུ་ཡོད་ན་ཡོད་པ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་
པའི་སྤྱི་འདེབས་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་། ཐ་སྐད་དུ་བདེན་གྲུབ་ཁས་སྐྱོངས་པ་ལ་དབུ་མ་པའི་
བྱི་ཙམ་ཡང་མེད་པས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་སྤྱི་ཅི་ལོག་དུ་བཤད་པར་
མི་བྱུངོ། །མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་སྤྱི་ཅི་ལོག་མ་གཏོགས་པར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
ཡང་། སོ་སོ་སྤྱི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། བདེན་པར་གྲུབ་པ་
ནི་སྤྱི་ཅི་མའི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དག་ན་དེ། ཀུན་རྫོབ་དུ་སྤྱི་ཞེས་པ་འགལ་
ཏེ། ཀུན་རྫོབ་པའི་དོན་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ལ། སྤྱི་བའི་དོན་ནི་དངོས་པོ་ཡིན་
པས། དོན་བྱེད་ལུས་པ་དང་མི་ལུས་པ་གཞི་མ་སྤུན་དུ་འབྲུ་བ་འགལ་ལ། དོན་དམ་
པར་སྤྱི་བ་མེད་པ་ཡང་འགལ་ཏེ། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་སྤྱི་བའི་སྤྱི་

དང་། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ན། སྐྱེ་བ་མེད་པས་མ་སྐྱེས་ཞེས་པར་འགྲུང་
 བས་ཀྱུང་ཟེན་བསྐྱུབ་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། གྲུབ་ཟེན་སྐྱུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཁྲིང་
 གྱིས་དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་སྐྱེ་བར་ཁས་སྦངས་ལ། དེ་ལྟ་བུ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
 འཇམ་པའི་རིགས་ཤེས་གྱིས་གྲུབ་དགོས་ན། དེས་མ་གྲུབ་པའི་སྲིང་དང་། ཚོས་
 ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་དམ་པའི་དོན་དུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ།
 མདོའི་ཚིག་དོན་འདི་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་འཇམ་པའི་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་
 འབྲངས་ནས་ཏེ། དེའི་ངོར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ལ་འགག་བ་མེད་པ་དང་སྣོང་བར་
 བསྟན་པ་སོགས་གཞན་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་དགག་བྱ་ལ་ཁྲུང་བར་སྐྱར་བར་ཤེས་
 པར་གྱིས་ཤིག །ཁོ་ལོ་ཅག་ནི་སྐྱེ་སོགས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི་སྐྱེ་
 འགག་སོགས་ཁས་སྦངས་པ་ལ་གཞོན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་ཁོ་ན་སྐྱུབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་པ་
 ཡང་རྩུན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་
 ཀྱང་གཞན་ལ། དོན་དམ་པ་ཡང་གཞན་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དེ་
 བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
 དེ་ཉིད་ཀྱི་སྲིད། སྐྱེ་འགག་སོགས་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གང་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པར་
 བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་པ་སྐྱེ་འགག་སོགས་བདེན་པས་སྣོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
 གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དམ་པའི་དོན་གྱི་སྲིད་མདོ་ལས་བཞེད་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་
 པ་དེ་གཉིས་ངོ་མོ་ཐ་དད་མིན་པའི་སྲིད་ཀུན་རྫོབ་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ་དེ་དང་དེའི་
 དོན་དམ་པ་ངོ་མོ་ཐ་མི་དད་པས་རྩུན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་པར་གྱུ་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ཚོད་གཞི་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པ་ཚོལ་ཕྱིར་ཚོལ་གཉེས་
 ཀའི་མ་ཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ཚིགས་འཇུག་པ་དང་། གྲུབ་མཐས་
 ཐུན་མོང་མིན་པར་སྐྱོ་བ་ཏགས་པའི་དོན་ལ་ཉུགས་འཛིན་སེམས་དང་ཇེས་དཔག་སྐྱེ་
 བར་མི་རུང་བ་དང་། སྒྲུབ་བ་ཅམ་དུ་པ་རོལ་སོས་ཁས་ལེན་ན་དགག་པར་མི་རིགས་
 པའོ། །དང་སོ་ནི། དངོས་སའི་དེ་ཞོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མི་རུང་བར་ཐལ།
 དངོས་སའི་དེ་ཞོ་ན་ཉིད་ཉོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། དེའི་རྟེན་ཉུགས་སྐྱོར་དོན་གསུམ་
 ཡང་སྒྲུབ་བ་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཚོལ་བ་དང་ཕྱིར་ཚོལ་བ་གཉེས་ཀའི་ཤེས་པ་
 ལ་ཚོད་པ་མེད་ཅིང་མ་ཐུན་པར་རྗེ་ཅམ་སྒྲུབ་པའི་ཆ་ཡོད་པ་དེ་ཅམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
 བློ། ཚོས་ཅན་དང་ཚོས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པར་ཉོགས་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
 ཚོད་གཞི་དང་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་མ་ཐུན་དཔེར་བཞག་པ་དེའི་ཚེ་རྗེས་སུ་
 དཔག་པ་གཏན་ཚིགས་འབྱུང་བས་ཉུགས་སྐྱོར་དོན་གསུམ་རླུང་པ་ལ་ཇེས་དཔག་
 དང་། དེའི་གཞལ་བྱ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འབྱུང་མི་སྲིད་དོ། །

གཉེས་པ་ནི། གང་གི་ཚེ་ན་གཞན་གྲུབ་མཐས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྐྱོ་བ་ཏགས་
 བ་ཅམ་དུ་ཟད་པ་ཡིན་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཇུག་པར་རིགས་པ་མིན་པར་ཤེས་
 པར་བྱའོ། །འདིས་ནི་ཉུགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ངེས་པར་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གཞི་
 གྲུབ་དགོས་ཤིང་། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་པ་མེད་ན་ཉུགས་
 ཡང་དག་མི་རུང་བར་སྐྱོན་པ་ཡིན་གྱི། ཉུགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་
 བ་གཞི་གྲུབ་པས་ཁྲུབ་པར་སྐྱོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རི་བོ་ལ་གོམ་པ་འདོར་བར་འདོད་པའི་
 རྫོང་གོས་ཚིང་པོ་ཁ་ཅིག་ །དེ་གཉེས་མ་ཕྱེད་པར་འཇུག་པ་བསྐྱེད་སྒྲུང་དོ། །འདི་དག་གི་

དབུ་མ་སྣང་བར་བཤད་པའི་དོན་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གསུམ་པ་ནི། འོགས་ཁྲབ་
མ་ཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ལ་སྲུང་གྲང་བསྟོན་མི་ལུས་པ་དེ་བས་ན་རིགས་པ་སྣམ་བ་རྣམས་
དཔེ་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་ཅམ་དེ་སྣང་སྣམ་པ་ལ་སྲུ་ཞིག་འགོག་སྟེ་དགག་པར་མི་ལུས་
པའི་སྲིད་ལོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་འདོད་བརྟགས་པའི་ཁྲད་པར་ཅན། །དངོས་པོ་
རྣམས་ཚོད་མེད་སྲིད་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་གྲུབ་མཐས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྟོ་
བརྟགས་པ་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱད་དུ་མི་རུང་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་བུའི་ཡང་ཚོད་
པའི་གཞི་མཐར་ཐུག་པ་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀའི་མ་ཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ན་ཁྲད་པར་གྱི་
ཚོས་ལ་ཚོད་པ་མི་རུང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །

། རང་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་རྣམ་བཤག་ལ་གཞན་གྱི་ཚོད་ སྣང་། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་བཤག་པ་ལ་གཞན་གྱི་ཚོད་
པ་སྣང་བ་ལ་བཞི། རིགས་པ་དང་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་སྣང་བ་དང་། འཇུལ་བ་
གཞི་མེད་མི་འཐད་པ་སྣང་བ་དང་། བདེན་པའི་སྟེ་བ་བཀག་པས་ཐ་སྟད་པའི་སྟེ་བ་ལ་
གཞོད་པ་སྣང་བ་དང་། ལས་འབྲས་སོགས་མི་འཐད་པ་སྣང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
རྒྱ་འབྲས་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ལ་མཚུངས་པ་སྣང་བ་དང་།
བདེན་པར་མེད་ན་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་སྣང་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོལ་བ་དང་། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྲིད་གྱིས་དོན་
དམ་པར་བདེན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་དོན་དམ་དུ་མ་ཐད་ཀུན་

རྫོང་ཏུ་ཡང་བདེན་པར་མི་སྐྱེ་དང་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་བས་ཀུན་རྫོང་བདེན་པ་ཁེགས་པར་
འགྱུར་ཏེ། རྫོང་རང་གིས་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པ་རྣམས་པ་ཡོད་མེད་གང་གིས་
ཀྱང་མི་འགྲུབ་ཅིང་ལུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཐ་སྙད་ཏུ་ཡང་བདེན་གྲུབ་མེད་པས་ཀུན་རྫོང་པ་མ་དགུང་
པའི་སྤང་བ་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་དང་། ཀུན་རྫོང་ལ་དོན་དམ་གྱི་དགུང་པ་མི་འཇུག་
པ་དང་། དོན་དམ་པའི་དགུང་བཟོད་དུ་ཁས་སྤངས་ན་ལེན་པ་ལོ་ལ་གཞོད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དོན་དམ་དུ་ལྷོ་ལོག་ཀུན་རྫོང་ཏུ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་བདེན་གྲུབ་མེད་པ་
དེ་བདེན་མོད། ལྷ་མོའི་དེའི་ཕྱིར་ན་ཀུན་རྫོང་འདི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་རི་ལྟར་
སྤང་བ་བཞིན་ཡིན་པར་མདོ་ལས་གསུངས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་རྒྱུན་གྱི་མདོ་ལས།
རྟལ་ཏུ་སྐྱེ་མེད་ཚོས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། །ཚོས་རྣམས་ཀུན་ཀྱང་བདེ་བར་
གཤེགས་དང་འབྲ། །ཤིས་པའི་སློ་ཙན་མཚན་མར་འཛིན་པ་ཡིས། །འཛིག་རྟེན་དག་
ན་མེད་པའི་ཚོས་ལ་སྐྱོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོང་པ་འདི་ལ་དོན་དམ་པའི་རིགས་
པས་དགུང་མི་བཟོད་ཅིང་དོན་དམ་པའི་དགུང་པ་མི་འཇུག་གོ། དོན་དམ་པའི་རིགས་
པས་དཔྱོད་པའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་རི་ལྟར་སྤང་བ་
བཞིན་གྲུབ་པའི་རོ་ལོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་རིགས་པས་རྣམ་
པར་དཔྱོད་པར་བྱེད་ཅིང་དགུང་ནས་ཁས་ལེན་ན་ལེན་པ་ལོ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་
པར་འགྱུར་ཏེ་ཀུན་རྫོང་པའི་དོན་དགུང་མི་བཟོད་པའི་རྣམ་ལ་ལས་གཞན་དུ་སོང་
བས་དགུང་བཟོད་དུ་ཁས་སྤངས་ཤིང་དེར་མི་དུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དགུང་མི་བཟོད་གྱི་

མཚན་ཉིད་མེད་པ་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གཞོན་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་བོ་ཚོ་ལ་བཞི། དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ན་
རྒྱ་མཚན་ཅིའི་སྲིར་ན་ས་བོན་གྱི་རྒྱ་འདི་ལས་ལྷ་གྲུ་དེར་སྤང་བ་འདི་སྤྲོ་བར་བྱོས་
ཤིག། རྣོ་མ་བཏགས་པར་བྱ་བ་བྱེད་པ་འདི་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ་ས་
ལྷག་གི་ངོས་ནས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་མེད་ན་སྤྱར་བ་བཏགས་པར་འགྱུར་བས་མངོན་
སུམ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ནི། རྒྱ་འབྲས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ན་
མངོན་སུམ་ལ་ཅིའི་སྲིར་སྤང་ཞེས་འདི་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་ལ་སོགས་པའི་
འབྲས་བུ་འདི་འདྲ་འདི་ནི་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་འདི་ལས་འབྱུང་བར་མངོན་
སུམ་ལ་སྤང་སྟེ་ཁྱོད་ལ་ངེ་ལྟར་སྤང་བ་དེ་དང་འདྲ་བར་ཁོ་བོ་ལ་ཡང་སྤང་ལ་སྡོན་མ་
མཚོང་བའི་སྤང་རྒྱལ་གཞན་ཅི་ཡང་མེད་པས་ལན་ཅི་ཞིག་སྤྲོ་བར་བྱ། ཁྱོད་རང་ལ་
ངེ་ལྟར་སྤང་བ་དེ་དང་འདྲ་བར་སྤང་ངོ་ཞེས་ལན་གདབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། རི་
བ་འདི་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་བརྟེན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཀུན་རྗོད་པ་ལ་འདོགས་པའི་གཞི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགག་
པ་དང་། དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་རང་ལ་གྲུབ་པ་དཔེར་བཞེད་པ་དང་། ཀུན་བཏགས་ཀྱང་
མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བྱུང་ན་གཞན་དབང་དུ་ཐལ་བ་བརྗོད་ཏུ་མེད་པའོ། །དང་ཕོ་
ནི། སྤོབ་དཔོན་རྣོ་བརྟན་ན་རེ། ཐག་ཁ་ལ་སྤྲུལ་དུ་འཇུག་པ་ལྟར་སྲི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་
སྤང་བའི་འཇུག་བ་སྐྱེ་བ་ཡང་། འཇུག་གཞི་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་སྟོས་
པས་ཁྱོད་ལྟར་ན་འཇུག་བ་མི་སྐྱེ་བའམ། རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ངོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་
རིགས་ཉེ། འདི་ལྟར་ཀུན་བཏགས་པ་འདོགས་པའི་གཞི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་།

བཅས་པ་ནི་འགའ་ཡང་གང་ལ་ཡང་མི་སྣང་ངོ་། །ཤིང་ལ་སོགས་པ་འདི་ཡང་ནི་
འདོགས་པའི་རྒྱ་ནི་ཡལ་ག་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་སྣོས་
ཤིང་དེ་ཡང་ཆ་དང་ཆར་སྤེལ་ནུལ་སྤེལ་གྱི་བར་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤོགས་ཆ་ཐ་
དད་པས་དབྱེད་ན་ཆ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པས་བདེན་པར་བྱུང་བའི་གཞི་ལ་
སྣོས་པ་མིན་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་པ་ཤེས་པ་ལ་རི་ལྟར་སྣང་
བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་གཞི་བདེན་པར་བྱུང་བ་ལ་མི་སྣོས་པར་ཁས་སྐྱོང་བར་བྱ་སྟེ། ལྷན་
བཞག་པའི་རིགས་པས་གཞོན་པའི་སྤྱིར་ངོ་། །

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་འཇུག་ཤེས་བདེན་པ་ལ་ངེས་པར་སྣོས་པ་མིན་པར་
ཐལ། རི་ལྟར་སྣང་རང་ལྟར་ན་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱིད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཅི་ལ་
ཡང་མི་སྣོས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ཁས་སྐྱོང་བའི་སྤྱིར། ཀུན་བཏགས་དངོས་པོར་མེད་
པས་རྒྱ་ལ་མི་སྣོས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་དང་འགའ་བ་ཁས་སྐྱོང་བར་ཐལ།
སྤྱི་ངོ་བོ་གྱི་དོན་དང་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དབང་ཤེས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་སུ་
ཁས་སྐྱོང་ལ། དེ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་ན་དངོས་པོ་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱུང་
བྲགས་ལ་དེ་ལ་གཞོན་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་ངོ་། །མ་རིག་པས་བསྐྱོད་པའི་དབང་གིས་སྤྱི་
དོན་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་ངོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་དུ་མཚོང་བ་ལ་ཡང་བསྟོན་པར་བྱེད་པ་
ཁྱོད་ནི་འཇིག་རྟེན་པས་ཀྱང་གཏམ་བྱ་བའི་གནས་ལ་སྤོང་བར་བྱེད་ན། འཇིག་རྟེན་
གྱི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་གཞུག་པར་ག་ལ་རུས། མི་ལམ་ན་དཔེ་
མཚོང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་དབེར་མི་རུང་སྟེ། མི་ལམ་ན་ཡང་ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་
གཞུགས་སོགས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་བྱུང་མཐའ་ངན་པའི་དབང་གིས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་དུ་སྣང་

བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཉམ་གཞན་དབང་སྒྲུང་བའི་ཚེ་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྒྲུང་བ་མི་འཐད་
བར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་ལ་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་སྤྱི་
མ་གྲུབ་ན། བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ལོ་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་
ཐལ། གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱི་
བདེན་གྲུབ་རྩུབ་པས་འཇུག་ནས་གནས་པའི་སྐབས་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་མ་
རིག་པས་དགྲགས་པའི་དབང་གིས་སྒྲུང་བས་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
གལ་ཏེ་ཀུན་བཏགས་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་སྐྱེས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ནི་གཞན་
དབང་ཉིད་ཡིན་པར་སྐྱོས་ཤིག་དེ་སྤྱི་བསྐྱོག་གཉིས་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་བདེན་པར་
འགྱུར་བ་ལ་ཡང་རྒྱ་མཚན་དེ་ཁོ་ནར་བཅད་པར་ཁས་སྒྲུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པའི་ཚུལ་ལ་
སྒྲུང་བ་ཚོད་བ་འབའ་ཞིག་ལྟར་ལེན་ཅིང་སྣོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་
སྤྱིར་སྤྱོད་པའི་ངན་བ་ང་རྒྱལ་གྱི་དབང་གིས་དེགས་པ་ཁ་ཅིག་ནི་ཡང་དག་པར་
དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་
ཏུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་བེད་རོ། །གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་ན་དོན་
དམ་པར་གྲུབ་དགོས་ཀྱི་གཞན་དུ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་
དོན་ནོ། །དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས་ཚོད་ངན་གྲགས་པ་ཞེས་འགྱུར་བའི་མ་དག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་
ཞེགས་པ་མི་འཐད་པ། དེ་འཐད་ན་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་འཐད་པར་

ཐལ་བ། དགག་བྱ་རྩོམ་བརྒྱུད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གུན་རྫོབ་གལ་ཉེ་ཚད་མས་
 ཁྲིགས་ན་རིགས་པ་སྣ་བ་ལ་མི་གཞོད་བ། རིགས་པ་སྣ་བ་ལ་ཁས་ལྷངས་འགལ་བ་
 མེད་བ། མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཉེ་ཚོད་ཀྱིས་བཀོད་
 པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ནམ་རང་རྒྱུད་ཡིན། དང་པོ་མི་རུང་སྟེ། ལྷན་པ་རང་གཞན་
 གཉིས་ཀ་ལ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་དམ་བཅའ་ཚད་མས་ཁྲིགས་པ་
 མི་འཐད་དོ། །གལ་ཉེ་གུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་རུང་ན་ཚོད་ཀྱིས་གུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་
 ཚད་མས་དགག་དགོས་ཉེ། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ནི་དམ་བཅའ་བར་མི་རིགས་པའི་
 ཕྱིར། གུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཁས་ལེན་ན་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་ན་དེ་མི་
 རིགས་ཤིང་གུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་དགག་མི་རུས་སུམ་པའོ། །གལ་ཉེ་གུན་རྫོབ་པའི་
 སྐྱེ་བ་ཚད་མས་ཁྲིགས་ན་རིགས་པ་སྣ་བ་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་གཞོད་དེ་མི་གཞོད་པར་ཐལ།
 རིགས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་རྟོག་པ་སྟོན་དུ་གཏོང་བ་སུས་ཀྱང་སྤང་བར་མི་རིགས་
 པའི་ཕྱིར། གུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཚད་མས་ཁྲིགས་ན། གུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་རིགས་
 པས་གྲུབ་པ་སྣ་བ་ལ་མི་གཞོད་པར་མ་ཐད་ཁས་ལེན་པར་རིགས་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་གུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་འུ་ཅག་གཉིས་ཚད་
 ཀྱིས་སྤར་ཁས་ལྷངས་ཤིང་ཕྱིས་ཚད་མས་དེ་མེད་པར་གྲུབ་ན་ཁས་ལྷངས་དང་
 འགལ་བའི་ཉེས་པ་བྱེད་ལ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་དག་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བརྒྱུད་གི་སྐོ་
 བས་པ་རོལ་པའི་བསམ་པ་ལྷངས་ཉེ་སུན་འབྲིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་བ་ལ་
 སྤར་གུན་རྫོབ་ཁས་ལྷངས་ནས་ཕྱིས་དེ་མེད་པར་གྲུབ་པའི་སྐོ་བས་ཁས་ལྷངས་
 འགལ་བའི་སྐོ་བ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་མཛོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་ཤེས་

བས་སྐྱར་དབྱུང་པའི་འོག་ཏུ་དབྱུང་བ་དག་ནས་ཁས་སྐྱོད་བར་བྱ་བར་རིགས་པ་
ཡིན་གྱི་སྐྱར་ཁས་སྐྱོད་ནས་སྤྱི་ས་དེ་ཡོད་མེད་དུས་དེ་མི་འཐད་བར་བཤད་ལ་
ཚུལ་དེ་ལྟར་རིགས་སྤྱི་རྣམས་བཞེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ནི་རི་རྩེ་སྐྱར་སྐྱོད་བ་བཞེན་ཡིན་ལ། དེ་ཁས་མི་ལེན་ན་
མངོན་སྲུལ་དང་རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་བཀག་ན་
མངོན་སྲུལ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བ་བདེན་མོད་ཀྱི་དེ་ཅི་བདེན་བས་སྐྱོད་བ་འདི་
སྤྱི་བ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ཚད་མས་གཞོད་པ་འཕམ་སྟེ་གཞོད་པ་མིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་
བཀག་ན་ཁྱོད་ལ་ཡང་གཞོད་པའི་སྤྱིར། ཁོ་ལོ་དེས་མི་འདིགས་སོ་ཞེ་ན། བདེན་སྐྱོད་
ཁས་ལེན་པ་ལ་མངོན་སྲུལ་གྱིས་གཞོད་པ་ལ་དེ་བས་ཀྱང་འདིགས་མི་རིགས་པར་
ཐལ། དངོས་སོ་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་ལ་མངོན་སྲུལ་གྱིས་གཞོད་ཀྱང་
མི་འདིགས་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་དང་ཚད་མའི་བདག་ཉིད་གང་ལ་ཡང་ཡིད་
བརྟན་དུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། མངོན་སྲུལ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་ཚད་མས་
གཞོད་ན་སྟེ་གཞོད་པའི་སྤྱིར། རྟགས་ཁས་སྐྱོད་ས། རྒྱབ་པ་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་དང་
ལྡན་པ་གཅིག་ལ་གཞོད་ན་དེའི་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྲུན་སྐྱོད་བར་འགྱུར་བའི་
སྤྱིར་རོ། །སྤྱི་མ་ནི་ཀུན་རྫོབ་སྐྱར་ཁས་སྐྱོད་ན་མངོན་སྲུལ་དང་འགལ་སྐྱུལ་བ་
ཡིན་ལ། འདི་ནི་སྐྱར་པ་རོལ་སོས་བཞོད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་རང་རྒྱུད་དུ་བྱེད་ན་
གཞོད་པ་འདིར་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །ཀུན་རྫོབ་ཚད་མས་ཁེགས་ན་ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་
གཞོད་པ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་དགག་པར་མི་རུས་པ་ཁོ་ནའོ། །དེས་ན་འདིག་རྟེན་ན་

རི་ལྷོ་འགགས་པ་དང་མ་ཐུན་པར་ཁྱོད་གྱིས་ཀྱང་ཁས་རྒྱུད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

། དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་བཤུན་པ། །

གསུམ་པ་དགག་བྱ་ངོས་བརྒྱུད་བཤུན་པ་ལ་གསུམ། ལྷོ་བ་དགག་མི་རིགས་པ་དང་།
གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་བདེན་བྱུབ་དགག་རིགས་པ། ལྷོ་བ་བཀག་ན་འགོག་པ་
མོ་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་བའོ། །

། ལྷོ་བ་དགག་མི་རིགས་པ་བཤུན་པ། །

དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་ལ་ལྷོ་བའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འགོག་པ་རིགས་པ་
མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ། མངོན་སུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བ་གང་ཡང་ནི་དགག་པར་
རིག་ས་པ་མིན་ཞིང་འགོག་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། དགག་བྱ་ངོས་བརྒྱུད་པ། དེ་དགག་རིགས་པའོ། །

། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་བདེན་བྱུབ་དགག་རིགས་པ་བཤུན་ པ། །

དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་གཞན་གྱིས་ཡོངས་
སུ་བཏགས་པ་འགོག་རིགས་ཉེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་དང་གྲངས་ཅན་གྱིས་
བཏགས་པའི་གཙོ་བོ་དང་། རྒྱུད་འཕེན་གྱིས་བཏགས་པའི་འགྱུར་བ་འགྱུར་བ་དང་།
ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་། རྩལ་ཐུན་ཆ་མེད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་

མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བ་མིན་ལ་དེ་དག་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་སྦངས་གིང་བདེན་གྲུབ་དེ་
ཡང་ནི་དགག་པར་རིགས་པའི་སྲིད། ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་སོགས་ཀྱང་
རྟུན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་སྤང་བ་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བཀག་
བ་ལ་དགོས་པ་མེད། དགག་མི་རིགས། བཀག་ན་ཉེས་པ་དུ་མར་འབྱུང་བ་དེ་བས་ན་
དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་འདིར་ནི་སྤང་བ་ཤད་པ་དེ་ལྟ་
བུའི་གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་དགག་པར་རིགས་སོ། །ཁོ་ནའི་
ངེས་གཞུང་གིས་སྤང་བ་དགག་བྱ་ཡིན་པ་གཙོད་ཀྱི། གྲུབ་མཐས་བཏགས་པ་ཁོ་ན་
འགོག་ཅིང་བདེན་འདྲིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དགག་བྱ་མིན་པར་སྟོན་པ་མིན་
ནོ། །སྤྲུལ་ཁ་ཅིག་གིས། དངོས་པོ་དང་བཏགས་པ་དགག་བྱར་བྱེད་པའི་སྲོགས་
གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་དགག་སྐྱབ་དུ་མ་བྱེད་པ་ནི་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་
པས་རེ་ཞིག་བཞག་གོ། །རིགས་པས་དབྱུང་བཟོད་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་
ཚིག་ཙམ་ལ་འཆེལ་བ་མ་གཏོགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྣམ་གཞག་
རྒྱུ་ཟེར་ཀྱང་མ་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པས་དབྱུང་བཟོད་ཁས་ལེན་པའི་རྣོལ་བ་
ཡོད་དམ་ཟེད་ཀྱང་སྤྱིའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འདྲིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་རི་ལྟར་ཞེན་པའི་
ཡུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དེའི་ཞེན་ཡུལ་འགོག་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་གྱི་གཞན་དང་ཁ་ཤགས་འབའ་ཞིག་འབྱེད་པ་ལ་དགའ་བར་མི་བྱུའོ། །

གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཀྱང་། དབུ་མ་པས་དགག་བྱར་འདོད་
པའི་བདེན་གྲུབ་ལེགས་པར་ངོས་ཟེན་ནས་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་

བཀའ་བ་ན་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ཡང་ཁྱེད་མོ་ལ་མེད་ཀྱི་གཞན་འདོད་འགོག་པ་འབའ་
ཞིག་གི་ཚེད་དུ་མིན་ཏེ། ཚོས་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་ཀྱིས། །ཚོད་པ་མཚན་
པའི་སྲིད་མ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༡༡༽ ལྷན་བ་བཀའ་བ་འགོག་པ་པོ་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི། ལྷན་བ་དགག་པར་མི་རིགས་ཏེ། བདེན་པར་བཏགས་པ་མ་ཡིན་
པ་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ལྷན་བ་འགོག་པ་ནི་བདག་ལ་གཞོན་པར་འགྱུར་བ་
འབའ་ཞིག་གོ། །གཞི་ཚོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མེད་ན་ནི་དགག་སྐྱབ་གང་ཡང་མི་
རུས་ལ། ཡོད་ན་ཚད་མ་གཞལ་བུ་དང་བཅས་པ་འགོག་གྱེད་ཉིད་ལ་གཞོན་པ་འབའ་
པར་འགྱུར་རོ། །སློལ་ལྷན་བ་ཅམ་གྱིས་མ་ཚིམ་པར་དེ་མིན་པའི་སྣོད་ལུགས་ཡོད་
མེད་དཔྱོད་པ་ནས་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པ་ཡིན་གྱི་པ་རོལ་པོ་ལ་བུམ་པ་ཡོད་མེད་
དཔྱོད་པ་སོགས་ནི་ཐ་སྣང་པའི་དཔྱོད་པ་ཡིན་པས་ཁྱེད་པར་ལེགས་པར་སྲིད་པར་
བྱའོ། །ལྷན་བ་ཤད་པའི་བདེན་ཚད་དེ་རིགས་པས་ཁྱེད་པས་བདེན་གྲུབ་ཡོད་པར་
གྲུབ་མཐའ་མི་འཆའ་བ་དེའི་ཚེ་རང་སྣོད་གི་དོན་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ཡིན་
ནོ། །བཞི་པ་ལས་འབྲས་སོགས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་བཞི། ཤིན་ཏུ་སློག་གྱུར་གྱི་
དོན་ལྷན་བ་ཅམ་དུ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ། ལུགས་འདི་ལ་བཅེངས་གྲོལ་འཐད་པ།
བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་གང་ཡང་མི་འཐད་པ། བདེན་སྣོད་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཉལ་ཆད་གྱི་
མཐའ་དང་བྲལ་བར་གྲུབ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ལྷན་བ་ཅམ་དུ་ཐད་ན་ལས་དང་འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་

སྐྱོག་གྲུང་གི་དོན་མི་འཐད་པར་འགྲུང་ཞེ་ན། གཞལ་བུ་ཤིན་ཏུ་སྐྱོག་གྲུང་སྣང་བ་
 ཅམ་དུ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སོ་སོ་སྐྱེ་པོ་ལ་མངོན་དུ་གྲུང་བ་དང་མ་
 གྲུང་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མ་བརྟགས་མ་དབྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་
 བཞིན་གཞལ་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། ལས་དང་འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་མ་བརྟགས་ཀྱང་
 མངོན་སྲུང་དུ་མཐོང་བ་པོའི་ལྟ་བུ་ལ་ལས་འབྲས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དག་མ་དབྱེད་པའི་
 ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ཅམ་དེ་ལྟར་སྐྱོན་བ་ཐུགས་རྗེ་དང་ལྡན་བ་དེས་བཤད་པ་དེའི་
 སྲིད། དེས་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་དབང་པོའི་ལུལ་དུ་མ་གྲུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྣང་བ་
 ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཁོ་ནར་གཞལ་སོ། །

། ཐར་བ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མདོ་ལས་གསུང་ཚུལ་བཤད་པ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། ཐར་བ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་
 དང་། འཆིང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རོས་བརྒྱུད་བ། དེ་ཡང་རྒྱན་བ་ལ་འཐད་ཀྱི་བདེན་གྲུབ་ལ་མི་
 འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་དེ་
 ཉིད་ཀྱིས་འཕྲོ་བ་བདེན་པར་འཇིན་བ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཇིན་པའི་ཉོག་
 པས་བཅིངས་བ་གཟེགས་ནས་ནི་གདུལ་བུ་རྣམས་ལ་འཆིང་བྱེད་དང་བཅིངས་བ་
 དང་ཐར་བ་དང་ཐར་པའི་ཐབས་བརྟན་བ་མཛད་དོ། །ཐར་པའི་ཐབས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
 གདུལ་བུ་དབང་པོ་དམན་བ་ཁ་ཅིག་ལ་བདེན་པ་བཞིའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་
 ཞིང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཅམ་དང་། དེ་ལས་དབང་པོ་རབ་ཏུ་གྲུང་བ་ལ་མདོ་
 རྗེ་དགོངས་འབྲེལ་ལས་གསུངས་བ་ལྟར་གྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཀག་པའི་སེམས་ཅམ་

དང་ལ་སོགས་པས་དབང་པོ་ཡིན་ཏུ་རྒྱུ་བ་ལ་རྟེན་འབྲུང་སློབ་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་
དང་བུལ་བ་བསྟན་ནས་གདུལ་བུའི་བསམ་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་དང་བ་དང་ངེས་པའི་
དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ནི། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཁམས་གསུམ་པས་བསྐྱུས་པ་
གང་ཟག་དང་ཚོས་གྱི་བདག་ཏུ་སློབ་བཏགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ནི་འཆིང་
བྱེད་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤར་རང་འབྲེལ་དུ་གཞན་ནི་ཡིད་ལ་བསམ་པ་
བཞིན་དུ་རེ་བ་ཡོགས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཅ་བ་
འདིའི་ཆོག་ལྷུང་ལས་ཀྱང་། དག་བཙུན་ཐོབ་པ་ལ་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་
ངེས་བཟུང་དུ་མི་དགོས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་འབགས་པ་ལ་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་
ཡོད་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་སྤང་བ་བཞིན་ཡིན་ན་རྟོག་པ་
འཆིང་བྱེད་དུ་རི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། རྒྱུན་མེད་དེ། བདག་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དེ་དག་
འཁོར་བར་འཆིང་བའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་སྟོན་པས་རི་ལྟར་གཞིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་དང་། འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་རྩུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་རིགས་ཏེ།
དོན་དམ་པར་མེད་པ་རྣམས་གྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཡང་མ་དཔུང་བའི་ཤེས་པ་
ལ་རི་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་དུ་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དོན་དམ་པར་བཅིངས་ལོལ་མི་
འཐད་དེ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་རྣམས་གྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་ནི་ཤེས་པ་རྣམ་
པ་དང་བཙུན་པ་དང་། རྣམ་པ་མེད་པ་རི་ལྟར་སྤང་ཡང་རུང་སྟེ། དཔྱོད་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་
མེད་ལ་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་མི་མཐོང་དོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉེས། བདེན་གྲུབ་ལ་ཐ་

སྣང་དོན་མ་སྣོན་མི་རིགས་པ་དང་། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ལགོད་པའོ། །དང་པོ་མི། དངོས་པོར་
སྐྱབ་བཞུགས་ཀྱིས་ཁས་སྦྲངས་པའི་དངོས་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་རྗེ་
ཉེ་བ་བཞིན་དུ་ཐ་སྣང་རུང་བ་མིན་ལོ། །དེས་ན་ཐ་སྣང་ཐམས་ཅད་རྗེ་ཉེ་བ་སྣང་བཞིན་
བཞིན་དུ་འཇུག་གོ་ཞེས་ཁས་སྦྲངས་པར་གྲུའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདེན་གྲུབ་ལ་ཐ་སྣང་དོན་མ་སྣོན་མི་རིགས་པར་ཐལ། དཔང་པོའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཚམ་ཡང་མི་སྣང་ལ། རྒྱལ་མཉམ་ཆ་མེད་
དང་། ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་སོགས་ནི་རྟོག་པ་ལ་ཡང་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། ལྗོ་ལ་
སྣང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཡོད་པའི་ཐ་སྣང་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །དབུ་མ་རྒྱུན་གྱི་རང་
འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། བདག་གིས་སེམས་བརྟུང་ཅིང་བལྟས་སུ་ཟིན་ཀྱང་ཆ་ཤས་ཐམས་
ཅད་གྱིས་སྣོད་པའི་རྒྱལ་མ་མཐོང་སྟེ། མ་མཐོང་བཞིན་དུ་བདག་ལ་རྗེ་ཉེ་བ་སྐྱབ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །སྐྱབ་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་ཆ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་མི་སྲིད་པས་དེ་
ཡོད་པའི་ཐ་སྣང་ག་ལ་རུང་། སྣང་དུ་ཟིན་ཡང་ངེས་ཤེས་འདེན་མི་རུས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་
ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཉེ། ཆོད་མས་གྲུབ་ན། མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་ལ། མ་གྲུབ་ན་དེ་ཡོད་
པའི་ཐ་སྣང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སྣང་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། མནའ་རྒྱ་
འཕྲུང་དགོས་སོ། །ཚོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་དང་མེད་པའི་
སྐྱབ་བྱེད་དེ་ཡང་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་
གྲུབ་པ་ལ་ཐ་སྣང་བྱུར་མི་རིགས་ཤིང་། རྗེ་ཉེ་བ་སྣང་བ་བཞིན་ཐ་སྣང་འདོགས་དགོས་
པས་བདེན་གྲུབ་ཁས་སྦྲངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །

བཞི་པ་བདེན་སྣོད་ཁས་སྦྲངས་པ་ལ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བར་གྲུབ་པ་

མི། ལྷ་བ་འདི་ལ་རྟག་ཆད་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ཡང་མིན་ཏེ། ལྷ་བ་བཙུག་ཁག་ལ་ལོ་
བའདི་ལ་ནི་ཅིའི་སྲིད་ཆད་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་ལས་འབྲས་ཆད་པའི་སྲོལ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། གང་གི་སྲིད་ན་འཁོར་བ་འདི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་ལས་
བརྒྱད་མར་ཡུང་བ་དེའི་སྲིད། རྒྱ་མཚོ་ཅིའི་སྲིད་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྲོལ་ཡོད་པ་ཡིན་
པ་སྲོལ་ཤིག་སྲུ་བར་རིགས་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེས་ལས་དང་
ཉོན་མོངས་པ་མཐའ་དག་བསྐྱབས་ནས་དེ་ལོག་ན་ནི་ལྷག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྲུང་པོ་ལོག་པ་
ལ་སྟེ་ལོག་པར་ཁས་སྲུངས་པའི་སྲིད་པོ། །ཐ་སྲུང་ཏུ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་
བར་མ་བཟད། དོན་དམ་པ་ལ་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྷ་བའི་གནས་མི་ཐོད་པར་གོང་ཏུ་
བརྒྱབས་ཐེན་ཏོ། །

། ཚོས་སྲུ་དང་གཟུགས་སྲུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། །

གསུམ་པ་ཚོགས་གཉིས་གོམས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས། ཚོས་ཀྱི་སྲུའི་རྣམ་
གཞག་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྲུ་གཉིས་འབྲེལ་བས་ཁ་བསྐྱང་སྟེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཀྱི་སྲུ། གནས་ཡུང་ཀྱི་ཡོན་ཏུན་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བར་
བརྟན་པ། ཚོས་ཀྱི་སྲུའི་མིང་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་སྲུགས་ལ་རི་
སྟོད་པ་མཐེན་པའི་འཐད་པ། གཞན་གྱི་སྲུགས་ལ་དེ་མི་འཐད་པ། རི་ལྷ་བ་མཐེན་
པའི་ཀུན་མཐེན་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་འོ་མ་ཉིད་མེད་པ་ལ་ཀུན་
མཐེན་རི་ལྷ་བ་འཐད་སྟོན་ན། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྲུའི་དང་ཡུབ་མཐས་བཏགས་པའི་
འོ་མོས་དཔེན་པའི་ཐ་སྲུང་པའི་ཤེས་པ་ལ་རི་ལྷ་བ་སྲུང་བ་བདེན་པས་སྲོང་བ་འདི་ཁོ་

ན་རང་གི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་
བཞག་པ་སྟེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཏེ། རི་མ་ཐམས་ཅད་ག་
ཟད་པར་བཅོམ་པས་མི་མཁྱེན་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པ་
གཞན་ཁོ་ནར་བཞག་ནས་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་པར་འདོད་པ་ནི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཚོགས་གཉིས་གོམས་པ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་
བ་དང་། ལས་བྱས་པ་རྒྱས་ཐོས་པ་དང་། མ་བྱས་པ་དང་སྤང་བའི་ཉེས་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྒྱང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ལུགས་གང་ལ་དེའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འབྲས་བུའི་སྐབས་
འདིར་བཏགས་པ་ཚམ་དུ་ཟད་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྒྱང་ཟད་ཚམ་ཡང་
བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐམས་ལུགས་དེ་ལ་ཤེས་པ་རང་ལས་དོན་གཞན་ཡོངས་སུ་
གཙོད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་རྒྱང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། གཟུགས་འཛིན་
དབང་ཤེས་ཀྱིས་བརྒྱུད་བྱ་དོན་གཞན་ཡོངས་སུ་མི་གཙོད་ན། རྒྱུད་གཞན་ལ་ཡོད་
པའི་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་དང་རྣམ་མེད་གང་གི་སྐོ་ནས་ཀྱང་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་སྡུ་སྡུ་འཇམ་བར་ཡང་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱུ་བའི་ལྟར་ན་རི་ལྟར་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་ཡོངས་
སུ་གཙོད་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁས་སྦྱངས་པ་ལ་རྒྱང་ཟད་ཀྱང་འགལ་བ་
མེད་པ་ཉིད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཆེ་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་དང་རྣམ་འབྱོར་པ་བདག་ཉིད་ཀྱང་

རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ་གཉིས་སྣང་གི་སྒྲོལ་བ་ཐམས་ཅད་ལུབ་པའི་སྒྲོལ་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་
 ལ་མཉམ་བར་བཞག་པའི་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྡན་འདས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་
 ལས་སྐྱེ་བའི་བཞེངས་སོ། །སྐྱེ་བ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཅད་ནས་བཏོན་པས་
 མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་འོར་སྒྲོལ་པའི་མཚན་མ་མི་འབྱུང་བའི་སྲིད་དང་། བསྐྱེད་པ་
 གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཉིད་དེ་འདྲིན་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་གནས་པ་བཟོན་པའི་
 སྲིད་དོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱད་པ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་རི་ལྟ་བུ་དང་། རི་སྟེང་
 བ་གཉིས་ཀ་གཅིག་ཅར་མཁྱེན་བ་ཡིན་ལ། སྤྲ་མ་ལ་གཉིས་སྣང་ལུབ་པ་དང་། སྤྲི་མ་ལ་
 གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྒྲོལ་བ་མཁྱེན་བ་ཡིན་པས། རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་བ་མཁྱེན་
 པའི་ཡེ་ཤེས་འོ་བོ་ཐ་དང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་རང་སྣང་ལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྣང་བ་མེད་
 བ་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁས་ལྷན་བར་མི་བྱའོ། །

གཉིས་བ་ནི། ཚོས་ཀྱི་སྐྱབས་གང་ལ་བཞུགས་ན་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པའི་ཡོན་
 ཉན་སྟོབས་དང་མི་འདིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་བ་དང་། གང་ལ་
 བཞུགས་ན་ལྷ་མེད་ཅིང་གཞན་དང་མཚུངས་པ་མེད་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 ལུག་འཚལ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་མཚན་ཅིང་
 སྐྱོབ་ལུས་པའི་འདྲེན་བ་དམ་པར་གྱུར་བ་དང་གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འདིག་
 ཉན་དང་། འདིག་ཉན་ལས་འདས་པའི་ཡོན་ཉན་གྱི་ཉན་དུ་གྱུར་བ་དང་། འགྲོ་བ་ཀུན་
 གྱིས་སྐྱབས་སུ་འོས་པ་དང་། སྐྱབས་མཚན་བ་སྟེ་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཉན་གྱི་སྒྲོལ་བ་
 བསྟོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐྱབས་འགའ་དེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་
 བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པའོ། །

གསུམ་བ་ལྟེ། དེས་ཚིག་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་སྐྱོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་
 ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འདུས་
 བྱས་ཀྱི་སྐྱེའི་རང་བཞིན་བདེན་སྟོང་སྟོས་བྲལ་ལས་མ་འདས་པས་ཚོས་རྣམས་ཀྱུན་
 ཀྱི་ལུས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐྱེའི་དོན་ལུས་སུ་བྱས་ནས་ཡན་
 ལག་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྲབ་པ་ལ་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་པའི་ཚོས་ཉིད་བདེན་སྟོང་
 འགྲོ་བ་ལ་ཁྲབ་པས་སྐྱེའི་དོན་ལུས་ལ་བཤད་པའོ། །མངོན་ཤེས་ལ་སོགས་པ་འཛིག་
 རྟེན་བ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡོན་ཏན་བསམ་ཡས་ཀྱུན་གྱི་རྟེན་ཡིན་པའི་
 སྤྱིར་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་སྐྱེའི་དོན་ཚོགས་བའམ་བསགས་པ་ལ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོས་མ་ལུས་པ་བསགས་པས་ན་སྐྱེ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་དེ་ལ་བརྟེན་
 བས་ཚོས་རྣམས་སྟོགས་པའི་སྤྱིར་སྐྱེ་ཞེས་བྱའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་
 ཐག་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཆ་དེ་མཐར་ཐུག་
 ད་ཕྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྟེན་པས་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར་སྐྱེའི་དོན་ངོ་བོའི་དོན་ཏུ་བཤད་པ་སྟེ། རྒྱ་རྒྱེན་གྱིས་མ་བཙོས་པའི་གནས་
 ལུགས་ཀྱི་དོན་ནོ། །

གཉིས་བ་ལྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་ཏུ་སྡོན་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་ལུགས་
 ཀྱིས་འཁོར་བ་རི་སྤིད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་འབྲུང་ཞིང་ས་ཆེན་པོ་ལ་
 བཞུགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབའ་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་དངོས་སུ་སྤྲང་ནས་ཐེག་
 པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ལ་རྫོགས་པར་ཡོངས་སྟོན་པ་དེས་པ་ལྟ་དང་ལྟན་པའི་གཞུགས་
 ཀྱི་སྐྱེ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སྟོན་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ཞེས་བྱའོ། །ཡེ་ཤེས་ཉིད་

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུར་སྐྱུར་བ་ཡིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྩལ་སྤར་བ་སོགས་
 བྱི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དེའི་བདག་པོ་ལས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྐོ་ནས་ཉན་
 རོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་མཛད་པའི་མཚན་དཔེས་
 སྤྲུལ་པའི་སྐྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མཚོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐྱུ་ཞེས་བྱའོ། །སྐྱོགས་འདིས་
 ཉན་རོས་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་འགྲེལ་བར་
 གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཐེག་པ་དམན་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་ཉོན་སྐྱིབ་སྤངས་པ་དང་
 ཚད་མེད་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུ་
 གསུམ་དང་ཆ་ཚམ་འབྲེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། སྐྱུ་གསུམ་
 ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལྔ་མའི་རྣམ་བཤམ་དུ་བཤམ་བྱིན་པ་
 ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

། བདེན་གཉིས་རྟོགས་པ་ལ་འབད་པར་གདམས་པ། །

བཞི་བ་འདིར་བཤམ་པའི་བདེན་གཉིས་རྟོགས་པ་ལ་འབད་པར་གདམས་པ་ལ་
 བཞི། གཟུ་བོར་གནས་པའི་སྐོས་དབུ་མའི་ལུགས་འདི་རིགས་སམ་མི་རིགས་སྤྲུལ་
 དུ་དབྱུང་རིགས་པར་བསྐྱུལ་བ་དང་། རྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྤང་བར་མི་རིགས་པ་
 དང་། མི་ཚོས་པ་སྤངས་ཏེ་བསག་སྤྱང་བྱས་པས་རིམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་
 འགྱུར་བ་དང་། རྟོང་བ་ཉིད་ལ་སྤང་བའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་གོང་དུ་
 བཤམ་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་བྱེ་བ་འདིར་དངོས་པོར་སྤྲུབ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡེགས་པར་དབྱུང་པར་གྱིས་ཞེས་བསྐྱུལ་བའོ། །ཚུལ་ཇི་སྟར་ཞེ་ན།

ཚོས་ཐམས་ཅད་རྒྱན་པར་གཏམ་ལ་སལ་བ་འདི་ལ་ཅི་ཉེས་པ་ཡོད་དམ་འོན་ཏེ་མེད་
སྟམ་དུ་ཤོ། །དེ་རྣམ་རྟོག་པའི་ཚེ་ཡང་འདི་ཁོ་ན་བདེན་གྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ལོ་སྟམ་པ་
རང་གི་ལུགས་ལ་ཆགས་པ་དང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་སྤང་བའི་ཕྱོགས་སུ་འཇོག་པ་
ཡིས་དཀྱུགས་པའི་ཡིད་ལེགས་པར་བོར་ལ་དབྱུང་བར་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བྱུག །རྟོན་དལ་འབྱོར་རྗེས་དཀའ་བ་དང་། གནས་ལུགས་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་དཀའ་བ་དང་། འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་བཟོད་དཀའ་ཞིང་ཐར་
བ་ཐོབ་དཀའ་བ་དང་། དལ་འབྱོར་ལུན་རིང་དུ་མི་གནས་པ་དང་། གནས་ལུགས་
སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་དང་སྤང་དཀའ་བ་དང་། དེས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྤང་བ་མི་
རིགས་པའོ། །དང་བོ་ནི། ཚེ་འདིར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་ཀྱང་ཚེ་རབས་
གཞན་དུ་འབད་བར་བྱའོ་སྟམ་ན། ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་འབད་བར་རིགས་ཏེ། དལ་འབྱོར་
ཅོམ་དང་། བྱུང་བར་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མི་ཡང་ཤིན་
ཏུ་ཐོབ་བར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་འདི་
ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་ལོ་སྟམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་སྐྱུ་བ་བྱེད་སར་རྒྱུད་པ་
རྣམས་ལྟ་ཅི་སྟོས། མོས་པར་སྐྱོད་པའི་ས་ལ་གནས་པའི་དབུ་མ་བ་རྣམས་ལས་ཀྱང་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྤྱངས་པ་རྒྱུང་ཞིང་སྟོ་སྟོས་ཉམ་ཡང་རབ་ཏུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཡང་ན་སྟོ་སྤྱང་བ་ཉམ་རྒྱུང་ཞེས་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་དེས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ལ་འབད་
བར་རིགས་ཏེ། འཁོར་བའི་འབྲོག་དགོན་པ་བཟོད་བར་དཀའ་ཞིང་འཁོར་བའི་སྐྱུག་
བསྐྱལ་བཟོད་བར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། ཕྱིས་རིམ་གྱིས་མ་ཤི་ཚུན་ཆད་

ལ་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བུའོ་སྣམ་ན། དེ་རིང་ཉིད་ནས་འབད་པར་རིགས་ཏེ། དལ་འབྱོར་
ཐོབ་པའི་སྲོག་ཀྱང་མི་བརྟན་ཞིང་ལིན་ཏུ་གཡོ་བ་ཡིན་པས་སྣུར་དུ་འཛིག་པའི་སྲིང་
རོ། །ལྟ་བུ། སྲིས་ཀྱང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཙུག་པོ་སྣོ་སྣུང་བར་བུའོ་ཞེ་ན།
ལམ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་བཟང་པོ་འད་རྗེད་པར་དཀའ་བ་སྟེ་དེ་ལ་
ཚོགས་དུ་མ་བསགས་དགོས་པའི་སྲིང་། སུག་པ་ནི། གནས་ལུགས་རྫོགས་པའི་སྲི་
བད་གི་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལིན་ཏུ་དཀོན་པ་དེས་ན་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་སྤང་བ་གང་དུ་
དགོས་ཏེ། སྤང་བ་དོར་བར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྟོང་བ་ཉིད་ལ་རེ་ཞིག་མོས་པ་མེད་དུ་ཟེན་ན་ཡང་སྤང་བ་སྤངས་
ཏེ། སྟོང་བ་ཉིད་ལ་མོས་པ་དེ་ནི་འགའ་ལ་ཚོགས་གསོག་པ་དང་སྐྱིབ་པ་སྐྱོང་བའི་
བསོད་ནམས་ཀྱིས་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་རིམ་གྱིས་ནི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་
མོས་པ་འདི་ནི་རེ་ཞིག་གཅིག་ན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་ཚོགས་གསོག་པ་ལ་འབད་
པར་རིགས་པའོ། །བཞི་པ་ནི། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མི་མོས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སྤང་
བས་རྒྱུད་ཚིག་པ་ཁྱོད་ལ་ནི་ཐར་བ་ལྟ་ཅི་སྟོས་དལ་བ་འབྱོར་བའད་རིང་བར་གསལ་
ཏེ། མདོ་སྟེ་དང་མགོན་པོ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སྤང་
བས་དན་འབྱོར་འབྱོར་བར་གསུངས་པའི་སྲིང་རོ། །དེས་ན་བདག་ཉིད་ལེགས་སུ་
འདོད་པ་ནམས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པའི་ཚོགས་ཅི་མ་
མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དངོས་པོར་སྐྱེ་བའི་རི་དྲགས་ཀྱི་ཚོགས་སྐྱལ་པར་བྱེད་པ།
སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སེང་གའི་ང་རོ་སྐྱོགས་མི་རུས་ལེད། བ་རོལ་པོས་བཀོད་པའི་སྐྱོན་
སྟོང་མི་རུས་པའི་གཞོན་ལེགས་པར་ཁྱུར་བ་ཡིན་བཞིན་དུ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་

ཡིན་པ་སྐད་ཟེར་ཞིང་། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་པ་ལས་ཀྱང་ཆེས་སྤྲད་པའི་ཡོད་པ་ཡང་མ་
ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་སྤྲུག་སྤྲུལ་གྱི་ཚིག་སྒྲིབ་པ་ལ་འབད་པར་མི་བྱའོ། །

གསུམ་པ་བཤད་པའི་དགོ་བ་བསྟོ་བ་ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
གཉིས་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བས་བྱུང་བའི་དགོ་བ་ནི་བསྟོ་བྱའི་དངོས་
པོའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དགོ་བ་སྟོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྣོང་པོ་བདག་གིས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་
དེས་ནི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འགོ་བ་མ་ལུས་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་སྣོང་པོ་མཐར་ཐུག་པ་
ཡིན་པས་ཡེ་ཤེས་སྣོང་པོ་སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གོ་འབང་བསྐྱེད་པར་
ཤོག་ཅིག་གོ། །

བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། མཛད་པ་པོ་གང་གིས་མཛད་པ་དང་། གང་
གིས་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་གཏཏན་ལ་ཐབ་པ།
ཡང་དག་པ་མཐོང་བར་བཅོལ་བ་སྟོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྣོང་པོས་མཛད་པ་དེའི་རྣམ་
བཤད་སྣོང་པོ་གསལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་རྫོགས་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་
པོ་བླ་མ་ལྷོ་ཤེས་རབ་གོ་ཆ་དང་། རྒྱ་ནག་གར་ལྷོ་ཤེས་སྣོང་པོ་དང་། ལྷ་ཆེན་གྱི་ལོ་
ཚུ་བ་བརྗེ་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ལ་སོགས་པས་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལས་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་
ཅིང་ལྷུས་ཉེ་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏཏན་ལ་ཐབ་པའོ། །

རྟོགས་ལྡན་འཇུག་བྱ་དབུ་མའི་ལམ་མོ་ཞེས། ཀུན་ལ་གྲགས་མོད་ཚུལ་འདིར་
ལྷགས་པ་ཡང་། །རྣམ་གཞག་ཆགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཉུང་མཐོང་ནས། །དམ་པའི་གསུང་
ལས་གོ་སྤྲིའི་དག་གིས་བཤད། །རྣམ་དཔྱོད་བཅོལ་པའི་སྐབ་ཤིང་སྐབ་ཐག་
གིས། །སྐྱ་སྐྱུབ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབས་པ་ལས། །བདེན་གཉིས་ཟབ་དོན་

བཅུད་ཀྱི་སྡིང་པོ་རྩེད། །འགྲོ་གྲུབ་དབུལ་བ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ལོ། །གང་གི་སྒྲོ་བློས་
 །ལུགས་ཀྱིས་ནི། །ལྟ་འཇུག་ཚང་ཚིང་གུན་སེལ་ཅིང་། །ཀླུ་ལ་སྲས་ལམ་བཟང་གསལ་
 །མཛད་པ། །ཡབ་སྲས་གཉིས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །སྤྱངས་བའི་སྟོབས་དམན་སྒྲོ་བློས་
 །ཉམ་རྒྱུང་ཞིང་། །ཤིང་རྩ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་དབལ་བར་དཀའ། །གལ་ཉེ་འདི་ལ་
 །འོངས་བའི་ཆོགས་མཆིས་ན། །ཆོས་ཀྱི་སྦྱུན་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་བའི་
 །རིགས། །འདིར་འབད་དགོ་བ་བདག་གིས་གང་ཐོབ་པ། །འདིས་ནི་འགྲོ་གྲུབ་སྲིད་
 །མཆོ་ལས་བཀྲལ་ཞིང་། །ཡང་དག་དོན་གྱི་སྤྱང་བ་རབ་རྒྱས་ནས། །འཆི་མེད་བདུད་
 །ཅིའི་གོ་འབང་ཐོབ་བར་ཤོག། །བདག་གུང་དེས་ནས་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །ཐེག་
 །བ་ཆེན་པོའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་བྱས་ཤིང་། །གནས་ལུགས་ལྟ་བུའི་མིག་དང་ལྡན་
 །བ་ཡིས། །ཀླུ་ལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཆོས་འདི་ལྟར་ཅིག། །སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྡིང་
 །པོས་མཛད་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སྡིང་པོ་གསལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་
 །མདོ་སྨྲས་ཀྱིས་བསྐྱེས་བའི་གཞུང་དུ་མ་ལ་འདྲེས་བར་བྱས་པ། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 །པའི་སྟོན་བཙུན་སྟེ་སྟོད་འདི་ན་བ་ལྟ་བུའི་བསོད་ནམས་རྣམ་རྒྱལ་ལ་སོགས་བ་སྟེ་
 །སྟོད་འདི་ན་བ་དུ་མས་བསྐྱེལ་ཞིང་རང་ཉིད་གུང་གོམས་བ་སྤྱད་ལེན་བསྐྱེད་བའི་སྤྱིར་
 །དུ། །ཀླུ་བའི་རིང་ལུགས་བ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་དམ་བ་ཀུ་མ་ར་མ་ཉིའི་ཞལ་ལྟ་ནས་
 །དང་། །སྟེགས་དུས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་ཆེན་པོ་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་བའི་དཔལ་
 །བཟང་པོའི་ཞལ་ལྟ་ནས་གཉིས་ཀ་ལ་ལན་དུ་མར་ཐོས་བ་རིགས་བ་སྦྱོལ་བ་དགོ་སྒྲོང་
 །དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་འགྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགོ་ལྡན་རྣམ་བར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིར་དུ་སྤྱར་
 །བའོ། །ཡི་གེ་བ་ནི་སྟོན་བཙུན་རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ལོ། །འདིས་གུང་ལྟ་བུའི་བསྐྱེན་

བ་སྐོ་ཐམས་ཅད་ནས་སྟོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་
བར་གྱུར་ཅིག། །།

༥ ལྷོ་ནུབ་གཞུང་ལེགས་བཤམ་མི་ཟད་གཉེས། །མཁའ་རབ་ལང་ཚོ་དར་བས་མ་
ལུས་འཕྲོར། །སྟོན་མཛད་རིན་ཆེན་བདུན་ལྟོན་སྐྱེ་རྒྱུ་ལེགས་ལྟོན། །རྒྱལ་ཚབ་དམ་པའི་
ཞབས་ལ་གྲུས་པས་འདུད། །དེ་ཡི་ལེགས་བཤམ་སྦྱིང་པོ་གསལ་གྱེད་འདི། །བར་ཚོ་
འཕྲི་དང་མཐུན་རྒྱུན་སྦྱར་བ་སོགས། །འབྲེལ་ཐོགས་ཀུན་གྱི་དམ་པས་རྗེས་བཟུང་
སྟེ། །ས་ལམ་ལྷུང་དུ་བཞོད་སྐྱབས་ལས་ཐོབ་བར་ཤོག། །འདི་ཡི་དག་ཚོ་གསལ་ཁ་བ་དུང་
ལྷ་བུས། །སྐོ་བཟང་རྒྱལ་བསྟན་རང་ལུགས་གདུགས་དཀར་པོ། །ལྷན་པོའི་སྐོ་ལྷར་
མཚོ་བའི་གྲིབ་བསིལ་གྱིས། །འཕྲོ་རྣམས་སྲིད་མཐའི་བར་དུ་སྦྱོངས་གྱུར་
ཅིག། །བདེན་གཉིས་ཀྱི་དར་རྒྱུ་འདི་སྟོན་གསུངས་འབྲུམ་ཁོད་དུ་མི་བཞུགས་ཤིང་
དཔེ་རྒྱན་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པས་མ་དཔེ་གཉིས་ཅོམ་རྟེན་པ་པན་ཚུན་བསྐྱར་ནས་བར་
དུ་བསྐྱུན་བ་ཡིན་ནོ། །སཱ་མཱ་ལོ། ། །བར་འདི་རྩ་ཡུལ་དག་ལྟོན་ལེགས་བཤམ་གྱིང་
དུ་བསྐྱུན་བས།

༄༅། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྐྱེད་དོན་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །ན་མོ་མཚུ་ཤི་ཡེ། གང་གིས་རྟེན་འབྲུང་མི་ལམ་སྐྱུ་མ་དང་། །མིག་
འཇུག་གཞུགས་བརྟན་ལྟ་བུར་སྐྱབས་ཚུད་ནས། །གཅིག་ཏུ་བཅེ་བའི་བསམ་བསམ་
འདོམས་མཛད་པ། །རྗེ་བཙུན་སྐྱེ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ཏེ། །རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་
ཀུན་གྱི་དགོངས་པའི་དོན། །དང་དེས་མ་ལུས་འབྲེད་པའི་གཞུང་ལུགས་མཚོག་ །སྐྱུ་
སྐྱུ་བ་ལུགས་བཟང་དེ་ཉིད་རྟོགས་སྤྱིར་དུ། །དེ་ལ་འཇུག་པའི་བསྐྱེད་བཙུན་བསྐྱེད་
དོན་གྱ། །དེ་ལ་འདིར་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྐྱེད་བཙུན་གྱི་བསྐྱེད་པའི་དོན་གསུམ་
གྱིས་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་། བཤད་པ་ཉིད་ཉི་བར་
དགོད་པ་དང་། བཤད་པ་མཐར་སྐྱིད་པའི་བྱ་བའོ། །

། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ཐོག་མར་བསྟོད་པའི་རྒྱ་མཚོན་བསྐྱེད་པ་
དང་། དེ་ལ་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་
བསྐྱབས་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྤྱིར་རྗེ་ལ་ལྷག་པར་བསྐྱབས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཞེས་པ་རྒྱུད་པ་བཞི་སྟེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
ཚོས་ཅན། ལུགས་ལུགས་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པར་བསྐྱོད་པའི་
དམན་ལམ་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལུགས་ལུགས་སྤྱིར་བཏུ་བའི་དམན་པོ་ཚོས་ཅན། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་
ལས་འཁྲུངས་ཏེ། རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ལེན་དང་།

རྒྱུད་ཐ་དང་པའི་བྱང་རྒྱུད་སེམས་དཔལ་བདག་རྒྱུན་བྱས་ནས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། མོས་
 སྦྱོང་གི་སེམས་བསྟུན་པའི་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། སྦྱོང་ཉིད་ཉོན་ལས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་།
 ཀུན་རྫོང་བྱང་རྒྱུད་གི་སེམས་གསུམ་པོ་ཚོས་ཅན། རྒྱལ་སྲས་འབགས་པ་རྣམས་གི་
 རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གི་སྦྱོབས་གིས་དེ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་བཞིའི་ནང་
 ཅས་བྱང་རྒྱུད་སེམས་དཔལ་ཉིད་ལ་ལྷག་པར་བསྟུགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་
 བསྟུགས་པས་དོན་གིས་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་ཡང་བསྦྱོད་པར་གོ་བ་དང་། མཐར་
 ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུབ་བཞེད་ནས་དེ་ལ་བསྟུགས་པའི་ཕྱིར། འདིས་མོས་སྦྱོང་
 གི་སྐབས་གི་ལམ་གི་རིམ་པ་བསྟན་པར་དགོངས་ཏེ། སྐབས་གཞན་ཏུ་གསལ་བར་
 མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གི་བསྟན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།
 ཚོག་གསལ་གིས་བསྟན་བཅོས་གི་འབྲེལ་བསྟན་པ་ལས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། སྦྱིང་རྗེ་
 ཆེན་པོ་ལ་ཐོག་མར་བསྦྱོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་དཔེ་གསུམ་བཞིན་ཏུ་
 རྒྱལ་བའི་ལོ་ཉོག་ལུན་ཚོགས་སྐྱེད་པ་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ཏུ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་
 གཙོ་བོའི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་ཐོག་མར་དེ་ལ་བསྦྱོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
 སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱིང་རྗེ་ལ་བསྦྱོད་པ་དང་། ཚོས་ལ་དམིགས་པ་དང་
 དམིགས་པ་མེད་པའི་སྦྱིང་རྗེ་ལ་བསྦྱོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དང་པོར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་
 བཞི་སྟེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱིང་རྗེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བསྦྱོད་པར་རིགས་
 ཏེ། ལས་ཉོན་གིས་རང་དབང་མེད་པར་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་ལ་
 དམིགས་ནས་སྟུག་བསྟུག་མཐའ་དག་ལས་སྦྱོལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པས་ཁྱུང་བར་

དུ་བྱས་པའི་རྫོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པའི་བྱང་པར་སེམས་ཅན་རྗེས་ཡོད་
 དགོས་པ་མིན་ཏེ། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ལ་ཡང་འདི་
 ཡོད་ཅིང་། སེམས་ཅན་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཆེ་སྤང་པོ་ཚོས་ཅམ་དང་རང་
 བཞིན་མེད་པས་བྱང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པས་སེམས་
 ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བ་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། ལྷུབ་
 བྱའི་ཚོས་སྡུ་མ་ལ། ཚོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་རྗེ་གཞིར་
 བཟུང་ནས་རྒྱ་མཚན་ནི། རགས་པའི་བདག་གིས་སྤོང་པའི་སྤང་པོ་ཚོས་ཅམ་ལ་
 སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་རྣམ་པ་
 ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱལ་བསྡུལ་མཐའ་དག་ལས་སྤོལ་བར་འདོད་
 པའི་རྣམ་པས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་ནོ། །ཡང་ན་གཞུང་གོང་འོག་གཉིས་ཀ་ལ་
 སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་པར་འོས་ཏེ། སེམས་ཅན་མཐའ་དག་སྤྱལ་བསྡུལ་ལས་
 སྤོལ་བའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྤྱིར་རོ། །

༡ བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་དགོད་པ། ༽

གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་དགོས་པ་ལ་གཉིས། ལྷུའི་ས་དང་། འབྲས་བུའི་
 སའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ས་བུའི་རང་བཞིན་དང་། དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་སྤུ་
 རོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །

།ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་བཤད་པ།།

དང་པོ་ལ་བཅུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚོག་མ་རབ་ཏུ་
 དགའ་བའི་ས་ལ་གསུམ། མིང་གི་ཁྱད་པར་གྱིས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་
 གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། མིང་གི་དོན་གྱིས་མཇུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
 གཉིས་ཏེ། རྟོགས་པའི་མིང་གི་ཁྱད་པར་དང་། གང་ཟག་གི་མིང་གི་ཁྱད་པར་པོ། །དང་
 པོ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། སྤྱིང་རྗེའི་དབང་གིས་འགོ་བསྐྱོལ་བའི་ཕྱིར་
 དུ་སློན་ལམ་འབྲུམ་ཐག་གངས་མེད་པ་བཅུ་འདེབས་པར་བྱེད་པའི་མཚོང་ལམ་པའི་
 མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། རྒྱའི་གནས་སྐབས་སུ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
 བཅུར་བྱེ་བའི་སེམས་དང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ས་རབ་དགའ་ཞེས་པའི་མིང་
 གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་
 ཉན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། བྱང་སེམས་མཚོང་ལམ་བ་ཚོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་
 བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། དོན་དམ་སེམས་
 བསྐྱེད་རྒྱུ་དུ་ལ་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་བྱེ་བྲག་ཏུ་
 བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཉན་རང་ལས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་དུ་
 འཕགས་པར་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ། དིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། སྤངས་པའི་ཁྱད་
 པར་དང་། རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། རུས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། དཔེའོ། །དང་པོ་
 གསུམ་ནི། འདི་ནི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་དིགས་ཅན་ཡིན་ཏེ། སོ་སྟེས་དང་ཉན་རང་གི་ས་ལས་འདས་ཤིང་

ཀུན་ཏུ་འོད་གྱི་སའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ལམ་སྐྱེས་པའི་སློབ་ལམ་བ་ཡིན་པའི་སྲིད།
ཀུན་སྐྱོར་གསུམ་སྦངས་པའི་བྲལ་བ་དང་ལྷན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་སྲིད། ཚོས་ཉིད་གྱི་རོ་སྐྱོང་བའི་དགའ་བ་མཚོགས་ཏུ་གྱུར་བ་དང་
ལྷན་ཏེ། ས་དང་པོའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་སྲིད།

བཞི་བ་ལ་གསུམ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་རུས་བ་དང་། ས་གོང་མ་མཚོན་པའི་རུས་བ་
དང་། དན་འགྲོ་དང་གྲིས་པའི་རྒྱད་པ་འགོག་པའི་རུས་བའོ། །དེ་རྣམས། འཛིག་ཉེན་
ཞེས་པའི་རྒྱུ་ལ་གཅིག་དང་། གཅིག་དང་། གཉིས་གྱིས་རིམ་བ་བཞིན་ཏེ། དེ་ཚོས་
ཅན། དུས་གཅིག་ལ་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་རུས་ཏེ། ས་དང་པོས་བསྐྱུས་
པའི་རྩ་འབྲུལ་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི་སྲིད། ས་འོག་མ་ནས་གོང་མ་མཚོན་ཅིང་འགྲོ་སྟེ།
ས་འོག་མའི་ཡོན་ཏན་ལས་མི་ལྡོག་པའི་ཚོས་མངོན་དུ་གྱུར་ཅིང་གོང་མ་མཚོན་བ་ལ་
སྐྱོ་བ་ཆེ་བའི་སྲིད། དན་འགྲོའི་ལམ་མཐའ་དག་འགགས་ཏེ། མི་དགོ་བ་མི་བྱེད་པའི་
སྐྱོམ་བ་ཐོབ་ཅིང་དན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ལ་འགོག་པ་གཉིས་ཀྱང་ཐོབ་པའི་སྲིད། སོ་སྐྱེའི་
ས་དང་གྲིས་པའི་རྒྱད་པ་ལས་འདས་ཏེ། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་སྐབས་བཅུ་གཉིས་ལ་མངའ་
བརྟེན་པའི་སྲིད། ལྷ་བ་ནི། འདི་ནི་ཞེས་བ་རྒྱུ་ལ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། འཕགས་
བ་རྒྱན་ཞུགས་དང་ཚོས་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་རང་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་འཕགས་པའི་ཚོས་ཐོབ་པའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་བཞིན་
དུ། ཁྱོད་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ས་ཐོབ་བ་ལ་རང་དང་འཚམ་པའི་སྐྱོན་ཟད་ཅིང་ཡོན་
ཏན་ཐོབ་པའི་སྲིད།

གཉིས་བ་ནི། རྩོགས་པའི་ཞེས་བ་རྒྱུ་ལ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཉན་རང་ལས་

སྐྱལ་པའི་བསམ་པ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྲིད་དུ་སྐྱབ་
 པའི་དབང་པོའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་དམ་བཅས་ཤིང་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བཞེན་
 པ་ཡིན་པའི་སྲིད། ས་བདུན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲིབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་
 གཞོན་བྱས་ཏེ། དེ་ཐོབ་པའི་ཆེ་སྐྱད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་དེ་བཞེན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་
 འཇུག་ལྡང་བྱེད་བྱས་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ས་དེར་སྦྱིན་པ་སྐྱལ་པར་
 བསྐྱབ་པ་དང་། སྦྱིན་པའི་ཕན་ཡོན་བརྗོད་པ་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
 དངོས་དང་། སྦྱིན་པ་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་གཞན་གྱི་གོ་བྱེད་དུ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་
 པོ་ནི། དེ་ཆེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྒྱ་པར་སྦྱིན་
 བཅུའི་དང་པོ་སྦྱིན་པའི་པར་སྦྱིན་ཁྱོད་ལ་ལྷག་པར་ལྡན་ཏེ། སྦྱིན་པའི་མི་མ་སྐྱབ་
 རྩོགས་དང་བྲལ་ཞིང་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ལ་གནས་བཞེན་པ་ཡིན་པའི་
 སྲིད། གཉིས་པ་ནི། རང་ཤ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། སྦྱིན་པས་ཁྱོད་
 ལ་རང་ལས་སློང་དམན་པའི་གང་ཟག་གི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་སྤྱང་དུ་མི་རུང་བའི་
 ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་དཔོག་པའི་རྒྱ་བྱེད་དེ། ཁྱོད་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་
 རྩོགས་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཤ་སྦྱིན་པར་གཏོང་བ་ལ་གྲུས་པར་
 མཐོང་བའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཐོག་མར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མངོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་།
 སྦྱིང་རྗེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལ་སྐྱབ་མོང་དུ་བསྐྱལ་པ་དང་། ལྷང་ཚུབ་སེམས་
 དཔའི་སྦྱིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་བསྐྱལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱེ་བོ་ཞེས་རྟེན་པ་བཞེན་སྟེ།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལུབ་པས་པར་སྦྱིན་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མངོན་

པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བར་སྤྱིན་གཞན་ལས་སྤྱིན་པ་ལ་འགོད་པ་སྤྲོ་ཞིང་། ཚོར་བ་
སྤྲུག་བསྐྱེད་མཛོན་གྱི་ལྷན་ཚེའི་གསུང་འབུམ་ལ་སྤྱིན་པ་ལ་སྤྲུག་བསྐྱེད་པའི་བཅོས་ཀྱི་བདེ་བའི་
རྒྱུར་གྱུར་པའི་ལོངས་སྤོང་དེ་ཡང་སྤྱིན་པ་བཏང་བ་ལས་འགྲུང་བར་གཞིགས་ནས་
ཐོག་མར་དེའི་གཏམ་མཛད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྤྱིར་རྗེ་མེད་པའི་གང་
ཟག་གི་སྤྱིན་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྱིར་རྗེ་ཅན་གྱི་སྤྱིན་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་། ལྷན་
མོང་གི་དོན་བསྐྱེད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དེའི་སྤྱིན་པ་མཛོན་མཛོའི་རྒྱུར་བསྐྱེད་པ་དང་། དེས་ལེགས་
ཀྱི་རྒྱུར་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་རྗེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྤྱིར་
རྗེ་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་སྤྱིན་པ་མཛོན་མཛོའི་རྒྱུར་འགྲུང་ཏེ། གང་ཟག་དེས་རང་
བདེ་འབབ་ཞིག་གི་སྤྱིར་བཏང་བས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པའི་བཅོས་ཀྱི་བདེ་བའི་
རྒྱུར་གྱུར་པའི་ལོངས་སྤོང་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདི་ཡང་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གང་ཟག་དེའི་
སྤྱིན་པ་འང་དེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྲུང་ཏེ། དེའི་སྤྱིན་གནས་སྤྲོ་སྐྱབས་འགར་
འཕགས་པའི་སྤྱི་ལོ་དང་འཕྲད་ནས་དེས་ཐར་ལམ་བསྐྱེད་པའི་སྤོབས་ཀྱིས་སྤྱིར་བ་
འགོག་ཅིང་ཐར་བ་འཛོལ་བའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་ལ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ།
དེ་ཚོས་ཅན། ལྷན་ཚེའི་མེས་པ་དཔལ་དུས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་ལ་དགའ་བའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྤྱིན་པ་གཏོང་བའི་ཆེ་སྤོང་བ་ལོ་ཡིད་ཆེས་པར་མཛོང་བ་ཅན་གྱིས་
དགའ་བ་སྤྲུག་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། གང་སྤྱིར་བཏེ་བདག་ཅེས་པ་
རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྤྱིན་པའི་གཏམ་བདེ་ལེགས་ཀྱི་ཅ་བ་ཡིན་ཏེ།

སྤྱིར་རྗེ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་སྤྱིན་པས་མངོན་མཚོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་སྤྱིན་པ་ལ་ལྷག་པར་གྲུས་པའི་རྒྱ་
མཚོ་དང་། དེའི་སྤྱིན་པ་པར་ཕྱིན་གཞན་གྱི་རྒྱུར་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྗར་
ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ས་ཚོའི་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་སྤྱིན་པ་
གཏོང་བ་ལ་ལྷག་པར་གྲུས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཡོད་དེ། དེས་ཕྱིན་ནང་གི་བདོག་པ་ཐམས་
ཅད་བཏང་བས་སུལ་དུ་ཕྱིན་པའི་བདེ་བ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤོང་བའི་གཏམ་
ཚོས་པའི་སྟོབས་ལས་འོངས་པའི་རྒྱལ་སྐྱེས་འབགས་པའི་བདེ་བ་དེ། ཉན་རང་
འབགས་པ་རྣམས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པའི་བདེ་བ་ལས་ཀྱང་
ཆེས་ལྷག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལུས་བཅད་ཅེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྒྱལ་
སྐྱེས་འགའ་ཞིག་གི་སྤྱིན་པ་བཙོན་འགྲུས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུར་འགྲུར་ཏེ། ཆགས་
པ་མེད་པའི་ས་མ་ཚོའི་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་རང་གི་ཤ་བཅད་ནས་སྤྱིན་པ་
གཏོང་བའི་ཆེ་ལུས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཉམས་སྤོང་བ་ལ་དབགས་ནས་དེ་ལས་སྤོང་
འགྲུར་གྱིས་ལྷག་པར་འཕེལ་བའི་གཞན་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་རང་གི་བ་ལྷ་བྱུང་མཚོང་
ནས་དེ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་བཙོན་འགྲུས་ལྷག་པར་ཚོམ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རང་གི་
སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་དབགས་ནས་གཞན་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་མི་བཟོད་པ་རང་གིས་སྤོང་བ་ལྷ་
བྱུང་ཆུལ་དུ་རིག་ནས་དེ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་བཙོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱིན་པ་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྤྱིན་པའི་པར་

ཕྱིན་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེད་ཡོད་དེ། སྤྱིན་པའི་ལས་བྱ་བྱེད་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་
 ལྟོང་བར་མངོན་སུམ་དུ་ཉོག་པ་པོའི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་
 དང་། ས་དང་པོའི་རྗེས་ཐོབ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཚོས་འཛིག་རྟེན་པར་གྱུར་པའི་སྤྱིན་པ་
 གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཀུན་རྗེས་བདེན་པས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱིན་པའི་ལས་
 བྱ་བྱེད་གསུམ་ལ་དམིགས་པ་དང་བཅས་ཤིང་། དེ་ཡང་ས་དང་པོས་བསྐྱུས་པའི་
 གཞོང་བའི་སེམས་པ་ཡིན་གྱི། ལས་བྱ་བྱེད་གསུམ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལ་མི་བྱ་སྟེ།
 དེ་ལྟར་པར་ཕྱིན་གྱི་མིང་བཏགས་ནས་ཀྱང་སྟོན་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དོ། །འཛིག་
 རྟེན་པའི་ཐ་སྲུང་གྱང་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་སློལ་བཞག་པའོ། །གལ་ཏེ་གང་ཟག་འཛིག་
 རྟེན་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་སྤྱིན་པ་བསྐྱུས་པར་འདོད་ན་ཡང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་དུ་བྱར་མི་རུང་དོ། །གསུམ་པ་པོའི་མིང་དོན་གྱིས་མཇུག་བསྐྱུ་བའི། དེ་ལྟར་
 ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཚོས་ཅན།
 འོར་བུ་ཚུ་ཤེས་ལས་བྱུབ་པའི་སྐྱབ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 པ་བཞིན་དུ་ས་དང་པོའི་མི་མ་སྐྱུན་སྤོགས་ཐམས་ཅད་ལས་རྒྱལ་ནས་རྣམ་པར་
 གནས་ཏེ། ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

༡༡༽ གསུམ་གཉིས་པ་སྤེམ་མེད་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྤེམ་མེད་པ་ལ་གསུམ། མིང་གི་བྱང་བར་གྱིས་མངོར་བསྐྱེད།
 ཡོན་ཏན་གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད། མིང་དོན་གྱིས་མཇུག་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་

ཚུལ་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། ས་གཉིས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། དེ་
མ་མེད་པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། མི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་ཚུལ་གྱི་དེ་མ་སྤངས་པ་ས་རབ་ཏུ་
སྟེ་བའི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་སྟེང་། མི་ལམ་དུ་འཆལ་ཚུལ་གྱི་
དེ་མ་སྤངས་པར་ཐལ། ཚུལ་གྲིམས་གྱི་པར་སྟེན་རྫོགས་པའི་སྟེང་།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ས་དེར་ཚུལ་གྲིམས་སྟབས་པར་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་
གྲིམས་གྱི་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་གྲིམས་གྱི་པར་སྟེན་གྱི་དབྱེ་བཤོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཚུལ་གྲིམས་གྱི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པ་དང་། སྟོན་ཟད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། སྟོང་བདུན་ཀུན་སྟོང་དང་བཅས་པ་རང་གིས་འཕེལ་བ་དང་། ས་དང་པོ་
ལ་སྟོན་ཏེ་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། དེའི་ཤེས་བྱེད་དོ། །དེ་གསུམ། ལུས་ངག་
ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་དང་། གཉིས་དང་། གཉིས་གྱི་ས་རིམ་བ་བཞིན་ཏེ། ས་གཉིས་
བ་བ་ཚོས་ཅན། དག་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་རང་གིས་གསོག་པར་བྱེད་དེ། ལུས་ངག་
ཡིད་གྱི་རྒྱ་བ་བཅས་རང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ས་པོན་དང་བཅས་པ་དག་པས་རབ་ཏུ་སྟེ་
བའི་ས་བརྟེས་པའི་སྟེང་ས་བཅུ་བར། གྱི་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་དག་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའི་ས་དེ་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་འཕྲི་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོག་གཅོད་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཚོས་ཅན། དག་བའི་
ལས་ལམ་བཅུ་པོ་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པས་མི་གསོག་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་
དང་པོ་ལ་སྟོན་ཏེ་ས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་འཕེལ་བར་
བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་སྟེང་། ས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ལས་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་
པར་ཐལ། ས་གཉིས་པ་བ་དེ་ས་དང་པོ་ལ་ལས་དབང་པོ་བསྟན་པ་མཚོག་ཏུ་གྱུར་

བས་ཞི་ཞིང་འོད་ཆགས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐྱོན་ངོས་བརྒྱང་བ་དང་། དེས་དག་པར་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉེས་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་ཉོགས་
པའི་དགོ་སྐོང་ཚོས་ཅན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཚུལ་ཁྲིམས་བདེན་པར་བརྒྱང་ནས་བདག་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་དང་ལྡན་ལོ་སྟོམ་དུ་
ཚོམ་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉེས་ཏེ། ས་གཉེས་པ་པ་ཚོས་
ཅན། སོག་གཅོད་སོགས་གཞི་གང་ལས་སྐོང་བ་དང་། གང་ཞིག་སྐོང་བ་དང་། གང་
གིས་སྐོང་བ་གསུམ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། དེ་གསུམ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་
བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་པོན་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་ས་བརྟེས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ཚུལ་ཁྲིམས་མ་བསྐྱང་བའི་ཉེས་དམིགས། བསྐྱངས་པའི་
མན་ལོན། ས་གཉེས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ལྷག་པར་བསྟགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་ན་ངན་འགྲོར་ལྷུང་བ་དང་། དེར་ལྷུང་ན་སྐྱིན་པའི་འབྲས་
བུ་ལ་རྒྱན་མ་ཆད་དུ་ལོངས་སྟོན་མི་བྱས་པ་དང་། དན་སོང་ལས་ཀྱང་ཐར་པར་
དཀའ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱིན་པས་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉེས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན།
ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་ན་ལོངས་སྟོན་ལོད་ཀྱང་དེ་ལ་ལོངས་སྟོན་པའི་ལུས་རྟེན་བྱང་
པར་ཅན་རྟེན་པར་དཀའ་སྟེ། དེ་འཆལ་ན་ངན་འགྲོར་ལྷུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་སྐྱིན་
པས་ལོངས་སྟོན་དང་ལྡན་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་ན་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་ལོངས་
སྟོན་མི་བྱས་ཏེ། དེ་འཆལ་ན་ངན་འགྲོར་ལྷུང་ནས་སྐྱིན་འབྲས་ལ་ལོངས་སྟོན་པ་

ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། སྐྱེད་བཅས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉེས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཚུལ་ཁྲིམས་
 འཆལ་ན་ལོངས་སྐྱོད་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་འཆལ་ན་ངན་འགྲོར་སྐྱེས་
 བས་སྐྱེད་ཀྱི་སྐྱེན་པ་བཏང་བའི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་དང་བཅས་པ་ལོངས་སྐྱོད་པས་ཟད།
 ཕྱི་མའི་དོན་དུ་སྐྱེན་པ་སྐྱེལ་བར་མི་བྱེད་པས་ལོངས་སྐྱོད་འབྱུང་བའི་ཅ་བའང་ཟད་
 པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཅ་བ་དང་ལོ་ཉོག་གཉེས་ཀ་སྐྱེད་ཀྱི་སྐྱེན་པ་བཏང་བ་ལ་སྐྱེར་ཏེ།
 སྐྱེན་པའི་དོས་སྐྱེལ་གྱི་འབྲས་བུ་གང་འབྱུང་བ་དེ་ཅ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱིས་
 འཕེལ་བར་བྱས་པས་སྐྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་ཚེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཚུལ་
 འཆལ་ངན་འགྲོར་སྐྱུང་བ་དེ་ཚོས་ཅན། རང་དབང་མེད་པའི་ངན་འགྲོ་ལས་ཐར་བར་
 དཀའ་སྟེ། བདེ་འགྲོར་རང་དབང་དུ་གནས་པའི་ཚེ་ཡང་ངན་འགྲོའི་གཡང་ཁ་ནས་
 སྤྲིག་སྐྱུང་བསྐྱེད་ཏེ་རང་ཉིད་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱེན་པའི་གཏམ་མཛད་པའི་རྗེས་སུ་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་གཏམ་
 མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེན་པ་སྐྱེན་སོགས་
 གྱི་འབྲས་བུ་རྒྱུན་ཆད་མི་སྲིད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་མཛད་མཐོངས་ལེགས་ཀུན་གྱི་
 རྒྱུར་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉེས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན།
 ལོན་པས་སྐྱེན་པའི་གཏམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་གཏམ་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡོད་དེ། སྐྱེན་སོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་དགོས་པས་
 ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་ཚུད་མི་ཟ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་དེའི་རྗེས་སུ་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་
 གཏམ་མཛད་པའི་ཕྱིར། །གཉེས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉེས་ཏེ། དེ་ཚོས་

ཅན། སྤྱིན་སོགས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་འབེལ་ན། འབྲས་བུ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་
བ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏྲན་ཀུན་གྱི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་བསྡུགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སོ་སོའི་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་
ཏྲན་ཀུན་གྱི་གཞིར་བསྡུགས་ཏེ། མངོན་མཐོང་ས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རི་ལྗང་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། ས་གཉིས་པ་བ་ཚོས་ཅན། དཔེ་
གཉིས་བཞིན་དུ་ཚུལ་འཆམ་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་མི་སྲིད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བཀའ་གིས་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། ཤེས་
བྱ་ཚོས་ཅན། ས་གཉིས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ས་
གཉིས་པ་པའི་མཉམ་བཞག་གིས་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཕོར་གསུམ་བདེན་
མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་
དམིགས་བཅས་ཀྱི་སྲོང་བའི་སེམས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
རྒྱལ་སྲས་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། ས་གཉིས་པ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཚོས་ཅན། ཚུལ་
འཆམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་གཤུངས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་བའི་
ལས་ལམ་བཅུ་གཉི་མ་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟོན་ཀའི་རྒྱ་འོད་བྱི་མ་མེད་པས་སྐྱེ་བའི་ཡིད་ཀྱི་གཤུངས་པ་སེལ་
བར་བྱེད་པ་བཞིན་ལོ། །སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །།

༡༡། གསུམ་པ་པའི་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་པའི་འོད་བྱེད་པ་ལ་གསུམ། མིང་གི་ཁྱད་པར་གྱིས་མངོན་བསྟན།

ཡོན་ཏན་གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད། མིང་དོན་གྱིས་མཇུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
 གཉིས། དངོས་དང་། འོད་གྱི་དཔེའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱའི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བྱེད་དང་
 གསུམ་སྟེ། ས་གསུམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། ས་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཤེས་སྦྱིབ་
 གྱི་བྱུང་ཤིང་བསྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་མེ། ཞེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འོད་འབྱུང་བའི་
 དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་སྦྱིབ། གཉིས་པ་ནི། བདེ་གཤེགས་ཞེས་
 པ་རྟེན་པ་བྱེད་དང་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་གྱི་སྣང་བ་བྱུང་པར་ཅན་འབྱུང་
 སྟེ། ཉེ་མ་ཤར་བའི་སྤོང་ལ་གྱི་ཟངས་མདོག་ལྟ་བུའི་འོད་དང་མཚུངས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 གྱི་སྣང་བ་འབྱུང་བའི་སྦྱིབ། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱུང་ཚོས་གྱི་གཙོ་བོ་བཟོད་པའི་
 སར་སྦྱིན་བཤད་པ་དང་། ས་དེར་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ་དང་། སར་སྦྱིན་
 དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། ས་དེར་བཟོད་པ་ལྷག་པར་བསྟན་པ་དང་། བཟོད་པའི་
 བསྟེན་པ་དང་། བཟོད་པའི་སར་སྦྱིན་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྦྱིང་རྗེའི་
 སྦྱོབས་གྱིས་བཟོད་པ་ལྷག་པ་དང་། ཤེས་རབ་གྱི་སྦྱོབས་གྱིས་བཟོད་པ་ལྷག་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ་ཏེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞེ་སྟེ། ས་གསུམ་པའི་བྱུང་སེམས་ཚོས་
 ཅན། སྦྱིང་རྗེའི་སྦྱོབས་གྱིས་བཟོད་པ་ལྷག་པར་སྦྱན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཁྲོ་བས་བསྐྱང་སྟེ་
 རུས་པ་དང་བཅས་པའི་ཤ་སྲང་རེ་རེ་ནས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་སྦྱོད་ཅིང་བཅད་ཀྱང་
 དེ་ལ་སེམས་མི་འབྱུགས་པར་མ་ཟད་གཞན་གྱིས་སེམས་བསྐྱང་བས་སུན་སུམ་
 ཚོགས་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོའི་ཉེས་དམིགས་ལ་བསམ་ནས་ལྷག་པར་ཡང་བཟོད་པ་སྦྱེ་
 བའི་སྦྱིབ། གཉིས་པ་ནི། བདག་མེད་ཅེས་པ་རྟེན་པ་བཞེ་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཤེས་རབ་

ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་བཟོད་པ་ལྷག་པར་ལྡན་ཏེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྟན་
དང་འབྲ་བར་མངོན་སུམ་དུ་གཟེགས་པའི་ས་གསུམ་པའི་གོ་འཕང་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ཁོང་ཁོའི་ཉེས་དམིགས་དང་། བཟོད་པའི་པན་ཡོན་དང་།
དེས་ན་ཉུག་ཏུ་བཟོད་པ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁོང་ཁོས་སྲར་མེད་ཀྱི་
སྲུག་བསྐྱེད་སྟོབས་ཅན་བསྐྱེད་པ་དང་། སྲར་ཡོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འཛོམས་པ་དང་། དེ་མ་
ཐག་པར་འགྲོར་འཕེན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། གཞོད་བྱེད་ལ་ཁོང་ཁོ་བྱ་མི་རིགས་པ་
དང་། བཟོད་པ་སྟོམ་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞོད་པ་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། ཤེས་
བྱ་ཚོས་ཅན། གཞོད་པ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ལ་ཁོ་བ་སྟོམ་པར་མི་རིགས་ཏེ། ཁོ་བ་བྱས་
པས་ཚེ་འདྲིར་འདོད་དོན་མི་འགྲུབ་ཅིང་ཕྱི་མའི་བདེ་བ་དང་འགལ་བའི་དཔུལ་བའི་
སྲུག་བསྐྱེད་འཕེན་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ནི། སྟོན་བྱས་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་
ཅན། གཞོད་བྱེད་ལ་བཟོད་པ་སྟོམ་པར་རིགས་ཏེ། གཞོད་བྱེད་ཀྱིས་གཞོད་པ་བྱས་པ་
དེ་སྲར་རང་གིས་མི་དགོ་བ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་སྤོང་ནས་འཛད་པ་ཡིན་པ་ལ། སྲར་
ལང་ཁོང་ཁོས་པར་འགྲོའི་རྒྱར་སྒྱར་བས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། དགོ་ཅུ་འཛོམས་པ་དང་། ལང་ཚོ་འཛོམས་པ་དང་། ཤེས་
རབ་འཛོམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁོང་
ཁོའི་“ཚེས་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་སྟེག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དབའ་རྣམས་ལ་
ཁོས་པའི་སེམས་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་དགོ་བ་བསྐྱེད་པ་
བརྒྱུད་བསགས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཅོམ་གྱིས་འཛོམས་ཤིང་། དེའི་རྣམ་སྟོན་གྱི་མཚམས་

༡ [མ་ཕྱི། ༡༠བཟན། ཚེས་ ཞོལ། ༡བཟན། ཚོས།]

ཀྱང་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མི་སྲུག་ཅེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་
 ཅན། ཁོ་བས་ལང་ཚོ་འཛོམས་ཏེ། ཁོ་བས་ཁོ་གཉེར་སྲུང་ཅིང་བཞེན་རས་ནག་པོར་
 བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་དབང་གིས་དམ་པ་མིན་པའི་བྱ་བ་ལ་འབྲིང་པའི་ཕྱིར།
 གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་དང་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁོ་བས་རིགས་མི་
 རིགས་དཔྱོད་པའི་རྣམ་དཔྱོད་འཛོམས་ཏེ། ཁོ་བས་ཟེལ་གྱིས་ལོན་ལས་སྐྱང་དོར་ལ་
 མོངས་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མི་བཟོད་པ་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁོང་ཁོས་དེ་
 མ་ཐག་ངན་འགྲོར་འཕེན་ཏེ། ཁོང་ཁོ་ སྤྲིག་པ་སྟོབས་ཆེན་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བཟོད་པས་ཞེས་པ་རྐང་པ་ལྔ་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བཟོད་པས་སྐྱོན་དེ་
 དག་དང་འགལ་བའི་ཡོན་ཏན་འདྲན་པར་བྱེད་དེ། བཟོད་པས་གཟུགས་མཛེས་པ་དང་།
 དམ་པ་རྣམས་གྱིས་འདོད་པ་དང་། སྐྱང་དོར་གྱི་གནས་ལ་མཁས་པ་དང་། ཆེ་གཞན་དུ་
 ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་སོགས་སྟེར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སོ་སོའི་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ།
 དེ་ཚོས་ཅན། སྐྱེ་འཕགས་གྱི་ཁོ་བ་དང་བཟོད་པའི་སྐྱོན་ཡོན་རིག་པར་བྱས་ནས་ཉག་
 ཏུ་བཟོད་པ་བསྟེན་པར་བྱ་སྟེ། ཁོང་ཁོས་མི་འདོད་པ་མཐའ་དག་འདྲན་ཅིང་། བཟོད་
 པས་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་འདྲན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྫོགས་སངས་ཞེས་པ་རྐང་
 པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ས་གསུམ་པའི་
 རྗེས་ཐོབ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། མཉམ་བཞག་གིས་བསྐྱེད་
 པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕར་ཕྱིན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་འདྲན་པའི་རྣམས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་འཛོམས་

སའི་རྒྱས་སའོ། །དང་པོ་ནི། ས་དེར་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། ས་གསུམ་པ་བ་ཚོས་
 ཅན། ཡོན་ཏན་ཁྱད་སར་ཅན་གཞན་ཡང་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་དེ། བསམ་གཏན་གཟུགས་
 མེད་དང་ཚད་མེད་བཞི་དང་མངོན་ཤེས་ལྡེ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་སའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
 ལ་གཉིས། རང་གི་ཉོན་མོངས་འཛོམས་སའི་རྒྱས་པ་དང་། གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་
 འཛོམས་སའི་རྒྱས་སའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་ཆགས་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་
 ཚོས་ཅན། རང་རྒྱུད་གྱི་ཉོན་མོངས་སའ་ཆེར་བད་དེ་རྟེན་འབྲེལ་འཕོ་བ་མེད་པ་དང་།
 འཇིག་པ་མེད་སའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་སའི་ས་གསུམ་སའི་གོ་འཕང་བརྟེན་
 སའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེས་ཀྱང་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་
 རྒྱུད་གྱི་འདོད་ཆགས་འཛོམས་ཏེ། ལྷའི་དབང་སའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་སྐྱེ་བ་བཟུང་ནས་
 གཞན་གྱི་འདོད་སའི་འདོད་ཆགས་ལོག་སའི་ཐབས་སྐབ་ཅིང་འདོད་སའི་འདམ་ནས་
 འདོན་པ་ལ་མཁས་སའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྟེན་གྱི་ཁྱད་སར་དང་།
 ཚོགས་གཉིས་གང་གིས་བསྐྱས་པ་དང་། སྐྱ་གང་གི་རྒྱ་ཡིན་སའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིན་
 སོགས་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། སར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་ཚོས་ཅན། རྫོང་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དབའ་བྱིས་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་བྱིས་སའི་རྟེན་ཅན་ལ་
 བསྐྱགས་སའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྱོར་སྐབ་སྐྱ་བས་དེ་ལྟར་
 བསྐྱགས་སའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཚོགས་
 གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་ཏེ། ཐབས་ཀྱི་ཆར་བྱུང་སའི་

སས་བསྐྱེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་
 གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གཟུགས་སྐྱའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། བར་ཕྱིན་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ཀྱང་གོ་བར་འགྱུར་
 རོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ས་གསུམ་པ་བཙུགས་ཅན། རང་
 རྒྱུད་ཀྱི་ས་གསུམ་པའི་བོགས་ཀྱི་ཕྱུག་པ་ཐོག་མར་བསལ་ནས་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ས་
 གསུམ་པ་སྐྱེ་བའི་བོགས་ཀྱང་སེལ་བུས་ཏེ། ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བརྟེན་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། རང་གཞན་གྱི་སྐྱོན་འདོམས་པ་ལ་ཆེས་རྣོ་བར་འཇུག་ཀྱང་སྐྱོན་
 ལྡན་གྱི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཁོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། བཟོད་པའི་བར་ཕྱིན་ལ་གོམས་ཤིང་སྤྱིང་རྗེས་
 རྒྱུད་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པ་བཤམ་ཟིན་ཏོ། །།

།ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤམ་པ།།

བཞི་པ་ས་འོད་འཕྲོ་བ་ལ་གསུམ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། མིང་གི་ཁྱད་
 པར་དང་། མིང་གི་ཐ་སྙད་དེ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་མོ་ནི། ཡོན་ཏན་ཞེས་པ་
 རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
 ཐམས་ཅད་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཕྲོ་སྟེ། དགོ་བའི་བྱ་བ་ལ་སྐྱོ་བ་དང་ལྡན་པ་ཁོ་
 བ་ལ་ཡོན་ཏན་གསར་དུ་ཐོབ་པ་དང་། ལོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་ཡངས་པར་འགྱུར་བའི་
 ཕྱིར། བཙོན་འགྲུས་དེ་རང་འགྲུས་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། སྤ་མའི་
 སྐྱེལ་བའི་ཚོས་དེ་རྟོགས་སུ་དགོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བཙོན་འགྲུས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་
 གཉིས་ཏེ། ས་བཞི་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། ས་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བཙོན་འགྲུས་

གྱི་པར་སྤྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྒོ་ནས་བཙོན་འགྲུས་ལྷག་པར་འབར་
བའི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་བཞི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྤང་བྱ་བ་ལའི་བྱུང་པར་རོ། །དང་པོ་ནི།
དེར་ནི་ཞེས་པའི་རྐང་བ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་པའི་མིང་གི་ཐ་
སྟེད་བྱར་བྱུང་སྟེ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་བསྐོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤར་ས་གསུམ་
པར་བཤད་པའི་ཟངས་ཀྱི་སྤང་བ་ལས་ལྷག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་དང་བཅས་པའི་
དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་བཞི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། རང་དུ་ཞེས་བ་རྐང་བ་
གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྤངས་པའི་བྱུང་པར་ལྷན་མེད་བ་དང་ལྷན་ཏེ། བདག་དང་
བདག་གིར་འཛིན་བ་དང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་པལ་ཆེར་བཙོམ་
པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་བ་བཞི་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།

།ས་ལྷ་བ་སྤྱང་དཀའ་བ་བཤད་པ།།

ལྷ་བ་ས་སྤྱང་དཀའ་བ་ལ་གཉིས། མིང་གི་བྱུང་པར་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་
པར་རོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ཉིད་ཅེས་བ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། ས་ལྷ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་
ཅན། སྤྱང་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བྱོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་འཛིན་ཉེན་གྱི་
ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སྟེང་བུའི་བདུད་ཀུན་གྱིས་པམ་པར་བྱེད་མི་རུས་
པའི་བྱོད་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ལྷ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། བསམ་གཏན་
ཞེས་བ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། ས་ལྷ་པའི་བྱང་སེམས་ཚོས་ཅན། སའི་ཡོན་ཏན་སྤུན་
སུམ་ཚོགས་པ་མངའ་སྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་པར་སྤྱིན་ལྷག་པར་རྫོགས་ཤིང་རྫོགས་

བཟང་པོ་འབགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བདེན་པ་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཤེས་པ་ཞིབ་མོས་
རྟོགས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཚོར་པའི་བྱིད་ སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་བཤད་ཟིན་གོ།
༥༥

༧ །ས་རྒྱལ་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ།༧

རྒྱལ་པ་ས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་གསུམ། དུམ་ཅན་སའི་མིང་དོན་གྱིས་མངོར་
བརྟན་པ་དང་། དུམ་སྟོང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་
སྟོན་པ་མཇུག་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཤེས་ལྡན་གྱི་ཆེ་བ་བརྗོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་དུ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ས་རྒྱལ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཤར་བྱིན་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གསུམ་པ་བརྟན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཅིང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱལ་པ་ཡིན་པའི་
བྱིད་ འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཚོར་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཤར་བྱིན་རྫོགས་པའི་བྱིད་
གཉིས་པ་ནི། རི་ལྗང་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཤར་བྱིན་ཚོས་ཅན། ཤར་
བྱིན་གཞན་ལས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། མིག་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུས་དམིགས་སུ་བྱས་ཏེ་
ལོང་བའི་ཚོགས་གྲོང་ཁྱེད་དུ་བསྐྱོད་པ་ལྟར། ཤར་བྱིན་གཞན་རྣམས་ཁྱོད་ཀྱིས་
དམིགས་སུ་བྱས་ཏེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སར་བསྐྱོད་དགོས་ཀྱི། ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་སུ་དང་
བལ་ན། བསྐྱོད་མི་རུས་པའི་བྱིད་ ཤར་བྱིན་གཞན་གྱི་དམིགས་སུ་བྱེད་པར་ཐལ།
ཡང་དག་པའི་ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཚོང་བས་ཁྱེད་པར་དུ་བྱས་

སའི་སར་སྤྱིན་ཡིན་སའི་སྤྱིར།

གཉེས་ས་ལ་གསུམ། གང་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་ས་དང། གདུལ་བྱ་གང་ལ་
བཤད་ས་དང། ཚོས་གང་བཤད་སའོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྷར་ཞེས་ས་རྒྱུ་བ་བཞི་སྟེ།
སློབ་དཔོན་རྒྱ་གཞུང་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་གཞན་ལ་
སློབ་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་སར་འཆད་མི་རུས་ཀྱང། སློབ་དཔོན་
གཞན་ལ་སློབ་ནས་འཆད་རུས་ཏེ། ས་དུག་ས་ལ་གནས་སའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔལ་དེས་ཆེས་ཟབ་སའི་ཚོས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ས་དེ་
ལྷར་སློབ་དཔོན་སྐྱུ་སྐྱུ་གྱིས་དེས་དོན་གྱི་ལུང་དང་རིགས་ས་ཡང་དག་གིས་རྒྱས་
སར་གཏན་ལ་སའི་གཞུང་དང་མན་ངག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཁྱེད་ཀྱིས་སྤྱིན་
ཅི་མ་ལོག་སར་འཆད་རུས་སའི་སྤྱིར།

གཉེས་ས་ལ་གསུམ། སློབ་བརྟགས་ས་དང། སློབ་རུང་གི་གདུལ་བྱ་སློབ་ཉིད་
གྱི་ཡོན་ཏན་ཀུན་འབྱུང་བ་དང། དེ་ལ་ཉན་སར་གདམས་སའོ། །དང་པོ་ནི། སོ་སོའི་
ཞེས་ས་རྒྱུ་བ་བཞི་སྟེ། སློབ་ས་ཉིད་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་སའི་གཏམ་སོས་ས་ཅན་གྱིས་
ནང་དུ་དགའ་བ་སུལ་དུ་སྤྱིན་ས་འབྱུང་ཞིང་དེའི་དབང་གིས་མིག་ནས་མཆི་མ་འཛྲ་
ས་དང། ལུས་གྱི་བ་སྐྱུ་ལྡང་བའི་ལུས་གྱི་བ་སྐྱུ་ཁྱེད་སར་ཅན་དང་ལྡན་སའི་ཚོགས་
ལམ་ས་དབང་པོ་གིན་ཏུ་རྟོན་པོ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་བདེན་ས་བསྟན་སར་
འོས་ཏེ། དེ་བསྟན་སའི་སློབ་དུ་གྱུར་ས་ཡིན་སའི་སྤྱིར། དེར་བལ། དེ་བསྟན་སའི་སློབ་
རུང་གི་ཚོས་ཐར་ས་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་དགོ་ཅ་ཁྱེད་སར་ཅན་རྒྱུད་ལ་ལྡན་སའི་སྐྱེས་བུ་
ཡིན་སའི་སྤྱིར།

གཉེས་པ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་པ་རྒྱལ་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྩོད་ལ་སྤོང་ཉིད་སྤྱིན་ཅི་མ་
 ལོག་པ་གོ་བའི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཡོན་ཏན་ཀྱན་འབྱུང་སྟེ། སྤོང་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཉན་
 པའི་སྤྱིར་དུ་ལུས་རྟེན་བྱུང་བར་ཅན་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལེན་
 པ་དང་། དེའི་ཆེ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་མི་འཕོངས་པའི་སྤྱིར་སྤྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་། སྤོང་
 ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤྱིར་རྗེས་ཟེན་པས་སངས་རྒྱས་འཕྲོད་དགོས་པར་མཐོང་ནས་སྤྱིར་རྗེ་
 བསྟེན་པ་དང་། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པའི་སྤྱིར་དུ་བཅོད་པ་བསྐྱོམ་པ་དང་།
 བྱང་ཚུབ་མ་ཐོབ་པར་དུ་དགོ་ཅ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་སྤྱིར་རྗོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཏུ་
 བསྐྱོ་བས་རྒྱས་འདེབས་པ་དང་། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ཟབ་མོ་སྤོན་པའི་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གྲུས་པ་བྱུང་བར་ཅན་འབྱུང་བའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཟབ་
 ཅིང་ཞེས་པ་རྐང་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྤོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་འཆར་
 པའི་ལམ་འདི་མཉན་པར་འོས་ཏེ། རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་མཐའ་དག་གིས་སྤོང་པའི་
 ཟབ་མོ་དང་དེ་གོ་བའི་སྤོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་སྤྱིན་སོགས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ཉམས་
 སུ་ལེན་པ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཏེ་གོམས་པས་ས་དང་པོ་ཐོབ་རུས་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། བདག་མེད་གཉེས་རྒྱས་པར་བཤམ་པ་དང་། སྤོང་ཉིད་
 བཅུ་རྒྱལ་བཤམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་བཤམ་པ་དང་། གང་
 ཟག་གི་བདག་མེད་བཤམ་པའོ། །

ཁྲིམས་ཀྱི་བདག་མེད་བཤམ་པ།

དང་པོ་ལ་གཉེས། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་དམ་བཅའ་བསྟན་པ་དང་། དེ་

སྐྱུལ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ཅེས་པ་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཏེ། རྩེ་
བར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཚོས་ཅན། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་
སྐྱུང་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་སྐྱུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་གཞོན་པར་འགྱུར་
བའི་ལྷིང་། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རྒྱ་འབྲས་འཚོལ་བར་
ཐལ་བའི་ལྷིང་། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡ་གྲུལ་སོ་སོ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འགྲུབ་
བའི་ལྷིང་། རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དུས་རེས་འགའ་སྐྱེ་བར་དམིགས་
བའི་ལྷིང་།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་
དབེན་པར་བསྟན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཉེན་འབྲེལ་དུ་བསྟན་པ་དང་། རིགས་
པས་རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པའོ། །

།བདག་སྐྱེ་དགག་པ།།

དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་བདག་སྐྱེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དེ་འགོག་པའི་
རིགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དང་། བདག་སྐྱེ་ཁས་སྦྱངས་ན་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་
འཚོལ་བར་ཐལ་བའི་ཉེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བདག་སྐྱེ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་
དུ་དགག་པ་དང་། བཀག་པའི་མཇུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། ཐ་སྐྱེད་དུ་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱེ་བ་དོན་
མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། སྐྱུག་མེད་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ནི་ཞེས་པ་རྒྱུ་པ་གཉིས་
ཏེ། རྩེ་བར་གྱི་ཚོས་ཅན། སྐྱུང་ཡང་ས་པོན་གྱི་སྐྱེད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སྐྱེ་བའི་

འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། ས་བོན་གྱི་དུས་ནས་ཁྱོད་ཆ་ཤས་
ཐམས་ཅད་གྱིས་ས་བོན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། བདག་སྐྱེ་གཞན་སྐྱེ་
ཁས་ལེན་པ་ཀུན་གྱིས་འབྲས་བུའི་སྐྱེ་དུས་རྒྱུའི་རྗེས་སུ་འདོད་པ་ལ་འབྲོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་སུ་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་གྱིས་
སྐྱེས་ཟིན་པ་སྐར་ཡང་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་སྐྱེ་མི་རིགས་པའི་དམ་བཅའ་
དང་། དེ་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་སྐྱོན་སྐོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེས་
པར་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། ས་བོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཚོས་ཅན། སྐར་ཡང་ཁྱོད་རང་
གི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་སྐད་ཅིག་
དང་པོའི་དུས་ན་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་གྱིས་རྗོགས་པར་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་
སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་དམ་བཅའ་བྱས་ནས་བྱུང་
བ་དེ་མ་བྱུང་བར་རྟོགས་ན། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་འཆད་པར་
འགྱུར་བའི་ཐུག་མེད་གྱི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་ཟིན་ཞེས་པ་རྐང་པ་གསུམ་སྟེ། རྐང་པ་གསུམ་པ་ཡང་
རྐང་པ་ནས། བས་གྱི་ས་བོན་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལྷན་ཉམས་པ་ཅེས་ཡང་མེད་པར་
འཁོར་བ་མ་སྐོངས་བར་དུ་རིགས་འབྲེ་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་ལས་
སྐྱེ་བ་གང་ཞིག དེ་ལྟ་ན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་ཡང་ཁྱོད་རང་རྗོགས་པར་སྐྱེ་
བའི་དངོས་རྒྱ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་སུ་ཚང་བ་དང་། ཡང་སྐད་ཅིག་གསུམ་པའི་
དུས་སུ་རྗོགས་པར་སྐྱེ་བའི་དངོས་རྒྱ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་ཚང་བ་སོགས་
གྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ལས་ནས་གྱི་སྐྱེ་བུ་སོགས་སྐྱེ་བ་མི་

སྲིད་པར་ཐལ། རྫོང་སྤང་རོ་སོགས་སུ་འགྱུར་བ་མེད་པར་དེ་དག་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པ་
གང་ཞིག་ རྫོང་རྣམས་ལ་འགྱུར་བ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་འཁོར་བ་མ་སྐྱོངས་པར་དུ་སྐྱེ་
བའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་བཞི། ལྷ་གྲུ་ས་བོན་གྱི་འཛིག་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། ལྷ་འབྲས་
ཐམས་ཅད་འདྲེས་པར་ཐལ་བ་དང་། ས་བོན་གྱི་གནས་སྐབས་བཏང་ནས་ལྷ་གྲུ་
འགྱུར་ན་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉམས་པ་དང་། རང་བཞིན་གཅིག་ན་གྲུ་དུས་སྲིན་
ཅི་ལོག་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་བོ་ནི། རི་ལྗང་ཞེས་པ་རྒྱུ་ལ་གཅིག་སྟེ། ལྷ་གྲུ་ཚོས་ཅན།
ས་བོན་གྱི་འཛིག་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་སྲིད།
གཉིས་པ་ནི། བྱེད་ལྷ་ཞེས་པ་རྒྱུ་ལ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ས་བོན་དང་དབྱིབས་
དང་ཁ་དོག་དང་རོ་དང་རྒྱས་པ་དང་སྲིན་པ་སོ་སོར་མེད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུ་པའི་གཅིག་ཡིན་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྒྱུ་ལ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ས་བོན་དང་རང་
བཞིན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་བོན་གྱི་གནས་སྐབས་བཏང་ནས་རྫོང་གྱི་རོ་བོར་
འགྱུར་དགོས་པའི་སྲིད། བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྒྱུ་ལ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན།
རྫོང་གྱི་དུས་ན་ས་བོན་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་རྫོང་གྲང་མ་གྲུབ་པའམ། ཡང་ན་རྫོང་
བཞིན་དུ་རྫོང་གྱི་དུས་ན་ས་བོན་ཡང་གྲུབ་པར་ཐལ། རྫོང་དང་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུ་པའི་གཅིག་ཡིན་པའི་སྲིད། རྫོང་དང་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་དུ་ཁས་
ལྡན་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ཁས་ལྡན་པ་ལ་འཛི་རྒྱུ་བཤམ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་
སྲིད། གཉིས་པ་ནི། གང་སྲིད་ཞེས་པ་རྒྱུ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བདག་

སྐྱེ་བ་སྙད་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་གྲུབ་ན་ས་སྐྱུག་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་མཐས་སློམ་
 བསྐྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གྲུབ་དགོས་པ་ལས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ས་སྐྱུག་གཅིག་ཏུ་
 ཁས་ཀྱང་མ་སྐྱུར་ཚད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད། གཅིག་ཏུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་
 པར་ཐལ། ས་པོ་ཞིག་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱུ་གུ་འགྱུར་བ་འདི་གཉེན་པའི་མདོན་སྐྱུ་ཚད་
 མས་གྲུབ་པའི་སྲིད། གཉེས་པ་ནི། དེ་སྲིད་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉེས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན།
 བདག་སྐྱེ་བ་སྙད་དང་དོན་དམ་གཉེས་ཚད་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་གྲུབ་པ་ལ་དེ་སྐྱད་
 བཤད་པའི་རིགས་པས་གཞོན་ཅིང། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས་དགག་བྱ་ལ་དོན་
 དམ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་སྐྱར་བར། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་སྲིད་ཞེས་སློམ་པ་དགོས་
 པ་དང་བཅས་པའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ནི། བདག་ལས་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ལས་བྱ་
 རྱེད་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བའི་སྲིད། བདག་
 ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་སྐྱུར་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། བདག་སྐྱེ་ཁས་སྐྱུར་པ་ལ་ཉེས་པ་མཐའ་
 ཡས་པར་འགྱུར་བའི་སྲིད། དེར་ཐལ། རྒྱ་འགྲུས་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་བའི་
 སྲིད།

།གཞན་སྐྱེ་སྲིད་དགག་པ།།

གཉེས་པ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ལ་གཉེས། སྲིད་དགག་པ་དང་། རྣམ་རིག་པའི་
 འདོད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། བདེན་པ་གཉེས་ཚད་ཏུ་གྲུབ་པ་
 དགག་པ་དང་། བགག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སློང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། གཞན་སྐྱེ་དེ་

ཁོ་ཉིད་ཏུ་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཏུ་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གཞན་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་པ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་མིན་པའི་
རིགས་པ་བསྟན་པ་དང་། མཐའ་བཞིར་བརྟགས་ནས་དེ་དག་དགག་པ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཉ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་པ་
ཉམས་པར་ཐལ་བས་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ལ་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ།
ས་ལུའི་སྤྱ་གྲུ་ཚོས་ཅན། ས་ལུའི་ས་བོན་ལས་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྒྱབ་པ་ལ་བརྒྱུག་ན་གཞོན་པ་ཅི་ཡོད་སྟུམ་ན།
མི་སྤྱེ་ལས་ཀྱང་སྤྱན་པ་འབྲུག་པོ་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གཞན་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། ཞེས་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་མགོ་བསྐྱེད། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རྒྱ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་པ་མི་ཉམས་པའི་
ལན་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་
ཅན། རྒྱ་ཀུན་ལས་རང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་ཀུན་སྐྱེ་བར་ཐལ། རྒྱ་འབྲས་སུ་འདོད་
པའི་ས་སྤྱུག་དང་། མི་འདོད་པའི་མི་སྤྱེ་དང་སྤྱན་པ་སོགས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་
གཞན་ཏུ་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་
པར་བརྒྱབ་བྱ་དང་མཚུངས་པས་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རབ་ཏུ་ཞེས་པ་རྐང་པ་
བཞེ་སྟེ། ཀུན་ལས་ཀུན་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་པ་མཐོང་བའི་སྤྱིར། འདི་ལྟར་རང་
བཞེན་གཞན་ཏུ་མཚུངས་ཀྱང་ས་སྤྱུག་ལྟ་བུ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་
གཏོགས་པ་དང་། ཕན་འདོགས་རུས་པ་སོགས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་གྱི། དེ་དག་མ་ཚང་
པའི་སྤྱང་སྤྱན་སོགས་མ་ཡིན་ཚོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞེ་སྟེ།

ས་ལུའི་ས་བོན་ཚོས་ཅན། ཉན་གྱི་ས་བོན་སོགས་བཞིན་དུ་ས་ལུའི་སྐྱ་གྲ་དང་
རིགས་གཅིག་དང་རྒྱུད་གཅིག་དུ་གཏོགས་པ་དང་པན་འདོགས་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་དང་འོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། རིགས་པ་དངོས་དང་། རྒྱ་ལྟམ་དུས་མཉམ་གྱི་དཔེ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་གྲ་ཞེས་པ་རྒྱ་ལ་བཞི་སྟེ། རྒྱ་གྲ་ཚོས་ཅན། རྫོང་རྫོང་
རང་གི་རྒྱ་ས་བོན་རྣམ་པར་མ་འཇུག་པའི་དུས་ན་མེད་པར་ཐལ། རྫོང་དེ་དང་དུས་
མཉམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་བོན་ཚོས་ཅན། རྫོང་རྒྱ་གྲ་དང་འོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་རྫོང་གྱི་དུས་ན་རྒྱ་གྲ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་
རྫོང་གྱི་དུས་ན་གཞན་པ་རྒྱ་གྲ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྫོང་ལས་དེ་སྐྱེ་བ་གཞན་
སྐྱེ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་གྱི་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པ་དང་།
མིག་སོགས་གྱི་དཔེ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཚོད་པ་དགོད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཞེས་པ་
རྒྱ་ལ་གཞན་སྟེ། སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་དུས་མཉམ་པ་བཞིན་དུ་ས་བོན་འགག་པ་
དང་རྒྱ་གྲ་སྐྱེ་བ་དུས་མཉམ་པས་ས་རྒྱལ་གྲང་དུས་མཉམ་ལ། དེས་ན་རང་བཞིན་
གཞན་ཡང་ཡིན་འོ་ཞེ་ན། ལན་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྒྱ་ལ་སྐྱེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན།
སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་ས་རྒྱལ་དུས་མཉམ་པའི་དཔེར་མི་རུང་བར་ཐལ། སྲང་མདའི་
མཐོ་དམན་ལ་དུས་གཅིག་པ་ཡོད་ཀྱང་ས་རྒྱལ་དེར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། མི་རུང་བར་
ཐལ། རྒྱ་གྲ་སྐྱེ་བཞིན་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པའི་མ་འོངས་པ་ཡིན་ལ། ས་
བོན་འགག་བཞིན་པ་དེ་འགགས་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པའི་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ས་ལྷུག་དུས་མི་མཉམ་ཡང་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང། ས་བོན་འགག་བའི་བྱ་བ་དུས་
མཉམ་མོ་ཞེ་ན། ལྷ་གྲུའི་སྐྱེ་བ་ཚོས་ཅན། བྱེད་བ་སྟེ་སྐྱེ་བ་ལོ་ལྷ་གྲུ་དང་དུས་མཉམ་
དུ་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྟེན་བརྟེན་བ་ཡིན་པའི་སྲིད།
འདོད་ན། ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པའི་ཚེ་ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། བྱེད་ལོ་ལྷ་གྲུ་
མེད་པའི་སྲིད།

གཉིས་བ་ནི། གཤམ་ཉེ་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། མིག་ཤེས་དེ་རང་གི་ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་རྒྱ་མིག་སོགས་དང། མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱ་གུན་འགྲོ་ལྷ་དང་དུས་མཉམ་པའི་
རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པས་གཞན་སྐྱེད་རུང་ངོ་ཞེ་ན། མིག་ཤེས་ཚོས་ཅན། དེ་དག་ཁྱོད་
སྐྱེད་བྱེད་དུ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་དུས་ན་ཁྱོད་སྐྱེས་ཟིན་པའི་སྲིད། དེ་
མ་གྲུབ་ན། དེ་དག་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་དུས་ན་
མེད་པའི་སྲིད་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ལ་མཐའ་བཞིར་བརྟགས་པ་དང། བརྟགས་ནས་དགག་བ་གཉིས།
སྐྱེད་པར་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་གཉིས་ཉེ། རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་པའི་འབྲས་
ལུ་སྐྱེད་ན་མཐའ་བཞིས་བསྐྱེས་པ་གང་སྐྱེད། བཞི་ཁ་ལྷར་ཡང་མི་འཐད་དོ། །ས་བོན་
ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ལྷ་གྲུ་ཁྱོད་ཀྱི་དུས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་བ་སྐྱེད་བ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་སྐྱེད་བ་དགོས་པ་རུང་བཤད་ཀྱང་མེད་པའི་སྲིད། རྒྱ་དུས་ན་མེད་པ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ལྷ་གྲུ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་ཁྱོད་ཀྱི་
དུས་ན་མེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་དུས་ན་མ་ཡང་འབྱུང་མི་
སྲིད་པའི་སྲིད། འདོད་ན། ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་དེ་བོང་རྒྱ་ལྷར་མེད་

པའི་ཕྱིར། ལྷ་གྲུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའང་མི་སྐྱེད་དེ། ལྷ་གྲུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀར་
འགྲུར་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའང་
མི་སྐྱེད་དེ། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་བ་སྐྱེད་དུ་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལ། ཚོད་པ་དང་ལན་གོ། །དང་པོ་
ཅི། གང་གིས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། གཞན་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཕྱིར་དུ་དོན་དམ་དཔྱོད་
པའི་རིགས་པ་བརྗོད་པ་དོན་མེད་པར་བཤམ། དེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཚད་མས་
གཞོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་སྐྱེ་སྐྱབ་པ་ལ་ཡང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་དགོས་པ་
མེད་པར་བཤམ། དེ་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས།

གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པའི་ཡུལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་དང་། གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་
མི་གཞོད་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྣམ་གཞག་སྐྱིར་བསྟན་པ་
དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་།
ཀུན་རྗེ་བ་བདེན་པའི་དབྱེ་བ་དང་། གཞན་སྐྱེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་
པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ཅི། དངོས་ཀུན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཕྱི་
ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡུལ་ཡང་དག་པ་མཐོང་
བས་རྟེན་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་མཐོང་བས་རྟེན་པའི་ས་
སྐྱུག་སོགས་བྱ་བ་བྱེད་ཀུས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། བདེན་པ་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཡང་དག་པ་མཐོང་བ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་རྟེན་པའི་
དོན་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། མཐོང་བ་འཇུག་པ་བསྐྱེད་པའི་ཚད་མས་རྟེན་པའི་

དོན་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དུལ་ཅན་ལ་ཡང་ལོག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང། དུལ་ལ་ཡང་
ལོག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཡོད་མི་སྲིད་པའི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དཔེ་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐོང་བ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དུལ་ཅན་ལ་
ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རབ་རིབ་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་དང་བཟུང་བའི་དབང་
ཤེས་སོགས་འཛིག་ཉེན་པའི་སློབ་ལ་སྟོན་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང། གཞོན་བཅས་ཀྱི་
ཤེས་པ་རྣམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞོན་པ་མེད་ཅེས་ལ་
རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དུལ་ལ་སྟོན་ཏེ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། གཞོན་
པ་མེད་པའི་དབང་པོ་བྱུག་གི་གཟུང་དུལ་འཛིག་ཉེན་པའི་སློབ་ལ་སྟོན་ཏེ་ཡང་དག་
ཀུན་རྫོབ་དང། གཞོན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོའི་བཟུང་དུལ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མི་ཤེས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལྷན་སྟེགས་
རྣམས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་གང་བཟག་གི་བདག་དང་སྐྱུ་མའི་སྐྱུལ་གཞི་ཏྲ་སྒྲུང་རང་
མཚན་བར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དག་ལ་ཚད་མས་གཞོན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ནི། མིག་ནི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མཐོང་བས་
རབ་རིབ་མེད་པའི་ཤེས་པས་མཐོང་བ་ལ་མི་གཞོན་པ་ལྟར། གཞན་སྐྱེ་བཀག་པ་ལ་
འཛིག་ཉེན་པའི་སློབ་མི་གཞོན་པར་ཐལ། གཞན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་
པར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ངོས་བཟུང་བ་དང། དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་དཔེའི་སློབ་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཉི་སྤྲུག་ཅེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ།

གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ལ་སྐྱིབ་པར་བྱེད་པའི་སྐོ་ཀུན་རྫོང་བ་འཁོར་མོངས་ཅན་གྱི་མ་
 རིག་པ་ལ་བདེན་པར་སྤང་ཞིང་དེས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་གཟུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་
 ཚོས་ཅན། ཀུན་རྫོང་བ་འཁོར་བ་ཡིན་ཏེ། བ་སྤྲད་པའི་ཚད་མས་རྟེན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་དང་དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་
 རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ངོར་ཀུན་རྫོང་ཙམ་ཡིན་གྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་
 བ་སྤྲད་ཙམ་དུ་གཟིགས་ཀྱི་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་བདེན་འདྲིན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
 བློ། རབ་རིབ་ཅེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། ལྷ་གྲུ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཚོས་ཅན། དོན་དམ་
 པའི་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་དག་པས་སྐྱ་ཤད་ཀྱི་སྤང་བ་དང་བྲལ་བའི་སྐོ་ནས་སྐྱ་
 ཤད་ཀྱིས་དབེན་པ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྤང་བ་མཐའ་དག་ལོག་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ལ་འདྲིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 བསྟན་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། གཞན་སྐྱེ་འདྲིག་རྟེན་པས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་
 པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་རྟོག་ཚད་མེད་པར་གྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
 གསུམ། འདྲིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་བདེན་པའི་སྐོས་པ་འགོག་ཏུ་ས་ན་ཅང་ཐལ་བ་
 དང་། ཚད་མ་གཞན་གྱིས་བདེན་པའི་སྐོས་པ་བཀག་པ་ལ་ཡང་མི་གཞོད་པར་བསྟན་
 པ། འདྲིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་གཞོད་པའི་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་
 ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། འདྲིག་རྟེན་བ་མལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་
 བ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདྲིག་རྟེན་བ་མལ་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་
 གཞན་བདེན་པ་བཀག་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དང་། གཞན་བདེན་པར་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་

མར་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་ལམ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་
བསྐྱུང་བ་སོགས་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཛིག་རྟེན་ཐ་
མལ་པའི་དབང་ཤེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚད་མར་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་
ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཀུན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་སྐྱེ་
བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་མི་གཞོད་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་པའི་སྐྱོ་རང་
དགལ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཞོད་སྐྱབ་གང་དུ་ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
འཛིག་རྟེན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་འགོག་པར་
བྱེད་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཚད་མས་གཞོད་དེ། བུམ་པ་ཡོད་པར་འཛིག་རྟེན་པའི་ཚད་མ་
ལ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་
ཚོས་ཅན། ཉེར་ལེན་དང་ཉེར་ལེན་ཅན་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གཞན་དུ་འཛིག་རྟེན་པ་ལ་
ཡང་གྲགས་པ་མེད་དེ། བུའི་ས་བོན་ཅམ་བཏབ་ནས་ཕྱིས་གྱི་སྤྱུ་ལ་དམིགས་ནས་
འདི་ངས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་དང་། ཤིང་གི་ས་བོན་ཅམ་བཏབ་ནས་ཕྱིས་གྱི་སྤོང་པོ་ལ་
དམིགས་ཏེ་འདི་ངས་བཙུགས་སོ་ཞེས་སྐྱོན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་བཞི། དངོས་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ངེས་པར་ཁས་
ལྡན་དགོས་པ་དང་། ཐ་སྙད་འཛིག་པའི་ཚེ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་དཔྱད་ནས་བཞག་ཏུ་
མི་རུང་བ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ས་བོན་ཚོས་ཅན། ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་ཁྱོད་རྒྱུན་ཚད་
པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ཁྱོད་ལ་སྟོས་ནས་འབྱུང་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི་དེ་དང་རང་གི་

མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་ཚོས་ཅན། ལྷ་གྲུ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་
 ཁྱོད་རྟག་པར་གནས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་འགྲུང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེ་
 དང་རང་བཞིན་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ས་སྐྱུག་པར་བཞིན་
 གཅིག་པ་བཀག་རྗེས་སྲུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རང་བཞིན་གཞན་ཡིན་དགོས་ལ།
 དེ་ལྟ་ན་འབྲེལ་མེད་སོ་སོར་འགྲུར་བས་སྐྱུ་གྲུ་བྱུང་ཡང་ས་བོན་གྱི་རྒྱན་དུ་མི་རུང་
 བས་རྒྱན་ཚད་པར་འགྲུར་ལ། དེས་ན་རང་བཞིན་གཞན་མིན་པའི་སྲིད་ཚད་པའི་སྐྱོན་
 མེད་པར་སྐྱོན་ནོ། །ཡང་རང་བཞིན་གཞན་བཀག་རྗེས་སྲུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་
 བ་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འགྲུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ས་བོན་རྟག་པར་འགྲུར་བས། རང་བཞིན་
 གཅིག་མ་ཡིན་པས་རྟག་པར་ཐལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་
 ཤེས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོ་འགོག་བྱེད་དུ་ཐལ། དངོས་པོ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་
 པ་གང་ཞིག་ ཁྱོད་གྱིས་དངོས་པོ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་སྲིད།
 རྟགས་སྣ་མ་མ་གྲུབ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉམས་སོ། །དེས་ན་རང་
 བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ངེས་པར་ཁས་ལྡན་དགོས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་སྐྱེ་
 བ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་སྐྱོང་ཉིད་རྟོགས་པ་དངོས་པོའི་འདིག་རྒྱར་ཁས་
 ལྡན་དགོས་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ནི། གང་སྲིད་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་
 ཚོས་ཅན། གྲུན་རྫོབ་བདེན་པ་འདོག་པའི་ཚེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མེད་དབྱེད་ནས་
 རང་བཞིན་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཞག་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་གྲུན་
 རྫོབ་བདེན་པ་ཉམས་པར་འགྲུར་བའི་སྲིད། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་འདི་རང་བཞིན་

ཡོད་མེད་དབྱུང་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པ་ལས་ཚུ་རོལ་ཏུ་
གནས་པ་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཅེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་
ཐ་སྐྱད་ཏུ་ཡང་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་ཏུ་གྲུབ་པ་འགོག་
པའི་རིགས་པ་དེས། ཐ་སྐྱད་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡང་འགོག་ཀུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཅམ་དགག་ཀུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཀག་པ་ལ་མི་
འཐད་པ་སློང་བ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་མེད་ན་མངོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་
སློང་བ་དང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སོགས་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པའི་དངོས་པོ་
ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་
རྟེན་ཀུན་གཞི་སོགས་གསུངས་པ་དགོངས་པ་ཅན་ཏུ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ཏུ་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བར་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་ལྷུག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་
གྱིས་སློང་པའི་རྒྱུ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སློང་པའི་འབྲས་ཏུ་སྐྱེ་བ་དེས་པར་ཁས་སྲུང་
དགོས་པར་ཐལ། གཟུགས་བརྟན་རང་བཞིན་མེད་པ་ལས་དེར་སྐྱང་གི་འབྲེལ་བ་སྐྱེ་
བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདི་གཞིན་ན་གྲགས་ཤིང་ཆད་མས་ཀྱང་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བདེན་པ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན།
བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ཏུ་རྟག་ཆད་ཀྱི་སློན་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཆར་ཏུ་རང་
བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ལས་ཀྱིས་འབྲས་

བྱ་འབྲིན་རྒྱུ་ལྷན་པ་དང་། དེའི་དཔེ་དང་། རྣམ་སྤྲིན་སྤྱང་ཟེན་པའི་ལས་ཀྱིས་
 སྐྱར་ཡང་འབྲིན་པར་ཐལ་བ་སྐྱོང་བ་དང་། དགེ་མི་དགེའི་ལས་འབྲས་སོ་སོར་དེས་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གིས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལས་འབྲས་ཀྱི་
 ཉེན་ཀུན་གཞི་སོགས་མེད་ཀྱང་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་པོ་ལོན་པའི་རང་བཞིན་མེད་
 པའི་ལས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འབྲིན་རྒྱུ་ལྷན་པར་ཐལ། ལས་འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
 གྲུབ་པ་གང་ཞིག་ དེ་མ་གྲུབ་ན། ལས་ཞིག་པས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྲིན་རྒྱུ་ཤིང་།
 ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་གང་ཟག་ཅེས་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བསྐོ་བའི་གཞིར་རྒྱང་བའི་སྤྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། མི་ལམ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་པའི་
 ལས་ཀྱིས་རྣམ་སྤྲིན་སྤྱང་བར་ཐལ། མི་ལམ་དུ་ཡུལ་གྱི་བྱུང་མེད་བཟང་མོ་དམིགས་
 པ་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་སང་པའི་ཚེ་སྤྱོད་པོ་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་བའི་རྒྱར་འགྱུར་བའི་
 སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཇི་སྟར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལས་ཞིག་པས་
 འབྲས་བུ་འབྲིན་ན་རྣམ་སྤྲིན་སྤྱང་ཟེན་པ་སྐྱར་ཡང་འབྲིན་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 རང་བཞིན་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྱ་ཤད་མཐོང་ལ། མོང་བྱའི་
 རྩ་མི་མཐོང་བའི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་དེས་པའི་དཔེ་མཐོང་བའི་སྤྱིར།

བཞི་པ་ནི། དེ་སྤྱིར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་
 དགེ་མི་དགེའི་ལས་འབྲས་སོ་སོར་དེས་པ་ཡང་མི་ཉམས་པར་ཐལ། རང་བཞིན་མེད་
 ཀྱང་རྣམ་སྤྲིན་སྤྱང་ཟེན་པའི་ལས་ཀྱིས་སྐྱར་ཡང་མི་འབྲིན་ཞིང་། སྤྱང་མ་ཟེན་པའི་
 ལས་ཀྱིས་འབྲིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་དེས་པའི་སྤྱིར། དགེ་མི་དགེའི་ལས་རང་
 བཞིན་མེད་པར་མཐོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་འགགས་པ་ཚོས་ཅན། ཐར་པ་ཐོབ་པར་

འགྲུར་ཉེ། ལས་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་སྲིད།
ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བཙུག་ལྷན་འདས་གྱིས་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལྷང་ལ་བརྟེན་པ་
མེད་པར་ལས་འབྲས་ཤིན་ཏུ་སྤོང་ལ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ལ་དགག་པ་མཛད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། གང་ཟག་དེས་དེ་ལྟར་དབྱེད་ན་ལས་འབྲས་ལ་སྦྱར་བ་བཏབ་ནས་
ཀུན་རྗེས་ལས་ཉམས་དགོངས་ནས་དགག་པ་མཛད་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གང་ཟག་གང་གི་ངོར་དགོངས་ཉེ་གསུངས་པ་དང་།
དངོས་སོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་མདོ་ཁ་ཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ཡང་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་
མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་སོ་ནི། ཀུན་གཞི་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་
ཚོས་ཅན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་གང་ཟག་རང་མཚན་པ་དང་བདག་གིས་དབེན་
པའི་སྤང་བོ་རང་མཚན་པ་སོགས་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་ཡང་རེ་ཞིག་ཟབ་མོ་རྟོགས་མི་རུས་པའི་
གདུལ་བྱ་རྣམས་རིམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བྲངས་པའི་སྲིད་དུ་དགོངས་ཉེ་གསུངས་
པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། འཇིག་ཚོགས་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དངོས་
སོ་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ཡང་བྲང་དོན་
ཡིན་ཉེ། ལྟོན་པས་འཇིག་ལྷ་སྤངས་ཀྱང་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གི་ངོར་དེ་དང་བཅས་
པ་ལྟར་བསྟན་ནས། ང་དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ན་འདི་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཉོ་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་དང་མཚུངས་པའི་སྲིད།

༼ རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ༽

གཉེས་པ་རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གཉེས། འདོད་པ་
 བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་བ་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ག་གསུམ་སྟེ། ས་
 ཏུག་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དེས་སྲིད་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་རྣམ་
 བར་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུང་བ་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་
 མེད་པས་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་འཇིག་བ་མ་མཐོང་ཞིང་གཉེས་སྟོང་གི་དེ་ཉིད་གོམས་པར་
 བྱས་ནས་སྲིད་པ་གསུམ་གཟུང་འཇིག་གཉེས་གྱིས་སྟོང་པའི་རྣམ་ཤེས་ཙམ་གྱི་
 བདག་ཉིད་ཏུ་རང་རིག་པའི་རྒྱལ་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་
 དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་སྟེ་བའི་རྒྱ་ནི། རྒྱང་གིས་བསྐྱེད་པས་རྒྱ་མཚོ་ལས་རྒྱ་རྒྱལས་
 འབྱུང་བ་བཞིན་ཏུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་ཚོས་ཀུན་གྱི་ས་བོན་
 ཐམས་ཅད་པ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་དོན་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཤེས་པ་གཅིག་
 བས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རུས་པ་སྤྲིན་པ་ལས་
 དོན་སྣང་གི་རྣམ་ཤེས་དོན་གྱིས་དབེན་པ་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྐྱུལ་ཏུ་
 འཇུག་པ་ཐག་པ་ལ་ལྟོས་པ་ལྟར་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་འཇུག་གཞི་བདེན་པ་བ་དང་།
 བཏགས་ཡོད་ཐམས་ཅད་གདགས་གཞི་བདེན་པ་བ་ལ་ལྟོས་ལ་དེ་ཡང་གཞན་དབང་
 ཉིད་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་སོགས་སྤྱི་རོལ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་
 ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་རང་གི་བག་ཆགས་ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་བ་དང་། ཀུན་གཞི་
 བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་རྟོག་གི་སྟོས་པ་ཀུན་གྱིས་དངོས་པོ་དང་ཁྱད་པར་ཏུ་
 བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་དེ་ཀུན་གཞི་སོགས་གཞན་དབང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་མ་

གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། གཉེས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་བཞི། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་
ཤེས་པ་བདེན་པ་བ་དགག་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉེས་སྟོང་གི་གཞན་དབང་བདེན་
པ་བ་འཇམ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དགག་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀུན་གྱི་གཞི་བདེན་པ་བ་
དགག་པ་དང་། སེམས་ཅམ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་བཞི། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་བའི་དཔེ་དགག་པ་དང་།
ནམ་ཤེས་ལས་དབང་དོན་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་པ་དང་། མི་སྐྱབ་
པ་སྐོམ་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་བར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་།
དོན་ཤེས་བདེན་མེད་དུ་མཚུངས་པའི་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། ཡིད་ཤེས་
འབྲུལ་བའི་དཔེ་དགག་པ་དང་། དབང་ཤེས་འབྲུལ་བའི་དཔེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉེས། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་དཔེ་བྱི་བ་དང་། བྱིས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་
རོལ་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་སེམས་བདེན་པ་བའི་དཔེ་བྱིས་
པས། དེའི་ལན་དུ་མི་ལམ་བཞེན་ཅོ་ཞེ་ན།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དགག་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བསམ་བྱ་ཞེས་པ་རྐང་པ་བྱེད་དང་གསུམ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་
ཅན། མི་ལམ་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པའི་དཔེར་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ལ་
འཆད་འཇུང་གྱི་རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེད་དབུ་མ་པའི་ངོར་དེ་ཕྱི་རོལ་
མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་བའི་མཐུན་དཔེར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ལ་གཉེས།
ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་དང་། མི་
མཚུངས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞེན་སྟེ། མི་ལམ་

ན་ཤེས་པ་རང་མཚན་པ་ཡོད་དེ། སད་པའི་ཚེ་ངས་མི་ལམ་དུ་འདི་ལྟ་བུ་མཐོང་ངོ་
སྐྱེས་པའི་ཡུལ་ཅན་བླ་བ་ཡོད་པའི་སྲིད་སྐྱེས་ན། མི་ལམ་ན་སྲི་རོལ་ཡང་ཡོད་པར་
ཐལ། གཞུགས་མཐོང་ངོ་སྐྱེས་པའི་ཡུལ་ཅན་པའང་སད་པའི་ཚེ་འབྱུང་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་
ཀར་པ་བཞི་སྟེ། མི་ལམ་གྱི་ཚེ་སྲི་རོལ་གྱི་གཞུགས་མེད་དེ། མིག་ཤེས་མེད་པའི་
སྲིད། དོན་དུ་ཞེན་པའི་སློ་སྟོག་ཏུ་མེད་པས་ཡིད་དེ་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སད་པའི་
ཚེ་ཡང་སྲི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་མཚན་པ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ།
མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཀ་བདེན་མེད་དུ་མཚུངས་
པ་དང། སད་དུས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པ། དོན་དང་ཤེས་པ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་གྱིས་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་པའི་སྐབས་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། མིག་གི་དབང་དོན་ལ་སྦྱར་བ་དང། དབང་དོན་ལྷག་མཐང་དེ་དང་མཚུངས་
པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཞེས་པ་ཀར་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། མི་ལམ་
དུ་སྲི་རོལ་རང་མཚན་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཡང་རང་མཚན་པ་མེད་པར་ཐལ།
སད་པའི་ཚེ་མིག་དང་གཞུགས་དང་ཡིད་གསུམ་སྦྱང་བ་བཞིན་དུ་མི་ལམ་གྱི་རོར་
ཡང་གསུམ་པོ་དམིགས་ལ་དེའི་ཚེ་མིག་གཞུགས་བདེན་པ་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་
ཤེས་ཀྱང་བདེན་པ་བ་མེད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ནི། རྣ་སོགས་ཞེས་པ་ཀར་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དབང་སོགས་
ལྷག་མ་རྣམས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ལ་བདེན་རྒྱུ་གྱི་བྱུང་བར་མེད་པར་
ཐལ། བདེན་མེད་དུ་མཚུངས་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། མི་ལམ་ཞེས་པ་ཀར་པ་གསུམ་

སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། མི་ལམ་དུ་སང་པའི་ཚེ་ཡང་ལུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་བདེན་
རྟུན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། བདེན་མེད་དུ་མཚུངས་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ནི།
འདི་ན་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དོན་དང་ཤེས་པ་དུས་ནམ་ཡང་བདེན་
རྟུན་མཚུངས་པར་ཐལ། མ་རིག་པའི་གཉིད་ལས་མ་སང་ཅིང་གཉིད་ཐ་མལ་པ་ལས་
སང་པའི་ཚེ་ལུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་མི་ལམ་གྱི་དོར་ཡང་
གསུམ་པོ་ཡོད་ལ་སང་པའི་ཚེ་མི་ལམ་གྱི་གསུམ་མེད་པ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པའི་
གཉིད་ལས་སང་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་དོར་ཐ་མལ་པའི་སང་དུས་གྱི་
གསུམ་པོ་མེད་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་དབང་ཤེས་འབྲུལ་བའི་དབེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་
ཤེས་པ་གྱི་དོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་མཚན་པའི་དབེར་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་
དང། དེ་དབེར་བཞོད་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོ་ཞེས་པ་རྐང་
པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གྱི་དོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་
པ་བའི་དབེར་མི་རུང་བར་ཐལ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དོར་སྐྱ་ཤད་དང་དེར་སྣང་གི་སྣོ་
གཉིས་ཀ་བདེན་པར་སྣང་བར་དམིགས་ལ། རབ་རིབ་མེད་པའི་དོར་གཉིས་ཀའི་སྣང་
བ་ལོག་པར་མཚུངས་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང། ལྷོན་སྣོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་
ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། མཁར་གཞོང་སོགས་སུ་རབ་རིབ་མེད་པས་
བལྟས་པའི་ཚེ་སྐྱར་སྣང་གི་སྣོ་ཡོད་པར་ཐལ། དེར་སྐྱ་ཤད་མེད་ཀྱང་སྐྱར་སྣང་གི་སྣོ་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པའི་སྲིད། དེས་ན་གྱི་དོལ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་བདེན་

བ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཡོད་ན་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་
ལ་གཉེས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་
རྐང་བ་གསུམ་སྟེ། སྐྱ་ཤད་རང་མཚན་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབང་གིས་དེར་སྐྱར་གི་སྐྱོ་སྐྱེ་
མི་སྐྱེ་ཡིན་ན་སྐྱོན་དེར་འགྱུར་ཡང། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་མོད། དོན་ཅི་ཞེས། ཀྱུ་གཞི་
ལ་ཡོད་པའི་སྐྱར་སྐྱར་གི་སྐྱོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་པ་སྐྱོན་མ་སྐྱོན་གྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་པོ་ཞེས།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། མདོར་བསྟན་དང། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱས་དེ་
ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉེས་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྒྱས་པ་རང་མཚན་པའི་དབང་གིས་
སྐྱར་སྐྱར་གི་སྐྱོ་སྐྱེ་བ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱས་པ་རང་མཚན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བ་དང་འབྲེལ་བ་དང་མ་འོངས་པ་དང་འབྲེལ་
བ་དང། འདས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་པ་རང་མཚན་པ་མི་སྲིད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྐྱེས་ལ་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉེས་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བའི་རང་དབང་ན་
དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་རང་མཚན་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་ཤེས་དེ་རྒྱ་མེད་
པའམ་རྒྱས་སྐྱེད་པ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང། རྣམ་ཤེས་འབྱུང་འགྱུར་ལ་བསམ་
ནས་རྒྱས་པ་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་པ་དང། རྒྱས་པ་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲུབ་པ་མན་
ཚུན་བརྟེན་ན་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། མ་སྐྱེས་
ཞེས་པ་རྐང་བ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་
པ་རང་མཚན་པ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆེ་རྣམ་
ཤེས་ཁྱད་ཚོས་དང་རྒྱས་པ་ཁྱད་གཞི་ཡིན་ལ། རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་ད་དུང་མ་

སྐྱེས་པའི་སྲིད། ལྷུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷུང་པར་གྱི་ཚོས་མེད་པར་ལྷུང་པར་གྱི་
གཞི་མེད་པའི་སྲིད། དེ་མ་གྲུབ་སྐྱེས་ན། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལའང་རུས་པ་དེ་ཡོད་པར་
ཐལ། རྣམ་ཤེས་མེད་པར་དེའི་ལྷུང་ཚོས་ཅན་གྱི་རུས་པ་རང་མཚན་པ་ཡོད་པའི་
སྲིད། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་འབྱུང་
འབྱུང་གྱི་རུས་པ་བདེན་པ་བ་མེད་པར་ཐལ། རུས་པ་བདེན་པ་བ་མེད་པའི་སྲིད།
གསུམ་པ་ནི། བན་ཚུན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་དབང་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་དང་རུས་པ་མན་ཚུན་ལྟོས་ནས་གྲུབ་
དགོས་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་མེད་གཞན་གྱི་རུས་པ་ལས་གཞན་འབྱུང་བར་
ཐལ་བ་དང། འདོད་ན་གཞོད་པ་བསྟན་པ་དང། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཏེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། འབྲེལ་མེད་གཞན་གྱི་རུས་པ་ལས་
གཞན་འབྱུང་བར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་སྣ་མ་འགག་བཞིན་པས་བཞག་པའི་རུས་པ་སྤྲིན་
པ་ལས་རྣམ་ཤེས་སྲི་མ་གཞན་འབྱུང་བ་གང་ཞིག རྣམ་ཤེས་སྣ་སྲི་རང་གི་མཚན་
ཉིད་གྱིས་ཐ་དད་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་སྲིད་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཅིག་སྟེ། སྣ་མ་
འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ལྷུང་གྲུང་མ་གྲུང་ཀུན་ལས་འབྲས་བུར་གྲུང་མ་གྲུང་ཀུན་
སྟེ་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཏེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་སྲིད་དང་གསུམ་སྟེ། ལྷུན་ཅན་རྣམ་ཤེས་སྣ་སྲི་ཐ་དད་ཀྱང་ལྷུན་
གཅིག་པས་སྣ་མའི་རུས་པ་ལས་སྲི་མ་འབྱུང་བ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་

གཉིས། སྐྱབ་བྱེད་བསྐྱབ་བྱེད་མཚུངས་པ་དང། དཔེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་
 བྱི་ཞེས་པ་རྐང་པ་བྱེད་དང་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་སྡེ་སྡེ་ལ་རྒྱན་རང་
 མཚན་པ་གཅིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་བསྐྱབ་བྱེད་མཚུངས་པར་ཐལ། དེ་མ་གྲུབ་པའི་
 སྡེ་དུ། གཉིས་པ་ནི། འཇུག་པ་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། འཇུག་པ་དང་ཉེར་སྐྱེས་ཚོས་
 ཅན། རྒྱུད་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་གཞན་ཡིན་པའི་སྡེ་དུ། དེ་བཞིན་
 དུ་རྣམ་ཤེས་སྡེ་སྡེ་ཡང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
 ཐ་དད་པའི་སྡེ་དུ།

གཉིས་པ་རྣམ་ཤེས་ལས་དབང་དོན་དོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་
 པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མིག་སྒོ་ཞེས་པ་
 འོ་ལོ་ཀ་གསུམ་སྟེ། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་འདོད་ཚུལ་ནི། ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་
 རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་སྤྲིན་པ་ལས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་ལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་
 དངོས་ཀྱི་ཉེན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱས་པ་དེ་ལ་མིག་གི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་ཡི། རྣམ་ཤེས་
 ལས་དོ་བོ་ཐ་དད་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་གཞན་ལྟ་ཡང་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །དམིགས་རྒྱུན་འདོད་ཚུལ་ནི། ཀེང་ཤུ་ཀ་ལ་སོགས་པའི་སྡེ་རོལ་གྱི་ཚོན་
 ཀྱིས་ཁ་བསྐྱུར་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དམར་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་མིག་
 སོགས་དབང་པོ་ལས་མ་གྱུར་པའི་རྣམ་རིག་རྣམས་ཀྱང་སྡེ་རོལ་གྱི་རྒྱུན་ལ་ལྟོས་པ་
 མེད་པར་དོན་དུ་ཞེན་པའི་ས་ཐོན་སྤྲིན་པ་ལས་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ལ།
 དེ་མ་རྟོགས་པར་དོན་དུ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། མི་ལམ་ན་སྡེ་རོལ་གྱི་
 ལྷང་པོ་ཆེ་སོགས་མེད་པར་དེར་སྣང་གི་རྒྱས་པ་སྤྲིན་པ་ལས་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་

སེམས་འབྱུང་བ་ལྟར་སང་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡིན་པས། ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་སེམས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མི་ལམ་དུ་མིག་མེད་བར་སྡོ་སོགས་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་
བ་སྐྱེ་ན་ལོང་བ་ལ་ཡང་སང་པའི་ཚེ་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་དང་། དེའི་སྐྱོན་སྡོང་དགག་
བ་དང་། དངོས་སྐྱ་བའི་ཚོད་བ་དེ་དག་སྐྱབ་ཀྱིས་བྱེད་བསྐྱབ་བྱ་དང་མཚུངས་པས་ཀྱང་
དགག་ཀྱས་པའོ། །དང་བོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ལོང་
བ་ལའང་སང་པའི་ཚེ་རྣམས་པ་སྐྱིན་པ་ལས་སྡོ་སོགས་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་བ་སྐྱེ་བར་
ཐལ། མི་ལམ་གྱི་ཚེ་མིག་མེད་བར་སྡོ་སོགས་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་བ་རང་མཚན་བ་
སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཏེ། དེ་མི་མཚུངས་ཏེ། མི་
ལམ་གྱི་ཚེ་སྡོ་སོགས་སྤང་བའི་དུག་པ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམས་པ་སྐྱིན་པའི་དབང་
གིས་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཡིན་ལ། སང་པའི་ཚེ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ལོང་
བ་ལ་སང་པའི་ཚེ་སྡོ་སོགས་གསལ་བར་སྤང་བའི་རྣམས་པ་སྐྱིན་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་མི་
ལམ་གྱི་ཚེ་ཡང་སྡོ་སོགས་གསལ་བར་སྤང་བའི་རྣམས་པ་སྐྱིན་པ་མི་འཐད་བར་ཐལ།
ཁྱེད་ལྟར་ནའང་སྐབས་དེ་གཉིས་ཀར་མིག་དབང་མེད་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མི་
ལམ་དུ་ཡང་གཉིད་ཤེས་བ་སྐྱེ་བའི་རྣམས་པ་སྐྱིན་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་མེད་
པ་དེ་ལོང་བ་ལ་སང་པའི་ཚེ་སྡོ་སོགས་གསལ་སྤང་གི་རྣམས་པ་སྐྱིན་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མི་ལམ་དུ་ཡང་མིག་རྣུན་པ་ངེས་པར་ཁས་ལྷན་དགོས་པར་ཐལ།
དེའི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འདི་ཡི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ལྷན་རིག་

བས་དངོས་པོ་རང་མཚན་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱན་དགག་ལུས་པར་ཐལ། དེས་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཞོད་པ་ཀྱན་བསྐྱབ་བྱ་དང་མཚུངས་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་བདེན་པ་བ་བཀག་པ་ལ་ལུང་གིས་གཞོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངེས་བཤང་མེད་དེ། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་འགར་ཡང་དངོས་པོ་བདེན་པ་བ་ཡོད་པ་ངེས་པའི་དོན་ཏུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མི་སྐྱབ་པ་སྐྱོམ་པའི་ཤེས་པ་བྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་བར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཤེས་པ་རྩུན་པར་བསྟན་པ་དང་། བདེན་པ་བ་ལ་གཞོད་པ་དགོད་པ་དང་། འཇུག་པ་གཞན་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་འབྱོར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ས་གཞི་ཀའ་རུས་ཀྱིས་གང་བར་མཐོང་བ་དེ་ཡང་བྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་བའི་དཔེར་མི་རུང་བར་ཐལ། དེར་ཡང་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་དང་ཡུལ་རྩུན་པ་ཡིད་བྱེད་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་གྱིས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། མི་སྐྱབ་པ་སྐྱོམ་པའི་ཡུལ་དེར་མི་སྐྱབ་པ་མི་སྐྱོམ་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ཡིད་གཏད་ན་ས་གཞི་ཀའ་རུས་ཀྱིས་གང་བར་མཐོང་བར་ཐལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་དང་ཡུལ་ཀྱན་ལ་སྤང་རུང་གི་སྤོ་སྤང་དབང་ཤེས་སོགས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཡུལ་རྩུན་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤོ་སྤང་ཤེས་པ་དང་ཡུལ་ཅན་བདེན་པ་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རབ་རིབ་ཅེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཉེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཚུ་སྤང་རྣལ་ཞལ་ཏུ་སྤང་བའི་ཡི་དུགས་ཀྱི་སྤོ་ཡང་བྱི་རོལ་

མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་བའི་དབེར་མི་རྒྱུད་བར་ཐལ། དེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ཤེས་
པ་སོགས་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། མདོར་ན་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་སྟེ།
དེ་ཚོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་བདེན་པ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་
བདེན་སྟོང་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཟུང་འཇོག་གཉིས་སྟོང་གི་གཞན་དབང་བདེན་པ་བ་འཇམ་བྱེད་གྱི་
ཚད་མ་དགག་པ་ལ་བཞི། ཚད་མ་མེད་པར་ཡོད་པར་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་པ་
དང་། རང་རིག་གིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། དེས་མ་གྲུབ་ན་སྐྱབ་བྱེད་གཞན་ཡང་
མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་མེད་པ་ཞིན་དུ་ཡོད་པར་དམ་འཆའ་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཉེ་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གཉིས་སྟོང་གི་
གཞན་དབང་བདེན་པ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཚབ་ཡོད་
པར་ཐལ། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཡོད་ཅེས་དམ་འཆའ་བ་མི་རྒྱུད་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་རིག་གི་དངོས་པོ་དགག་པ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ཅེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་དབང་བདེན་
པ་བ་རང་རིག་གིས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རང་རིག་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ལ་ཚོད་པ་ནི། གལ་ཉེ་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། དུལ་སྟོང་བ་དང་རང་སྟོང་བ་
གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། ངས་གཟུགས་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ལན་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བ་
ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་དང་། ཁོ་པོ་ཅག་གི་ལྷན་ཚབ་ལ་འབྲེལ་བ་སྟོང་བ་དཔོག་པ་
འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བ་རང་མཚན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་བསྐྱབ་བྱེད་

དང་མཚུངས་པ་དང་། ཁྱོད་ལྟར་ན་བླ་བུ་སྤར་གྱི་ཕྱོད་བ་བླ་བ་མི་འཐད་
བཤོ། དང་པོ་ནི། མ་གྲུབ་ཅེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་ཉེ། དེ་ཚོས་ཅན། བླ་བ་རང་མཚན་
བ་རང་རིག་གི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། བླ་བ་རང་མཚན་པ་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། བླ་བ་ཅམ་ཡང་རང་རིག་གི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་མེ་ལས་མེ་
ཤེས་དཔོག་པ་ལྟར་ཁྲབ་བ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། རང་རིག་ཅེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རང་རིག་གྲུབ་ཏུ་
ཚུགས་པ་ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་བླ་བ་སྤར་གྱི་ཕྱོད་བའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། བླ་བ་
དང་ཕྱོད་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་རྒྱད་གཅིག་པ་
སོགས་ཀྱང་ལན་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། རང་བཞིན་གཞན་ཡིན་པའི་ཁས་སྒྲངས་གྱིས་
རྒྱད་གཅིག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཁྲད་པར་ཡང་འཛོམས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
བ་ནི། གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁོ་པོ་ཅག་གི་ལྟར་ན་སྤར་གྱི་
ཕྱོད་བ་ཕྱིས་ཀྱི་བླ་བ་སྤར་གྱི་ཕྱོད་བ་འཐད་པར་ཐལ། ཁོ་པོ་ཅག་ལྟར་ན་སྤར་གྱི་ཕྱོད་བ་
དེ་ལས་ངས་མཐོང་ངོ་སྐྱེས་པའི་ཕྱུལ་ཅན་བླ་བ་དང་ངས་གཟུགས་མཐོང་ངོ་སྐྱེས་
པའི་ཕྱུལ་བླ་བ་སྐྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ནི། དེ་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་དབང་
བདེན་པ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། རང་རིག་དེ་དེ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
མི་རུང་དེ་སྐྱབ་པའི་ཚད་མ་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་གྱིས་རང་ཉིད་ཕྱོད་
བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལས་དང་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི།
གལ་ཉེ་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་

རིགས་པར་ཐལ། སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མ་དང་བྲལ་བའི་གཞན་དབང་བདེན་པ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀུན་གྱི་གཞི་བདེན་པ་བ་དགག་པ་ལ་བཞི། གཞན་དབང་
བདེན་བྱུང་ཁས་སྐྱེས་ན་ཐ་སྐྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལས་ཉམས་པ་དང་། ཐ་སྐྱད་ལས་
ཉམས་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་མི་འཛོལ་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་
མཚན་དང་། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སྐྱེན་ཀར་མི་འགྱུར་བའོ། །

དང་བོ་ནི། གང་ཚེ་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་དབང་བདེན་པ་
བ་བཏགས་ཡོད་ཀུན་གྱི་རྒྱུར་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞན་དབང་བདེན་པ་བ་མ་བྱུབ་
པའི་ཕྱིར། འདིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཞན་དབང་བདེན་པར་
བྱུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། སེམས་ཚམ་པ་ཚོས་
ཅན། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལས་ཉམས་པར་ཐལ། གཞན་དབང་བདེན་བྱུང་ཁས་སྐྱེས་
པས་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་བ་དེ་མ་དོར་རིང་
ལ་ཐར་པ་ཐོབ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཐ་སྐྱད་ཅེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལྷ་བ་དེ་མ་དོར་བའི་
རིང་ལ་ཐར་པ་མི་འཛོལ་བར་ཐལ། ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་ཏུ་གྱུར་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པར་ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་འགལ་བའི་ལམ་ལ་ཞུགས་
པའི་བྱུབ་མཐའ་སྐྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཐ་སྐྱད་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་ཉམས་ན་བདེན་
པ་གཉིས་ཀ་ལས་ཉམས་པར་ཐལ། ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མ་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སྐྱ་
གྱུར་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ལ་གསུམ། གཞན་དབང་བདེན་པ་བ་ཁས་སྐྱེས་པ་སྐྱར་ཁོ་བོ་
ཅག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཁས་སྐྱེས་པ་དང་། སྐྱར་བོ་སྐྱག་མེད་ཏུ་ཞུགས་པའི་དག་

བཅོམ་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་དོར་མ་སྣང་ཀུན་རྫོབ་མེད་པ་སྣང་མ་སྣང་པའི་
ཚད་མའི་དོར་ཡང་མེད་ན་ཁོ་པོ་ཅག་གུང་ཀུན་རྫོབ་མི་འདོད་པ་དང་། འདིག་རྟེན་གྱི་མ་
སྣང་འགོག་མི་ལུས་ཤིང་བཀག་ན་འགོག་བྱེད་ལ་གཞོད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རི་ལྷར་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། དབུ་མ་པ་ཁོ་པོ་
ཅག་གིས་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་སྣང་བྱེད་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་བཀག་པས།
ཁོ་པོ་ཅག་ལ་མི་གཞོད་པར་ཐལ། བྱེད་གཞན་དབང་བདེན་པར་འདོད་པ་སྣང་བདག་
གིས་ཀུན་རྫོབ་ཁས་མ་སྲུང་ས་གྱི་འདིག་རྟེན་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་གུང་མ་སྣང་པའི་ཚད་མའི་དོ་ལ་བལྟོས་ནས་ཁས་སྲུང་ས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྷར་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྤང་པོ་ལྷག་མེད་
དུ་ཞུགས་པའི་དག་བཅོམ་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་དོར་ཀུན་རྫོབ་མེད་པ་
བཞིན་དུ་མ་སྣང་པའི་ཚད་མའི་དོར་ཡང་མེད་ན། ཁོ་པོ་ཅག་གུང་ཡོད་པར་མི་འདོད་
པར་ཐལ། རིགས་པས་བཀག་པ་ཁས་ལེན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་
ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། འདིག་རྟེན་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ངེས་
པར་ཁས་སྲུང་དགོས་པར་ཐལ། དེ་བཀག་པས་མི་གཞོད་ན་དགག་པར་རིགས་ན་
ཡང་དེ་འགོག་བྱེད་ཉིད་ལ་ཚད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་སེམས་ཅམ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བསྟན་པ་ལ་བཞི། ས་བཅུ་པའི་
མདོའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་དང་། དོན་སེམས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་
དང་། མདོ་སྟེ་གཞན་གྱི་དགོངས་པ་བཤད་པ་དང་། སྤང་དེ་དག་གི་དོན་བཤད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་བྲང་ངེས་གྱི་ཞུང་པར་རྟོགས་པར་འགྲུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅམ་སྐྱ་

བྱེད་པ་པོ་གཞན་དགག་པའི་དོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང་། གཟུགས་སེམས་གཉིས་ཀྱི་
ནང་ནས་གཟུགས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དགག་པའི་དོན་ཅན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། དངོས་དང་། དོན་དེ་ཉིད་ལང་གཤེགས་ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་པར་བསྟན་པ་དང་།
ལང་གཤེགས་ཀྱི་དོན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། མངོན་རླུང་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་བཀག་པ་
ས་བཅུ་པའི་མདོ་དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་དེས་གཞན་གྱིས་བཏགས་
པའི་བདག་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་ས་རྒྱག་པ་ལ་གནས་པའི་
བྱང་ཚུབ་སེམས་དབས་ཁམས་གསུམ་གྱི་བྱེད་པ་པོ་སེམས་ཅམ་དུ་རྟོགས་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁམས་
གསུམ་གྱི་བྱེད་པ་པོ་སེམས་སུ་ཐལ། ལྷ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་སོགས་པ་
བྱེད་པ་པོར་བཏགས་པའི་ལྷ་བ་ངན་པའི་སྣོ་མཐོན་པོ་བཙམ་ནས་སེམས་བྱེད་པ་
པོར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ལང་གཤེགས་ལས། གང་ཟག་རྒྱན་དང་སྤང་བོ་དང་། །ཞེས་
པ་ནས། སེམས་ཅམ་དུ་ཉི་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོ་རྗེའི་དག་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཇི་བཞིན་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། ལང་གཤེགས་ཀྱི་སྤང་དེ་
ཚོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཁྱོད་སྟོན་པས་གསུངས་པ་མིན་ཏེ། ལྷ་
སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་མིན་
པར་གཟིགས་ནས་སེམས་བྱེད་པ་པོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཁྱོད་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། གཟུགས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དགག་པའི་དོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་

༡ །མ་ཕྱི། ༡༡བཀག་རྒྱ །ཞོལ་༡༦༧ན། ལོ།

དངོས་དང་། དོན་དེ་ལྟར་ངེས་པར་ཁས་སྐྱེས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། སེམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་དོན་དང་། གཞུགས་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྐྱེས་ཏེ་བསྐྱེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ས་བརྟུ་པའི་ལྷུང་དེ་སྤྱི་རོལ་བཀག་པའི་དོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་རྒྱས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་ཚིག་སྡེ་མ་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་གཞུགས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་སེམས་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིར་དུ་མདོ་དེ་ལས་སེམས་ཅན་མོ་ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལྟོན་བས་མདོ་དེ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ལས་སྤྱི་བའི་ལྟོས་ཚོས་སུ་གསུངས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སེམས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་མཐུན་ནས་སྤྱི་རོལ་བཀག་པ་མདོ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཉིད་ཅེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གཞུགས་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟོན་བརྟུད་ཀྱི་འདིག་རྟེན་རྣམས་སུན་མོང་དང་སུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་བྱུང་ཞིང་། ལས་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་བྱེད་པར་འགའ་ཞིག་གི་དབང་གིས་གསོག་པར་བྱེད་ཀྱི་སེམས་མེད་པ་ལ་ལས་གསོག་པ་མེད་པའི་སྤྱིར།

བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བཤད་མ་ཐག་པའི་ས་བརྟུ་པ་དང་ལང་ག་ཤེགས་ཀྱི་མདོ་དེ་དག་གིས་སེམས་ལས་གཞན་པའི་བདག་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་བོ་ཡིན་པ་བཀག་གི། ཤྱི་རོལ་བཀག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་བོ་ཡིན་པ་བཀག་པ་དང་། གཞུགས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་བཀག་པ་

ནས་སེམས་གཙོ་བོའི་དོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་
གསུམ། བདེན་གཉིས་གང་དུ་ཡང་དོན་སེམས་ཡོད་མེད་དབྱེ་མི་ལུས་པར་རིགས་
བས་སྐྱབ་པ་དང་། ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། ལུང་རིགས་ཀྱིས་
བྱུང་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་བཀག་ནས་གཞན་དབང་བདེན་པ་བ་མི་
འབྱུང་བའོ། །

དང་བོ་ནི། འདིག་རྟེན་པ་ཡི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་ལྟེན་གྱི་དེ་ཚོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་དང་སེམས་གཉིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ལྷན་པར་འབྲེད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཐ་སྟོང་
པའི་ཚད་མའི་དོར་གཉིས་ཀ་ཡོད་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་དོར་
གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་ཅེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་
ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཅིང་སེམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པ་
མི་རིགས་པར་ཐལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོར་དེ་གཉིས་ཀ་བདེན་
པར་བྱུང་བ་བཀག་ཅིང་། ཚོས་མདོན་པའི་མདོ་ལས་དེ་གཉིས་ཀ་རང་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་སློན་ནས་བྱུང་བ་མཚུངས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བདེན་གཉིས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་
བཞེད་པའི་བདེན་གཉིས་བཀག་ནས་གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ།
གཞན་དབང་བདེན་པ་བ་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་དབང་བདེན་པ་བར་
སྐྱབ་པའི་ངལ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་སོ་མཐའ་དག་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་
ཤིང་ཐ་སྟོང་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་དེ། །ཞེས་སོགས་དང་དོན་དུ་

བཤད་པ་དང་། དེ་སྐྱབ་པ་དང་། ཇི་སྟེན་ནད་པ་ན་བ་ལ། །ཞེས་སོགས་གྱི་ལུང་འདིས་
 ལུང་སྲ་མ་དང་དེ་དང་རིགས་མཚུངས་པ་གཞན་ཡང་བྱེད་དོན་ཏུ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་
 བློ། མདོ་སྡེ་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། སྤྱི་རོལ་སྤང་བ་ཡོད་མེད་དེ། །ཞེས་པ་ནས།
 སེམས་ཅམ་ཏུ་ནི་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་ལུང་ཚོས་ཅན། སྤྱི་རོལ་བཀག་
 བ་མདོ་དེའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་སྤྱིར་སྤྱི་རོལ་མེད་པར་འགྲུབ་པ་མིན་ཏེ། རྩོད་དོན་ལ་ཞེན་
 བས་ཉོན་མོངས་ལྷག་པར་སྐྱེ་བ་འགའ་ཞིག་གི་ཆགས་པ་བརྒྱུག་པའི་ཆེད་ཏུ་སྟོན་
 བས་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི་སྐྱེ་བའི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་བ་ནི།
 འདི་ནི་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཇི་སྟེན་བཤད་པའི་ལུང་དེ་བྱང་
 དོན་ཏུ་ཐལ། དེ་བྱང་དོན་ཏུ་སྟོན་པས་གསུངས་ཤིང་རིགས་པས་ཀྱང་འཐད་པའི་
 སྤྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། བྱང་དོན་ཏུ་རིགས་པས་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་
 བློ། རྣམ་པ་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལུང་སྲ་མ་དེ་དག་བྱང་དོན་ཏུ་
 ཐལ། ལུང་དེ་དག་དང་ཀུན་བཏགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དང་གཞན་དབང་དང་
 ཡོངས་གྲུབ་རང་བཞིན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སོགས་ཡོད་པར་
 སྟོན་པའི་དགོངས་པ་ངེས་འགྲུབ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་གཞན་ཡང་ཇི་སྟེན་ནད་པ་
 ཞེས་པའི་ལུང་འདིས་བྱང་དོན་ཏུ་གསལ་བར་གྲུབ་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྟོན་པས་དང་བོར་
 དོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དགག་པ་མཚན་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡོད་དེ། དོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ན།
 ཤེས་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡང་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པས་དེ་སྟེན་གསུངས་པའི་སྤྱིར།

རིམ་གྱིས་རྟོགས་པར་ཐལ། རོན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ན་ཤེས་པ་རང་བཞིན་
མེད་པར་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་
ལུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལ་བརྟེན་ནས། རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་བྱང་ལེས་ཀྱི་བྱུང་པར་རྟོགས་
པར་འགྲུར་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་རོན་གཞན་དུ་བྱངས་མི་
དགོས་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ལེས་པའི་རོན་དང་། རོན་དེ་
ལས་གོང་དུ་གནས་ལུགས་གཞན་ཡོད་པར་བྱངས་ཏེ་བཤད་དགོས་པའི་མདོ་བྱང་
བའི་རོན་དུ་རྟོགས་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་
བ་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྤར་བཤད་པའི་བཀའ་འགྲུར། རིགས་པས་ཁེགས་པར་
བསྟན་པ་དང་། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཉིས་ལས་ཞེས་པ་
རྐང་བ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་པར་
ཐལ། དེ་ལ་བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་རིགས་པས་གཞོན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རེ་རེ་བ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་རོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་བཀག་པ་དང་ཐ་སྟོང་
དུ་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་རིགས་པས་གཞོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་གིས་ཞེས་པ་
རྐང་བ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་གྲུལ་རེ་རེ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་རྒྱ་མེད་
ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་དགག་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་སྤྱིའི་རྒྱ་འབྲས་
མེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱ་འབྲས་འཚོལ་བར་ཐལ་བ་དང་།
མཚོང་བ་དང་འགལ་བར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། དེ་

ཚོས་ཅན། རྒྱུར་གྲུར་མ་གྲུར་ཀུན་ལས་འབྲས་བུར་གྲུར་མ་གྲུར་ཀུན་སྐྱེ་བར་ཐལ།
འབྲས་བུ་རྣམས་རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཞིང་ལས་སོགས་ལ་འབད་པ་བྱེད་
བ་མི་འཐད་བར་ཐལ་བ་དང་། མ་གྲུའི་མདོངས་ཁྲ་སོགས་མཐོང་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ་
བའོ། །དང་སོ་ནི། འབྲས་འབྲུང་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉེས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། འཛིག་རྟེན་
པ་རྣམས་སྟོན་ཐོག་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཞིང་ལས་སོགས་ལ་འབད་པ་དོན་མེད་བར་
ཐལ། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མེད་དུ་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་
རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། འགྲོ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནས་མཁའའི་ཤུགས་ལ་ལྟར་
མདོན་སྲུང་ཚད་མས་བཟུང་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། འགྲོ་བ་འདི་དག་ཀུན་རྒྱས་སྟོང་
བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱུང་བའདུ་འདུག་པའི་སྐྱོ་སོགས་སྣང་བའི་སྐྱོ་ལྟར་འགྲོ་བ་འདི་ཀུན་
ཡང་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟ་མིན་ན་ངེ་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་དུ་འབྲུང་བའི་
ཕྱིར། གཉེས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱུང་བའདུ་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་གྱི་བྱུང་ཚུལ་ལ་མོངས་པའི་
རྒྱུ་མཚན་དང་། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་འགོག་པའི་ཆེ་ལོག་ལྟ་ཅན་དུ་རྟགས་ཀྱིས་གྲུབ་
བ་དང་། དེའི་དབེ་མ་གྲུབ་པ་སྟོང་བའོ། །དང་སོ་ནི། འབྲུང་བ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ།
དེ་ཚོས་ཅན། རྒྱུང་བའདུ་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་ལ་མོངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། འཛིག་རྟེན་པའི་འབྲུང་བ་བཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་
མོངས་པའི་མཐོང་བའི་རྒྱུ་ཚམ་ཁོན་ལས་འབྲུང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། རྒྱུང་བའདུ་ཚོས་ཅན། འཛིག་
རྟེན་པ་རོལ་འགོག་པའི་ཆེ་ལོག་ལྟ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་ལོག་ལྟའི་རྣམ་པའི་རྟེན་དུ་

མཚུངས་པའི་ལུས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འབྲུང་བཞི་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པ་
 དེའི་ཆེ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། འབྲུང་བ་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་
 ཅན། ལྡང་མ་བཀག་པའི་འབྲུང་བ་བདེན་པ་བར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ།
 ལོང་དུ་འབྲུང་བ་བདེན་པ་བ་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་
 བཀག་པའི་སྐྱོན་ས་དངོས་པོ་མཐའ་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་རྒྱས་པར་
 བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་དཔེན་པར་བསྟན་པ་ལ་
 གཉིས། དངོས་དང་། ཚོད་སྲོང་འོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ།
 དངོས་པོ་རྣམས་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་བལ་ཏེ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་
 བས་སྣོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་གྱིས་པ་རྣམས་
 གྱིས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་སྲོང་བ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་
 གྱིས་མེད་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་བཞིན་དུ་ཐ་སྣང་དུ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བ་སྲོང་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོད་བཞིན་དུ་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་།
 མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ལུལ་རྣམས་ལོག་པར་སྤང་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ལུལ་ཕྱིན་
 ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ལས་འཇུག་བ་དེ་དག་ལྗོངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 གང་གིས་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་མཐའ་དག་གཤོད་ནས་
 རང་བཞིན་གྱིས་དཔེན་པར་གྱིས་པ་རྣམས་གྱིས་མཛོན་སུམ་ཚད་མས་མི་རྟོགས་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚད་སྤྱིན་འབྲུག་པོ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་
 གཉི་སྐྱུག་གི་སྤྱིབ་པའི་དབང་གིས་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ཞེས་པ་

རྒྱལ་པོ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྤྱི་ལོ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་རབ་རིབ་ཀྱི་མཐུས་སྐྱོད་ལྟར་
བ་སོགས་ལྟར་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་སྤྱི་ཙུང་ཅི་ལོག་ཏུ་མཛོང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
སྤྱི་ལོ་ལྷན་སྐྱེས་གཉི་སྟེན་གྱི་དབང་གིས་རྒྱུད་བཅེངས་པའི་སྤྱི་ལོ།

གསུམ་པ་ནི། གཤམ་ཉེ་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རི་སྐྱོད་བཤམ་
པའི་འཇུག་བ་སྟོག་བ་ལ་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་སྤྱི་ཙུང་ཅི་ལོག་བ་རྟོགས་དགོས་ཉེ།
མི་མཁས་པ་རྣམས་གཉི་སྟེན་གྱི་དབང་གིས་དགེ་མི་དགེའི་ལས་མངོན་པར་འདུ་
བྱས་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་ལ། མཁས་པ་རྣམས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
ནས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱི་ལོ། གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང་ལན་
འོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ་ཉེ་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་བཞི་སྟེ། དངོས་སོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་བཞིན་དུ་ཐ་སྐྱད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་ན་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡོད་པའི་
སྤྱི་ལོ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན་ལན་ལ་གསུམ། ཁོ་སོ་ཅག་ལ་ལྷན་ཀ་དེ་མི་
རིགས་པ་དང་། མི་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དངོས་སོ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་
བྱུང་གྱང་ཐ་སྐྱད་དུ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་མི་མཚུངས་པའི་དོན་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཐོག་མར་རབ་རིབ་ཅན་ལ་བཀལ་ཞིང་བཀྲགས་པར་བྱ་རིགས་པ་དང་།
ཡིད་ནང་དུ་བསྐྱེས་ནས་ཁྱོད་རང་གི་སྟོ་འཇུག་པའི་སྤྱི་ཚུལ་ལ་བཀལ་བཀྲགས་བྱ་
རིགས་པ་དང་། དེ་ལྟར་བཀྲགས་ན་ཁྱོད་རང་གིས་བཀོད་པའི་ཁྱབ་བ་དེ་ཁྱོད་རང་
ཉིད་ལ་མ་ངེས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གང་དག་ཅེས་པ་རྒྱལ་པོ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རི་སྐྱོད་བཤམ་པའི་
རྩོད་པ་དེ་ཐོག་མར་རབ་རིབ་ཅན་ལ་བཅུད་པར་བྱ་སྟེ། ཐོག་མར་རབ་རིབ་ཀྱིས་མིག་

ཉམས་པ་ལ་རབ་རིབ་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་མཚུངས་པའི་སྐྱ་ཤད་མཐོང་
ནས་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མ་མཐོང་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅེ་ཡིན་ཞེས་བརྟན་པར་གྱིས་ལ། ཕྱི་
ནས་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཅན་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་མཚུངས་པའི་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་
མི་མཐོང་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་ཞེས་བརྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། གཤམ་ཉེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དངོས་སྐྱ་བ་ཁྱོད་
རང་ཉིད་ཀྱི་སློ་ལ་ཡང་བརྟམ་ཞིང་བརྟགས་པར་བྱ་བར་ཐལ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་
ཚོད་བ་དེ་དངོས་སྐྱ་བ་ཁྱོད་རང་གི་སློ་ལ་བྱིས་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་སྲིད་པའི་དོན་མི་ལམ་
སོགས་སུ་མཐོང་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མ་མཐོང་ཞེས་བརྟན་པར་མི་བྱ་ཞིང་། དེ་མི་
རིགས་པར་གྱུབ་ན་ཕྱིས་དེད་ལ་ཡང་བརྟམ་ཞིང་བརྟགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཅེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན་
ཚོད་བ་དེའི་ཁྲབ་པ་ཁྱོད་རང་ཉིད་ལ་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་སློས་རང་བཞིན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཚུངས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་གི་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་
མ་མཐོང་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། བདེན་པ་གཉེས་ཆར་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མོ་གཤམ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན།
ཁོ་པོ་ཅག་དབུ་མ་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རྩོམ་ལྷུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཁས་
ལྡངས་ནས་དོན་དམ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མོ་
གཤམ་གྱི་བྱ་བདེན་པ་གཉེས་ཆར་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ་
གཟུགས་སོགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟེན་

བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། འདུས་བྱས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ། བ་
མེད་པར་ཐལ། མདོ་ལས་ཚོས་ཐམས་ཅད་དུས་གསུམ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་
ངེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པའི་སྟེ།

གསུམ་པ་ནི། བྱམ་སོགས་ཞེས་པ་རྒྱུ་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་
རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་མེད་པ་ལོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་མཚུངས་
པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་འདི་རྣམས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་
གཟིགས་དོར་མེད་ཅིང་ཐ་སྟོན་པའི་ཚད་མའི་དོར་ཡོད་པའི་སྟེ། གསུམ་པ་ཀུན་
རྫོབ་པའི་སྟེ། བ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞིའི་སྟེ།
བ་དང་བྲམ་བས་ལྟོས་ཚོས་ཅན་གྱིས་སྟེ། བར་བསྟན་པ་དང་། རྟེན་འབྲུང་རང་བཞིན་
མེད་པར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པས་ལྟ་བུ་མཐའ་དག་འགོག་ཀུས་པ་དང་། རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་ན་མཐའ་འདྲིན་གྱི་རྟོག་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་
སྟེ། ཞེས་པ་རྒྱུ་བ་བཞི་སྟེ། དངོས་པོ་ཚོས་ཅན། ལྟོས་ཚོས་ཅན་གྱིས་སྟེ། བར་ཐལ།
མཐའ་བཞི་དང་བྲམ་བས་པའི་སྟོན་སྟེ། བའི་སྟེ།

གཉིས་པ་ནི། གང་སྟེ། ཞེས་པ་རྒྱུ་བ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྟེན་འབྲུང་
རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་པ་འདིས་ལྟ་བུ་གྱི་བྱ་བ་མཐའ་དག་གཙོ་
པར་ཐལ། སྟོང་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་ཚད་མས་རྟོགས་ན་དངོས་པོ་མཐའ་འདྲིན་
གྱི་རྟོག་པས་བཟུང་བའི་དོན་དེ་དག་ཏུ་བརྟག་མི་ཀུས་པའི་སྟེ། གསུམ་པ་ནི། རྟོག་
རྣམས་ཞེས་པ་རྒྱུ་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། མཐའ་འདྲིན་གྱི་རྟོག་པས་རི་ལྟར་
བཟུང་བ་རྣམས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་རྟོག་པ་དེ་

དག་འཐད་ཀྱང་བྱད་ཤིང་མེད་ན་མེ་མེད་པ་བཞིན་དུ་དངོས་སོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
པར་དབྱད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་རིགས་པས་རྣམ་པར་དབྱད་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ལ་བཞི། མཐར་
འཇིག་གི་རྟོག་པ་ལྟོག་པ་དེའི་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང། སློབ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་གྱིས་
རང་བཞིན་ཡོད་མེད་གི་དབྱད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཚོད་པ་ལྟར་ལེན་གི་ཆེད་དུ་
མཛད་པ་མ་ཡིན་པ་དང། ཞར་ལ་ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཁེགས་པ་བསྟན་བཅོས་མཛད་
པ་སོའི་སྐྱོན་མིན་པ་དང། ཚོད་པ་ལྟར་ལེན་གི་ཆེད་དུ་དབྱད་པ་བྱེད་མི་རིགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་སོ་ནི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། མཐར་
འཇིག་གི་རྟོག་པ་རྣམས་ལྟོག་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་དབྱ་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ་བཤད་
པའི་རྣམ་པར་དབྱད་པའི་འབྲས་བུར་འགྱུར་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་མཐར་འཇིག་གི་
རྟོག་པས་བཅེངས་པས་འཁོར་བར་འཁོར་ལ། རྣམ་འབྱོར་པ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རྟོགས་པས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སློབ་དཔོན་
སྐྱ་སྐྱབ་གྱིས་དབྱ་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ་དབྱད་པ་མཛད་པ་རྣམས་ཚོད་པ་ལྟར་སྐྱངས་
ནས་གཞན་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བུ་རྣམས་
གྱིས་རྣམ་གྲོལ་སྟོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྟེན་
པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་པབ་པའི་སྟོབས་
གྱིས་ལྟ་བ་རན་པའི་ལུགས་རྣམས་ཉམས་པ་སློབ་དཔོན་གི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་
རྣམས་དངོས་སོའི་གནས་ལུགས་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལུགས་པའི་སྟོབས་གྱིས་

ཉམས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། བཞི་བ་མི། རང་གི་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན།
ཆགས་སྤང་བསལ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པར་རིགས་ཀྱི་ཚོད་པ་ལྷུང་ལེན་གྱི་
ཚེད་དུ་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཏེ། ཆགས་སྤང་བསལ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ་ལྷུང་
དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་ལ། རང་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་ཕྱོགས་ལ་སྤང་བས་
ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་དབྱེད་པ་ཉོན་མོངས་ལྷག་པར་ཡང་འཕེལ་བའི་སྲིད།

༼གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བཤད་པ༽

གཉེས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉེས། གང་ཟག་གི་
བདག་འགོག་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེ་དགག་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་
མོངས་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་རྟོགས་ལྡན་སྐྱེས་སུ་ཚོས་ཅན།
བདག་གཉེས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐོག་མར་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་དགོས་ཏེ། ཆགས་
སོགས་ཉོན་མོངས་དང་སྐྱེ་ཁྲུ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་རྣམས་ཀྱི་ཅ་བ་འཛིག་ཚོགས་ལ་
ལྷ་བ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་གྲང་འཛིག་ལྟའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་མཐོང་ཞིང་ཚོས་ཀྱི་
བདག་མེད་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་སྦྱ་བའི་སྲིད།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ལྷུང་བ་བཀག་པ་དང་།
ལྷུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་བསྟན་པ་དང་། ལྷུང་པར་དུ་རྒྱ་
འབྲས་པན་ཚུན་སྟོས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་སྦྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། དགག་པ་
རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དང་། མཇུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷུང་པོ་ལས་དོན་
གཞན་པའི་བདག་དང་དངོས་སོ་གཅིག་པའི་སྐྱ་གཉེས་དགག་པ་དང་། ཉོན་དང་

བརྟེན་པའི་ལུ་གཉིས་དགག་པ་དང། བརྟེན་ཏུ་མེད་པའི་བདག་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། ཡུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་དགག་པ་དང། དོ་ལོ་གཅིག་པའི་
བདག་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་སྡེའི་ལུགས་བརྟེན་པ་དང། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་
མི། ཟ་ལོ་ཞེས་པ་རྒྱུ་པ་བཞི་སྟེ། གངས་ཅན་པས་ཤེས་བྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་གངས་འེས་
བྱས་ནས་རྩ་བཞི་ལེམ་པོ་དང། རྩ་ལྔ་པ་རིག་པ་དང། རིག་པ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་
བདག་ཏུ་འདོད་དེ། དེ་ཡང་རྣམ་སྤྲིན་ཟ་བ་པོ་དང། རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང། འབྲས་
བུ་བྱེད་པ་པོ་མིན་པ་དང། བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བདག་ཉིད་ཏུ་མེད་པ་
དང། འགྲོ་འོང་གི་བྱ་བ་མེད་པའི་བྱད་ཚོས་ལྡན་པར་དུ་བྱས་པར་འདོད་དོ། །དེ་
བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དབྱེ་བ་མི་འབྲ་བ་རྩལ་ཟད་ཅམ་
རེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་ལུགས་སོ་སོ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་དོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་
གཅིག་མིན་པར་རང་རང་གི་ལུགས་སུ་སྦྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་
ཅན། ལུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་འདོད་ལུགས་སོ་སོ་ཐ་དད་པར་
འགྱུར་ཉེ། གངས་ཅན་གྱིས་ཤེས་པས་བསྐྱུས་པའི་བྱད་ཚོས་ལྡན་དུ་འདོད་ལ། ཁ་
ཅིག་ལེམ་པོས་བསྐྱུས་པའི་བྱེད་པ་པོ་སོགས་སུ་འདོད་པའི་སྦྱིད། གཉིས་པ་ལ་
གསུམ། གང་ཟག་གི་བདག་གི་དོ་ལོ་དགག་པ་དང། བྱད་པར་དགག་པ་དང། རར་
འཛིན་ལྷན་སྦྱེས་ཀྱི་ཞེན་གཞིར་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་མི། མོ་གཤམ་ཞེས་པ་རྒྱུ་པ་
བཞི་སྟེ། གང་ཟག་ཚོས་ཅན། ལྷི་རོལ་པས་ཇི་ལྟར་བརྟགས་པ་ལྟར་གྱི་བདག་གི་དོ་
ལོར་མེད་དེ། མོ་གཤམ་བུ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་སྦྱིད། དེ་

ཚོས་ཅན། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་གཞིར་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཉག་པ་གཅིག་
ལུ་ངར་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་ཞོག་ཀྱང་རྫོང་ལུ་ཡོད་པར་
འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཉགས་སུ་མ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱི་རྒྱལ་ངར་ལ་གྲགས་པའི་ཁྲབ་ཤེད་མ་དམིགས་པའི་
ཉགས་ཀྱིས་དགག་པ་དང་། ལྷང་རུང་མ་དམིགས་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བང་
ཕྱིར་ཞེས་པ་རྒྱུ་ལ་བཞེས། དེ་ཚོས་ཅན། ཕྱི་རྒྱལ་པའི་བསྐྱེད་བཙུགས་དེ་དང་དེ་ལས་
ལྷ་སྐྱེགས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་བདག་གི་ཁྲབ་པར་ཉག་གཅིག་སོགས་དེར་ཡང་
ཁྱོད་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ངར་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་
ཕྱིར་ཞེས་པ་རྒྱུ་ལ་གཉིས་ཉེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལྷང་པོ་དང་ངར་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་མེད་དེ། དེ་ལྷང་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འཛིག་ཉེན་ཞེས་པ་རྒྱུ་ལ་སྟེ། ཤེས་ཀྱི་ཚོས་ཅན། ཉག་
གཅིག་ངར་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལུལ་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ།
དེ་ལ་རྫོ་ཁ་མ་སྟོགས་པའི་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་དང་ལྷན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
བསྐྱེད་པ་མང་པོར་དུད་འགྲོར་ལུ་གྲུ་རྒྱུད་དུ་སྐྱེ་བ་སྦངས་པའི་གང་ཟག་དེ་དག་ལ་
ཡང་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལྷང་པོ་ལས་དོན་གཞན་གྱི་
བདག་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པ་ལ་རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་སྤང་པོ་དང་ཐོ་སོ་གཅིག་པའི་བདག་དགག་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་
པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷང་པོ་ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་བཞེས། ངར་སྟེ་ཁ་
ཅིག་ན་ཤེ། རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་རིགས་པས་གཞོད་པས་སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་

བདག་མེད་པའི་སྲིད་ངར་འཛིན་སྟོན་སྲུང་གི་དམིགས་པ་ཕྱང་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་ཁ་ཅིག་ ཕྱང་པོ་ལྷ་ཁ་བདག་གི་མཚན་གཞི་དང་། ཁ་ཅིག་ སེམས་གཅིག་ཕྱ་
བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་དོ། །

གཉེས་པ་ལ་བཞི། གཞོད་བྱེད་བརྗོད་པ་དང་། ཕྱང་པོ་བདག་ཡིན་པ་རང་སྲེས་
བྱངས་པའི་མདོའི་དགོངས་པར་མི་རུང་བ་དང་། བདག་ཕྱང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པར་མདོ་གཞན་གྱིས་སྦྱབ་པ་དང་། འཛིག་ལྷ་སྤང་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཚོལ་བར་ཐལ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་
ཐར་བ་ཐོབ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། གཅིག་དང་དུ་མ་འཚོལ་བར་
ཐལ་བ་དང་། གཉེན་པོས་སྤང་བུ་སློང་ཚུལ་འཚོལ་བར་ཐལ་བ་དང་། ལས་འབྲས་
འཚོལ་བར་ཐལ་བ་དང་། ཕྱང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་འཚོལ་བར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉེས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། གང་ཟག་གཅིག་དུས་གཅིག་ཏུ་གང་
ཟག་དུ་མར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྱང་པོ་ལྷ་གང་ཟག་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་སྲིད། གཉེས་
པ་ལ་གཉེས། འཛིག་ལྷ་ས་བོན་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་དུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་
དང་། ཆད་ལྷ་ལ་བརྟེན་པའི་མཐར་ལྷ་སྤང་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
བདག་ནི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉེས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། བདག་རྣམས་ཡོད་དུ་ཐལ། བདེན་
པར་བྱུང་པའི་སྲིད། འདོད་ན། འཛིག་ལྷ་ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་བུ་
མིན་པར་འདུན་པའི་འདོད་ཆགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
སྤང་བུ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ རྣམ་ལ་འཇུག་པས་འཛིན་སྟོན་སྲུང་གི་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་
པའི་སྲིད། གཉེས་པ་ནི། ལྷ་ངན་འདས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཆད་

ལྷ་ལ་བརྟེན་པའི་མཐར་ལྷ་སྐྱོད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིག་ལྷ་ས་བཟུང་བའི་
བདག་སྐྱེད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ལ་སྤྱི་སྤྱོད་ལས་འདས་པའི་ཆེ་མེད་པ་
འཐད་ལྷན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་མ་གྲུབ་ན་བདག་སྐྱེད་གཅིག་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་ཚོས་བར་ཐལ་བ་དང་། མ་བྱས་པ་དང་
འཕྲད་པར་ཐལ་བ་དང་། སྐྱོན་སྐྱོད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་རྒྱུད་འདས་ཞེས་པ་
རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལྷ་རྒྱུད་ལས་འདས་པའི་སྐྱོན་རོལ་གྱི་གང་ཟག་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་འཛིག་བྱེད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཕྱང་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་སྐྱེ་འཛིག་བྱེད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་ལྷ་སྤྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་
དད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་ཚོས་བར་ཐལ། རྣམ་སྤྱིན་སྐྱོང་བའི་
གང་ཟག་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞན་
གྱིས་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་གྱི་
འབྲས་བུ་གཞན་གྱིས་ཟ་བར་རིགས་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་སྐྱོང་བ་པོ་དང་ལས་
སོགས་པ་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཚོད་པ་ནི། དེ་
ཉིད་ཅེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། རྐང་ཅིག་སྤྱི་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པས་ཇི་རྐྱེད་བཤད་
པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ་མཇུག་བཟུ་བ་ནི། སྐྱེད་རྣམས་ཞེས་པ་རྐང་པ་
གཉིས་ཏེ། རྒྱུན་ཅན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པ་ལ་རྒྱུད་གཅིག་པ་མི་རུང་
བར་ཐལ། དེ་ལ་གོང་དུ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་བདག་སྐྱེད་རོ་མོ་
གཅིག་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། བཞི་བ་ནི།
འཛིག་ཉེན་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བདག་སྐྱེད་རོ་མོ་གཅིག་དུ་མི་

རྒྱུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་རང་སྤེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདོད་པའི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་
མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་སོགས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལྷུང་བསྟན་ཏུ་མེད་པའི་ལྷུང་མ་
བསྟན་གྱི་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བདེན་པ་མཐོང་བའི་རྣམ་འབྱོར་པ་ལོག་ལྟ་ཅན་དུ་ཐལ་བ་
དང་ཉོན་མོངས་མི་སྤོང་བར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ།
དེ་ཚོས་ཅན། བདེན་པ་མཐོང་བའི་རྣམ་འབྱོར་པས་སྤང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་
པར་རྟོགས་པར་ཐལ། བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། དངོས་པོར་
སྤྲོ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་སེམས་སམ་སྤང་བོ་ལྟ་ཀ་བདག་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལྟམ་
འབྱོར་པས་བདག་མཐའ་དག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚེ་རྟག་གཅིག་
རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱི། སྤང་བོ་མེད་པར་རྟོགས་པར་ཁྱོད་མི་
འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བདེན་
པ་མཐོང་བའི་རྣམ་འབྱོར་པས་སྤང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་
ཐལ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཚོས་ཅན། བདེན་པ་མཐོང་བའི་རྣམ་འབྱོར་པ་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་གོང་ནས་གོང་དུ་
འཕེལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཟུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐབ་པ་ལ་དམིགས་
ནས་འཇུག་ཅིང་། གཟུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྐང་
པ་གཉིས་ཏེ། གང་སྤུ་དག་གཅིག་བདག་གོ་སྟམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་
དག་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་བོ་ལྟ་བོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་

བལྟོལ། ཞེས་གསུངས་པས། སྤང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ལན་ལ་གསུམ།
 བདག་སྤང་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པ་འགོག་པ་མདོ་དེའི་དགོངས་པར་བསྟན་
 པ་དང་། མདོ་གཞན་ལས་སྤང་པོ་བདག་ཡིན་པ་དངོས་སུ་བཀག་པས་སྐྱབ་པ་དང་།
 སྤང་པོ་བདག་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་པའི་རིགས་པ་གཞན་ཡང་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 དེ་ནི་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཇི་སྐྱད་བཤད་པའི་མདོ་དེ་སྤང་པོ་
 བདག་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། བདག་སྤང་རང་བཞིན་གཞན་ཡིན་
 པ་བཀག་པ་མདོ་དེའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཅིང་དེ་ཉིད་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་སྤང་པོ་བདག་
 ཡིན་པ་ལ་མདོ་གཞན་ལས་དངོས་སུ་དགག་པ་གསུངས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི།
 གང་སྤྱིར་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྤང་པོ་བདག་ཡིན་པ་སྤང་གི་མདོ་
 དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་དེའི་དགོངས་པ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་མདོ་
 གཞན་ལས་སྤང་པོ་བདག་ཡིན་པ་ལ་དངོས་སུ་དགག་པ་གསུངས་པའི་སྤྱིར།
 གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དབྱུང་པ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་ཚོགས་གྱི་སྤྱ་དགག་པ་དང་།
 དབྱིབས་གྱི་སྤྱ་དགག་པ་དང་། ལས་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
 སྤང་པོའི་ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། སྤང་པོ་། །

དང་པོ་ནི། སྤང་པོ་ཞེས་པ་རྐང་པ་ལྷུག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྤང་པོའི་ཚོགས་པ་
 གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། སྤང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་སྤང་
 པོའི་ཡ་གྲུལ་རེ་རེ་བ་བདག་ཡིན་པ་ལ་གཅིག་དང་དུ་མ་འཚོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་
 གཞོན་པ་བསྟན་ཟེན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། བདག་ཉིད་བདག་
 གི་མགོན་དང་དབང་པོ་སོགས་སུ་གསུངས་ལ། ཚོགས་པ་རྗེས་སུ་མེད་ཅིང་ཁྱོད་

ལྟར་ན་རྗེས་སུ་མེད་པ་མགོན་པོ་གསུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། ཡུང་པོའི་
ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཤིང་ཉིད་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཤིང་
ཉར་འགྲུང་དགོས་ལ་དེ་ལ་འོག་ནས་གཞོན་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མདོ་
ལས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཡུང་པོའི་ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་མི་
རིགས་པར་ཐལ། མདོ་ལས་གང་ཟག་ཡུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་སྐྱེ་རི་བཞེན་
པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དབྱིབས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞེསྟེ། དེ་ཚོས་
ཅན། གཟུགས་ཅན་མ་གཏོགས་མིང་བཞིའི་ཡུང་པོ་བདག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཡུང་
པོ་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཁྲུང་པར་བ་བདག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་མིང་བཞིའི་ཡུང་པོ་ལ་
དབྱིབས་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྟོན་སྟོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལེན་པོ་
ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལེན་པོ་གང་ཟག་དང་། ལྷང་བྱ་ཡུང་པོ་
གཉིས་པོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་གཅིག་ཏུ་
འགྲུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཚོད་པ་ནི། བྱེད་པོ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཅིག་སྟེ། བྱེད་པ་
པོ་མེད་ལ་ལས་ཡོད་པར་མདོ་ལས་གསུངས་པས་ལས་དང་བྱེད་པོ་གཅིག་ཏུ་མི་
འགྲུང་རོ་ཞེ་ན། ལན་ནི། མ་ཡིན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བྱེད་པོ་
མེད་ལ་ལས་ཡོད་པ་སྟོན་པའི་བཞེད་པར་མི་རུང་བར་ཐལ། མདོ་ཁ་ཅིག་ཏུ་རང་
བཞེན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱེད་པ་པོ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པ་བཀག་པ་མིན་
ལ། བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་ལས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་པོ་པོ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། བདག་དང་

ཡུང་པོ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་ཡུང་པོའི་ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་དང་། ཡུང་པོ་ངར་
འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་གཞི་སོགས་སྲུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁམས་ཤུག་དང་ཡིད་
ཀྱི་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་བཙོ་བརྒྱད་དང་སེམས་སེམས་བྱུང་སོགས་ལ་གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་
པ་ཙམ་དུ་མངོ་ལས་སྐྱ་རི་བཞིན་པར་གསུངས་པའི་སྲིད། བཞི་བ་འཛིག་ལྟ་སྲང་བུ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལ་གཉིས། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་འཛིན་
སྲོང་བ་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དཔེ་བརྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བདག་མེད་ཅེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཙན། བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཛིག་ལྟ་སྲོང་བ་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ། ཡུང་པོ་ལྷ་
ཀའམ་སེམས་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ལུལ་དུ་སྐྱུང་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་
ཡིན་ཡང་། དེ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་ས་བདག་འཛིན་ཀྱི་ས་བོན་
སྲོང་བ་མ་ཡིན་ལ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཙན་ཀྱི་བདག་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་
ཞེན་ལུལ་མ་ཡིན་ཡང་། དེ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་ས་བདག་འཛིན་
ཀྱི་ས་བོན་སྲོང་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། རང་བྱིམ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ།
ཚོས་ཙན་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྷ་མ་ལ། རྟགས་ནི་རང་གི་བྱིམ་ཀྱི་ཅིག་ཤུག་ན་དུག་
སྐྱལ་ཡོད་པར་དོགས་པའི་འཛིགས་པ་དེ། དེ་ན་གྲང་པོ་ཆེ་མེད་པར་དེས་པས་སེལ་
བར་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་སྲུ་གཉིས་
དགག་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། ལྷན་པའི་སྲུ་དགག་པ་དང་། བཀག་ཟེན་པའི་དོན་
བསྐྱེས་ཏེ་འཛིག་ལྟའི་གངས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུང་པོར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་
སྟེ། དེ་ཚོས་ཙན། བདག་དང་ཡུང་པོ་གཉིས་པན་ཚུན་དུ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྟེན་

དང་བཞེན་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་བཞེན་གཞན་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་འཐད་ཀྱང་རང་
བཞེན་གཞན་དུ་མེད་པའི་སྲིད། གཉེས་པ་ནི། བདག་ནི་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་
ཚོས་ཅན། བདག་སྤང་པོ་དང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ལྷན་
ཚུལ་གཉེས་ཀ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་གཞན་གང་
དུ་ཡང་མེད་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། དངོས་དང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་འཛིག་ལྟ་སྲོང་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་བདག་ཅེས་པ་རྐང་
པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། འཛིག་ལྟ་ཉི་ཤར་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པ་
སོགས་དང་བྲལ་བའི་སྤང་པོ་ལྟ་པོ་རེ་རེ་ལ་སྤང་པོ་དེ་དང་དེ་བདག་ཡིན་པ་དང་།
བདག་སྤང་པོ་དང་ལྷན་པ་དང་། སྤང་པོ་ལ་བདག་ཡོད་པ་དང་། བདག་ལ་སྤང་པོ་
ཡོད་པ་སོགས་རྣམ་པ་བཞི་བཞིའི་སློན་ནས་ལོག་པར་འཇུག་པའི་འཛིག་ལྟ་ཡོད་པའི་
སྲིད། གཉེས་པ་ནི། ལྟ་ལེ་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། མདོ་ལས་འཛིག་
ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རིའི་ཅེ་མོ་མཚོ་བཞི་བྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ་རྗེས་བཅོམ་ནས་རྒྱན་དུ་
ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་བྲས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་གསུང་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འཛིག་ལྟ་བཅོམ་པའི་
སློན་ནས་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་དགག་པ་ལ་གཉེས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་
དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ཅེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། མང་པོས་བཀྱར་པ་
ཁ་ཅིག་ན་རེ། གང་ཟག་ནི་སྤང་པོ་དང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དང་རྟག་མི་རྟག་སོགས་

གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་རྗེས་སུ་ཡོད་དེ། བྱེད་པ་སོ་དང་ཟ་བ་སོ་དང་བཅིངས་
 གོམ་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་སྤྱིར། རང་གི་ངོ་བོའི་སློབ་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་ཡང་
 རྣམ་ཤེས་དུག་གི་སློབ་པ་ཤེས་བྱ་དང། བདག་དུ་འཛིན་པའི་གཞི་ཡང་ཡིན་ཅོལ་ཞེས་
 འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྗེས་སུ་གྲུབ་ན་བརྗོད་དུ་མེད་པ་འགལ་བ་དང།
 གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་ན་བཏགས་ཡོད་དུ་བསྐྱེད་པ་དང། དངོས་པོའི་ཚོས་གཉིས་
 དང་བྲལ་བས་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའོ། །དང་བོ་ནི། གང་སྤྱིར་ཞེས་པ་རྐང་བ་
 བཞི་སྟེ། གང་བཟག་ཚོས་ཅན། གཟུགས་སེམས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་
 མེད་པ་མ་ཡིན་པ་ལྟར་སྤང་བོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་
 དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་རྗེས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གང་སྤྱིར་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་
 མ་གྲུབ་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་ཐལ། བྱམ་བ་དང་རང་གི་ཆ་ཤས་གཟུགས་སོགས་
 ལྟར་སྤང་བོ་དང་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དང། གཞན་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཚོས་
 ཡིན་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཁྱོད་གྱིས་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རང་
 གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
 དང་གཞན་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་ནས། གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་མཇུག་བསྐྱེད་པ་ནི། དེ་སྤྱིར་རང་འཛིན་ཞེས་པ་རྐང་བ་གསུམ་སྟེ།
 ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རིགས་པས་རྣམ་པར་དབྱུད་ན་རང་འཛིན་ལྟན་སྦྱིས་གྱི་གཞི་སྤང་
 སོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཐ་དད་དང་ཉེན་བཉེན་པ་དང་ལྡན་པ་
 སོགས་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་དབྱུད་པ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་

པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་གང་ཟག་ལུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་
བསྟན་པ་ལ་གཉེས། མདོར་བསྟན་པ་དང། ཀླུ་ས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་
ནི་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་
ཀྱང་གང་ཟག་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པ་ཅམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། དཔེ་སྐབ་པ་དང། དོན་ལ་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
ཤིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་མཐའ་བདུན་པོ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་
པ་དང། ཚོགས་པ་དང་དབྱིབས་ཀྱི་སྐྱ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་དང། ཤིང་རྟའི་ཐ་སྙད་
ཉམས་པའི་ཉེས་པ་ཁྲོད་ལ་འཇུག་གི་ཁོ་པོ་ཅག་ལ་མི་འཇུག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤིང་
རྟ་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གང་ཟག་ལུང་པོ་ལས་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་
དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་ཤིང་རྟ་ཡང་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་
ལྟོས་ཏེ་མཐའ་བདུན་པོ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཤིང་རྟ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚོགས་པའི་སྐྱ་དགག་པ་དང།
དབྱིབས་ཀྱི་སྐྱ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉེས་ཏེ། དེ་ཚོས་
ཅན། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་སོ་སོར་སྐལ་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྤངས་པའི་འདུས་པ་དེ་
ཡང་ཤིང་རྟ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཅམ་ཤིང་རྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། མདོར་བསྟན་དང། ཀླུ་ས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། གང་གིར་
ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉེས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཚོགས་པར་མ་ཐད་དབྱིབས་ཀྱང་ཤིང་རྟར་
མི་རིགས་པར་ཐལ། ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་དེ་

མ་གྲུབ་ན་ཡན་ལག་གྲང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་ཤིང་རྟ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། ཡན་ལག་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཤིང་རྟ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྲུང་ཤིང་རྟ་མ་བསྐྱེགས་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་ཤིང་རྟ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། དེ་དང་མི་འབྲ་བའི་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་ཤིང་རྟ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱོད་དབྱིབས་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་སོ་སོར་བྱེ་བའི་དུས་ན་ཤིང་རྟ་མེད་པ་ལྟར་ཡན་ལག་བསྐྱེགས་པའི་དུས་ན་ཡང་ཤིང་རྟ་མེད་པར་ཐལ། མ་བསྐྱེགས་པའི་དུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་འོན་ཤིང་རྟ་ཡིན་གྱི་དེ་མ་ཡིན་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཤིང་རྟར་བཞག་པ་མེད་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། ད་ལྟ་གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཤིང་རྟ་མ་བསྐྱེགས་པའི་དུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་ལས་རང་བཞིན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་གྲང་ཤིང་རྟར་མི་རུང་བར་ཐལ། བསྐྱེགས་པའི་དུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་ལ་མ་བསྐྱེགས་པའི་དུས་དང་མི་འབྲ་བའི་བྱུང་བར་གཞན་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚོགས་པ་རྣམས་སུ་མེད་པས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱིབས་ཤིང་རྟ་རང་མཚན་པར་མི་རུང་བ་དང་། འདིར་རྩུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩུབ་པ་འདོགས་པར་ཁས་ལེན་ན་ཐམས་ཅད་དེ་དང་འབྲ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། དཔེ་དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པར་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་སྲིད་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ།

༡ [མ་གྱི། ༤༠བཅུ། པར་ ཞོལ། ༡༤ནལ། -པར་]

དེ་ཚོས་ཅན། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་རང་མཚན་པ་ཤིང་རྟར་མི་
བུང་བར་ཐལ། ཚོགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱིབས་
ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་
སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། མ་རིག་པ་སོགས་རྩུབ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ལས་འདུ་བྱེད་སོགས་
རྩུབ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཚོགས་པ་རྩུབ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་
དབྱིབས་རྩུབ་པ་ཤིང་རྟར་རིགས་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ནི། འདིས་ནི་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཤིང་རྟའི་དབེས་
རྩུལ་རྩས་བརྒྱད་ཚོགས་པ་ལ་བུམ་པའི་སྐྱོ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ཡང་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ།
ཤིང་རྟའི་དབེས་བུམ་པའི་ཡན་ལག་གི་ཚོགས་པ་བུམ་པ་ཡིན་པའང་དོན་གྱིས་
བཀག་པའི་སྲིད། གཞན་ཡང་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་རང་མཚན་པ་ཤིང་
རྟ་དང་བུམ་པ་སོགས་སུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བསྐྱབས་ཟེན་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ཤིང་རྟའི་ཐ་སྙད་ཉམས་པའི་
ཉེས་པ་ཁྱོད་ལ་འཇུག་གི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མི་འཇུག་པ་ལ་གསུམ། རྣམ་བཤུན་གྱིས་
དཔུང་པའི་ཚེ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཡང་རང་གི་
ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྙད་འཐད་པ་དང་། འདིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་འེས་པར་ཁས་
ལྷངས་དགོས་པ་དང་། དཔུང་པ་བཤུན་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདེ་ཐལ་ཏུ་
རྟོགས་ཀྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ནི་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་
བཤུན་གྱིས་དཔུང་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཡང་
ཤིང་རྟའི་ཐ་སྙད་ཉམས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཡང་རང་གི་ཡན་

ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མའི་ལམ་ནས་ངངས་ཏེ་འཛོག་ལུས་པའི་སྲིད།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཅེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་
གྱིས་བསྟུས་པའི་ཤིང་རྟ་དགག་མི་ལུས་ཤིང་ངེས་པར་ཁས་སྒྲངས་དགོས་པར་ཐལ།
ཤིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་སོགས་ལ་སྟོན་ནས་ཡན་ལག་ཅན་སོགས་སུ་ཐ་སྐྱད་པའི་
ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཤིང་རྟ་མེད་ཀྱང་དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་
ཡོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་བདུན་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན།
བདེན་པ་གཉིས་གྱི་རྣམ་བཞག་འདིར་བཤའ་པ་བཞིན་ངེས་པར་ཁས་སྒྲངས་དགོས་
པར་ཐལ། ཤིང་རྟ་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མེད་རྣམ་པ་བདུན་གྱི་དབྱུང་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་རྟོགས་ལུས་ཤིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པའི་རྣམ་བཞག་ཀྱང་འཐད་པར་རྟོགས་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། ཤིང་རྟ་ཞེས་པ་རྐང་
པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་དེའི་ཡན་
ལག་ཚོགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤིང་རྟ་ཚིག་ན་དེའི་
ཡན་ལག་ཚིག་པ་བཞིན་དུ་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་
མེས་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིག་པའི་སྟོང་འདོགས་འཛོམས་
ལུས་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་དོན་ལ་སྦྱར་བ་ལ་གང་ཟག་དང་སྤང་པོ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤའ་
པ་དང་། དངོས་པོ་གཞན་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤའ་པའོ། །

དང་པོ་ལ་བཞི། སྤང་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཡེན་པ་པོ་སོགས་སུ་
འཐད་པ་དང་། སྟོན་པའི་མཐའ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེར་མ་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་

བར་སྤང་བ་གཉི་སྟུག་གི་དབང་གིས་ཡིན་པ་དང་། བདག་དང་བདག་གི་བ་རང་
བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་
ནི། དེ་བཞིན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཤིང་རྩ་རྩར་སྤུང་པོ་སོགས་ལ་
བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་། སྤང་པོ་ཉེ་བར་སྤངས་ཀྱི་
དང་ལས་སོགས་སྤྱི་འཐད་དེ། དེ་རྩར་ཐ་སྤྱད་པའི་ཚད་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ནི། དངོས་ཡོད་མིན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། གང་ཟག་ཚོས་ཅན། རྩག་མི་རྩག་
སོགས་མཐའ་གང་དུ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བདེན་པའི་དངོས་པོ་
མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གང་ལ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བདེན་པར་མ་གྲུབ་
ཀྱང་མོ་འཁྲུལ་བ་ལ་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྩ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་
སྐྱེས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཉི་སྟུག་གི་དབང་གིས་དེ་རྩར་སྤང་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི།
གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བདག་གི་བ་ཡང་རང་བཞིན་
གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩབ་པར་ཐལ། བྱེད་
པ་པོ་མེད་པའི་ལས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་པ་འཕགས་པ་ཚོས་ཅན། ཐར་པ་
འཐོབ་པའི་རྩ་མཚན་ཡོད་དེ། བདག་དང་བདག་གི་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་པོ་གཞན་ཡང་ཤིང་རྩ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་
དང་། དངོས་པོ་དེ་དག་ལ་ཐ་སྤྱད་རི་རྩར་འདོགས་པའི་རྩ་མཚན་ཡོ། །དང་པོ་ནི། རྩམ་པ་
ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྩམ་སྐྱུམ་སོགས་ཀྱང་ཤིང་རྩ་དང་

མཚུངས་པར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་དབྱེད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
 གྲུབ་ཀྱང་། འདིག་རྟེན་དང་ལྡན་ཅིག་ཚོད་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་གི་དགོངས་པ་
 ལྟར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་སྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
 ཡན་ལག་ཅེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་བདུན་དུ་དབྱེད་པས་མ་རྟེན་
 ཀྱང་བུམ་སྐྱེས་སོགས་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་
 ཐལ། རྣམ་པ་བདུན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་སོགས་སུ་ཐ་སྙད་
 པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཁྱད་པར་དུ་རྒྱ་འབྲས་པན་ཚུན་ལྟོས་པའི་
 བཏགས་ཡོད་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། པན་ཚུན་ལྟོས་པར་སྐྱབ་པ་དང་། སྤང་མ་སྤང་
 བཏགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་ལིས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
 གྲུབ་པ་པན་ཚུན་ལྟོས་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ངོས་ནས་རྒྱ་མ་བཞག་གི་རང་
 གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མི་འཐད་ལ། འབྲས་བུ་ཡང་རྒྱ་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཅོམ་ཡིན་གྱི།
 རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་རྒྱ་འབྲས་ལ་ལྟ་ཕྱིའི་ངེས་པ་མི་འཐད་
 པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། མཚུངས་པ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱ་
 འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་བཏགས་པ་དེ་འཇུག་པ་དང་། རྒྱ་མ་ལྟ་
 བུར་ཁས་སྐྱེད་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་
 བྱུག་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་མ་སྤང་གང་ཅུང་གི་སྐོ་
 བས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་

ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཉིས་
 ཀ་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ལུས་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་
 ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་བ་གང་ཞིག་དེ་ལ་ཆ་སོ་སོས་སྤང་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ན་རྒྱ་ཡིན་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་
 ཐལ། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སོ་སོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྷ་གུ་ཚོས་ཅན།
 འབྲས་བུར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་རྒྱལ་མི་སྤྱེད་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་ཚོས་ཅན། རྒྱར་
 འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་ཐལ། རང་འབྲས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ལྷ་ཕྱི་གཉིས་
 ཀའི་རྟོགས་ཚོས་ཁས་སྤངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། དབུ་པ་
 བ་ལ་རི་རྐྱང་བཤམ་པའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྷང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་རྒྱ་
 མ་དང་འབྲ་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཐ་སྣང་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
 མཚུངས་པའི་ཚོད་བ་དགོད་བ་དང་། མི་མཚུངས་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལུན་
 འབྲིན། ཅེས་པ་ནས། ཚོལ་བའང་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཏེ། དངོས་
 པོར་རྒྱ་བ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་དགག་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་རང་གི་ཚིག་ལ་ཐལ་བ་
 མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
 བ་འགོག་པའི་ལུན་འབྲིན་དེ་ལུན་དབྱུང་བུ་དང་སྤང་ནས་ལུན་འབྲིན་ན་ལུས་པ་
 གཅིག་པས་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་ལ། མ་སྤང་བར་ཡིན་ན་ལུན་འབྲིན་ཡིན་མིན་གྱི་
 རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཉིས་པོ་སྤངས་ནས་རྟོག་པ་གཞན་ཡང་མེད་པར་
 ཁྱོད་རང་གིས་ཁས་སྤངས་པས་ཁྱོད་རང་གི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་འཛོམས་པར་ཐད་

དོ། །དེས་ན་ཁྱོད་གྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སུན་འབྲིན་
མི་རུས་པས་ཤུགས་གྱིས་རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་དོ། །ཁྱོད་རྒྱ་
མཚན་མེད་པར་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པའི་སྲིད་སྐྱེ་བོ་དམ་པས་མི་
བཞེད་ཅིང་། རང་སྟོབས་བཞག་དུ་མེད་ཅིང་གཞན་སུན་འབྲིན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་
ཞུགས་པས་སུན་ཅི་སྲིན་དུ་ཚོལ་བའང་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། དབུ་མ་པ་ལ་རང་གི་ཚིག་དང་མཚུངས་པའི་སྐྱབ་ཚོད་
འཇུག་པ་མི་འཐད་པ་དང་། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་སོགས་འཐད་པ་དཔེས་སྐྱབ་པ་དང་།
མི་འཐད་པའི་དངོས་སྐྱ་བའི་ཚོད་པ་ཁྱོད་རང་གི་སྐྱོ་སྐྱོན་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། དངོས་སྐྱ་
བ་ལ་སྐྱར་བཞོད་པའི་གཞོད་བྱེད་བྱ་བར་བྱས་ནས་ཚོད་པ་གཞན་གྱི་ལན་འདེབས་
རྒྱུ་ལ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །དང་བོ་ནི། སུན་འབྲིན་པས་སུན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་
སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པ་ལ་སྲད་མ་སྲད་བརྟགས་པའི་སྐྱོན་མཚུངས་
པར་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁོ་བོ་ཅག་སུན་འབྲིན་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་མེད་པར་ཁས་ལེན་གྱི། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་
བརྟག་པ་དེ་འཇུག་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། ཇི་སྐྱར་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཏེ། དེ་
ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ལ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་སོགས་འཐད་པར་ཐལ།
སྲད་མ་སྲད་གྱི་རིགས་པས་མ་དབྱུང་པར་རྒྱ་ནང་དུ་ཉར་བའི་གཟུགས་བརྟན་རྒྱན་
པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཟམས་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཁྱད་པར་གོ་རུས་པ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་མེད་པའི་སུན་འབྲིན་གྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་
སུན་འབྲིན་རུས་པ་སོགས་འཐད་པའི་སྲིད།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང། དབྱ་མ་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་
 ཉོགས་སུ་གཞུགས་ལ་ལྟར་དངོས་སྣ་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱབ་མི་
 ལུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དབྱ་མ་པ་ལ་
 སང་མ་སང་གི་སུན་འབྲིན་མཚུངས་པར་འཇུག་སྐྱམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
 ཁས་ལེན་པ་ཁྲིད་གི་སློབ་སློབ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་ཐལ། ལོ་བྱ་ལོ་བྱེད་སོགས་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན་རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་སློབ་དེ་འཇུག་ཀྱང། དབྱ་མ་པས་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྩལ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་ཁས་སྦངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
 བེ། དངོས་རྣམས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལྷན་སྐྱེས་གི་ཉོན་མོངས་
 གྱིས་བཀུམས་པའི་སྟེང་དུ་ཉོག་གོ་རན་པའི་སྲད་བྱས་བྲེས་པའི་དངོས་སྣ་བ་དང།
 དབྱ་མ་པ་སློབ་རྣམས་པ་ཀྱང་ཉུ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། དབྱ་མ་པས་དངོས་པོ་མཐའ་
 དག་རང་བཞིན་མེད་པར་ཉོགས་སུ་གཞུགས་སྣ་བ་ལྟར་དངོས་སྣ་པས་དངོས་པོ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྐྱབ་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ལུན་
 འབྲིན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དབྱ་མ་པ་ལ་རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་སློབ་
 མི་འཇུག་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སུན་འབྲིན་ལྷག་མ་མཐའ་
 བཞིའི་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ་སོགས་གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱས་ནས་གཞན་
 གྱིས་བཏགས་པ་བྱས་པའི་གཞོན་བྱེད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་གོ་ལ་
 བའི་སློབ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དབྱ་མ་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་
 ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཚབ་འདིར་དངོས་སྣ་བའི་ཚོད་པ་མི་འཇུག་པའི་ཚུལ་བསྟན་
 པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཚོད་པ་གཞན་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ་དང་ཚུར་

སྐྱེད་པའི་མེད་པའི་འཇུག་པའི་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྐྱེད་པ།

སྐྱོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བ་ལྟར་བཤམ།

གཉིས་པ་སྐྱོང་བ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བཤམ་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྐྱེད་པ་དང་།
 རྒྱས་པ་དང་བཤམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བཤམ་ཟེན་པའི་མཚམས་སྐྱེད་པ་དང་།
 འཆད་པར་འགྲུབ་པའི་མཚམས་སྐྱེད་པོ། །དང་པོ་ནི། བདག་མེད་ཅེས་བ་རྒྱུ་བ་
 གཉིས་ཉེ། དེ་ཚོས་ཅན། བདག་མེད་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། རྒྱད་གཞིའི་དབང་
 གིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་སྐྱེད་པ།
 བདག་མེད་གཉིས་སུ་སྐྱེ་ནས་བསྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་རྣམས་སྤྱི་
 བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྐྱེད་པ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་བ་རྒྱུ་བ་གཉིས་
 ཉེ། དེ་ཚོས་ཅན། བདག་མེད་གཉིས་ལ་དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་
 སྐྱོ་འདོགས་གཙོ་བོ་འདི་ལ་ལ་སྐྱོས་ནས་སྐྱོན་པས་སྐྱོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་ཉི་ཤུ་
 སོགས་སུ་གསུངས་པའི་སྐྱེད་པ། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱོང་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྐྱེད་པ། སོ་
 སོའི་ངོས་འཛིན་དང་། དེ་དག་མཛོད་གང་ལས་གསུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོས་དང་
 ཞེས་བ་རྒྱུ་བ་བཞེས། དེ་ཚོས་ཅན། རྒྱས་པར་སྐྱོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དེ་དག་
 བསྐྱེད་པ་བཞེས་ཡང་འདུ་སྟེ། སྐྱོང་གཞི་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་ཚོས་ཅན་དང་ཚོས་ཉིད་
 གཉིས། ཚོས་ཅན་ལ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས། ཚོས་ཉིད་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་སྐྱོང་
 པ་དང་གཞན་ཀྱི་ངོ་བོས་སྐྱོང་བ་རྣམས་སུ་འདུ་བའི་སྐྱེད་པ། སྐྱོང་ཉིད་རྒྱས་པར་སྐྱོན་
 པའི་མཛོད་དང་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཤེས་སྐྱིེ་བ་

མཐའ་དག་སྣོང་བའི་ཆེད་དུ་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅིང་རྟོགས་པ་ཡིན་
པའི་སྲིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྣོང་ཉིད་དང་པོ་བཅུ་དྲུག་བཤད་པ་དང་། ཕྱི་མ་བཞི་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་དང་པོ་ནང་སྣོང་བ་ཉིད་ནི། གང་སྲིད་
ཞེས་པ་ལོ་ལོ་ཀ་གཉིས་དང་རྒྱུ་བཤད་པ་གཅིག་སྟེ། མིག་སོགས་དྲུག་པོ་ཚོས་ཅན། རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རང་བཞིན་གཅིག་དུས་སྡུ་སྲི་དུ་མ་དང་འབྲེལ་ནས་ཐེང་ལྷག་ཏུ་
གནས་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ། རང་བཞིན་དུ་མ་དུས་དུ་མ་དང་འབྲེལ་
བའི་རང་བཞིན་དུ་མར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད་ཏེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་
བྲལ་བའི་སྲིད་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་དེ་ཁྲོད་གྱི་
ཚོས་ཉིད་ཡིན་པའི་སྲིད། ཡང་ན་མིག་སོགས་དྲུག་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ཚོས་
ཅན། བདེན་སྣོང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མིག་སོགས་ནང་གི་ཚོས་རང་བཞིན་གྱིས་སྣོང་བའི་
སྣོང་ཆ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེའི་རིགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་སྲི་
སྣོང་བ་ཉིད་ནི། གང་སྲིད་ཞེས་པ་རྒྱུ་བཤད་པ་གཅིག་སྟེ། གཞུགས་སོགས་སྲིད་ཚོས་རྣམས་
ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྣོང་བ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་
དུ་མ་གང་དུའང་མེད་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་དེ་ཁྲོད་གྱི་
ཚོས་ཉིད་ཡིན་པའི་སྲིད། གཞུགས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཚོས་ཅན། སྲི་སྣོང་བ་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་སོགས་སྲིད་ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྣོང་བའི་སྣོང་ཆ་
ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མ་ཀུན་ལ་སྦྱར་རོ། །

གསུམ་པ་སྲི་ནང་གཉིས་ཀ་སྣོང་བ་ཉིད་ནི། གཉིས་ཆར་ཞེས་པ་རྒྱུ་བཤད་པ་གཉིས་

ཉེ། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་སྐྱེ་མཆེད་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ཞེས་སྐྱར་
 རོ། །བཞི་བ་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ནི། ཚོས་རྣམས་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཉེ།
 ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་བཀག་པ་དེ་བདེན་པར་མ་བྱུང་སྟེ།
 ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་བའི་ཕྱིར། སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་སྐབས་འདིར་
 སྟོས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ་སྟོང་ཉིད་བདེན་པར་འཛིན་པ་བརྗོག་པའི་ཕྱིར་དུ་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུང་ནས།
 ལྷར་ལྷར་གཅིག་དུ་བྲལ་སོགས་ཀྱང་སྐྱར་རོ། །

ལྷ་བ་ཆེན་པོ་སྟོང་བ་ཉིད་ནི། སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཉེ། སེམས་
 ཅན་དང་སྟོང་གི་འཛིག་ཉེན་མ་ལུས་པ་བྲལ་བའི་སྐྱོགས་རྣམས་ཚོས་ཅན། རང་
 བཞིན་གྱིས་མེད་དེ་ཞེས་སོ། །སྐྱོགས་རྣམས་ཆེན་པོ་སྟོང་བ་ཉིད་གྱི་གཞིར་སྟོས་
 པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྗེ་བྲག་པ་སོགས་སྐྱོགས་ཆེན་པོས་བསྐྱེས་པའི་ཉག་རྩས་སུ་
 འཛིན་པ་བརྗོག་པའི་ཕྱིར་དུ་སྟོས་པའི་ཕྱིར། རྗེ་བྲག་པ་དོན་དམ་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ནི། དེ་
 བེ་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཉེ། ཐར་བ་སྐྱུང་ན་ལས་འདས་པ་ཚོས་ཅན། དོན་དམ་པ་
 ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐྱེས་བུའི་ཐོབ་བྱ་མཚོག་དུ་གྱུར་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་
 པ་སྟོང་བ་ཉིད་འདིར་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྗེ་བྲག་པ་སོགས་ཐར་བ་ཉག་
 རྩས་སུ་འཛིན་པ་བརྗོག་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་དང་བརྒྱུད་པ་
 འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་བ་ཉིད་ནི། རྒྱུན་ལས་བྱུང་བྱིར་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་
 དེ་དེ་ཉེ། ཁམས་གསུམ་པོ་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུང་ནས་ནང་
 སྟོང་བ་ཉིད་གྱི་སྐབས་ལྷར་སྐྱར་རོ། །དབུ་བ་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ནི།

གང་ལ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཉམ་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་པའི་དབུ་མའི་ལས་སྟོང་གཞི་ཚོས་ཅན་ཏེ། དགོས་པ་ནི་དབུ་མའི་ལས་ལ་བདེན་འཛིན་བརྗོད་པའི་ཆེད་དོ། །བཅུ་པ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། ཐོག་མ་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཏེ། ཐོག་མ་དང་དེ་ལ་སྟོས་པའི་དབུས་དང་ཐ་མ་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་འཁོར་བ་ནི་སྟོང་གཞི་ཚོས་ཅན་ལོ། །

འགོ་འོང་བདེན་པ་བ་དང་བྲལ་བས་མི་ལས་ལྟ་བུའི་འཁོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ཚོས་ཅན། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཐོག་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་འཁོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཆ་ཡིན་པའི་བྱིད། གཞན་རྣམས་སྲར་ལྟར་དོ། །བཅུ་གཅིག་པ་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། དོར་བ་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཏེ། དོར་བྱར་མེད་པའི་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་ཚོས་རྣམས་སྟོང་གཞི་ཚོས་ཅན་ཏེ། སྟོར་ཚན་གསུམ་པོ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟར་དོ། །བཅུ་གཉིས་པ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། འདུས་བྲས་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཏེ། འདུས་བྲས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་རྣམས་གྱིས་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་གསར་དུ་བྲས་སམ་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིད། གཞན་རྣམས་སྲར་ལྟར་དོ། །

བཅུ་གསུམ་པ་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བྲལ་སྟེ། འདུས་བྲས་འདུས་མ་བྲས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་གཞི་ཚོས་ཅན་ལོ། །བཅུ་བཞི་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཕྱང་པོ་ལྗེའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཞི། གཞུགས་ནི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བརྒྱུད་དེ། གཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་
 ཉིད་གཞུགས་རྒྱུ་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
 གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡང་མེད་པའི་སྤྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བའི་རྣམ་སྤྲོད་སྤོང་བ་
 དང་འདྲ་ཤེས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་མོང་མིན་པའི་མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་། འདྲ་
 གྲེད་ཀྱི་སེམས་ལྷུལ་ལ་འདྲ་གྲེད་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་
 གི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་རྣམས་སྤོང་གཞི་ཚོས་ཅན་ནོ། །ཕྱང་ཁམས་སྐྱེ་
 མཆེད་གསུམ་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། ཕྱང་པོ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཕྱང་པོའི་
 རྒྱལ་བསྐྱེད་གསུམ་གང་རྒྱུད་གི་རང་བཞིན་དང་། ཁམས་ཀྱི་འཛིན་པར་གྲེད་པར་
 ཚོས་མ་སྐྱེན་པས་སྐྱེལ་གདུག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དང་། སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་སེམས་
 སེམས་རྒྱུད་སྐྱེ་བའི་སྐྱོ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་སྤོང་གཞིའོ། །

རྒྱ་རྒྱུན་འདྲ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ནི། རྟེན་ཅིང་ཞེས་པ་རྟེན་
 པ་གཉིས་སོ། །པ་རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པ་རྒྱལ་གི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི།
 གཏོང་བ་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཉེ། གཏོང་བའི་སེམས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པ་དང་།
 སྤོང་བའི་སེམས་པ་དང་། མི་མ་སྐྱེན་སྤོགས་ལ་ཁོ་བ་མེད་པ་དང་། དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་
 སྤོ་བ་དང་། དམིགས་པ་དང་དགེ་བའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པ་དང་། འགའ་ལ་ཡང་
 ཚགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་རྣམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་པར་སྤྱིན་རྒྱལ་གི་
 སྤོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྤོང་གཞིའོ། །

བསམ་གཏན་གཞུགས་མེད་ཀྱི་ནི། བསམ་གཏན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ།
 བསམ་གཏན་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་ཁོང་ཁོ་སྤྱོད་སྤྱངས་པས་

སེམས་མི་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ཞེས་
 སྐྱར་རྟོ། །བྱང་ཕྱོགས་དང་རྣམ་ཐར་སྐོ་གསུམ་དང་རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་གྱི་སྟུན་
 མོང་མིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། བྱང་ཆུབ་ཅེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཏེ། འཁོར་བ་ལས་
 དེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཕྱོགས་མ་སྟུན་གྱི་ཚོས་རྣམས་དང་།
 ཚོས་རྣམས་གྱི་དངོས་སོ་བདེན་པར་འདྲིན་པའི་བྱི་མས་སྤྲུགས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་
 པའི་སྐོ་སྐོང་པ་ཉིད་དང་། རྒྱའི་མཚན་མ་བདེན་པར་འདྲིན་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་མཚན་
 མ་མེད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་སྟོན་པ་བདེན་པར་འདྲིན་པ་དང་བྲལ་བའི་སྟོན་པ་མེད་
 པ་དང་། སྟོམས་འཇུག་གི་སྐྱབ་པ་ལས་ཕྱོལ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་རྣམས་
 སྐོང་གཞི་ཚོས་ཅན་ལོ། །

སྟོབས་བརྩ་དང་མི་འདིགས་པ་བཞི་དང་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་
 དང་ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་སངས་རྒྱས་གྱི་ཚོས་མ་འབྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་གྱི་སྟུན་མོང་
 མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྟོབས་རྣམས། ཞེས་པ་ནས། མི་འཕྲོགས་རང་མཚན་
 ཉིད་ཅེས་པའི་བར་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་སྟེ། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དེས་ཤིང་གཏན་ལ་པབས་
 པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སྟོབས་དང་། མི་མ་སྟུན་ཕྱོགས་སུས་ཀྱང་གཞན་དུ་བྱ་བར་
 མི་རུས་པ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་མི་འདིགས་པ་དང་། ཚོས་དང་དོན་
 སོགས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་
 རིག་པ་དང་། འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཕན་པ་ཆེན་པོ་སྐྱབ་པ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་མཐའ་
 དག་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་། བདེ་བ་དང་ལྷན་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་ན་དགའ་བ་དང་།
 ཇེས་ཆགས་དང་ཁོང་ཁོ་དང་མ་འབྲེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཚད་མེད་བཞི་དང་།

ཉན་རང་སོགས་དང་སྐྱེན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་མ་འདྲེས་པ་བཙོ་
བརྒྱད་རྣམས་ནི་སྟོང་གཞིའོ། །

རྣམ་མཁའ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། རྣམ་ཀུན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཚོས་ཐམས་
ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁའ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི་སྟོང་གཞིའོ། །བསྐྱེས་ཏེ་བསྐྱེན་པ་
ནི། གང་ཞེས་ཅེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་
སྐྱེན་མོང་མིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། བཙོ་ལྔ་པ་མི་དམིགས་པ་
སྟོང་པ་ཉིད་ནི། ད་ལྟ་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཏེ། ད་ལྟར་བ་རྒྱན་ཅིག་ལས་ལྷག་པར་
མི་གནས་པ་དང་། འདས་མ་འོངས་ཞེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པས་དུས་གསུམ་པོ་མན་
ཚུན་གཅིག་གི་དུས་སུ་གཅིག་མ་དམིགས་པ་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ།
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་སྤྱིར། དུས་གསུམ་མན་
ཚུན་གཅིག་གི་དུས་སུ་གཅིག་མ་དམིགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཚོས་ཅན།
མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་མི་དམིགས་པའི་དོན་དེ་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཆ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བཅུ་དྲུག་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་རོ་
བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། རྒྱུན་ལས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་
བས་ཚོགས་པ་བདེན་པ་བ་དང་བྲལ་བའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་
གྱིས་དབེན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་སྤྱིར། གཉིས་
པ་སྟོང་ཉིད་སྤྱི་མ་བཞི་བཤད་པ་ལ་བཞིའི་དང་པོ་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། དངོས་
པོའི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། སྤང་པོ་ལྔ་པོ་སྟོང་གཞི་ཚོས་ཅན་ཏེ། རང་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་

སྐབས་ལྟར་སྦྱར་རོ། །

གཉིས་པ་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། མདོར་བསྟུས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་
སྟེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་སྟོང་གཞི་ཚོས་ཅན་ནོ། །གསུམ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་
སྟོང་པ་ཉིད་ནི། རང་བཞིན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་སྟོང་གཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བར་སྒྲོས་པ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་གསུང་དུ་བྱས་སམ་སྟུམ་པ་དང་། རང་གི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པམ་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་བརྒྱུག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་
པ་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། སངས་རྒྱལ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་དབྱེ་སྟེ། སངས་
རྒྱལ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རླུང་མ་བྱུང་ཡང་རླུང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གནས་པའི་ཚོས་
ཀུན་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ།
གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པ་བོ་དོན་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བར་བཞོད་པ་ཡང་བྱེད་པ་བོ་དོན་གཞན་གྱིས་བྱས་སམ་
སྟུམ་པའི་དོགས་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་མདོ་གང་ལས་བསྟན་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་སྟེ། ཇི་
རྟེན་བཞད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དག་ཚོས་ཅན། བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མདོ་
སྟེ་ལས་གསུངས་ཏེ། བདག་མེད་གཉིས་ལ་སྟོང་ཉིད་བཞིར་བསྟུ་བ་དང་། བཅུ་ལྷག་
ཏུ་དབྱེ་བའི་སྒྲོ་ནས་མདོ་སྟེ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་
བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཇུག་བསྟུ་བ་པ་བཞི། མཁུན་པའི་ཁྱད་པར། བཅེ་བའི་ཁྱད་
པར། ལུས་པའི་ཁྱད་པར། འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་པ་རྟེན་

བ་བཞི་སྟེ། ས་རྒྱལ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཚོས་ཅན། ཐབས་ཀྱི་
ཆས་བསྐྱེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་
ལུས་ཏེ། རང་གི་ལག་ན་གནས་པའི་སྐྱུ་རུ་ར་བཞིན་དུ་སྲིད་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་སྐྱེ་
བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་པར་ཉོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉག་ཏུ་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། དུས་རིང་པོར་
འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ལུས་པ་ཐོབ་ཀྱང་སྐབས་དེར་འགོག་པ་མངོན་
དུ་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཐོབ་ཀྱང་འགོ་བ་མགོན་མེད་པ་ལ་དམིགས་
པའི་སྲིད་ཇེ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེར་འགོག་པ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། དེ་གོང་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་ས་བདུན་པ་
ཐོབ་པའི་ཆེ་ཉན་རང་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་ལུས་ཏེ། ས་
རྒྱལ་པ་རྒྱུད་ལ་ཕྲན་བཞིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་
པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྒྱལ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སུའི་པ་རོལ་ཏུ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་གི་འབྲུགས་སྟོབས་ཀྱིས་འགོ་
བར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་ཐབས་ཀྱི་ཆའི་རིགས་མ་ཚང་བ་མེད་པ་
དང་། དོན་དམ་པའི་ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རིགས་མ་ཚང་བ་མེད་
པའི་གཞོག་པ་གཉིས་རྒྱས་པར་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སེམས་བསྐྱེད་པ་རྒྱལ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །།

།ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་བཤད་པ།།

བདུན་པ་ས་རིང་དུ་སོང་བ་ཞི། རིང་དུ་ཞེས་པ་རྐང་པ་གསུམ་སྟེ། ས་བདུན་པ་
ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཚོས་ཅན། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འགོག་པའི་
སྟོམས་འཇུག་ལ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་བྱས་ཀྱང་། སྐབས་དེར་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་བ་
མིན་ཏེ། ཐབས་མཁས་ཀྱི་པར་བྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མ་དག་ས་བཡིན་པའི་
ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་པ་བདུན་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །།

།ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་བཤད་པ།།

བརྒྱད་པ་ས་མི་གཡོ་བ་ལ་གཉིས། ས་བདུན་པ་བ་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་
བཙོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ས་བརྒྱད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི།
ཡང་ཡང་ཞེས་པ་རྐང་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱིར་མི་སྟོག་
པའི་ས་བརྟེས་པའི་ས་མི་གཡོ་བ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་བདུན་པ་མན་
ཚད་དུ་ཐོབ་པའི་རྫོགས་གཉིས་ཀྱི་དགོ་བ་ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར་དུ་དེ་ལ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྫོགས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། སྒངས་པའི་ཁྱད་པར་དང་།
བྱས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། གཞུགས་སྐྱེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། དང་
པོ་ནི། འདི་ཡི་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་བ་ཚོས་ཅན། སྒར་ས་དང་པོར་
སྟོན་ལམ་ཚེན་པོ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་ལམ་འབྲུམ་སྟེན་གྲངས་མེད་པ་བཏབ་པ་
དེ་དག་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་ལམ་གྱི་པར་བྱིན་ཡོངས་སུ་

རྫོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཞི་བའི་བདེ་
བ་ལས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སློང་བར་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་འབའ་ཞིག་
ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ན་ཆད་པའི་མཐར་ལྷུང་ཞིང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་གཟུགས་སྤྱིའི་
ཡོན་ཏན་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དེ་ལས་སློང་བར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆགས་པ་མེད་པའི་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཉོན་
མོངས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་པ་མེད་པའི་སློ་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྩལ་པར་ཐལ། མི་རྟོག་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཉོན་མོངས་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞོན་བྱ་གཞོན་གྱི་
དུ་སོང་བའི་སློ་རྣམ་ལྷན་གཅིག་དུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་
ཟད་ཅིང་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་ཤིང་
ཁམས་གསུམ་གྱི་སླ་མར་གྱུར་ཡང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་རྫོགས་པ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་སྤྱིམ་
པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་གྱུར་ཡང་སངས་རྒྱལ་གྱི་འཁོར་བ་མ་ལུས་པ་ད་དུང་མ་
ཐོབ་པས་བརྩོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། འཁོར་བ་འགགས་ཡང་ཞེས་པ་རྐང་
བ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཉོན་མོངས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འཁོར་བ་སྤངས་ཡང་སྲིད་པར་
ཚོགས་རྫོགས་པར་གྱེད་པ་མི་འགལ་ཏེ། དབང་བཅུ་ཐོབ་ཅིང་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་
ལུས་ཀྱི་སློ་རྣམ་ཚོགས་རྫོགས་པར་གྱེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་པ་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །

།ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སློབ་གྲོས་བཤམ་པ།།

དགུ་པ་ལེགས་པའི་སློབ་གྲོས་འི། དགུ་པ་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། ས་དགུ་པ་
ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཚོས་ཅན། ས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་ལས་ཆེས་
ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་སྟེ། སྟོབས་ཀྱི་པར་བྱིན་དང། སོ་སོར་ཡང་དག་
"རིགས་" བཞིའི་ཡོན་ཏན་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པའི་བྱིན། སེམས་བསྐྱེད་པ་
དགུ་པ་བཤམ་བཞིན་ཏོ། །།

།ས་བརྒྱུ་པ་ཚོས་ཀྱི་སློབ་བཤམ་པ།།

བརྒྱུ་པ་ཚོས་ཀྱི་སློབ་ལ་གཉིས། རྟོགས་པའི་བྱང་པར་དང། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱང་
པར་རོ། །དང་པོ་ནི། བརྒྱུ་པའི་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། ས་བརྒྱུ་པ་ལ་གནས་པའི་
བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཚོས་ཅན། ས་དགུ་པ་མན་ཆད་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་ཡོན་
ཏན་ཐོབ་སྟེ། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ལས་འོད་ཟེང་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱུར་དམ་པ་ཐོབ་
ཅིང། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱང་པར་པར་བྱིན་རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་བྱིན། གཉིས་པ་ནི། ཆར་
སློབ་ཞེས་པ་རྐང་བ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། འཕྲིན་ལས་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་
སྟེ། ཆར་སློབ་ལས་ཆར་ལྷུང་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དགོ་བའི་ལོ་ཐོག་འབེལ་བའི་ཆེད་དུ་
ཚོལ་བ་ཞི་བའི་སློབ་ལས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཆར་འབེབས་པའི་བྱིན། སེམས་
བསྐྱེད་པ་བརྒྱུ་པ་བཤམ་བཞིན་ཏོ། །།

༡ [མ་ཕྱི། ༥༠བཅུ། རིགས་ ཞོལ། ༤༥ནཉ། རིག་པ།]

༼ས་དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ༽

གཉེས་པ་ས་དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ། ས་དང་
 མོ་དང་གཉེས་པའི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་དང་། གསུམ་པ་ནས་
 བདུན་པའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་
 སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཚེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་སྟོང་ནི་
 ཡང་དག་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པའི་བར་ཏེ། ས་དང་མོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔལ་འཚོས་ཅན། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུ་གཉེས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་སྐད་
 ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་བ་ནས་ལུས་བརྒྱའི་ལུས་རེ་རེ་ལ་
 འཁོར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་བརྒྱ་བརྒྱ་དང་ལྡན་པར་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པའི་བར་གྱི་ཡོན་
 ཏན་རྣམས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ས་གཉེས་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་འཚོས་
 ཅན། ཡོན་ཏན་སྟོང་ཕྱག་བཅུ་གཉེས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་སངས་
 རྒྱས་སྟོང་གི་ཞལ་མཐོང་བ་ནས་རང་གི་ལུས་སྟོང་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་འཁོར་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔལ་སྟོང་སྟོང་དང་ལྡན་པར་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཐོབ་
 པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ས་ལྔ་པོ། ཞེས་པ་ནས། མཐའ་དག་རབ་ཏུ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་
 པའི་བར་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཕྱག་དང་། རྩེ་བ་ཕྱག་བརྒྱ་དང་། རྩེ་
 བ་ཕྱག་སྟོང་དང་། རྩེ་བ་ཕྱག་འབྱུང་དང་། རྩེ་བ་ཕྱག་ཁྲིག་འབྱུང་ཕྱག་སྟོང་འགྱུར་དུ་
 ཐོབ་པར་སྐྱར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་ས་བརྒྱད་པར་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། མི་གཡོང་
 སར་གནས་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པའི་

བྱང་ཚུབ་སེམས་དབས་ས་བདུན་པ་མན་ཚད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་ཆེས་ལྷག་པ་ཐོབ་སྟེ། དེས་སྒོར་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འབུམ་གྱི་རྩལ་སྤོང་པ་གྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། ལེགས་པའི་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ས་བརྒྱད་པ་པས་ཀྱང་ཆེས་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་སྟེ། དེས་སྒོར་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངས་མེད་འབུམ་སྤག་བརྩའི་རྩལ་སྤོང་པ་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱ་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གཉིས། གངས་གྱི་ཁྲད་པར་དང་། མཐུའི་ཁྲད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཞིག་ཅེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ས་བརྒྱ་པའི་ཡོན་ཏན་རང་ལས་སློང་མན་རྣམས་ཀྱིས་གངས་ཡོངས་སུ་ཚང་བ་དེས་མི་རུས་ཏེ། དེའི་རག་གི་སློང་ལྷལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱ་པ་བ་དེས་ས་དགུ་པ་མན་ཚད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་ཆེས་ལྷག་པ་ཐོབ་སྟེ། སྒོར་གསུམ་གྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་རྣམས་ན་རྩལ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བ་སྐྱའི་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ས་བརྒྱ་པ་བ་དེས་དེ་མན་ཚད་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་མཐུ་ཁྲད་པར་ཅན་ཐོབ་སྟེ། ཀུན་སྒོར་གི་རྣམ་རྟོག་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་བཞིན་དུ་བ་སྐྱའི་ཁྲད་བྱ་དེ་དེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་གངས་མེད་པ་དེ་དེ་ཞིང་ཡང་འཁོར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་བགང་བ་ལས་འདས་པས་བསྐྱོར་བ་དང་། འགོ་བ་ལྗེའི་འཁོར་བ་རྣམས་ཀྱང་མ་འདྲེས་པར་སྐད་ཅིག་དེ་དེ་ལ་སྟོན་རུས་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ས་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པའི་ཚུལ་དང་། མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པའི་ངོ་མོ་དང་། ཚོས་ཀྱི་སྐྱར་མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་

པའི་དུས་དང་བཞུགས་པའི་དུས་བརྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང། ཚྱོད་སྤོང་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གནས་གང་དུ་
མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པ་དང། ཇི་ལྟར་མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ལུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྡན་འདས་ཚོས་ཅན།
གཞན་དང་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཁྱོད་ཀྱིས་འོག་
མིན་ཀྱི་གནས་སུ་མངོན་དུ་མངོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་གནས་
པའི་རྣམ་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས་གསུམ་མཐའ་དག་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཚོས་རྣམས་ཐོབ་པའི་གོགས་དྲི་མ་སྤོང་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ས་བཅུ་བ་
བརྟེན་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་མངོན་དུ་བྱ་བུས་པར་མཐུན་ནས་འོག་མིན་ཀྱི་
གནས་དེར་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བཙུགས་པར་མངོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཇི་
ལྟར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དུས་སྐད་ཅིག་ལ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལུགས་སུ་ཚུད་དེ། ལྟོད་ཐ་དད་པའི་ནང་གི་རྣམ་མཁའ་ལ་དབྱེ་
བ་མེད་པ་ལྟར་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རོ་གཅིག་པའི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་གྱིས་
སྤོང་བ་ཉིད་དེ་འཁོར་བ་དེ་སྤིད་པར་སྐྱར་ལྡང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དུས་སྐད་ཅིག་
གཅིག་ལ་མངོན་དུ་མངོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང། དེའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཚེ་ཞེས་པ་
རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་
དེ་མངོན་དུ་བྱས་སོ་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ལ་སྣོ་འཇུག་པ་མི་
འཐད་དེ། དེའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་མི་སྤིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྣོ་མ་ཞུགས་ན་དེ་ཤེས་པར་

འགའ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཞེས་རི་ལྟར་བརྗོད། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ན་ཡང་མཐུན་པ་པོ་མེད་པས་ངས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཐུགས་སྐྱེ་ཚུད་དོ་ཞེས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ཡང་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས། རང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་འཐད་པ་དང་། གཞན་ལ་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཚེ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་ཡང་ཁྲིད་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། སྡོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་ནས་སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་ལྟར་ཁྲིད་གྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེའི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་བའི་སྟོན་པ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རྣམ་རྟོག་མེད་བཞིན་དུ་གཞན་དོན་ལྟན་གྱིས་ཉུ་གྲུབ་པའི་དབེ་བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་མི་འཐད་པའི་སྟོན་ཡང་མེད་པར་ཐལ། ཁྲིད་གཟུགས་སྐྱེ་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་བཞུགས་ནས་གདུལ་བྱ་དང་འཚོམ་པར་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་ཅིང་དེར་མ་ཐད་ཁྲིད་གྱི་མ་ཐུས་ཅི་ཤིང་ནགས་ཚེལ་སོགས་ལས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་སྐྱེ་བུང་ནས་འདི་གཞེན་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ལུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ཞེས་པ་པོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྲིད་གྱིས་འབད་ཚོལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྟོན་པ་གཞན་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་ཅིང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཐའ་ཡས་པ་སྐྱེ་བ་ལུས་ཏེ། རྩ་མཁན་གྱིས་འཁོར་ལོ་ད་ལྟར་བསྐྱོར་བའི་ཚོལ་བ་མངོན་

ལྷུང་མེད་བཞིན་དུ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་ཞིང་སྟོང་ཐ་དད་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་ལྟར་
ཚོལ་བ་མེད་བཞིན་དུ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེལ་ཉལ་ཉལ་ཉལ་པར་བཞག་པའི་རང་ནས་སྟོན་གྱི་
སྟོན་ལམ་དང་། གཏུལ་བུའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་དབང་གིས་གཏུལ་བུ་མཐའ་དག་གི་
དོན་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་བ་མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་གཉེས། རང་དོན་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེད་དང་།
གཞན་དོན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེལ། །

།ཚོས་སྐྱེ་བ་འད་པ།།

དང་པོ་ནི། ཤེས་བུའི་ཞེས་བ་རྒྱུ་ལ་བཞི་སྟེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བུ་སྟེ། ཤེས་བུའི་གཉེས་སྣང་གི་
བྱུང་ཤིང་མ་ལུས་བ་བརྗོད་པའི་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འཁོར་བ་རི་སྲིད་པར་སྤང་
མི་སྤང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལོངས་སྟོན་
རྫོགས་པའི་སྐྱེས་ཁྲིད་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པར་བཞག་ཏུ་བྱུང་སྟེ། སེམས་སེམས་
བྱུང་གི་གཉེས་སྣང་གི་འཇུག་པ་མ་ལུས་བ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཉེས་བ་ལ་བཞི། ལོངས་སྐྱེད་དང་དེའི་རྒྱ་མ་ཐུན་ཐུན་སུམ་ཚོགས་བ་བའད་པ་
དང་། བཞེད་པ་ལ་མངའ་བ་སྐྱུར་བ་ཐུན་སུམ་ཚོགས་བ་དང་། ཡོན་ཏན་ཐུན་སུམ་
ཚོགས་བ་བའད་པ་དང་། སྐྱེལ་པའི་སྐྱེ་བྱུང་པར་དུ་བའད་པའོ། །

༡༢༠༠༠ རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ། ༡༡༽

དང་པོ་ལ་གཉེས། རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ། དེའི་རྒྱ་མཐུན་ཕྱན་ཕྱུག་སྐྱེས་ཚེ་གསལ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཞི་སྐྱེ་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་བཞི་སྟེ། རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་རྒྱལ་ཚོས་ཅན། རྒྱལ་པོ་མཐའ་དག་དང་ལྷན་ཞིང་རྒྱལ་པོ་རྟོག་པ་མི་མངའ་བ་ཡིན་ཡང་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་། ཡིད་བཞིན་གྱི་ཚོར་བ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་རྒྱུ་ལའི་རྒྱུར་འགྲུབ་ཏེ། མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་རྒྱལ་པོ་དངོས་སུ་སྤང་ཞིང་། འཁོར་བ་རི་སྡིད་པར་འཛིག་ཉེན་པ་རྒྱལ་པོ་མངོན་མཐོ་དེས་ལེགས་གྱི་དོན་རྒྱུ་ལའི་ཕྱིར་བྱ་ཉེན་པར་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་པོ་ལའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་བཞི། རང་ཉིད་ཀྱི་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་མཐའ་དག་སྐྱེ་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་དུ་སྟོན་ལུས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཀུན་སྟོན་ལུས་པ་དང་། རང་ཉིད་སངས་རྒྱལ་པའི་གནས་སྐབས་དང་སངས་རྒྱལ་གཞན་གྱི་སྟོན་པ་ཀུན་པ་སྤེམ་ཁུང་བྱང་ཆུབ་སྟོན་ལུས་པ་དང་། ཉན་རང་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པ་ཀུན་སྟོན་ལུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷན་དབང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་བཞི་སྟེ། ལྷན་པ་སངས་རྒྱལ་བཙུན་ལྷན་འདས་ཚོས་ཅན། མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་མངའ་བ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་མཐའ་དག་མེ་ལོང་ནང་གི་གཞུགས་བརྟན་ལྟར་སྐྱེ་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་དུ་གསལ་བར་སྟོན་ལུས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་སྐྱིན་པའི་མར་ཕྱིན་ལ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སྟོན་ལུས་པ་ནི། སངས་རྒྱལ་ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉེས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྟོན་སྐྱིན་པའི་མར་ཕྱིན་ལ་

སྲོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཚུལ་མ་ལུས་པ་ཡང་སྐྱབ་གཅིག་ལ་སྟོན་ཅུས་ཏེ། སྟོན་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྗེ་འདྲར་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཅི་འདྲ་བ་འཁོར་ཉན་ཐོས་དང་
བཅས་པ་སོགས་ལ་སྦྱིན་པ་ཅི་ཅམ་སུལ་བ་སོགས་སྐྱབ་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་
ཅུས་པའི་ཕྱིར། བར་ཕྱིན་སྟག་མ་གཞན་གྱི་ཚུལ་སྟོན་ཅུས་པ་ནི། དེ་བཞིན་ཞེས་པ་
རྟེན་པ་ལྟེན་དང་གསུམ་སྟེ། སྦྱིན་པའི་བྱང་མཐའ་སྟོན་ཅུས་པ་ཁོ་རྟེན་ཟད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། སྟོན་གྱི་པར་ཕྱིན་སྟག་མ་རྣམས་ལ་སྲོད་པའི་བྱང་ཚུལ་མཐའ་དག་གྲང་སྐྱབ་
གཅིག་ལ་སྟོན་ཅུས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཉིད་སྲོད་པ་ཀུན། ཞེས་པ་ནས། གསལ་བར་སྟོན་ཞེས་པའི་བར་
ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཚུལ་སེམས་དཔའི་སྐབས་ཀྱི་སྲོད་པ་སྟོན་པ་ཁོ་
རྟེན་ཟད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་སྲོད་པ་དང་།
སངས་རྒྱས་གཞན་གྱི་དང་པོ་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་བར་གྱི་སྲོད་
པ་ཀུན་གྲང་བ་སྤྱི་ཁྱེད་བྱ་གཅིག་ལ་གསལ་བར་སྟོན་ཅུས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། དེ་
བཞིན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། གང་ཟག་གཞན་གྱི་ངོ་མཚར་བའི་སྲོད་
པ་རྣམས་གྲང་སྟོན་ཅུས་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་ཚུལ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་རང་
རྣམས་ཀྱི་སྲོད་པ་ངོ་མཚར་བ་རྣམས་གྲང་བ་སྤྱི་ཁྱེད་བྱས་ཏུས་གཅིག་ལ་སྟོན་ཅུས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཞེད་པ་ལ་མངའ་སྐྱུར་བ་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་གཉིས།
དངོས་དང་། དུས་སྐྱེད་ཅིག་ལ་སྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་མཐའ་ཡས་བའོ། །

དང་པོ་ནི། དག་པ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བཞེད་པ་ལ་མངའ་
བསྐྱུར་བ་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་མངའ་སྟེ། དུས་གཅིག་གི་ཡུལ་ལ་ནམ་མཁའི་མཐའ་

གཏུགས་པའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མ་ལུས་པ་ཚང་བ་དང་། འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
ཀུན་ལ་རྒྱལ་གཅིག་གིས་བྱེད་པར་བསྟན་ཀྱང་རྒྱལ་རགས་པ་དང་། འདིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་རྩུང་དུར་མི་འགྲུང་བའི་སྤྱོད་པ་ཀུན་བཞེད་པ་ཙམ་གྱིས་སྟོན་ལུས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། རྣམ་རྟོག་ཅེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཙན། སྐད་ཅིག་ལ་སྟོན་པའི་
ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་ཏེ། འཁོར་བའི་བར་དུ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྟོན་
པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་འཛམ་བུའི་སྤིང་གི་རྒྱལ་གྱི་གངས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞལ་མི་
ལུས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཡོན་ཏན་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་གྱི་གཙོ་བོ་
སྟོབས་བརྩུ་དང་། སལ་བས་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལས་འདས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གནས་དང་།
ཞེས་པ་ནས། འདི་དག་གོ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཙན།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོབས་རྣམ་པ་བརྩུར་ཡོད་དེ། དེ་ལ་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་
མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནས་ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་བར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་བརྩུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་
ནི། རྒྱ་གང་ཞིག་ལས་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་
སྟོབས་ཚོས་ཙན། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་མངའ་སྟེ། ལས་
མི་དགོ་བ་ལས་རྣམ་སྟོན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱེན་པ་གནས་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བ་
འབྱེན་པ་གནས་མ་ཡིན་པ་སོགས་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་
ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལས་དང་རྣམ་སྤྲིན་མཁའ་ལྷོ་བའི་སྟོབས་ནི། འདོད་དང་ཞེས་པ་རྟེན་པ་
 བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལས་དང་རྣམ་སྤྲིན་མཁའ་ལྷོ་བའི་སྟོབས་མངའ་སྟེ། ལས་འབྲས་
 གྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁའ་ལྷོ་བ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་
 "བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་མཁའ་ལྷོ་བའི་སྟོབས་ནི། འདོད་
 ཆགས་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། མོས་པ་སྣ་ཚོགས་མཁའ་ལྷོ་བའི་སྟོབས་
 མངའ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཆགས་སོགས་དང་དད་སོགས་འཁོར་འདས་གྱིས་བསྐྱེད་
 པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་མཁའ་ལྷོ་བ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་
 འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་"བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁའ་ལྷོ་བ་ཞེས་པ་མན་ཆད་
 ཉགས་ཕྱི་མ་ཀུན་ལ་ཡང་སྐྱེད་རྒྱུ་རྟོག་པོ། །

བཞི་པ་ཁམས་སྣ་ཚོགས་མཁའ་ལྷོ་བའི་སྟོབས་ནི། སངས་རྒྱལ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་
 བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁམས་སྣ་ཚོགས་མཁའ་ལྷོ་བའི་སྟོབས་མངའ་སྟེ། མིག་ལ་
 སོགས་པའི་ཁམས་མཐའ་དག་གི་རབ་དབྱེ་ལ་མཁའ་ལྷོ་བ་ཞེས་སོགས་སྐྱེད་རྒྱུ་ །ལྟ་
 པ་དབང་པོ་མཚོག་དང་མཚོག་མ་ཡིན་པ་མཁའ་ལྷོ་བའི་སྟོབས་ནི། ཀུན་ཏུ་ཞེས་
 སོགས་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དབང་པོ་མཚོག་དང་མཚོག་མ་ཡིན་པ་མཁའ་ལྷོ་
 པའི་སྟོབས་མངའ་སྟེ། དབང་པོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་
 འབྲས་བུ་ལ་མཁའ་ལྷོ་བ་ཞེས་སོ། །

དུག་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁའ་ལྷོ་བའི་སྟོབས་ནི། ལམ་འགའ་ཞེས་པ་
 རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁའ་ལྷོ་བའི་སྟོབས་མངའ་

༡ [མ་ཕྱི། ༥༥ན། ༥༥] -བ། ཞོལ། ༤༧བ། ༥༥]
 ༢ [མ་ཕྱི། ༥༥ན། ༥༥] -བ། ཞོལ། ༤༧བ། ༥༥]

སྟེ། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ལམ་དང་བྱང་ཆུབ་གསུམ་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་གྱི་
 རྣམ་དགེ་ལ་ཞེས་སོ། །བདུན་པ་བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་སོགས་མཐུན་པའི་
 ལྟོབས་ནི། འཇིག་རྟེན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་
 ཐར་སོགས་མཐུན་པའི་ལྟོབས་མངའ་སྟེ། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་། མཐར་གནས་གྱི་
 ལྟོམས་འཇུག་དགྲུ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་ལ་སོགས་པའི་འོ་བོ་དང་འཇུག་ལྡང་
 སོགས་ལ་ཞེས་སོ། །བརྒྱད་པ་སྡོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་མཐུན་པའི་ལྟོབས་ནི།
 ཇི་སྲིད་ཅེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སྡོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་མཐུན་
 པའི་ལྟོབས་མངའ་སྟེ། སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་སྡོན་གྱི་གནས་གྱི་རྒྱ་དང་སྡོན་གྱི་
 རྣམ་པ་དང་ཁ་དོག་དང་། དུལ་སྤོགས་ཇི་ལྟ་བུར་སྐྱེས་པ་སོགས་ལ་ཞེས་སོ། །དགྲུ་
 པ་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་པའི་ལྟོབས་ནི། སེམས་ཅན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་
 ཚོས་ཅན། འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་པའི་ལྟོབས་མངའ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་མ་ལུས་པའི་
 འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི་རབ་དགེ་ལ་ཞེས་སོ། །

བརྩ་བ་ཟག་བ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་ལྟོབས་ནི། རྣམ་ཀུན་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ།
 དེ་ཚོས་ཅན། ཟག་བ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་ལྟོབས་མངའ་སྟེ། ཉན་རང་ལ་སོགས་པས་
 ཉོན་མོངས་མ་ལུས་བར་སྤངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་གྱིས་ཤེས་
 སྤྱོད་མ་ལུས་བར་ཟད་པ་སོགས་ལ་མཐུན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་
 ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་པ་^༡ ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་པལ་བས་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལས་འདས་པ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱལ་

^༡ [མ་ཕྱི། ༥༦ན་ཅན། -བ་ ཞོལ། ༥༠ན་པན། +བ་]

གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བརྗོད་མི་ལུས་པའི་
 དཔེ་དང་། ཡོན་ཀྱང་འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་
 བཤད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བམ་མཁའ་ཞེས་པ་རྐང་
 པ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་རྣམས་ཀྱིས་སྲིད་པ་རྗེ་སྲིད་
 པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་མི་ལུས་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཟད་པའི་
 དབང་གིས་མ་ཡིན་ཏེ། བམ་མཁའ་ལྗིང་གི་གཤོག་པའི་རྒྱང་གི་འུགས་ལ་ནམ་
 མཁའ་མཐའ་དག་བཞོད་པའི་ལུས་པ་མེད་པ་ལྟར། བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་རྣམས་
 གྱི་སློབ་ལུས་པ་ཟད་པའི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྗོགས་པར་བརྗོད་མི་
 ལུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་
 དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་བརྗོད་མི་ལུས་
 ཀྱང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་ཅམ་ཞིག་འཆད་ལུས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་
 ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཟབ་
 མོ་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་གཉིས་
 ལུ་འདུ་སྟེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་རྩལ་གཉིས་ལུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་དེ་དག་
 བསྟན་བཅོས་འདིར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་དེ་
 དག་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

།སྐྱེལ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ།

བཞི་པ་སྐྱེལ་བའི་སྐྱེ་བྱུང་བར་དུ་བལྟ་བུ་ལ་གསུམ། ལྷོན་པ་དེས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་། མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བལྟ་བུ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐར་ཡང་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱལ་བཙུན་ལྷན་འདས་ཚོས་ཅན། སྐྱེལ་བའི་སྐྱེ་བྱུང་སྐྱེལ་ཚོགས་པ་མངའ་བ་ཡིན་ཏེ། བན་ལན་དང་ཐུགས་པ་སོགས་ལ་མི་བཟོ་བར་ཐུགས་རྗེའི་དབང་གིས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྐོ་ནས་གདུལ་བྱ་ལྷ་དཔལ་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་ལ་དགི་བར་མཛད་པའི་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་དེས་ཏེ། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རོ་གཅིག་པས་དངོས་པོ་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཛུལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་མི་འབྲས་པའི་ཁྲུང་བར་མེད་ཅིང་བྱི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པར་བྱེད་པ་ཡང་སྣོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་སོ་སོ་ཀ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཐོག་མ་ཉིད་དུ་གདུལ་བྱ་མཐའ་དག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པར་མི་མཛད་པའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་འཇུག་པའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་མ་ཚང་ཞིང་འགལ་རྒྱུན་དང་བཅས་པའི་གདུལ་བྱ་མང་པོ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། དེ་ལྟར་ཡང་མཐར་དེགས་ཅན་གསུམ་ཀ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་གནས་སྐབས་རང་རང་གི་དེགས་དང་འཚམ་པའི་ཐེག་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དག་པོན་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ལམ་གྱིས་དུབ་པའི་

སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ལ་བར་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་སྐྱུལ་པ་བཞིན་དུ་ཉན་རང་དུ་རིགས་རེས་པའི་
གང་ཟག་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུ་རོལ་དུ་རང་རང་གི་རིགས་དང་འཚམ་པའི་
ལྷན་འདས་ལ་འགོད་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་ཐུགས་རྗེ་ཡོད་ཅིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཁྱེད་རང་གི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་དམ་བཅས་པ་དེ་ཉིད་མཐར་ཕྱིན་པར་ཡང་
མཇོང་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱུར་མངོན་པར་བྱང་རྒྱུ་བ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་བཤའ་
བ་ལ་གཉིས། མངོན་པར་བྱང་རྒྱུ་བ་པའི་དུས་དང་། བཞུགས་པའི་དུས་སོ། །དང་པོ་
ནི། བདེ་བར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལྡན་ཚོས་ཀྱི་སྐྱུ་བརྟེས་པའི་ཐོག་
མའི་དུས་མཐའ་ཡས་ཏེ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞིང་མཐའ་ཡས་པའི་རྒྱལ་མ་རབ་ཀྱི་
གངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐྱེད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་སྡོན་རོལ་ནས་ཚོས་སྐྱུ་བརྟེས་པའི་ཕྱིར།
གསང་བ་འདི་ལོངས་སྐྱུ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། སྐྱུལ་སྐྱུ་སྐྱུ་དན་ལས་འདས་ནས་རིག་པ་
རྒྱུན་ཆད་དུ་འདོད་པའི་ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་གི་དོར་རེ་ཞིག་
བསྟེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཞིག་དེ་ལྟར་བསྟེན་ན་ཡོན་ཏན་མི་འདེན་ཞིང་སྐྱོན་
དང་བཅས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འཁོར་བ་རི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་བཞུགས་པ་དང་། དེ་ལྟར་
བཞུགས་པའི་རྒྱ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དོས་བཟུང་བ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཞི་བ་
ཕྱོགས་གཅིག་པར་བཞུགས་པ་འགོག་པས་རྒྱུན་ཆད་པ་མི་སྲིད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྒྱལ་བ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ་སྐྱུ་དན་ལས་
འདས་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཞེས་པའི་ལྷན་པར་དེ་སྟེད་

དུ་བཞུགས་པར་མངོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེར་སྤྱོད་ཀྱི་ཡུམ་གྱིས་སྤྱོད་ཇིའི་མ་
མ་ལ་གཏད་པའི་དབང་གིས་དུས་དེ་སྤིད་ཀྱི་བར་དུ་བཞུགས་པར་མངོན་པའི་སྤྱི་དུ
གཉིས་པ་ནི། གཉི་ལྷག་ཅེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ཞི་བ་སྤྱོད་པ་གཅིག་
བར་སྤྱོད་པ་མ་མི་འདའ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
སྤྱོད་པ་བཅེ་བ་དེ་དུག་ཚོས་ནས་ཉེན་བའི་བྱ་གཅིག་པ་ལ་མས་བཅེ་བས་ཀྱང་བསྐྱུན་
དུ་མེད་པའི་བཅེ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། གསུམ་པ་ནི། གང་གི་སྤྱིར་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་
སྟེ། ཚོས་ཅན་དང་བསྐྱུབ་བྱའི་ཚོས་སྤྱོད་པ་ལ་རྟེན་པ་ནི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་གསུམ་གྱིས་
གསུངས་པར་འགྲུང་བའི་སེམས་ཅན་སྤྱོད་པ་ཇིའི་ཡུམ་དུ་སོང་བ་དེ་ཉིད་གོམས་པ་
མཐར་སྤྱོད་པ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། ཞེས་པའོ། །

༡ བཞད་པ་མཐར་སྤྱོད་པ། །

གསུམ་པ་བཞད་པ་མཐར་སྤྱོད་པའི་བྱ་བ་ལ་གཉིས། རི་ལྟར་བཅམས་པའི་
ཚུལ་དང་། གང་གིས་བསྐྱུར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ། གང་ལ་བརྟེན་ནས་རི་ལྟར་
བཞད་པ་དང་། ལྷ་སྐྱུབ་ཀྱི་དཔོངས་པ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་པས་སྤྱོད་པོང་མ་ཡིན་པའི་
ཁྱད་པར་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དཔོས་པ་གང་གི་སྤྱིར་དུ་བཞད་པ་དང་། ལྷགས་
འདི་རྟོགས་ནས་སྤྱོད་པ་གཞན་དོར་བར་བྱ་བ་དང་། བཅམས་པའི་དགོ་བ་བྱང་ཚུབ་
དུ་བསྐྱོ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷགས་འདི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། ལྷོ་བ་དཔོན་རྒྱ་བ་
གྲགས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བསྐྱུན་བཅོས་འདི་རང་བཟོའི་ཉེས་པ་དང་ལོག་པར་
རྟོག་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མཐར་དག་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་པའི་དོན་གྱི་ལུང་དང་སྤྱོད་

སྐྱུ་བ་ཀྱི་མན་ངག་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་སློབ་དཔོན་དེའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པ་
རི་ཉླ་བ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་ནས་བརྟམས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གཉེས་བཞི། འདི་ལས་ཞེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཐར་བ་^༡་
དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལུགས་འདི་ལ་འཇུག་པར་རིགས་ཏེ། དབུ་མའི་བསྟན་
བཅོས་ལས་བསྟན་བཅོས་གཞན་དུ་སློང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བརྗོད་
བ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། འདིར་བཤད་པའི་སློང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ལུང་དང་
རིགས་པའི་སློན་པ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་པ་འདི་ཡང་སྐྱ་སྐྱུ་བ་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་
རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ལ་མེད་པས་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་བཞི། སྐྱ་སྐྱུ་བ་ཅེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། འདི་བརྟམས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། ལུགས་གཞན་ལ་ཞེན་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུད་རིང་དུ་
སྤངས་པའི་སྐྱ་སྐྱུ་བ་ཀྱི་སློབ་ལོ་སྟེ། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་དབུ་མ་ཅ་བའི་ཚིག་ལེ་ལུང་
བྱས་པའི་མེ་ཏོག་ཀུ་མུ་ད་ཁ་འབྱས་པ་སྐྱ་བ་གྲགས་པའི་སློབ་ལོ་སྟེ། བསེལ་ཟེར་
ཀྱིས་སྤེལ་ནས། དེའི་ནང་གི་བདེན་གཉེས་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་^༡་ཆ་ཡན་ལག་བརྒྱད་
དང་ལྟན་པས་གདུལ་བུའི་ཐར་བའི་^༢་དེ་བ་སློང་བའི་ཆེད་དུ་བརྟམས་པའི་སྤྱིར།
བཞི་བཞི། དེ་ཉིད་ཅེས་པ་རྐང་བ་བཞི་སྟེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལྷུང་མཐའ་སྐྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་
རྟོག་གེས་སྐྱར་བའི་དོན་དེ་དག་མཐོང་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་སྟོན་པའི་སྐྱ་སྐྱེགས་
ལྟེད་ཀྱི་གཞུང་ལྟར་སྐྱ་སྐྱུ་བ་ཀྱི་བཞེད་གཞུང་ལས་གཞན་ལ་དགའ་བའི་སློབ་ལོ་སྟེ། འདོད་པའི་

^༡ [མ་ཕྱི། ༥༡ན་པན། བ་ཞོག་ ༥༡ན་པན། བ།]
^༢ [མ་ཕྱི། ༥༡བ་པན། ཆ་ཞོག་ ༥༡བ་པན། ཆུ།]
^༣ [མ་ཕྱི། ༥༡བ་པན། བའི་ཞོག་ ༥༡བ་པན། བའི།]

ཀུ་མཚན་ཡོད་དེ། བཤད་ཟིན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཟབ་མོ་འདི་ནི་སྡོན་སྟོང་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པ་ལ་བག་ཆགས་བཞག་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། མང་དུ་མཐུན་
 བ་དང་ལྡན་ཡང་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་ཞེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱ་
 བ་རྣམས་ཀྱིས་རེ་ཞིག་མི་རྟོགས་པས་དེ་དག་ལ་ཞེན་པ་དོར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་
 བྱི། སློབ་དཔོན་ཞེས་པ་ཤང་པ་བཞི་སྟེ། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་ལུགས་བཟང་བདེན་གཉིས་ཕྱིན་
 ཅི་མ་ལོག་པ་བསྐྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་ཅ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། འབྲས་བུ་
 ཚེན་པོ་ཅན་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་
 རྟོགས་ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་^༡སར་བཤོད་པའི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་གང་གིས་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་ནི། ཀུ་གར་གྱི་ཞེས་སོགས་སོ།། །།

ཚོས་ཀུན་རང་བཞིན་རྒྱལ་ཚམ་མེད་པ་དང་། །བྱ་བུད་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་
 འཐད་པ་ཡི། །བདེན་གཉིས་ཚད་མའི་ལམ་ལས་ལེགས་འོངས་པའི། །ཤིན་ཏུ་རྟོགས་
 དཀའི་རྣམ་པའི་གཞུང་བཟང་འདི། །ཐར་བར་བཤོད་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། །བྲངས་
 དང་གོ་རིམ་རི་ལྟར་ངེས་པ་དང་། །སོ་སོའི་དོན་དང་སྤྱི་ལོ་འབྲེལ་བ་སོགས། །ངེས་
 པའི་ཐབས་ཀྱི་དོན་བསྐྱུ་ལེགས་པར་བཤམ། །རྟོག་ལྡན་དང་པོར་འཇུག་པའི་ཡན་
 ལག་ཏུ། །གཞུང་ལུགས་འདི་ལ་མོས་པ་ཆེར་བཞག་ཅིང་། །མཐུན་ལྡན་མང་དུ་སོས་
 པའི་བཤེས་གཉེན་འགས། །བསྐྱུལ་ཕྱིར་གོ་སླའི་དག་གིས་སྐྱར་ཏེ་བཤམ། །དབུ་
 མའི་དགོངས་པ་ཤིན་ཏུ་གཉིང་དཔག་དཀའ། །བདག་ནི་སློ་བྲོས་ཉམས་རྒྱུད་སྐྱངས་
 བ་དམན། །མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་བྱི་མའི་དབང་གྱུར་ན། །དམ་པ་མཐུན་ལྡན་རྣམས་

^༡ །མ་ཕྱི། ༥༧ན་ལ། གཤེགས་པའི་ ཞོལ། ༥༡བཤན། གཤེགས་པའི།

གྱིས་བཟོད་པར་མཛོད། །འདིར་འབད་དགོ་བ་གང་ཞིག་བསགས་པ་དེས། །བདག་
ཡང་དེར་ནས་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ། །བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ལས་མི་ཉམས་
ལིང་། །འགྲོ་བ་ཀུན་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལོག།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྐྱེས་པའི་དོན་འདི་ནི་མ་ཁྲིལ་རབ་དང་ཐུགས་རྗེ་གཞན་
དང་མཚུངས་པ་མེད་པས་མཐའ་ཡས་པའི་འགྲོ་བ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ལོ་ན་
ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ལམ་དུ་བགྲོད་པའི་དམིགས་བྱུང་ཡུར་ཞིང་། རྒྱད་པར་དུ་
ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་ཚོས་རྣམས་སྤང་དུས་ཉིད་ནས་མིག་
འབྲུལ་ལྟ་བུར་སྐྱབས་སུ་རྒྱུད་པའི་སློབ་རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོ་སྐྱེས་མཚོག་རེད་འདའ་
པའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་དང་། སྡེ་སྡོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་དགོངས་པའི་དོན་མཐའ་
དག་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་མ་
རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དྲི་མ་སྤངས་ནས་ཚད་མའི་ལམ་ལས་
ལེགས་པར་དྲངས་པའི་སྐོ་ནས་ལམ་གྱི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་རང་ཉིད་སྐྱབ་པ་
སྐྱབས་ཉམས་སུ་བཞེས་ལིང་། དེ་ཉིད་བཅེ་བའི་སྐོ་ནས་དག་ཆོག་དྲི་མ་མེད་པས་
གདུལ་བུ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་འདོམས་པའི་སྐོ་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་
ཚོས་མ་ལུས་པ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་དེ་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་འདྲིན་པར་སྐོ་ན་ལམ་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། ལྷ་མ་རྗེ་བཙུན་སྐོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་
གྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལས། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་སྐོ་
གོས་ཀྱི་སྤྲང་བ་རྒྱུད་ཟད་ཐོབ་པ་རིགས་པ་སྤྱི་བའི་དགོ་སྤོང་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས།
རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་སྤོགས་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྡེ་འགྲོག་རི་པོ་

ཆེ་དགོ་སྒྲོན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྲིད་ཏུ་སྦྲུང་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་དཀའ་བཞི་པ་ཀུན་
དགའ་ལེགས་པའི་དཔལ་ལོ། །དེ་ཡང་རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྲེན་པས་མཛད་པའི་
དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་སྦྱོར་རྗེ་གའི་ཉིད་བཟུ་གིས་འཁྲིལ་ཏུ་བར་ཏུ་བཀོད་འདུག་
ཏུང་། ཚད་སྟག་གིས་སྦྱོན་མང་ཙམ་མཆིས་པར། འདི་གར་ཡ་སྦྱབས་མགོན་དམ་པ་
མི་ཉག་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲལ་དཔེ་ཁུངས་སྤྱབ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་སྟེས་བྱས་ཏེ་བར་ཏུ་
བསྐྱབས་པའོ། །།

སྤྱི་ལྟོ། རྒྱལ་བསྐྱོན་པད་ཚལ་པན་བདེའི་བྱི་བསྐྱང་ཅན། །བཤད་སྦྱབ་འདབ་
རྒྱས་རྣམ་གྲོལ་སྤང་ཅིའི་བཅུད། །འགྲོ་ཀུན་སྦྱོད་སྤྱིར་སྦྱ་འབུམ་བྱམས་པ་
སྲིད། །ཚོས་སྤྲེ་ཆེ་ནས་ཚོས་སྦྱིན་ཚར་འདི་སྟེལ། །སུ་མཛད་པ། །

༡༡། །རྫོགས་རིམ་དབྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་བཞུགས་སོ། །

༡༡། །སྐྱེ་བ་དང་མཁའ་འགྲོའི་རྫོགས་ལ་ཐུག་འཚལ་སོ། །དེ་ལ་འདིར།
བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལེགས་གནས་ཏེ། །རྫོགས་པའི་རིམ་པ་འདོད་རྣམས་ལ། །ཐབས་
འདི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །སྐྱེས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། །ཞེས་བཤད་
བ་ལྟར། །བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལ་ཐུན་བཞིར་བསྐྱབས་ཤིང་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་སློམ་
བར་འདོད་བ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། །དེ་ལ་རྒྱུད་དང་དགོངས་འགྲེལ་
ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས། །ཁ་ཅིག་ཏུ་ཅའི་དབྱེ་བ་དང་། །གངས་ཅམ་བཤད་ཅིང་།
ལ་ལར་རྒྱུད་དང་ཐིག་ལེའི་ཆགས་ཚུལ་ཅམ་དང་། །ཁ་ཅིག་ཏུ་དེ་དག་ལ་དམིགས་
པའི་རྣལ་འབྱོར་ཅམ་དང་། །དེ་ལྟར་བསློམས་པའི་དགའ་བཞིའི་རྫོགས་པ་སྐྱེ་བའི་
རིམ་པ་ཅམ་དང་། །མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ཅམ་ལས་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་མ་གསུངས་པ་མང་ལ། །དེ་དག་གི་དོན་དུ་བསམས་པའི་ཐོད་ཀྱི་ཡི་གེའི་
རིགས་ལས་ཀྱང་། །གཏུམ་མོའི་དམིགས་སྐོར་སྟོགས་རེ་ཅམ་བཤད་ནས་རྒྱ་འབྲས་
ཀྱི་རིམ་པ་རྫོགས་པར་མ་བསྟན་པས། །དེ་དག་མཐའ་དག་པར་མ་ཤེས་ན་ལམ་སློམ་
པའི་རིམ་པ་ལ་མཁའ་པ་མགྲུབ་བ་བསྐྱེད་པ་མི་ཤེས་སོ། །དེ་ལ་པ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་
གཉིས་ཀས་ཀྱང་ལམ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་སྟོན་པ་ལ་བྱུང་བར་
ཚུང་བཅད་ཀྱང་མེད་ལ། །དེ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཀྱང་གཏུམ་མོ་སྐྱར་བ་ཉིད་ཡིན་པས། །དེ་
སྟོར་བའི་ཚུལ་རྟོ་རྟེ་བ་རྣམས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་། །ཡི་གེ་ལ་
དམིགས་པ་དང་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ལ། །དེ་འདྲུས་ཀྱི་
གནད་ཆེ་ས་དུ་རྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པ་བཟུང་ནས་ཚུལ་རྟོ་རྟེ་སྐྱར་སྟོམ་པས་

གཏུམ་མོ་འབར་བ་ལ། རོག་མར་གནད་ཏུ་བསྐྱུན་པའི་དོ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་འཆགས་ཚུལ་
ཤེས་དགོས་པས་དེ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། འཆགས་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་།
དེ་ལ་གནད་ཏུ་བསྐྱུན་པའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟེན་ཅ་བཤད་པ་དང་། བརྟེན་པ་ཐེག་ལེ་དང་རྒྱུད་བཤད་
པའོ། །ཡང་ན་གནས་པ་ཅ། གཡོ་བ་རྒྱུད། བཞོད་པ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་གསུམ་ཏུ་
བསྐྱུས་ཀྱང་རུང་རོ། །

།རྟེན་ཅ་བཤད་པ།།

དང་པོ་ལ་གྲངས་དེས་བ་དང་། སྐྱེ་བའི་གོ་དེམ་དེས་བ་དང་། རོ་བོ་དེས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་དབྱེ་བ་དང་། གྲངས་དེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྐོམ་འབྱུང་
ལས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། བདུན་ཁྱི་ཉིས་སྟོང་དང་། དེ་དག་གྲེས་
པའི་བཞི་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་དང་། གནས་དང་ཡུལ་གྱིས་སྤེལ་བ་ཉེར་བཞི་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་
རྟེན་རོ་རྒྱུད་དབྱེ་མ་གསུམ་མོ། །

“གཉིས་པ་ནི།^༡ གསུམ་ཏུ་བསྐྱུས་པ་ནི། རྟེན་བ་རྒྱུད་དང་ཐེག་ལེ་དཀར་དམར་
གསུམ་ཏུ་དེས་པའི་དབང་གིས་དང་། ཅ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་རོ། །ཉེར་བཞེར་དབྱེ་བ་ནི། སྤྱིང་གའི་འདབ་མ་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱུད་སྐྱི་བོ་ལ་སོགས་
པའི་གནས་ཉེར་བཞེར་གནས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། བརྒྱ་ཉི་ཤུར་སྤེལ་བ་ནི།
འཁོར་ལོའི་གཙོ་བོ་བཞིའི་སྐོ་ནས་ཡིན་ཏེ། སྤྱིང་ག་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་

^༡ [མ་ཕྱི་སྐྱེ་འབུམ་ཚེའི་གསུང་འབུམ་པོ་དང་པོ་ ༡བཅུན། གཉིས་པ་ནི། རོག་མར་གྱི། ༡ནུན། -གཉིས་པ་ནི།]

བརྒྱད་ཡོད་ལ། མགོན་པ་ཡོངས་སྐྱོད་དང། སྤྱི་ལོ་བདེ་ཆེན་དང། རྟེ་བ་སྐྱུལ་པའི་
ལའོར་ལོ་རྣམས་ལ་ཙུང་པ་གངས་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་ལས་ཉེས་འབྱུང་དུ་ཡོད་པས་སོ། །

གཉེས་པ་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་ནི། ཅའི་གཙོ་བོ་གསུམ། སུམ་སྐྱོར་མ་དང། འདོད་མ་
དང་ལྷ་འཆགས་ཤིང། དེའི་རྗེས་སུ་བྱིམ་མ་དང་གཏུམ་མོ་དང། བདུད་བྲལ་མ་
རྣམས་སྐྱེའོ། །དེ་ནས་སུམ་སྐྱོར་མ་སོགས་བཞི་ཕྱོགས་མཚམས་སུ་གཉེས་གཉེས་
གྲུས་པས་སྦྱང་གའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་དོ། །དེ་ལ་ཕྱོགས་བཞིའི་རྩ་ལ་འབྱུང་བཞི་ཤེས་
ཆེར་འབབ་པས་འབྱུང་བའི་རྩ་དང། མཚམས་རྣམས་ཀྱི་རྩ་ལས་གསུམ་གྲུགས་ཐེ་ལ་
སོགས་འབབ་པས་མཚོན་པའི་རྩ་ཞེས་བྱའོ། །བདུད་བྲལ་མ་ནི་དབུ་མ་ལ་འཁྲིལ་
ནས་རྟེ་བ་ནས་ལྷའི་བར་གནས་ཤིང། ཙུང་ལའོར་ལོ་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་འདིས་
གོགས་བྱེད་ཅིང་རང་གི་ནང་དུ་འཆི་བའི་ཆེ་མ་གཏོགས་མི་རྒྱ་བས་དུས་ཀྱི་རྩ་དང།
རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ཀྱི་འགོག་པའི་རྩ་ཞེས་བྱའོ། །མཚོན་པ་དང་འབྱུང་བ་རྩ་བརྒྱད་
ག་ནས་འབབ་ཀྱང་ཤས་ཆེ་རྒྱུད་གི་དབང་གིས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཀྱི་དོ་རྗེས། འབད་པས་ཀུན་གྱི་ལྷག་མ་ཡང། །ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི། ཨ་
རྒྱུས། འཆི་བའི་དུས་དང་རྣལ་འབྱོར་པས་ལམ་སྐྱོམ་པའི་སྐྱབས་མ་གཏོགས་བདུད་
བྲལ་མར་ཁམས་མི་འབབ་པ་ལ་སྐྱུར་ཞིང། སྐྱོབ་དཔོན་ལྷན་པས། དེར་ཡང་ཁམས་
དབབ་ཅིང་རྩ་སོ་གཉེས་བདག་མེད་མ་བཙོ་བྱ་དང་སྐྱུར་ནས་ལྷག་མ་སྐྱུང། ཞེས་པ་
ནི། དབྱུངས་བརྒྱ་བྱུག་གི་ཐ་མ་ལྷ་མོ་དང་མི་སྐྱོར་བ་ལ་འཆད་དོ། །གསུམ་པ་རོ་ཐོ་
ངེས་པ་ནི། རོ་རྒྱུད་དབུ་མ་གསུམ་གང་དུ་གནས་པ་དང། རི་ཙམ་དུ་གནས་པ་དང།
རི་ལྷར་གནས་པའི་རྒྱལ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ཀྱི་ཆོགས་པའི་

ནང་"གཞུང་སྲིད་ལ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པར་འཆད་པ་མེ་འཐད་པས་ཚིགས་པའི་
 མདུན་གྱི་སློབ་གསུང་ལ་གནས་སོ། །སྤྱད་པ་ལྟ་བུར་བཤད་པ་ནི། སྤྱད་པ་བརྒྱུད་པ་ལྟར་
 གནས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་སློབ་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ཆེས་སློབ་པར་གནས་
 པས་སོ། །དེའང་སྤྱི་བཅུ་གནས་རྟེན་མཐེམ་གྱི་བར་གནས་ཤིང་། གསང་གནས་ནོར་
 ལུང་ཅེ་ཚུན་ཚད་དུ་གནས་པའོ། །དེའང་རོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་མ་ལ་ལུ་གྲུ་རྒྱུད་
 གྱི་ཚུལ་དུ་འཇུག་ནས་གནས་ཤིང་འཁོར་ལོ་རྣམས་ཀྱི་ལྟེ་བར་མདུན་པ་རེ་ཡོད་ལ།
 དེའང་ལྷན་ཆེན་ཐེག་ལེ་ལས་འཁོར་ལོ་སོ་གཉིས་བཤད་པ་ནི་རོ་རྒྱུད་གྱི་མདུན་པ་
 སོ་སོར་བཟང་ས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི་འཁོར་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལས་མང་བ་མེད་
 དོ། །དེའང་མན་ངག་སྟེ་མ་ནས་འཁོར་ལོ་བདུན་དུ་བཤད་པ་དང་། བཤད་རྒྱུད་དོ་རྗེ་
 ཐེང་བ་ནས་དྲུག་ཏུ་བཤད་པ་ཡོད་ལ། གཙོ་བོ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་བཞིའོ། །འདི་
 དག་གི་དོན་གཞན་རྣམས་ནི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་གསུངས་པས་དེར་བལྟ་བར་
 ལུང་། །འཁོར་ལོའི་ལྟེ་བའི་ཐད་དུ་འདབ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཅ་བ་ལྷན་མཚམས་ཅ་གསུམ་
 ལ་གྲོ་སོག་བཅུ་གསུམ་པ་ལྟར་གནས་སོ། །

། ཉིན་པ་ཐེག་ལེ་དང་རྒྱུད་བཤད་པ། །

གཉིས་པ་ཐེག་ལེ་དང་རྒྱུད་བཤད་པ་ལ། ཐེག་ལེ་བཤད་པ་དང་། རྒྱུད་བཤད་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུད་ལས་ལུས་རྒྱུངས་བཅུ་དྲུག་བཤད་པ་ལ། ཐོག་མར་དང་ཐ་

---

༡ །མ་གྱི། ༡བཤད། གཞུང་སྲིད་ ཞོལ། ༡ན་པ། བརྒྱུད་སྤྱད།

མར་”^༡ གསུངས་པ་ནི། ལྷག་དང་ཁམས་”དཀར་པོ་ཡིན་ལ་དེ་གཉིས་ཐོག་མར་གསུངས་པས་ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་གཞན་རྣམས་དེའི་རྣམ་འགྲུར་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལོ། །བར་སྲིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཐོག་མར་གང་དུ་འཇུག་པ་དང་། མཐར་གང་ནས་འདོད་བཞི་སྟོང་ག་ཡིན་ལ་ཐོག་མའི་རྩ་ཆགས་པའང་དེ་ཡིན་ཞིང་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་ཐོག་མའི་རང་བཞིན་གྱི་ཉིད་ཡིན་ལོ། །ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སྟོང་ག་དང་། རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བའི་སྟོང་ག་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། ཕྱི་མ་ནི་རུ་མ་གཉིས་ཀྱི་དབྱུང་གྱི་ཐད་བྱང་ན་ཡོད་པས་སོ། །དེ་ཕྱིན་ཆད་ཀྱི་ཁམས་དཀར་པོའི་གནས་སྡི་བོ་ཡིན་ལ་དམར་པོའི་གནས་ནི་ལྟེ་བ་ཡིན་ལོ། །བར་སྐབས་སུ་འཁོར་ལོ་གཞན་རྣམས་སུའང་རྒྱ་བས་དེའི་དབང་གིས་སྐྱབས་སུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྩ་ཉེར་བཞིར་བྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། བཤད་རྒྱུད་དོ་རྗེ་སྟོང་བར། ཐེམ་དང་ལོངས་སྟོད་བདག་པོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པས་འབྲེད། གནས་ཉེར་བཞིའི་རྩ་ལ་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་དང་རྒྱུད་ཤེས་ཆེར་རྒྱ་བ་ལ་སྐྱབས་སུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྩ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། ཉེར་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་འཁོར་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་དང་རྒྱུད་རྒྱུ་བའི་རྩ་སྟོང་སྐྱབས་སུ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པས་བདུན་བྱི་ཉིས་སྟོང་དོ། །

གཏུམ་མོ་འབར་ནས་ཁམས་དཀར་པོ་ལྷ་སྟེ་རྩའི་འདབ་མ་རྣམས་ནས་ལྟེ་”བར་སོར་”^༢ བཞིར་འོངས་པའི་ཆེ་བདེ་བ་སྟེ་བཞི་ལུས་ཀྱིས་ཆོགས་ལ་དགའ་བཞིའི་སྟེ་ཚུལ་སྦྱར་བའི་ལུགས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལའང་ཡས་བབས་དང་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་བཞི་ཡོད་དོ། །རྒྱུད་དང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་འགྲུར་རྣམས་ཀྱིས་རྩ་མཐུད་འགྲོལ་བ་

^༡ [མ་གྲི། འབཅན། ༡ རོལ། འབཅན། ༡༡]
^༢ [མ་གྲི། འབཅན། དཀར་པོ། རོལ། འབཅན། དང་དོ།]
^༣ [མ་གྲི། ལནལ། བར་སོར། རོལ། འབཅན། བ།]

ཡིན་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་གཙོ་བོ་སྤྱིང་གའི་རྩ་མཐུད་ཡིན་ཏེ། བཤད་རྒྱུད་དོ་རྗེ་
འཕྲེང་བ་ལས། དེ་ཡང་དབྱེ་བར་དཀའ་བ་ཡི། །དབུས་སུ་མཐུད་པ་གསུམ་གྱིས་
དགྱིས། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་དོ། །མཐུད་པས་དགྱིས་པའི་ནང་ནའང་དབུ་མ་ལ་བྲག་
བ་རྩུང་ཞིག་ཡོད་དོ། །སྲར་བཤད་པའི་ལུས་ཀྱི་རྩུངས་ཀྱི་རོ་བོ་པ་ལས་ཐོབ་པའི་
རུས་པ་དང་རྐང་དང་ལུ་བ་གསུམ་དང་། མ་ལས་ཐོབ་པའི་ཤ་དང་པགས་པ་དང་ལྷག་
གསུམ་སྟེ། རྒྱག་འདུས་པའི་ལུས་ཀྱི་གནས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་
བ་རྒྱུད་བཤད་པ་ལ། ལུན་མོང་གི་བཤད་རྒྱུད་ནས་བསྟན་ཚུལ་དང་། ལུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་རྒྱུད་ནས་བསྟན་ཚུལ་ཡོ། །

དང་པོ་ནི། དོ་རྗེ་སྤེང་བ་ལས། བཏང་བཟུང་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་བརྒྱ་དང་
བརྒྱུད་བཤད་དོ། །དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་དང་བརྒྱུད་བསྐྱེད་པའི་སྐོ་ནས་ཀྱང་
སྤེ་ལ། འཁོར་ལོ་རྒྱག་ཏུ་རྒྱ་བའི་རྩལ་གྱིས་ཀྱང་དབྱེ་ལོ། །སྤྱི་མ་ནི། འཁོར་ལོ་ཡོངས་
སུ་གྲགས་པ་བཞི་དང་། སྤྱི་མ་ཚེས་མ་རྒྱུད་གི་འཁོར་ལོ་འདབ་མ་རྒྱག་པ་དང་།
སྤྱིང་གའི་གོང་མགྱིན་པའི་འོག་ན་མའི་འཁོར་ལོ་འདབ་མ་གསུམ་པ་ཡོད་པ་རྣམས་
སོ། །དེ་ལ་ཐོག་མར་སྤྱིང་ག་ནས་བཟུང་སྟེ་མཚན་སྤྱེད་ཀྱི་དུས་ནས་ཉིན་སྤྱེད་ཀྱི་བར་
དུ་འཁོར་ལོ་རེར་རྒྱུད་དགུ་དགུ་རྒྱ་བས་ལྷ་བཅུ་ཅ་བཞི་དང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་
མཚན་སྤྱེད་ཀྱི་བར་དུ་འད་དེ་ལྟར་རྒྱ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱུད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བ་རྒྱུད་ནས་བཤད་པ་དང་། མ་རྒྱུད་ནས་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས་རྒྱུད་བརྒྱུད་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་དབྱེ་བ་
དང་། གནས་དང་། འཆགས་པའི་རིམ་པ་དང་། སྤྱེད་ལས་དང་། རྒྱ་བའི་རྩལ་དང་།

དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོག་རྒྱུང་སོགས་རྩ་བའི་རྒྱུང་ལྡ་
དང་། ལྷ་སོགས་ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་ལྡའོ། །དོ་རྗེ་སྒོའི་རྒྱུད་ནས་ནི། ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་
ལྡ་ལ་རྒྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་མིང་། གིས་¹ བརྟན་ཏོ། །ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་ལ་ཐ་སྐད་སྐྱ་མ་
རྒྱུང་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྗེ་འགོས་ཀྱིས། དེ་ལྟ་བུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་། གཉེ་མ་
རྒྱལ་འདྲ་བ་དང་། མཚན་པ་རུས་སྐལ་འདྲ་བ་དང་། ལྷོ་བ་རྩངས་པ་འདྲ་བ་དང་། ལྷིང་
ལྷས་རྒྱུན་གྱི་བྱ་མོའི་གོས་འདྲ་བ་དང་། ² མཁལ་མ་གཞུང་དམིགས་དང་འདྲ་བ་ལས་
ལྷོང་བས་དེ་ལྟར་བཏགས་གསུངས་སོ། །

གཉེས་པ་ནི། འོག་རྒྱུང་སྤྱིང་ག་དང་། ལྷུང་སེལ་འདོམས་དང་། ལྷོན་རྒྱ་མཁྱེན་པ་
དང་། མེ་མཉམ་ལྷེ་བ་དང་། ལྷོབ་ལྷེད་ཚིགས་ཀུན་ལ་གནས་ཤིང་། ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་
ལྡ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་སྒོ་ལྡ་ལ་གནས་སོ། །གསུམ་པ་ནི།
ལྷ་བ་རོ་བཅུ་པ་དང་པོའི་དུས་སུ་རྣམ་ཤེས་ལྷ་ལྷག་གི་དབུས་སུ་ལྷགས་མ་ཐག་སོགས་
རྒྱུང་སྤྱི་ལ། འོག་རྒྱུང་ལས་ལྷ་བ་གཉེས་པའི་དུས་སུ་ལྷུང་སེལ་དང་། དེ་ལས་གསུམ་
པའི་དུས་སུ་མེ་མཉམ་དང་། དེ་ལས་བཞི་བར་ལྷོབ་ལྷེད་དང་། དེ་ལས་ལྡ་པར་ལྷོན་
རྒྱུའི་རྒྱུང་སྤྱིའོ། །ལྷ་བ་ལྷི་མ་ལྷའི་དུས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་མིག་གི་སྒོ་ནས་རྒྱ་བའི་རྒྱུང་
དང་སའི་ཁམས་པལ་ཚེད་དང་། རྣ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱ་བ་རྒྱའི་ཁམས་དང་བཅས་པ་དང་།
སྣ་ནས་རྒྱ་བ་མེ་དང་། ལྷོན་ས་རྒྱ་བ་རྒྱུང་དང་། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་རྗོགས་ནས་རྒྱ་བ་སྤྱི་

¹ [མ་ཕྱི། ༥ན་༡ན། གིས་ ཞེས། ༥བ་༡ན། གི།]

² [མ་ཕྱི། ༥ན་༡ན། གཉེ་མ་རྒྱལ་འདྲ་བ་དང་། མཚན་པ་རུས་སྐལ་འདྲ་བ་དང་། ལྷོ་བ་རྩངས་པ་འདྲ་བ་དང་། ལྷིང་
ལྷས་རྒྱུན་གྱི་བྱ་མོའི་གོས་འདྲ་བ་དང་། ཞེས། ༥བ་༡-༡ན། གཉེ་མ་དང་། ལྷུང་འདྲ་བ་དང་། མཚན་པ་དང་། རུས་
སྐལ་དང་། ལྷོ་བ་དང་། རྩངས་པ་དང་། ལྷིང་ལྷ་རྒྱུན་གྱི་བྱ་མོའི་གོས་དང་།]

ཞིང་དེ་དག་གི་དུས་སུ་ཡུལ་རྣམས་ཅི་རིགས་པར་འཛིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། རྫོག་རྒྱུད་གིས་རྫོག་རིང་དུ་བྱེད་པ་དང། བྱེད་རྒྱུས་བཟའ་བཏུང་
བྱེད་དུ་འབྲེན་པ་སོགས་དང། ལྷན་སེལ་གྱིས་ལྷན་དུ་འབྲེན་པ་དང། མཉམ་གནས་
གྱིས་མཉམ་དུ་འབྲེན་པ་སོགས་དང། ལྲབ་བྱེད་གྱིས་འཕྲོ་བ་སོགས་བྱེད་ཅིང། ཡན་
ལག་གི་རྒྱུད་ལྡེས་མིག་གི་སྐོ་ནས་རྒྱུད་གིས་རྣམ་ཤེས་གྱི་བཞོན་པ་བྱས་ནས་
གཟུགས་འཛིན་པའི་འབྲས་བུ་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རྒྱ་བ་དང། ཡང་དག་
པར་རྒྱ་བ་དང། རབ་ཏུ་རྒྱ་བ་དང། དེས་པར་རྒྱ་བ་རྣམས་གྱིས་རང་རང་གི་རྣམ་
ཤེས་གྱི་བཞོན་པ་བྱས་ནས་ཡུལ་སོ་སོར་འཛིན་པའི་འབྲས་བུ་བྱེད་དོ། །ཡན་ལག་
གི་རྒྱུད་ལྡེ་ནི་ཙམ་པའི་རྒྱུད་གི་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ། །རྫོག་རྒྱུད་སྐོ་དེ་དག་ནས་རྒྱ་བ་
ལ་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པའོ། །

ལྷ་པ་ནི་ལྲབ་བྱེད་འཆི་བའི་ཚེ་མ་གཏོགས་སྤའི་སྐོ་ནས་མི་རྒྱུ་ལ། གཞན་བཞི་
ལ་གཡས་པ་ནས་རྒྱ་བ་དང། གཡོན་པ་ནས་རྒྱ་བ་དང། གཉིས་ཀ་ནས་དུག་པར་རྒྱ་
བ་དང། དལ་བར་རྒྱ་བ་སྟེ། བྱེད་རྒྱུ་དང། ལྷན་སེལ་དང། མེ་མཉམ་དང། རྫོག་
རྒྱུད་རྣམས་སོ། །དེ་དག་གསང་བའི་སྣ་ཅེ་ནས་བྱུང་ནས་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྤར་རྒྱ་བ་
ཡིན་ནོ། །རིགས་ལྡན་དང་སྤར་ནས་རྒྱ་བའི་ཚུལ་ནི། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱུད་ཉི་ཁྲི་
ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་རྒྱ་ལ་དེ་ལ་བབས་མགོན་པོ་འདི་རྒྱུད་དགུ་བརྒྱ་བ་སྤག་ཏེ་རྒྱ་
བའི་ཚེ་ཤེས་རབ་སྣ་མོ་བཞིའི་རྒྱུད་ཉིས་བརྒྱ་ཉེད་ལྷ་རེ་རྒྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གཡས་
ནས་བྱེད་རྒྱུ་ཁ་དོག་དམར་པོ་དགུ་བརྒྱ་བ་སྤག་གཅིག་རྒྱུ་བ་ནི་བརྒྱ་མགོན་པོའི་རྒྱ་
བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་མེའི་མེ་གོས་དགའ་མོ་དང། མེའི་རྒྱུད་སྐོ་ལ་མ་དང། མེའི་ས་སྤུན་

མ་དང་། མེད་ཚུ་སྐྱ་མ་གྱི་འཛུང་རྣམས་རྒྱུ་ལོ། །གཡོན་པ་ནས་རྒྱ་བ་ཐུར་སེལ་ཏེ་ཁ་
 དོག་ལྷུང་སེར་ལས་ཀྱི་མགོན་པོའི་དང་། གཉིས་ཀ་ནས་བྲག་ཏུ་རྒྱ་བ་མེ་མཉམ་སྟེ་ཁ་
 དོག་སེར་པོ་རིན་ཆེན་མགོན་པོའི་དང་། ཞན་པར་རྒྱ་བ་སྟོག་རྒྱུང་ཁ་དོག་ཤེས་ལྷུང་
 ལྷུང་བ་རྟེན་མགོན་པོའི་རྒྱ་བ་དགུ་བརྒྱ་བ་སྟོག་པོའི་ཆེ་མང་དེ་ལྷུང་སྐྱོར་ལོ། །དེ་དག་
 བྱི་དགུ་བརྒྱ་ལེ་ལ་འཕོ་བ་རེར་བྱས་པ་སྟེ། དུས་འཁོར་ནས་དེ་ཉིས་འགྲུང་ལེ་ལ་འཕོ་
 བ་རེར་བྱས་ནས་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་སུ་གསུངས་སོ། །བརྒྱ་མགོན་པོའི་རྒྱ་བ་དང་
 བོར་སྟོམ་པའི་དགོས་པ་ནི། རྟོ་རྟེ་བརྒྱས་པ་གསུང་རྟོ་རྟེའི་བརྒྱས་པ་ཡིན་པས། དང་
 བོར་མགོན་པོའི་རྒྱུང་དེ་ནས་བཅུ་གས་ནས་སྟོམ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་
 འོ། །དྲུག་པ་ནི། འཆི་བའི་ཆེ་ས་རྒྱ་ལ་ཐིམ་པ་ནས་མཐར་རྣམ་ཤེས་ཤི་བའི་འོད་
 གསལ་དུ་ཐིམ་པའི་རིམ་པ་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་རྫོགས་རིམ་སྟོམ་དགོས་པར་
 ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། ཅ་རྒྱུང་ཐིག་ལེ་རྣམས་དང་པོར་གང་དུ་ཆགས་པ་དང་། བར་དུ་རྒྱ་
 བའི་རྒྱལ་དང་། མཐར་གང་དུ་ཐིམ་པ་དང་། རི་ལྷུང་ཐིམ་པའི་རིམ་པ་རྣམས་ཤེས་
 བར་བྱ་བ་ཡིན་འོ། །

གཉིས་པ་མ་རྒྱུད་ནས་བཤད་པ་ནི། “དལྱ¹་གྲུ་དྲུག་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་། ཚུ་ཚོད་
 “སུམ་ཅུ²་ཅ་གཉིས་དང་། འཕོ་བ་བཅུ་དྲུག་དང་། ལྷན་ཚོད་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་སྟོད་”དང་
³་མཐུན་པར་ཅ་འཁོར་བཞིའི་འདབ་མ་ནས་རྒྱ་རྒྱུ་ཚུ་ལ་བརྟན་ཏེ། ལྷིང་གའི་ཅ་འདབ་
 གཅིག་དང་། མགྲིན་པའི་གཉིས་དང་། ལྷི་བོའི་བཞི་དང་། ལྷེ་བའི་བརྒྱད་རྣམས་རྒྱ་

¹ [མ་ཕྱི། ༤ན་༤ན། དབུ རོལ། ༥བ་༥ན། དབུག།
² [མ་ཕྱི། ༤བ་༥ན། ལྷམ་ཅུ རོལ། ༥བ་༥ན། ཉི་གྲ།
³ [མ་ཕྱི། ༤བ་༥ན། དང་ རོལ། ༥བ་༥ན། -དང་]

བའི་དུས་དང་ཡུན་རིང་སྤང་མཉམ་པ་སྟེ་གོ་བར་ཟད་དོ། །

༡༥། རྒྱ་གར་དུ་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་འབྱོར་བཤམ་པ། །

གཉེས་པ་དེ་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་འབྱོར་ལ། ལུས་གཏུག་ལ་པབ་པའི་
དགོས་པ་དང་། རྣམ་འབྱོར་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྫོགས་པའི་རིམ་བཤམ་ཐ་མལ་
པའི་འབྲུང་བ་ཐེངས་དང་། ཐོག་མའི་རྒྱུད་གི་རྣམ་འབྱོར་སོགས་ལ་བཤམ་པ་ཡོད་
ཀྱང་བཏགས་ནས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་གྱི། རྫོགས་རིམ་མཚན་ཉིད་པ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་
མན་ཚད་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགའ་བཞིའི་རྫོགས་པ་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱུས་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་འད་སྤང་སྤོགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་དང་། རྫོང་སྤོགས་ཀྱི་
རྫོགས་རིམ་སོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུད་སེམས་ཅམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་མཁུ་བའི་ལྷའི་
སྤྱད་འཇམ་ལུས་ཀྱི་སྤྱུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ལྷའི་རྣམ་འབྱོར་གང་ཡིན་བསྐྱེད་རིམ་དུ་
བསྐྱེད་བར་མི་བྱ་སྟེ། སྤྱགས་ཀྱི་སྤྱད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱུ་གཉེས་གསུངས་པའི་སྤམ་
བསྐྱེད་རིམ་དང་། ཕྱི་མ་རྫོགས་རིམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་རྫོང་སྤོགས་ལ་བདེ་བ་དངོས་བསྐྱེད་བ་དང་། རྫོང་བ་དངོས་བསྐྱེད་བ་
དང་། བདེ་རྫོང་དབྱེར་མེད་དུ་བྱེད་པའི་རྩལ་དང་། དེ་གཉེས་སྤྱབ་པའི་རིམ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བ་ཅམ་གྱིས་མི་ཚོགས་སྟེ། སེམས་གནས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་
ཤེས་རྒྱུདས་ཀྱི་བདེ་བ་ཕྱི་རོལ་པ་ལ་འད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། བར་ཕྱིན་ཐོག་བ་ནས་
བཤམ་པའི་རྒྱུད་འབྲུང་འབྲུག་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་དང་། བྱ་སྐྱོད་ནས་
བཤམ་པའི་རྫོང་བ་དང་ལྷའི་རྣམ་འབྱོར་སྤོམ་པ་གཞིར་བྱས་ནས་སྤོག་ཚོལ་

བསྐྱམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་སོགས་ལས་ཀྱང་ཆེས་མི་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས་ལ།
ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བས་ཀྱང་མི་ཚོགས་སྟེ། དེ་ནི་ཉན་རང་རྣམས་ལ་འང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་དོ། །འོན་ཀང་ཡིན་ཞེ་ན། ལྷ་བའི་བདེ་བའོ། །

གཉེས་པ་ནི། བར་ཕྱིན་ཐེག་པར་བསྟན་པ་ལས་ལོགས་སུ་གཏན་ལ་འབེབས་
རྒྱ་ཕྱུང་ཟབ་ཀྱང་མེད་པས་དེ་ཉིད་གཞིར་འདོགས་པ་ཡིན་འོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱུད་རྩེ་
འོག་མ་གསུམ་དང་བར་ཕྱིན་ཐེག་པར་གཏན་ལ་པབ་ནས་དེ་གོ་བའི་སྒོ་དེ་ཉིད་
ཐབས་དང་བཅས་ནས་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་གྱི་སྟོང་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ལོགས་སུ་སྐྱབ་
མི་དགོས་ལ། འདིར་ནི་སྟོང་པ་སྐྱོམ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བདེ་བ་ཐབས་མཐའ་ཡས་
པས་ལོགས་སུ་སྐྱབ་དགོས་ལ། བདེ་བ་དེས་སྟོང་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྐྱོམ་པ་བདེ་
སྟོང་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བདེ་བ་ལ་སྟོང་པས་རྒྱས་འདེབས་པ་སོགས་
མིན་འོ། །བདེ་བ་དེ་འང་ཡིད་གྱི་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་བྱུང་གི། །དབང་ཤེས་གྱི་འཁོར་
གྱི་མིན་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ཀྱང་སྟོང་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། སྟོང་པ་ཐོག་མར་སྐྱོམ་དགོས་ཏེ་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་འང་ཐོག་མ་ནས་སྐྱ་
རྒྱ་ལྡེའི་སྒྲགས་དོན་སེམས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ལྷ་བའི་བདེ་བ་ལ་གང་ལྷ་
བའི་བདེ་བ། དེ་གང་གིས་བལྟ་བ་དང་། འཇུ་བའི་ཕྱིར་བྱེད་པའི་རྒྱུན་འོ། །དང་པོ་ནི།
རྒྱ་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོའི་སྟེ་བའི་དབྱུ་མའི་ནང་ན་གནས་པའི་ཁམས་དཀར་པོ་
ཏེ་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་དོན་འོ། །གཉེས་པ་ནི། ལྷ་བའི་འཁོར་ལོའི་དབྱུ་མའི་ནང་ན་
གནས་པའི་ཐིག་ལེ་དམར་པོ་འབར་བ་ལས་འཇུ་བར་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། མེ་རྒྱར་བའི་རྒྱུན། ཁ་སྐྱོར་ལས། ལས་གྱི་རྒྱུད་གིས་བསྐྱམ་བ་

ཡིས། །ཉེ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་ཞི་འབད། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུད་གི་རྣམ་འབྱོར་
 སློབ་པ་དང། དབང་པོ་གཉིས་སློར་གྱི་ལས་གྱིས་བསྐྱུལ་བའི་རྒྱུད་རོ། །དེ་གང་ན་
 གནས་པ་ནི། རྗེ་ཐོང་བ་ལས། ཤེས་བྱ་དབུས་སུ་རྒྱ་བའི་རྒྱུད། །མེ་སད་བྱེད་པར་
 ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པས། དབུ་མའི་ནང་ཉེ་བའི་ལོག་གི་སྐྱམ་མདོ་ལྷ་
 གསུམ་ན་གནས་པ་ཡིན་ལོ། །རྒྱུད་དེ་གཡོས་པས་ཉེ་བའི་མེ་སྐར་ནས་སྤྱི་པོའི་ཉི་
 ཡིག་བཞུ་སྟེ། ལྷན་སྐྱེས་གྱི་བདེ་བ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལ་གཡས་གཡོན་
 གྱི་རྒྱ་བ་བཅད་དགོས་ཏེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གཡས་གཡོན་ནས་རྒྱ་བའི་ཚེ་རྟོག་པ་
 དགས་པ་བཅད་མི་ལུབ་ལ། དེ་ནས་གཡོས་པ་ན་ཞུ་བདེ་སྐྱེས་ནས་རྟོག་པ་དགས་པ་
 གཚོད་པའི་ཕྱིར་དང། གཡས་གཡོན་གི་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་འགག་པ་དེ་ཉིད་རྒྱ་བའི་རྒྱུ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཡས་གཡོན་གྱི་རྒྱ་བ་འགོག་པའི་རྣམ་འབྱོར་ལ། རྒྱུད་གི་རྣམ་
 འབྱོར་དང། ཐེག་ལའི་རྣམ་འབྱོར་དང། གཏུམ་མའི་རྣམ་འབྱོར་རོ། །དེ་འདྲ་གཏུམ་
 མོ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་བརྒྱུད་པ་ཡིན་གྱི། སློབ་དཔོན་ཨ་རྒྱུས་གསུམ་དུ་སྟེ་བ་ལྟར་ན་
 རྗོགས་ཤིང་མཐའ་དག་གཏུམ་མོར་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྒྱུད་གི་རྣམ་འབྱོར་ལའང་དུས་འཁོར་ནས་བྱུང་བ་ཅན་ལ་རྩལ་དུ་འདོན་པར་
 བཤད་པ་དང། འཕགས་སློར་ནས་རྗེ་ཐོང་བ་སྐྱེས་པ་སོགས་ལ་རྩལ་དུ་འདོན་པར་
 བཤད་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་དོ། །སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་གྱིས་ཀུན་
 རྗོབ་པའི་སྣ་ཅེ་དང། སྤྱིང་ག་དང། གསང་བའི་སྣ་ཅེར་སྐྱུལ་བའི་ཐེག་ལའི་དང། གསང་
 བའི་ཐེག་ལའི་བསྐྱོམས་ནས་མེ་སྐར་བའི་ཐེག་ལའི་རྣམ་འབྱོར་དང། རོ་མ་རྩི་ཉེ་དུ་ཀ་
 དཔོན་སློབ་སོགས་དང། ཉག་པོ་སློབ་པ་སོགས་གྱིས་གཏུམ་མོ་ལ་རྩལ་དུ་འདོན་པ་

སོགས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལམ་གྱི་གནད་མ་
 འཕྲུགས་པར་ཤེས་ན། གང་ཉམས་སུ་སྦངས་ཀྱང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱབ་ལུས་པ་
 ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དེའི་ནང་ནས་ཁ་སྐྱོར་ལས། དེ་ཡི་ནང་དུ་སོན་
 པའི་ཅུ། ཉིལ་མར་མེ་ཡི་རོ་སོ་ཅན། །ཞེས་སོགས་དབྱིང་གི་ཐིག་ལེ་མདོར་བསྟན་པ་
 དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའི་དོན་རྣམས་སློབ་དཔོན་ནག་པོ་བས་དབྱིང་གི་ཐིག་ལེ་
 མཛད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། ཡི་གེ་རིང་ལྷང་གི་ཚད་ལ་སོགས་པ་དང་། སློབ་
 དཔོན་ཨ་རྒྱུས་ཡི་གེ་འགོད་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བཟོད་ན། ལྷིང་གའི་
 ཅུ་མདུད་ཀྱིས་བཅེངས་པའི་དབུ་མའི་ནང་གི་བུ་ག་ཅུང་ཟད་ཅམ་དེའི་ནང་ན་གནས་
 པའི་ཉི་ཡིག་སྟོན་སོ་ལྷུངས་དཀར་གྱི་ཚད་ཅམ་འོད་དཀར་སོ་ཁ་བ་ལྷ་བུ་འཛུགས་པ་
 གནས་པ་ནི་གཏུམ་སོ་འབར་བ་ན་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དབྱིང་ཅེས་བྲུ་ལ། དེའི་
 ཚེ་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ལ་སུས་ཀྱང་བགོགས་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་ཤིགས་པ་ཞེས་
 བྲུ་ལོ། །ལྷེ་བའི་མདུད་པས་བཅེངས་པའི་དབུ་མའི་ནང་གི་ཨ་རྒྱང་ནི་ཐིག་ལེ་ཞེས་
 བྲུ་ལོ། །དེ་ཉིད་གཡས་གཡོན་གྱི་རྒྱ་བ་འགགས་ནས་སུམ་མདོ་བྲུ་གསུམ་གྱི་དབུ་
 མའི་ནང་ན་གནས་པའི་མེ་སད་བྱེད་གྱི་རྒྱང་གཡོས་དེ་མེ་སྐར་བས་ན། ལྷི་བོའི་ཉི་
 ཡིག་ལྷ་ནས་ལྷེ་བར་འདུ་འཕྲོད་བྱས་པའི་ཚེ་དབྱིང་དང་ཐིག་ལེ་གཉིས་ཀར་འཇུར་
 ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྣང་གར་འདུ་འཕྲོད་བྱས་པའི་ཚེ་འང་འཇུར་རོ། །ལྷེ་བ་དང་། ལྷིང་ག་
 དང་། མགྲིན་པར་གནས་པའི་ཡི་གེ་གསུམ་སོ་འོག་མ་སྐར་དུ་དང་བར་མ་སྐར་དུ་
 གཉིས་དང་། གོང་མ་སྐར་དུ་གསུམ་གྱི་ཚད་དུ་བཤད་པ་ལས། ལྷི་བོའི་ཉི་མགྲིན་
 པར་སློབ་པའི་ཚེ་མེ་དང་ཐག་རིང་བས་ཐིག་ལེ་ཆ་གསུམ་གྱི་ཚད་ཅམ་དང་། ལྷིང་

གང་སྐྱེ་བ་པ་ན་མེ་དང་ཉེ་བས་ཆ་གཅིག་ཟད་ནས་ཆ་གཉིས་དང་། ཉེ་བར་སྐྱེ་བ་པའི་
ཆེ་ཆ་གཅིག་ལས་མེད་པ་ལ་འཆད་ཀྱང་སྐྱ་རིང་ལྷང་གི་ཚད་ཡིན་གྱི། ཐེག་མེའི་ཤོང་
ཚོད་ཆེ་ཆུང་གི་དོན་ལ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་སྐྱ་འབྱུང་བའི་གནས། ཞོག་པ་མགྲིན་པ་རྟུང་དང་སྟེ། །སྐྱ་དང་སྐྱི་པོ་སོ་
དང་མཆུ། །ཞེས་པ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་སྐྱ་འབྱུང་བའི་གནས་རྣམས་འཕྲད་པ་ན་ཉེ་
བའི་ཨ་ཡིག་སྤང་དུ་གཅིག་དང་། སྤྱིང་གའི་རྩྭ་ཡིག་སྤང་དུ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་དང་།
མགྲིན་པོ་པའི་ཨོ་སྤང་དུ་གསུམ་ཀྱི་ཚད་ཅམ་དུ་གནས་པའི་ནང་གི་བརྗོད་པ་ཡིན་
གྱི། ལྷིའི་དག་གི་བརྗོད་པ་མིན་ནོ། །ཡི་གེ་བཞི་བོས་མཚོན་པའི་དོན་ནི། ཉེ་བ་དང་།
སྐྱི་བོའི་གཉིས་ཀྱིས་ལུས་མཚོན་ལ། སྤྱིང་གའི་རྩྭ་གིས་སེམས་དང་། མགྲིན་པའི་ཨོ་
ཀྱིས་དག་མཚོན་པས་རྣམ་འབྱོར་བའི་སྐོ་གསུམ་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ། །

། རྗེ་གསུང་པ་རི་ལྟར་འཛིན་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ། །

དེ་ནས་དམིགས་པ་རི་ལྟར་འཛིན་པའི་རིམ་པ་ནི། ལམ་སྟེན་མོང་བས་རྒྱད་
རྒྱུད་ས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལེགས་པར་བསྟོམས་པའི་མཐའ། ཐོག་མར་ཅ་གསུམ་
གསལ་གདབ་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་ནང་གི་དབྱུང་དྲང་བོ་ལས་ཆེ་གསལ་བ་སྟོགས་ལ་ཅུང་ཉེ་
བར་ཅ་དབྱུང་མ་ཁ་དོག་སྟོན་པོ། གཡས་རོ་མ་དམར་བ། གཡོན་རྒྱུང་མ་དཀར་བ།
མཐེའུ་ཆུང་གི་སྟོམ་སྟེའི་ཚད་ཅམ་སྐྱི་བོ་ནས་རྟུང་མཐེའུ་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ཤིང་། ཉེ་
བའི་ཟད་དང་། ལུ་མ་གཉིས་ཀྱི་དབྱུང་དང་། མགྲིན་པ་དང་། སྐྱ་མཚོན་པའི་བར་

༡ [མ་གྱི། ལེགས་པ། -གཅིག་ ཞོག་ ༡ན་༡ན། +གཅིག་]
༢ [མ་གྱི། ལེགས་པ། པའི་ཨོ་ ཞོག་ ༡ན་༡ན། པར་]

རྣམས་སུ་རོ་རྒྱུད་གི་ས་དབུ་མ་ལ་བཅེངས་པའི་མདུད་པ་ཡོད་པར་བསམ་པར་
 བྱའོ། །དེ་ནས་ལྟེ་བའི་རྩ་འདབ་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གི་རིམ་པ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། རྩོགས་བཞི་
 དང་མཚམས་བཞིར་འདབ་མ་བརྒྱད་དབུ་མ་ལ་རྒྱག་ཅིང་བུ་ག་ཐལ་མར་ཡོད་པར་
 བསམ། ལྟེ་བའི་དབུས་སུ་རྒྱ་བ་ལ་གནས་པའི་ཨ་དམར་པོ་ཐིག་ལེ་རྒྱ་ད་དང་བཅས་
 པ་བསམ་ཞིང་། དེ་ནས་མདུན་ངོས་ཤར་དུ་བྱས་པའི་རྩ་སྐབས་ཀྱི་ནང་དུ་ཡི་གེ་
 ཐམས་ཅད་ལངས་པའི་ཕྱི་ངོས་ནས་ཨ་ནས་བརྩམས་ཏེ་དབྱངས་ཐ་མའི་ཚེག་བྲག་
 ལ་རྒྱག་གི་བར་དུ་དབྱངས་ཡིག་བཅུ་དྲུག་དགོད། གཡས་སྐོར་དུ་སྟོ་སྟོགས་ཀྱི་རྩའི་
 བར་དུ་ཀའི་སྟེ་ཚན་དང་། ལུབ་སྟོགས་སུ་ཅའི་སྟེ་ཚན་དང་། བྱང་སྟོགས་སུ་ཀ་སྟེ་
 དང་། མཚམས་ཀྱང་གཡས་སྐོར་བྱས་ནས་ཤར་སྟོ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཉ་སྟེ་དང་། པ་
 སྟེ་དང་། མཐར་གནས་ཀྱི་ཡི་གེ་བཞི་དང་། རོ་བའི་ཡི་གེ་“སྟེ”ཚན་རྣམས་དགོད་
 དོ། །ཡི་གེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཁ་དོག་དམར་པོ་འོད་ཅུང་ཟད་འཕྲོ་བ་ཐིག་ལེ་རྒྱ་དས་
 བརྒྱན་པ་ལ་བྱང་རྩལ་གྱི་སེམས་བཟོ་ལྟ་བུ་འདྲི་བར་བསམ་པར་བྱའོ། །སྐར་ལྟར་
 སྟིང་གར་ཡང་རྩ་འདབ་བརྒྱད་གསལ་བཏབ་ནས་ལྟེ་བའི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་ལ་གནས་པའི་
 རྩུ་སྟོན་པོ་སྐར་དུ་བལྟ་བ་དང་། རྩོགས་ཀྱི་འདབ་མ་བཞི་ལ་ཨ་ཨི་ཨུ་ཨེ་དང་།
 མཚམས་བཞི་ལ་ལ་ར་ལ་ཨ་བཞི་སྐར་བཤད་པ་ལྟར་ཐིག་ལེ་རྒྱ་ད་དང་བཅས་པས་
 བརྒྱན་པ་དང་། ཡི་གེ་དང་རྩ་འདབ་ཁ་དོག་སྟོན་པོའོ། །ལྟེ་བའི་རྩ་འདབ་ཁ་བྱེན་བལྟ་
 དང་སྟིང་གའི་སྐར་བལྟའོ། །མགྱེན་བའི་ལྟེ་བར་རྒྱ་བ་ལ་གནས་པའི་ཨོ་དམར་པོ་
 མགོ་བྱེན་བལྟ་དང་། འདབ་མ་ཁ་དོག་དམར་པོ་ཁ་བྱེན་བལྟ་བཅུ་དྲུག་གསལ་བཏབ་

༡ །མ་ཕྱི། ༧བཟན། རྟེ །ཞེས། ༧བཟན། ལ།

ནས། བར་དུ་རེ་རེ་སོར་བའི་སྐོགས་བཞི་དང་། མཚམས་བཞི་ཡི་གེ་སྟེ་མ་བརྒྱད་
རིང་སོ་ཁ་དོག་དམར་སོ་ལངས་པ་དགོད་དོ། །

སྤྱི་བོའི་ལྟེ་བར་རྒྱ་བ་ལ་གནས་པའི་ཉི་དཀར་སོ་མགོ་སྤར་དུ་བསྟན་པའི་མཐར་
འདབ་མ་ཁ་དོག་སྒྲ་ཚོགས་པ་སྤུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་གསལ་བཏབ་ནས་ཤར་གྱི་འདབ་མ་
ནས་གཡས་སྐོར་དུ་ཨ་ནས་བརྒྱམས་ཉེ་འདབ་མ་རེ་རེ་དོར་བར་དབྱངས་ཡིག་བརྒྱ་
དུག་ཁ་དོག་དཀར་སོ་དགོད་དོ། །ཐིག་ལེ་རྒྱ་ད་དང་བཅས་པ་འོད་བཟོ་ལྷ་བྱ་འཛྲ་ག་
བ་ནི་ཡི་གེ་ཐམས་ཅད་འབྲ་ཞིང་། སྤྱི་བོའི་རྩ་འདབ་ཁ་སྤར་བལྟོའོ། །དེ་ལྟར་བསྐོམས་
བས་གཏུམ་མོ་འབར་བའི་རྒྱ་མཚན། ཡེ་ཤེས་མཚོན་པའི་དོན་བྱང་རྒྱབ་གྱི་སེམས་
དང་རྒྱང་ཡིན་ལ། རྩའི་ཡལ་གའི་ཟད་མཚམས་མཐར་སྤུག་པ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་པོ་
རྣམས་རྒྱང་དང་བྱང་རྒྱབ་གྱི་སེམས་འདབ་མ་སྤར་བཤའ་བ་རྣམས་གྱི་ནང་དུ་འདུ་
ཞིང་། ཉོག་པ་གར་བཞག་གི་རྗེས་སུ་རྒྱང་འགྲོ་བས་རྒྱང་འདུ་བའི་སྤུལ་གཞན་དང་མི་
འབྲ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་ལ། ཐོག་མ་ནས་གཏུམ་མོའི་མེ་འབར་བ་ལ་དམིགས་པ་ནི་
གཏུམ་མོའི་སྐོགས་ཙམ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱེད་རིམ་སྤུན་བཞིར་བསྐོམས་པའི་
མཐར་བསྐོམ་ཞིང་། འདབ་མ་ཡི་གེ་དང་བཅས་པ་དེ་ཙམ་གསལ་མི་རུས་ན་ལྟེ་བར་
ཡི་གེ་བཞི་སོ་ཙམ་གསལ་བཏབ་ལ་དམིགས་པ་བརྒྱད་དོ། །

དེ་ལྟར་བསྐོམས་པའི་མཐར་ཡི་གེ་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་གསལ་སྤར་སྤྱིས་པ་
ན་སྤུལ་བའི་འཁོར་ལོའི་ལྟེ་བའི་ཨ་སྤར་ལ་མེ་རྒྱ་ཁབ་གྱི་སྐོམ་སྤ་ཙམ་བྱང་པོ་གཡོ་བ་
མེད་པ་འབར་ནས་དབུ་མའི་ནང་ནས་བྱེན་དུ་སོང་སྟེ། སྤྱི་བོའི་ཉི་ཡིག་ལྷ་བར་
དམིགས་ཤིང་དེ་ལས་མེ་འབར་བ་འདབ་མའི་ནང་དུ་སོང་སྟེ་སྤར་བཤོད་པའི་བྱང་

སེམས་ཀྱི་ཡི་གེ་བརྒྱ་དྲུག་ལྷན་ཤིང་ལྷན་བཏང་གོང་བུ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ཏེ་འོག་ཏུ་
 སོང་ནས་མགྲིན་པའི་ཨོ་ཡིག་དང་གཅིག་ཏུ་འདྲེས། དེ་ལས་མེ་འབར་བ་འདབ་མའི་
 བར་དུ་སོང་སྟེ་ཡི་གེ་བརྒྱ་དྲུག་ཨོ་ལྷན་བཏང་གཅིག་ཏུ་འདྲེས། གོང་བུ་དེ་ཉིད་
 འོག་ཏུ་སོང་སྟེ་སྟོང་གའི་རྩྭ་ཡིག་དང་འདྲེས། དེ་ལས་མེ་འབར་བས་འདབ་མའི་བར་
 གི་ཡི་གེ་རྣམས་ལྷན་ཤིང་ལྷན་བཏང་གཅིག་ཏུ་འདྲེས། དེ་ལྷན་སྟེ་མེ་འབར་གི་ལ་ཐེམ། དེ་
 གྲང་མེ་འབར་བས་འདབ་མའི་བར་གི་སྟེ་ཚན་བརྒྱད་ཀྱི་ཡི་གེ་ལྷན་ཤིང་ལ་ཐེམ། དེ་
 ལྷན་བས་བྲང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ཤེས་ལྡན་དཀར་ལ་འཚོར་ཞིང་དམར་བའི་
 མདངས་ཆགས་པ་ཡུངས་འབྲུ་ཚམ་དུ་གསལ་བཏབ་ལ་དེ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱོམ་
 མོ། །དེ་འདྲེས་ཤེས་པ་དེའི་བར་དུ་ལྷན་པར་བསམས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་གི་
 ཤེས་པས་བྱར་ནས་དམིགས་ཅེན་ལ་གཏོད་པ་ལྡན་མི་བྱའོ། །སྐབས་འདིར་གནས་
 ཚུལ་དེ་ཚམ་དགོས་པར་མི་བརྱུང་སྟེ། གཏུམ་མོ་འབར་ནས་ལྡན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་
 བརྒྱབ་འདོད་པའི་སྲིད་ལོ། །དེ་ལྡན་དམིགས་ཅེན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་
 འདྲེས་པ་ལྷན་བྱའི་ཉམས་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་བསྐྱོམས་ནས། དེ་ནས་ཐིག་ལེ་དེའི་དབྱུང་
 ལྷན་མེ་བརྒྱགས་པ་ལྷན་བྱའི་མེ་ཁ་དོག་དམར་བ་རེག་བྲུ་ཚོ་བ་རྒྱ་ཁབ་ཀྱི་སྐྱོམ་སྲ་
 ཚམ་རིང་བྲང་སོར་བཞི་ཚམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་གོ། །དེ་ལྡན་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱོམས་
 པ་ན་སྐྱེ་བའི་ཉི་ཡིག་ལྷན་བཏང་བ་སྐྱེ་བར་འགྲུང་རོ། །

འོད་ཟེར་གྱི་རེ་ཁ་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་དེ་འདྲེས་བསམ་པར་འགྲུང་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པའི་
 དོན་ནི། སྐོབ་དཔོན་ཨ་རྒྱ་དང་། འུ་ལྷན་བཏང་བ་དང་། དབྱུང་མ་པ་ཏེ་སོགས་ཀྱིས་བསམ་པ་
 བའི་དོན་བདེ་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་བཞག་པས། ལྡན་རེག་བྲུ་ཚོ་བ་སྐྱེས་གྲང་བར་སོང་བ་

ཅི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཐོབ་བ་ཡིས་ཚོགས་ཤེས་དང་། །“སྟོན་”པར་འཇུག་པ་རྣམས་པར་
གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ཙམ་ལྟར་
སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བར་མི་འདྲི་བ་སྟེ། དེ་ལ་དབང་དུས་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ལམ་དུས་ཀྱི་
ལྷན་སྐྱེས་དང་། འབྲས་དུས་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་དང་ཐ་མ་
གཉིས་རེ་ཞིག་མི་སྟོན་ལ་བར་བ་ལ་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པའི་
རྫོགས་རིམ་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེས་དང་པོ་སྐྱེ་བའི་ཚད་ནི། སྤར་བ་ཤད་པའི་གཏུམ་མོ་
བསྐྱོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཤམས་གཤོན་ཀྱི་རྒྱ་བ་འགགས་ཤིང་། དེ་འགགས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་སྟེ་འོག་ན་ཡོད་པའི་མེ་སད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་གཤོས་བསམ་སྤར་བའི་འབར་
འདྲི་བ་ལྷི་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ནས་འདྲི་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱིར་རྒྱང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁམས་
ཕྱིར་འཕོ་བར་བྱེད་ཀྱང་། རྒྱང་དེས་སྤར་བའི་མེས་བཞུས་པའི་ཁམས་ནི་ཕྱིར་མི་
འཕོ་བ་ཡིན་ནོ། །

། སྟོན་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པ་ལྟེ་ལ་བཤད་པ། །

དེ་ནས་སྟོན་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པ་ནི། སྐྱ་ཡི་ཅེ་མོ་བརྒྱ་སྟོང་ལ། སྟོན་གྱི་འབྲུ་བ་དང་
མཚུངས་པའི་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤར་ཀྱི་གཏུམ་མོའི་མེ་སོར་བཞི་བ་དེ་
ལས་འོད་འཕྲོས་ནས་འཕོར་པོ་བཞིའི་འདབ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་སོང་སྟེ། ཅའི་
ནང་སྐྱེད་པ་ནས་སོར་མའི་ཅེ་མོ་དང་། བསྐྱེད་པུ་ག་ཐམས་ཅད་ལྲབ་པར་བསྐྱོམ་
ཞིང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་སྐྱ་བུ་ག་གཤམས་པ་ནས་ཐོན་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

༡ །མ་ཕྱི། ༡༡ན་༡ན། སྟོན་ ཞོལ། ༡༠ན་༡ན། སྟོན་མས།

སངས་རྒྱལ་ལ་བཀོད། དང་པོ་ནས་སངས་རྒྱལ་ཟེན་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྣ་
 བྲག་གཡོན་པ་ནས་ཞུགས་ཏེ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོའི་བར་གྱི་རྩ་ནང་ཐམས་ཅད་
 རྒྱུངས་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་གཏུམ་མོའི་མེ་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་
 འདྲེས་པ་སྣ་བྲག་གཡལས་པ་རྣམས་ནས་བྱུང་། རང་གི་སྣ་བྲག་གཡོན་པ་ནས་ཞུགས་
 ཏེ། བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་ནས་རིམ་གྱི་རྩིའི་འདབ་མ་རྣམས་དང་བ་སྦྱེའི་བྲག་གཡི་བར་
 རྣམས་སུ་ཁྲབ་བས་རྒྱུད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་བསམ་མོ། །དེ་ནས་དགའ་བཞིའི་
 རྫོགས་པ་སྦྱེ་ཚུལ་ནི། །སྦྱོར་ལས། འཁོར་ལོ་བཞིར་ནི་རབ་དབྱེ་བས། །ས་སོགས་
 འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དང་། །ཐུན་བཞིར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དང་། །བརྒྱ་བཞིར་ནི་ཡང་
 དག་འབྱུང་། །དགའ་བ་བཞི་ཡི་རོ་བོ་ཡིས། །སྦྱོར་བ་ཡི་ནི་སློན་དུ་ལོ། །མཚོག་ཏུ་
 དགའ་བའི་རོ་བོ་ཡིས། །བྲ་བ་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ལས། །དཔལ་ལྷན་རྡོ་རྗེ་སེམས་
 གཟུགས་ཀྱིས། །འདིར་ནི་འཛིག་རྟེན་བདེ་བར་རོལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན། མན་
 དག་སྟེ་མར་སྤྱུག་ཆེན་ཐིག་ལེ་དངས་ནས་རྒྱལ་བར་བཤད་དེ། དེའང་རྒྱ་བའི་ཆ་བཅུ་
 རྒྱག་དང་། ཉི་མའི་ཁྲིམ་བཅུ་གཉིས་སུ་གསུངས་པའི་རྒྱ་བ་བྱུང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་
 དཀར་པོ་དང་། ཉི་མ་བྱུང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དམར་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྤར་བཤད་པའི་
 གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམས་ནས་སྦྱི་བའི་རྩི་ཡིག་ལུ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་ཆེན་
 ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལྷོ་བ་ནས་ལོངས་སྦྱོད་ཀྱི་ལྷོ་བའི་བར་ལ་དགའ་བ་སྦྱེ་ཞིང་། དེའི་ནང་
 རྣམ་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་ཚིགས་བཞིར་དགའ་བ་རྒྱུད་དུ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོ་དང་།
 ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བཞི་རིམ་པ་བཞེན་སྦྱེའོ། །ལོངས་སྦྱོད་ནས་ཚོས་འཁོར་གྱི་ལྷོ་བའི་
 བར་ལ་མཚོག་དགའ་དང་། དེ་ནས་སྦྱུལ་པའི་ལྷོ་བའི་བར་ལ་ཁྲུད་པར་གྱི་དགའ་བ་

དང་། དེ་ནས་ལོར་བུའི་དབུས་སུ་རྒྱུད་པའི་བར་ལ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་སྐྱེ་
ཞིང་། དེ་གསུམ་ལའང་རྒྱུད་དུ། འགྲིང་། ཚེན་པོ། ལིག་ཏུ་ཚེན་པོ་བཞི་བཞིར་སྐྱེ་
བས་རྒྱ་པའི་ཆ་བཅུ་དྲུག་པོ། །

ཉི་མའི་ཆ་བཅུ་གཉིས་ནི་ཁམས་དམར་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་
བཞི་འཁོར་པོ་བཞིའི་བར་ལ་རྒྱུད་དུ་འགྲིང་ཚེན་པོ་གསུམ་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བས་བཅུ་
གཉིས། དེའང་ཡས་བབས་ཀྱི་དགའ་བ་སྤར་བཤད་པ་ལྷར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་ཞིག་སྐྱེས་ན་ཁམས་ཕྱིར་མི་འཕོ་བར་གྲུབ་དུ་ལྡོག་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་
ཉིད་ཡིན་ནོ། །སྐྱ་མ་སྤ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མས་བརྟན་ལ་དགའ་བ་བཞིར་སྐྱེའང་རྒྱུད་དང་
འབྲེལ་བ་ཁྲུངས་སུ་བ་རྣམས་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་རྒྱུད་འགྲིང་གི་དབྱེ་བ་ཁོ་ནར་
གསུངས་སོ། །དེའི་རྗེས་ལ་ཡས་བབས་ཀྱི་དགའ་བ་ལ་རི་ལྷར་དབྱེ་སྐྱམ་ན།གསལ་
བར་མ་གསུངས་ཀྱང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བར་དོན་གྱིས་འཛོལ་བོ། །འདི་ནི་བྱི་བ་ལོའི་
དབྱུན་གནས་ཤོང་དཀར་བས་བཏེག་དུས་སྐྱ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྣོ་བཟང་གྲགས་པའི་
ཞལ་སྤ་ནས་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་དམིགས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དགེ་འདུན་བརྒྱ་ཅམ་ལ་
གནད་དུས་སྣོབ་དཔོན་དཀའ་བཅུ་བ་དར་མ་རིན་ཚེན་གྱིས་ཐིན་ཐིས་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ། །།

སྤ་སྤི། ཀླུ་བསྟན་བད་ཚལ་མན་བདེའི་བྱི་བསྐྱུང་ཅན། །བཤད་སྐྱབ་འདབ་
རྒྱས་རྣམ་ཕྱོལ་སྤར་ཅིའི་བཅུད། །འཕྲོ་ཀུན་སྤྱོད་སྤྱིར་སྐྱུ་འབྲུམ་བུམས་བ་
སྤྱིང་། །ཚོས་སྤེ་ཆེན་ཚོས་སྤྱིན་ཚར་འདི་སྤེལ། །མདྲ་མོ།

༡༡། རྫོགས་རིམ་དབྱིད་ཀྱི་སྐྱེག་ལེའི་ཐིམ་གྱིས་བཞུགས་སོ།

༡༡། རྫོགས་རིམ་ལ་རྣམས་ལ་སྤྲུལ་འཚེལ་ལོ། །དེ་ལ་འདིར་རྫོགས་རིམ་དུ་
 འཛོག་པར་བྱེད་པ་ལ། རྫོང་ཉིད་ཅམ་གྱིས་འཛོག་མི་བྱས་ཏེ། རྫོང་ཉིད་རྫོགས་པ་
 ཐེག་དམན་ལའང་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །རྫོང་ཉིད་དང་རྣམ་ལྔ་ལ་འབྱོར་གཉིས་ཀ་ཡོད་
 པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་རྫོགས་རིམ་དུ་འཛོག་མི་བྱས་ཏེ། དེ་གཉིས་རྒྱུད་སྤེལ་མ་
 གསུམ་ལའང་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིར་དུ་རྒྱུད་གི་ལྷན་པ་འབྱོར་བསྐྱུ་
 པས་ཀྱང་དེར་འཛོག་མི་བྱས་ཏེ། རྫོང་པ་དང་རྣམ་ལྔ་ལ་འབྱོར་དང་རྒྱུད་གི་ལྷན་
 འབྱོར་གསུམ་ག་རྒྱུད་སྤེལ་མ་གསུམ་ལའང་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་
 ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུ་བས་སོགས་བཞོན་པའི་རྫོང་ཉིད་ཀྱི་རྫོགས་པ་ལ་རྫོགས་
 རིམ་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ལུས་ཀྱི་གནད་ཅ་དང་རྒྱུད་དང་སྐྱེག་ལེ་རྣམས་ཀྱི་
 གནས་ཚུལ་ཤེས་དགོས་པས་སྐྱེག་མར་ཅའི་ཡོད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།
 དེའང་མཚན་ཉིད་སྐྱེག་པ་ནས་དགའ་བོ་མངལ་འབྲུག་གི་མདོར། ལུས་ཀྱི་གཡས་
 གཡོན་གཉིས་རྒྱུ་བ་མདུན་གཉིས་ཏེ་བཞེར་ཅ་ཉི་ཞི་ཉི་ཞི་སྟེ་ལུས་ལ་ཅ་བརྒྱུད་ཞི་
 ཡོད་པར་བཤད་ལ། ལྷགས་ཀྱི་སྐྱེག་པ་ནས་ལུས་ལ་ཅ་བདུན་ཞི་ཉི་སྟེ་ཡོད་པར་
 བཤད། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ་རྒྱུད་དང་རྣམ་པར་
 ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་དང་སེན་མོ་དང་སོ་ལ་
 སོགས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལྟེ་སྤྱི་བོར་ཅ་འདུག་སོ་གཉིས།

མགྲིན་པར་བཅུ་དྲུག །སྤྱིང་གར་བརྒྱད། ལྟེ་བར་དྲུག་ཅུ་ཤེ་བཞི་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཉེར་
བཞི་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་སྤྱིང་གའི་ཅ་འདབ་མ་བརྒྱད་ལས། གསུམ་གསུམ་དུ་
གྲེས་པའི་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཅ་བརྒྱད་གསུམ་ཉེར་བཞི་པོ་དེ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལས་ཀྱང་རོ་རྒྱུང་དབུ་མ་གསུམ་གཙོ་པོ་ཡིན་ཏེ། ཅ་གཞན་ཐམས་ཅད་དེ་
ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལ་མངལ་དུ་དང་པོར་ཅ་ཆགས་པའི་ཆེ། སྤྱིང་གར་
ལྟེ་བ་ལ་རོ་རྒྱུང་དབུ་མ་གསུམ། །ཤར་དང་སྣོའི་འདབ་མ་གཉིས་ལ་རིམ་བ་ལྟར་དུ་
སུམ་སྒྲོར་མ་དང་འདོད་མ་གཉིས་ཏེ་ལྷ་དུས་མཉམ་དུ་ཆགས་སོ། །དེ་ནས་ལུབ་ཏུ་
ཁྲིམ་མ། བྱང་དུ་གཏུམ་སོ། །དབུ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བདུད་བལ་མ་སྐྱེ་གསུམ་ཆགས་
སོ། །སྤྱིང་གར་དང་པོར་ཆགས་པའི་ཅ་བརྒྱད་ནི་དེ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །

སྤྱོགས་ཀྱི་ཅ་བཞི་ནི་རོ་རྒྱུང་དབུ་མ་གསུམ་ལ་ནང་དུ་ལུག་པ་བརྟོལ་བའི་ཚུལ་
གྲེས་ཅ་བ་ལུག་ཡོད་ལ། མཚམས་ཀྱི་ཅ་བཞི་ནི་སྤྱོགས་ཀྱི་ཅ་བཞི་ལས་གྲེས་པ་
ཡིན་ལ་དེའང་དཔེར་བརྗོད་ན་ཤར་གྱི་སུམ་སྒྲོར་མ་ལས་ཤར་སྣོ་མཚམས་ཀྱི་ཅ་དེ་
གྲེས་པ་ཡིན་ལ་མཚམས་ཀྱི་ཅ་གཞན་གསུམ་ནི་རིམ་བ་ལྟར་སྣོའི་འདོད་མ། ལུབ་ཀྱི་
ཁྲིམ་མ། བྱང་གི་གཏུམ་སོ་གསུམ་ལས་གྲེས་པ་ཡིན་ཏེ་དེས་ན་སྤྱིང་གའི་ཅ་འདབ་
མ་བརྒྱད་ནི་སུམ་སྒྲོར་མ་སོགས་སྤྱོགས་ཀྱི་ཅ་བཞི་དང་། དེ་ལས་གྲེས་པའི་
མཚམས་ཀྱི་ཅ་བཞི་སྐྱེ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡིན་པས་སྤྱིང་གར་དང་པོ་ཆགས་པའི་ཅ་
བརྒྱད་དང་མི་གཅིག་གོ། །ཅ་འདབ་མ་བརྒྱད་པོ་དེ་ལས་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཅ་
བརྒྱད་གྲེས་པས་བརྒྱད་གསུམ་ཉེ་ལུ་ཅ་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཉེར་བཞི་པོ་དེའི་སྤྱིང་དུ་སྤྱིང་
གར་དང་པོ་ཆགས་པའི་ཅ་བརྒྱད་བལྟན་བ་དེ་ལ་བྱང་སེམས་འབབ་པའི་ཅ་སོ་

གཉེས་ཞེས་ཐ་སྲུང་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །ཉེར་བཞི་པོ་དེ་ལས་གསུམ་གསུམ་དུ་གྲུས་
བས་ཅ་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉེས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་སམ། ཐེམ་
བ་དང། ལོངས་སྐྱོད་དང། བདག་པོ་གསུམ་གྱི་སྐྱོ་ནས་འབྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །

བདུན་ཅུ་ཅ་གཉེས་པོ་དེ་“ལ”¹ རེ་རེ་ལ་སྐྱོང་སྐྱོང་དུ་གྲུས་བས་ཅ་སྐྱོང་ཐ་ག་
བདུན་ཅུ་ཅ་གཉེས་ཡོད་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལས་རོ་རྒྱུ་དབྱེ་མ་གསུམ་གྱི་གནས་ཚུལ་
ཅུང་ཟད་བརྗོད་ན་རོ་རྒྱུ་གཉེས་ཀྱིས་དབྱེ་མ་ལ་ལྷགས་སྐྱོག་གི་ཚུལ་གྱིས་འབྲུང་
ནས་ཡོད་ལ། དེ་ལས་དབྱེ་མ་དབྱེས་ན་ཡོད་ཅིང། དེའི་ནང་ནས་སྐྱོན་བ་དང་ལྷ་ཐུག་
རྒྱུ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྒྱུང་འབྲུང་བས་ན་སྐྱོང་སྐྱོབས་རུལ་སྐྱོན་གསུམ་གྱི་ནང་
ནས་སྐྱོན་པའི་ཅ་དང། སྐྱེས་པ་བྱུང་མེད་མ་ལོང་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མ་ལོང་གི་ཅ་
དང། ལྷ་བ་ཉི་མ་སྐྱ་གཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྐྱ་གཅན་གྱི་ཅ་ཞེས་བྱའོ། །

དབྱེ་མའི་གཡས་ན་རོ་མ་གནས་ཤིང་དེའི་ནང་ནས་ལྷ་བ་དང་ཅུང་ཟད་འདྲེས་
པའི་ཐུག་པའ་ཆེར་འབབ་པོ། །དེའི་ཁ་ནི་སྐྱོང་གི་སྐྱོགས་ལ་ཡོད་དེ་སྐྱོང་འོག་གཉེས་ཀ་
ལ་བྱུག་པ་ཡོད་པ་ལ་སྐྱོང་གི་སྐྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཁ་ཡོད་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཐུག་སྐྱིར་
འཕེན་བ་དང་ནང་དུ་སྐྱུང་བའི་བྱ་བ་སྐྱོང་སྐྱོགས་ཀྱི་མགྱིན་བ་ནས་བྱེད་ཀྱི་འོག་གི་བྱ་
ག་ནས་མི་བྱེད་བས་དེའི་དོན་གྱིས་ཡིན་ལོ། །རྒྱུང་མ་ནི་དབྱེ་མའི་གཡོན་ན་ཡོད་ཅིང་
ཐུག་དང་ཅུང་ཟད་འདྲེས་པའི་ལྷ་བ་པའ་ཆེར་འབབ་པོ། །དེ་ལ་ལྷ་བ་དང་སྐྱེས་པ་དང་
སྐྱོང་སྐྱོབས་དང་ཐབས་ཀྱི་ཅ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷ་བ་གཙོ་བོར་འབབ་པའི་ཆ་ནས་ཡིན་བ་
འདྲའོ། །རོ་མ་ལ་ཉི་མ་དང་བྱུང་མེད་དང་རུལ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཅ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཐུག་

¹ [མ་ཕྱི་སྐྱ་འབྲུམ་པར་མ་རྗེའི་གསུང་པོད་ཇ་ལ། ༡༧༡ན། -ལ་ ཞོག་ ༡༧༡ན། +ལ་]

གཙོ་བོར་འབབ་པའི་ཆ་ནས་ཡིན་པ་འདྲོ། །དེ་ལ་རོ་རྒྱུང་དབྱ་མ་གསུམ་ནི་སྤྱི་པོ་
ནས་སྤུམ་མདོའི་བར་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ནས་གཉིས་སུ་གྲེས་ཏེ་རོ་རྒྱུང་དབྱ་མ་གསུམ་གྱི་
ཚན་གཅིག་རྒྱུང་མཐེལ་གྱི་བར་དུ་འགྲོ་ལ་ཚན་གཅིག་ཞོར་བུའི་ཅེ་མོའི་བར་དུ་འགྲོ་
བས་རྒྱུང་པ་གཉིས་དང་ཞོར་བུ་གསུམ་ག་ལ་རྩ་གསུམ་ཡོད་པར་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུང་
མ་ལ་སྤྱིར་འོག་གཉིས་ཀ་ལ་བུ་ག་ཡོད་པར་འདྲ་བ་ལ་སྤྱི་བ་ཞོན་ལ་ཁ་ཡོད་ཅེས་བ་ནི།
ཁྱེ་བ་སྤྱིར་འཕེན་པ་དང་ནང་དུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀ་སྤྱི་བ་ནས་བྱེད་པས་དེའི་ཆ་ནས་
ཡིན་ནོ། །དེའང་སྤྱི་བ་ཡན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། སྤྱི་བ་མན་དུ་ནི་རྒྱུང་མ་དབྱས་
སུ་ཡོད་ཅིང་ཁྱེ་བ་འབབ། རོ་མ་གཡོན་ན་ཡོད་ཅིང་གཅི་བ་འབབ་པོ། །

སྤོམ་འབྱུང་ལས། རོ་མ་འབྱུང་བའི་ལམ་དུ་བཤད། རྒྱུང་མ་འབྱུང་བའི་ལམ་དུ་
བཤད་པ་ནི། ཤེས་པས་ཡུལ་འཛིན་པའི་དུས་སུ་རོ་མའི་ནང་ནས་རྒྱུང་དང་བསྐྱོངས་
ནས་སྤྱིར་ཐོན་ཏེ་ཡུལ་འཛིན་ཅིང་། ཡུལ་བཟུང་ཐོན་ནས་རྒྱུང་དང་སྤྱི་བ་ཅིག་ཏུ་རྒྱུང་
མའི་ནང་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །རྩ་འཁོར་བཞིར་བྱང་སེམས་འབབ་པའི་སྤོམ་
དགའ་བ་བཞིའམ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། གཏུམ་མོ་ལྟ་བུ་བསྐྱོམས་པས་དམར་
ཆ་འཕེལ་ཏེ་བྱང་སེམས་ལྷན་ནས་སྤྱི་བོ་ནས་བབས་པ་ནས་བཟུང་སྤྱི་བ་མཐོན་པར་
སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་གྱི་བར་ལ་དགའ་བ་བཞིའི་ནང་ནས་དགའ་བ་དང་། དགའ་བ་དེ་“ལའང་”
དགའ་བ། མཚོག་དགའ། བྱང་པར་གྱི་དགའ་བ་“སོགས་” ཡོད་པས་དེ་དག་གྱུང་
སྤྱིའོ། །བྱང་སེམས་དེ་མཐོན་པ་ནས་བབས་པ་ནས་བཟུང་སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་གྱི་
བར་ལ་དགའ་བ་བཞིའི་ནང་ནས་མཚོག་དགའ་དང་། དེ་ལའང་དགའ་བ་བཞི་བཞི་

༡ [མ་གྲི། འབུམ། ལའང་ ཞོལ། འབུམ། ལ་ཡང་]
༢ [མ་གྲི། འབུམ། སོགས་ ཞོལ། འབུམ། -སོགས་]

ཡོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་སྐྱེའོ། །སྤྱིང་ག་ནས་བབས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྟེ་བར་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་གི་
བར་ལ་མི་ཁྱད་པར་གྱི་དགའ་བ་དང་། དེ་ལ་འདང་དགའ་བ་བཞི་བཞི་ཡོད་པ་དེ་དག་
ཀྱང་སྐྱེའོ། །སྟེ་བ་ནས་བབས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལོ་རྒྱུ་ཅེ་མོར་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་གི་བར་ལ་
མི་སྣུན་ཅིག་སྐྱེས་དགའ་དང་། དེ་ལ་འདང་དགའ་བ་བཞི་བཞི་ཡོད་པ་རྣམས་
སྐྱེའོ། །དེ་འདང་གཤམ་ཚོད་ལ་རྩ་འཁོར་བཞི་ཞེས་གཤམ་གིང་། ཞིབ་ཏུ་བྱས་ན་རྩ་
འཁོར་བ་དུམ་ཡོད་དེ། དེ་འདང་བཞི་པོ་དེའི་སྤྱིང་དུ་གཞུག་ཏོར་ན་རྩ་འདབ་བཞི། གསང་
གནས་ན་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས། ལོར་བྱའི་ཅེ་མོ་ན་རྩ་འདབ་མ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་རྩ་
འཁོར་གསུམ་སྟེ་བ་དུམ་ལོ། །

འཁོར་ལོ་དེ་དག་གི་སྟེ་བ་ལ་རོ་རྒྱུང་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་གིས་སྤྱིང་ནས།
གཅིག་གིས་འོག་ནས་དབྱུ་མ་ལ་འཁྱུད་ཡོད་ཅིང་། དེ་འདང་དེ་གཉིས་གི་བར་ན་དེ་
གཉིས་གིས་མ་སྐྱེ་བས་པའི་བར་སྤྱིང་ས་རྒྱུང་བཟང་ཡོད་དེ། སྤྱིང་གའི་དབྱུ་མའི་ནང་ན་
རྣམ་ཤེས་དང་སྣུན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རྒྱུང་ཡོད་ལ་དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་གི་རྒྱུང་མི་ཤིགས་པའི་
ཐིག་ལེ་ཞེས་ཀྱང་བེད་རོ། །ཁྱེ་ཞེས་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་དེ་འདང་རྩ་མ་དུང་གི་ཐང་གི་
དབྱུ་མའི་ནང་ན་ཡོད་དོ། །ལུས་རྒྱུང་ས་བཟུ་དུག་གི་ནང་ནས་ཁྱེ་ཞེས་གཉིས་གཙོ་བོ་ཡིན་
ཞིང་། གཞན་རྣམས་དེའི་རྣམ་འགྲུང་ཡིན་ལ། དེ་འདང་དང་པོར་མངའ་དུ་ཆགས་དུས་
ཁྱེ་ཞེས་གཉིས་སྤྱིང་ག་ན་ཡོད་ལ། དེ་ནས་ཁྱེ་བ་སྤྱིང་གི་སྤོགས་སུ་སོང་སྟེ་གཙོ་ཆེར་
སྤྱི་བོ་ན་གནས་ལ། དེ་འདང་ནམ་དགོས་པ་ན་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ལྷོད་དུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུ་མ་
གིས་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །ཁྱེ་ཞེས་ལོག་ཏུ་སོང་སྟེ་གཙོ་ཆེར་སྟེ་བ་ན་ཡོད་ལ་གཏུ་
མོ་འབར་བ་དང་ཐིག་ལེ་འཇུག་པའི་དམིགས་པ་སྟེ་བ་སོགས་ལ་གཏད་པའི་རྒྱ་

མཚན་དེ་ཡིན་ནོ། །ཅེ་དག་ཏུ་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་དང་རྒྱུད་རི་ལྟར་རྒྱ་བ་ནི།
 ཅ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཡོད་པས་དེ་ལ་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་བཞི་པ་ཚན་པ་གསུམ་
 ཡོད་ལ། དེའི་ཚན་གཅིག་ནས་ཁྲུ་བ། ཚན་གཅིག་ནས་ཁྲུ་བ། །ཚན་གཅིག་ནས་རྒྱུད་
 བབས་པས་ཅ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་ལ་ཁྲུ་ཁྲུ་རྒྱུད་གསུམ་འབབ་ཚུལ་དེ་
 ཡིན་ནོ། །ཡང་དེའི་གྲུས་གཞི་ཅ་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་ལའང་ཅ་ཉེར་བཞི་པ་ཚན་པ་
 གསུམ་ཡོད་པས། གསུམ་པོ་དེ་ལའང་ཁྲུ་ཁྲུ་རྒྱུད་གསུམ་འབབ་ཚུལ་སྲ་མ་དང་
 "འདྲའོ། ། བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་པོ་དེའི་གྲུས་གཞི་ཅ་ཉེར་བཞི་པོ་དེ་ལའང་བརྒྱད་ཚན་
 གསུམ་ཡོད་པས། གསུམ་པོ་དེ་ལའང་ཁྲུ་ཁྲུ་རྒྱུད་གསུམ་འབབ་ཚུལ་སྲ་མ་དང་
 འདྲ། ཅ་ཉེར་བཞི་པོ་དེའི་གྲུས་གཞི་སྟོང་གའི་ཅ་འདབ་བརྒྱད་ལས་ནི་བཤད་གཅི་
 གཉིས་ཁྲུ་ཁྲུ་གཉིས་བད་ཀན་ཉེ་བདུད་ཅི་ལྟ་འབབ་པོ། །

བརྒྱད་པོ་དེའི་གྲུས་གཞི་རོ་རྒྱུད་དབྱེ་མ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་འབབ་
 ཚུལ་ནི་བཤད་ཐེན་ཏོ། །ཅ་རྣམས་བསྐྱེད་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་པོ་ཅ་བདུན་
 ཅུ་ཅ་གཉིས་སུ་འདུ་ལ། ཅ་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་པོ་དེའང་ཅ་ཉེར་བཞིར་འདུ་ལ། ཉེར་
 བཞི་པོ་དེའང་སྟོང་གའི་ཅ་འདབ་བརྒྱད་དུ་འདུ་ལ། བརྒྱད་པོ་དེའང་རོ་རྒྱུད་དབྱེ་མ་
 གསུམ་དུ་འདུ་ལ། རོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱང་དབྱེ་མར་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གྲུས་ཚུལ་ནི་
 བོད་དང་འདྲའོ། །ལྷ་གཙོ་བོ་ལས་འཁོར་རྣམས་སྟོ་བསྐྱེད་བཞི་སྟོང་གའི་ཅ་དང་
 རྒྱུད་ལས་སྟོ་གས་ཀྱི་ཅ་དང་རྒྱུད་གཞན་རྣམས་སྟོ་བསྐྱེད་བཞི་པོ་དེ་ལ་དཔེ་བྲུས་ནས་
 བསྟོམ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྟོང་གའི་ཅ་ཞེས་བ་ནི་སྟོ་གས་པ་ཅའི་སྟོང་ག་ཡིན་ལ། དེའང་

༡ [མ་ཕྱི་ལེགས། འདྲའོ། ཞོལ་ལེགས། འདྲ་ཡང་།]

སྲོག་པ་ཅ་ནི་སྐལ་ཚིགས་ཀྱི་ནང་ཅམ་ན་སྐལ་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་པ་ཡིན།
སྲོག་པ་ཅ་དེ་ལ་རྩོད་རྒྱུ་མ་གསུམ་བརྟེན་ནས་གནས་ཡོད་དོ། །སྲོག་པ་ཅ་དེའི་
མགོ་ནི་སྐལ་ཚིགས་དུ་ཡོད་ལ་མགོ་ན་པ་གཞོན་ལུ་མའི་ལུ་མ་དང་འབྲ་བ་དང་། སྒྲིང་ག་
བའི་མིག་དང་འབྲ་བ་དང་། རྟེ་བ་བརྒྱ་འབྲ་བ་དང་། གསང་གནས་ན་རྩོ་རྩོ་འབྲ་བ་དང་།
འོར་ལུའི་ཅེ་ན་ཟམ་མའི་མེ་ཉོག་དང་དབྱིབས་འབྲ་བའོ། །

དེས་ན་ཅ་དང་རྒྱུང་གང་ཡིན་ཡང་སྒྲིང་ག་ན་ཡོད་ཅེས་བ་ནི། ལུ་མ་གཉིས་ཀྱི་
བར་གྱི་ཐང་རྟེན་གྱི་སྐལ་ཚིགས་ཀྱི་ནང་ཅམ་ན་ཡོད་པ་ལ་གོ་དགོས་སོ། །སྐར་
བཤམ་པའི་བྱང་སེམས་འབབ་པའི་ཅ་སོ་གཉིས་པོ་དེ་སྤྱི་བའི་ཅ་འདབ་མིན་ཏེ། དེའི་
ནང་ན་སྒྲིང་གའི་ཅ་བརྒྱུད་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སོ་གཉིས་པོ་དེ་བདེ་མཚོག་གི་ལྷ་མོ་
དང་སྐར་ན་རྩོད་རྒྱུ་མ་གསུམ་ནི་རྩོ་རྩོ་པག་མོ་དང་། སྐལ་ཚིགས་ལྷགས་ཀྱི་ཅ་ཉེར་
བཞི་ནི་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྷ་མོ་ཉེར་བཞི་དང་། སུམ་སྐྱོར་མ་སོགས་སྤོགས་ཀྱི་ཅ་
བཞི་ནི་ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུང་གི་འབྱུང་པའི་ཅ་ཡིན་པས་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོའི་ལྷ་མོ་བཞི་དང་
སྤྱོར་བ་ཡིན་ལ། སྐྱོ་མཚམས་མ་བརྒྱུད་ལ་ཅ་སྤྱོར་རྒྱ་མེད་པ་འབྲ་གསུང་། སྒྲིང་གའི་
ཅ་དབྱུ་མའི་ནང་གི་རྒྱ་མེད་པོ་ནི་བདེ་མཚོག་དང་། སྐལ་ཚིགས་ལྷགས་ཀྱི་ཅ་ཉེར་
བཞིའི་ནང་གི་ཁམས་ཉེར་བཞི་ནི་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དབང་པོ་ཉེར་བཞི་དང་སྤྱོར་
དེའང་བདུད་བྲལ་མར་འཆི་བའི་དུས་མ་གཏོགས་གཞི་དུས་སུ་བྱང་སེམས་མི་
འབབ་པས་དེ་དང་ལྷ་མོ་སྤྱོར་རོ། །

དེ་ལ་བདུད་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་བྱང་སེམས་འབབ་
པ་འགོག་པས་སོ། །དེའང་གཞི་དུས་སུ་སེམས་ཅན་ཐ་མལ་བ་ལ་འཆི་དུས་མ་

གཏོགས་དེའི་ནང་དུ་ཁུ་བ་མི་འབབ་ཀྱང་ལམ་དུ་སྲུ་ས་མཐོན་པོར་སློབ་པའི་ཚེ་
འཆི་བའི་གོང་ནས་ཀྱང་དེའི་ནང་དུ་བྱང་སེམས་འབབ་པོ། །རྩ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཚེ་ན་
བདུད་བྲལ་མ་མ་གཏོགས་པ་སོ་གཅིག་པོ་དེ་བདག་མེད་མ་ལྟ་མོ་བཙོ་ལྟ་དང་ཡང་
སློབ་བ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་མོ་ལ་རྩ་གསུམ། འཁོར་བརྟུ་བཞི་ལ་རྩ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་དེས་
རྩ་སོ་གཅིག་ཐེམ་མོ། །སྣ་མོ་དེ་དག་བསྐྱེད་པའི་ཡི་གེ་ནི་ཨ་ཚེ་ག་འག་ཅན་མ་
གཏོགས་པའི་དབྱངས་ལྷག་མ་བཙོ་ལྟ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱང་དང་གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟེ་བའི་ཁྲག་དང་སྐྱི་པོའི་བྱང་
སེམས་ཡང་མར་ལ་འགོ་བ་སྲིད་ཀྱི། སྤྱང་གའི་རྩ་མདུད་ཀྱི་དབུ་མའི་ནང་གི་བྱང་
སེམས་དཀར་དམར་གཉིས་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱང་རྣམས་འཆི་བའི་ཚེ་མ་གཏོགས་
འཕོ་འཇུག་མི་བྱེད་བ་ཡིན་ནོ། །རྫོགས་རིམ་ཀྱི་རྫོགས་པ་རྣལ་མ་ཞིག་རྒྱད་ལ་
བསྐྱེད་འདོད་ན་དེ་ལ་འཆི་དུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་སྤུད་རིམ་ཤེས་དགོས། དེ་ལ་བསྐྱེད་
རིམ་ཤེས་དགོས་པས་དེ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་ནི་ཐམས་ཅད་སྣོད་བ་སྟེ་འཆི་བ་འོད་གསལ་
ལ་སྣོད་ཆེན་ཉེར་ཐོབ་སྟེ་རྗེ་ཟ་བར་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་འབྱུང་། དེ་ལས་ཐབས་
སྤང་བ་མཆེད་བ་སྟེ་བར་དོར་རྗེ་དང་གནས་ལ་འདོད་པའི་སེམས་འབྱུང་། དེ་ལས་
ཤེས་རབ་སྤང་བ་སྟེ་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་སེམས་འབྱུང་། དེ་ནས་མངལ་དུ་ཉིང་
མཚམས་སྤར་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བ་བཞི་ཁ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་འབྱུང་བ་རགས་པ་སྐྱེ་
བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོར་རྒྱང་མེ་རྩུ་ས་རྣམས་རིམ་བཤུར་འབྱུང་ཞིང་། དེ་
རྗེས་ནས་གཞུགས་སོགས་སུང་པོ་རྣམས་དང་། མིག་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་
འབྱུང་ལ། དེ་ནས་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཚུའི་རྫོག་པ་རྣམས་འབྱུང་ངོ། །དེའང་རང་

བཞེན་བརྒྱུད་ཅུ་ལྟོ་ལྟོ་བ་ལ་ཉིན་མཚན་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱེ་བས་བརྒྱུ་ལྟོ་ལྟོ་ལིན་
 འོ། །སྤྱད་པའི་དུས་སྤྱི་ས་ཚུ་ལ་ཐེངས་ཚུ་མེ་ལ་མེ་ཚུང་ལ་ཚུང་སེམས་སྤྱད་བ་ལ་དེ་
 མཚེད་པ་ལ་དེ་ཉེར་ཐོབ་ལ་དེ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བ་སྟེ་འོད་གསལ་ལ་ལ་ཐེངས་ལ་དེ་ཉི་འཛི་
 བ་འོད་གསལ་ལ་ལ་འཛི་བ་དངོས་སོ། །དེའང་ས་ཚུ་ལ་ཐེངས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་ས་
 རམས་ལེ་མེད་དུ་སོང་བ་ལིན་ལ། སས་ཤེས་པའི་རྟེན་མི་བྱེད་པ་ལ་ས་ཚུ་ལ་ཐེངས་
 ཞེས་བརྗོད་པ་ལིན་འོ། །ཚུ་མེ་ལ་ཐེངས་ཚུ་ལ་ཡང་དེ་དང་འབྲ། ཚུང་ནས་ཤེས་ལ་ཐེངས་
 ཞེས་བ་ཉི་ལྟ་སྤོང་བ་ལིན་ཚུ་ལ་ཚུང་རགས་པས་ཤེས་པའི་རྟེན་མི་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་
 ཚུང་རགས་པ་དེ་སྤྱིང་གའི་ཅ་མདུད་ནང་གི་ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་ཚུང་སྤྱ་བ་ལ་ཐེངས་པའོ། །དེ་
 དུས་ན་ཚུང་རགས་པས་ཤེས་པའི་རྟེན་མི་བྱེད་ཀྱང་། ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་ཚུང་སྤྱ་མོ་གཅིག་
 དུས་ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་ཚུང་རགས་པས་ཤེས་པའི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་དུས་ཉི་
 འབྲུང་བ་སྤྱད་པའི་ཆེ་ཚུང་སེམས་སྤྱད་བ་ལ་ཐེངས་ལ་དང་དེ་མཚེད་པ་ལ་ཐེངས་ལ་དང་
 དེ་ཉེར་ཐོབ་ལ་ཐེངས་ལ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བ་འོད་གསལ་ལ་ལ་ཐེངས་པའི་དུས་
 རམས་ལིན་འོ། །

དེ་ནས་ཐམས་ཅད་སྤོང་བ་འོད་གསལ་ལ་ལ་འཛི་བ་འོད་གསལ་ལ་སྤོང་ཆེན་
 ཉེར་ཐོབ་བྱི་ཐའི་སེམས་བར་དོ་སོགས་འབྲུང་བ་སྤྱད་དང་འབྲའོ། །དེས་ན་གཞི་དུས་
 ལྟ་ཅ་དང་ཚུང་དང་འབྲུང་བ་རམས་དང་པོར་ཆགས་པ་སྤྱིང་ག་ནས་ཆགས་ལ།
 མཐར་སྤྱད་པའང་སྤྱིང་གར་སྤྱད་བ་དང་འབྲ་བར་ལམ་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སྤྱིང་
 གའི་ཉིང་འེ་འཛིན་སེམས་དབང་ལས་སྤོ་བསྤྱུ་མང་དུ་བྱས་ཏེ་བསྐོས་པས་རྫོགས་
 རིམ་གྱི་སྐབས་སྤྱི་འཛི་དུས་ཀྱི་འབྲུང་བ་སྤྱད་བ་ལ་སྤྱུག་མི་དཔོས་པར་དེ་པོར་དུ་

ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མ་སྤུས་འབྱུང་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བསྐྱུས་ནས་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་
བའི་འོད་གསལ་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ལྷ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་དུ་མ་ནས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་
སྐབས་སུ་གཞི་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་ཤིང་བར་དོ་གསུམ་དང་སྐྱུར་ནས་བསྐྱོམ་དགོས་པར་མང་
དུ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་འདྲ་ལྗོངས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་བོགས་འདོན་ཚུལ་གཞན་
དང་མི་འདྲ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ཅ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་མང་དུ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི་འཆི་བའི་ཆེ་ལྡེ་བའི་
དམར་ཆ་ཡར་ལ་འགྲོ། སྤྱི་པོའི་དཀར་ཆ་མར་འོང་བའི་འདུ་འཕྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་
གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་འབྱུང་ལ། དེའང་གཉིས་སྣང་
འགགས་པ་ཅམ་ལ་འོད་གསལ་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་མཚན་ཉིད་པ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་དང་འདྲ་བར་ལམ་དུས་སུ་རྒྱུད་དང་གཏུམ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་
དམར་པོ་དང་དཀར་པོའི་འདུ་འཕྲོད་བྱས་པ་ཡོད་ཅིང་། འདུ་འཕྲོད་བྱུང་དུས་སུ་
གཉིས་སྣང་རགས་པ་འགགས་པས་དེ་དུས་སུ་སྣོད་ཉིད་ཀྱི་ངེས་ཤེས་གསལ་བཏབ་
ན་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་སྣོད་ཉིད་ཀྱི་ཉེགས་པ་ལ་བོགས་ཡོད་པས་དེ་ལ་དགོངས་
ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཅ་ཉེར་བཞི་དང་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་སྣོད་ཐམས་པ་བདུན་ཅུ་
ཅ་གཉིས་ལ་སྐྱེ་གསུང་སྐབས་སམ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་
གསུམ་དུ་འབྱེད་པ་དང་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་ནི་ཅ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་འབབ་
པའི་རྣམས་ལ། བྱང་སེམས་དཀར་དམར་གཉིས་དང་རྒྱུད་གསུམ་དུ་ངེས་པས་དེའི་
གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །

གཞི་དུས་སུ་ཅ་དང་རྒྱུད་ཆགས་པའི་རིམ་པའམ། སེམས་ཅན་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་

དང་མ་ཐུན་པར་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་ལྷ་སྐྱུ་བསྐོམ་པས་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་
སུ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་མ་ཐུས་འབྲུང་བ་བསྐྱུས་ནས་གཉིས་སྐྱང་འགགས་པའི་ལོད་
གསལ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་རྗེས་སུ་དེ་ལས་ལངས་མ་ཐག་ཁོ་ནར་འཇམ་ལུས་
བྱུང་པའི་ལྷ་སྐྱུར་ལྱང་བ་ཡིན་ལ། དེས་འབྲས་ཏུས་གྱི་གཟུགས་སྐྱུ་གཉིས་གྱི་ཉིང་
ལེན་གྱི་རྒྱ་ལྷེད་དོ། །

དེས་ན་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་ཁོ་ནར་ལྷ་སྐྱུ་བསྐོམ་ལ། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་
སུ་ལྷ་སྐྱུ་ཡེ་མི་¹ བསྐོམ་² བ་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་ན་གཟུགས་སྐྱུ་གཉིས་གྱི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉིང་ལེན་གྱི་རྒྱ་ལེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པས། སྐབས་དེར་
ཡང་ལྷ་སྐྱུ་དེས་པར་³ བསྐོམ་⁴ དགོས་སོ། །རྒྱུང་ཆགས་རྩལ་ནི་མངལ་དུ་ཉིང་
མཚམས་སྐྱར་ནས་སྤིང་གའི་ཅ་མདུད་ཆགས་པའི་ཚེ་དེའི་ནང་གི་ལྷན་སྐྱེས་གྱི་རྒྱང་
ལས་ལྷ་སྐོར་རྒྱ་བའི་སྲོག་འཛིན་གྱི་རྒྱང་སྐྱེ་ལ། རྒྱང་དེ་གཉིས་ཀའང་སྲོག་འཛིན་གྱི་
རྒྱང་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚེ་སེམས་ཅན་དེའི་ལུས་ཉིད་ནམ་བུ་ལྷ་སྐྱུ་ཡོད་པར་རྒྱུད་དོར་
མེད་ལས་བཤད་ལ། དེ་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་རྣམ་པ་དང་པོའི་དུས་གྱི་སྐྱེ་རྩལ་ཡིན་
ནོ། །རྣམ་པ་གཉིས་པའི་ཚེ་སྲོག་འཛིན་གྱི་རྒྱང་ལས་སྐྱར་སེལ་གྱི་རྒྱང་སྐྱེ་ལ། སྲོག་
འཛིན་གྱི་ཅ་བའི་གནས་ནི་སྤིང་ག་ཡིན་ཞིང་སྐྱར་སེལ་གྱི་ཅ་བའི་གནས་ནི་གསང་
གནས་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚེ་རྐང་ལག་གཉིས་གཉིས་ཉེ་བཞི་མགོ་དང་བཅས་པའི་འབྲུང་
པོ་ལྷ་དོད་པས་ལུས་ཏུས་སྐྱུ་བའི་རྣམ་པ་ལྷ་སྐྱུར་ཡོད་དོ། །རྣམ་པ་གསུམ་པ་ལ་སྐྱར་
སེལ་ལས་མཉམ་གནས་གྱི་རྒྱང་སྐྱེ་ལ་དེའི་ཅ་བའི་གནས་ནི་སྤེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་

¹ [མ་གྱི་མནལ་ན། བསྐོམ་ ཞོལ། ཡེལ་ན། མོམ།]
² [མ་གྱི་མནལ་ན། བསྐོམ་ ཞོལ། ཡེལ་ན། མོམ།]

ཆོས་ཡན་ལག་ལྔ་ཚང་བ་ལ་ཅུང་ཟད་སྐྱུར་པོར་ཡོད་པས་ལག་ཚོད་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཡོད་དོ། །ཟླ་བ་བཞི་པ་ལ་མཉམ་གནས་ལས་ཤེན་རྒྱུ་རི་རྒྱུད་སྤྱེ་ལ་དེའི་རྩ་བའི་
གནས་ནི་མཁྱིལ་པ་ཡིན་ལོ། །

དེའི་ཆེ་སྟོང་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པས་སེང་གེའི་རྣམ་པར་ཡོད་དོ། །ཟླ་བ་ལྔ་པ་ལ་
ཤེན་རྒྱུ་ལས་ཁྲབ་ཤེད་ཀྱི་རྒྱུད་སྤྱེ་ལ་དེའི་རྩ་བའི་གནས་ནི་ཆེ་གས་ཆེན་བཅུ་གཉིས་
ཡིན་ལོ། །ཟླ་བ་དྲུག་པ་ལ་མིག་གི་སྐོ་ལ་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་སྤྱེ་ལ་ལྷན་པ་སྤྱེ།
ཟླ་བ་བདུན་པ་ལ་རྣ་བའི་སྐོ་ལ་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་ཤུས་སྤྱེ་དང་འབྲུང་བ་ཚུ་སྤྱེ། ཟླ་བ་
བརྒྱད་པ་ལ་སྐྱ་སྐོ་ལ་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་རྩལ་བ་དང་འབྲུང་བ་མེ་སྤྱེ། ཟླ་བ་དགུ་པ་ལ་ལྷེ་
ལ་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་སྤྱེ་སྤྱི་བ་དང་འབྲུང་བ་རྒྱུད་སྤྱེ། ཟླ་བ་བཅུ་པ་ལ་ལྷན་ལ་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་
གཞུ་ལས་རྒྱལ་དང་འབྲུང་བ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཉེ་ལུས་ཀྱི་སྤྱབས་རྣམས་འབྲུང་
དོ། །ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལྔ་པོ་དེ་དག་གཙོ་ཆེར་སློབ་འཛིན་ཡིན་ལ་རྒྱུད་གཞན་བཞི་
པོ་དེ་དག་ཀྱང་དབང་པོའི་སྐོ་རྣམས་ལས་རྒྱ་བ་སྤིང་དོ། །

སློབ་འཛིན་གྱིས་ཆེ་གནས་བ་དང་སྐྱ་སྐོ་ལ་རྒྱ་བའི་ལས་ཤེད་ལ། ལྷན་སེལ་
གྱིས་བཤམ་གཅི་ལྷན་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ཤེད། མཉམ་གནས་གྱིས་ཟས་ཀྱི་དྲུང་ས་མ་
ལུས་ལ་འགྲུལ་བའི་བྱ་བ་ཤེད། དྲུང་ས་སྤྱི་གས་འབྲེད་མཁའ་ནི་ལྷེ་བའི་གཏུམ་མོའི་
མེས་ཤེད། ཤེན་རྒྱུས་ཟ་བ་ལྷན་བ་སྐྱ་བ་སོགས་དང་རྒྱུད་གཞན་རྣམས་ཤེན་དུ་འགྲོ་
བའི་བྱ་བ་ཤེད་དོ། །ཁྲབ་ཤེད་གྱིས་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་རྒྱུད་གཞན་ལ་ཁྲབ་བ་དང་འགྲོ་བ་
སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཤེད། ལྷན་སེལ་སློབ་འཛིན། ཤེན་རྒྱ། མཉམ་གནས་བཞི་ནི། རིས་
པ་ལྷན་ས་ཚུ་མེ་རྒྱུད་བཞི་དང་། རིན་ཆེན་མགོན་པོ། རོ་རྗེ་མགོན་པོ། བརྒྱ་མགོན་པོ།

ལས་ཀྱི་མགོན་པོ་བཞིའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེའང་མགོན་པོ་རེ་རེའི་རྒྱུ་རྒྱ་བ་ན་དགུ་
བརྒྱ་བ་སྟེ་རེ་རེ་རྒྱ་བ་དེ་ནི་འབྲུང་བ་ཆེ་རྒྱུ་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་འབྲུང་ཆེན་གྱི་
རྒྱུ་ཡིན་ལ་དགུ་བརྒྱ་བ་དེ་ལ་ཚན་བ་བཞིར་བཤོམ་ནས་ཉེས་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་བ་
བཞིར་བྱས་ལ། བཞི་པོ་རེ་རེ་རྒྱ་བ་ན་གོས་དཀར་སོགས་ལྷ་མོ་བཞིའི་རྒྱུ་རྒྱ་
བཤོ། །ལྷ་མོ་བཞིའི་རྒྱུ་ལ་འབྲུང་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མགོན་པོ་རེ་
རེའི་རྒྱུ་རྒྱ་བ་ན་ལྷ་མོ་བཞི་བཞིའི་རྒྱུ་རྒྱ་བས་འབྲུང་ཆེན་གྱི་རྒྱུ་རེ་རེ་རྒྱ་བ་ན་
འབྲུང་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་བཞི་བཞི་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

མགོན་པོ་བཞིའི་རྒྱུ་གི་ཁྱད་པར་ནི་བསྐྱེད་མགོན་པོའི་རྒྱུ་རྒྱ་བའི་ཆེ་ཁ་དོག་
ནས་ལྷའི་རྒྱུ་རྒྱ་བ་དེའི་ཆེ་དམར་པོས་ཁ་དོག་གཞན་བཞི་ལ་ཁྱབ་པར་རྒྱ་བ་ཡིན་
ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིན་ཆེན་མགོན་པོ་དང་། རྗེ་ཆེ་མགོན་པོ་དང་། ལས་ཀྱི་མགོན་པོ་
ནས་ལས་ལའང་རིམ་བུ་ལྟར་སེར་པོ་དང་དཀར་པོ་དང་ལྗང་གུ་ནས་སྤྱི་ཆེ་ཆེ་ཞིང་
གཞན་སལ་བའི་རྒྱ་བ་གྱིས་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའང་ལྷ་མོ་བཞི་རྒྱ་བའི་རྒྱ་བ་ཞི་མེའི་མེ་
གོས་དཀར་སོ་རྒྱ་བའི་ཆེ་ནི་ལྷ་སྤྱི་གཡས་བུ་ལྷ་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དམར་པོ་
དབྱུས། གཡོན་ལ་ལྗང་གུ་འོག་ལ་དཀར་པོ་དང་། སེར་པོ་སྟེང་། སྟོན་པོ་གཡས་ལ་
རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་མཚོན་ནས་མེའི་རྒྱུ་རྒྱ་བའི་ཆེ་ལྗང་གུ་དབྱུས་སུ་རྒྱ་བ་ཞིང་།
མེའི་ས་རྒྱ་བ་ན་སེར་པོ་དབྱུས་དང་། མེའི་རྒྱ་བའི་དུས་སུ་དཀར་པོ་དབྱུས་སུ་རྒྱ་
བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་མགོན་པོ་བཞིའི་རྒྱུ་རྒྱ་བའི་ཆེ། ལྷ་སྤྱི་གཡས་བུ་སྤྱི་གཡོག་
གི་གཡས་གཡོན་ལ་རྒྱ་བཞི་སྐྱེས་ལ་ཁ་ཅིག་གསུངས་པ་མི་འཐད་བས། བསྐྱེད་མགོན་

1 [མ་ཕྱི། 134ན། བཞིའི་རྒྱུ་ ཞལ། 234ན། བཞི།]

བོ་སྣ་བྲུག་གཡམས་ཁོ་ན་དང་། ལས་ཀྱི་མགོན་པོ་གཡོན་ཁོ་ན་དང་། རིན་ཆེན་མགོན་
 བོ་གཉིས་ཀ་ནས་བྲག་བར་རྒྱ་ཞིང་། རྡོ་རྗེ་མགོན་པོ་གཉིས་ཀ་ནས་དལ་བར་རྒྱ་བ་
 ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གསང་འབྲུག་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཉིན་ཞག་སྤྲུགས་གཅིག་ལ་སྤུང་བཅུ་
 གཉིས། སྤུང་བྱེད་པ་ཉེར་བཞི་སྤུང་བྱེད་པ་དེ་དེ་ལ་མགོན་པོ་དེ་དེའི་རྒྱང་དགུ་བརྒྱ་
 བ་དེ་རྒྱ་ལ། དགུ་བརྒྱ་བ་དེ་ལ་ལྷ་མོ་བཞིའི་རྒྱང་རྒྱ་བས་དེས་འབྲུང་ཆེན་གྱི་དཀྱིལ་
 འཁོར་ཉེར་བཞི་དེ་དེ་ལ་འབྲུང་རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་བཞིར་བྲེ་བས་འབྲུང་
 རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དགུ་བཅུ་ཅ་བྲུག་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་འཕོ་བ་
 ཉེར་བཞིར་བྲེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཕོ་བའི་དོན་ནི་སྣ་བྲུག་གཡམས་ནས་གཡོན་དུ་འཕོ་བ་ལྷ་
 བྲུ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དགུ་བརྒྱ་བ་དེ་དེ་སོང་ནས་འཕོ་འཇུག་བྲེད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དབྲུགས་ཉི་མེ་ཆེག་རྣོང་བྲུག་བརྒྱ་རྒྱ་བ་ནི་མགོན་པོ་བཞིའི་རྒྱང་ཁོ་ན་ཡིན་ལ།
 རྩལ་བྲེད་ཀྱི་རྒྱང་ནི་འཆི་བའི་ཆེ་མ་གཏོགས་མི་རྒྱ་ཞིང་དེའི་ཆེ་ནའང་ཅི་ཅོམ་རྒྱའི་
 དེས་བ་མི་སྣང་ངོ། །

མན་ངག་སྟེ་མ་ནས། རྒྱ་གར་བའི་རྣ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་ལས། ལྷ་ཕོ་
 གཅིག་གི་རྒྱང་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་ཅ་སོ་གཉིས་ནས་འབབ་པའི་ཆེ་བདུད་བྲལ་མའི་
 བར་ནས་དབྲུགས་བདུན་ལྷག་ཅོམ་ཞིག་འབབ་པར་བཞད་པས་དེ་ལྷར་ན་བདུད་
 བྲལ་མའི་བར་ནས་འཆི་བའི་གོང་ནས་རྒྱང་འབབ་པ་དང་། རྩལ་བྲེད་ཀྱི་རྒྱང་འཆི་
 བའི་གོང་ནས་རྒྱ་བ་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་ལ། འོན་ཀྱང་མན་ངག་དེ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་
 ལུ་ཁས་ལེན་པའི་དེས་བ་མི་སྣང་ངོ། །རྩལ་བྲེད་ཀྱི་རྒྱང་ནི་འབྲུང་བ་ནས་མཁའི་རྒྱང་
 ཡིན་ལ། ས་རྒྱང་དང་། རྩ་རྒྱང་དང་། མི་རྒྱང་དང་། རྒྱང་གི་རྒྱང་རྣམས་རྒྱ་བའི་རྩལ་

བོ་དེ་མ་ལ་ལྟར། ཐང་ག་དང་འོག་དང་སྟེང་དང་མགོ་གྲུབ་གསེགས་ལ་རྒྱ་བ་ཡིན་
 བོ། །ལ་རྒྱ་དཔེ་ལ་བཤད་པའི་རྩ་འདབ་ནས་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་ལ་ཞེ། སྤྱི་འདབ་དུ་ཤུམ་ན་
 ཉེན་ཞག་གཅིག་ལ་དབྱུ་གྲུ་འེ་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་དང་མ་ཐུན་པར་གང་ཟག་གཅིག་ལ་
 ཉེན་ཞག་གཅིག་ལ་སྟེ་བའི་འདབ་མ་ནས་དབྱུ་གྲུ་འེ་བཞི་འེ་རྒྱ་རྒྱ་ལ། དབྱུ་གྲུ་འེ་
 ལ་རྒྱ་དང་སྤམ་བརྒྱ་དང་སྤམ་ལྷ་མོ་སྤྱི་དང་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དང་ཡོད་ལ། ཡང་ཉེན་ཞག་
 གཅིག་ལ་རྒྱ་ཚོད་མོ་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་དང་མ་ཐུན་པར་རྒྱ་ཚོད་མོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་
 སྤྱི་བོའི་འདབ་མ་ནས་རྒྱ་ལ་རྒྱ་ཚོད་འེའི་རྒྱ་དང་ལ་རྒྱ་དུག་བརྒྱ་དང་བདུན་ལྷ་ཅ་ལྷ་
 ཡོད་ལ། ཡང་ཉེན་ཞག་གཅིག་ལ་འཕོ་བ་བརྒྱ་དུག་ཡོད་པ་དང་མ་ཐུན་པར། འཕོ་བ་
 བརྒྱ་དུག་གི་རྒྱ་དང་མ་ཐུན་པར་ནས་རྒྱ་ལ། འཕོ་བ་འེའི་རྒྱ་དང་སྟེང་དང་སྤྱི་དང་བཞི་
 བརྒྱ་ཡོད་ཅིང་། ཡང་ཉེན་ཞག་གཅིག་ལ་སྤམ་ཚོད་བརྒྱ་དང་ཡོད་པ་དང་མ་ཐུན་པར་
 སྟེང་གའི་རྩ་འདབ་ནས་སྤམ་ཚོད་བརྒྱ་དང་གྱི་རྒྱ་རྒྱ་ལ། སྤམ་འེའི་རྒྱ་དང་ཉེས་སྟོང་
 བདུན་བརྒྱ་ཡོད་ལ་འདི་དག་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་ལ་ཉེན་ཞག་གཅིག་གི་དུས་སྤུ་
 རྒྱ་དེ་ཉི་མེད་སྟོང་དུག་བརྒྱ་རྒྱ་བའི་རྒྱ་ལ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དང་འཕོང་ལོ་བཞི་མོ་འེ་
 བའི་ཉེ་མེད་སྟོང་དུག་བརྒྱ་སྤུ་སྤུ་ལ་ཡིན་པར་དུས་མཉམ་དུ་རྒྱ་བ་ཡིན་
 བོ། །དེ་དང་སྟེ་བའི་འདབ་མ་གཉིས་ནས་རྒྱ་བ་རྒྱ་གསེ་བའི་ཚེ་སྤྱི་བོའི་འདབ་མ་
 གཅིག་ནས་འདབ་མ་གཉིས་པ་ལ་འཕོ་ལ། སྤྱི་བོའི་འདབ་མ་གཉིས་ནས་རྒྱ་རྒྱ་བ་
 རྒྱ་གསེ་བའི་ཚེ། མ་ཐུན་བའི་འདབ་མ་གཅིག་ནས་འཕོ་ལ། མ་ཐུན་བའི་འདབ་མ་
 གཉིས་ནས་རྒྱ་རྒྱ་བ་རྒྱ་གསེ་བའི་དུས་སྤུ་སྟེང་གའི་འདབ་མ་གཅིག་ནས་རྒྱ་དང་འཕོ་
 བ་ཡིན་ཞོ། །དེ་ལྟར་རྒྱ་རྒྱ་དམིག་ལེ་བཤད་པའི་དགོས་པ་ཞེ། དེ་དག་གི་གནས་རྒྱལ་

བཞིན་མེད་ས་ནས། དེ་ལ་གཞན་དུ་བསྐྱབ་ས་སྣོང་བ་དང་བདེ་བ་དབྱེར་མེད་པའི་
 རྗེས་སུ་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་ལ་སྣོང་བ་ནི་ཡུལ་ལ་བྱེད་བ་དང་
 ཡུལ་ཅན་ལ་བྱེད་བ་གཉིས་ལས། འདིར་ནི་ཤུག་པ་བཞེད་བ་ལྟར་ཡུལ་བདག་མེད་
 བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ལ་རྣམ་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་ཐེག་པ་ནས་བཤད་
 པའི་ལུས་ཤིན་ལྷན་གྱི་བདེ་བ་དང་དབྱུགས་བགངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་
 ཞི་གནས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་། ལྷ་ལྡེ་འོག་མ་ནས་བཤད་པའི་སློབ་ཚོས་བཀའ་པའི་རྒྱང་
 སྣོང་གྱི་བདེ་བ་རྣམས་ནི་འདིར་དོན་དུ་གཉེར་བུ་མིན་ལ། དོན་གང་ཡིན་ན་དགའ་བ་
 བཞིའི་ནང་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་ཡིན་ལ། དེའང་རྒྱང་དོར་བཟུངས་དང་གཏུམ་
 མོའི་མེ་དམིགས་བྱས་པའི་སྣོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་དམར་ཚལ་ལེལ་ནས་སྐྱེ་བའི་བྱང་
 སེམས་ལྷན་སྐྱེ། ལུས་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་དེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་
 བྱས་ཉེ་ཡིད་ལ་དགའ་བའམ་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་དགའ་བ་དེས་ཡུལ་སྣོང་ཉིད་བཟུང་ནས་
 དེ་དང་སྣོང་ཉིད་གཉིས་ནི་ནམ་མཁའ་སྣོང་བ་ལྟ་བུར་སྣོང་བའི་ཚེ། བདེ་སྣོང་དབྱེར་
 མེད་པའམ་བྱང་དུ་འཇུག་པའི་རྗེས་སུ་རིམ་ཞེས་བཤད། །

ཡང་ལྷགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྣོང་བ་དང་སྣོང་རྗེ་དབྱེར་མེད་ཅེས་བཤད་པའི་སྣོང་
 བ་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱར་བྱུར་པའི་སྣོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་
 ལ། སྣོང་རྗེ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་ན་སྐྱེས་པའི་སྣོང་རྗེ་ཁོ་ན་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི།
 གཟུགས་སྐྱེའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱར་བྱུར་པའི་ཐབས་ནི་སྣོང་རྗེ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སེམས་
 ཀྱི་རྟེན་ཐེག་ལེ་ཡིན་པས་རྗེ་མར་བ་ནས་བརྒྱུད་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲུགས་ལ། ཉིན་ཞག་
 གཅིག་ལ་གཉིད་དུ་སོང་མ་སོང་གཉིས་སུ་དེས་ལ། གཉིད་དུ་སོང་བ་ལ་སྐྱེ་ལམ་ཡོད་

མེད་གཉེས་ལས། མི་ལམ་མེད་པའི་གཉེད་འཇུག་གི་དུས་སུ་སེམས་ཀྱི་རྟེན་བྱང་
སེམས་དཀར་དམར་སྟེང་ག་ན་གནས་པས་སྟེང་གར་སེམས་འཛིན་ལ། མི་ལམ་མི་
བའི་དུས་སུ་དེ་གཉེས་མགྲིན་པ་ན་གནས་པས་མགྲིན་པར་སེམས་འཛིན་ལ། གཉེད་
དུ་མ་སོང་བའི་དུས་སུ་གཙོ་ཆེར་ཉེ་བ་ན་གནས་པས་ཉེ་བར་སེམས་འཛིན་ལ། སོ་
མོ་སྐྱོར་བ་བྱེད་པའི་དུས་སུ་དེ་གཉེས་སྐྱི་བོ་ན་གནས་ཞེས་བཞེད་དོ། །དུས་འཁོར་
ཀྱི་ལུགས་ལ་སྟེང་ག་དང་མགྲིན་པར་ཐེག་ལེ་གནས་པའི་དུས་ནི་སྤྲ་མ་དང་འབྲ་ལ།
གཞན་གཉེས་ལྡོག་ནས་གཉེད་དུ་མ་སོང་བའི་དུས་སུ་སྐྱི་བོ་དང་སོ་མོ་སྐྱོར་བ་བྱེད་
པའི་དུས་སུ་ཉེ་བ་ན་གནས་པར་བཤད་དོ། །

སྐྱིར་སྐྱགས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་རབ་ཆེ་འདི་ལ་འཚང་རྒྱ་བ་དང་འབྲིང་བར་དོ་དང་
ཐ་མ་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་གསང་འདུས་འཕགས་
ལུགས་བ་དང་བསྐྱེན་ན། དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཟུང་
ནས་སྟོད་པ་ཕྱིན་དུག་ལ་སྟོན་པ་མན་ཀྱི་ལམ་སྟེན་མོང་བ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱུད་ལེགས་
པར་སྐྱངས་ནས་དེ་རྗེས་གསང་འདུས་ལྟ་བུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱེད་བ་
མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལྟས། ཅུ་ལྟར་དང་སྟོན་པོ་སོགས་ཀྱིས་མ་གོས་ཤིང་དམ་
ཚིག་དང་སྟོན་པ་དག་པས་རྒྱུད་དག་པར་བྱས། དེ་རྗེས་སྤྲ་ཐེག་གི་བར་ཀྱི་བསྐྱེད་
རིམ་བརྟན་པར་བྱས། དེ་ནས་རྫོགས་རིམ་ལུས་དབེན་སྐྱོད་རྗེ་རྗེ་དང་། དག་དབེན་
གསུང་རྗེ་རྗེ་དང་། སེམས་དབེན་སྐྱགས་རྗེ་རྗེ་ནམས་རྒྱུད་ནས་བཤད་པ་བཞེན་དུ་
སྟོན་པར་བྱས་ལ་དེ་ནས་རྒྱང་སེམས་ལས་སུ་དུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ལུས་

༡ [མཐུ། ༡༠བཅན། ཀྱིས་མ་གོས་ཤིང་། ཞོལ། ༡༠ན་པན། ཀྱི།

སམ། ལྷ་ལུས་དོན་རྗེ་འཆང་གི་སྐྱོན་ལྟོ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་སློབ་པ་དང་མི་
སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །

གཉེས་པ་ནི། སེམས་དབེན་ལ་གསུམ་ལས། སེམས་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་མན་གྱི་
བསྐྱེད་རྗེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཐོབ་དགོས་ལ། སྤང་བ་
ཉེར་ཐོབ་མ་ཐོབ་དགོས་ཤིང་། སྤང་བ་མཆེད་པ་ཐོབ་པ་ཡང་སྲིད། མ་ཐོབ་པ་ཡང་
སྲིད་ལ་གང་ལྟར་ཡང་དེའི་དུས་སུ་སློབ་པ་བྱེད་པའི་མཐུན་ཚུན་མ་འདྲོམས་པ་འཇུག་
ཡང་ན་ཞིང་ལས་སོགས་ཀྱི་བྲེལ་བའི་དབང་གིས་སློབ་པ་བྱེད་ཚུ་མ་བྱུང་ན་དེའི་
གནད་ཀྱིས་འཆི་བའི་གོང་དུ་ཉིང་རེ་འདྲིན་གྱི་མཐུས་འབྱུང་བ་སྤྱད་མི་བྱུང་ལ། དེ་
མ་བྱུང་ན་སྤང་བ་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་མི་འབྱུང་བས་དེ་འཆི་ཁར་མངོན་དུ་
འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ། འཆི་ཁར་འབྱུང་བ་སྤྱད་པའི་ཆེ་མན་དག་རྣམས་བཤའ་བའི་འབྱུང་
བ་སྤྱད་ལུགས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྣམས་བསྐྱངས་པས་ཤི་བེན་པའི་ཚོད་ཅམ་དུ་སྤང་བ་
ཉེར་ཐོབ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅིང་བར་དོར་སྐྱེས་པའི་ཚོད་ཅམ་ན་སྐྱེ་ལུས་ཐོབ་ཅིང་། དེ་
ནས་ཉེན་དེ་ལ་འོད་གསལ་དང་བྱང་འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་སྐྱེ་བ་བརྒྱད་ནས་འཆང་ཚུ་བ་ནི། ཆེ་འདི་ལ་སྐྱ་མེད་ཀྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་གང་རུང་དུ་དབང་བསྐྱུར་བ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཐོབ་དམ་ཚིག་དང་སློབ་
པ་དག་པར་བྱས་པ་ཞིག་ངེས་པར་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ལ། བསྐྱེད་རིམ་དང་ལུས་
དབེན་དང་དག་དབེན་རྣམས་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ་སྐྱེ་བ་བརྒྱ་
དུག་ཚུན་ལ་འཆང་རྒྱལ། །འདི་ལ་ཆེ་དེ་ལ་སེམས་དབེན་གྱི་རྟོགས་པ་སྤང་མཆེད་
ཐོབ་གསུམ་པ་པོ་གང་ཡང་མ་སྐྱེས་པ་དགོས་ཉེ་དེ་སྐྱེས་ན་ཆེ་འདི་ལ་འཆང་རྒྱ་བའམ།

ཡང་ན་བར་དོར་ངེས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་སྲིད་དོ། །ཡང་རྗེ་མར་པ་ནས་བརྒྱད་པ་
རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་བསྐྱེད་རིམ་བརྟན་པ་གཞིར་བཞག་ནས་རྒྱུད་དང་གཏུམ་མོ་དང་
སྲོད་པ་གསུམ་མཐར་སྲིན་ན་ཆེ་འདི་ལ་འཚང་རྒྱ། དེ་གསུམ་མཐར་མ་སྲིན་པར་ཆེ་
འདི་ལ་འཚང་རྒྱ་མ་རུས་ན། ད་གཞོད་འཆི་བ་འོད་གསལ་ཟེན་པའི་དོན་དུ་ད་ལྟ་
གཉིད་འཇུག་དང་སྟོང་ཉིད་བསྐྱེས་ནས་བསྐྱོམ། དེ་ལེགས་པོ་ཞིག་རྒྱུད་ན་ད་གཞོད་
འཆི་ཚ་ན་ཐ་མལ་གྱི་འཆི་བ་རང་དགའ་བར་མི་འགྲོ་བར་འོད་གསལ་བརྒྱུད་ནས་
འཆི་བ་ཚོས་སྐྱུར་འབྱེད་ཐུབ་ལ། ད་གཞོད་བར་དོ་ཟིན་པའི་དོན་དུ་ད་ལྟ་དང་པོར་མི་
ལམ་གྱི་མན་ངག་ལ་སྐྱུངས་ཏེ་མི་ལམ་བརྒྱུད་ལ། དེ་ཟིན་པའི་ཆེ་བར་དོའི་མན་ངག་
དང་བསྐྱེས་ནས་བསྐྱོམས་པས་ད་གཞོད་བར་དོ་ཟིན་ཏེ་ཐ་མལ་གྱི་བར་དོ་རང་དགའ་
མི་འཚོར་བར་དེ་ལོངས་སྐྱུར་འབྱེད་ཤེས་པའམ་དེ་དུས་སུ་ཕན་ཐོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

ད་ལྟ་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྐྱུངས་པས་བར་དོར་སྐྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ལྟ་སྐྱུར་ཤར་ནས་
དེའི་གནད་ཀྱིས་ཆགས་སྤང་ཁེགས་ཏེ་མངལ་སྐྱེས་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་སྐྱོ་ཁེགས་ནས་སྐྱེ་
གནས་སུ་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པར་བར་དོའི་རྟེན་དེ་ལ་ལམ་ལྷག་མ་བསྐྱོམས་ཏེ་འཚང་རྒྱ་
ལ། བར་དོར་འཚང་རྒྱ་མི་རུས་པར་སྐྱེ་གནས་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་ནས་
འཚང་རྒྱ་དགོས་པ་དེས་ནི་འཕོ་བ་དང་གྲོང་འཇུག་གི་གདམས་ངག་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་
ལ། འདི་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་དོར་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཞེས་མར་པ་ནས་བརྒྱད་པ་
རྣམས་“གསུངས་སོ། །”འདི་ནི་གདམས་ངག་ལེགས་ལ་ཕན་ཆེ་བ་ཞིག་རྒྱུད་ལ། འོན་
ཀྱང་བར་དོར་སྐྱུང་བ་ལྟ་སྐྱུར་ཤར་བས་མངལ་སྐྱེས་ཁེགས་སུ་རྒྱག་ཀྱང་སྐྱེ་གནས་

1 [མ་ཕྱི] 11བལན། གསུངས་སོ། ཞོལ། 11ན་ཉན། གསུང་དོ།།

གཞན་གསུམ་ཨེ་ཞེགས་ཡིན་གསུང། དེའང་རྣལ་འབྱོར་རྒྱ་མེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་
 གནད་དམ་གཙོ་བོ་ཞི། སྤྱི་བོའི་བྱང་སེམས་ལྷ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་
 བ་དང་སྟོང་ཉིད་དབྱེར་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་པར་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ས་ར་ཉ་ལ་
 སོགས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་བྱུང་ཁུངས་མ་ཐམས་ཅད་ཞལ་མ་ཐུན་ལ། སྤྱི་བོའི་བྱང་
 སེམས་དེ་ལྷ་བའི་ཐབས་སུ་རྒྱུང་སྐྱོར་དང་མེ་དམིགས་སོགས་མང་པོ་ཞིག་
 གསུངས་ཀྱང་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཏུམ་མོར་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའང་སྐྱོར་བྱུག་པའི་
 ལུགས་ཀྱིས་ནི་སོར་བསམ་གཉིས་ཀྱིས་ཅ་དབུ་མའི་ལམ་སྐྱུངས་ནས། སོག་ཚོལ་
 ཀྱིས་དབུ་མའི་ནང་དུ་རྒྱུང་འཇུག་ཅིང་འཛིན་པས་བཅུད་བ་དེ་བཟན་པར་བྱེད་ལ།
 རྗེས་འབྱེད་ཀྱི་དུས་སུ་རྒྱུང་གི་མཐུས་སྤྱི་བོའི་བྱང་སེམས་ལྷ་ནས་མི་འགྲུང་བའི་བདེ་
 བ་སྐྱེ་ལ། དེ་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། མི་འགྲུང་བའི་བདེ་བ་
 ཉི་ཞི་ཆེག་སྟོང་བྱུག་བརྒྱ་རྫོགས་མ་ཐག་ཏུ་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་པས་ནི་དག་དབེན་རྒྱུང་གི་རྫོང་བརྒྱས་མཐར་
 ལྷན་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱི་བོའི་བྱང་སེམས་ལྷ་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་
 སྐྱེས་ལ། དགའ་བ་དེས་ལུལ་སྟོང་ཉིད་བརྒྱང་བ་ལ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཟེར་བ་མ་
 གཏོགས་སྟོང་བ་ལ་བདེ་བས་རྒྱས་བཏབ་པའམ་བདེ་བ་ལ་སྟོང་བས་རྒྱས་བཏབ་པ་
 ལྷ་བུ་ནི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོན་མིན་ནོ། །དེ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་སྤྱི་
 བོའི་བྱང་སེམས་ལྷ་དགོས་པས། ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་བཞུ་རུང་ཡིན་ལ། དེ་བཞུ་བ་ལ་
 ལྷེ་བའི་དམར་ཆ་འབར་དགོས། དེ་རྒྱུང་གིས་སྐར་དགོས་ལ། ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་
 དང་རྒྱུང་གནས་པའི་གཞི་ནི་ཅ་ཡིན་པས་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཅ་རྒྱུང་ཐིག་ལེ་

རྒྱལ་སྤྱིའི་འཕེལ་རྒྱུ་ལྱི་མིག་ལེའི་ཟིན་བྲིས། །དེ་ལས་དབྱེ་བ་ཞི་མི་བསྐྱོད་པའི་རྒྱ་
ཡིན་པས་སྤོང་པོ་དང་རོ་མ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་དམར་པོ་དང་རྒྱང་མ་
རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་དཀར་པོར་ཡོད་དོ། །དེ་ལས་སྤྱིར་བཏང་ཡིན་ལ། དམིགས་
བསལ་ལ་གཏུམ་མོ་འབར་བའི་ཆེ་བ་གང་འབར་བའི་རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱིའི་མར་གྱི་མར་
མེའི་ཁ་དོག་ལྟ་བུར་ཡོད་དོ། །

དེ་ལས་སྤྱིར་བཏང་རྒྱ་མཐུད་ཀྱི་ནང་གི་རྒྱ་དབྱེ་བའི་འོག་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་གཞི་ཅུང་
ཟད་ཁ་སྤེལ་བ་ལྟ་བུར་གྱི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་དོ། །རྒྱ་མཐུད་ནང་གི་རྒྱ་དབྱེ་བའི་
ནང་གི་རྒྱ་ལྟ་བུར་ལྷ་དང་ལྷན་བ་ཡིན་ཏེ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལྟ་བུར་འཛོམས་བསལ་
དཔལ་པོ་དང་། འདོད་ས་སྐྱབ་བ་ལ་གཞན་གྱིས་མི་ཤིགས་བ་དང་། གཏུམ་མོ་ལ་
བརྟེན་ནས་བདེ་བ་བསྐྱོད་པས་ན་ས་པོན་དང་། བྱང་སེམས་འཛོགས་དང་། ཚད་
ཡུངས་འབྲུ་ཚམ་ཡོད་བ་ཡིན་ཏོ། །བདག་མེད་མ་ལྟེ་བའི་ཨ་མ་སྤྱང་བའི་རྒྱ་ལེའི་མེ་
ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་སྤྱིར་བཏང་པོ་དང་དང་གི་སྤོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷགས་འི་ནག་པོའི་འོག་གི་
མེས་རྒྱ་སྤྱོད་པས་བ་དང་འབྲུ་བར་ལྟེ་བའི་དམར་ཆ་འབར་ནས་སྤྱི་བའི་བྱང་སེམས་ལྟ་
ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་བ་སྤྱང་འཛོན་གྱི་རྒྱ་ལྟ་བུར་གཅོད་པའོ། །

ལྟེ་བ་སོགས་སྤྱི་ཨ་མ་སྤྱང་སོགས་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཐུན་ལྟེ་བ་ རྒྱ་རོ་བཏ་ཆེན་གྱི་སྤོང་
མ་ཁ་ཅིག་སྤྱི་བོ་ནས་བྱང་སེམས་འབབ་པའི་ཆེ། དེ་ནས་འབབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་
ཆ་བཞིར་བཤོས་པའི་ཆ་གཅིག་མཐོན་བར་བབས་པའི་ཆེ་བསྐྱེས་ཤིང་མཐོན་བ་
ན་ཆ་གསུམ་ཡོད་པས་དེ་དང་བསྐྱེན་ནས་མཐོན་པའི་ཨོ་ལ་རིང་ཆ་སྤྱིའི་འབྲུང་དང་།
སྤྱིར་བཏང་སྤོང་པོའི་ཆེ་ཆ་མཉམ་དུ་བཤོས་པའི་ཆ་གཅིག་བསྐྱེས་པས་སྤྱིར་བཏང་རྒྱ་

རིང་ཆ་གཉིས་དང་ལྷན་པ་དང་། ལྷེ་བར་སླེབ་པའི་ཚེ་ཆ་གཉིས་པོའི་ཆ་གཅིག་
བསྐྱམས་པ་ལས་ལྷེ་བའི་ཨ་ལ་རིང་ཆ་མི་ཡོང་བའི་རྒྱ་མཚོ་དེ་ཡིན་ལོ་གསུངས།

སློབ་དཔོན་ཨ་ལྷ་ཡས་ནང་གི་རྒྱ་འདོན་འཁུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷེ་དེ།
གསང་གནས་ནས་སྟོད་ལ་རྒྱང་སོང་བའི་ཚེ་ལྷེ་བར་སླེབ་པ་ནི་ལྷ་སྤང་དུ་འགྲོ་སྟོན་གྱི་
པ་དང་། ལྷིང་གར་རྩྭ་རིང་ཆ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་སྟོན་པ་དང་། མགོན་པར་སླེབ་པའི་ཚེ་ཨོ་
རིང་ཆ་གསུམ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་སྟོན་པས། དེའི་ཆ་ནས་ལྷེ་བར་ཨ་ལྷ་སྤང་། ལྷིང་གར་
རྩྭ་རིང་པོ། མགོན་པར་ཨོ་རིང་ཆ་གསུམ་དང་ལྷན་པ་བསྐྱོན་པའི་རྒྱ་མཚོ་དེ་ཡིན་
ལོ། །མདོར་བསྟན་ནས་རྒྱང་སོང་བའི་ཚེ་ལྷེ་བར་ཨ་ལྷ་སྤང་གི་ཡུན་དང་། ལྷིང་
གར་རྩྭ་གི་རྒྱ་སྟོན་པའི་ཚེ་ཨ་ལྷ་སྤང་གིས་འཇུག་གི་ཡུན་དང་མགོན་པར་ཨོ་གི་རྒྱ་
སྟོན་དུས་སུ་ཨ་ལྷ་སྤང་དུ་སྐྱུང་གི་ཡུན་ཡོད་པས། རྩྭ་ལ་རིང་ཆ་གཉིས་དང་།
ཨོ་ལ་རིང་ཆ་གསུམ་ཡོད་དོ། །

རྒྱལ་ས་སུ་བབ་པའི་དམིགས་པ་འོས་བསྐྱུང་བ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་ནས་
རྩོགས་རིམ་སྐོམ་པ་དང་། ལྷན་བཞེད་ཚེ་ནི་གསུམ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་གཅིག་ལ་རྩོགས་
རིམ་སྐོམ་པ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་ལྷན་བཞེད་སྐོམ་པའི་ལྷན་པའི་རིམ་རྗེས་སུ་རྩོགས་
རིམ་སྐོམ་པའི་འཁུགས་གསུམ་ལས། འདིར་ནི་ཐ་མའི་འཁུགས་ཡིན་ལ། དེ་འདྲ་དང་
པོར་རྣམས་ཡིན་གྱི་མདོན་རྩོགས་སྐོམ་པ་ནས། དེ་རྗེས་སྐྱུ་མའི་ལྷན་པ་འཇུག་བསྐོམ་
ཞིང་སྐྱུ་མ་ལ་གསོལ་འདེབས་བརྒྱ་ཅམ་རེ་བྱ། དེ་ནས་སྐྱི་གཙུག་ནས་ལྷེ་བའི་བར་
ཀྱི་ཅ་གསུམ་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་ཁ་དོག་རྣམས་གསལ་འདེབས་ཤིང་། ལྷེ་བ་ནི་ཅ་
དམར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་གདུགས་ཁ་གྲེན་ལ་བསྟན་པ་ལྟ་བུ། ལྷིང་ག་ནི་ཅ་དཀར་

མོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་གདུགས་ལུབ་པ་ལྟ་བུ། མགྲིན་པ་ན་ཅ་དམར་མོ་འདབ་མ་བརྒྱ
དུག་པ་གདུགས་ཁ་གྲེན་ལ་བརྟན་པ་ལྟ་བུ། སྤྱི་པོ་ན་ཁ་དོག་ལྷ་ཚོལ་གས་པའི་ཅ་འདབ་
མོ་གཉིས་གདུགས་ལུབ་པ་ལྟ་བུ་གསལ་བཏབ་ནས་ལྟེ་བའི་ཅ་མཐུད་ནང་དུ་སྐྱེ་བའི་
སྤྱིང་དུ་ཨ་དམར་པོ་མཐོ་གྲེན་ལ་བརྟན་པ་སྤྱིང་གའི་ཅ་མཐུད་ནང་དུ་སྐྱེ་བའི་སྤྱིང་དུ་རྩྭ་
སྤོན་པོ་མཐོ་ལྷར་བརྟན། མགྲིན་པའི་ཅ་མཐུད་ནང་དུ་སྐྱེ་བའི་སྤྱིང་དུ་ཨོ་དམར་པོ་
མཐོ་གྲེན་བརྟན། སྤྱི་པོའི་ཅ་མཐུད་ནང་དུ་སྐྱེ་བའི་སྤྱིང་དུ་ཉི་དཀར་པོ་མཐོ་ལྷར་
བརྟན་བསྐྱོམས་ལ། གཙོ་ཚེར་ནི་ལྟེ་བའི་ཨ་ལྷར་ལ་སེམས་འཇིན་ལ་ཡི་གེ་གཞན་
གསུམ་ལ་ཅུང་ཟད་དེ་སེམས་འཇིན། མོང་གི་ཅའི་ཁ་དོག་བཤད་པ་དེ་རྣམས་ནི་
འདབ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་ཡིན་འོ། །

དེའང་སྐྱོམ་པའི་དུས་སུ་ཅ་མཐུད་དེ་དག་ཅུང་ཟད་གོལ་བའམ། ལྟོད་དེ་སོང་
བར་བསམས་ནས་ཅ་མཐུད་དེ་དག་གི་ནང་དུ་ཡི་གེ་དེ་དག་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་འོ། །ཅ་
འཁོར་བཞི་པོ་དེ་དག་ཀྱང་བརྟུན་ཨེ་མི་གྱི་ཅ་གཉིས་སུ་འདུལ། དེའང་ཨེ་ལ་གཉིས་
ལས་ཐབས་ཀྱི་ཅ་ནི་སྤྱི་པོའི་ཅ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཅ་ནི་སྤྱི་བའི་ཅ་འཁོར་ཡིན་ཞིང་། དེ་
གཉིས་ཀྱང་དབྱིབས་གུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་ཡོད་དོ། །མི་གྱི་ཅ་ལ་གཉིས་ལས་
ཐབས་ཀྱི་ཅ་ནི་མགྲིན་པའི་ཅ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཅ་ནི་སྤྱིང་གའི་ཅ་འཁོར་ཡིན་ལ། དེ་
གཉིས་ཀྱི་དབྱིབས་གདུགས་ལྟར་ཡོད་དོ། །

ཅ་འདབ་དེ་དག་ལ་ཡི་གེ་འགོད་ཚུལ་ནི་རྒྱས་པ་སྐྱོས་མི་སྤྱོད་པ་ན་མོང་དུ་
བཤད་པ་ལྟར་ཅ་འཁོར་བཞི་པོ་དེའི་སྤྱི་བ་ལ་ཡི་གེ་བཞི་འགོད་ལ། རྒྱས་པ་སྐྱོས་
སྤྱོད་པ་ན། ལྟེ་བའི་ཅ་འདབ་བརྒྱད་ལ། ལྟེ་ཚན་བརྒྱད་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་དགོད་པ་ཡིན་

ཉེ། སྤྱིར་སྤྲེལ་བ་ལ་རྩ་མཐུད་ཀྱི་སྤྱི་རྩོལ་དུ་རྩ་འདབ་བཞི། དེའི་སྤྱི་རྩོལ་དུ་འདབ་མ་
 བརྒྱད། དེའི་སྤྱི་རྩོལ་དུ་དུས་འཁོར་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྩ་འདབ་བཅུ་གཉིས། རྒྱུད་
 གཞན་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་འདབ་མ་བཅུ་དུག། དེའི་སྤྱི་རྩོལ་དུ་འདབ་མ་རེ་བཞི་རྣམས་
 ཡོད་པ་ལས་འདབ་མ་གཞན་དང་རྩ་རྒྱུད་གཉིས་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་ལ། རྟེ་བའི་
 འདབ་མ་བརྒྱད་བྱས་ལ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་དཔྱུ་མ་ལ་ཟུག་པར་
 བསྐྱོམས་ལ། འདབ་མ་རྣམས་ལ་ཡི་གེ་འགོད་པའི་ཆེ་སྐབས་གང་དུའང་གཡས་སྐྱོར་
 དང་། ཕྱོགས་ཀྱི་དང་པོ་འར་དང་། མཚམས་ཀྱི་དང་པོ་བྱང་འར་ནས་བྱེད་པ་སྐབས་
 འདིར་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེའང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡི་གེ་སྟོན་དུ་དང་མཚམས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྟིང་
 ལ་འགོད་དགོས་སོ། །དེའང་སྟེ་བའི་འར་སྟོ་རུབ་བྱང་བཞི་ལ་རིམ་བ་ལྟར་ཨའི་སྟེ་
 ཚན་དབྱངས་ཡིག་བཅུ་དུག་དང་། ཀ་སྟེ་དང་། ཅ་སྟེ་དང་། ཇ་སྟེ་རྣམས་འགོད། དེ་
 བས་བྱང་འར་འར་སྟོ། ལྟོ་རུབ་རུབ་བྱང་སྟེ་མཚམས་བཞི་ལ་རིམ་བ་ལྟར། ཉ་སྟེ། བ་
 སྟེ། ལ་སྟེ། “འ” སྟེ་རྣམས་དགོད་དོ། །སྟེ་ཚན་དེ་རྣམས་ཞིབ་པར་འགོད་མི་རུས་ན་
 ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བཞི་ལ་རིམ་བ་ལྟར་ཨ་དང་ཀ་སོགས་སྟེ་ཚན་གྱི་ཡི་གེ་དང་
 པོ་རྣམས་དགོད་དོ། །

སྟོང་གའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞི་དང་མཚམས་བཞི་ལ་རིམ་བ་ལྟར་ཨ་
 ཨི་ལུ་ཨི་རྣམས་དང་ལ་ར་ལ་མ་སྟེ་ཡི་གེ་བྱང་དུ་བརྒྱད་འགོད་དེ། མགྲིན་པའི་རྩ་
 འདབ་བཅུ་དུག་ལ་སྟོང་གའི་ཡི་གེ་བརྒྱད་པོ་རིང་ཆ་ཅན་འར་ནས་བརྩམས་ཉེ་
 ཕྱོགས་བཞི་དང་མཚམས་བཞི་ལ་རིམ་བ་ལྟར་འགོད་ཅིང་། དེའང་འར་གྱི་འདབ་མ་

༡ [མ་གྱི་ ༡༤ནལ་ན། ཤ ཞོལ། ༡༡བལ་ན། ར།
 ༢ [མ་གྱི་ ༡༤བཤན། ལ་མ ཞོལ། ༡༡བལ་ན། མ་ལ།

ལ་འགོད་ཅིང་ལྷག་མ་རྣམས་རྩ་རེ་རེ་བར་སྐབས་སུ་བཞག་ནས་འགོད་ཅིང། སྤྱི་
 བོའི་འདབ་མ་སོ་གཉིས་ལ་དབྱངས་ཡིག་བཅུ་དྲུག་འགོད་ལ། དེའང་ཤར་ལ་ཨ་ལྷ་
 བུ་བཀོད་ནས་དེ་ནས་ལྷག་མ་རྣམས་རྩ་རེ་རེ་བཞག་ནས་འགོད་པ་སྐར་དང་འབྲ།
 འདབ་མའི་རྩ་རྣམས་ཀྱི་ཡི་གེའི་ཁ་དོག་ནི་རང་རང་གི་ལྷོ་བའི་ཡི་གེའི་ཁ་དོག་དང་
 འབྲ་ཞིང། ཡི་གེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱ་བྱེད་ཐིག་ལེ་རྒྱ་དྲ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་
 ཀྱང་བ་མའི་བདུད་རྩི་འཇག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་བསྐྱོམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །རྩ་མདུད་
 བར་གི་ཡི་གེ་བསྐྱོམ་པའི་དགོས་པ་ནི་རྩ་མདུད་གོམ་བའི་ཆེད་ཡིན་ཞིང། འདབ་
 མའི་ཡི་གེ་བསྐྱོམ་པའི་དགོས་པ་ནི། འདབ་མའི་རྒྱང་སེམས་དབྱ་མར་འདུས་པའི་
 དགོས་པ་ཡོད་དོ། །གསལ་བྱེད་རྣམས་འགོད་པའི་དུས་སུ་ལྷ་མི་འགོད། མགོ་སྐྱེད་
 ལྷ་བཅུའི་དག་པ་སྦྱོར་བའི་ཆེ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་གསལ་བྱེད་སོ་བཞི་དབྱངས་བཅུ་
 དྲུག་དང་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །རྩ་བར་ན་དབྱངས་རྣམས་ཁ་གྲུབ་ལྷ། གསལ་བྱེད་རྣམས་
 ཁ་སྐར་ལྷར་བཞད་པ་ནི། རོ་རྒྱང་དབྱ་མ་གསུམ་གྱི་བར་གི་ཡི་གེ་ཡིན་གྱི་འདབ་མའི་
 ཡི་གེ་མིན་ནོ། །

འདབ་མ་རྣམས་ལ་ཡི་གེ་ཡོད་ཚུལ་ནི། ཤར་གྱི་འདབ་མ་ལྷ་བུའི་དབང་དུ་བྱས་
 བ། ཤར་གྱི་འདབ་མའི་ཕྱིའི་སྤྱོད་ལས་རིམ་པ་ལྷར་ཡོད་དེ། དེའང་ཕྱིའི་ཐ་མ་ན་ཨ་
 ཡོད་ལ། དེའི་མདུན་ན་ལྷ་རིང་ཆ་ཅན་ཡོད་ཅིང་དེས་དབྱངས་ཡིག་གཞན་རྣམས་
 ཡོད་ཚུལ་རིགས་འགྲེ་ལ་འདབ་མ་གཞན་རྣམས་ལ་ཀ་སྤེ་སོགས་སྤེ་ཚན་གཞན་གྱི་
 ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱི་ནས་བར་སྤྱོད་ལས་རིམ་པ་ལྷར་འགོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའང་ཡི་
 གེ་ལངས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གཤོད་ལྷོ་བའི་ཡི་གེ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་

དགོས་སོ། །འདབ་མའི་ཡི་གེ་རྣམས་ལ་ལྷ་གདན་མ་བཤད་བས་མི་དགོས་ཤིང་། ཡི་གེ་རྣམས་གཙོ་ཆེ་རྒྱུང་མ་གཏོགས་དབྱངས་གསལ་འདྲེས་མ་ཡིན་ལ། དབྱངས་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་སྲེད་ཐིག་ལེ་ནུ་ད་རྣམས་གསལ་སྲེད་ཡིན་ནོ། །དེའང་ལྟེ་བའི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དབྱས་ཀྱི་ཨོ་ནི་དབྱངས་ཤིང་ཆེ་གསལ་སྲེད་ཤིང་ལྷ་རྒྱུང་། ཤར་གྱི་འདབ་མ་མ་གཏོགས་སྤོགས་ཀྱི་འདབ་མ་རྣམས་ལ་དབྱངས་ཡིག་མེད་བས་འདབ་མ་རྣམས་ཀྱང་དབྱངས་ཤིང་ལྷ་རྒྱུང་། གསལ་སྲེད་ཤིང་ཆེ་བའོ། །སྣོད་གའི་རྩ་འདབ་ཀྱི་དབྱས་ཀྱི་རྩྭ་ནི་གསལ་སྲེད་ཤིང་ཆེ་ལ། མགོན་པའི་རྩ་འདབ་ཀྱི་དབྱས་ཀྱི་ཨོ་ནི་དབྱངས་ཤིང་ཆེ་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འདབ་མའི་ཡི་གེ་རྣམས་ནི་དབྱངས་གསལ་ཆ་མཉམ་བའོ། །

སྤྱི་བའི་རྩ་འདབ་ཀྱི་དབྱས་ཀྱི་རྩྭ་ནི་གསལ་སྲེད་ཤིང་ཆེ། དེའི་འདབ་མའི་ཡི་གེ་རྣམས་ནི་དབྱངས་ཤིང་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའང་དབྱངས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བྱང་སེམས་དམར་པོ་དང་། གསལ་སྲེད་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་མཚོན་ནོ། །འདབ་མའི་ཡི་གེ་རྣམས་གསལ་ནས་དེ་ལ་སེམས་ཟེན་ན་ནི་ལེགས་ལ། མ་ཟེན་ཀྱང་འཁོར་ལོ་བཞིའི་དབྱས་ཀྱི་ཡི་གེ་བཞི་པོ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ཡུངས་ཀར་འབྲིང་པའི་ཚད་ཅེས་ལ་སེམས་ཟེན་ནས་གནས་ཆ་རྒྱུང་ཟད་རྟེན་ན་དེས་ཚོག་བས་དེ་རྟེན་རྟེན་དུ་བསྐྱོམས་ལ། ཡི་གའི་གསལ་སྣང་ཤར་ནས་དམིགས་བ་སྤོ་གསུང་། དེ་རྟེན་ནས་ཐིག་ལེ་ལ་དམིགས་བ་སྤོ་དགོས་བ་ཡིན་ཏེ། ཡི་གེ་སྤོ་སྤོ་བ་ནི་ཐིག་ལའི་དམིགས་རྟེན་རྟེན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རྟོ། །ཐིག་ལེ་ལ་སེམས་འཇིག་པའི་དུས་སུ་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ་སྤྲ་གྱི་དམིགས་བ་རྣམས་རིམ་བཤུར་གསལ་བཏབ་ལ། དེ་ནས་

སུམ་གཉིས་སམ་མེད་ཅམ་དུ་སྐྱབ་རེ་རེ་ལྷར་རྒྱུང་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱོམ་བ་ཡིན་
 ཉེ། དེའི་སྐྱོམ་རྒྱུ་ལ་ནི་རང་གི་གཞིགས་གཡོན་བ་དང་སྟེང་འོག་གི་རྒྱུང་རྣམས་ལྟེ་
 བའི་འོག་གི་སུམ་མདོར་བསྐྱུས་ནས། འདུས་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱུང་དེ་རྣམས་མེ་མོང་ལ་ཉ་
 བཏབ་བ་བཞིན་དུ་ཡལ་བའི་དམིགས་བ་ཡང་ཡང་བྱེད་དོ། །དེ་ལྷར་བསྐྱོམ་བའི་
 དགོས་བ་ནི་ཅ་ལམ་སྐྱོང་བ་དང་། རྒྱུང་ལ་བརྟེན་བའི་གོགས་རྣམས་མི་འབྱུང་ཞིང་
 མཉམ་པར་བཞག་པའི་དུས་སུ་སྐྱ་བུ་གཉེན་ལྷ་བའི་རྒྱུང་འདི་འགགས་ནས་འགྲོ་ཞིང་།
 དེའི་འགགས་རྒྱུ་ལ་ནི། དང་པོར་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ། དབྱུགས་
 གསུམ་གསུམ་རྒྱུ་བའི་ཡུན་ཅམ་དུ་རྒྱུང་སྐྱ་སྐྱོར་མི་རྒྱུ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་གོམས་བ་
 རེ་ཚེར་མོང་ནས་རྒྱུང་སྐྱ་སྐྱོར་མི་རྒྱུ་བའི་ཡུན་དེ་རིང་དུ་འགྲོ་བས་ད་གཞོན་སྐྱོ་རེ་
 ཅམ་རྒྱུང་སྐྱ་སྐྱོར་མི་རྒྱུ་བ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

དེའང་དང་པོར་རྒྱུང་འགགས་པའི་ཚེ་སྐྱ་བུ་གི་རྒྱུང་ཕོག་ནས་རྒྱུང་གིས་གྲོད་བ་
 གང་བའི་རྒྱང་བ་འབྱུང་ལ། དེ་ནས་གྲོད་བ་གང་བའི་རྒྱང་བ་ཕོག་ནས་སྐྱ་སྐྱོར་རྒྱུང་རྒྱུ་
 རྒྱུང་ན་རྒྱུང་འགགས་རྒྱུ་ལ་རྣམ་མ་མིན་ལ། གྲོད་པའི་ནང་གི་རྒྱུང་དེ་མེ་མོང་ལ་ཉས་
 བཏབ་བ་བཞིན་ཡལ་ཡང་། ད་དུང་སྐྱ་སྐྱོར་རྒྱུང་མི་རྒྱུ་ན་རྒྱུང་དབྱུགས་རྒྱུང་བ་ཡིན་
 བོ། །རྒྱུང་དེའང་ཅ་བའི་རྒྱུང་ལཱའི་ནང་ནས་སྐྱུར་སེལ་གྱི་རྒྱུང་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གསར་
 རྒྱུང་གཉིས་ཡོད་བ་ལས་རྒྱུང་བ་རྣམས་ཡལ་ནས་འགྲོ་བས། ཅ་དབྱུ་མའི་ནང་དུ་མི་
 འགྲོ་ཞིང་། རྒྱུང་སྐྱ་སྐྱོར་རྒྱུ་བ་ཕོག་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྟེ་བའི་འོག་གི་ཅ་དབྱུ་མའི་
 སྐྱབས་ཁ་སྟེ་བ་དེའི་ནང་ནས་སྐྱུར་སེལ་གྱི་རྒྱུང་གསར་བ་སྐྱེས་ནས་དེས་སྟེ་བའི་མེ་
 སྐྱུར་ནས་མེ་དེས་སྐྱི་བོའི་བྱང་སེམས་བཞུ་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུང་དེའི་དབྱིབས་ནི་གཞུའི་

དབྱེ་བས་ལྟ་བུར་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཅ་དང་རྒྱུད་དང་ཐེག་ལེའི་བཤའ་བ་མང་དུ་བྱས་
 །ཀྱང་མཐར་གཏུགས་ན་ཉིང་ལེ་འཛིན་གྱི་མ་ལུས་སྟེང་གི་སྣ་སྟོར་རྒྱུད་རྒྱུ་བ་ལོག་ནས་
 དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟེ་བའི་ལོག་གི་ཅ་དབྱུ་མའི་ཁ་སྤེ་ནས་དེའི་ནང་དུ་རྒྱུད་གསར་བ་སྐྱེས་
 ཉེ་ཅ་དབྱུ་མའི་ནང་གི་རྒྱུད་དེས་ཅ་དབྱུ་མའི་ནང་གི་སྟེ་བའི་མེ་སྐར་བའམལ། རྟེ་བའི་
 ཁྲག་འཕེལ་ནས་སྐྱི་གཙུག་བར་དུ་སོང་བས། ཅ་དབྱུ་མའི་ནང་གི་སྐྱི་བོའི་བྱང་
 སེམས་ལྷོ་ནས་འཁོར་ལོའི་གནས་རྣམས་སུ་བབས་བས་རིམ་པ་ལྟར་དགའ་བ་
 བཞིའི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ནས་བཤའ་བ་བཞིན་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས། ཅ་གཞན་གྱི་ནང་གི་
 ཁྲག་འཕེལ་བས་ཅ་གཞན་གྱི་བྱང་སེམས་ལྷོ་བའི་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་ཡོད་མོད། འདིར་
 གཙོ་བོར་ཅ་དབྱུ་མའི་ནང་གི་རྒྱུད་གིས་མེ་སྐར། དེས་སྐྱི་བོའི་བྱང་སེམས་ལྷོ་བ་
 དགོས་པ་ཡིན་ལོ། །

དེས་ན་རྒྱུད་པལ་ཆེ་བར་སྣ་སྟོར་རྒྱུད་རྒྱུ་བ་ལོག་པ་ཐག་ཏུ་ཅ་དབྱུ་མའི་ནང་དུ་
 རྒྱུད་སོང་ནས་དེས་མེ་སྐོར་བ་ཡན་མཐུན་ལ། སྣ་སྟོར་རྒྱུད་རྒྱུ་བ་ལོག་པའི་ཐབས་སུ་
 དུས་འཁོར་བས་གཙོ་བོར་བྱམ་པ་ཅན་བསྟོམ། གསང་འདུས་བས་རྟོར་བ་རྒྱས་བྱེད།
 བདེ་དབྱེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡི་གེ་དང་ཐེག་ལེ་དང་མེ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་སོགས་
 ལོང་དུ་བཤའ་བ་འདི་རྣམས་བྱེད་དོ། །སྣ་སྟོར་རྒྱུད་རྒྱུ་བ་ལོག་པ་ནི་ཅ་དབྱུ་མའི་ནང་
 དུ་རྒྱུད་སོང་ནས་རྟེ་བའི་མེ་སྐར་བའི་རྟོགས་ཡིན་ལ། སྣ་སྟོར་རྒྱུད་རྒྱུ་བའི་ཆེ་རྟེ་བའི་
 མེ་འབར་བའི་འཕྲོ་ཆོད་པའི་རྟོགས་ཡིན་ལོ། །དེ་ནས་དམིགས་པ་སུ་མ་རྣམས་བརྟན་
 བ་ན་འདི་ལྟར་བསྟོམ་པར་བྱ་སྟེ། ལོང་གི་དམིགས་པ་ལྟན་ཏེ་རེ་རེ་ལ་མ་ཆགས་པར་
 བརྒྱུད་སེམས་པའི་ངང་ནས། དམིགས་པ་དེ་དག་གི་མཐུས་སྟེང་གི་སྣ་སྟོར་རྒྱུད་རྒྱུ་བ་

འགགས་པའི་མོས་པ་བྱས་ལ། སུམ་མདོ་ནས་ཙུང་བའི་ནང་གི་རྒྱུད་གཞུང་པའི་
 མཐུས། །ཤེས་གྱི་གོང་བུའི་ནང་ན་མར་མེ་སྤོ་འབར་བ་ལྟར། ཐེག་ལེ་ལས་མེའམ།
 འོད་ཟེར་གྱི་རེ་ཁ་སྤོ་ཁོ་ཁོ་དོག་དམར་སེར་རེག་བྱ་ཤིན་ཏུ་ཚ་བ་ཚད་སོར་གཉིས་
 བས་སོར་བཞིའི་བར་གང་མོས་པ་བྱས་ལ། མེ་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་སྐྱེས་
 པའི་དམིགས་པ་བྱ་སྟེ་སྤར་གྱི་ཐེག་ལེ་མེ་དང་བཅས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་ཡིན་
 བོ། །དེ་ཙུང་ཟད་བརྟན་པ་ན་ལྟེ་བའི་མེ་སྤོ་འོད་སྐྱེ་བའི་བར་སོང་བའི་དམིགས་པ་
 བྱས་ལ། མེ་དེས་སྐྱེ་བའི་བྱང་སེམས་ལྷོ་ནས། ཙུང་བའི་ནང་འཁོར་ལོ་རྣམས་གྱི་
 ལྟེ་བར་རིམ་པ་ལྟར་བབས་ནས་ལྟེ་བའི་ཙུང་འཁོར་གྱི་དབུས་གྱི་སྤར་གྱི་ཐེག་ལེ་ལ་
 ཐེམ་པའི་མོས་པ་བྱས་ལ་ཡང་སྤར་གྱི་ཐེག་ལེ་མེ་དང་བཅས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་
 བོ། །དེ་ཙུང་ཟད་བརྟན་པ་ན་ཡར་འགྲོའི་མེ་དེ་ཙུང་ཟད་རེས་སྐྱོམ་དུ་སོང་བའི་
 དམིགས་པ་བྱེད་དོ། །ཡང་དེའི་སྐབས་སུ་མར་མེ་གཅིག་གིས་མཛོད་དུ་མ་སྤང་བར་
 བྱེད་པ་ལྟར། ལྟེ་བའི་མེ་དེ་ཙུང་འཁོར་རྣམས་གྱི་ལྟེ་བར་སོང་བའི་ཚེ། དེའི་འོད་གྱིས་
 ཙུང་འབར་རྣམས་གྱི་ནང་གསལ་བའི་དམིགས་པ་བྱེད་ཅིང་། རྗེས་ལྷོགས་ན་ཙུང་
 ལྟེ་བའི་བདུན་ཙུང་ཙུང་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་མེའི་འོད་གྱིས་གསལ་བར་བྱས་པའི་
 དམིགས་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱོམ་མོ། །

དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་ན་ཉམས་སྤང་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟོག་གྲུར་ཅི་རེགས་ལུང་བརྟན་
 ལྷན་པ་འབྱུང་ལ། འོན་ཀྱང་མཛོད་ཤེས་ནི་མིན་གསུང། དེ་ནས་དམིགས་པ་དེ་དག་
 བརྟན་པ་ན་འདི་ལྟར་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་སྟེ། རང་གི་ལྟེ་བའི་མེ་དེ་ཡར་ལ་སྐྱེ་བའི་བར་
 དུ་སོང་། དེ་ནས་མར་སྐྱེན་མཚམས་གྱི་བར་དུ་འོངས་ནས། འབྱུང་བའི་ལམ་རང་གི་

སྣ་བྲུག་གཡམས་པ་ནས་ཐོན་ཏེ་སྲོགས་བརྩེ་བྱང་སེམས་དང་ཉན་རང་སེམས་ཅན་
 བམས་ཅད་ལ་སོག་པས་དེ་བམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་སྣ་བྲུག་པའི་མོས་པ་བྲས་
 ལ། དེ་ནས་དེ་རྣམས་དང་སྣང་སངས་རྒྱས་ཟིན་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྣ་བྲུག་
 གཡོན་པ་ནས་མེ་དེ་སོང་བས། སྤྱིན་མཚམས་ནས་སྤྱི་བོའི་བར་དུ་སྐྱེ་བས་ནས། དེ་
 བས་མར་མཁྱིན་པ་དང་སྤྱིང་ག་དང་ལྟེ་བའི་བར་སོང་སྟེ་སྟེ་བ་ནས་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་
 བྱངས་ཏེ་སྤྱི་བོའི་བར་དུ་ཡར་བྱུང་དེ་ནས་མར་སྤྱིན་མཚམས་བར་དུ་འོངས་ནས། སྣ་
 བྲུག་གཡམས་ནས་ཐོན་ཏེ་རང་གི་འཇུག་པའི་ལམ་སྣ་བྲུག་གཡོན་ནས་ཞུགས་ཏེ་སྤྱིན་
 མཚམས་ནས་སྤྱི་བོའི་བར་དུ་སོང་སྟེ། དེ་ནས་མར་ལྟེ་བའི་བར་དུ་བབས་པས་སྣང་
 མེས་གཤུངས་པ་རྣམས་སོས་ནས་རང་གི་ཙ་མ་དུང་གྱི་ཐིག་ལེ་ལ་ཐིམ་པའི་མོས་པ་
 ཡང་ཡང་བྲས་ལ། ཡང་སྣང་གྱི་ཐིག་ལེ་མེ་དང་བཅས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་ནོ། །

མདོར་ན་གོང་དུ་བཤད་པའི་དམིགས་པ་ཟིན་པའི་རྟགས་དེ་དག་བྱུང་ན་རབ་
 ལ། མ་བྱུང་ན་འང་དམིགས་པ་སྣ་མ་སྣ་མ་ཅུང་ཟད་བརྟན་པ་ན་དམིགས་པ་རྟེང་མ་
 མོག་ལ། དམིགས་པ་རྣམས་འདྲིལ་བའི་ཚེ། རང་རང་གི་རྟགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་
 རྒྱུན་བསྐྱེད་ནས་ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཐུན་བཞིའི་མཐའ་ལ་བསྐྱོམ་པ་
 ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་ལྟེ་བའི་མེ་འབར་ཏེ་སྤྱི་བོའི་བྱང་སེམས་ཞུ་བའི་
 གོམས་པ་རབ་དུ་བྱུང་བའི་ཚེ། སྤྱི་བོའི་བྱང་སེམས་ཞུ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟེ་བའི་མེ་
 འབར་བའི་རྒྱུན་བྱེད་པས་དེ་ནས་མི་དམིགས་སོགས་ལ་སྣོས་མི་དགོས་པར་འབར་
 འཛིག་འཁོར་མར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་བོའི་བྱང་སེམས་རྒྱ་ཁམས་ཡིན་པས་ལྟེ་
 བའི་མེ་དང་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་འཕེལ་བའི་ཕྱོགས་བྱེད་པ་མི་འཐད་སྣམ་ན།

ལྷོ་བའི་མེ་ཟེར་གྲང་འོ་བོ་ཁྲག་ཡིན་པས་ལྷོ་བའི་དམར་ཆས་གཙོ་བོར་བོད་བསྐྱེད་སྦྱི་
བོའི་དཀར་ཆས་གཙོ་བོར་བདེ་བ་བསྐྱེད་ཅིང་ཚུ་ཁམས་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་
གོགས་བྱེད་བ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །དེས་ན་སྦྱི་བོའི་བྱང་སེམས་ལྷོ་བར་སྐྱེ་བ་འདི་
ཚེ་བསེལ་བར་འགྱུར་ཞེས་བཤད་གྲང་། བསེལ་བའི་དོན་བོད་ཚུར་དུ་སོང་བ་ལ་
བྱེད་ན་དོན་འགངས་ཅན་འབྱུགས་པས། དེ་ལ་མི་བྱ་བར་བསེལ་བའི་དོན་སྦྱི་བོའི་
བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལྷོ་བའི་མེ་ཚེམ་པ་ལ་བྱའོ། །

དམིགས་པ་དེ་དག་བསྐྱོན་པའི་འབྲས་བུ་དགའ་བཞི་དོས་བཟུང་བ་ལ་གཉིས་
ལས། རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་རྣམ་ཏོག་འགག་རིམ་དང་བསྐྱུན་ནས་དགའ་བཞི་དོས་
འཛིན་པ་ནི་རྩོགས་རིམ་གྱི་འང་རེ་མཐོང་སྐྱེ་བ་འདི་དགའ་བཞི་དོས་འཛིན་ཚུལ་ཡིན་
པས། དེ་ཞིག་འདིར་མི་འཆད་ལ། དེས་ན་འདིར་ནི་གནས་ཀྱི་སྐོ་ནས་དགའ་བཞི་
དོས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འང་བྱམ་པ་ཅན་དང་རྩོར་བཟུས་དང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་འབྱོར་
མེ་དམིགས་དང་བཅས་པ་གང་རུང་གི་མ་ཚུས། རྒྱུད་སྦྱིར་རྣ་སྐོ་ལ་རྒྱ་བ་ལོག་ཅིང་
བྱས་ཀྱི་ནང་གང་བ་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་ནང་གི་རྒྱུད་མེ་ལོང་ལ་ཏ་བཏབ་པ་བཞིན་དུ་
ཡལ་ཏེ་འགགས་པའི་མ་ཚུས་སུ་མ་མཐོང་རྒྱུད་གིས་ལྷོ་བའི་མེ་སྤར་ཞེས་སྦྱིར་བཏང་
ལ་བཏབས་པ་ཅམ་བརྗོད་གྲང་ཞིབ་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུད་དེ་འགགས་པའི་མ་ཚུས་རྩོ་
རྗེའི་ནང་གི་ཅ་དབུ་མ་ཞར་བ་དེ་སྤེལ་ནས་སྐྱུགས་ཅན་དུ་བྱས་ལ། དེའི་ནང་ནས་སྐྱེས་
པའི་སྐར་སེལ་གྱི་རྒྱུད་གསར་བ་སུ་མ་མཐོང་སོང་སྟེ་སྤྱ་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་མེ་
སྤར་ཏེ་དེ་དུས་སུ་རྒྱུད་དེ་དང་དེ་འདྲེས་པ་ལ་ཐིམ་ཞེས་བཤད་དོ། །

དེ་ནས་སུ་མ་མཐོང་མེ་དེས་ལྷོ་བའི་ཨི་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་མེ་སྤར་ནས་མེ་

སྐྱེ་སྐྱེ་ལོ་ལོ་བར་དུ་སོང་ནས་བྱུང་སེམས་ལྷན་ལྷན་དཀར་ཆས་མཐོན་པའི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
དབུས་སུ་སླེབ་པའི་བར་གྱི་དགའ་བ་ལོ། དགའ་བ་ཞི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
ཡི་ལོ་ལོ། །དེ་ནས་མཐོན་པའི་རྩ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
སྐྱེང་གའི་ལོ་
ཡི་ལོ་ལོ། །སྐྱེང་གའི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
ལོ་

སྐྱེ་བའི་ལོ་
སུ་སླེབ་སྐྱེ་སྐྱེ་མ་འཕོས་པའི་བར་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་སྐྱེ་ལོ། །ཟླ་བ་ལ་དཀར་
ཆ་འཕེལ་བ་ཆ་བཅོ་ལྷ། དཀར་ཆ་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
གཅིག་དང་བཅས་པས་ཆ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་དང་མཐུན་པར་སྐྱེ་བོ་ནས་ནོར་བུའི་རྩ་
མོའི་བར་གྱི་བྱུང་སེམས་དཀར་པོ་ལ་ཆ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པས་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་ལ་
བརྟེན་པའི་བདེ་བའམ། དགའ་བའང་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དོ། །ཆ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་ཚུལ་ནི་སྐྱེ་
བོ་ནས་མཐོན་པའི་བར་ཆ་མཉམ་པ་བཞིར་བཞོས་ནས་སྐྱེང་ནས་རིམ་བུ་ལྷན་བཞི་
ཆ་རེའི་དུས་སུ་དགའ་བའི་དགའ་བ་སྐྱེ་ལ། འོག་མ་རྣམས་ལའང་ཆ་བཞོད་ཚུལ་དང་
དགའ་བ་གཞན་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ཡང་དེས་རིགས་འབྲེལ། །

ཡང་ཉི་མས་ཁྲིམ་བཅུ་གཉིས་བཞོད་པ་དང་མཐུན་པར་སྐྱེ་བོ་ནས་མཐོན་པའི་
བར་དང་། མཐོན་པ་ནས་སྐྱེང་གའི་བར་དང་། སྐྱེང་ག་ནས་སྐྱེ་བའི་བར་དང་། སྐྱེ་བ་
ནས་ནོར་བུའི་རྩ་མོའི་བར་དེ་དག་ལ་ཆ་གསུམ་གསུམ་དུ་བཞོས་ནས་གནས་བཅུ་
གཉིས་པོ་དེ་དག་ཏུ་རིམ་བུ་ལྷན་དམར་ཆས་སླེབ་པ་ན་དམར་ཆ་ཆ་བཅུ་གཉིས་ལ་

བརྟེན་པའི་བདེ་བའམ་དགའ་བ་བཅུ་གཉིས་སྐྱེའོ། །དགའ་བ་བཅུ་བྱུག་དང་དགའ་བ་
 བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཉམས་སྤོང་གི་སྤྲོད་ནས་སྤེད་པ་དགོས་གསུང་། ཡས་བརྟེན་
 ཀྱི་དགའ་བའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་བོ་ནས་དཀར་པོ་ནར་མར་འཇག་པའི་དེས་པ་མེད་ཀྱང་།
 སྤྱི་བོ་ནས་འོངས་པའི་བྱང་སེམས་དེས་ཞར་ལ་རྩ་ནང་གི་བྱང་སེམས་གཞན་རྣམས་
 ཀྱང་བྲངས་ནས་འབབ་པས་གནས་འོག་མར་སླེབ་ཀྱིན་དགའ་བདེ་ཆེར་འགོ་བ་ཡིན་
 འོ། །མས་བརྟེན་ཀྱི་དགའ་བའི་སྐབས་སུ་གནས་གོང་མ་གོང་མར་སླེབ་ཀྱིན་དགའ་
 བདེ་ཆེར་འགོ་བ་ཡིན་ལ། དེའང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་ལ་དགའ་བ་བཞིར་སྤེ་བའི་
 དགའ་བཞི་ནི་འོག་ནས་རིམ་བ་ལྟར། འོར་བུའི་རྩེ་མོ་ནས་ཡར་འོངས་ནས་ལྟེ་བར་
 སླེབ་པའི་ཚེ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བའི་དགའ་བ་དང་། དེས་སྤྲོད་གར་སླེབ་པའི་ཚེ་
 ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བའི་མཚོག་དགའ་དང་། དེས་མགྱིན་པར་སླེབ་པའི་ཚེ་ལྷན་སྐྱེས་
 ཀྱི་དགའ་བའི་ཁྱད་དགའ་དང་། དེས་སྤྱི་བོའི་འཁོར་ལོའི་དབུས་སུ་སླེབ་པའི་ཚེ་ལྷན་
 སྐྱེས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་དགའ་སྐྱེའོ། །

དེས་ན་མས་བརྟེན་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་དགའ་བ་མི་སྲིད་ཅིང་།
 ཡས་བབས་ལས་གཞན་པའི་དམིགས་པ་རྒྱར་བ་ཞིག་གིས་མས་བརྟེན་ཀྱི་དགའ་བ་
 སྐྱེ་དགོས་སོ། །རྒྱང་སྤོར་འཁྲུལ་འཁོར་སོགས་མ་བྱས་ཀྱང་“མེད་”དམིགས་བྱས་
 པ་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་སྤོང་བྱས་པས་གོགས་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་འོ། །རྒྱང་བྱས་པ་ཅན་སློམ་
 པ་སོགས་མ་བྱས་ཀྱང་ཐིག་ལེ་ལ་སེམས་ཟེན་ནས། སྤྲོད་གི་སྣ་སྟོ་ལ་རྒྱ་བའི་རྒྱང་
 འགགས་པའི་མ་བྱས་ཐིག་ལེ་འཇག་མེད་དུ་འཆིང་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། གོང་གི་

༡ [མ་ཕྱི་ ༡༧བཤན། མེད་ ཞོལ། ༡༧བཤན། མེ]

དམིགས་པ་དེ་རྣམས་པ་དེ་མཚོག་དང་གྲེ་རྫོང་གི་མངོན་རྟོགས་དང་སྐྱེལ་ནས་
 བསྐྱོམས་ན་པོགས་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །དགའ་བ་བཞིའི་ནང་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་
 སྐྱེས་པའི་ཚེ་དེ་དང་རྫོང་ཉིད་སྐྱེལ་ནས་བསྐྱོམས་བ་ཡིན་ཞིང་། ལྷན་སྐྱེས་དེའང་ཡས་
 བབས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གནས་དམའ་བ་ཙམ་གྱིས་དགའ་བ་དེ་ཆེ་ཞིང་། མས་བརྟན་གྱི་
 སྐྱབས་སུ་གནས་མཐོ་བ་ཙམ་གྱིས་དགའ་བ་དེ་ཆེར་འགྲོ་བས་རྫོང་ཉིད་”བསྐྱོམ་^༡
 དུས་དེ་དང་ལྷན་སྐྱེས་སྐྱེ་དུས་གོ་བས་དམིགས་ཕྱེད་པོ་བྱས་ནས་སྐྱོང་དགོས་པ་
 ཡིན་ནོ། །རྒྱང་འགག་དུས་སུ་རྒྱང་དབྱ་མར་འདུ་བའི་བཤད་པའང་བྱུབ་ཆེན་འགའ་
 རེས་བྱས་ཡོད་པས་འདབ་མའི་ནང་གི་ལས་རྒྱང་རྣམས་དབྱ་མའི་ནང་དུ་སོང་བའི་
 ཚེ་དབྱ་མའི་ནང་དུ་སྐྱེབས་ཙམ་ནས་ཡལ་བའི་དམིགས་པ་བྱས་ཀྱང་འགའ་བ་མེད་
 ཅིང་། ཡང་དབྱ་མའི་ཕྱི་རོལ་དུ་འགག་བ་བྱས་པའི་ལུགས་ཀྱང་ཡོད་པས་དེ་གཉིས་
 གང་མོས་ཀྱིས་ཚོག་གསུང་དོ། །འདི་ནི་མག་ལོ་དགུ་གནས་སྐྱེལ་བས་བཏེག་ནས་
 སེ་ར་ཚོས་མིངས་སུ་བཞུགས་དུས་སྐྱ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སློ་བཟང་གྲགས་པའི་ཞབ་ལྷ་
 བས་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་དབྱིང་ཐིག་བརྒྱ་ཙམ་ལ་གནང་དུས་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེས་
 ཟིན་བྲིས་སུ་བྲིས་བ་ཡིན་ནོ། །

སའ་མདུན་ལ། ལྷོ། རྒྱལ་བསྟན་པ་ད་ཚལ་པན་བདེའི་བྱི་བསུང་ཅན། །བཤད་
 ལྷུབ་འདབ་རྒྱས་རྣམ་ཤོལ་སྤྱང་ཅིའི་བཅུད། །འགོ་ཀུན་སྐྱོད་ཕྱིར་སྐྱེ་འབྱུང་བྱམས་པ་
 མྱིང་། །ཚོས་ཕྱེ་ཆེ་ནས་ཚོས་ཕྱིན་ཆར་འདི་སྐྱེལ། །

¹ [མ་ཕྱི། ༡༠ན་༡ན། བསྐྱོམ་ ཞོལ། ༡༧བཤན། རྫོམ།

༡༡། །དབལ་དུས་གི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་འབྱོར་ཡན་ལག་རྒྱལ་གི་
གི་ཁྲིད་བསྟུས་པ་བཞུགས་སོ། །

༡༡། །རྗེ་བཙུན་རྣམ་མ་རྣམས་ལ་སྤྲུག་འཚལ་ལོ། །རྣམ་བཙུན་རྣམ་མེད་སྤྲུག་
རྣམས་འཇུག་པ་ཡི། །སྟོང་བ་ཉིད་དང་སྟོང་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན། །གཉིས་མེད་དུས་གི་
འཁོར་ལོའི་རོ་བོར་གྱུར། །རྗེ་བཙུན་རྣམ་མ་དེ་ལ་སྤྲུག་འཚལ་ལོ། །

རྗེ་རྗེ་འཚར་དུ་བསྟོན་པའི་ལམ་གི་མཚོག། །རྣམ་འབྱོར་ཡན་ལག་རྒྱལ་ཅེས་
ཆེར་བྲགས་པ། །ཤེན་ཏུ་ཟབ་ཅིང་རྟོགས་པར་དགའ་བའི་གནས། །རྣམ་མའི་གསུང་
བཞེན་བརྗེད་བྱང་མདོ་ཅན་གི། །དེ་ལ་འདིར་དབལ་དུས་གི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་འབྱོར་
ཡན་ལག་རྒྱལ་ལ་སྟོན་པའི་གང་ཟག་གིས། །ཐོག་མར་ལམ་རླུང་མོང་བ་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་ལམ་གི་རིམ་པས་རྒྱུད་སྟོང་བ་སྟོན་དུ་བཏང་བར་བྱ་སྟེ། །དེ་ཡང་སྟོན་
དཔོན་འབགས་པ་ལྟས་སྟོན་བསྟུས་སྟེ། །དང་བོར་སངས་རྒྱས་གི་ཐེག་པའི་བསམ་
པ་ལ་སྟོན་སོ། །དེ་ལ་ལོབས་པ་ན་ཐེག་པ་གསར་ལ་བྱན་པ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
ལ་སྟོན་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རིམ་གཉིས་ལ་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་མ་བྱ་གཅིག་པ་ལ་
བཅེ་བ་རྗེ་ཅན་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ལེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུག་
བསྟུས་གཏན་བྱང་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གི་སྟོང་མ་ངམ་ཤུགས་གིས་འཇུག་
བར་འཇུག་པ་དེའི་ཚད་ཅན་དུ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གི་རིམ་
པའི་རིམ་རྣམས་ལ་གོམས་པར་བྱས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྤྲུགས་ལ་འཇུག་པར་
བྱསོ། །དེ་དང་མཐུན་པར་འདིར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་བྱི་མེད་འོད་ལས། །དེ་ལྟར་དང་བོར་
ཚོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་བསྟུ་བ་ཤེས་ནས། །དེ་ནས་རང་གི་སྤྲུས་ལ་ཁྱབ་

བདག་མཚོ་གི་གོ་འཕང་མ་ཉིང་ཉི་ལྔ་གས་བས་བསྐྱོམ་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
 ལ། བསྐྱེས་པར་བྱ་བའི་ཚོས་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་དང་། དཀོན་མཚོ་གི་གསུམ་དང་། སར་
 ཟྱུན་བཅུ་དང་། བསྐྱེས་པ་བཞི་དང་། གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུ་དང་། སྐྱེས་པའི་ཡོན་
 ཏན་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ལམ་སྐྱུན་མོང་བས་
 རྒྱུད་སྐྱེས་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་སྐྱོམ་པའི་སྐྱོན་
 རོལ་ཏུ། རྒྱུད་སྐྱོད་ཏུ་རུང་བར་བྱེད་པའི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་
 དབང་བསྐྱེད་བའི་ལྟར་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱུད་སྐྱེན་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་
 པའི་རིམ་བསྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། ལྟོལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་རྣམས་འཕྲོར་ཡན་
 ལག་རྒྱལ་དང་། དོན་གསུམ་གྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །

དང་སོ་ལ་བྱིས་པ་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་དང་། དབང་གོང་མ་ལ་སྐྱེས་པ་དང་
 གསང་བ་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གསུམ་དང་། དབང་གོང་མའི་གོང་མ་ལ་
 ཡང་དེ་གསུམ་དུ་སྟེ་བ་རིགས་མཚུངས་པས། སྐྱེས་པ་དང་། གསང་བ་དང་། ཤེས་
 རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གསུམ་དུ་བསྐྱེས་ནས་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་བཅུ་དང་།
 དབང་གོང་མ་ལ་སྟེ་བའི་བཞི་བ་ནི། རྒྱུད་སྐྱོད་ཀྱི་དབང་བཞི་བ་ཡིན་གྱི། དབང་བཞི་
 པ་མཐར་སྐྱབས་ལེན་ལ། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་པ་དང་།
 དབང་བསྐྱེད་པའི་ཚེ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྐྱེས་ཀྱི་
 དཀྱིལ་འཁོར་ཅམ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱད་
 པར་མེད་པ་དང་། བྱིས་པ་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་ཐོག་མར་རྒྱལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་
 འཁོར་ལ་ངེས་པར་སྐྱོས་པ་སོགས་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་འཆད་འདོད་པས་འདིར་དེ་

ཅམ་ལས་མ་སྒྲོམ་སོ། །དབང་གོང་མའི་གོང་མ་ལ་སྤེ་བའི་དབང་བཞི་བ་ནི། དེས་
 འོན་གྱི་དབང་བཞི་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་བའི་དབང་བཅུ་ལ་སྒྲོམ་བའི་དབང་བཅུ་
 གཅིག་པ་དེའི་འོན་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་བཅས་ཀྱང་རྣམ་མེད་བཅོམ་
 ལྡན་འདས་མ་ཤེས་རབ་མ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིས་འཇུག། ཅེས་གསུངས་པས་
 རྣམ་བཅས་ཀྱི་ཤེས་རབ་མ་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་བའི་སྣོང་ག་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
 མོ་སྣ་ཚོགས་ལུམ་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་བས་རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་བའི་
 སྣོང་ག་ལུགས་དབལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་། རྣམ་
 མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་མ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བས་སྣོང་བའི་ལུམ་སྒྲོམ་བྲལ་
 སྣོང་བ་ཉིད་ཀྱིས། ཐབས་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ལ་
 འཇུག་པ། ལོངས་སྤོད་རྗོགས་དང་ཁ་སྤོར་བདེ་ཆེན་རང་བཞིན་མེད། །ཅེས་སོགས་
 ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་ཡན་ལག་བདུན་དང་ལྡན་བའི་ལུང་འཇུག་གི་སྐུ་ནི། མཐར་ཐུག་
 བའི་དབང་བཞི་བ་ཡིན་ལ། རྗེས་འབྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་མ་བརྟགས་བའི་སྣོང་
 ག་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་། དེ་འདྲའི་སྣོང་ག་ལུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོས་བྲངས་བའི་
 མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་མཐར་ཐུག་གི་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་ནི་ལམ་
 དུས་ཀྱི་དབང་བཞི་བ་ཡིན་འོ། །

དབལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད། རྒྱུད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 ཀྱང་། མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཅམ་ལ་དབང་བཞི་བར་བྱེད་ཅིང་། དེ་འདྲེན་
 བའི་རྒྱ་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་བའི་སྣོང་ག་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རྗེས་འབྲེལ་གྱི་
 ཡན་ལག་ཡན་ཆད་དུ་ཐོབ་པ་ལ་དབང་བཞི་བར་མི་བཞེད་པ་ནི་སྤོགས་ཅམ་མཐོང་

བས་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་མ་རྟོགས་པའོ། །དེ་ལེགས་
བར་ངོས་མ་ཟེན་ན་རྒྱུད་ལས། བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དབང་གསུམ་པ་
དང་དཔེ་དོན་ཏུ་རྒྱུར་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བར་རྒྱུད་གཞན་ཏུ་སྐྱེས་ནས་གསལ་བར་
མ་བསྟན་པ་འདིར་གསལ་བར་གསུངས་པའི་དོན་ཁོང་ཏུ་རྒྱུད་པར་བུས་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །དེས་དོན་གྱི་དབང་བཞི་པ་དེ་ཉིད་དོན་རྗེས་དཔོན་གྱི་ཚིག་གིས་བད་སྐྱད་ནས་
གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུད་སྟོན་ཏུང་གི་དབང་བཞི་པ་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་ལོ། །འདི་ཡང་
ཕྱོགས་ཅམ་བརྗོད་པ་སྟེ་གཞན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ལ་མདོར་བསྟུས་དང་པོ་ལས། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོག་པ་དཀྱིལ་
འཁོར་གྱི། །འཁོར་ལོ་བསྐྱོམ་པ་གོམས་པར་གྱུར་པ་ནི། །སྒྲུབ་པ་འདི་གཉེན་པ་དག་
འགྲུབ་འགྱུར་གྱི། །འདོད་པའི་དངོས་སྒྲུབ་ཆེན་པོ་ག་ལ་ཞིག །ཅེས་སོགས་གྱི་
དགོངས་པ་མ་རྟོགས་པར་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་སྐྱོམ་པའི་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་
ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྐྱོམ་ཡིན་པས་འདི་གཉེན་པའི་དངོས་སྒྲུབ་ཅམ་ཞིག་གི་
རྒྱ་ཡིན་གྱི་མཚོག་གི་དངོས་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱར་མི་འགྱུར་བར་འདོད་པ་ནི། རྒྱུད་ཀྱི་ལེ་ཏུ་
སྤེལ་གོ་རིམས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་འགལ་བ་དང་། དགོས་སོགས་ཚོས་བཞིའི་
རྣམ་གཞག་དང་འགལ་བ་དང་། དབང་བདུན་གྱི་འགྲུས་སུ་འགྲུབ་ཚུལ་དང་འགལ་བ་
དང་། འཚང་རྒྱ་བའི་རྒྱར་ཚོགས་གསུམ་ག་ལ་བསྐྱབ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་
འགལ་བ་སོགས་ཉེས་པ་མཐའ་ཡས་པས་བསྐྱེད་རིམ་ངེས་པར་སྟོན་ཏུ་བསྐྱོམ་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། སྤང་གཞི་ངོས་བརྒྱུད་ནས་དེ་སྟོང་བ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་ངེ་
ཅམ་ཞིག་བསྐྱོམ་དགོས་པ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་ཚུལ་ངེ་སྟར་སྐྱོམ་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་

བ་ཞི་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་འཆད་འདོད་པས་འདིར་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྐྱོས་ལ། གཞི་
 ཡིན་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྒྱད་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞིན་མ་རྟོགས་ན་བསྐྱེད་
 རིམ་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྐྱའི་སྲགས་དོན་སེམས་བ་དང་། བདེ་སྟོང་
 སྐྱོར་བའི་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་ལུལ་སྲིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དོས་མི་ཐེན་
 བས་དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དབང་མདོར་བསྟན་དུ། རང་བཞིན་མེད་
 བའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི། །སྐྱེ་འདིག་སྐྱུ་མ་ངི་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བ་དང་། ལྷ་ཚོགས་འདི་ནི་
 རང་བཞིན་མེད། །དངོས་པོ་དངོས་མེད་མཚན་ཉིད་གཅིག། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་
 བའི་སྐྱ་ཚོགས་བ་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྲུབ་པ་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མེད་བ་དང་། རང་
 རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱིས་བའི་སྐྱ་མ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་འགག་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ཡོད་མེད་ཀྱི་
 མཐའ་དང་། ཉག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གསལ་བར་འགྲེལ་ཆེན་འི་མེད་
 འོད་ཀྱི་མདོར་བསྐྱས་ལྟ་བུ། འདིར་རྣམ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤོགས་སུ་འདྲིན་བ་
 ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་བྱ་བའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བ་ནས། ཅ་རྒྱད་ལས། བཙུན་འདས་
 ཀྱིས་གསུངས་པ། ཡོད་དང་མེད་ལས་རྣམ་པར་འདས། །གཉིས་མེད་དངོས་དང་
 དངོས་མེད་ཟད། །སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཇི་དབྱེར་མེད་པ། །རྟོ་རྟོའི་རྣམ་པར་བདེ་བ་ཆེ། །སྤ་
 རབ་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་ཉིད་འདས། །སྟོང་པའི་ཚོས་ནི་རྣམ་པར་སྤངས། །ཉག་དང་ཆད་
 ལས་རྣམ་པར་གྲོལ། །རྟོ་རྟོའི་རྣམ་འབྱོར་རིགས་མེད་པ། ། ། །ཞེས་བྲངས་པའི་བར་
 ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་གསུངས་ཞེས་བྲང་དོ། །གང་གི་སྤྱིར་དུ་ན། རྣམ་འབྱོར་བ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་མཐར་སྐྱེད་གི་སྤོགས་སུ་འདྲིན་བ་ཐམས་ཅད་
 ཉམས་པར་བྱ་བའི་སྤྲད་དུ་ལོ། །གང་ལས་ན། ཅ་བའི་རྒྱད་ལས། ཞེས་སོ། །གང་གིས་

ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་སོ། །རྗེ་ལྷ་མོ་ལ། ཡོད་མེད་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་།
 དངོས་སོ་དངོས་མེད་གྱི་མཐའ་ཟེད་པ་དང་། རྩལ་སྤྲོད་པ་གྱི་ཚོས་ཉིད་ལས་འདས་པ་
 དང་། ལྷོང་པའི་ཚོས་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་
 བའི་ཚུལ་གྱིས་གསུངས་སོ། །སྤོང་ཉིད་ཅེས་པའི་རྟེན་པ་གཉིས་ནི་མཐའ་བྲལ་དུ་
 གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་བྲུང་གཞི་བསྟན་ཏེ། བདེ་སྤོང་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །རྩ་
 རྒྱུད་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི། རོ་རྗེའི་རྣམ་འབྱོར་རིགས་མེད་པ། །ཞེས་སོགས་
 ཏེ། རིགས་མེད་པ་ནི་མཐའ་ལྷུང་གི་ཕྱོགས་སུ་ཆད་པ་མེད་པའོ། །རྟག་པ་དང་། ཞེས་
 པ་ནས་སློ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་ཞེས་པའི་བར་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་ཅན། ཞེས་
 སོགས་ཚིག་རྒྱལ་གྱིས་བྲུང་བར་གྱི་ཚོས་བསྟན་ལ། གཞོན་ལུ་མ། ཞེས་པ་ནས།
 མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བྲུང་གཞི་སྤོང་གཟུགས་དང་། ལྷན་
 ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་ཞེས་པས་བྲུང་གཞི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བསྟན་ཏེ། །བྲུང་ཚོས་སྤྲོ་
 མ་གསུམ་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། སྤྲི་མ་རྒྱལ་ལ། ལྷོང་གཟུགས་ཀྱི་བྲུང་ཚོས་བཞི་
 དང་། གཉིས་ཀའི་བྲུང་ཚོས་གཉིས་སོ། །

དང་པོ་ནི། བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤངས་ན། ཉི་མ་གཅིག་ནི་ཡོངས་སུ་
 བརྟག་ །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྷན་སློབ་དཔོན་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པས་སློབ་མ་
 ལྷོད་རུང་ལ། སོར་སྤྱད་གྱི་རྣམ་འབྱོར་བསྟན་ནས་བསྐྱོམས་པས་ཉི་མ་གཅིག་ལ་
 ལྷོང་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བས་ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་ཅན་དང་།
 ལྷོད་པ་དང་མི་སྤྱིད་པའི་རྣམ་པ་ཀུན་འཆར་བས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་དང་། མདུན་
 ཀྱི་རྣམ་མཁའ་སྤོང་པའི་ཕྱོགས་སུ་སྤྱང་བས་རྣམ་མཁའ་ལས་བྱུང་བ་དང་། གཟུགས་

སྐྱ་སོགས་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་སྤོང་གཟུགས་སྤང་བས་དབང་པོ་ཐམས་
 ཅད་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་ཀའི་ཁྱད་པར་ནི། འདོད་པའི་དོན་སྟོབས་རེ་ཙམ་མེན་པར་
 ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྤྱོད་བས་ཀུན་ནས་སམ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་འོ། །གཟུབ་སྟོན་དང་
 གཟུབ་ཤིང་རྣམས་ལ་མེ་གནས་པ་ལྟར་གཟུགས་དང་སྟོན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་
 ཚོལ་བ་བྱས་ན་ཀུན་ལ་འཇུག་ཏུ་བྱ་གནས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་
 ཉིད་ཏུ་གནས་པའོ། །དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཅིག་པ་འདི་ཉིད་འཛིག་རྟེན་
 པའི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་སྤངས་འདིའི་དཔེར་འགྲུར་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ལ་
 འཛིག་རྟེན་པ་ནི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་མ་ཐེབས་པའི་གནས་སྐབས་དང་། འཛིག་རྟེན་ལས་
 འདས་པ་ནི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་ཐེབས་པའི་གནས་སྐབས་སོ། །

དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཅིག་པ་ཞེས་པ་ནི། དངོས་པོ་རང་རང་གི་བྱ་
 བ་བྱེད་རུས་སུ་ཡོད་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པའི་དངོས་
 པོ་མེད་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་གཞི་མ་མཐུན་ཏུ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ལ་རུང་གི། འཛིག་
 རྟེན་པ་ལ་མི་རུང་བས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱའོ། །བྱམ་པ་ལྟར་ཡོད་པ་
 དང་། བམ་མཁའའི་མེ་ཉོག་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་གཉིས་འཛིག་རྟེན་པའི་ཀུན་
 རྫོབ་ཏུ་གཞི་གཉིས་སུ་འདུར་མི་རུང་སྟེ། ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་
 ལས་འདས་པ་ལ་དེ་གཉིས་གཞི་གཅིག་པ་ཉིད་ཏུ་འགྲུར་ཏེ། ཕན་ཚུན་ཚོས་མི་
 མཐུན་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། དཔེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་མས་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་སྤྱིར་
 འགོག་ལ། ཕྱི་མས་དངོས་པོ་དངོས་མེད་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འགོག་གོ། །འཛིག་རྟེན་
 པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགལ་བའི་རྒྱ་མཚན་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ནི། གང་གིས་ཞེས་སོགས་

སོ། །རྒྱ་མཚན་གང་གིས་བྱམ་པ་བཞེན་བྱ་བ་བྱེད་རུས་སུ་གང་ཡོད་པར་ཁས་
ལྷངས་པ་ན། དེ་ནི་རང་བཞེན་གྱིས་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། གང་རང་བཞེན་གྱིས་
མེད་པར་ཁས་ལྷངས་པ་ན་བྱ་བ་བྱེད་རུས་སུ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱ་བ་བྱེད་
རུས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་། རང་བཞེན་གྱིས་དངོས་པོ་མེད་པའི་རང་བཞེན་གཉིས་
གཅིག་ཏུ་འདྲར་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ལས་སོ། །

དེ་ཉིད་བཤད་བའི། བྱ་བ་བྱེད་རུས་གང་གིས་ཡོད་པའི་སེམས་སུ་འགྱུར་བ་
དེས་རང་བཞེན་གྱིས་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། རྒྱ་མཚན་རང་བཞེན་གང་གིས་
བདེན་པར་མེད་པའི་སེམས་སུ་འགྱུར་བ་དེས་བྱ་བ་བྱེད་རུས་སུ་ཡོད་པར་མི་
འགྱུར་བར་འགལ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་ངོ་། །བདེ་བ་དང་སྟོང་གཟུགས་ཡོད་མེད་
གི་མཐའ་བྲལ་བའི་རྒྱ་མཚན་འདིར་ཡང་ཞེས་སོགས་ཏེ། སྤྱིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་གི་
སྟོང་གཟུགས་སེམས་ལ་གཞོན་ཏུ་མའི་སྤྲ་པའི་སྤྲ་སྤྱིང་གཟུགས་སུ་སྤང་བ་
འདི་རང་བཞེན་གྱིས་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཏུ་མེད་དེ། རུལ་སྤྲ་རབ་ཚོགས་པར་མེད་
པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པ་ཡོད་དེ། སྟོང་གཟུགས་རུལ་སྤྲ་རབ་ཚོགས་པར་སྤང་ལ་དེ་རང་
བཞེན་གྱིས་གྲུབ་ན་གང་ཏུ་སྤང་བ་དེར་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མེ་མོང་ནང་གི་
བྱུང་བཞེན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་རང་བཞེན་གྱིས་གྲུབ་ན་བྱུང་བཞེན་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པ་
བཞེན་ནོ། །དེས་ན་བྱམ་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། ལྷན་བྱུར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྤྱིང་
འབྲེལ་མེད་ཏུ་དོགས་པར་མི་བྱའོ། །དེས་རྟེན་མཐའ་དང་ཡོད་མཐའ་སྤངས་ནས།
ཚད་མཐའ་སྤངས་པ་ནི། སྟོང་གཟུགས་སྤང་བ་འདི་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་མཁའ་
སྟོང་པ་ལ་སྟོན་མི་རུས་པར་མངོན་སུམ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤྱིང་སྤྲ་ལས་ཡོད་

མཐའ་སྤངས་པ་དེའི་སྤྱིར་ཀུན་རྫོབ་འདི་ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྣོང་པ་ཉིད་གི་
གཟུགས་ཅན་ཏེ། རོ་བོ་ཅན་དུ་གྲུབ་ལ། བྱི་མས་མེད་མཐའ་སྤངས་པ་དེའི་སྤྱིར་རང་
བཞིན་གྱིས་སྣོང་པ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་པའི་རོ་བོ་སྣ་ཚོ་གསུམ་པ་འདིར་ཤར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ལྟར་འདི་གཞེན་པའི་དཔེ་ལས་འདས་པའི་སྤྱིར། སེམས་གང་བྱ་བ་བྱེད་ཅུས་སྲུ་ཡོད་
པའི་སེམས་དེ་ལ་སེམས་རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་མ་མཆིས་པས་སེམས་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་སྣོང་གཟུགས་ཕྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། སྣོང་རྗེ་འགྲུར་མེད་གི་བདེ་བ་
གཉིས་ཉག་ཆད་གི་མཐའ་དང་བྲལ་བས་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་དཔྱོད་
བྱེད་གི་རིག་པས་དབྱེད་པའི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྣོང་པར་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ཞེས་སོ། །སྣོང་གཟུགས་དང་བདེ་བ་གཉིས་ཀའི་སེམས་དག་བྱམ་པ་ལྟར་
ཡོད་པའི་སྤྱིར་དང་། ཉམ་མཁའི་མེ་ཉོག་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཏན་མེད་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཡོད་མེད་ལས་འདས་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཟད་པ་ཞེས་
སོ། །མདོར་ན་བདེ་སྣོང་གཉིས་བྱ་བ་བྱེད་ཅུས་སྲུ་ཁས་སྤངས་པ་ན། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་སྣམ་པའི་ཉག་པའི་མཐའ་སྤང་དགག་པའི་སྤྱིར་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྣོང་པ་
བསྟན་ལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ན་ཡང་བྱ་བ་བྱེད་ཅུས་ཅམ་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པོ་སྣམ་དུ་
དོགས་པ་དགག་པའི་སྤྱིར་དུ་ཆད་པའི་མཐའ་སྣོང་བ་ཡིན་ལ། བྱ་བ་བྱེད་ཅུས་སྲུ་
ཡོད་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྣོང་པ་གཞི་གཅིག་ཏུ་འདུ་བས་དབང་མདོར་བསྟན་
དུ། དངོས་པོ་དངོས་མེད་མཚན་ཉིད་གཅིག ། ཅེས་གསུངས་སོ། །འདིར་གསུངས་
པ་ནམས་དང་། མགོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གྲགས་པས་
བཀའ་བ་དོན་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ལ། ལུགས་འདིས་བཀའ་བ་ལྟར་དངོས་པོ་བདེན་

འཛིན་ཉོན་སྐྱིད་ཏུ་བྱེད་པའི་ལུགས་མ་རྟོགས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་འགོ་དུ་ ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་
སྐྱུ་ གསུངས་པའི་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་མཐའ་ཚོད་པར་རྟོགས་མི་
བུས་ལ། དེ་མ་རྟོགས་པས་སློབ་དུ་དུས་འཁོར་པ་ཁ་ཅིག་ལ། རང་གཞན་གྱི་ལྟ་བ་
རིག་པས་རྣམ་པར་དབྱུད་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་འགོག་པ་ལ་
སློབ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་སྤང་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་སོ་སོར་བཤམ་པ་
དང་། བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ནས། སོ་སོར་སྤྱད་དང་
བསམ་གཏུན་ཡན་ལག་གིས། །ཨ་མ་རྒྱ་རྒྱུ་འཕེལ་ལས་སྤྱད་སོགས་སྤྱད་ཤེས། །སྐྱ་གཅན་
ལམ་ནས་རྒྱུད་ལྷ་མི་བྱེད་པས། །སྐྱུ་གྱིས་བྱུབ་པའི་ཐབས་མོ་རྟོག་བསྐྱེས་ཤེས། །བྱུ་
པ་ཅན་གྱིས་སློག་དང་སྤྱད་སེལ་གཉིས། །དབྱུ་མའི་ནང་དུ་ཁ་སྐྱོར་བྱེད་ཚུལ་
ཤེས། །རྗེས་དྲན་སྟོང་གསུགས་སྤྱག་རྒྱུ་ཚུ་སྐྱེས་ཀྱིས། །མི་འགྱུར་བདེ་བ་ཆེན་པོ་
འདྲན་ཚུལ་ཤེས། །དེ་སྤྱིར་ལུགས་འདི་དུས་འཁོར་ཚུལ་སྤྱད་པ། །ལུགས་གཞན་དག་
ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་སྟེ། །དེ་ལྟར་མི་ཤེས་དུས་འཁོར་ཚུལ་སྤྱད་པ། །དེ་དག་ཚུ་
ནང་ཤར་བའི་མྱ་གུགས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སྤྱིར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་རྣམས་འཕྱོར་བྲན་མེད་པའི་པ་
རྒྱུད་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཀྱི་རྟོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་མང་དུ་ཡོད་
ཡང་། གཉིས་ཀ་ནས་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི། བདེ་སྟོང་སྤྱད་ཏེ་བསྐྱོམ་པའོ། །དེའི་
སྟོང་པ་ནི་སྤར་བཤམ་པ་སྤྱད་རང་གི་རོ་བོས་བྱུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་བདེ་
བ་ནི། སོག་རྒྱ་རྒྱུ་འཕེལ་གསུགས་མེམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་སྤྱད་པའི་སྐྱུ་ཅིག་སྐྱེས་

པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་སྐྱོད་བའོ། །བདེ་བ་ཆེན་པོ་
 འདྲེན་པའི་ཐབས་རྒྱུད་དབུ་མའི་ནང་དུ་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་གྱེད་པའི་རྒྱུན་ལ།
 བད་གི་རྒྱུན་ནི་རྟོག་བརྒྱུས་དང་བུམ་པ་ཅན་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་སྐྱོད་གྱེད་པ་དང་། ཅ་དབུ་
 མའི་གནད་ཆེ་སར་ཐིག་ལེ་སོགས་ལ་དམིགས་པ་གཏད་ནས་བསྐྱོམ་པ་དུ་མ་ཡོད་
 །ཀྱང་འདིར་ནི་སྣ་མ་གཉིས་སོ། །ཕྱག་རྒྱའི་རྒྱུན་ནི་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་རིགས་བཞི་དང་།
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ལ་སོགས་པ་རྟོག་པས་བཏགས་ཏེ་བསྐྱོམས་
 པས་གསལ་སྤྱད་ཐོན་པའི་ལྟ་ལོ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ནི་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ལ་གསལ་
 སྤྱད་ལེགས་པར་ཐོན་པ་དང་། རྣམ་པར་མ་བཏགས་པའི་སྣོད་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་
 ཆེན་པོ་འོ། །

འདི་ལ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་གཞན་ལས་ལྷན་ཅིག་
 རྐྱེས་པའི་བདེ་ཆེན་འདྲེན་ལུས་ན་དེ་ཉིད་དང་སྣོད་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་གཉིས་ངོ་མོ་
 དགྲེར་མེད་དུ་སྐྱུར་ནས་བསྐྱོམ་པ་དང་རྒྱུད་སེམས་ཚམ་ལས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་ལུས་
 བསྐྱོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚོག་གི། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་རྐྱེས་པའི་བདེ་ཆེན་འདྲེན་པའི་ཐབས་
 ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་
 སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་ཆེན་འདྲེན་པའི་ཐབས་འདིར་གསུངས་པ་ལྟར་གསལ་བར་མ་
 བཤད་དོ། །དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདིར་ནི་ཐབས་སྤར་བཤད་པ་དེ་དག་མིན་ལ་
 ཕྱག་རྒྱའི་སྐོན་ས་བདེ་ཆེན་འདྲེན་ཐབས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ། རྒྱུད་གཞན་དུ་སྐྱེས་ནས་
 གསལ་བར་མ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། བཞི་བ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ལོ། །ཞེས་གསལ་བར་
 མ་བསྟན་པ་འདི་ཡིན་ལོ། །དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་སྟུང་ན། དབང་གསུམ་པ་དངོས་དབང་དུ་

བསྐྱེད་བའི་དུས་སྟེ། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་
 དེ་དབང་བྱེད་དོ། །དབང་བཞི་བ་བསྐྱེད་བའི་དུས་སྟེ་ཆེ་གིས་བདེ་སྐྱོད་པའི་ཚུལ་
 བློ། དབང་གསུམ་པའི་སྐབས་སྟེ་སྐྱོབ་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་
 ཅན་དུ་ཡིད་དོར་ཤར་བ་དང་། སེམས་བདེ་སྐྱོད་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྗེས་མ་ཐུན་
 བ་མངོན་དུ་བྱས་པ་གཉིས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་དུས་གཅིག་ཏུ་རྒྱང་དུ་རྒྱུད་
 བ་གཅིག་ཡོད་པ་དཔེ་བཞིན་དུ་དེ་ཉིད་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས། ལུས་རྣམ་པར་མ་
 བརྟགས་པའི་སྐྱོད་གཞུགས་མཐར་ཐུག་པར་གྱུར་བ་དང་། སེམས་མཚོག་ཏུ་མི་
 འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་དངོས་པོར་སྐྱེས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་མཐར་ཐུག་གི་དབང་བཞི་
 བ་ཡིན་ལ། སྐྱོབ་མ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སྟེ་དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་ནི་ལས་དུས་ཀྱི་
 དབང་བཞི་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དོ་སྐྱོད་པར་བྱེད་པས། ལས་རྒྱ་དཔེ་བྱས་ནས་མཚོན་
 པར་བྱེད་པའི་དོན་ནི། སྐྱོད་གཞུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའོ། །ལས་རྒྱ་ལས་བདེ་བ་
 བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ། སྐྱོད་གཞུགས་ལས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའོ། །

ཚུལ་དེ་རྒྱུད་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་ཡོད་ཀྱང་གསལ་བར་མི་སྟོན་ལ། དཔལ་
 དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལས་གསལ་བར་སྟོན་པར་བཞེད་དོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
 པོས་བྱངས་པའི་དགའ་བ་གསུམ་གྱི་མཐར་སྐྱེས་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་དགའ་དེ་ཉིང་དེ་
 འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་འགྱུར་མེད་ཀྱི་བདེ་བར་འཛོག་གི། །འོན་ཀྱང་འཕྱོར་ཡན་
 ལག་རྒྱལ་བ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་
 དེ་འདྲེན་པའི་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔ་བ་རྗེས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་སྐྱོད་གཞུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་
 རི་ལྟར་བྱས་པས་འགྲུབ་ཅེ་ན། དེ་ལ་ནི་སྟོན་དུ་གཞུགས་བརྟན་གྲུབ་པ་གཅིག་དང་།

སློབ་འཇུག་པ་གཅིག་དགོས་པས་ཡན་ལག་གྱི་མ་དེ་གཉིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡན་
 ལག་དང་པོ་བཞི་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་གཞུགས་སྐྱབ་པ་དགོས་པ་ནི་སློབ་མར་རྩ་
 དབུ་མའི་ལམ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡན་ལག་དང་པོ་སོ་སོར་སྤྱད་པའི་རྣམ་འབྱོར་ཉེ།
 དེ་མཚན་མོའི་རྣམ་འབྱོར་དང་ཉིན་མོའི་རྣམ་འབྱོར་གཉིས་ཀྱིས་ཡིན་ཉེ། འབྲེལ་
 ཚེན་དེ་མེད་འོད་ལས། འཁོར་ལོ་ཅན་གྱི་ཞེས་པ་གཙུག་ཏོར་གྱི་ཁྲོ་བོའི་བལྟ་བས་
 ཤེས་པ་མིག་མི་འཇུག་པར་སྤྱང་དུ་བལྟ་བས་མཚན་མར་འབྱུང་ཉེ། ཞེས་སྤྱང་དུ་
 བལྟ་བ་ཅམ་ལས་གཞན་གསལ་བར་མ་གསུངས་སོ། །སྤྱི་བའི་མིག་འབྱེད་ལས།
 གཙུག་ཏོར་དུ་བལྟ་བར་བཤད་ཀྱི་དོན་མིན་ནོ། །

རྣམ་འབྱོར་གསུམ་སྤྱིང་ལས། བྱེད་པ་ལྟ་ལ་བཅིང་བ་གཉིས། །སྤྱི་མའི་ཞལ་
 ལས་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱེད་པ་ལྟ་ནི་དབང་པོ་ལྟོ། །བཅིང་བ་
 གཉིས་ནི་དབང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་སྤོང་སྤྱད་གཉིས་ནས་འཆིང་བའོ། །དེ་
 ཡང་གང་དུ་སྐྱོམ་པའི་གནས་ལ་སོགས་པ་དོན་དུག་གིས་འཆང་ཡང་། གཙོ་བོ་ལུས་
 ཀྱི་འདུག་སྤངས་དང་། སེམས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་གསུམ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཡང་། ད་ལྟར་
 ཀྱི་སོར་སྤྱད་བསྐྱོམ་པར་འདོད་པ་པལ་ཆེར་གྱིས་སྐབས་འདིར་ལུས་ལ་གནད་དུ་
 བལྟུན་པའི་དམིགས་པ་གཏོད་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་མི་རྟོགས་པར་སྤྱང་བས་དེ་བཤད་
 པར་བྱ་སྟེ། སོར་སྤྱད་དང་བསམ་གཏན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་ཉིན་མཚན་གྱི་ཉགས་བཅུ་ནི།
 སློབ་དབུ་མར་ཞུགས་པའི་སེམས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་འདིས་སློབ་དབུ་
 མར་སྤྱད་པ་ནི་དུ་མ་ཞིག་བཤད་ཅིང་། དེ་ལ་ལུས་ཀྱི་དབུ་མའི་གནས་གཅིག་ཏུ་
 སེམས་གཏོད་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བས་དེ་ནི་སྤོང་མ་གཉིས་ཀྱི་དབུ་མ་ཐང་པོ་ན་ཨ་

མ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལེ་ཡར་སྐྱ་ཡོད་པས་དེར་གཏོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་བའི་རྒྱུད་ལས། སོ་སོར་སྐྱད་
བ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །ནམ་མཁའ་སྤོང་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །གང་ཞེས་ཁོ་ནར་ཡིད་དག་
ལྟོ། །བཀོད་པ་དེ་ཡི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱ། །མཚན་མའི་མཐར་ལྷོད་ཁ་གང་། །དེ་ལ་སྐྱ་
ཚོགས་རྒྱུད་མི་རྒྱ། །མ་ལུས་བསྐྱོམ་བར་བྱ་དེ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་ཏེ།
ནམ་མཁའ་སྤོང་བ་ལྟོ། །མིག་གཏོད་པ་དང་ཐོག་མར་སྤོང་ག་ལྷགས་འཆར་རོ། །

སྤོང་ག་ལྷགས་ལྟོ། །ག་ལྷགས་བརྒྱན་དང་སྐྱ་བརྒྱན་ལ་སོགས་པ་སྤོང་བ་ཅུང་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྤོང་ག་ལྷགས་བྲ་པ་བ་ལྟ་བུར་འཆར་ལ། དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་བ་དེའི་ཡིད་ཀྱི་
ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མར་དབང་པོ་ཀུན་གྱིས་བྱ་བ་བྱེད་ཀུས་པ་ལྟར་སྤོང་བ་དང་། ལྷིས་
དབང་པོ་ཀུན་གྱིས་བྱ་བ་བྱེད་ཀུས་པར་འཆར་གྱི། རྣལ་འབྱོར་བ་དེའི་དབང་ཤེས་
ལ་སྤོང་བ་ནི་མིན་ལོ། །མཚན་བཅུའི་མཐར་ལྷོད་ཁ་གང་པོ་མཐོང་བ་ནི། མའི་སྐྱ་ལ་ཕ་
རྒྱུ་རྒྱུ་ལེ་མཐོང་བ་དང་། དེ་ཡང་སོར་སྐྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡིད་གཏོད་པར་གསུངས་པའི་
ལྷིང་དང་། རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིད་གཏོད་པ་ཡང་དེ་ལས་གནས་གཞན་དུ་མིན་པའི་ལྷིང་རོ། །དེ་
མེད་འོད་དུ་ཡང་། དེ་ཉིད་དུ་འདི་རྒྱུད་མ་དག་དང་ལྟོ། །རོ་མ་གཅིག་ཏུ་སྤོང་བས་
མཐོང་བར་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་དེ་གཉིས་གཅིག་སྤོང་བ་ནི་ཅ་དབུ་མའོ། །དེ་
གི་ཨ་ར་ལི་ལས། མིག་བྱེད་བྱེན་དུ་ལྷོག་ནས་ནི། །སྤྲོན་མའི་དབུས་སུ་སེམས་བྱས་
ན། །ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་། བཤེན་ལྷན་གྱིས་ཀྱང་། དབུ་
མར་རེངས་པའི་སྐྱ་སྤོངས་ཉིད། །ཅེས་བཤད་པས། སོར་བསམ་གྱི་ཉིང་ལེ་འཛིན་ནི་
བསྐྱོམ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་གཏོད་པའི་གནད་ཁོང་དུ་མ་རྒྱུད་ན།
འབད་པ་འབྲས་བུ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཅ་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། དུས་ཀྱི་ཅ་ལ་

མཐོང་བར་གྱུར་གྱི་བར་དུ་ལོ། །ཞེས་པ་ཡང་དབུ་མའི་ནང་དུ་མཐོང་བའོ། །སོར་སྤྱད་
 གྱི་སྐབས་སུ་འདི་རྣམས་ལ་བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
 པ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ནི། བཤང་ལ་ང་རྒྱལ་
 འཛིག་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་ནི་རྗེས་འབྲུག་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་ལྷན་རྒྱ་ཚེན་
 བོ་ཡིན་ལ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་སྐྱབ་པའི་གཞི་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་
 བརྒྱབས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་པ་ཡང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་
 བའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འདིར་དེ་ལྟར་བཤགས་པ་ནི། དོན་དམ་པ་འོད་
 གསལ་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དེའི་རྟེན། ཚོས་ཅན་ལྷན་པར་བ་སྣའི་སྐྱེ་དེ་
 ཉིད་སྐྱབ་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ངོས་ནས་བཞག་པའོ། །

སྐབས་འདིར་ཡང་། དབུ་མའི་ནང་དུ་རྗོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐྱེ་མཐོང་གི་བར་དུ་
 སྐྱབ་པར་བྱེད་དོ། །སོར་སྤྱད་ཀྱི་སྐབས་འདིར། ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ལ་མཉམ་པར་
 བཞག་པ་ན། གཞི་ལྷན་གྱི་དབང་ཤེས་ལྷུལ་ལྷུལ་ཅན་གྱི་བྱེད་པ་སྐབས་འགར་
 མཉམ་པའི་ཚུལ་དུ་འགྱུར་ཡང་། ལྷན་ལེགས་པར་འཁྲོངས་པའི་བརྟན་པ་ཐོབ་པར་མི་
 འགྱུར་ལ། ད་ལྟའི་རྟགས་བརྩ་མི་བརྟན་ཡང་ ད་གཟོད་ཀྱི་གཟུགས་དེ་མི་བརྟན་པས།
 དེ་བརྟན་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་དགོས་ཏེ། དེ་ལྷན་གྱི་འདུག་
 ལྟངས་དང་། མིག་གི་ལྟ་སྟངས་དང་། དམིགས་པའི་གཉོད་ས་སོགས་སོར་སྤྱད་དང་
 མཐུན་པར་བྱས་པས་ཚོག་གི། །དེ་ལས་སྟོགས་ཚོག་གཞན་མི་དགོས་ཏེ། བསམ་
 གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལྷན་གྱི་ཡང་སོར་སྤྱད་གོམས་པའི་སྟོང་བ་བསྐྱེད་རིམ་དུ་སྤང་བའི་
 ལྱིར་དོ། །སོར་སྤྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལྷན་པ་ལིན་ཏུ་གནག་པ་དང་། ལྷན་ལྷན་སྤྱངས་

གྲེག་དུ་སློབ་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྲུལ་བ་དང་། སེམས་སློན་མཚམས་སུ་གཏོད་
 བ་གསུམ་དངོས་གཞི་ཡིན་ལ་དེ་སྐྱོད་བ་ལ་བྱིང་ཚོད་གཅོད་ཚུལ་ལ་མཁས་པ་
 གཅིག་དགོས་ཏེ། བ་རོལ་དུ་སློན་པའི་ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་བ་ནས་འབྱུང་བ་དང་
 འབྲེག་སྐྱེད་ལོ། །སོར་སྐྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟགས་རྫོགས་བ་རྣམས་ཁྲིགས་ཆགས་སུ་
 དེས་བར་འཆར་བ་དང་། དབང་ཤེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཟུང་འཛིན་གྱི་འབྲེལ་བ་
 ལྟོག་པ་ལྷན་ཅུང་ཟད་དེ་མ་ཡིན་པར་ལེགས་པར་འཕྲོངས་ཤིང་། བརྟན་བ་ལེགས་
 བོར་ཐོབ་བ་ན་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་རྫོགས་བ་ཡིན་པས། དེ་ནས་སློབ་ཚོལ་
 ལྟོམ་རན་པའི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སློབ་ཚོལ་བསྐྱོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་
 གྱི། ཚེ་རིལ་བོ་སོར་བསམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་དེ་ཉིད་ལ་ཞེན་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཐོབ་
 བའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད་བ་ན། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱར་བ་
 འདེབས་བ་མིན་ན། དེ་ནས་གསུངས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ལམ་གྱི་
 རིམ་བ་ལ་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཆགས་པར་ཐག་ཚོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེས་ན་གཟུགས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོར་སྐྱེད་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གཉིས་
 གསུངས་སོ། །སློབ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཡན་ལག་བར་བ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་
 ལྟར་ནས་སློབ་ཚོལ་ལ་རྩི་རྩེའི་བཟུང་བ་དང་བྱམ་བ་ཅན་གཉིས་གསུངས་ལ། དེ་
 གཉིས་ཀྱི་སྐར་སོར་བསམ་གྱིས་དབྱ་མའི་ལམ་ལེགས་པར་སྐྱེད་པ་རྒྱུད་དེ་ཉིད་
 སེམས་ཀྱི་རྩེས་སུ་བྱེད་པར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། འཛིན་བས་ནི་སེམས་རྩེས་སུ་བྱེད་པ་
 དེ་བརྟན་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །དེའི་ཚད་ནི་མ་བརྟགས་པའི་སྐྱོད་གཟུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
 ཚེན་མོ་འཕེན་བ་བཏང་བ་ཅམ་གྱི་རྩེས་སུ་བྱེད་མི་བྱེད་ལ་བལྟས་པའོ། །དེས་ན་སློབ་

བསྐྱབ་པ་ལ་སློབ་ཚོལ་དང་། འཛིན་པ་གཉིས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་སློབ་རྗེས་བཞུགས་པའི་སློབ་དབྱ་མའི་ནང་དུ་ཞུགས་བཞིན་པའི་དུས་ཀྱི་རྒྱུད་དེ་དང་ངོ་མོ་གཅིག་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་ཉིད་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་དུ་ཤར་བ་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་ནས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་སྟོན་པ་དང་ཞུགས་པའི་སྟོན་པ་ཀྱིས་བྱངས་པའི་དགའ་བ་བཞི་པ་མཚོག་དུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཞི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། སློབ་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགའ་བཞིའི་རྟོགས་པ་དུ་མ་སྐྱེད་ཀྱངས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་དུ་མི་བཟུང་ངོ། །མི་འགྱུར་བ་ནི། བདེ་བའི་རྟོག་ཀྱང་ད་ལྟ་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཁྲད་པར་བ་ལ་གོ་དགོས་ཀྱི། སྐྱེ་འགག་མི་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་འདོད་བ་ནི། ལུག་མཐའ་ལ་སློབ་པ་སློབ་པའི་ལུན་སྐྱུལ་ལོ། །

སྟོང་ག་ཞུགས་ཀྱི་ལྷན་ཆེན་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ལྷན་ཀྱང་། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་མི་ལུས་པ་གཅིག་བཤད་པས། དེའི་ཆེ་ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པར་བྱས་ནས་རིམ་གྱིས་ག་ཞུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་དགའ་བ་ལྷན་པ་དང་གསུངས་སོ། །དེ་སྐྱེབ་ཐབས་ལེ་ལུའི་འགྲེལ་བར། ད་ནི་བཅའ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་གསུངས་ཉེ། འདིར་གང་གི་ཆེ་སོ་སོར་སྤྱད་པ་ལ་སོགས་པས་ག་ཞུགས་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ལ་སློབ་པ་བཅིངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་མ་སྐྱེས་ན། དེའི་ཆེ་བ་དུ་གོ་མས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་བཅའ་ཐབས་སུ་དབྱ་མར་འབབ་པར་བྱས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚུ་སྐྱེས་སུ་གནས་པའི་རྗེ་རྗེས་ལྷན་ལྷན་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་བཀག་ནས་མི་གཡོ་བས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནི་བཅའ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་རྟོག་པ་གསུངས་ལ། སྟོན་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་

མཚན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གསལ་བའི་དོན་ཏུ་
བཅའ་ཐབས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ཡང་ཐབས་སོ། །བཅའ་ཐབས་སྐྱོར་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། གང་གི་
ཚེ་སོ་སོར་སྤྱད་པ་ལ་སོགས་པས་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་ནས་རྒྱུང་མ་བསྐྱེས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་མི་འབྱུང་བའི་སྐྱད་ཅིག་སྐྱེ་བར་མི་འབྱུང་ཏེ། དེའི་ཚེ་རྣམ་པོ་མས་བར་
བྱས་པས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་སྐྱོམ་པའི་བཅའ་ཐབས་ཀྱིས་རྩྭ་གིས་རྣམ་
པའི་སྐྱ་ཡིས་སོག་དབུ་མར་གཞུག་པར་བྱའོ། །

འདི་ལྟར་ལེགས་བར་བསྐྱབ་པའི་མཚོག་གི་འདོད་པ་སོ། །རྒྱད་ལས་གསུངས་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་མའི་ཀའོ་ལར་པོ་ལར་ཚོ་ག་བཞིན་
ཏུ་བརྟུག་ལ། མི་འདར་བ་ཉིད་ཀྱིས་ངལ་བསོ་སྟེ། དེའི་འབྱུང་ཁར་དོ་རྗེ་ལོར་བུ་
བཅོར་ནས་ཤིན་ཏུ་དགའ་བའི་རོས་སྐྱད་ཅིག་ཅམ་མི་བསྐྱེས་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་དེ་
འབྱུང་བའི་གནས་སྐབས་འབྱུང་བ་ན་རྩྭ་གི་རྣམ་པ་བརྗོད་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་སྐྱ་མ་
དམ་པའི་བྲིན་གྱིས་ཐོབ་པ་སྟོན་ཏུ་བྱ་ཞིང་། བཞི་བ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་
ཉམས་སུ་སྐྱོང་བ་ཡིས་བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་འགོག་བའོ། །དེ་ནས་མི་
འབྱུང་བའི་སྐྱད་ཅིག་ཐོབ་པོ། །འདི་ལྟར་ཡང་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གསལ་བར་
འབྱུང་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི་གཞན་ཏུ་བཤད་
པར་བྱའོ། །རྒྱད་འདིར་ལས་རྒྱས་འཛིག་པའི་བདེ་བ་དང་། ཡེ་རྒྱས་གཡོ་བའི་བདེ་
བ་དང་། རྒྱག་ཆེན་གྱིས་མི་གཡོ་བའི་བདེ་བ་སྦྱིན་པར་བཤད་པའི་འཛིག་པ་སོགས་
ཅི། ལུས་ཀྱི་ནང་ནས་འཛིག་པ་སོགས་ལ་བྱས་ན་ཞུ་བདེ་མི་འོང་བས་མི་འཐད་ལ།
དོ་རྗེའི་སྐྱོམ་སྐྱེ་རོལ་ཏུ་འཛིག་པ་སོགས་ལ་བྱེད་ན། རྒྱག་རྒྱ་གཞན་གཉིས་ཀྱང་མི་

འགྲུང་བའི་བདེ་བ་འཕེལ་བའི་དོན་ཏུ་བསྟེན་བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བས་དོན་
 དེ་གང་ཡིན་སྟུང་ན། འཇག་པ་སོགས་ནི་ནང་གི་མི་འཇག་པའི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བའི་
 ཕྱག་རྒྱའི་ངོས་ཉིད་ནས་བཅིངོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ལས་རྒྱས་ནི་སྤྱི་རྒྱུ་འཇག་པར་
 འགྲུང་ལ། ཡེ་རྒྱས་ནི་སྤྱི་རྒྱུ་འཇག་པར་ཡིན་ཡང་། ཁམས་རྗོ་རྗེར་འབབ་པ་གནས་
 གཞན་ཏུ་འགྲོ་བས་གཡོ་བར་འགྲུང་རོ། །ཕྱག་ཆེན་གྱིས་ནི་ཁུ་བ་དོ་རྗེའི་ནང་ཏུ་
 བབས་པ་གནས་གཞན་ཏུ་མི་འགྲོ་བར་སྡོད་པར་འགྲུང་བས་ཅེག་སྐབ་པ་ཡིན་
 བོ། །ཕྱག་རྒྱ་དེའི་རང་ངོས་ནས་ཡུང་བྱང་སེམས་ལྷོ་བ་སྤྱིར་འཕོ་མི་སྲིད་ལ། བདེ་
 བའི་རྟེན་ནི་མི་ཡལ་བར་སྡོད་པར་ཡང་འགྲུང་རོ། །

སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་དང་། ལྷ་ལུས་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤམ་ཏུ་མི་རུང་
 བ་ནི། འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱུན་ད་ལྟ་ལུས་བཀའ་ནས། བཅ་བའི་སྤང་ཁམས་
 སོགས་ཟད་པར་བྱེད་པ་ལས་ཤེས་ལུས་སོ། །འདུས་པ་ནས་སྡོན་ཏུ་སྟོག་བསྐྱབས་
 བས། དེའི་འོག་ཏུ་ལྷ་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་ལུས་དང་བཅས་
 བར་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་དང་སྟོམས་པར་ལུགས་པ་ལས་ལྷན་སྐྱེས་བསྐྱེད་པར་ལུས་བས།
 ཏུས་འཁོར་བཞིན་ཏུ་གཟུགས་བསྐྱབ་པ་མི་བཤམ་པ་ཡིན་མོ། །སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་
 ཏུས་འཁོར་ནས་སྤར་ལྟར་བཤམ་པ་ནི། ལྷ་སྟོགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའོ། །དེའི་
 ལུ་ཞབས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟོམས་པས་ཞོར་བུ་འགོངས་པའི་རིམ་པ་གསུངས་པ་
 བོ། །སྟོང་སྟོགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའོ། །དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་བདེ་ཆེན་གྱིས་བསྟོམས་པས་
 བྱང་སེམས་ལྷོ་ནས་ཞོར་བུ་བཀའ་བ་ལས་ལྷན་སྐྱེས་བསྐྱེད་པའོ། །འདི་མན་སྟེ་ནས་
 ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཏུམ་མོར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་སྟོགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་དམིགས་

ནས་ལོར་བྱ་འགོངས་པ་འདི་དུས་འཁོར་གྱི་སྐོར་ན་གསལ་བར་མི་སྤང་བས་གཉིས་ཀ་
མཁས་པར་བྱའོ། །རྗེས་བཞུགས་སྐོམ་པའི་དུས་སུ་སྲོག་ལ་མ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་གྲུག་གོ། །དེ་ནས་
དབྱ་མར་ཞུགས་བཞིན་པའི་དུས་ཀྱི་རྒྱུར་དང་རོ་ལོ་གཅིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་
ལྷག་རྒྱ་མོར་ཤར་བ་དེ་དང་སྐོམ་ས་པར་ཞུགས་པས་དགའ་བཞི་བསྐྱེད་པར་
བྱའོ། །འདི་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་ནི་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྐོར་བ་ཡན་ལག་རྒྱལ་གྱི་འཁྲིད་པ་ལ་ཐོག་མར་དགེ་བ་སྐྱེད་ཅེ་
བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང་། བར་དུ་དགེ་བ་གསུང་དོ་རྗེ་ཉེར་སྐྱབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་།
ཐ་མར་དགེ་བ་སྐྱགས་དང་ཡེ་ཤེས་རྗེ་རྗེ་སྐྱབ་པ་དང་སྐྱབ་ཆེན་གྱི་ཡན་ལག་གོ། །
དང་ལོ་ལ་གཉིས། གསུགས་སྐྱབ་བྱེད་སོར་སྐྱད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། དེ་བཞུན་པར་
བྱེད་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གོ། །དང་ལོ་ནི། དུས་ཞབས་སྤྲོད་རྒྱུ་ལས། ལྷན་
ལ་རྒྱལ་རྒྱལ་ཤེས་བྱ་སྟེ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར། སོར་སྐྱད་ཀྱི་མཚན་དོན་དང་། སྐོམ་
པའི་དུས་མཚམས་དང་། ཡན་ལག་གི་སྐོམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཚད་མ་གང་ཡིན་
པ་དང་། སྐྱད་གཞི་གང་དག་ཚུལ་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པ་དང་། གནས་སྐབས་དང་
མཐར་སྐྱལ་གྱི་འབྲས་བུའོ། །

གསུམ་པ་ལ་ལ། སོར་སྐྱད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། རྣལ་འབྲོར་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་
དང་། རྗེ་བ་སོ་སོའི་དོན་སྐོམ་ཚུལ་དང་། སྲོགས་ཚོགས་དང་། སྐོམ་འབྲོལ་ཤི་ཡང་
རྣལ་འབྲོར་གོམས་སྟོབས་ལས་འབྲུག་པར་བསྐྱེད་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས།
མཚན་མའི་རྣལ་འབྲོར་སྐོམ་ཚུལ་དང་། ཉིན་མའི་རྣལ་འབྲོར་སྐོམ་ཚུལ་ལོ། །དང་ལོ་
ལ་རྒྱལ། །གང་དུ་སྐོམ་པའི་གནས་དང་། ལུས་ཀྱི་འབྲུག་སྤངས་དང་། མིག་གི་བསྐྱེད་

སྣངས་དང་། དབང་པོའི་བྱེད་བཅེངས་དང་། སེམས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་དང་། ཉམས་
ཉོགས་སྐྱེད་ཚུལ་ལོ། །འདི་དག་གི་དོན་སོ་སོར་བསྟན་བ་དང་། སྟོགས་ཚོགས་གི་
མཐའ་དབྱེད་པ་སོགས་ནི་གཞན་ཏུ་འཆད་པར་འདོད་པས་འདིར་མ་སྟོས་སོ། །སྡེ་
སྟོད་འཛིན་པ་ཏུ་མས་བསྐྱེད་ནས། ཏུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་
བོར་གྱུར་པ། རྗེ་དེན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོེ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་
པོའི་ཞལ་སྟེན་གྱི་གསུང་གི་ཆ་ལས། དར་མ་དེན་ཆེན་གྱིས་བརྗོད་བྱེད་ཏུ་བཀོད་
པའོ། །འདིས་ཀྱང་མདོ་སྟགས་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་བྱུང་བའི་བསྟན་བ་དེན་པོ་ཆེ་སྟོེ་
ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་ཏུ་གནས་པར་
གྱུར་ཅིག །སུ་མ་མཛུ་ལོ།

༡༡། རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཙ་ལྷུང་གི་རྣམ་བཤད་བཞུགས་སོ། །

རྣམ་དམ་བ་རྣམས་ལ་ཐུག་འཚལ་ལོ། །གང་ཕྱིར་རྗེ་རྗེ་འཛིན་བ་ཡི། །དངོས་
བྱུང་སློབ་དཔོན་རྗེས་འབྲང་གསུངས། །དེ་བས་དེ་ལ་བརྟམ་བ་ནི། །ཙ་ལའི་ལྷུང་བ་
དང་པོར་བཤད། །སློབ་དཔོན་གང་གིས་དབང་བསྐྱུར་བ་དང་། ལས་ཀྱི་མན་དག་
མཚོས་བ་དང་། རྒྱུད་བརྟན་བ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་བརྟམ་བ་དང་སྐྱད་བ་བྱས་
ནས། །ཀུན་དགེས་ཚང་ན་ཙ་ལྷུང་རོ། །ཀུན་དགེས་ནི། རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་བཀའ་རིན་
མཚོས་པའི་སློབ་དཔོན་ལ། ཡོན་ཏན་ཆེ་ཆུང་གང་ཡིན་ཡང་སྤྲིའི། ཐུགས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྐོ་གསུམ་གྱི་གྲུས་བས། བསྟེན་བཀའ་བའི་ཞིང་
གོང་མར་འཛིན་པའི་ཁྱར་བོར་ཉ། ད་ནི་འདིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟམ་དུ་བོར་བ་ནི། བརྟམ་
བ་དང་སྐྱད་བས་ཙ་ལྷུང་དུ་འགྲོ་བའི་ཚད་དོ། །ཀུན་དགེས་ནི་བྱ་བ་དེ་ལ་ཞུགས་པའི་
རྐྱེད་ཅིག་མ་གཉིས་བ་ནས་དངོས་གཞི་རྗེ་གས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཡན་ཆད་དུ་ཕྱིས་སློབ་
འདོད་དང་། བྱ་བ་དེས་དགའ་ཞིང་མགྲུ་བ་གཉིས་དགོས་ལ། དེ་གཉིས་གང་རུང་
གཅིག་མེད་ན་ཙ་ལྷུང་དུ་མི་འགྲོ། དེ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་དང་། རོ་ཚ་ཞེལ་ཡོད་
མེད་བ་དགོས་ལ། གང་རུང་གཅིག་སྐྱ་ན་མི་འགྲུང་རོ། །

བདེ་གཤེགས་བཀའ་ལས་འདས་བ་ནི། །ལྷུང་བ་གཉིས་བ་ཡིན་པར་
བཤད། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་སློབ་བ་གསུམ་གང་གི་བཅས་བ་ཡིན་པ།
དེ་ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་འགལ་བར་བྱེད་པ། རྒྱུད་དུ་གསོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཡོད་བ་
སྟེ། ཚོས་གསུམ་དང་ཀུན་དགེས་ཚང་ན་ཙ་ལྷུང་རོ། །རྗེ་རྗེ་སྟོན་ལ་ཞུས་བ་ནི། །ཉེས་
བ་བརྗོད་བ་གསུམ་བ་ཡིན། །རྣམ་གཅིག་ལ་དབང་བསྐྱུར་ཐོབ་པའི་རྗེ་རྗེ་སྟོན་ཡིན་

པ། ལྷགས་གྱི་སློམ་པ་དང་ལྷན་པ། དེར་འདུ་ཤེས་པ་ལ་ཞེ་སྤང་གིས་ཀུན་ནས་སྤང་
ནས། དེའི་སློན་བརྗོད་པ། དེས་ཐོས་ནས་དེའི་དོན་གོ་བ་སྟེ། ཚོས་ལྷ་ཚང་ནས་ཀུན་
དགྱིས་ཚང་ན་ཅ་ལྟུང་ངོ་། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱམས་པ་སློང་། །བཞི་བ་ཡིན་པར་
རྒྱལ་བས་གསུངས། །སེམས་ཅན་གང་རུང་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འདི་བདེ་བ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ན། ལྷན་པའི་བྱམས་པ་བཏང་ནས། ཀུན་དགྱིས་ཚང་ན་ཅ་ལྟུང་
ངོ་། །ཚོས་གྱི་ཅ་བ་བྱང་ཚུབ་སེམས། །དེ་སློང་བ་ནི་ལྷ་པ་ཡིན་། །བདག་གིས་
སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པའི་དོན་དུ་བྱང་ཚུབ་སྐྱབ་པར་མི་རུས་སྣམ་ནས་སློན་
སེམས་སློང་བ་ནི་ལྷ་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ཀུན་དགྱིས་ཅི་རྒྱ་མེད་དོ། །

རང་རམ་གཞན་གྱི་བྱབ་པའི་མཐའ། ཚོས་ལ་སྤང་བ་བྱག་པ་ཡིན། །རང་གི་
བྱབ་པའི་མཐའ་གསང་སྤགས་དང་། གཞན་གྱི་བྱབ་པའི་མཐའ་བ་རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པའི་
ཐེག་པ་སྟེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་བཀའ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་འདི་སངས་
རྒྱས་གྱིས་གསུངས་པ་མིན་ཞོ་ཞེས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བཀའ་བ་འདེབས་པ་ན་
ཀུན་དགྱིས་ཚང་ན་ཅ་ལྟུང་ངོ་། །ཡོངས་སུ་མ་སློན་སེམས་ཅན་ལ། །གསང་བ་སློག་
པ་བདུན་པ་ཡིན། །དབང་བསྐྱར་ནས་སློན་པར་མ་བྱས་པ། །གསང་བ་བསྐྱགས་པ་ལ་
མ་དད་པ་སྟེ། བ། དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པ། ལུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསང་བ་བསྐྱགས་
པ། དེ་གོ་བ། གཞན་འདུལ་བའི་དགོས་པ་ཆེན་པོ་མེད་པ་སྟེ། ཚོས་བྱག་དང་ཀུན་
དགྱིས་ཚང་ན་ཅ་ལྟུང་ངོ་། །ལྷང་པོ་སངས་རྒྱས་མངའ་བདག་ཉིད། །དེ་ལ་བརྟམས་བྱེད་
བརྒྱད་པ་ཡིན། །མདོར་ན་རང་གི་ལྷང་པོ་ལ་རྒྱད་པར་བྱ་བའི་བསམ་པས་གདུང་

༡ །མ་ཕྱི་ཞོལ་པོད་ང་པ། ༡ན་༡ན། ཡིས་ *ཡིན།

བའི་ཐབས་གང་ཡང་རྒྱུ་བའི་སྐོར་སྐོར་གསུང་བར་བྱས་པས་སྐྱུག་བསྐྱུག་བར་གྱུར་
ནས་ཀྱུན་དགོས་ཚད་ན་ཅ་ལྟར་དོ། །ཕྱང་པོ་གསུང་བའི་སྐབས་འདིར་མངོན་པར་
གཙང་མི་གཙང་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཕྱང་པོ་ལྟ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ལྟར་སྐོམ་དུ་མི་རྒྱུ་དོ་ཞེས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་འབྲེད་པའི་བརྟམས་པ་བྱས་ན་ཅ་ལྟར་
དུ་འགྲོ་བའི་སྐོར་གཅིག་དང་། ལྟ་མ་གཉིས་སོ། །རང་གཞིན་དག་པའི་ཚོས་རྣམས་
ལ། །སོམ་ཉི་ཟ་བ་དགུ་པ་ཡིན། །སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་ནས་སྟོང་བའི་ཅ་
ལྟར་དགུ་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུག་ལ་རྟག་ཏུ་བྱམས་ལྡན་ལ། །བྲེད་པ་དེ་ནི་བརྟམས་འདོད། །དཀོན་མཆོག་
གསུམ་དང་སྐྱ་མ་ལ་སྟོན་པ་དང་། །བསྟན་པ་འདིག་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་
མངོན་སྟོན་བྱ་བའི་ལྷལ་དུ་གྱུར་པ་གསུག་པ་ཅན་རྣམས་ཉེ། །དེ་ལ་འཇུག་པོར་བྱས་
ནས་ལྷལ་དག་གི་བྱམས་པ་བྱས་ན་མ། །མིང་སོགས་བྲལ་བའི་ཚོས་རྣམས་ལ། །དེར་
རྟོག་པ་ནི་བརྟམས་གཅིག་ལ། །ཚོས་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བུ་ཡོད་བཞིན་མ་བསྐྱུངས་པར་
ཞལ་གཅིག་འདས་ན་མ། །སེམས་ཅན་དད་དང་ལྡན་པ་ལ། །སེམས་སྲུན་འབྲེན་པ་
བརྟམས་གཉིས་ལ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོན་རྒྱུ་གི་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་། །ཐེག་མཆོག་གི་
གདམས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་དད་པ་ལ་དེའི་འདུན་པ་བསྐྱོག་འདོད་གྱིས་སེམས་སྲུན་
འབྲེན་པའི་ཐབས་འགའ་ཞིག་བྱས་ནས་ལོག་ན་མ། །དམ་ཚིག་ལ་ནི་དེ་བཞིན་
ཉེད། །མི་བརྟེན་པ་དེ་བརྟམས་ལྟར་ལ། །འདི་ལ་གཉིས། །སྐྱ་མེད་ཀྱི་ཅ་ལྟར་དུ་འགྲོ་བ་
ནི། །ཚོགས་འཁོར་རམ། །དཔའ་བའི་སྟོན་མོའམ། །དཔའ་བའི་ཚོ་གཙུག་བཞིན་དུ་
བྲེད་པའི་དུས་སྟེ། །དམ་རྣམས་བཟའ་བརྒྱུང་གལ་སོགས་པ་བཏུབ་པའི་ཚེ། །མི་གཙང་

བའམ་ཐེ་ཚོམ་ཚོས་ནས་དང་དུ་མི་ལེན་ན་ཅ་ལྟུང་ངོ་། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཅ་ལྟུང་ལ་དོ་རྗེ་
 ལ་སོགས་པ་འདིས་ཅི་ཞིག་བྱ་བ་སྐྱོམ་པ་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། ལག་པ་
 རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ཞི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་གནས་
 བས། སློན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དམ་ཚིག་ལས་འདས་པ་སྟེ་ཅ་ལྟུང་ངོ་། །ཤེས་རབ་
 རང་བཞིན་བྱུང་མེད་ལ། སློན་པར་བྱེད་པ་བཅུ་བཞི་ལ། །འདི་ལ་གཉིས་ལས། བྱང་
 མེད་གྱི་ཚུལ་འཛིན་པའི་དོ་རྗེ་ལག་མོ་ལ་སོགས་འདིག་ཉེན་ལས་འདས་པ་རྣམས་ལ།
 སྐྱོན་གདགས་འདོད་ཀྱིས་སྐྱོན་གང་ཡང་རུང་བ་བཟོད་པ་ན་ཅ་ལྟུང་ངོ་། །གཉིས་པ་
 བེ། བྱང་མེད་མཚན་ཉིད་པ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་སྐྱོན་གདགས་འདོད་ཀྱི་ཀུན་
 སློང་གིས་བྱང་མེད་གྱི་ཉེན་སྲི་ལ་སློན་ཚིག་ཏུ་འགྲོ་བའི་སྐྱོན་བཟོད་བྱས་པ་སྟེ། དེ་
 ཡང་བྱང་མེད་ཀྱིས་གོ་ན་ཅ་ལྟུང་བཅུ་བཞི་པའོ། །

༥ སྐྱོམ་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་ཤེས་རབ་ནི་བྱང་མེད་དོ། །ལེན་པ་ནི་རིག་མར་
 བསྟེན་པའོ། །དེ་ཡང་སྟོབས་ཀྱིས་ཉེ་རིག་མ་ཡོངས་སུ་མ་སྦྱངས་པར་རང་གི་མ་སྦྱ་
 ཚམ་གྱིས་རིག་མར་བསྟེན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷའི་ང་རྒྱལ་མེད་པ་དང་། འིན་གྱིས་
 མ་བརྒྱབས་པ་དང་། མ་དང་པའི་མདུན་དང་། ལྷ་དཔར་གྱི་དུས་མ་ཡིན་པར་ལོངས་
 སྦྱང་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། དབང་མ་ཐོབ་པ་སྟེ། ཐོབ་ཀྱང་མི་དད་པ་ལ་བྲིས་སྦྱང་དང་།
 རྟེན་གསུམ་བམ་དང་། རྒྱན་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་གསང་བའི་རྣམ་རྣམས་མི་གསང་བ་སྟེ།
 མི་སྟོན་པར་སྟོན་པ་དང་། ལུག་རྒྱ་འཛིང་བ་སྟོན་པའོ། །བཞི་པ་ནི། ཚོགས་འཁོར་
 རམ་དཔའ་བོ་དང་དཔའ་མོའི་སྟོན་མོའི་དུས་སུ། དེར་ཞུགས་པ་ན་ལྷའི་ང་རྒྱལ་དང་།
 མེས་མ་ཅན་ལ་སྟོང་བཅེ་བ་དང་། ཡོན་བདག་གི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གནས་ཚོགས་བསག་

སའི་ཞིང་དགོས་པ་ལ། བཞུགས་ཚུན་པ་དང་། བཞུགས་ཀྱིས་ཐལ་མོ་བདེ་བ་པ་ཙམ་
བྱེད་ནའོ། །ལྷ་པ་ནི། དད་ལྡན་སྣོད་རྒྱུད་གི་གང་ཟག་གིས་ཚོས་ལ་འི་བ་ན་ཚོས་
གཞན་སྣོན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། དོན་དམ་བདེན་སའི་མཚན་ཉིད་འི་བ་ན། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་སའི་མཚན་ཉིད་སྣོན་པ་ལ་འགྲེལ་པས་འཆད་དོ། །རྟུག་པ་ནི། གསང་སྟགས་
ལ་སྟུན་འབྲིན་བྱེད་སའི་ཉན་ཐོས་ཐེག་སའི་ནང་དུ་ཞལ་རྟུག་གཞན་པ་ལ། ཞལ་བདུན་
གནས་པ་ན་སློམ་པོ་སྟེ། དེ་ཡང་སློབ་ལ་སོགས་སའི་བར་ཆད་དང་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་
སློང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

བདུན་པ་ནི། ལྷའི་སྐྱབ་ཐབས་ཙམ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ཤེས་པར་ང་
རྒྱལ་གྱིས་གནས་ཤིང་སྣོན་ནའོ། །བརྒྱད་པ་ནི། དབང་གིས་མ་སློན་སའི་སྟགས་ལ་
མི་དད་པ་ལ་དབང་བསྐྱར་བའམ། སློན་ཡང་སྟགས་ལ་མི་དད་པར་ཕྱིའི་ཚོས་ལ་
མོས་པ་ལ། སྟགས་ཀྱི་གསང་བ་བསྟན་སའོ། །སློང་བ་ལེགས་པར་མ་བྱས་པར་ནི།
དམ་ཚིག་སྲུང་ཐོབ་ཀྱང་ཉམས་ནས། དེ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་དབང་དང་འབྲེལ་བ་
གསུམ་དགོས་པ་བྱེད་པར་ཅན་མེད་པར་བསྟན་ནས་གོ་བ་ན་སློམ་པོའོ། །བསྟེན་
སོགས་དག་པར་མ་བྱས་པར། །དཀྱིལ་འཁོར་ལས་ལ་འཇུག་པ་དང་། །ནི། བྱངས་
དང་། དུས་དང་། ཚད་དང་། མཚན་མ་གང་རྒྱུད་གིས་བསྟེན་པ་དང་། སྤྱིན་སྟེག་དང་།
ལྷའི་རྣམ་འབྱོར་སོགས་དག་པར་མ་བྱས་པར་གཞན་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་སོགས་ལ་
འཇུག་སའོ། །སྣོན་པ་གཉིས་ཀྱི་བཅས་པ་ལ། །དགོས་པ་མེད་པར་འདུལ་བ་དང་། །ནི།
དཔེར་ན་དགོས་ཚུང་རྩོམ་པས་སྤྱིན་སྟེག་བྱེད་པ་ན་མི་རེག་གི་དུས་བྲན་དང་།
འབྲས་བུ་ལ་རྒྱུད་བ་མི་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་འདྲ་དེ་ལ་སྟགས་ཀྱི་སློམ་པོ་བརྒྱད་དང་།

བཅུ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

༼ དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་སྤྱད་བཞི། ༼ རྗེ་རྗེའི་རིགས་ལ། རྗེ་རྗེའི་ལ་
བྲ། ལུག་རྒྱ། རྒྱ་མ་གཟུང་བ་དང་བཞི། ༼ རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ལ། རིན་པོ་ཆེ། ལྷགས།
བངས། བ་ལང། ལྷག། རྒྱང་ཆེན། ལུ་ལོ། རོར་འཛིན་དང། འདོད་པའི་ལྷུང་མ་རང་
གི་ཤ། ལྷིན་པ་རྣམ་པ་བཅུ་དུ་འདོད། ༼ ཅེས་པ་ལྷུང་ལྷིན་པ་རྣམ་པ་བཅུ་ལྷིན་པ་དང།
༼ འཁོར་ལོའི་རིགས་ལ། བདུད་ཅི་ལྷ་དང། ཤ་ལྷ་དང། ལྷུང་པོ་དབང་པོའི་ཚོགས་
སྤྱད་བ་དང། ༼ བརྒྱའི་རིགས་ལ། འཛག་པ་མེད་པའི་ཚངས་སྟོན་གྱིས་སྒྲིམ་པ་སྟོན་
བ་དང། ༼ རལ་གྱིའི་རིགས་ལ། དཀོན་མཚོག་མཚོད་པ་དང། ༼ རྒྱལ་བ་བསྐྱེད་
མཛད་རྗེ་རྗེ་ཅེ་གཅིག་པའི་རིགས་ལ། རྒྱོང་པ་དང་སྤྱིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་གྱིས་ལུག་
ཆེན་གྱི་དངོས་ལུབ་བསྐྱེད་པར་བཞི་ཞེས་པའོ། །

ཅ་ལྷུང་དང་པོ་ནི། རྒྱ་རི་ཀ་པས། རྒྱ་མ་དམ་པར་ཤེས་པ་དང། རོན་མོངས་པས་
བསྐྱེད་པའི་ལུས་དག་གི་ལས་དང། གཞན་གྱི་དོན་མིན་པ་དང། རང་དོན་ལྷུང་ལྷུང་
བའི་བསམ་པ་དང། རྒྱང་སྤྱང་བསམ་མེད་པ་དུག་ཚང་ན་ཅ་ལྷུང་དུ་འཆད་
དོ། ༼ གཉེས་པ་ནི། རྒྱ་རི་ཀ་པས། རྒྱ་མ་དམ་པར་ཤེས་པ་དང། དེས་རང་ལ་ཆེད་དུ་
གཏད་པའི་ཚོས་གྱི་བགོ་བ་བཅག་ནས་ཉེས་སྟོན་ལ་འཇུག་པ། རོན་མོངས་པས་
བསྐྱེད་པའི་ལུས་དག་གི་ལས་དང། གཞན་གྱི་དོན་མིན་པ་དང། རང་གི་དོན་ལྷུང་
ལྷུང་བའི་བསམ་པ་དང། རྒྱང་སྤྱང་བསམ་མེད་པ་དུག་ཚང་ན་ཅ་ལྷུང་དུ་འཆད་
དོ། ༼ གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་རི་ཀ་པས། རྗེ་རྗེ་སྤྱན་ཡིན་པ་དང། ཞེ་སྤང་གིས་སྤྱན་གྱི་བགོ་
བ་བཅག་པ། དེ་མི་དབྱེས་པར་ཤེས་པ། ཉེས་སྟོན་ལ་འཇུག་པ། རོན་མོངས་པས་

བསྐྱེད་པའི་ལུས་པག་གི་ལས་དང་། གཞན་གྱི་དོན་མིན་པ་དང་། རང་དོན་ལྟར་
སྐྱེད་པའི་བསམ་པ་དང་། སྐྱར་སྐྱེད་སེམས་མེད་པའོ། །བཞི་པ་བྱམས་པ་བཏང་བ་
ལོ། རྩེ་ཀ་པས། ཉིན་མཚན་གཅིག་ཚུན་ཚད་དུ་བྱམས་པ་སྐྱར་མི་སྐྱེད་པའོ། །

ལྷ་པ་ལོ། རྩེ་ཀ་པས། མི་འགྲུང་བའི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་དང་། འགྲུང་བའི་
བདེ་བ་ཙམ་དང་དུ་སྐྱེད་པའི་བསམ་པ་དང་། དེ་ལ་ལེགས་པར་འཛིན་པ་དང་། གསང་
བ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་དང་། ཇི་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་དོན་མིན་པ་སྟེ་བཞི་དང་ལྟན་ལ་ཅ་
ལྟར་ལོ། །བཟུང་བ་ལོ། རྩེ་ཀ་པས། ལྷ་པ་མཐའ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྐྱེན་པའི་
ཐེག་པ་ཡིན་ལ། དེ་དང་སྐྱགས་ཀྱི་ཚུལ་ཐ་དད་པར་འཛིན་པ་ལོ། ཐ་དད་ལ་མཚོག་
དང་དམན་པར་གསུང་ནས། སྐྱགས་ཀྱི་ཐེག་ནི་མཚོག་ཡིན། མཚན་ཉིད་ཐེག་པ་ནི་
དམན་པ་ཡིན་ཟེར་ནས། གསང་སྐྱགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཁོ་ན་ཞེས་འཛིན་པར་བྱེད་ན་ཅ་
ལྟར་ལོ། །བརྟན་པ་ལོ། རྩེ་ཀ་པས། གསང་བ་བསྐྱགས་ན་མི་དད་པ་སྐྱེ་བ་དང་།
གཞན་འདུལ་བའི་དོན་མིན་པ་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གསང་བ་བསྟན་པ་སྟེ་ཚོས་
གསུམ་ཚང་ན་ཅ་ལྟར་ལོ། །བརྒྱད་པ་ལོ། རྩེ་ཀ་པས། རང་ཉིད་གསོད་པར་བྱེད་ན་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་ནས་ཅ་ལྟར་དང་། སྤང་པོ་སོགས་རྒྱལ་བ་དང་། ལྷ་པོ་མོར་
སེམས་པར་ཤེས་ནས། དེ་མཐར་བས་བདེ་བ་ལས་ཉམས་པར་ཤེས་པ་དང་། གཞན་
འདུལ་བའི་དོན་མིན་པ་གསུམ་ཚང་ན་ཅ་ལྟར་ལོ། །

དགུ་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ལ་མ་དད་པ་དང་ནི་འཛིན་པ་སྐྱེད་པའི་སྟོང་ཉིད་
ཐབ་མོ་སྐྱེན་འབྱེན་པ་ལ་རྩེ་ཀ་པས་བཤད་པ་ལྟར། དེ་ཡང་གཞན་འདུལ་བའི་དོན་
མིན་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་སྐྱེད་པ་ནས་སྟོས་བཙས་དང་དུ་སྐྱེད་པ་ཉེ་ཚོས་གཉིས་དང་དུ་

ལྷུ་མཚན་ལ་ཅུ་ལྟར་དོ། །བཅུ་པ་རྩ་རི་ཀ་པས། དམ་ཚིག་“ལ་སོགས”པ་དང་པའི་སྐོ་
ནས་མི་བསྐྱེད་བར། ཚིགས་བཅད་སོགས་ལྷུར་མེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད་བ་ལྷུར་
བྱས་ནས། རྒྱུ་ལྷུ་མི་དགེ་བ་བྱེད་པའོ། །བཅུ་གཅིག་པ་རྩ་རི་ཀ་པས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དེ་ལོན་ཉིད་ཀྱི་རང་
བཞིན་སྐྱེགས་ཀྱི་ཚུལ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་རྒྱ་བའི་བདེ་བ་འགྲུར་བ་མེད་པ། འདིག་
རྟེན་གྱིས་དཔེར་བྱ་བ་དང་། བྲལ་བ་བྱིན་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་ཡིད་གཉིད་ཀྱི་དབང་
གིས་དང་དུ་མི་ལེན་ཅིང་རྟོག་པར་བྱེད་ན་ཅུ་ལྟར་དོ། །

གཅུ་གཉིས་པ། རྩ་རི་ཀ་པས། རྣམ་འགྲུའ་པ་རྣམ་འགྲུར་གྱི་རང་ཚུལ་དང་ལྷན་
པ་དང་། སྤག་དོག་གིས་སྐྱེ་བ་དང་། གཞན་འདུལ་བའི་དོན་མིན་པ་སྟེ། ཚོས་གསུམ་
ཚང་ན་ཅུ་ལྟར་དོ། །བཅུ་གསུམ་པ་རྩ་རི་ཀ་པས། ཚོགས་འཁོར་དང་དཔལ་བོའི་
བཟའ་བའི་དུས་ལྷ་བྱུའི་ཚིག་དུས་ལ་བབ་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོ་སྣང་མིན་པ་དང་།
གཞན་འདུལ་བའི་དུས་མིན་པར་དུས་ལ་བབ་པའི་བཟའ་བཏུང་དང་། བྱད་མེད་ལ་མི་
སྤུན་བྱ་བ་དང་དུ་མི་ལེན་ན་ཅུ་ལྟར་དོ། །མི་སྤུན་ནི་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་
པ་སྟེ། འདི་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་རུས་པ་ཐོན་པའི་རྣམ་འགྲུའ་པའི་དབང་དུ་བྱས་
སོ། །བཅུ་བཞི་པ་བྱུད་མེད་ལ་སྟོད་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ལ་སྟོད་པ་ཅེས་པ་ནི། སྟོད་ས་
གཅིག་ཡིན་ནའང་། སྟོད་ཚུལ་བྱུད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོད་ཚིག་ཏུ་འགྲོ་བས་
སྟོད་ན་དེས་ཏེ། གདོན་མི་ཟ་བར་ལྷུང་བར་འགྲུར་དོ། །གཞན་འདུལ་བའི་དོན་མ་
རྟོགས་སྟོང་ཀ་པས། བཤད་པས་སྟོན་གདགས་འདོད་དང་། དེ་གོ་བའོ། །རྩི་རྩི་ཐེག་

༡ །མ་ཕྱི། ༥ན་༡ན། འོགས * ལ་སོགས།

པའི་ཚུ་ལྷུང་གི་རྣམ་པའདད་གཞན་པའི་སྤྱིང་པོ་འདི་རིག་དང་གྲོལ་བའི་སྤོངས་པ་དག་གི་
བ་ཅན། གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལ་གཞན་གྱི་རིང་མི་འདོག་པའི་དོན་ཁོང་དུ་རྒྱང་
བ། འདི་གཉེན་ལྟ་དང་བཅས་པའི་སྤྱིངས་གནས་དམ་པ་རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་དང་མ་
རིན་ཆེན་གྱིས་ཉེར་མཁོར་བསྐྱབ་བ་མཛད་པའོ། ། །

དེ་ལྟར་སྤྱད་པས་རྩོམ་པ་ཚུ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཡོངས་
རྩོགས་ཀྱི་པར་གསར་བསྐྱབ་སྐབས་འདི་ཉིད་ཀྱང་པར་དུ་བསྐྱབས་པའོ། །བགྲིས། །

༡༡། །ལྷུང་བཤགས་གི་འིགྲ་མདོར་བསྐྱུས་བ་བཞུགས་སོ། །

༡༡། །བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ལྷུང་བ་བཤགས་བ་འདིས་སྒྲིག་པའི་གཉེན་པོ་
སྟོབས་བཞི་ཚང་བར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་དགོན་མཚོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་
ཉེན་གྱི་སྟོབས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་སོ་ལྷ་ལ་ཕྱག་འཚབ་བ་གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་
སྟོད་པའི་སྟོབས་དང་། བདག་གི་སྐྱེ་བ་འདི་དང་ཞེས་བ་ནས་མི་འཆབ་པོ་ཞེས་པའི་
བར་ནམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས་དང་། སྐྱན་ཚད་ཀྱང་སྟོམ་པར་བགྱིད་ལགས་
སོ། །ཞེས་བ་ཉེས་པ་ལས་སྐྱར་བསྐྱོག་པའི་སྟོབས་བསྟན། སངས་རྒྱས་བཙུག་པོ་ལྟ་
འདས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་དགོངས་སུ་གསོལ། ཞེས་བ་ནས། བདག་གིས་
ཀྱང་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བར་བགྱིདོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཕྱིན་ལྷག་གིས་བསྐྱུས་པའི་
དགོ་ཙ་ཐམས་ཅད་སྐྱ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་བསྟོ་བ་དང་། སྒྲིག་བ་
ཐམས་ཅད་ནི་སོ་སོར་བཤགས་སོ། །ཞེས་བ་ནས། བདག་སོགས་སྐྱ་ན་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་གྱི་མཚོག་དམ་བ་ཐོབ་པར་རྒྱུར་ཅིག །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་གོང་གི་སྟོབས་བཞི་
པོ་སྤང་པོ་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་ནས་བསྟན་ལ། མི་མཚོག་རྒྱལ་བ་སོགས་གྱིས་དེ་
གསུམ་བཏན་པར་བྱེད་དོ། །

དེ་དག་ཚུང་ཟད་ཙམ་སྟོས་ཏེ་བཤགས་པར་བྱ་བ་ལ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ལྷུང་
བ་བཤགས་བ་བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས། སྐྱེ་མ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཚེདོ། །སངས་
རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཚེདོ། །ཚོས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཚེདོ། །དགོ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་
མཚེདོ། །མི་མཛེད་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་དག་བཙུག་པོ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལྡན་ཕྱག་ལྷུབ་བ་སྐྱེ་མཛེད་པའི་པོ་ཕྱག་གཡམས་

ས་གཞོན་གཡོན་ཚོས་འཆད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཅན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བསྐྱལ་བ་ཚེན་པོ་
 གྲི་སྤྲལ་བཅུ་གཅིག་གི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །སྟོང་གི་ཕྱོགས་ནམ་མཁའ་སྟོང་པོའི་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྗེ་རྟོང་པོས་རབ་ཏུ་འཛོམས་པ་སྐྱ་
 མདོག་སྟོན་པོ་ཕྱག་གཉིས་རྗེ་རྗེ་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བསྐྱལ་བ་ཚེན་པོ་
 གྲི་སྤྲལ་བཅུ་གཅིག་གི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །ཤར་ཕྱོགས་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་ཁམས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་འོད་འཕྲོ་སྐྱ་མདོག་དཀར་པོ་ཕྱག་
 གཡམས་རྗེ་རྗེ་དང་གཡོན་ན་ཉི་མ་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བསྐྱལ་བ་ཉིས་ཁྲི་
 ལྔ་སྟོང་གི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །ཤར་ཕྱོགས་ལྷུས་ཁྲུབ་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་སྐྱ་མདོག་སྟོན་པོ་ཕྱག་གཡམས་པ་སྐྱ་ཤིང་
 དང་། གཡོན་སྐྱུལ་ཞགས་སྟོན་པོ་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བསྐྱལ་བ་བརྒྱད་
 ཀྱི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །སྟོ་ཕྱོགས་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་པོའི་སྤེ་སྐྱ་མདོག་སེར་པོ་ཕྱག་གཡམས་པ་པོ་ཉི་གཡོན་
 རལ་གྱི་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དག་གི་སྟོ་ནས་བྱས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་
 གོ། །སྟོ་རྒྱུབ་དགའ་བ་དང་ལྡན་པའི་འཛིག་རྟེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་
 དབྱེས་སྐྱ་མདོག་དམར་སེར་ཕྱག་གཡམས་ཉི་མ་དང་། གཡོན་བརྒྱ་དམར་པོ་བསྐྱམས་
 པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཡིད་ཀྱི་སྟོ་ནས་བྱས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །རྒྱུབ་ཕྱོགས་སྣང་
 བ་དང་ལྡན་པའི་འཛིག་རྟེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་མེ་སྐྱ་མདོག་དམར་
 པོ་ཕྱག་གཡམས་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གཡོན་ན་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་
 འཚལ་ལོ། །དག་འདུན་གྱི་དཀོར་ལ་འབགས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །རྒྱུབ་བྱང་འོད་

བཟང་པོའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་རྒྱ་མཚོ་སྐྱེ་མཛོག་དཀར་
 ལོ་བྱུག་གཡས་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གཡོན་རྒྱ་བ་བསྐྱམས་པ་ལ་བྱུག་འཆོལ་
 ལོ། །འཕགས་པ་ལ་སྐྱུར་བ་བཏབ་པའི་སྡིག་པ་འདག་གོ། །བྱང་སྤོགས་རྩ་སྐྱ་ཅན་གྱི་
 འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་དོན་ཡོད་སྐྱེ་མཛོག་ལྗང་གྲུ་བྱུག་
 གཉིས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བཏུང་གཉིས་བསྐྱམས་པ་ལ་བྱུག་འཆོལ་ལོ། །བསྐྱམས་པ་
 གཉིས་ཀྱི་སྡིག་པ་འདག་གོ། །བྱང་ཤར་ཡོད་ཟེར་ཅན་གྱི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་རྒྱ་བ་སྐྱེ་མཛོག་དཀར་ལྗང་བྱུག་གཡས་ན་རིན་པོ་ཆེ་དང་།
 གཡོན་ན་རྒྱ་བ་བསྐྱམས་པ་ལ་བྱུག་འཆོལ་ལོ། །མ་བསད་པའི་སྡིག་པ་འདག་
 གོ། །འོག་སྤོགས་ཐལ་བའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རི་མ་མེད་པ་སྐྱེ་
 མཛོག་དྲུང་ཁ་བྱུག་གཉིས་མེ་ལོང་རི་མ་མེད་པ་བསྐྱམས་པ་ལ་བྱུག་འཆོལ་ལོ། །པ་
 བསད་པའི་སྡིག་པ་འདག་གོ། །སྤྱིང་སྤོགས་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་སྐྱིེ་བ་སྐྱེ་མཛོག་དཀར་ལོ་བྱུག་གཉིས་དཔལ་འབྲས་ཀྱི་
 སྤྱིང་པོ་ལོ་མ་དང་བཅས་པ་བསྐྱམས་པ་ལ་བྱུག་འཆོལ་ལོ། །དབྱ་བཅོམ་པ་བསད་
 པའི་སྡིག་པ་འདག་གོ། །ཤར་སྤོགས་སྐྱིབ་པ་དང་བྲལ་བའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཆངས་པ་སྐྱེ་མཛོག་དཀར་ལོ་བྱུག་གཉིས་ན་བརྒྱ་བསྐྱམས་པ་ལ་བྱུག་
 འཆོལ་ལོ། །དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱས་པའི་སྡིག་པ་འདག་གོ། །ཤར་སྤོགས་ལྷ་རན་
 མེད་པའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆངས་པས་བྱིན་སྐྱེ་མཛོག་དཀར་ལོ་
 བྱུག་གཡས་རྒྱ་བ་དང་། གཡོན་བརྒྱ་བསྐྱམས་པ་ལ་བྱུག་འཆོལ་ལོ། །དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ལ་རན་མེམས་ཀྱིས་ཁྲུག་བྱུང་བའི་སྡིག་པ་འདག་གོ། །སྤོ་སྤོགས་རི་

མ་མེད་པའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྩ་ལྷ་སྐྱ་མདོག་སྟོན་པོ་ཕྱག་གཡས་རྩའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་། གཡོན་ཚེས་འཆད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཅན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དབྱ་བཙམ་མ་སྟུན་འབྲིན་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །རྒྱབ་སྟོགས་གསལ་བའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྩ་ལྷ་སྐྱ་མདོག་དཀར་པོ་ཕྱག་གཡས་ན་རྩའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་། གཡོན་ན་མེ་ལོང་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བྱང་རྒྱབ་བར་སེམས་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་བསད་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །རྒྱབ་སྟོགས་བདེ་བ་ཅན་གྱི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་བཟང་སྐྱ་མདོག་དམར་པོ་ཕྱག་གཡས་བརྒྱ་དང་། གཡོན་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །འཕགས་པ་དང་སྟོབ་དཔོན་བསད་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །རྒྱབ་བྱང་བེ་བཟང་པོས་ཁྲབ་པའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཅན་དན་དཔལ་སྐྱ་མདོག་དམར་སེར་ཕྱག་གཡས་ཅན་དན་གྱི་སྟོང་པོ་དང་། གཡོན་དཔལ་འབྲས་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དགོ་འདུན་གྱི་ཞལ་སྟོར་འདུ་བ་འཕྲོག་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །བྱང་སྟོགས་གཟི་བཟིན་དང་ལྷན་པའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཟི་བཟིན་མཐའ་ཡས་སྐྱ་མདོག་དམར་ལྗང་ཕྱག་གཉིས་གྱིས་ཉི་མ་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མཚོན་ཉེན་བཤེགས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །བྱང་ཤར་དོན་ཡོད་པའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔལ་སྐྱ་མདོག་དཀར་པོ་ཕྱག་གཉིས་འོད་དཀར་པོའི་དགྱིལ་འཁོར་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེ་སྤང་གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །འོག་སྟོགས་སྐྱིབ་པ་དང་བྲལ་བའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱ་རན་མེད་པའི་དཔལ་སྐྱ་མདོག་སྟོ་སྐྱ་ཕྱག་གཉིས་ཤིང་སྐྱ་རན་མེད་པ་

བསྐྱམས་པ་ལ་སྤྱད་འཚལ་ལོ། །འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་སྤྲིག་པ་
 འདག་གོ། །སྤོང་གི་ཕྱོགས་སྲེད་པ་དང་བྲལ་བའི་འཛིག་རྟེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་སྲེད་མེད་ཀྱི་བྱ་སྐྱེ་མདོག་སྡོམ་པོ་སྤྱད་གཤམས་རི་རབ་དང་། གཤམ་པ་སྐྱེ་བསྐྱམས་
 པ་ལ་སྤྱད་འཚལ་ལོ། །བསྐྱལ་པ་ཁྲི་གཅིག་གི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །འཁར་ལྗོ་མེ་ཉོག་
 ཆེར་རྒྱས་པའི་འཛིག་རྟེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མེ་ཉོག་དཔལ་སྐྱེ་མདོག་སེར་
 པོ་སྤྱད་གཤམས་མེ་ཉོག་ །གཤམ་པོ་ལིང་ཐོག་དཔལ་འབྲས་བསྐྱམས་པ་སྤྱད་འཚལ་
 ལོ། །བསྐྱལ་པ་འབྲུམ་ཀྱི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །འཁར་ལྗོ་ཆངས་པས་བྲབ་པའི་འཛིག་
 རྟེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆངས་པའི་འོད་ཟེར་རྣམ་པར་རོལ་པས་མདོན་པར་
 མཁྲེན་པ་སྐྱེ་མདོག་དཀར་པོ་སྤྱད་གཤམས་པས་བསྐྱེད་དང་། གཤམ་པོ་འོད་ཀྱི་སྤྱང་པོ་
 བསྐྱམས་པ་ལ་སྤྱད་འཚལ་ལོ། །བསྐྱལ་པ་སྤོང་གི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །སྤོ་ཕྱོགས་བསྐྱེད་
 དང་ལྡན་པའི་འཛིག་རྟེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བསྐྱེད་འོད་ཟེར་རྣམ་པར་རོལ་
 པས་མདོན་པར་མཁྲེན་པ་སྐྱེ་མདོག་དམར་པོ་སྤྱད་གཤམས་བསྐྱེད་དང་། གཤམ་པོ་ཉི་མའི་
 སྤྱད་ཀྱི་ཚན་ལ་སྤྱད་འཚལ་ལོ། །བསྐྱལ་པ་བདུན་ཀྱི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །སྤོ་རུབ་ཞོར་
 སྤྱོད་པའི་འཛིག་རྟེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞོར་དཔལ་སྐྱེ་མདོག་དཀར་ལ་
 དམར་བའི་མདངས་ཚན་སྤྱད་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཚན་ལ་སྤྱད་འཚལ་ལོ། །བག་ཆགས་ཀྱི་
 སྤྲིབ་པ་འདག་གོ། །རུབ་ཕྱོགས་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་འཛིག་རྟེན་ན། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་བྲན་པའི་དཔལ་སྐྱེ་མདོག་སེར་པོ་སྤྱད་གཤམས་པོ་ཉི། གཤམ་པོ་རལ་གྱི་
 བསྐྱམས་པ་ལ་སྤྱད་འཚལ་ལོ། །ལུས་ཀྱི་སྐྱོ་ནས་བྱས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །རུབ་
 སྤྱང་མཚན་མ་མེད་པའི་འཛིག་རྟེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཚན་དཔལ་ལིན་ཏུ་

ཡོངས་གྲགས་སྐྱེ་མདོག་ལྡང་བུ་ཕྱག་གཉིས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཙུག་ཏྲར་
 དབྱའི་སྤྲེང་དུ་འདེགས་པའི་ཚུལ་ཏུ་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སངས་རྒྱལ་
 འབྲུང་བ་ལ་མཉེས་པར་མ་བྱས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །བྱང་སྤྱོད་ས་དབང་པོ་གསལ་
 པའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབང་པོའི་ཉོག་གི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྒྱལ་
 པོ་སྐྱེ་མདོག་སེར་པོ་ཕྱག་གཡས་ན་རིན་པོ་ཆེའི་ཉོག་དང་། གཡོན་ན་རྒྱལ་མཚན་
 བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རང་གིས་བྱས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །བྱང་ཤར་
 རོལ་པ་དང་ལྡན་པའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གཞོན་
 པའི་དཔལ་སྐྱེ་མདོག་དཀར་པོ་ཕྱག་གཉིས་ས་གཞོན་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་མཛད་པ་ལ་ཕྱག་
 འཚལ་ལོ། །གཞན་ལ་བྱེད་དུ་བཅུག་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །འོག་གི་སྤྱོད་ས་འཛིག་
 ཉེན་གྱི་ཁམས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཡུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་
 རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་སྐྱེ་མདོག་ནག་པོ་ཕྱག་གཉིས་ཁབ་དང་རལ་གྱི་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་
 འཚལ་ལོ། །རྒྱལ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །ཤར་སྤྱོད་ས་
 དཔལ་དང་ལྡན་པའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་གཞོན་པའི་
 གཤེགས་པའི་དཔལ་སྐྱེ་མདོག་དཀར་པོ་ཕྱག་གཡས་ས་གཞོན་དང་གཡོན་མི་
 འཛིགས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཅན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྤྲེང་བྱས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་
 གོ། །ཏུ་བ་སྤྱོད་ས་སྤང་བ་བཀོད་པའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་ནས་
 སྤང་བ་བཀོད་པའི་དཔལ་སྐྱེ་མདོག་སེར་པོ་ཕྱག་གཡས་ན་ཉི་མ་དང་། གཡོན་རིན་
 པོ་ཆེའི་གང་བུ་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གཞན་གྱིས་བྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་
 རང་བ་བྱས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །ཏུ་བ་སྤྱོད་ས་བསྐྱང་དང་ལྡན་པའི་འཛིག་ཉེན་ན། དེ་

བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་བརྒྱ་རྣམ་པར་གཞོན་པ་སྐྱེ་མདོག་དམར་པོ་ཕྱག་
གཡས་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཡོན་བརྒྱ་བསྐྱམས་པ་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །དམ་པའི་ཚོས་
སྤངས་པའི་ལས་བྱས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །བྱང་ཕྱོགས་རི་བོ་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་
ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཙུག་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རིན་
པོ་ཆེ་དང་བརྒྱའི་གདན་ལ་རབ་ཏུ་བཞུགས་པ་རི་དབང་གི་ཀླུ་ལ་སོ་སྐྱེ་མདོག་ནས་
མཁའ་ལྗང་སྟོ་མཐིང་ཕྱག་གཉིས་རི་རབ་འདེགས་པ་ལ་ཕྱག་འཚའ་ལོ། །དམ་ཚིག་
ཉམས་པའི་སྤྲིག་པ་འདག་གོ། །

དེ་དག་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་བཅུའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན།
ཞེས་སོགས་ནི། གང་རི་སྟེང་ཅིག་བཞུགས་ཏེ། འཚོ་ཞིང་གཞེས་པའི་ཞེས་པ་ནི་
རིམ་པ་ལྟར་ཚོས་ལོངས་སྤྱུལ་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་རི་སྟེང་པའི་དུས་གསུམ་དུ་བཞུགས་
པས། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་སྤྱོད་སྤུང་སྤུང་ཚོགས་པའོ། །སྤྲིག་པའི་ལས་བསྐྱིས་པ་
ཞེས་སོགས་གྱིས་ཉེས་པ་རང་གི་རོ་བོའི་སྟོན་སྟོན་འགྲོད་བ་སྟོམ་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་སུ་
གྱུར་བ་སོགས་བཞི་ནི། ཤེས་བྱ་རི་ལྟ་བ་དང་། རི་སྟེང་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ན།
ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་བ་དང་། དེ་རྣམས་ཤེས་མིག་གིས་མཐོང་བ་ལྟར་གསལ་བར་
གཟིགས་པས་སྤྱན་དུ་གྱུར་བ་དང་། རང་གི་དགེ་མི་དགེ་བའི་ལས་བྱས་པ་རྣམས་ལ་
དབང་པོ་ཡོད་པས་དབང་དུ་གྱུར་བ་དང་། ཀླུ་མཚན་དེ་ཉིད་གྱིས་སྤྱིར་ཚད་མར་
གྱུར་པའོ། །སྤྲར་སྤྲིག་པ་བྱས་པ་རྣམས་དག་ཏུ་བརྫོད་པའི་སྟོན་སྟོན་མཐོལ་བ་དང་།
ལུས་གྱིས་ཐལ་མོ་སྤྱར་བ་དང་། ཕྱག་འཚའ་བ་སོགས་གྱུས་པའི་སྟོད་ལམ་གྱིས་
བཤགས་པ་དང་། ཡིད་གྱི་གསང་སེམས་མེད་པས་མི་འཚབ་པ་དང་། ཕྱིན་ཚད་

སྲོག་ལ་བབ་ཀྱང་མི་བྱེད་པར། དམ་བཅའ་བ་ནི་སྐྱོན་ཆད་ཀྱང་སྲོམ་པར་བསྐྱེད་
 ལགས་སོ་ཞེས་བཤོ། །སྐྱིན་པ་ཐོན་དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་སུ་སྐྱེས་པ་ལ་ཟས་ཁམ་
 གཅིག་ཅམ་སྐྱིན་པས་མཚོན་པའི་སྐྱིན་པ་བཏང་བ་དང་། མི་དགོ་བ་བཅུ་ལ་སྲོམས་
 སེམས་གཏང་བ་ལ་སོགས་པས་ཚུ་ལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་བ་དང་། མི་
 གནས་པའི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཚངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱ་བྱམས་པ་སོགས་
 ཚད་མེད་བཞི་སྐོམ་བ་ནི། ཚངས་པར་སྐྱོད་པ་ལ་གནས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱམས་པ་ལ་
 སོགས་པས་ཁོང་ཁོ་འདོམས་པས་གཞན་གྱིས་གཞོན་པ་བྱས་པ་བཟོད་པར་བྱེད་ལ།
 དེས་མཚོན་ནས་བཟོད་པ་བསྐོམས་པ་དང་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྐྱིན་པའི་ཆེད་དུ་
 སྐྱོ་བའི་བཙོན་འགྲུས་བཅུམས་པ་དང་སྐྱ་མེད་བྱང་རྒྱལ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
 གནས་པའི་བསམ་གཏན་བསྐོམས་པ་དང་། སྐྱ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྣང་ཉིད་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚོས་གྱི་སྐྱ་ཡིན་ལ། དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྣང་ཉིད་
 ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཤེས་རབ་བསྐོམས་པ་སྟེ། ལྷན་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་
 དགོ་ཅ་བསྐོ་བཤོ། །

ཕྱང་པོ་གསུམ་ནི། ཚོགས་བསགས་པ་དང་། སྐྱིབ་པ་སྐྱོང་བ་དང་། དགོ་ཅ་
 སྟེལ་བ་དང་གསུམ་ཡིན། སྐྱིག་པ་ཐམས་ཅད་ནི་སོ་སོར་བཤགས་སོ། །ཞེས་པ་
 གཉིས་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ། །ཞེས་པ་དང་པོ་
 དང་། བདག་ཡེ་ཤེས་སྐྱ་ན་མེད་པའི་མཚོག་ཏུ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པ་གསུམ་པ་དང་།
 སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །ཞེས་པས་སྟོབས་དང་པོ་བསྟན་
 ཏེ། བོང་གི་སྟོབས་བཞི་པོ་གསུམ་པོ་དེར་འདུས་ཏེ། གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང་ཚོས་

འཁོར་བསྐོར་བ་དང་། ལྷ་རན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་གཉིས་ཀ་ཡོད་
དོ། །བདག་ཡེ་ཤེས་སྐྱབ་མེད་པའི་མཚོག་ཏུ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པས་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་
པར་སློན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དགོ་ཅུ་བསྟོ་བའོ། །

ཅེས་པ་འདི་ནི་རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པས་མཛད་པའི་སྣང་བཤགས་ཀྱི་
འི་གྲུ་མདོར་བལྟས་པ་རྫོགས་སོ། །།

ཨོ་སྣ་མྱི། རྒྱལ་བརྟན་པད་ཚལ་པན་བདེའི་བྱི་བསྐྱུང་ཅན། །བཤགས་སྐྱབ་འདབ་
རྒྱས་ནམ་གྲོལ་སྤང་ཅིའི་བཅུད། །འགོ་ཀུན་སློད་ཕྱིར་སྐྱེ་འབྱུང་བུམས་པ་
མྱིང་། །ཚོས་སྡེ་ཆེན་ཚོས་སྐྱིན་ཚར་འདི་སྡེལ། །མདྲ་ལོ། །

༡༡། །དབལ་གསང་བ་འདུས་པའི་གླ་བརྒྱད་གསོལ་འདེབས་ བཞུགས་སོ། །

༡༡། །ན་མོ་གུ་རུ་མཚུ་མོ་ལ། །དབལ་ལྟན་ཅ་བའི་གླ་མ་རིན་པོ་
 མེ། །བདག་གི་སྙིང་གར་བརྒྱའི་སྙིང་བཞུགས་ལ། །བཀའ་འདི་ཆེན་པོའི་སྙོན་ས་རྗེས་
 །བཟུང་སྟེ། །སྐྱ་གསུང་ལྷགས་ཀྱི་དངོས་བྱུ་ལྷུ་ལ་འདུགསོལ། །མདོ་རྒྱད་ཀྱན་གྱི་
 །ལམ་གྱི་གནད་རྗོགས་ལ། །རི་བཞིན་གཟིགས་ཤིང་བཅེ་བས་འདོམས་མཛད་
 །བས། །རྒྱལ་བའི་དམ་ཚཱ་མ་ལུས་འཛིན་བ་ཡི། །སློབ་བཟང་གཤགས་པའི་དབལ་ལ་
 །གསོལ་བ་འདེབས། །ཆེ་འདི་མི་རྟག་ཚུ་བྱང་ལྟ་བུ་དང། །འཁོར་བ་ཚུ་ཤིང་སྙིང་པོ་
 །མེད་གཟིགས་ནས། །ལུས་ཅན་ཐར་པར་འབྲིང་པའི་དེད་དཔོན་མཚོག། །རྗེ་བཙུན་གླ་
 །མའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །བཏང་སྟོམས་ས་གཞི་བྱམས་པའི་རྒྱས་བརྒྱན་
 །ཞིང། །སྙིང་རྗེའི་ས་བོན་རྒྱན་ཆད་མེད་བ་ལས། །བྱང་སེམས་སྟོན་ཤིང་རྗོགས་པའི་
 །འབྲས་བུ་མཚོག། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཁྱོད་སྐྱུ་
 །རིགས་ལྷ་གསེགས་མ་བཞི་ལ་སོགས། །སྐྱམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་
 །རྗོགས་ཤིང། །སློབ་དམན་དོན་སྲིང་ཐ་མལ་རྣམ་པ་ཅན། །ལྷུན་གྲུབ་གཞན་དོན་མཛད་
 །ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱན་གྱི་གཞི། །དབྱེར་
 །མེད་ལྱང་འཇུག་དོན་རྗེའི་དམ་ཚཱ་གཤིས། །མཐའ་ཡས་སྐྱུ་ལ་པས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་
 །ལ། །ཁྱུ་བདག་རྗེ་རྗེ་འཆང་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །གཟུང་དང་འཛིན་པའི་སྟོན་པ་
 །ཀྱན་བཅད་ཅིང། །རྒྱབས་ཆེན་སྟོད་པས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་ལ། །ས་བཅུའི་དབང་
 །ལྷག་དམ་བ་རྒྱལ་བའི་སྐྱས། །སློབ་པོས་རིན་ཆེན་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་

འདེབས། །གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་བལྟ་བའི་མིག་གཅིག་བྲ། །རྟེན་འབྲུང་མཐའ་བལ་
 དངོས་སུ་གཟིགས་མཛད་ཅིང། །དབང་རྒྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་འཕང་མཚོག་བརྟེན་
 ལ། །མགོན་པོ་རྒྱ་རྒྱུབ་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །འཕགས་མཚོག་དེ་ཡིས་རྗེས་
 བཟུང་རྒྱགས་ཀྱི་སྲས། །འཇུག་ལེ་དུང་ཁོད་ཆེན་པོ་འུ། །བརྟེན་འབྲུང་སྤོང་བས་
 མཚོག་གི་དངོས་བྱུབ་བརྟེན། །མ་ཉི་གི་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སངས་
 རྒྱས་སྤོང་ལ་ལྷག་བར་བྲ་བ་བྲས། །རྗེ་བཙུན་རྣལ་འབྱོར་མ་ཡིས་བྱིན་གྱིས་
 བརྒྱབས། །དངོས་བྱུབ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་ཅན་དུ་གཤེགས། །རྟེ་ལོ་ཤེར་བཟང་
 ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །མཁའ་འགོས་ལུང་བརྟེན་ཤར་སྤོགས་གོང་ཁྱེར་
 དུ། །ཤིན་ཏུ་བྲ་དཀའི་སྤོང་བ་དུ་མ་སྤྱད། །རྒྱ་མ་ལྷ་བུའི་ཉིང་འཛིན་རྒྱགས་ལ་
 འཇུངས། །རྒྱ་རོ་ཉ་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །འཕགས་ལུལ་གྲ་མ་བརྒྱ་
 སྲག་ཞབས་ལ་གཏུགས། །གསང་སྤྲུགས་རྒྱད་སྟེ་རྒྱ་མཚོའི་མ་རོལ་སོན། །མཁའ་
 ཤིང་བྱུབ་བ་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ། །རྒྱ་བརྒྱུར་མར་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་
 འདེབས། །རྣམ་དག་དབང་གིས་རྒྱགས་རྒྱད་སྟེན་མཛད་ཅིང། །ཟབ་ལམ་རྩོམ་རྗེའི་
 རྣལ་འབྱོར་རྒྱགས་ལ་འཇུངས། །བཅོན་ཐབས་སངས་རྒྱས་ལམ་ལ་དབང་འབྱོར་
 པའི། །དབང་གི་རྩོམ་རྗེའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཁྱོད་ནི་མང་དུ་མོས་པའི་ཕ་
 རོལ་སོན། །རྒྱ་མའི་རྣམ་ཐར་དག་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི། །རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཁམས་དུ་མ་
 དངོས་སུ་གཟིགས། །གད་བ་གི་རྩིའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །འདོམས་ཀྱི་སྤྱ་
 བ་ཅང་ཤེས་ལྟར་ལུབ་ཅིང། །དབུ་ཡི་གཙུག་ཉོར་གསལ་བར་འཕགས་བ་
 སོགས། །རོ་མཚར་ཡོན་ཏན་སྤོང་བྱུང་བྲ་སྤྱང་ལ། །བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་ཞབས་

ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །སྲོད་ཅི་མདོ་རྒྱུད་མ་ལུས་ཐུགས་སུ་རྒྱུད། །བསྐྱེད་པའི་རིམ་
 ལ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་དང་། །དགྲིལ་འཁོར་ལྷ་ཚོགས་དངོས་སུ་གཟིགས་པ་ཡི། །རྒྱལ་
 ཁྲིམས་སྐྱབས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །གཞོན་ཅུའི་དུས་ནས་ཡོན་ཏན་མ་
 ལུས་རྫོགས། །ཁྱད་པར་རིམ་ལུའི་ལམ་ལ་སྐྱེད་པ་བ་ཡིས། །སྲོག་རྩོལ་དོར་བརླམས་
 མཐར་ཕྱིན་ཐང་སྟེ་བ། །འཕགས་པ་སྐྱབས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །བར་དོ་
 དོ་སྟོན་སྐྱེ་མ་གསུམ་རྒྱུད་དང་། །མཁྱོགས་འགོ་པོ་ཉ་འཕོ་བ་གྲོང་འཇུག་
 སོགས། །རྒྱུད་གཉིས་གདམས་པའི་གཏེར་མཛོད་གསེར་སྡེངས་པ། །གཞོན་ཅུ་འོད་
 ཀྱི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །དཔལ་ལྷན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དགྲིལ་འཁོར་
 དུ། །འུགས་པ་ཅམ་གྱིས་ཡེ་ཤེས་དགྲིལ་འཁོར་གཟིགས། །མཐའ་ཡས་ཡོན་ཏན་
 མཛོད་འཛིན་དགོ་སྡེངས་པ། །ཚོས་སྐྱེ་འོད་ཟེར་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཐ་
 མལ་སྤང་ཞེན་ཀུན་ལས་རིང་དུ་འཕགས། །གནས་ལུགས་རྫོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འོད་
 ཟེར་གྱིས། །མི་ཤེས་སུན་འཛོམས་ཀུན་མཁྱེན་རྩོ་འཚོ་བ། །འཕགས་པ་འོད་ཀྱི་
 ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །མདོ་རྒྱུད་ཚིག་དོན་མཐའ་དག་ཐུགས་སུ་རྒྱུད། །བདེ་
 གཤེགས་བསྟན་པ་མི་བུ་རྒྱལ་མཚན་འཛིན། །སྟོགས་དུས་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་རིན་
 ཚེན་གྲུབ། །བུ་སྟོན་ཚོས་རྗེའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཆགས་སོགས་ཉེས་
 པས་མ་གོས་གཞོན་ཅུའི་སྐྱ། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་མཐུ་སྟོབས་དཔག་མེད་
 པས། །སྤྲུགས་འཆང་ཀུན་གྱི་གཙོར་གྱུར་ལྷ་མ་མཚོག །ཁྱེད་པོ་སྤྲུས་པའི་ཞབས་ལ་
 གསོལ་བ་འདེབས། །རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་གཅིག་བསྐྱུས་རྗེ་རྗེ་འཆང་། །གདུལ་གྱའི་

༡ །པར་གཞན་དུ་ མཚོ།

དོན་དུ་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་འཛིན་པ། །སློབ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ཞེས་ས་གསུམ་
གྱི། །སླེ་དགུའི་འདྲེན་པ་མཚོག་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །བདག་ནི་སློན་ཆད་ཉོན་
མོངས་དབང་གྲུང་བས། །བཅས་དང་རང་བཞིན་ཁ་ན་མ་ཐོའི་ལས། །བགྱིས་དང་
བགྱིད་སྦུལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། །བསམ་བ་ཐག་བས་མགོན་པོ་རྣམས་ལ་
བཤགས། །དངོས་དང་བརྒྱད་པའི་རྗེ་བཙུན་སློབ་ལ། །གསོལ་བ་འདེབས་སོ་བདག་
རྒྱད་ཀྱིན་གྱིས་སློབས། །རིམ་གཉིས་ཟབ་མོའི་གྲུ་ཆེན་ལམ་^༡ །ཞུགས་ནས། །ཀུན་
མཁུན་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པར་ཤོག །

ཅེས་བ་འདི་ནི་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་དོ། །

---

^༡ [པར་གཞན་དུ། བླང]

པར་བྱང་སློན་ཚིག་

རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
 གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྐྱེང། །
 ཚིག་གི་གཞེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
 དེ་མ་ཡོངས་འཇུག་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི། །
 དཔར་དུ་བསྐྱུན་བའི་རྣམ་དཀར་སྤང་བའི་མཐུས། །
 ཡང་དག་ཚོས་གྱི་སྐོ་མོ་སྐོང་སྤག་བརྒྱ། །
 གཤངས་ཉེ་རྒྱུད་ལྗེ་འགོ་བ་མ་ལུས་པ། །
 དེས་ལེགས་ཚོར་བྱའི་མཚོན་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འདྲ་མ་སྤྱིང་ཡངས་བའི་ཚོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སློན་རྣམ་འབྲེན་ཤུག་སེལ་རྒྱེད་འི་
 རིང་ལུགས་སྐོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་བ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས།
 བད་བསྐྱུན་བྱུང་མཐའ་རིས་མེད་གྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་
 རྒྱུར་ཚོགས་འདི་དགོ་བསྐྱེད་སློན་ཚིག་ཏུ་ཤུག་འདི་དགོ་སྐོང་ཚོས་སྐྱ་བ་དག་དབང་སྐོ་བཟང་བསྐྱུན་
 འཛིན་རྒྱ་མཚོས་རྒྱུར་བའོ། །

ལམ་། སམ་རྣམས་དུང་ལྷོ། ཨ་ཅི་ལྷོ་དུང་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ།